E.S.K. 57

$ 300

Pilling's Eskimo p 89

TESTAMENTITAK

TAMÆDSA

NALEGAPTA PIULIJIPTA

JÊSUSIB KRISTUSIB

APOSTELINGITALO

PINIARNINGIT AJOKERTUSINGILLO

PRINTED FOR

The British and Foreign Bible Society in London,

FOR THE USE OF THE MORAVIAN MISSION IN LABRADOR.

STOLPEN: (GERMANY)

GUSTAV WINTERIB NÊNERLAUKTANGIT.

1876.

AGLAIT INGMIGOLINGAJUT:

Matteûsib . . . . *Pag.* 1
Markusib 63
Lukasib 102
Johannesib 168
Apostelit piniarningit 218

EVANGELISTIB
MATTÊUSIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Kristusib sivorlingita malliktigêngninginik. Singaigijauninganik attinganiglo.

AGLAIT Kristusib sivorlingita malliktigêngninginik: Tâmna
Davidib erninga, tâmna Abrahab erninga.
2 Abrahab ernetârivâ Isaak. Isaab ernetârivâ Jâko. Jâkob
ernetârivâ Jûda ĸattangutingillo.
3 Jûdab ernetârivâ Farez Zaralo Tâmaremit. Farezib erne-
târivâ Hezron. Hezronib ernetârivâ Rame.
4 Ramib ernetârivâ Aminada. Aminadab ernetârivâ Na-
hasson. Nahassonib ernetârivâ Salma.
5 Salmab ernetârivâ Bôase Rahabemit. Bôasib ernetârivâ
Obede Rutemit. Obedib ernetârivâ Jesse.
6 Jessib ernetârivâ attaneĸ Dâvide. Attanniub Dâvidib er-
netârivâ Salomone, Urîab nulliarilauĸtanganit.
7 Salomonib ernetârivâ Roboa. Roboab ernetârivâ Abîa.
Abîab ernetârivâ Assa.
8 Assab ernetârivâ Jôsafat. Jôsafatib ernetârivâ Jôrame.
Jôramib ernetârivâ Osia.
9 Osiab ernetârivâ Jôtame. Jôtamib ernetârivâ Ahas.
Ahasib ernetârivâ Ezechia.
10 Ezechiab ernetârivâ Manasse. Manassib ernetârivâ Amon.
Amonib ernetârivâ Josîa.
11 Josîab ernetârivâ Jechonia ĸattangutingillo taipsomane
Jûdit Babilonemut aularutjaulauĸtillugit.
12 Babilonemit utterningata kingorngagut Jechoniab erne-
târivâ Sealtiêle. Sealtiêlib ernetârivâ Zorobabele.

13 Zorobabelib ernetârivâ Abiud. Abiudib ernetârivâ Elia-
kime. Eliakimib ernetârivâ Asore.
14 Asorib ernetârivâ Zadoĸ. Zadub ernetârivâ Achime.
Achimib ernetârivâ Eliud.
15 Eliudib ernetârivâ Eleasar. Eleasarib ernetârivâ Mattan.
Mattanib ernetârivâ Jâko.
16 Jâkob ernetârivâ Jôsefe, Marîab uiksanga. Tâpsoma
erniarivâ Jêsuse, Kristusemik attilik.
17 Ernerêt illûnatik Abrahamit Dâvide tikkidlugo 14 ovut.
Dâvidemillo, Jûdit Babilonemut aularutjauĸârtinnagit, ernerêt
14 ogivut. Babilonemit utterningænnit Kristuse tikkidlugo er-
nerêt 14 ogivut.
*18 **Kristusible** erniangoninga imaipoĸ: Anânanga Marîa,
Jôsefemut angersimalerame, katterĸâratik, mallungnarsivoĸ, si-
ngailermat Anernermit ajunginermit.
19 Uiĸsangatale Jôsefib, idluartôgame, kangusuktitsoma-
ngilâ, issumaĸalerporle angigutjilune ĸemmagomavlugo.
20 Taimagle issumaĸalermat, ahâk, Nâlekab Engelingata
saĸĸervigivâ sinnektômanikut, oĸarlune: Jôsefe, Dâvidib erni-
nga, sivôranak, Marîa nulliaksat illingnut pilugo; singainga
Anernermit ajunginermit pingmat.
21 Ernermik ernijomârpoĸ; tâmna Jêsusemik atserarækṣa-
rivat, inuĸotine piulijomârmagit ajorninginit.
22 Tamædja tamât taimailerpoĸ, Nâlekab oĸausingit nellau-
taijokut nellautserĸovlugit, oĸarmat:
23 Ahâk, uigasuk singaijomârpoĸ, ernermiglo ernijomârlune,
Immanuêlemiglo atseraromârpât, (attingata tukkinga) imaipoĸ:
Gûdib illagivâtigut.
24 Jôsefele sinningminit tuppakkame, taimailivoĸ perĸojau-
nermitut Nâlekab Engelinganut, nulliaksane aivlugo.
25 Aktungilâle, erniarerĸârtaminik ernerĸârtinnago, atserar-
pâlo Jêsusemik.

KAPITEL II.

*Illisimajut tuksiarveĸariartorningœnnik Jêsusemik. Kemmâ-
nermik Egiptenemut. Herôdesib inuarĸojiningaaik sorrusiâr-
sungnik. Jêsuse Nazaretemêdlune.*

JÊSUSE erniangongmat Betleheme Jûdêamêtome, Herôdese
attaniotillugo, ahâk, illisimajut unnangat (nellojut nunanginit)
Jerusalemut pivut, oĸarlutiglo:
2 Erniangoĸammertoĸ Jûdit attaningat nanêkâ? Uvlorianga
unane tækkogaptigo, tuksiarvigijartorpavut.

3 Attaniub Herôdesib tamanna tussaramiuk ĸoaĸsârpoĸ,
Jerusalemiullo illûnatik;
4 Ajoĸertuijoĸsuillo aglangniglo illisimajut tamaita katter-
ĸolerpait, kiglisiniaromavlugit, Kristuse nane inûlerniarnerar-
taungmangât?
5 Ipkoa oĸautivât: Betleheme Jûdêamêtome. Imak aglak-
simangmat nellautaijomut:
6 Igvit Betlehem nuname Jûdêame, mingnerpângungilatit
iglugasængnit assingnit Jûdêamètunit; illingnit pijomârmat Nâ-
legaĸ inuĸotiminut Israêlib kinguvânginut attaniojuksaĸ.
7 Tagva Herôdesib angigutjilune illisimajut ĸaiĸovait, appe-
riniarlugit uvloriamik ĸanga tækkotitomik?
8 Betlehemut aiĸovait oĸarlunelo: Aileritse, nutarârsuk ap-
perĸutigijartorlugo; nennigupsiuglo, oĸautigisinga, uvangatauĸ
tuksiarvigijartoromagivara.
9 Attaneĸ tussarêramitsuk, aularput. Ahâk, uvloriaĸ, unane
tækkojatik sivorlerivât; nutarârsûblo inningata ĸollânut pigame,
noĸĸarpoĸ.
10 Uvloriaĸ tækkolermigamitsuk, ĸuviasuvaksoadlarput.
*11 **Iglomullo** itterlutik, nutarârsuglo anânangalo naipipakit,
pâmakterlutiglo tuksiarvigivât, perĸutitiglo saĸĸerpait, pililâllo
Goldemik, Wairauchemiglo Mirriniglo.
12 Gûdiblo sinektômanikut perĸovait, Herôdesemut utter-
ĸonnagit. Apĸotigilauĸtamiglo assiagut nunamingnut anger-
garput.
*13 **Aularmattale,** ahâk, Nâlekab Engelingata Jôsefe saĸĸer-
vigivâ sinnektômanikut oĸarlunelo: Makkitit, nutarârsuglo anâ-
nangalo illingnut pikik, nunamullo Egiptenemut ĸemmâlerit,
taikanêlutillo, uvamnut oĸautjaulerĸârnak; Herôdesib nutarâr-
suk toĸĸonasuarmago.
14 Makkiporlo tagva, nutarârsuglo anânangalo ingminut
pivak, Egiptenemullo ĸemâvoĸ,
15 Tagvanêlerdlunelo, Herôdese toĸĸotsiarivlugo, Nâlekab
oĸausingit nellautserĸovlugit nellautaijokut oĸauserijangit: Er-
nera ĸaiĸolauĸpara Egiptenemit.
*16 **Herôdese** ĸaujimalerame illisimajunut tappagijaugame,
ĸanningajâdlalerpoĸ, nutarârsuillo illûnaita Betlehemêtut erĸâ-
nêtullo, jâriggit maggungnik, nukardlingillo toĸĸotaujartorĸo-
vait, illisimajut kiglisivigitsialauramigit (inûlervinganik).
17 Tagva nellautaijub Jeremîasib oĸausingit nellautsimaler-
put, oĸartub:
18 ĸaĸĸane nippersoaĸ tussartauvoĸ, oguadlarnerlo, ĸea-
nerlo, kajumidlarnerlo; Rahelib ĸitorngane ĸeagivait mannigor-
taujomananelo; nungutaungmatta.
*19 **Herôdesele** toĸĸungmat, ahâk, Nâlekab Engelingata Jô-
sefe saĸĸervigivâ sinektomanikut Egipteneme,

20 Oκarlunelo: Makkitit, nutarârsuglo anânangalo illingnut
pikik, Israêliblo nunanganut uttilerit; toκκungmatta nutarâr-
sungmik toκκotsijomalauκtut.
21 Makkiporlo tagva, nutarârsuglo anânangalo neksardlugik,
Israêliblo nunanganut pivlune.
22 Tussaumagamiugle Archelause attaniolertoκ Jûdêame,
atâtane Herôdese innangerdlugo, tâvunga ainermik sivôralerpoκ.
Sinnektômanikut Gûdemut perκojauvlune nunamut Galilêamut
ailerpoκ.
23 Iglugasængnut Nazaretemik attelingnut pivlune, tamanna
nunagilerpâ, nellautaijut oκausingit nellautserκovlugit, oκartut:
Nazaremiomik atteκaromârpoκ.

KAPITEL III.

Johannesib ajoκertuininganik baptitsininganiglo. Jêsusib baptitauninga Johannesemut.

TAIPSOMANE Johannese baptiterijoκ tikkipoκ, ajoκertuiler-
lune inuκangitome Judêamêtome.
2 Oκarlunelo: Kaκκialeritse (issumatâritse), nâlegauvik κi-
langmêtoκ κannitomut tikkisimangmat.
3 Taimnauvorle nellautaijub Jesaiasib oκautigilauκtanga,
oκarame: Ajoκertuijub nippinganik inuκangitomêtoκarpoκ: Nâ-
lekab arκotiksanga âκiksorsiuk, arκosiningillo naggotisigik.
4 Tâmnale Johannese, annorâlik nergjutsûb Kamêlib mer-
κunginik tapseruteκalarmelo amivinermik; piglertaujârtulle igup-
saujârtullo orκsungit nerκigivait.
5 Tagva Jerûsalemiut nellipsarpât, Jûdêamiullo, Jordanib
erκânêtullo illûnatik,
6 Baptitaujomavlutik tâpsomunga Jordaneme kôngme, idlui-
nitiglo kigligiksautigivlugit.
*7 **Farisêerillo** Saduzêerillo unnuktut tikkitine baptitsivingmi-
nut tækkogamigit, oκautivait: Kuglugiangojârtose illipse, kia
κemâκovâse ningautsemit pijomârtomit?
8 Attêle, kiglilingmik sâgiarluse, ablatsâmik issumaκaritse!
9 Issumaniarase, illupsigut oκaromavluse: Abraha atâtagi-
vavut. Oκautivapse: ujarκanit makkonangat Gûdib Abraha
κittorngititsungnarpâ.
10 Ullimaut napârtub mimmernanganêlerêrpoκ. Tamanna
pivlugo napârtut neliat ajungitunik paungaκangitoκ kippijau-
niarpoκ, egitauvlunelo ikkomamut.
11 Uvanga immermut baptipapse nutâmik issumaκarκovluse;
kingunipkulle tikkituksaκ pitsartunersauvoκ uvamnit; nellopκo-

tivungalo, tâpsoma ittigagutinginik tigumiarnermik; tâpsoma
baptitsomârpâse Anernermut ajunginermut ikkomamullo.
12 Tâpsoma poagitine tigumiarpâ; ĸemmatullivingme netti-
nga sanneromârpâ, ĸaĸĸôjaksatsiallo ĸematullivingminut kattit-
somârpait; piungitulle ôtsomârpait ikkomamut ĸammisuitomut.
*13 **Taipsomane** Jêsuse Galilêamit Jordanemut Johannesemut
pivoĸ, baptitâujomavlune tâpsomunga.
14 Johannesible ĸippilukpâ oĸarlunelo: Baptitaujariaĸa-
ralloarpunga illingnut; igville tikkiparmâ?
15 Jêsusible kiovâ oĸautivlugolo: Mânna taimailerle; taimak
idluarnernik tamainik nâmaksijuksauvoguk. Johannesib per-
ĸovâ tâva.
16 Jêsuse baptitaugame, tuavidlune kôngmit ĸaĸĸivoĸ;
ahâglo, ĸilak ĸollâne angmalerpoĸ. Johannesiblo Gûdib Aner-
ninga tækkovâ, (tingmiatut) taubetut aĸĸartoĸ, Jêsusemullo pijoĸ.
17 Ahâglo, nippe ĸilangmit oĸarpoĸ: Tagva ernera naglik-
tara, tâmna ĸuviagijara.

KAPITEL IV.

Kristusib nerritailininganik ôktorluktauninganiglo. Ajoĸertui-nine pigiarpâ Galilêame. Illinniartiminik ĸaiĸojivoĸ. Kani-majunik pijungnaertitsivoĸ.

TAGVA Anernerub Jêsuse aitipâ inuĸangitomut, ôktortau-
ĸovlugo Sâtanasemut.
2 Uvlunelo 40 ine unnuanelo 40 ine nerringiname, kâlerpoĸ.
3 Oktortublo Sâtanasib tikkipâ oĸautivlugolo: Gûdib erne-
rikpattit, ujarĸat ukkua oĸautikit, ĸaĸĸôjaulerĸovlugit.
4 Kiovâlo oĸarlune: Aglaksimavoĸ: Ƙaĸĸôjatuinaĸ inûb
inôtigingilâ; Gûdible oĸausingit tamaita, ĸaninganit annijut,
(inôtigivait).
5 Tagva Sâtanasib aularutivâ iglogaseksoarnut ivsornaitunut,
âlâllo kattimaviksûb nuvugusinganut,
6 Oĸautivlugolo: Gûdib ernerikpattit, kattagit; aglaksimang-
mat: Pivlutit Engeline perĸojomârpait, erĸisimiartauĸovlutit
saputijauvlutillo, ittikkatit aporĸonnagit ujarĸamut.
7 Tagva Jêsusib oĸautivâ: Taimaktauĸ aglaksimagivoĸ:
Gûdingnik Nâlegarnik ôktortuksaungilatit.
8 Ama Sâtanasib aularutivâ ĸaĸĸaĸsoarmut kingiktoĸsoar-
mut, sillaĸsûblo attaniovingit ânanauningillo ĸemmergojautipait
tâpsomunga.
9 Oĸautivlugolo: Makkoa tamaita illingnut tunnijomavakka,
pâmaktervigijomagumga, tuksiarvigivlungalo.

10 Jêsusib tâva oĸautivâ: Sâtanase, uvamnit aularit, aglaksimangmat: Gûdingnut Nâlegarnut tuksiartuksauvotit kissianullo kivgartortuksauvotit.
11 Sâtanasib tâva ĸemmakpâ; ahâglo, Engelit tikkipât kivgartorlugolo.
*12 **Jêsusible** Johannese parngnanaersimavingmut pititaujoĸ tussaramiuk, Galilêamut aivoĸ.
13 Iglugasaillo Nazaretemik attiggit ĸemakpait, Kapernaumullo tesseĸsûb sinnânêtomut pivoĸ, Zabuloniblo Naftaliblo erĸângne, tagvanêlerdlunelo.
14 Nellautaijub Jesaiasib oĸausingit nellautserĸovlugit, oĸarmat:
15 Zabuloniblo Naftaliblo nunâgik, tesseĸsoarmut sangmijuk, Jordanib akkiane, Galilêalo nellojoĸtalik,
16 Inuit târmiut, ĸaumajorsoaĸ tækkovât, toĸĸublo tachalininganêtunut ĸaumajoĸ nuimavoĸ.
*17 **Nelliutomit** tamattomangat Jêsuse ajoĸertuilerpoĸ, oĸarlunelo: Kaĸĸialeritse, (ablatsâmik issumaĸaritse), nâlegauvik ĸilangmêtoĸ ĸannitomut tikkisimangmat.
*18 **Jêsusele** Galilêab tessersoangata sinnâne pisukkame, angutik nukkarêk tækkovak, Simon, Pêtrusemik attipsâlik, nukkangalo Andrêase, nullutjamingnik ningititsijuk immânut mingeriarniarteogamik.
19 Tâpkungnungalo oĸarpoĸ: Malliktinga; inungnik aulasarteotitsomavaptik.
20 Tuavilutik nullutjatik ĸemmakpait, malliklugolo.
21 Tagvangallo sivumualerame, assîgik nukkarêk takkogivak, Jakôbuse, Zebedêusib erninga, nukkâlo Johannese, umiaĸortômêtuk, atâtatik Zebedêuse illagællugo, nullutjamingnik kigdlaijaivlutik; ĸaiĸovaglo.
22 Tuavilutigle umiaĸortôĸ atâtatiglo ĸemakpakit, malliklugolo.
*23 **Jêsusiblo** nuna Galilêa illûnât ingergavigivâ, illinniarvinginelo ajoĸertuivoĸ, oĸautsillo tussarnertut nâlegauvingmik oĸâlatigivait, ĸannimajullo atsuiliungitullo inungnêtut âĸikpait.
24 Tussaumajaugivoĸtauĸ nuname Sîriame illûnâne. Kannimajullo sunatuinait, atsuiliungitut kappiasuktullo, Sâtanasiggillo, illisimailingajullo, tumângajullo, illûnaita tâpsomunga âpait; illûnaitalo tâpsoma âĸikpait.
25 Inugiartoĸsuit mallikpât Galilêamit, iglugasaksoarnillo tellimaujortunit, Jerûsalemillo, Judêamillo, Jordanib akkianillo.

KAPITEL V.

Jêsusib okâlaninga kakkame.

INUGIARTOKSUILLE takkogamigit, kakkamut majorarpok; ingimmallo, illinniartingita tikkipât.
2 Kanninelo angmardlugo ajokertorpait okarlunelo:
3 Piloridlarput aklujut anernerme: nâlegauvik kilangmêtok pigileramitsuk.
4 Piloridlarput kiksartut; mannigortaujomârmatta.
5 Piloridlarput kennuêtut; nuna pigileramitsuk.
6 Piloridlarput kâktut immeruktullo Gûdib idluarijanganik; illumertaujomârmatta.
7 Piloridlarput nâpkiniktut; nâpkigijaujomârmatta.
8 Piloridlarput ivjornaitunik ômatiggit; Gûde tækkojomâramitsuk.
9 Piloridlarput ullapirsaijut; Gûdib kittornganginik taijaujomârmatta.
10 Piloridlarput unangmijaudlartut idluarnek pitjutigællugo; nâlegauvik kilangmêtok pigileramitsuk.
11 Piloridlarpose, inuit suadlarpasse uvanga pivlunga, unangmikpasselo, sunatuinarniglo okarnerlugvigikpasse, sæglovlutik.
12 Alliatitse, sivôraniaraselo, akkilertautsiaromârapse kilangme. Taimaktauk nellautaijut sivorlise unangmigingmattigik.
*13 **Nunab** sioraujarivâse. Sioraujak tarriornitsungnaerpat, sumût tarriornititaunajarivâ? Attoræksaujungnaerpok, egitæksauvlune inungnut tulleræksauvok.
14 Sillaksoarmiut kaumanerivâse. Iglugasait kakkab kânganêtut takkuksausuerungnangilat.
15 Nenneroak ikkinginivât, kattaujab attânut illivlugo, nenneroarvingmulle pivok, iglomêtut kaumavait tagva.
16 Taimaktauk nenneroase kaumatisiuk inungnut, ajungitullinipsingnik takkokovlugit, Atâtase kilangmêtok nakorijaukovlugo.
*17 **Pêjaijartorasuginiarasinga** perkojanik, nellautaijullônêt aglanginik. Pêjariartungilakka, nâmaksitilugille piniarpakka.
18 Ahamarik okautivapse: Kilaglo nunalo nungokârtinnagik, perkojane (aglaksimajune) mingnek, tittârsuglônêt nunguniangilak, tamakkua illûnaita nâmakserkârtinnagit.
19 Mânna perkojat ukkua illangænnik mingnermik nâlengitok, inuit taimak ajokertorlugit, tâmna mingnerpaunerartaujomârpok nâlegauvingme kilangmêtome. Nâlektorle taimaglo ajokertuijok, tâmna angijônerartaujomârpok nâlegauvingme kilangmêtome.
20 Okautivapsele: Idluarnise nâmanersaungipat aglangnik

illisimajut Fariseêrillo idluarninginit, nâlegauvingmut ĸilangmê-
tomut piniatsangilase.
*21 **Tussalauĸpose,** sivorlise oĸautjaungmatta: Innuartuksau-
ngilatit; innuartorle erĸartuivingmut pijæksauvoĸ.
22 Uvangale oĸautivapse: Kattangutiminut ningartoĸ, er-
ĸartuivingmut pijæksauvoĸ; ĸattangutiminulle Racha (unâluk)
oĸartoĸ, ĸaggimiovingmut pijæksauvoĸ; sillaitomigle oĸartoĸ,
egitæksauvoĸ ĸôrĸomut ikkomalingmut.
23 Tamanna pivlugo, tunnergutit illijomagungne altâremut,
tagvanelo erĸaiguvit ĸattangutingnut passijaunernik;
24 Tunnergutit altârib sânganut ĸemaklugo, ĸattangutit
saimarsariartorĸâlauruk, kingorngagullo tunnergutit tunni-
jartoruk.
25 Illingnut akkerartortoĸ saimarsarsârniaruk, aiparêktillu-
tik sulle apĸome, akkerartortingnut unnertûtigijauĸonnak kigli-
siniartomut, kiglisiniartomullo pititauĸonnak kivgaminut, egi-
tauĸonnaglo parngnanaersimavingmut.
26 Ahamarik, oĸautivagit: Tagvangat annititauniangilatit,
akkiliksarpît kingorlerpârârsungænnik akkilêrĸârtinnak.
*27 **Tussalauĸpose,** sivorlise oĸautjaungmatta: Nulliarêngner-
mik asseruijuksaungilatit.
28 Uvangale oĸautivapse; Arnamik tækkunârtub, ikligiv-
lugo, tâpsoma ômammine nulliarêngnermik asserueĸattigi-
jarêrivâ.
29 Ijivît tallerpiub sinnaungatikpattit, pêruk egidlugolo.
Ajunginersauvoĸ illingnut, timivît illanga asserorpat, timit illû-
nât egitauĸonnago âniatitsivingmut.
30 Tallerpikpîllônêt sinnaungatikpattit, nakkakit egidlugillo.
Ajunginersauvoĸ illingnut, avativît illangat asserorpat, timit
illûnât egitauĸonnago âniatitsivingmut.
31 Taimaktauĸ oĸarsimagivoĸ: Nulliaminik avitsijub, tun-
nitjivigijaksarivâ aglangnik avitsitiminik.
32 Uvangale oĸautivapse: Nulliaminik avitsijub, anguniar
neĸ pivlugo pingipat, nulliarêngnermik asseruitipâ; avitamiglo
nullianiktub nulliarêngneĸ asserorivâ.
*33 **Ama** tussarmijose, sivorlise oĸautjaungmatta: Gûdib atti-
nga okpernartitsijutiksatut taivlugo angernerluktuksaungilatit;
Gûdemulle angileruvit, malligaksarivattit oĸautsitit.
34 Uvangale oĸautivapse; Angermariktuksautsangilase, ĸi-
laglônêt taiĸassiutivlugo, Gûdib iksivautaringmago;
35 Nunalônêt taiĸassiutivlugo, ittigangita ikkovraringmat-
suk; Jerusalemelônêt taiĸassiutivlugit, Attanersûb iglogasak-
soaringmagit;
36 Niaĸuitlauĸ taiĸassiutivlugo angermariktuksaungilatit,
nujaĸ attauserlônêt ĸaĸĸorsititsungnanginangne ĸernersititsung-
nanginangnelônêt.

37 Oĸausise imailerlit: Ahaila, ahaila, aukak, aukak; ununnersat idluitomit pivut.
*38 **Tussalauĸpose** oĸalauĸtomik: Ije ijemik, kigut kigummik (akkeĸariaĸarpoĸ).
39 Uvangale oĸautivapse: Idluitullivigikpasse, akkiviginiarasigik; ullutjakulle tallerpikut erĸsârtauguvit, igluatauk mannileruk.
40 Akkerartoromajoĸarpallo illingnut, ullit tigujomavlugo, tâmna ulliksoarniktauk peĸarle.
41 Kinamut Mailemik attautsemik aipauĸojauguvit, maggungnik aipariuk.
42 Illingnit sumik ĸennujoĸ tunnitjivigiuk; allarniarnagolo attartoromajoĸ illingnit.
*43 **Tussalauĸpose** oĸalauĸtomik: Inuĸattingnik nagliktuksauvotit, ômigijillo ômigivlugo.
44 Uvangale oĸautivapse: Akkerartortise nagligisigik; illipsingnut oĸauserluktut saimartissigik; ômigijise ajungitulliviginiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmiklertullo tuksiarutisigik:
45 Kittorngaulerĸovluse Atâtapsingnut ĸilangmêtomut. Tâpsoma seĸĸinine nuerĸongmago ajortunullo ajungitunullo, sillaloĸojilarmelo idluartunullo idluangitunullo.
46 Illipsingnigle naglingniktut kissêta nagligigupsigik, sumik tagva akkilertauniksaĸaromârkisê? Zoelnerit taimailiunginivât?
47 Kattangutise kissêta illanâtuarigupsigik sumik pijarialingmik pivisê? Zoelnerit taimailiunginivât?
48 Tamanna pivlugo nâmaksileritse, sorlo Atâtase ĸilangmêtoĸ nâmamaringmat.

KAPITEL VI.

Jêsuse oĸâlanerminik ĸaĸĸame pigannerpoĸ.

KAMMAGINIARSIGIK tunnergutiksase, tamakkoninga tunnijerĸonnase inuit sângænne, tautuktaujomavluse tâpkonunga; taimaipat, akkilertauniksaĸangilase atâtapsingne ĸilangmêtome.
2 Taimak pivlugo tunnijiguvit tunnergutiksarnik, nipjausijarĸojijuksaungilatit sivunnerne, takkormôrtut illusingititut illinniarvingne iglullo akkorngænne, nertortaujomavlutik inungnut. Ahamarik, oĸautivapse: Akkilertaujarêrput.
3 Tunnergutiksanik tunnijiguvit, saumît aggaktit nellolaulit tallerpikpît tunnergutânnik,
4 Tunnergutiksatit sagvartauĸonnagit. Atâtavillo, sagvangitomik tautuktub, akkileromârpâtit sagvartome.

*5 **Tuksiaruvit,** takkormôrtutitun - ituksaungilatit. Taipkoa nangerdlutik tuksiarlutiglo pivut illinniarvingne, iglullo sângænne, tautuktaujomavlutik inungnut. Ahamarik, oкautivapse: Akkilertaujarêrput.
6 Igville tuksiaromaguvit, iglungnut itterit, upkuangalo parngnanaerlugo, Atâtallo sagvangitome tuksiarvigiuk. Atâtavillo, sagvangitomik tautuktub, akkileromârpâtit sagvartome.
7 Tuksiarupselo, oкausise amisuliniarasigik (unnuktôtiniarasigik) nellojutitut; taipkoa tussartaunasugivut, oкauseкarangamik unuktunik.
8 Tamanna pivlugo taipkotitunaк-ituksaungilase: Atâtapse attoriaкartase кaujimavait, tuksiarvioкârane illipsingnut.
*9 **Taimak** pivlugo imâk tuksiaritse: Atâtavut кilangme! Attît nertortaule.
10 Nâlegaunît кailaule. Pijomajat piniartaule nuname sorlo кilangme.
11 Uvlome piksaptingnik tunnitjivigitigut.
12 Idluinivut issumagijungnaikit, sorlo uvagut idluitullivigijivut issumagijungnaervigigaptigik.
13 Oktortaulungnermut pitinnata. Piulitigulle ajortomit. Nâlegauneк, pitsartunerlo, ânanaunerlo pigigangne issoкangitomut. Amen.
14 Inuit idluitullinigit issumagijungnaerupsigik, Atâtapsetauк issumagijungnaerniarivait idluitullinise.
15 Inuille idluitullinigit issumagijungnaingikupsigik, Atâtapsetauк issumagijungnaernianginivait idluitullinise.
*16 **Nerritailijarangapse,** annûtuksaungilase takkormôrtutitut; kênatik tautorlertimmatsuk nerritailijarangamik, inungnut tautuktaujomavlutik. Ahamarik, oкautivapse: Akkilertaujarêrput.
17 Nerritailijarangaville, niaкuit mingoaruk, ermiklutillo.
18 Nerritailinernik takkojauterкonnak inungnut, Atâtangnulle sagvangitomêtomut. Atâtavîllo sagvangitomik tautuktub, akkileromârpâtit sagvartome.
*19 **Perкutinik** pikkuminartunik kattersoijuksaungilase numane, кaurulillo mangertornerublo asserorniartanginik, tigliguillo pinasuarniartanginik, tiglingniartanginiglo.
20 Perкutinigle pikkuminartunik kattersoiniaritse кilangme, кaurulillônêt mangertornerublônêt asserorungnangitanginik, tigliguillo pinasuarungnangitanginik tigligungnangitanginik.
21 Perкuteкarvipsingne, ômatise tagvanênivut.
22 Timib ije кaumanerivâ. Ijît idluarpat, timît illûnâne кaumaniarivoк.
23 Ijît nellangaikpat, timît illûnâne târniarpoк. Kaumajorle illungnêtoк tâкtôkpat, tâкtoк nangmineк angidlarniarpoк ila!
*24 **Angajoкângnut** maggungnut kivgartortoкarungnangilaк; aipâ ômigilârpâlônêt, aipâ nagligivlugo; ubvalo aipâ ungagi-

lârpâ, aipanga nachogivlugo. Gûdelo nunab pingillo attautsi-
kut kivgartorlugit sapperpose.
25 Tamanna pivlugo oĸautivapse: Inôsise pivlugo siakler-
niarase, nerĸiksapsingniglônêt immiksapsingniglônêt, timipselô-
nêt annorâksanginik. Inôsise annernarnersaungilat nerĸemît?
Timisselo annernarnersaungilat annorânît?
26 Tingmitjat ĸilaub attânêtut nautsertorsigik: karngasui-
ngilat, perorsianiglo kattersingilat ĸematullivingnut; taimaigal-
loartillugit, Atâtapse ĸilangmêtub nerritipait. Taipkonangat
annernarnersaungilasê?
27 Nellise ingminik uiguksarsijungnarĸâ tallertut attautsitut
takkitigijomik, siaklerutigigalloaruniûk?
28 Sôglo annorât siaklerutigivisigîk? Paunaujaujârtut na-
ternamêtut, ĸanoĸ perortut takkunârsigik; sennangilat, per-
gaingilallônêt.
29 Oĸautivapse: Salomonelônêt ânanaunermine illûnâne
annorârsimalaungilaĸ taipkoa illangatitut.
30 Iviksukkat naternamêtut, uvlome perortut, ĸaukpallo
kiæksaumut egitæksaujut Gûdib taimak pinnarnartinamigit, an-
norârtitsomanersaringilâsê? Okpernikitose tagva!
31 Taimak pivlugo issumanerluktuksaungilase oĸarluse:
Sumik nerriniarĸitâ? sumiglo immerniarĸitâ? sumiglônêt an-
norâksaĸarniarpitâ?
32 Makkoa tamaita nellojut pinasuarpait; Atâtapse ĸilang-
mêtub ĸaujimavâse, tamakkoninga tamainik pijariaĸarapse.
33 Gûdib nâlegauvinga idluarningalo pinasuarĸârsigik, tâva
tunitjivioniarpose tamakkoninga tamainik.
34 Taimaimat ĸauksaĸ issumaginasiuk, ĸauksaĸ piksaminik
pinialermat. Nâmakpoĸ uvlut illûnatik ingmikut siaklerviok-
patta.

KAPITEL VII.

Jêsusib oĸâlanermine ĸaĸĸame soraerninga.

ERKARTUINIARASE erĸartortaulerĸonnase.
2 Erĸartuinipsingnut erĸartortaujomârpose; ôktutipsingnullo
ôktortaujomârivose.
3 Kattangutivit ijingata sukkiutâ sôg tækkoviûk, ikaĸ ijing-
nêtoĸ malluginnago?
4 Kanorlo ĸattangutit oĸautsomaviûk: Ovatsiaro, sukkiut
ijingnit pêromavara? Ahâglo, ikaĸ ijingnêpoĸ.
5 Takkormôrtotit, ikâĸ ijingnit pêrĸâruk; kingorngagut
ĸattangutivit sukkiutâ pêrasuaruk.
*6 **Ivsornaitoĸ** tunnijaksaringilase ĸingminut, sappangaselo

egitaksaringilase kuingênginut; ittikkamingnut tullerajarlugit, sangulutiglo alliktoriarluse perĸonnagit.
*7 **Tuksiaritse,** tunnitjivioniarpose tagva; ĸenneritse, nennisiniarpose tagva; avilortaritse, upkuerutjauniarpose tagva.
8 Tuksiartoĸ pilârmat, ĸennertorlo nennisilârmat, avilortartorlo upkuerutjaulârmat.
9 Inûb kia nelipse, erningata tuksiarvigikpago ĸaĸĸôjamik, ujarĸamik tunnitjiviginajarpaûk?
10 Mingeriamiglo tuksiarvigikpago, ĸuglugiangojârtomik tunnitjiviginajarpaûk?
11 Illipsele, piungitôgalloartose, ĸittorngase tunitjivigijungnarapsigik tunnergutinik ajungitunik, anginersamik ila Atâtapse ĸilangmêtub tuksiartine tunitjiviginiarpait ajungitunik.
12 Tamainik piniarviojomanipsingnik inungnut, tamakkoningatauk piniarvigisigik; tamædja perĸojat nellautaijullo aglangit.
*13 **Ittervikitokut** itteritse. Ittervik perrotôngmat, apĸosinerlo sillingmat, âniatitsivingmut sangmijoĸ; unnuktorsuillo tamanna attorpât.
14 Itterviglo nerrokipoĸ, apĸosinerlo amipoĸ, inôgumut sangmijoĸ, ikkitullo nagvârpât.
*15 **Ulloreasugitse** nellautainerluktunik; taipkoa saukat aminginik annorâĸardlutik tikkipâse; illumikkulle kêsuktorsôvut sorlo amerĸut.
16 Sullianginit illitarijaksarivasse. Paunganik Dorninit pêjaijungnartoĸarĸâ, Faiginiglônêt Distelinît?
17 Taimaktauk napârtut ajungitut illûnatik paungaĸarput ajungitunik, napârtorle piungitoĸ paungaĸarpoĸ piungitunik.
18 Napârtoĸ ajungitoĸ piungitunik paungaĸarungnangilaĸ, napârtorlo piungitoĸ paungaĸarungnanginivoĸ ajungitunik.
19 Napârtut neliat, paungaĸangitoĸ ajungitunik, kippijauniarpoĸ, egitauniarlunelo ikkomamut.
20 Tamanna pivlugo sullianginit illitarijaksarivasse.
*21 **Illûnatiungitoĸ** uvamnut oĸartut: Nâlegaĸ, Nâlegaĸ! nâlegauvingmut ĸilangmêtomut itterniarput, Atâtamale ĸilangmêtub perĸojanginik nâlektut kissimik.
22 Uvloĸsame nelliutsomârtome unnuktut oĸautijomârpânga: Nâlegaĸ, Nâlegaĸ, atterne nellautsitiksanik oĸalaungitogût? Sâtanasit atternut annitilaungilavût? Unnuktuniglo tattamnartullilaungilagût atternût?
23 Tâva akkijomârpakka: Sulle illitarilaungimarikpapse; tamapse ĸemaksinga, ajortullijose!
*24 **Tamanna** pivlugo, oĸautsimnik makkoninga tussartoĸ malliktorlo, tâmna adsiutipara angumut sillatujomut, igloliortomut ĸairtomut.
25 Sillaluksoalermat, kutjermallo, annorersuillo aĸĸunadlar-

lutik iglo akkingmivigidlarmatsuk; ochungilaĸ, ĸairtomut tungagame.
26 Makkoningalo oĸautsimnik tussartub mallingitublo adsigivâ angut sillaitoĸ igloliortoĸ siorĸanut.
27 Sillaluksoalermat, kutjermallo, annorersuillo aĸĸunadlarlutik iglo akkingmivigidlarmatsuk; ochovoĸ serĸorpalludlarlunelo.
28 Jêsusiblo oĸautsit tamakkoa nângmagit, inuit ajoĸertûtingit tattaminiarivait.
29 Kiblingnadlartomik oĸâlangmat, aglangnik illisimajutitungitorlo.

KAPITEL VIII.

Kristusib tattamnartullininginik. Jêsusemik mallingnerub illingajuksauninganik ĸanoĸ.

KAKKAMIT attersârmat, inugiartorsuit mallikpât.
2 Ahâglo, angut kallaktoĸ tikkitoĸ, tuksiarvigivlugo oĸarpoĸ: Nâlegaĸ, pijomaguvit kallagungnaititsungnaralloarparma.
3 Jêsusiblo aggane issakpait, aktorlâllo, oĸarlune: Pijomavunga, kallagungnaerit. Tagvainarlo kallagungnaisârpoĸ.
4 Jêsusiblo oĸautiva: Udjertulerit, assingnut tamattominga oĸarniarnak; ainiarille ajoĸertuijomullo tækkotilutit; tunnergutiksarlo, Môsesib tunnerĸojanga tunnivlugo, nellojungnaerĸovlugit kallagungnaernernik.
*5 **Jêsusele** Kapernaumut ittermat, sorsuktuksat angajoĸângata tikkipâ, tuksiarvigivlugo,
6 Oĸarlunelo: Nâlegaĸ, kivgara iglumne nellavoĸ, tumângajôvlunelo ânilakteradlarpoĸ.
7 Jêsusib oĸautivâ: Aĸijartoromavara.
8 Sorsuktuksat angajoĸângat kiovoĸ oĸarlunelo: Nâlegak, nellopĸotivunga illingnik ittertitsinermik iglumnut; oĸarille oĸautsemik attautsemik, tagva kivgara pijungnaerniarpoĸ.
9 Uvangatauk inôvunga attanilik, kivgaĸalarmalo sorsuktuksanik; illangænnullo oĸaruma: Ailerit, aivoĸ tâva; assianullo: Kait, ĸaivoĸ tâva; kivgamnullo: Sennalauruk una, sennavâ tâva.
10 Jêsusible tamanna tussaramiuk, tattaminiarivâ, malliktinelo oĸautivait: Ahamarik oĸaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nagvâlaungilanga Israêlitine.
11 Oĸautivapsele: Unnugiartoĸsuit unnangat pângallo tikkitsomârput, Abrahalo, Isaarlo Jâkolo iksivaĸattigijomârlugit nâlegauvingme ĸilangmêtome.
12. Nâlegauvingme ĸittorngaujulle ajæktortaujomârput târ-

torsoarmut ungardlerpâmut, tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromâr-
poĸ aglerulârneĸaromârlunelo.
13 Jêsusiblo sorsuktuksat angajoĸângat oĸautiva: Ailerit,
okperijarnik pilârpotit. Kivgangalo Stundeme tâpsomane pi-
jungnaerpoĸ.
*14 **Jêsuselo** Pêtrusib iglunganut pivoĸ; sakkingalo (arnaĸ)
nellajoĸ, ôlingnartomut ĸannimavlune tækkovâ.
15 Aggangitigulle tigungmago, ôlingnartub ĸemakpâ. Mak-
kidlunelo kivgartorpait.
*16 **Unnulermallo** unnuktunik Sâtanasilingnik pititsivut tâp-
somunga. Anerniâluillo oĸausênarnut annitipait, sunatuinarniglo
ĸannimasiggit pijungnaertipait.
17 Nellautaijub Jesaiasib oĸausingit nellautserĸovlugit,
oĸarmat: Sangênivut ingminut pitidlugit, ĸannimasivullo nang-
marpait.
*18 **Jêsusiblo** inugasæĸsuit illumajine tækkogamigit, tesser-
sûb akkianut ikârĸojivoĸ.
19 Aglangniglo illisimajoĸ tikkipoĸ Jêsusemut oĸautivlugo:
Ajoĸertuijoĸ, malligomavagit, namullônêt aiguvit.
20 Jêsusib oĸautivâ: Terriænniat sitteĸarput, tingmitjallo
ĸilaub attânêtut uvloĸarivut; Inûble Erninga peĸangilarlônêt
niaĸorme innangaviksanganik.
21 Assiatalo, illinniartingita illangata, oĸautivâ: Nâlegaĸ,
aiĸâlaulanga, atâtaga illuveriartorlugo.
22 Jêsusible oĸautivâ: Mallinga, toĸĸungajullo toĸĸojiatik
illuveriartorlitigik.
*23 **Umiaĸortômut** ikkivoĸ, illinniartingitalo mallikpât.
24 Ahâglo, ullajujaĸsoaĸalerpoĸ tessersoarme, maggillo
umiarĸortôĸ ittibjuavlugo pivât, Jêsusele sinnikpoĸ.
25 Illinniartingitalo tikkipât, tupârdlugolo oĸautivât: Nâle-
gaĸ piulitigut, sutailerapta.
26 Tagva oĸautivait: Illipse okpernikitose, sôg nangiarĸisê?
Makkiporlo, annorelo immarlo inerterpak; ikkubliamarilerpoĸ
tâva.
27 Inuille tattaminiarput, oĸarlutiglo: Kina una angut, an-
noriblo imablo nâlektangak!
*28 **Tessersûblo** akkianut, Gergesênerit nunangænnut pivoĸ.
Tagva Sâtanasilîk magguk, illuvernit annijuk Jêsusemik naipit-
sivuk; erĸsinartorsôngmaniglo, apĸut tamanna attordlugo sap-
pernarpoĸ.
29 Ahâglo, nipliadlarlutiglo oĸarpuk: Jêsuse, Gûdib er-
ninga, suniarpitigît? nelliuterĸârtinnago kappiasuktitsartor-
pitigûk?
30 Kanningitangænne kuingêngigasæksoaĸarpoĸ nerrijunik.
31 Tagva Satanasit tuksiarvigivât oĸarlutiglo: Annititsoma-
guptigut, kuingêngigasæksoarnut tâpkununga pullarĸotigut.

32 Oĸarporlo: Aularitse! Annigamiglo, kuingêngigasæksoarnut pullavut. Ahâglo, kuingêngigasæĸsuit illûnatik pangaliklutik sivinganariktomit ingmingnik ijukkâdlarput tessersoarmut, ippivlutiglo immâne.
33 (Kuingênginik) mianersijullo ĸemmâvut, iglugasæksoarnullo aivlutik, tamannalo oĸautigijartorpât, Sâtanaselîglo illiortaunîgik.
34 Ahâglo, iglugasæksoarmiut illûnatik annivut, Jêsuse pachrearlugo. Tækkogamitsuglo, tuksiarvigivât, nunamingnit aularĸovlugo.

KAPITEL IX.

Assinginik Kristusib tattamnartitanginik. Apostelib Mattêusib anerijaulerninganik.

TAGVA umiaĸortômut ikkivoĸ, ama uttimut ikârdlune, iglogasæksoarminullo pivlune.
2 Ahâglo, tâpsomunga âtsivut tumângajomik, aumittine nellajomik. Jêsusib oĸperningit tækkogamigit, tumângajoĸ oĸautivâ: Ernera, ĸuviasugit, ajornitit issumagijaujungnaerput.
3 Ahâglo, aglangnik illisimajut illangit ilumikkut oĸarput: Una mittauteĸarpoĸ Gûdemik.
4 Jêsusible issumangit ĸaujimagamigit, oĸarpoĸ: Sôgle ômatipsingne issumalukisê?
5 Neliaĸ ajornanginersauvâ, oĸarlune: Ajornitit issumagijaujungnaerput; imâglônêt: Makkitit arvertarlutillo?
6 Nellojungnaerĸovlusele, Inûb Erninga pitsartuneĸarmat nuname ajortoerutjinermik, tumângajomut oĸarpoĸ: Makkitit, aumititit pikit, angerarlutillo.
7 Makkidlunelo tâva iglominut angerarpoĸ.
8 Inuit tamanna tækkogamitsuk, tattaminiarput, Gûdelo nakkoridlarpât, inuit tamaitunik pitsartunernik tunitjivigilaungmagit.
*9 **Jêsuselo** tagvangat aularame, inungmik tækkovoĸ, tunniorĸaivingme iksivajomik, Mattêusemik attelingmik, oĸautivâlo: Mallinga! Nikkoviporlo malliklugo.
*10 **Iglomelo** nerrimârvingme iksivatillugo, ahâk, Zoellnerillo ajortullijullo unuktut tikkiput, Jêsuselo illinniartingillo ikterĸattigivlugit nerrimârvingmut.
11 Fariseerit tamanna tækkogamitsuk, illinniartingit oĸautivait: Sôg ajoĸertortipse Zoellnerillo ajortullijullo nerreĸatigivagît?
12 Jêsusib tamanna tussaramiuk oĸautivait: Atsuilît inûlijeĸariaĸangilat, ĸanimajut kissimik.

13 Tamattomale tukkinga illinniariartorsiuk: Nâpkiningneĸ
ĸuviagivara, tunnergutille pinnagit. Ajortuggit ĸaiĸojartor-
pakka, ablatsâmik issumaĸarĸovlugit, idluartut pinnagit.
*14 **Taimak** oĸartillugo, Johannesib illinniartingita tikkipât
oĸarlutiglo: Sôg uvagut Fariseêrillo nerritailivakkitâ akkulai-
tomik, illinniartitille nerritailivangilât?
15 Jêsusib oĸautivait: Nullianiktomut tikkitut ĸanoĸ kik-
sartuksauvât, uiksaĸ illagigamitsuk? Nelliutsomarpôrle uik-
samik aĸsârtauvingat; tagva nerritailivangniarput.
16 Annorâtoĸaĸ illârpangilât nutâmik illâksamik; nutâb
alliktorniarmago nutaungitoĸ, alliktornerlo pivallianiarpoĸ.
17 Wainelo nutâĸ immerĸautinut nutaungitunut immertû-
tinginivât; Wainib nutâb alliktorniarmagit immerĸautit, Wai-
nelo ĸovituinarniarpoĸ, immerĸautillo asserorlugit. Wainele
nutâĸ immerĸautinut nutânut immertûtijæksauvoĸ, tamarmik
tâva asserojuiĸattigêkpuk.
*18 **Taimak** oĸautingmagit, ahâk, angajoĸât illangat tikki-
poĸ, pâmakterlunelo sânganut oĸarpoĸ: Nâlegaĸ, panniga
mânna toĸĸovoĸ; aggangnulle aktoriartoruk, inûniarpoĸ tagva.
19 Jêsuselo nikkovipoĸ, malliklugolo, illiniartine illagivlugit.
*20 **Ahâglo**, arnat illangata jârinik 12 nik auĸatsainartub,
annorângata sinnâgut aktoriartorpâ tunnuanit.
21 Illumigut oĸarame; Annorângalônêt aktorupko, pijung-
nainiarpunga.
22 Jêsusib ĸeviarame, tækkovâ, oĸarlunelo: Panniga, ĸu-
viasugit, okpernivît pijungnaertipâtit. Arnarle Stundeme tâp-
somane pijungnaerpoĸ.
23 Jêsuselo angajoĸâb iglunganut itterame, nipjausijartullo
inuillo aulajâdlartut tækkogamigit,
24 Oĸautivait: Aularitse, niviarsiaĸ una toĸĸungimat, sin-
nikporle. Ijoridlarpâllo.
25 Inuille annititaungmatta, itterpoĸ, aggangitigullo tiguvâ;
niviarsiak tâva makkipoĸ.
26 Tamannalo tussaumajaulerpoĸ nuname tâpsomane
illûnâne.
*27 **Jêsuselo** tagvangat aularmat, tautungituk mallikpuk tâp-
sominga, nipperĸortovlutik oĸartuk: Igvit, Davidib Erninga
nâpkigitiguk!
28 Iglomullo ittermat, tautungituk tikkipâk. Jêsusiblo
oĸautivak: Okperpitîk, taimaitomik piniarvigijungnaraptîk?
Tagva oĸautivât: Ahaila Nâlegaĸ.
29 Ijikikullo aktorpak, oĸautivlugiglo: Okperaptik taimai-
leritik!
30 Tautulerpuglo. Jêsusiblo unipkârĸongilak tamattominga,
oĸarlunelo: Udsertuleritik, tamanna inungnut ĸaujijauĸonnago.

31 Tâpkuale unipkâriartorpuk nunamut tâpsomunga illû-
nânut.
*32 **Tâpkua** anningmanik, ahâk inungmik Sâtanaselingmik
oкarungnangitomik tâpsomunga âtsivut.
33 Sâtanaselo annititaungmat, oкarungnangitoк oкalerpoк.
Inuillo tattaminialerput oкarlutiglo: Taimaitomik tækkolaungi-
marikpogut Israêlitine.
34 Fariseêrille oкarput: Sâtanasit annitipait Sâtanasit atta-
ningætigut.
35 Jêsuselo arvertarpoк iglugasaksoatigut iglugasaktigullo
illûnaitigut, ajoкertuivlune illinniarvingine, oкautsillo tussarner-
tut nâlegauvingmik oкautigivlugit, inungnelo atsuiliungitut, кa-
nimajullo sunatuinait âкikpait.
*36 **Inugasæksuillo** tækkogamigit naiperкotigivait; perliler-
matta siamangavlutiglo saukatitut mianerijeкangitutitut.
37 Tagva illinniartine oкautivait: Kattersivik angijôvoк,
sennajuksalle ikkidlarput.
38 Tamanna pivlugo kattitæksat inuat tuksiarvigisiuk, sen-
najuksanik tilliklerкovlugo kattersivingminut.

KAPITEL X.

Apostelit tillijaulerningænnik tattamnartullijartorкovlugit.

ILLINNIARTINELO 12 it ingminut кaiкovait, pitsartune-
кartilaitalo anernernut maккojungnartunut, annititserкovlugit
tamakkoninga; кanimajuniglo sunatuinarnik atsuiliungituniglo
sunatuinarnik pijungnaertitserкovlugit.
2 Apostelit 12 it attingit tamadja: Sivorleк Simon, Pêtru-
semik taijaк; nukkâlo Andrêase; Jakôbuse, Zebedêusib erni-
nga, nukkâlo Johannese.
3 Filippuse, Bartolomêuselo; Tômase, Mattêuselo Zoelne-
riojoк; Jakôbuselo Alfêusib erninga, Lebbêuselo, Taddêusemik
attipsâlik;
4 Simon Kanamioк, Jûdaselo Issariot, Jêsusib pititigijo-
mârtanga.
5 Tâpkoa 12 it Jêsusib tillivait, perкolaitalo oкautîvait:
Nellojut apкosininginut ainiarase, Samâriamiullo iglugasæksoa-
nginut itterniarase!
6 Aititsele saukanut tammarsimajunut, Israêlib iglunganit
pijunut.
7 Ajoкertuijartorlusele oкaritse: Nâlegauvik кilangmêtoк
кannitomut tikkisimavoк.
8 Kanimajut âкidlarsigik, kalladlartut kallagungnaertisigik,

toĸungajut ômartisigik, sâtanasit annitisigik! Akkeĸangitomik
pigapsiuk, akkeĸangitomik tunnisiuk!
9 Goldemiglônêt Silberemiglônêt kanujamiglônêt tapseru-
miuteĸartuksaungilase.
10 Taĸĸoaĸauteĸarniaraselo ingergaluse, annorâlijarniarase-
tauk maggûngnik, ittigagutipsâlijarniaraselo, ajaupialijarniara-
selo. Sennajoĸ nerĸiksanganik tunitjiviojariaĸarpoĸ.
11 Iglogasæksoarnut iglugasangnullônêt itterupse, kiglisinia-
ritse, tagvane ittervigijaujariaĸartoĸarmangât, tâpsomanêtsai-
naritselo aularĸârase.
12 Iglomulle itterupse, iglub tamattoma inungit salutisigik.
13 Tamattomalo iglub inungit taimailioræksaukpatta, ulla-
pirsautise tâpkonunga piniarpoĸ. Taimailioræksaungippattale,
ullapirsautipse utterviginiarpâse.
14 Illangitalo illalioromangippasse, oĸausiselo tussaromana-
git: annititse tagvangat iglomit iglugasæksoarnillônêt; ittikkap-
selo sanningit katterarsigik.
15 Ahamarik oĸautivapse: Sodomamiut Gomorramiullo nu-
nâgik pitlartaunikinersaujomârpuk uvluksame erĸartuivingme,
iglugasæksoarnit ukkonangat.
*16 **Ahâk,** saukatitut tillivapse amarĸut akkorngænnut; ta-
manna pivlugo sillatutsiaritse ĸuglugiangojârtutitut, nellangai-
naselo taubititut.
17 Inungnigle illimasugitse; kiglisiniarvingmingnut âtsomâr-
masse, issaĸavluselo illinniarvingmingne.
18 Attanernullo attanersoarnullo âtsomârpâse pivlunga,
taipkoa nellojullo nellojungnaerutiksangænnut.
19 Atsomârpassele, sivôraniarase, ĸanoĸ sumiglônêt oĸau-
siksaĸarniarmangâpse; stundeme tâpsomane tunitjivioniarapse
kigusiksapsingnik.
20 Illipsingnit oĸanginapse, Atâtapsele Anerningata oĸar-
tipâse.
21 Kattangutible ĸattangutine toĸĸomut pititsomârpâ, atâ-
tablo ernine, ĸittorngallo angajoĸâtik illeratsautijomârpait,
toĸĸoĸovlugillo.
22 Illûnatiglo ômigijomârpâse, attera pivlugo. Soĸĸosijui-
torle naggatiksamut piulijaujomârpoĸ.
23 Iglugâsæksuille illangine unangmikpasse, assinginut ĸe-
mâtitse. Ahamarik, oĸautivapse: Israêlitit iglugasæksoangit
ingergajarêrviginiangilase, Inûb Erninga tikkerĸârtinnago.
24 Illinniartoĸ illinniartitsijiminit anginersaungilaĸ, kivgar-
lônêt nâlekaminit anginersaunginivoĸ.
25 Illinniartoĸ illinniartitsijimitun-ikune, kivgarlo nâlekami-
tun-ikune, nâmaksivoĸ. Iglub inua Beelzebumik taigamitsuk;
anginersamik iglomioĸattingit taimak tainajangilagît?
26 Tamanna pivlugo erĸsiginiarasigik. Sagvangitoĸaŋgilaĸ

saĸĸertitauniangitomik, angigutjuteĸangilarlo ĸaujijauniangitomik.
27 Târtome uvamnit tussartasse oĸautigisigik ĸaumajome.
Issibjutaujut tussartase, oĸautigisigik iglut ĸângine.
28 Erĸsiginiarasigiglo timinik toĸĸotsijut, tarninigle toĸĸotsijungnangitut. Anginersamigle taimna erĸsigisiuk, timiniglo
tarniniglo asserortitsijungnartoĸ ânianartovingme.
29 Kutsertak magguk kênaujârsungmik attautsemik akkeĸarpangilâk? Ukkoa illangallônêt nunamut kattangniangilaĸ,
Atâtapse perĸungippago.
30 Niaĸupse nujangille kittitaumavut.
31 Tamanna pivlugo erĸsiniarase; kutsertavaksoarnit ajunginersaugapse.
32 Tamanna pivlugo, uvamnik oĸausilik inungnut, oĸautigijomavara Atâtamnut ĸilangmêtomut.
33 Uvamniglo missiutilik inungnut, missiutigijomavaratauk
Atâtamnut ĸilangmêtomut.
34 Ullapirsaijartorasuginiarasinga nunamut. Ullapirsaijartungilanga, saviksoarmigle pititsivunga.
35 Tikkinama, erneĸ akkerartortidlugo atâtaminut, panniglo anânaminut, ukkuarlo sakkiminut.
36 Inûblo iglomioĸattine ômigijigijomârpait.
37 Atâtaminik anânaminiglônêt uvamnit naglingnersaĸ, illaĸarniangilaĸ uvamnik. Ernerminiglo panningminiglo uvamnit
naglingnersaĸ, illaĸarniangilaĸ uvamnik.
38 Senningajoliksaminiglo (kappiasutiksaminiglônêt) tigusijomangitoĸ uvamniglo malligomangitoĸ illaĸarniangilaĸ uvamnik.
39 Inôserminik ivlersijub assiojijomârpâ, inôserminiglo assiojijub uvanga pivlunga nagvâromârpâ.
*40 **Illipsingnik** illaliortub, illaliorivânga; uvamniglo illaliortub, tilliklertoĸ uvamnik illaliorivâ.
41 Nellautaijomik illaliortoĸ, nellautaijôngmat, nellautaijotut akkilertaujomârpoĸ. Idluartomiglo illaliortoĸ, idluartôngmat, idluartotut akkilertaujomârpoĸ.
42 Ukkoarârsuillo illangænnik imertitsijoĸ immermik niglinartomik, ermgusiârsub immanganik, illiniartiongmat, ahamarik,
oĸautivapse, akkêngaivioniangilaĸ.

KAPITEL XI.

Johannesib illinniartingita tillijauningænnik Kristusemut. Kristusib kigligiudjiningamik Johannese pivlugo. Iglugasait Galilêamêtut suarutigivait. Atâta nertorpâ. Ingminut ĸaiĸojivoĸ.

JÊSUSIBLO perĸojane tamakkoa illinniartiminut 12 inut nâ-

gamigit, tagvangat aularpoĸ, ajoĸertuivlunelo oĸâlajartorpoĸ
iglugasæksoangine.
2 Johannesele Kristusib piniarninginik tussarame parngna-
naersimavingmêdlune, illinniartiminit maggungnik tilliklerpoĸ,
3 Aperijauĸovlugo: Tâmnauvêt tikkituksaĸ, assingniglônêt
nerriugijaksaĸarpitâ?
4 Jêsusib kiovak, oĸautivlugiglo: Johannese ama oĸautijar-
tortikko tækkojaptingnik tussartaptingniglo:
5 Tautungitut tautulerput, tussiaktullo pissulerput, kalla-
dlartut kallagurgnaerput, tussângitut tussalerput, toĸĸungajut
ômarput, aklujullo oĸautjauvut oĸautsinik tussarnertunik.
6 Piloridlarporlo sinnaungajuteĸalungitoĸ uvamnik.
*7 **Uttermanik,** Jêsuse oĸalerpoĸ inungnut Johannesemik:
Inuĸangitomut suna tækkojartorpisiûk? Iviksoaĸ annorib aula-
tanga sunatuinarmût?
8 Sunalônêt tækkojârtorpisiûk? Inuk annorâtsiariktoĸ
tækkojomavisiûk? Ahâk, annorâtsiariktut, attanersuit iglungi-
nêtsôngovut.
9 Sunalônêt tækkojartorpisiûk? Nellautaijoĸ tækkojomavi-
siûk? Illa, oĸautivapse, nellautaijomit anginersaujoĸ.
10 Tâmnaungmat aglait oĸautigijangat: Ahâk, Engeliga
sivunnernut tillivara, apĸutiksarnik sivunnerne âĸiksoijuksaĸ.
11 Ahâk, oĸautivapse: Arnanit erniangojoĸangilaĸ Johan-
nesemit baptiterijomit anginersaujomik; mingnerle Gûdib nâle-
gauviane anginersauvoĸ tâpsomangat.
12 Johannesible baptiterijub uvlungita kingorngatigut, sulle
tagvunga, nâlegauvik ĸilangmêtoĸ aĸsorôtjauvoĸ; tâpsomingalo
aksorôtjijut, amualerpât ingmingnut.
13 Perĸojat nellautaijullo illûnatik nellautsilaungmatta Jo-
hannese tikkidlugo.
14 Tamannalo okperijomagupsiuk: tagva Eliase tikkituksaĸ.
15 Tussâjungnik siutelik tussarle.
*16 **Inuille** ukkua kimut adsiutitaksarivakkâ? Sorrutsit ad-
sigivait, iglut akkorngænne iksivajut nipliutjeĸattartullo pingo-
arĸattimingnut,
17 Oĸarlutiglo: Nipjausijarvigilauĸtapse, oĸigêseromangito-
selo; kiksanartomiglo oĸautilauĸpapse, ĸeajomangitoselo.
18 Johannese tikkitoĸ, nerrinanelo immingilaĸ; tagva oĸar-
put: Sâtanaseĸarpoĸ.
19 Inûb Erninga tikkisimavoĸ, nerrilarmelo immilarmelo;
tagva oĸarput: Ahâk, inuk una nerritojoĸsoaĸ, Wainemiglo
immertojoĸsoaĸ, Zoelnerillo ajortullijullo illanârijingat! Gûdible
illisimaninga idluarijaujariaĸarpoĸ ĸittorngaminut.
*20 **Tagva** iglugasæksuit inungit suadlalerpait, tattamnartulli-
viginerpârilauĸtane, âĸilaungimattalo.
21 Kappianamêk, Korazin! Kappianamêk Betsaida! Tiru-

semelo Sidonemelo taimaitunik tattamnartunik pijoĸalauĸpat,
sorlo illipsingne; itsaĸ pôksaijatuinarnik annoråĸardlutik arg-
jamêdlutiglo ĸaĸĸialerajalauĸput.
22 Oĸautivapsele: Tiruselo Sidonelo pitlartaunikinersaujo-
mârput illipsingnit uvluksame erĸartuivingme.
23 Igvillo Kapernaum, ĸangattarsimajotit ĸilak tikkidlugo,
kappianartovingmut kannunga ajæktortaujomarpotit. Sodomame
taimak angitigijunik tattamnartoĸalauĸpat, sorlo illipsingne,
sulle uvlome asserortautailinajalaukput.
24 Oĸautivapsele: Sodomamiut nunangat pitlartaunikiner-
saujomârpoĸ illingnit uvluksame erĸartuivingme.
*25 **Taipsomane** Jêsuse oĸalerpoĸ: Atâtak, ĸilaublo nunablo
nâlegangak, nakkorivagit, illisimajunut sillatujunullo tamanna
angigutjutigigangne, nutaĸĸatitun-itunullo nellojungnaertijuti-
gigangne.
26 Illa, Atâtak, taimak sângne idluarĸolaurangne.
27 Tamaita Atâtab tunilauĸpait uvamnut. Ernermiglo illi-
tarsijoĸangilaĸ, Atâtab kissime illitarivâ; Atâtamiglo illitarsijo-
ĸanginivoĸ, Ernerub kissime, Ernerublo nellojungnaertitsomaja-
ngita illitarivât.
*28 **Kaititse** uvamnut tamapse, ajulertose kappiasuktoselo,
nakoĸsititsomavapse.
29 Nangmautara illipsingnut pisiuk, illinniarvigivlungalo;
ĸenuênama piojorijuilarmalo ômatimne; tagva merngoerservik-
sarsiniarpose tarnipsingnut.
30 Nangmautara idluarmat, nangmagaralo oĸipoĸ.

KAPITEL XII.

*Jêsusib sernârninganik illinniartiminik. Aggait toĸĸungajut
âĸikpait Sabbateme. Kigusingit ajoĸertûsingillo.*

TAIPSOMANE Jêsusib perortut ĸaĸĸôjaksat apĸotigivait
Sabbateme; illinniartingillo kâleramik, sullugainernik nussuksi-
vut nerrivlutiglo.
2 Fariseerit tamanna tækkogamitsuk, oĸautivât: Ahâk illin-
niartitit Sabbateme pijaksaungitomik piniarput.
3 Oĸautivaille: Attuarsilaungilasê Davidib illiorninganik,
kâlerame, illangillô?
4 Gûdib iglunganut itterame, ĸaĸĸôjallo tækkojaksat nerri-
vait; nerrivlugit perĸojaungigalloarame, illangillônêt, ajoĸer-
tuijut kissimik?
5 Perĸojanelônêt attuarsilaungilasê, ajoĸertuijut Sabbateo-
galloartillugo kattimaviksoarme Sabbatemik sujukserĸôrningæn-
nik, passidlartaunatiglô?

6 Oĸaupapsele; tamânêtoĸarpoĸ kattimaviksoarmit anginersaujomik.
7 Tamannale ĸaujimagupsiuk sunaumangât: nâpkiningneĸ ĸuvigivara, tunnergutit pinnagit, passijæksaungitut passidlarajalaungilasse.
8 Inûb Erninga Sabbatemuttauk Nâlegauvoĸ.
9 Tagvangallo sivumuarame, illinniarvingænnut itterpoĸ.
*10 **Ahâglo,** inuĸarpoĸ tagvane aggalingmik iglunginik toĸĸungajunik. Appersorpâllo oĸarlutik: Sabbateotillugo inûliklerriaĸ idluarĸâ? Passitiksarsiorlutik tâpsomunga.
11 Oĸautivaille: Nelipse, saugatuamik piggub, ittersamut kattakpat Sabbateme, tigunago ĸagvertinasuangipaûk?
12 Kanoĸ angitigijomik tagva inuk saukamit ivlernarnersaungilâĸ? Tamanna pivlugo ajungitulliaĸ Sabbateme idluingilaĸ.
13 Tagva inuk tâmna oĸautivâ: Aggaktit issakit. Issakpaillo; âĸiktaulerpullo iglungititut illivlutik.
*14 **Tagva** Fariseêrit annivut oĸarĸattigêlerdlutik illioriaĸarnermingnik inuaromavlugo.
15 Jêsusible tamanna tukkisigamiuk, tagvangat aularpoĸ. Inugasæksuillo mallingmatsuk, illûnaita âĸikpait,
16 Innerterpaillo, oĸautaujomanane inungnut.
17 Nellautsilerĸovlugit nellautaijub Jesaiasib oĸausingit, oĸarmat:
18 Ahâk, tagva kivgara, annerilauĸtara nagligijaralo, tâmna tarnima ĸuviagijanga: Anernimnik illijivigijomavara, nellojullo oĸâlaviginiarpait idluarnermik.
19 Aivajomananelo ĸaggudlarniangilaĸ, nippingalo tussartauniangilaĸ iglut akkorngænne.
20 Iviksoaĸ suvlolik naviksimajoĸ serĸomimaringniangilâ, mannerlo aumalik ĸamminianginivâ, idluarneĸ ajuĸangitilerĸârnago.
21 Attingalo nellojut nerriuginiarpât.
*22 **Tagva** Sâtanaselingmik tautungitomik oĸarungnangitomiglo tâpsomunga âtsivut; pijungnaertilugolo, tautungitoĸ oĸarungnangitorlo oĸalertipâ tautulertilugolo.
23 Inuillo illûnatik tattaminiarput, oĸarlutiglo: Tâmna Davidib Erneringilâ?
24 Fariseêrille, tamanna tussaramitsuk, oĸarput: Sâtanasit annitipait, Beelzebub, Sâtanasit attaningata, pitsartuninganut kissianut.
25 Jêsusible issumangit ĸaujimagamigit, oĸautivait: Attaniovît nelît ingmingnut illagêgungnaertut nunguniarput; iglugasaillo iglullônêt nelît ingmingnut illagêgungnaertut, sôngojungnaerput.

26 Sâtanasib Sâtanaseoĸattine annitikuniuk, ingminut akkerartorpoĸ; ĸanorle attaniovinga soĸĸosinginajarĸâ?
27 Uvangale tagva Sâtanasit annitikupkit Beelzebubekut, kinakut ĸittorngapse annitipattigîk? Tamanna pivlugo taipkoa erĸartortigijomârpasse.
28 Sâtanasille Gûdib Anerningagut annitikupkit, Gûdib nâlegauviata tagva tikkisimavâse.
29 Kanorlônêt sangijorsûb iglunganut inuk itterajarĸâ, perĸutinginiglo aĸsârdlugo; sangijoĸsoaĸ ĸellaksorĸâruniuk kissiane, kingorngagut tâva iglungata perĸutitangit aĸsârnigarilugît?
30 Uvamnik illaĸaromangitub akkerartorpânga, kattersoeĸattigingitaralo siamartitsivoĸ.
*31 **Tamanna** pivlugo oĸaupapse: Inuit ajorningit mittauteĸarningillo tamaita issumagijaujungnaeromârput; Anernermigle inuit mittauteĸarningit issumagijaujungnaerniatsangilat.
32 Inûblo Erninganik oĸauteĸaluktoĸ issumagijaujungnaerniarpoĸ. Annernermigle ajunginermik oĸauteĸalûtilik issumagijaujungnaerniangilaĸ, nunamelônêt tamattomane, sillamelônêt pijomârtome.
33 Napârtomik ajungitomik illijigupse, ajungitunik paungaĸarniarpoĸ; napârtomigle piungitomik illijigupse, piungitunik paungaĸarniarpoĸ. Paunganginit napârtoĸ illitarijauvoĸ.
34 Illipse ĸuglugiangojârtut ivajangit, ĸanoĸ ajungitunik oĸarungnarĸisê, piungitôgapse? Omatib tættæjutinginik ĸanneĸ oĸasôngovoĸ.
35 Inuk ajungitoĸ ajungitunik saĸĸertitsivoĸ ômattime tættætjutinginit ajungitunit; inuglo piungitoĸ piungitunik saĸĸertitsivoĸ ômattime tættætjutinginit piungitunit.
36 Oĸaupapsele, uvluksaĸ erĸartuivik nelliutikpat, inuit kiojuksaujomârmatta oĸautsitik piungitut illûnaita pivlugit.
37 Oĸautsitit malliklugit idluarnerartaujomârpotit, oĸautsitillo malliklugit erĸartortaujomârpotit.
*38 **Tagva** aglangnik illisimajut Farisêerillo illangit kiovut oĸarlutiglo: Ajoĸertuijoĸ, nellunaikutamik tækkojomadlarpogut illingnit.
39 Kiovaille oĸautivlugillo: Ukkuarâluit assiniartut nellunaikutamik tækkojomavut; tunnitjivioniangilalle nellautaijub Jônasib nellunaikutangata assianik.
40 Sorlo Jônase uvlune pingasune unnuanelo pingasune arviub nânganelaungmat; taimaktauĸ Inûb Erninga uvlune pingasune unnuanelo pingasune nunab illuanêtsomârpoĸ.
41 Ninivemiut uvluksame erĸartuivingme kinguvângoĸattigêt ukkua illagivlugit saĸĸeromârput, erĸartorlugillo; Jônasib oĸâlaningit malliklugit ĸaĸĸialeramik; ahâglo, tamânêtoĸarpoĸ Jônasemit anginersaujomik.
42 Uvluksame erĸartuivingme kinguvângoĸattigêt ukkua

illagivlugit attaniub nullianga ângat pijoĸ saĸĸeromârpoĸ erĸartorlugillo; nunamit ungasiktomêtomit pigame, Salomonib sillatuninga tussariartorlugo; ahâglo, tamânêtoĸarpoĸ Salomonemit anginersaujomik.
43 Anerneĸ idluitoĸ inungmit annigame, ingergavoĸ sunaĸangitokut, merngoerserviksarsiorlune, nagvâranelo.
44 Oĸarpoĸ tagva: Iglumnut ĸemmalauĸtamnut utteromavunga. Tikkinamiuglo pêjaiviomajoĸ sannersimajorlo pinnarnarsimajorlo tikkipâ.
45 Tagva ailerpoĸ, anernermik assiminik 7 nik, ingminit ajornersaujunik illaksarsivlune; itteramiglo tagvanêtualerput; kingorngagut inuk tâmna ajulualerpoĸ sivorlermit. Taimaktauk kinguvângoĸattigêt kassêtoĸsuit ukkua itsomarivut.
*46 **Sulle** taimak inungnut oĸâlatillugo, ahâk anânangalo ĸattangutingillo angutit sillatânêput, oĸarĸattigijomavlugo.
47 Tagva illangata oĸautivâ: Ahâk, anânat ĸattangutitillo angutit sillatânêput, oĸarĸattigijomavlutillo.
48 Tamattomingale oĸautjine kiovâ: Kina anânagâ? kikkullo ĸattangutikkâ?
49 Agganelo issaklugit illinniartiminut, oĸarpoĸ: Ahâk tagga anânagâ ĸattangutikkalo.
50 Atâtama ĸilangmêtub pijomanganik malliktoĸ, tâmna nukkarivara, najagivaralo, anânagivaralo.

KAPITEL XIII.

Adsiujunik sunatuinarnik Gûdib nâlegauvia pivlugo.

UVLORME tâpsomane Jêsuse iglomit annigame, tessersûb kiglinganut ingitsartorpoĸ.
2 Inugasæksuillo nellipsarmatsuk, umiaĸortômut ikkivoĸ ingilarmelo, inugasæksuit illûnatik tessersûb kiglinganêtillugit.
3 Sunatuinarniglo oĸarvigivait adsiujutigut, oĸarlunelo: Ahâk, karngasuijoĸ karngasuijartorpoĸ.
4 Karngasuitillugolo, illangit apĸosinermut kattakput, tingmitjallo pukkumalukpait.
5 Illangillo ĸairtomut ivjokitomut kattakput; perortersârpullo, ivjokinamik.
6 Seĸĸinerle nuingmat, kunnulersârput, amâĸanginamiglo pannilerput.
7 Illangit kattakput orpît kakkilautiggit akkorngænnut; orpîllo kakkilautiggit, peroramik, toĸĸopait.
8 Illangillo kattakput nunamut ivjoriktomut, perorsiaksaĸalerpullo sullugainermingne: illangit 100 nik, illangit 60 nik, illangit 30 nik.

9 Tussâjungnik siutelik tussarle.
*10 **Illinniartingitalo** tikkipât oĸarlutiglo: Sôg adsiujutigut
oĸarvigivigît?
11 Kiovait oĸautivlugillo: Illipse Gûdib nâlegauvingata
nellonarninganik ĸaujititauvose; taipkoale tamattominga tunit-
jiviongilat.
12 Peĸartoĸ tunitjivioniarpoĸ peĸaluarĸovlugo; peĸangi-
torle aĸsârtauniarpoĸ pinganik.
13 Tamanna pivlugo adsiujutigut oĸarvigivakka. Ijinut
uitajunut tautungimatta, siutinullo angmajunut tussangimata;
tukkisingimatsuk.
14 Taipkonungalo Jesaiasib nellautainingit nellautsimaler-
put, imaitut: Siutipsingnut tussaromârpasse, tukkisinagolo;
ijipsingnullo tækkojomârpasse illitarinagolo.
15 Inuit ukkua ômattingit mangaidlarmata, siutimingnullo
tussânerludlarput sikkungilarmiglo; ijimingnut tækkoĸonnagit,
siutimingnullo tussarĸonnagit sâgiarĸonnagillo ikajortauvlutik
uvamnut.
16 Piloridlarpulle ijise, tautukkamik, siutiselo, tussâgamik.
17 Ahamarik, oĸaupapse: Nellautaijut idluartullo unnuktut
tækkojase tækkojomadlalauĸpât, tækkolaungnagolo; tussâjaselo
tussaromadlalauĸpât, tussalaungnagolo.
*18 **Mânna** adsiujoĸ tussarsiuk karngasuijomik:
19 Tussartoĸarpat oĸautsinik nâlegauvingmik, tukkisinagillo,
tâva Sâtanasib oĸautsit pêjariartorpait ômattânut karngautigi-
majut; tâmnauvoĸ, apĸosiniub sennianut karngautigimajoĸ.
20 Karngautigimajoĸ ĸairtomut ivjokitomut, tâmnauvoĸ,
oĸautsinik tussartoĸ, ĸuviasuklunelo tamakkoninga illaliorsârtoĸ.
21 Amâĸanginamele illumine, nakkimarnivoĸ; kappianar-
toĸalerangat unangmiklertoĸalerangallônêt oĸauseĸ pivlugo
sinaungasarailerpoĸ.
22 Orpîlle kakkilautiggit akkorngænnut karngautigimajoĸ,
tâmnauvoĸ, oĸautsinik tussartoĸ, sillaĸsûblo mattoma pinginik
siaklernerub, akluitsomanerublo uivêrinarningata oĸautsit ippi-
tipait, sullugainertâranelo perorsiaksatalingnik.
23 Ivjoriktomulle karngautigimajoĸ, tâmnauvoĸ, oĸautsinik
tussartoĸ tukkisivlunelo, sullugainertârlunelo perorsiaksataling-
nik; illangat 100 ilingnik, illangalle 60 ilingnik, illangat
30 ilingnik.
*24 **Adsiujub** tâpsoma assianik oĸarvigivait oĸarlunelo: Gû-
dib nâlegauvia inuktun-ipoĸ, perorsiaksamaringnik karngasui-
jotut perorsêvingminut.
25 Inuille siniktillugit, akkerartorte perornerluktuksanik
karngasuijartorpoĸ perorsiaksamarît akkorngænnut, aulalarmelo.
26 Perorsiaksamarît perormatta singaileĸalilarmiglo; peror-
nerluktokulluittauk nuilerput.

27 Kivgat tagva angajoĸâmingnut tikkiput, oĸarlutiglo: Nâlegaĸ, karngasuilaungilatît perorsiaksamaringnik perorsêvingnût? nakit perornerluktuksaĸarnerĸâ?

28 Kiovait: Akkerartortib âsit tamanna pivâ. Kivgangita oĸautivât: Uvaptingnulle tamakkoa nutsugiartorĸovigît?

29 Kiovait: Aukak, perorsiaksamarît nutsuĸassiutiniarasigik, perornerluktokulluit nutsulerupsigik.

30 Tammarmik perorĸattigêkilit, kattersivik nelliuterĸârtinnago: kattersivigle nelliutilerpat, kibluijut oĸautigomavakka: Perornerluktokulluit katterĸârsigik, ĸeppidlugillo ikkoalaklugit; perornitsiariktulle kattersorsigik ĸemmatullivimnut.

*31 **Adsiujomik** assianik oĸarvigivait, oĸarlunelo: Gûdib nâlegauvia Senfib karngasûtiksatangatut-ipoĸ; inuk tâpsominga tigusivoĸ illivlugolo perorsêvingminut.

32 Unârsuk mingnerovoĸ perorsiaksanit tamainit; perorangamele anginerovoĸ assiminit perorsianit makpatâvangnit, napârtôlerlunelo, tingmitjallo ĸilaub attânêtut inneĸariartorput akkerungita attænne.

*33 **Adsiujomik** assianik oĸarvigivait: Gûdib nâlegauvia ĸakĸôjat sêrnarsautingatitut-ipoĸ; arnaĸ tâpsominga tigusivoĸ akkudlugolo senaugarmut, ôktut pingasuertorlugo, sêrnartipâlo illûnât.

34 Tamakkoninga tamainik Jêsus oĸarpoĸ inungnut adsiujutigut, adsiujulle attornagit oĸarvigingilait.

35 Nellautaijub oĸausingit nellautsilerĸovlugit, oĸarmat: Adsiujunik oĸaromavunga, sillab pigiarninganit nellonalauĸtut unipkautigivlugit.

36 Tagva Jêsusib inuit aularĸovait, angergarlunelo. Illiniartingitalo tikkipât, oĸarlutiglo: Adsiujomik mattominga nellojungnaertittigut, perornerluktokulluit perorsêvingmêtut pivlugit.

37 Kiovait oĸautivlugillo: Perornitsiariktuksanik karngasoijoĸ tagva Inûb Erninga.

38 Perorsêvik tagva sillaĸsoaĸ. Perornitsiariktut tagva Nâlegauvingme ĸittorngaujut. Perornerluktut tagva ajortub ĸittorngangit.

39 Akkerartorte ukkuninga karngasoijoĸ tagva Sâtanase. Kattersivik tagva sillaĸsûb mattoma naggatiksanga. Kibluijut tagva Engelit.

40 Sorlo inuit nutsujôngungmagit perornerluktut, ikkomamullo ikkoalaklugit, taimaitsomârivoĸ sillab mattoma naggatiksangane.

41 Inûb Erningata Engeline tillijomârpait; taipkoalo sinnaungajut tamaita idluitullijullo kattitsomârpait.

42 Kiæksaumullo ikkomalingmut egitsomârpait; tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromârpoĸ aglerulârneĸaromârlunelo.

43 Idluartulle seĸĸinertut ĸaumatigijomârput Atâtamik nâ-
legauviane. Tussâjungnik siutelik tussarle.
*44 **Ama** Gûdib nâlegauvia perĸutemariktut ivlernartotut,
perorsêvingme ijersimajotun - ipoĸ. Inûb tâmna nagvâlera-
miuk ijerpâ; ĸuviasungnermullo perĸutine tamaita niorvgutigiv-
ait, perorsêviglo tâmna pissiarivlugo.
45 **Ama** Gudib nâlegauvia niuverniartotut, ajungitunik sap-
pangarsiortotun - ipoĸ.
46 Sappangarlo pivianartoĸ nagvâramiuk, perĸutine
tamaita niorvgutigivait, tâmna pissiarivlugo.
*47 **Ama** Gûdib nâlegauvia nullutjatitut, immânut ningiti-
taumajutitun - ipoĸ, sunatuinarnik nulluartitsivaktutitut.
48 Tættætarangatale, sikjamut ĸaĸĸitipait, ikterdlutiglo
ajungitunik kattilerpait ĸattaujamut, piungitulle egipait.
49 Taimaitsomârivoĸ sillarsûb naggatiksangane. Engelit
avititsartoromârpait idluitut idluartunit,
50 Egidlugillo kiæksaumut ikkomalingmut; tagvane ĸea-
vaksoadlarneĸaromarpoĸ aglerulârneĸaromârlunelo.
51 Jêsusiblo apperivait: Tamakkoa tamaita tussâvisigîk?
Kiovât: Ahaila, Nâlegaĸ.
52 Tagva oĸautivait: Tamanna pivlugo aglangnik illisima-
jut neliat, nâlegauvingmik ĸilangmêtomik illisimajoĸ, angajoĸâ-
tut, perĸuteĸarvingminit nutâniglo nutaungituniglo saĸĸertitsi-
jotun-ipoĸ.
*53 **Jêsusiblo** adsiujut tamakkoa nâgamigit, tagvangat
aularpoĸ.
54 Inugorvingminut pivlune, illinniarvingine ajoĸertorpait;
tattaminialerpullo oĸarlutiglo: Oma sillatunine tattamnar-
tullininelo nakit pivagît?
55 Igloliortib erneringilâ? Anânanga Marîamik atteĸa-
ngilâĸ? Kattangutingillo Jâko, Jôseselo, Simonelo, Jûdaselo;
56 Najangillo, illûnatik uvaptingnêngilât? Nakime tamadja
illûnât pivaûk?
57 Sinnaungajutigivâllo. Jêsusible oĸautivait: Nellautaijoĸ
nunaĸattingita iglomioĸattingitalo kammaginginersarivât assi-
nginit tamainit.
58 Tagvanelo unuktunik tattamnartullingilaĸ okpinginingat
pivlugo.

KAPITEL XIV.

*Johannesib baptiterijub niaĸoertauninganik. 5000 it nerriti-
tauningœnnik. Imiub ĸângagut Jêsusib pissungninganik.*

TAIPSOMANE Herôdese, nunab illainangane attaneĸ tus-
saumalerpoĸ Jêsusemik.

2 Kivganelo oĸautivait: Tagva Johannese baptiterijoĸ! toĸĸungajunit makkisimagame, taimaitunik tattamnartullivoĸ.

*3 **Herôdesib** Johannese tigulaungmago, ĸellaksorlugolo, ittertilugolo parngnanaersimavingmut, Herôdiase, nukkame Filippusib nullianga pivlugo.

4 Johannesib oĸautilaungmago: Idluangilaĸ nulliarigangne.

5 Toĸĸotsomagalloarpâlo, inuille erĸsigivait, nellautaijônasugingmatsuk.

6 Herôdese inûlervingminik uvloĸsiormat, Herôdiasib panninga oĸigêserpoĸ tâpkoa sângænne. Tamanna Herôdesib ĸuviagivâ.

7 Tamanna pivlugo oĸautimariklugo oĸarpoĸ, tunnitjivigijomavlugo pijomajanganik.

8 Anânaminulle ajoĸertortaulauĸârdlune oĸarpoĸ: Kaitsilerit uvamnut Johannesib baptiterijub niaĸoanik, pôgutamut illimajomik.

9 Attanerlo kiksalerpoĸ; oĸarmaringninele pivlugo nerreĸattinelo pivlugit, tâpsominga tunnitjivioĸovâ.

10 Johanneselo parngnanaersimavingmêtoĸ niaĸoêrtaujartorĸovâ.

11 Niaĸoalo pôgutamut illimajoĸ ĸaitaulerpoĸ, tunnijaularmelo niviarsiamut; tâpsomalo âpâ anânaminut.

12 Tagva illinniartingit tikkiput, timingalo tiguvât, illuveriartorlugo; tamannalo oĸautigijartorpât Jêsusemut.

*13 **Jêsusib** tamanna tussaramiuk, aularpoĸ tagvangat umiarĸortôkut inuĸangitomut, inutôjomavlune. Inuille tamanna tussaramitsuk, ĸutterordlutik mallikpât iglugasæksoarnit.

14 Jêsuselo niugame, inugasæksuillo tækkogamigit, illapsugidlarpait, ĸannimajiangillo âĸikpait.

*15 **Uvluklilermalle,** illinniartingita tikkipât, oĸautivlugolo: Tamâne sunataĸangimat, uvluklilermallo; inuit makkoa aularlit, niuvervingnut nerĸiksarsiniariartorĸovlugit nangmineĸ.

16 Jêsusible oĸautivait: Aijariaĸangilat; illipse nerĸiksanginik tunnitjivigisigik.

17 Kiovât: Kaĸĸôjaĸarpogut tellimainarnik, mingeriângniglo maggûngnik.

18 Oĸautivaillo: Kaisigik uvamnut.

19 Iviksukkanullo inuit ikterĸovait, ĸaĸĸôjallo taipkoa tellimat mingeriâglo magguk tiguvait, ĸilangmullo ârlorpoĸ ĸujalivlune, ĸaĸĸôjallo avgorpait, illinniartiminullo tunnivlugit; illinniartingitalo inungnut tunnivait.

20 Illûnatiglo nerrivut, kâgungnaerlutiglo, amiakullo kattersorpait, amârgaujat 12 it tættælugit.

21 Nerrilauĸtulle angutainait 5000 iovut, arnallo sorutsillo kittinnagit.

*22 **Jêsusiblo** illinniartine erinesâlerdlugit umiarĸortômut

ikkiorкакolerpait, sivorlerijomagamigit akkianut, inuit aular-
terкârnagit.
23 Inuillo aulartinamigit, inutôvlune каккamut majorarpoк,
tuksiariartorlune. Unnulermallo, tagvane kissimeovoк.
24 Umiarкortûllo tessersûb кerкanêlerêrput, malliksoarnullo
nangialerdlutik, annore aggormatsuk.
25 Pigârvingitale sittamangænne Jêsusib tikkilerpait immab
кângagut pissuklune.
26 Immablo кângagut pissuktoк illinniartingita tækkoga-
mitsuk, kakkilâdlarput oкarlutiglo: Ijoro-una! erкsinermullo
niplialerput.
27 Tuavidlunele Jêsusib oкarvigivait niplerlunelo: Maksua-
leritse, uvangauvunga, erкsinase.
28 Pêtrusible kiovâ oкarlunelo: Nâlegaк, igvioguvit, кaiко-
lunga illingnut immab кângagut.
29 Oкarporlo: Kailerit! Pêtruselo umiarкortômit niovoк,
immâgullo pissuklune, Jêsuse tikkitsomavlugo.
30 Aккunaкsoarle tækkogamiuk, коaкsârpoк kivililarmelo
niplialerpoк, oкarlunelo: Nâlegaк ikajunga!
31 Jêsusible tuavidlune aggane issakpait, tigulâlo oкautivâ:
Okpernikitotit, sôg innertuivêt?
32 Umiarкortômullo ikkingmanik, кassûmivoк tâva.
33 Umiarкortômêtulle pâmaktervigijartorpât, oкarlutiglo:
Ahamarik, Gûdib ernerivâtit.
*34 **Ikâramiglo,** Genêzaretemiut nunangænnut pivut.
35 Nunablo tâpsoma inungita illitarigamitsuk; nunamut
illûnânut tilliklerput; кannimajullo sunatuinait âpait tâp-
somunga.
36 Tuksiarvigivlugolo, annorângata sinnâ aktortauкovlugo
taipkonunga. Illûnatiglo, tâpsominga aktuijut, pijungnailerput.

KAPITEL XV.

Inuit Gûdiblo perкojanginik. Arnamik Kanaanemiomik.
4000 it nerritîtauningænnik.

TAGVA aglangnik illisimajut Farisêerillo Jerusalemiut tikki-
pât, oкarlutiglo:
2 Sôg illinniartivît angajoкâpta illusingit mallilungilagît?
Aggatik ubvangilait, кaккôjaкtorniarangamik.
3 Kiovaille oкautivlugillo: Sôg illipse Gûdib perкojangit
nâlengipisigîk, illusekulluse pivlugît?
4 Gûde perкojijoк: Atâtangnik anânangniglo nâlektuk-
sauvotit; atâtaminulle anânaminullo oкarnerluktoк, toккo-
tæksauvoк.

5 Ajoĸertuivosele: Atâtaminut anânaminullônêt oĸartoĸ:
„Nâmanersauvoĸ illingnut, tunnigupko tunnerguservingmut,“
tâmna ajungitullivoĸ.
6 Tamattomunga atâtaminik anânaminiglônêt nâlektailiti-
passe; taimaglo Gûdib perĸojangit attortaujungnaertipasse,
illusekulluit pivlugit.
7. Takkormôrtose, Jesaiase illipsingnik nellautailauralloar-
poĸ, oĸarlunelo:
8 Inuit ukkua ĸannermingnut tikkipânga ĸangasinâming-
nullo nertorpânga, ômatingitale ungasikpânga.
9 Sullinatigle kivgartorpânga, inuit ajoĸertûsetuinangit
ajoĸertuitigigamigit.
*10 **Inugasæksuillo** ĸaiĸovait, oĸautivlugillo: Nâlagitse tuk-
kisilugolo.
11 Kannikut ittertub inuk sujuktingilâ; ĸannikulle annijub
inuk sujuktipâ.
12 Tagva illinniartingita tikkipât oĸaudlugolo: Kaujima-
viûk, oĸauseĸ tamanna Fariseêrit tussaramitsuk, sinnaunga-
jutigingmatsûk?
13 Kiovaille oĸarlunelo: Perortut illûnatik, Atâtama
ĸilangmiub illilaungitangit, nutsuktaujomârput.
14 Allarsigik! tautungitôvut, tautungitullo tâpkoa tessior-
tigivait; tautungitub tautungiĸattine tessioruniuk, tammarmik
tâva ittersamut katakpuk.
15 Tagva Pêtrusib kiovâ oĸautivlugolo: Adsiujub mattoma
tukkinganik nellojungnaertittigut.
16 Jêsusiblo oĸautivait: Illipsetauk sulle sillatuneĸangilasê?
17 Sulle tamanna nellovisiûk, inûb ĸanningagut ittertut
illûnatik, natjângnut pingmatta, illuserivaktamiktullo annititau-
lermingmatta?
18 Kanikulle annijut, ômamit pivut, tamakkoalo inuk
sujuktipât.
19 Omamit erĸarsautikulluit pingmatta, inuarnerlo, nullia-
rêngnermik asserorsainerlo, assiniarnerlo, tiglingnerlo, sæglu-
teĸarnerlo, mittauteĸarnerlo.
20 Tamakkoa inuk sujuktipât. Aggangnulle ubvarsimangi-
tunut inuk nerrigallorpat, mattoma sujuktingilâ.
*21 **Jêsuse** tâva tagvangat aularpoĸ, Tirusiblo Sidoniblo
erĸângnut pivoĸ.
22 Ahâglo, arnaĸ Kanaanemioĸ, tagvangat pijoĸ, oĸarpoĸ
nipliutidlarlugolo: Nâlegaĸ, Dâvidib erninga, nâpkiginga!
Sâtanasib panniga âniatidlarpâ.
23 Kiungimarikpâle oĸautsemut atautsemullônêt. Tagva
illinniartingita tikkipât, ĸenuvigivlugo oĸarlutik: Ikajorung-
una, nipliojormattigut.

24 Kiovaille oĸarlunelo: Tillijaumatuinartunga saukanut tammarsimajunut, Israêlib iglunganit pijunut.

25 Taipsomale pâmaktervigijartorpâ oĸarlunelo: Nâlegaĸ, ikajunga!

26 Kiovâle oĸarlunelo: Idluangilaĸ, ĸittorngaujut ĸaĸĸôjanginik aĸsârlugit, ĸingminullo egidlugit.

27 Arnaĸ oĸarpoĸ: Ahaila Nâlegaĸ, taimaikalloarpoĸ; ĸingmiârsuille nerrivut karnganerlukunik inuata nerrimârvinganit kattaktunik.

28 Tagva Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: Arnaĸ, okpernît angijôvoĸ! pijomajarnik pilârpotit.

*29 **Jêsuselo** tagvangat aularlune, Galilêab tessersoanganut tikkipoĸ, majorarlunelo ĸaĸĸamut, tagvungalo ingipoĸ.

30 Inugasæksuillo nellipsarpât, tussiaktunik, tautungitunuiglo, oĸarungnangituniglo, illakungortuniglo, assinginiglo unnuktunik illaggit, illivaillo Jêsusib ittigangita sângænnut; tâpsomalo âĸikpait.

31 Inuillo tamanna pivlugo tattaminiarput, tækkogamik, oĸarungnangitut oĸalermatta, illakungortullo pijungnaermatta, tussiaktullo pissulermatta, tautungitullo tautulermatta; Israêliblo Gûdinga nakkoridlarpât.

*32 **Jêsusible** illinniartine ĸaiĸovait, oĸautivlugillo: Inuit ukkua illapsugidlarpakka, nerĸiksaĸaratik uvlunik pingasunik uvamnêngmatta; nerritinagillo aularĸojomangilakka uvamnit, perlerĸonnagit apkome.

33 Tagva illinniartingita oĸautivât: Nakit taimak unuktigijunik ĸaĸĸôjaĸsiniarpita tamâne inuĸangitome, inugasæksuit ukkua kâgungnærutiksanginîk?

34 Jêsusible apperivait: Kapsinik ĸaĸĸôjaĸarĸisê? Kiovât: 7 nik, mingeritjaniglo ikkitunik.

35 Inugasæksuillo ikterĸovait nunamut.

36 Kaĸĸôjallo ukkua 7 it, mingeritjallo tiguvait, ĸujalivlunelo avgorpait, illinniartiminullo tunnivlugit; illinniartingitalo tunnivait inungnut.

37 Illûnatiglo nerrivut, kâgungnaerlutiglo, amiakullo kattersorpait, amârgaujat 7 it tættædlugit.

38 Nerrilauktullo 4000 iovut angutainait, arnat sorutsillo kittinagit.

39 Inuillo aulartinamigit umiarĸortômut ikkivoĸ, Magdalab erĸânut pivlune.

KAPITEL XVI.

Jônasib nellunaikutanganik. Pêtrusib kigligiutjininganik, angervioninganiglo. Kristusib âniajomârninganik. Kappiasutiksanik mallingnerme Jêsusemik.

TAGVA Fariseêrit Saduzêerillo tikkipât; tâpkoa ôktorpât, tækkotitserкojomavlugo nellunaiкutamik кilangmit.
2 Kiovaille oкautivlugit: Unnugangat oкarpakpose: Kaukpat sillaкilârpoк, кilak aupallulermat.
3 Kaujarangalle oкarpakpose: Aккunaliomidlarniarpoк, кilak aupallulilarmelo nuvujalermat. Illipse takkormôrtose, кilaub кanoelijarianga кaujimavasse, sôgle nelliutub tamattoma nellunaikutangit кaujimanginivisigîk?
4 Ukkua uivêtut assiniartut nellunaiкutamik tækkojomavut; nellunaikutamigle assianik tunnitjivioniangilat, nellautaijub Jônasib nellunaikutanganik kissianik. Tâva кemakpait aularlunelo.
5 Illinniartingillo akkianut ikâramik, кaккôjanik neksangilat, puigulauramik.
*6 **Jêsusible** oкautivait: Nâlagitse, udjertorluselo Fariseêrit Saduzêerillo кaккôjangita sêrnarsautingænik.
7 Tagva issumertorpât ingmingnullo oкarlutik: Taimak pivâtigut, кaккôjamik neksalaunginapta.
8 Jêsusib tamanna tukkisigamiuk, oкautivait: Okpernikitose, sôg siaklerutigivisiûk кaккôjamik neksanginisê?
9 Sulle tukkisingilasê? Erкaumangilase кaккôjanik tellimanik ipkoninga, 5000 inût? Amârgaujat кapsit tættælauкpissigîk torкorlugillô?
10 Kaккôjaniktauк ipkoninga 7 nîk? Amârgaujat кapsit tættælauкpisigîk torкorlugillô?
11 Sôgle tukkisingilasê, кaккôjamik oкautinginapse, oкarama: Udjertoritse Fariseêrit Saduzêerillo кaккôjangita sêrnarsautingænnik?
12 Tagva tukkisilerput, oкangimat, udjertoriaкarmatta кaккôjat sêrnarsautingænnik, Fariseêrille Saduzêerillo ajoкertûtinginik.
*13 **Jêsuselo** Zesarêab, Filippusib iglugasæksoangita erкânut pivoк, illinniartinelo apperivait, oкarlunelo: Inuit кanoк oкarкât, Inûb Erninga kinaunasugivatsûk?
14 Oкarput: Illangita Johanneseonasugivâtit baptiterijoк; assingita Eliaseonasugivâtit; illangita Jeremiaseonasugivâtit, nellautaijullônêt illangat.
15 Apperivait: Illipsele kinaunasugivisingâ?
16 Tagva Simonib Pêtrusib kiovâ oкarlunelo: Kristuseovotit, Gûdib ômajub erninga.

17 Jêsusiblo kiovâ oĸautivlugolo: Pilorikpotit, Simon, Jô-
nasib erninga; uvingub aublônêt mattominga nellojungnaerti-
ngilâtit, Atâtamale ĸilangmêtub.
18 Oĸaupagillotauk: Pêtruseovotit ĸairtomullo mattomunga
illagêktoĸottikka tungatitsomavakka, târtoĸsûblo pitsartuningata
sâlaginiangilait.
19 Tunnitjivigijomavagittauĸ nâlegauviub ĸilangmêtub pêru-
tânik. Nuname ĸellaksorniartatit illûnatik, ĸellaksorsimajomâ-
rivut ĸilangme; ĸellarutjârniartatillo nuname illûnatik, ĸella-
rutjârsimajomârivut ĸilangme.
20 Tagva illinniartine innerterpait, oĸarĸonnagit kimullônêt
Kristuseonerminik.
*21 **Mattoma** kingorngagut Jêsusib illinniartine oĸautivait
Jerusalemut aijariaĸarnerminik, angajoĸânullo, ajoĸertuijoĸ-
soarnullo, aglangnik illisimajunullo âniatitaujariaĸarnerminik
angijomik, toĸĸotaujariaĸarnerminiglo, makkitjariaĸarnerminiglo
uvluk pingaguangne.
22 Pêtrusiblo ingminut pitipâ innerterlugolo oĸautivâ: Nâ-
legaĸ, annajagilerit, taimailiorvioniarnak!
23 Keviardlunelo Pêtruse oĸautivâ: Tunnumnut pît, Sâta-
nase! sinnaungasaramga; Gûdib pingit issumaginginangne,
inuit pingit kissêta.
*24 **Tagva** Jêsusib illinniartine oĸautivait: Uvamnik malli-
gomajoĸarpat, issumaminik piniarane, senningajoliksaminik
(kappiasutiksaminiglônêt) nangmagle, malliklungalo!
25 Inôserminik ivlersijomajub assiojijomârmago; inôsermi-
niglo assiojijub pivlunga, nagvâromârpâ.
26 Inûb suksarivaûk, sillaĸsoaĸ illûnât piksarsiarigalloaru-
niuk, tarninga asserorpat? Ubvalo, sumîk inuk tunijijungnarĸâ
tarnime sattûtiksanganîk?
27 Inûb Erninga tikkitsomârmat Atâtame ânanauningane
Engeleĸottine illagivlugit; tagvalo illûnaita akkiniarvigijomâr-
pait piniarningit malliklugit.
28 Ahamarik oĸautivapse: Nangertut ovane illangita toĸĸo
ôngniangilât, Inûb Erninga nâlegaunermine aggertoĸ tækko-
ĸârnago.

KAPITEL XVII.

*Kristusib ânanausijauninganik. Issumaersimajomik pijung-
naertitsininganik. Aniaminik oĸauteĸarninganik. Zinsemik
tunnijininganik.*

UVLULLO pingasujortut kingorngatigut Jêsusib Pêtruse,

Jakôbuselo, nukkâlo Johannese ingminut pitipait, majorarĸatti-
kumavlugit ĸaĸĸamut kingiktomut.
2 Ananausijauvorlo sângænne, kênangalo seĸĸinertut ĸau-
matigilerpoĸ, annorângillo ĸaĸĸorsidlarput ĸaumanertut.
3 Ahâglo, Môsesiblo Eliasiblo saĸĸervigivait, oĸâlavlutik
tâpsomunga.
4 Pêtrusele Jêsusemut oĸarpoĸ: Tamâne-itsainarominar-
poĸ; pijomaguvit, tamâne pingasunik iglolioromavogut, illing-
nut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attaut-
semik.
5 Sulle taimak oĸartillugo, ahâk nuvujab ĸaumajub ullik-
pait. Ahâglo, nippe nuvujamit oĸarpoĸ: Tagga ernera naglik-
tara, ĸuviagijara, tâmna nâleksiuk!
6 Tamanna illinniartingita tussaramitsuk, pâmakterput ĸoaĸ-
sârlutiglo.
7 Jêsusible tikkipait, aktorlugillo oĸautivait: Makkititse,
erĸsinaselo!
8 Uitaleramigle, inuksingilat, Jêsuse kissiat tækkovât.
9 Kaĸĸamillo attersâramik, Jêsusib innerterpait oĸarlunelo:
Tækkojase taimna oĸautiginiarasiuk inungnut, Inûb Erninga
toĸĸungajunit makkerĸârtinnago.
10 Illinniartingitale apperivât oĸarlutiglo: Sôg aglangnik
illisimajut oĸarĸât Eliasemik sivorliovlune tikkitsomârtomîk?
11 Jêsusib kiovait oĸautivlugillo: Illa, Eliase sivorliojuk-
sauvoĸ, tamaitalo idluarsitilugit.
12 Oĸaupapsele: Eliase tikkitsarêrpoĸ; illitaringilâllo, issu-
mamingnulle piniarvigilauĸpât. Taimak Inûb Erninga âniati-
taujomârivoĸ tâpkonunga.
13 Tâva illinniartingita tukkisivât, Johannesemik baptiteri-
jomik oĸautingmagit.
*14 **Tikkingmattalo** innugasæksoarnut, inuk Jêsusemut tikki-
poĸ, ittigganginullo pâmakterpoĸ,
15 Oĸarlunelo: Nâlegaĸ, ernera nâpkigiuk, illisimailingajoĸ
âniadlarlune; ikkomamut imermullo ochoĸattarame.
16 Illinniartingnullo âlauĸpara, âĸigungnangilâlle.
17 Jêsusible kiovâ oĸarlunelo: Tata ukkua okpingitut mu-
miksimajut kinguvângoĸattigêt, ĸanoĸ sivitutigijomik najoria-
ĸarpapsê? Kanoĸ sivitutigijomik ĸenuêvigijariaĸarpapsê?
Kaisiuk uvamnut.
18 Jêsusiblo Sâtanase innerterpâ, anivorlo tâva tâpsoma-
ngat, nukkapiarlo Stundeme tâpsomane pijungnaerpoĸ.
19 Tagva illinniartingita kissimiovlutik tikkipât oĸarlutiglo:
Sog uvagut annititsungnangilavût?
20 Jêsusible kiovait oĸautivlugillo: Okpinginise pivlugo.
Ahamarik oĸautivapse: Senfib karngasûtiksatangatut okperne-

ĸarupse, ĸaĸĸamut ômunga oĸatuinariaĸarpose: Tagvangat nûtit taikunga, nûniarpoĸ tâva, ajugaĸarniaraselo.
21 Taimaitulle (Sâtanasit) anniniangilat, kissiane tuksiarnermullo nerritailinermullo.
*22 **Galilêamele** piniarveĸartillugit, Jêsusib oĸautivait: Inûb Erninga pititaujomârpoĸ inuit agganginut.
23 Tâpkoalo toĸĸotsomârpât, uvluglo pingajuângne makkitsomârpoĸ. Kiksadlalerpullo.
*24 **Kapernaumulle** pingmatta, kênaujanik Zinsinik kattersijut Pêtruse tikkipât oĸarlutiglo: Ajoĸertortipse kênaujaĸ Zinse tunnivangilâ?
25 Oĸarpoĸ: Aukak. Iglomullo ittermat, Jêsusib ingiarpâ oĸarlunelo: Kanoĸ issumavêt, Simon? Kikkunît attanît nunamêtut Zollit Zinsillônêt pivakpattigîk? Kittorngamingnit tækkorngartanillônêt?
26 Tagva Pêtrusib oĸautivâ: Tækkorngartanit. Jêsusib oĸautivâ: Kittorngat tâva tunnijijariaĸangilat.
27 Ningaijauĸonnagille uvaptingnut, tessersûb sinnânut ainiarit, ĸargjuksarniglo ningitsilutit; sivorlerlo mingeriaĸ ĸaĸitat tiguguk. Kaningalo aitartikungne, Stateremik nagvâlârpotit; tâmna tiguguk, tunnijivlutillo pivlunga pivlutillo.

KAPITEL XVIII.

Kristusib ajoĸertuininganik. Adsiujomik kivgamik kênaujanik 10,000 nik akkiliksaĸartomik.

TAIPSOMANE illinniartut Jêsusemut pivut, oĸarlutiglo: Kina anginerovâ nâlegauvingme ĸilangmêtomê?
2 Jêsuselo nutaĸĸamik ĸaiĸojivoĸ ingminut, akkorngænnullo pitipâ.
3 Oĸarlunelo: Ahamarik, oĸautivapse: Utteromangikupse, nutaĸĸatitun-ingikupse nâlegauvingmut ĸilangmêtomut pijomângilase.
4 Ingminik tagva nutaĸĸatut ôtunaĸ miklilertoĸ, anginerovoĸ nâlegauvingme ĸilangmêtome.
5 Nutaĸĸamik taimaitomik illaliortub attimne illaliorivânga.
6 Uvamnulle okpertut ukkuarârsuit illangænnik sinnaungatitsijomut idluarnersauvoĸ, serĸallitsiviub ujaraktanganik ĸongasingagut nivingaiviogune, ippititauvlunelo immarbingmut ittinersamut.
*7 **Kappianamêk** sillaĸsoarmiut, sinnaungatitsinerit pivlugit! Sinnaungatitsijoĸatsainartuksaugalloarpoĸ; kappianamêgle inuk taimna sinnaungatitsijoĸ.
8 Aggakpîlle ittikkavîllo sinnaungatikpattit, nakkakit egi-

dlugillo. Illingnut ajunginersauvoĸ, tussiaklutit, illakungorlu-
tillônêt inôtsemut itteruvit, igluktut aggaĸarnernit, ittiggaĸar-
nernillônêt igluktut, ikkomamullo ĸammitsuitomut egitaunernit.
9 Ijivìttauk sinnaungatikpattit, pêruk egidlugolo. Illingnut
ajunginersauvoĸ, igluinarmik ijeĸarlutit inôtsemut itteruvit,
maggûngnik ijeĸarnernit, ikkomamullo ĸamitsuitomut egi-
taunernit.
10 Kammatsialeritse, makkoarârsuit illangat nachoginasiuk!
Oĸaupapsele: Engelingita ĸilangmêtut Atâtama ĸilangmiub kê-
nanga tækkotsainarpât.
11 Inûb Erningata piulijartormagit tammarsimajut.
12 Kanoĸ issumavisê? Inuk 100 nik saugaĸutteĸarune,
tâpkoalo illangat tammarpat, 99 it ĸemmagajangilait ĸaĸĸanut,
tammartoĸ ĸenneriartorlugô?
13 Nenniguniuglo, ahamarik, oĸautivapse, tâmna ĸuviasu-
tigiluarpâ assinginit 99 nit, tammarsimangitunit.
14 Taimaktauk Atâtapse ĸilangmiub assioĸojomanginivâ
ukkuarârsuit illangat.
*15 **Kattangutiville** idluitullivigikpattit, tagva nellipsaruk inner-
terlugolo kissipteolutik. Nâlekunitit ĸattangutit âĸigêrpoĸ tâva.
16 Tussangippattille, attautsemik maggûngniglônêt illaĸa-
lerit, oĸausise okpernarĸovlugit, maggôvlutik pingasôvluselônêt
oĸalerupse.
17 Tussangippasse, tamanna illagêktunut oĸautigiuk. Illa-
gêktullo nâlengippagit, nellojotut Zoelneretullônêt - illinganasu-
gileruk.
18 Ahamarik oĸautivapse: Nuname ĸellaĸsorniartase ĸel-
laĸsorsimajomârivut ĸilangme; ĸellerutjârniartaselo nuname,
ĸellarutjârsimajomârivut ĸilangme.
19 Ama oĸautivapse: Magguk nuname illagêkunik, sumig-
lônêt tuksiaromavlutik, pijomajatik pilârpâk Atâtamnit ĸilang-
mêtomit.
20 Maggugle pingasullônêt kattimajarangata attimne, akkor-
ngænnêtsomavunga.
*21 **Tagva** Pêtrusib apperijartorpâ, oĸarlunelo: Nâlegaĸ,
ĸattangutiga idluitullijoĸ uvamnut, ĸapsertorlunga issumaĸar-
vigijungnaeraksarivigô? 7 ertorlunga nâmakkâ?
22 Jêsusib oĸautivâ: 7 ertotuinarnernik oĸautingilagit,
70 ille 7 ertorlugit.
*23 **Tamanna** pivlugo Gûdib nâlegauvia attanertun - ipoĸ,
kiglisiniaromajotut kivgaminik.
24 Kiglisinialermagillo, illangat saĸĸerpoĸ, akkiliksalik
attanerminut kênaujanik 10,000 inik.
25 Akkiksaĸangimalle, attaningata tâmna, nulliangalo ĸit-
torngangillo, perĸutingillo tamaita pissiniutauĸovait, akkiler-
taujomavlune.

26 Tagva kivgab tâpsoma pâmakterdlune tuksiarvigivâ,
oĸarlunelo: Attaneĸ, ĸenuêvigilaunga! tamaita akkileromavakka illingnut.
27 Tagva attaniub kivgaĸ tâmna nâpkigilerpâ, aularĸolugolo akkilêĸojungnaerivâ akkiliksanik.
28 Tagva kivgaĸ tâmna annilerpoĸ, naipitsivlunelo kivgauĸattime illangænnik, akkiliksaĸarvigijiminik kênaujanik 100 inik; tiguvâ tagva, torĸojaĸsivlugolo oĸautivâ: Akkiliksatit uvamnut akkilikit!
29 Tagva kivgauĸattingata pâmakterdlune tuksiarvigivâ
oĸarlunelo: Kenuêvigilaunga, tamaita akkileromavakka illingnut.
30 Pijomangilarle, parngnanaersimavingmulle ittertitsartorpâ, akkiliksangit tamaita akkilertauĸârtinnagit.
31 Kivgauĸattingitale tamanna tækkogamitsuk, kiksadlalerput, tamaitalo tækkojatik oĸautigijartorpait attanermingnut.
32 Tagva attaningata ĸaiĸovâ, oĸautivlugolo: Kivgakullôjotit, akkiliksatit uvamnut tamaita issumagijungnaerpakka, tuksiarvigigamga.
33 Kivgauĸattille nâpkigijaksaringiniviûk, sorlo nâpkigilaurapkît?
34 Attaningalo ĸanningaumajalerpoĸ, pitilugolo âniatitsijunut, akkiliksangit tamaita akkilertauĸârtinnagit.
35 Taimaktauĸ Atâtama ĸilangmiub pijomârivâse, ômatipsingne ĸattangutipse tammarningit issumagijungnaerniangikupsigik.

KAPITEL XIX.

Nulliarêngnermik avitsinermik. Sorusiârsuit saimartaunngænnik. Akluinerub agviarungnarninganik.

JÊSUSIB okautsit ukkua nâgamigit, Galilêamit aularpoĸ, Judêab erĸânut pivlune, Jordanib akkianut.
2 Inugiartoĸsuillo mallikpât, âĸikpaillo tagvane.
*3 **Tagva** Farisêerit tikkipât, oktorlugolo oĸautivât: Angutib nulliane, piutsit nellît pivlugit, avidlugo idluarĸâ?
4 Kiovaille oĸautivlugillo: Attuarsilaungilasê? Inungnik pingortitsijub kiglinganit pingortipak angut attausênaĸ, arnarlo attausênaĸ (illagêĸovlugik).
5 Oĸarlunelo: Tamanna pivlugo angutib atâtane anânanelo ĸemmangniarpak, nulliane ungagivlugo, tâpkoalo magguk uvinioniarpuk attautsemik.
6 Tamanna pivlugo maggôjungnaerlutik, uviniovuk attautsemik. Gûdib kattititâgik inub avititæksaringilak.

7 Tagva oĸautivât: Suna pivlugo Môsesib tunnijerĸovâti-
gût aglangnik avitsitiksanik, arnaĸ aviniardlugo?
8 Oĸautivait: Môsesib agvialaungilâse, nulliase, avidlugit,
ômatise mangaidlarmatta; kiglinganille taimailaungilaĸ.
9 Oĸaupapsele: Nulliaminik avitsijub (angunialaungipat)
assianiglo nullianiklune, nulliarêngneĸ asserorpâ. Avitamiglo
nullianiktub nulliarêngneĸ asserorivâ.
*10 **Tagva** illinniartingita oĸautivât: Angut nulliaminut
taimailikpat, nulliarêgiaĸ idluangilaĸ.
11 Oĸautivaille: Oĸauseĸ tamanna illûnatiungitoĸ tukki-
sivât, taipkoale tunitjiviojut kissimik.
12 Aipaitoĸarporle illanginik, anânamik timinganit taimai-
dlutik erniangomajunik; aipaitoĸarivorlo illanginik, inungnut
aipaitôĸojaujunik; aipaitoĸarivorlo illanginik, pijarællutik aipai-
tsomajunik, Gûdib nâlegauvia pivlugo. Tukkisijungnartub tuk-
kisiliuk una!
*13 **Taipsomane** nutaĸĸanik âtsivut tâpsomunga, agganginut
pattingmijauĸovlugit, tuksiutjauĸovlugillo; illinniartingitale sua-
dlalerpait.
14 Jêsusele oĸarpoĸ: Nutaĸĸat uvamnut pilit, innerterasi-
giglo, tâpkoa, Gûdib nâlegauvinga pigingmatsuk.
15 Aggangminullo pattingmivait tagvangallo aularpoĸ.
*16 **Ahâglo**, inuit illangata tikkipâ oĸarlunelo: Ajungitotit
ajoĸertuijoĸ, sumîk ajungitomik piniartuksauvîk inôtsemik nu-
ngusuitomik pilerĸovlungâ?
17 Oĸautivâle: Sôg ajunginerarpingâ? Ajungitoĸangilaĸ,
Gûde kissime ajungilaĸ. Inôtsemulle itteromaguvit, perĸojat
mallingniakit!
18 Tâpsoma oĸautivâ: sunât? Jêsusible oĸautivâ: Inuar-
tuksaungilatit. Nulliarêngnermik asseroijuksaungilatit. Tiglik-
tuksaungilatit. Inuĸattitit sæglotigilugit oĸartuksaungilatit.
19 Atâtangnik anânangniglo nâlektuksauvotit. Inuĸatting-
niglo illiktut nagliktuksauvotit.
20 Tagva inôsuktub oĸautivâ: Tamakkoa tamaita malli-
lauĸpakka sorusionimnit; suna sulle pingipigô?
21 Jêsusib oĸautivâ: Idluartôjomaguvit, perĸutitit tamaita
niorvgotigijartokit, aklujunullo pilliutigivlugit, tagva perĸute-
ĸarniarpotit ĸilangme; ĸailerillo mallinga!
22 Inôsuktub oĸauseĸ tamanna tussaramiuk, kiksarlune
ĸemmakpâ; akluiname.
*23 **Jêsusible** illinniartine oĸautivait: Ahamarik oĸaupapse,
akluitoĸ nâlegauvingmut ĸilangmêtomut pilune sappernakasakpoĸ.
24 Ama oĸautivapse: Ajornanginersauvoĸ (nergutsoaĸ)
kamêle merĸutib ijingagut pilune, akluitub itterniarninganit
Gûdib nâlegauvianut.

25 Illinniartingita tamanna tussaramitsuk, angijomik kak-
kilârutigivât, oĸarlutiglo: Kiname tagva piulijaujungnarniarĸâ?
26 Jêsusible tækkusarlugit oĸautivait: Inungnut ajornar-
poĸ, Gûdemulle tamaita ajornangilat.
*27 **Tagva** Pêtrusib kiovâ oĸautivlugolo: Ahâk, tamaita ĸem-
malauĸpavut, mallilarpillo; sumîk akkiksaĸalârpitâ?
28 Jêsusible oĸautivait: Ahamarik oĸaupapse, mânna mal-
likkapsinga, illûnatik nutaujomârpatta, Inûblo Erninga iksiva-
jomârpat iksivautamine ânanaunersoalingme, illipsetauĸ iksiva-
jomârivose iksivautane 12 ine, erĸartorlugillo Israêlib kingu-
vângit ĸittorngarêt 12 it.
29 Inub iglune ĸemmakuniuk, ĸattangutinelônêt, atâtane-
lônêt, anânanelônêt, nullianelônêt, ĸittorngunelônêt, perorsêvi-
nelônêt, attera pivlugo; 100 ertorlugit pijomârivait, kingorm-
gujivlunelo inôtsemik nungusuitomik.
30 Unuktulle sivorlît kingorliojomârput, kingorlîllo sivor-
liojomârput.

KAPITEL XX.

*Adsiujomik stundine sunatuinarne sennaĸojaujunik perorsê-
vingme Wainiliksatalingme. Nellautainermik Kristusib ânia-
nginik. Zebedêusib ernikita anânangata ĸennuninganik. Tau-
tungituk magguk âĸiktaunigik.*

GÛDIB nâlegauvingata adsigivâ iglub inua, uvlarortoĸ sen-
najuksarsioriarlune perorsêvingminut Wainiliksatalingmut.
2 Sennajuksallo angerĸattigijarêramigit, kênaujamik attaut-
semik akkileromavlugit, uvloĸ nâvlugo sennaĸovlugit, tillivait
perorsêvingminut Wainiliksatalingmut.
3 Stundik pingajuangne annigame, assingit tækkovait niu-
vervingmêtut suliaksaĸangitut,
4 Oĸautivlugillo: Illipsetauĸ aileritse perorsêvingmut Wai-
niliksatalingmut; nâmaktomik akkileromavapse.
5 Aivut tâva. Ama annigivoĸ stundit 6 ingæne 9 ingænnelo,
taimailiormivlune.
6 Stundille 11 ingæne ama annigivoĸ, assingittauĸ suliak-
saĸangitut tikkinivait, oĸautivlugillo: Sôg uvloĸ nâvlugo suli-
aksaĸarase tagvanêkisê?
7 Oĸautivât: Tillijeĸanginapta. Oĸautivait: Illipsetauĸ
aileritse perorsêvingmut Wainiliksatalingmut; nâmaktomiglo
akkilerniarpapse.
8 Unnulermalle, perorsêviub Wainiliksataliub inuata pim-
maklertoĸotine oĸautivâ: Sennajut ĸaiĸolugillo akkilikit, pi-
gialerillo kingorlermit sivorleĸ tikkidlugo.

9 Tagva stundit 11 ingæne sennaĸojaujut saĸĸerput, illûna-
tiglo adsigênik kênaujanik attautsinik pivut.
10 Sivorlît tikkinamik, unnunnersanik piniarasugivut; tâp-
koatauĸ illûnatik adsigênik kênaujanik attautsinik pigivut.
11 Attautsemiglo pigamik, perorsêviub inua oĸarnerlô-
tilerpât.
12 Oĸarlutiglo; Kingorlît makkoa, stundeme attausênarme
sennalauĸtut, uvaptingnut adsiutipattit, uvlub oĸumainarni-
nganik kiangoninganiglo tukkisilauralloarapta.
13 Kiovaille, illangallo oĸautivlugo: Illanâra, akkilêner-
lugvigingilagit. Angerĸattigêlaungilagûk kênaujamik attaut-
semîk?
14 Kênaujat piuk, aularlutillo! Kingorlerle tâmna illik-
tut akkileromavara.
15 Perĸutimniglônet issumamnik pininartuksaungilangâ?
kattalungavêt pitsiarnera pivlugô?
16 Taimak kingorlît sivorliojomârput, sivorlîllo kingorlio-
jomârput. Kaiĸojaujut unnudlarmatta, annerimajulle ikki-
dlarput.
17 **Jerusalemullo** majorarpoĸ; ingergavlutiglo illinniartine
12 it ingmigolivlugit ingminut pitipait, oĸautivlugillo:
18 Ahâk, Jerusalemut majorarpogut, Inûblo Erninga piti-
taulârpoĸ ajoĸertuijoĸsoarnut, aglangniglo illisimajunut, taip-
koalo toĸĸotaksautilârpât.
19 Nellojunullo pitilârpât; taipkoalo mittautigilârpât, issa-
ĸavlugolo kikkiaktulârpât; uvluglo pingajuangne makkilârivoĸ.
*20 **Taipsomane** Zebedêusib ĸittorngangita anânangata ernîngne
illagivlugik tikkipâ, pâmaktervigivlugolo sumik tuksiarvigivâ.
21 (Jêsusiblo) oĸautivâ: Sumîk pijomavêt? Oĸautivâ: Er-
nîkka ukkua iksivaĸokik nâlegauvingne, aipâ tallerpikpît
tungâne, aipangalo saumikpît tungâne.
22 Jêsusible kiovâ oĸarlunelo: Tuksiararijase nellovasse.
Ermgusiârsub (immanga) immigaksara immerungnarpittikô
baptitauniksaralo baptitauniksarijungnaralloarpittikô? Kiovâk:
Ahaila, ajungikalloarpavuk.
23 Oĸautivaglo: Ermgusiârsub (immanga) immigaksara im-
merniaralloarpattik, baptitauniksamnullo baptitaujuksaugalloar-
potik, tallerpingmale tungâne, saumingmalônêt tungâne iksiva-
jomârneĸ, uvamnut perĸojaksaungilaĸ (illîptingnut), Atâtamale
iksivaĸojangit, taipkoa iksivajomârput.
24 Illinniartut 10 it tamanna tussaramitsuk, annûjutigiler-
pakit nukkarêk ukkua.
25 Jêsusible kaiĸovait ingminut, oĸautivlugillo: Kaujima-
vose, nunab attaningit attaniotingmatta, attannivîllo pitsartu-
neĸarmatta.

26 Illipsele taimaituksaungitose, anginerojomajorle akkunapsingne, kivgaulerle illipsingnut.
27 Angajoĸaujomajorlo kivgaulerle illipsingnut:
28 Sorlo Inûb Erninga tikkingimat, kivgartortaujomavlune,
kivgartoriartorlunele, inôserminiglo tunnijivlune unuktut piulijaujutiksangænnik.
29 Jerichomillo aularmatta, inugiartoĸsuit mallikpât.
*30 **Ahâglo**, tautungituk magguk apĸosinerme iksivavuk;
Jêsuselo ĸângiutiniartoĸ tussaramikko, niplialerpuk oĸarlutiglo:
Nâlegaĸ, Davidib Erninga, nâpkigitiguk!
31 Inuille innerterpakit, nippangerĸovlugik. Niplialualerpugle, oĸarlutiglo. Nâlegaĸ, Davidib Erninga, nâpkigitiguk!
32 Jêsusele noĸĸalerpoĸ, ĸaiĸovlugiglo apperivak: Sumîk
uvamnit pijomavitîk?
33 Kiovâk: Nâlegaĸ, ijivuk uititauĸovlugik.
34 Jêsusiblo nâpkigilerpak, ijîkikullo aktorpak; tagvainarlo
ijîgik tautugungnalerpuk; mallikpâglo.

KAPITEL XXI.

Kristuse aivoĸ Jerusalemut. Tempelemik ivjornaititsivoĸ. Napârtoĸ Faigeliksaĸ ôminarnerartauvoĸ. Adsiujoĸ perorsêvilerijunik Wainiliksatalingmik.

JERUSALEMULLE ĸaglileramik, Betfagemut tikkilutik, ĸaĸĸamut orĸsoĸtalingmut, Jêsuse maggungnik illinniartiminit tilliklerpoĸ,
2 Oĸaudlugiglo: Aileritik iglugasængnut nelliptingnêtunut,
siuterĸortojorlo pittuksimajok nennilârpattik nocharlo senniane;
pittûdjârlugiglo, uvamnut ĸaitikik.
3 Oĸarvioniaruptiglo sumik, kiogitik: Nâlekab attoromangmagik; tâva neksartauĸolârpak illiptingnut.
4 Tamakkoale illûnatik taimailingavut, nellautserĸovlugit
oĸautigijaumajut nellautaijokut, oĸarmat:
5 Zionib pannia oĸautissiuk: Ahâk, attanît ĸaivoĸ illingnut
sinaungaidlune, siuterĸortojome iksivavlune, siuterĸortojublo
nangmakpaktub nochangata ĸânganêdlune.
6 Illinniartuĸ ailerpuk, pinniarlutiglo perĸojaunermiktut
Jêsusemut.
7 Siuterĸortojorlo nocharlo ĸaipakik, annorâtiglo ĸemerdloanut illivlugit, ĸânganullo (Jêsuse) ingitipât.
8 Inugasæksuillo annorâtik issivilerpait apĸotânut, assingitalo napârtut ĸessertutingit kippivlugit, apĸotânut katterarpait.
9 Inugasæksuille, sivorlîllo malliktingillo, ĸaggudlarlutik

oĸarput: Hosianna, Davidib Erninga! nertortaule, Nâlekab
attingane tikkitoĸ! Hosianna ĸotsingnerme!
10 Jerusalemullo ittermat, iglugasæksuit inungit illûnatik
nippalijâdlarput, oĸarlutiglo: Kina unâ?
11 Inuille oĸarput: Jêsuse una, nellautaijoĸ Nâzaretemit
Galilêamêtomit.
*12 **Jêsuselo** Gûdib iglunganut kattimaviksoarmut (Tempe-
lemut) itterpoĸ, pisiniartullo niuverniartullo kattimavingmêtut
annitilerpait, kênaujaniglo tauĸsêjut sângit, tingmitjaniglo tau-
binik niorvgotiggit iksivautangit ochotidlarpait.
13 Oĸautivlugillo: Aglaksimavoĸ, igluga taijæksauvoĸ tuk-
siarvingmik; illipsele inuarviotilauĸpasse.
14 Kattimavingme tautungitullo tussiaktullo tikkipât, pi-
jungnaertipaillo.
15 Ajoĸertuijoĸsuille aglangniglo illisimajut tattamnartita-
ngit tækkogamigit, sorutsillo kattimavingme ĸaggudlartut tus-
saramigit, oĸartut: Hosianna, Davidib Erninga! ningaumaja-
rutigivait tagva,
16 Oĸautivlugolo: Tussarpigîlle, ukkua oĸautigijangît?
Jêsusib oĸautivait? Ahaila. Attuarsilaungilasê: Sorusiârsuit
amâmaktullo ĸanningitigut nertordlerneĸ illingnik âĸikpat?
*17 **Tavâ** ĸemmakpait, iglugasæksoarnillo annivoĸ ailunelo
Betâniamut, tagvanêlerdlunelo.
18 Uvluble aipangane uvlâkut, ama iglugasæk soarnut
aigame, kâlerpoĸ;
19 Napârtomiglo Faigeliksamik apĸosiniub senniane tæk-
kogame, nellipsarpâ; merĸutuinalik tækkogamiuk, oĸautivâ:
Mattoma kingorngane illingne perortoĸarniarungnaermarigle
paunganik. Napârtorlo Faigiliksaĸ pannersârpoĸ tagvainaĸ.
20 Illinniartingitalo tamanna tækkogamitsuk, tattaminiar-
lutiglo oĸarput: Napârtoĸ una Faigiliksaĸ ĸanoĸ illingavâ
pannersâdlartovinêĸ?
21 Jêsusible kiovlunelo oĸautivait: Ahamarik, oĸauti-
vapse, okperneĸarupse, ĸollaraselo, napârtoĸ Faigiliksaĸ kissiat
taimailiutuinarajangilasse; ĸaĸĸamulle ômunga oĸarupse:
Kangattarit, immarbingmullo kattagit, tâva taimailiorniarpoĸ.
22 Kennuarijaselo tamaita tuksiarnipsingne, okperupse,
pilârpasse tâva.
*23 **Kattimavingmullo** ittermat, ajoĸertuitillugo, ajoĸertuijoĸ-
suit inuillo angajoĸângita tikkipât oĸautivlugolo: Kimut per-
ĸojauvêt taimailiorlutît? Kialônêt pitsartunermik mattominga
tunitjivigivâtît?
24 Jêsusible kiovlune oĸautivait: Apperijomavapsetauĸ
oĸautsemut attautsemut; mattominga oĸautigupsinga, oĸauti-
jomagivapse, kimit pitsartuneĸarnimnik taimailiorlunga.
25 Johannesib baptijutinga nakit pivâ? Kilangmillônêt,

inungnillônêt? Tagva issumertuivut ingmingne oKarlutiglo:
Kilangmit pijoK oKautigiguptigo, oKautiniarpâtigut: Sôg okpe-
rilaungipisiûk?
26 Inungnille pijoK oKautigiguptigo, inuit ersigijariaKarpa-
vut; inuit illûnatik Johannese nellautaijônasugingmatsuk.
27 Jêsuselo kiovât, oKarlutik: Nakit pingmangât nellovavut.
Tagva oKautivait: Taimaimat oKautijomangilapsetauK kimit
pitsartuneKarnimnik taimailiorlunga.
*28 **Kanorle** issumavisê? AnguteKalauKpoK maggûngnik
ernelingmik, sivorlermullo tikkipoK, oKautivlugo: Ernîk,
uvlome sennajartulaurit perorsêvimnut WaineliksaKtalingmut.
29 Tâpsomale kiovlune oKautivâ: Aijomangilanga. Kingor-
ngagullo KaKKialerame, ailerpoK.
30 Aipânullo tikkinivoK, taimaktauK oKautivlugo. Tâp-
somale kiovlune oKautivâ: Ahaila, NâlegaK! ainanelo.
31 Tâpkoa magguk nelliakita atâtame perKojanga malli-
lauKpaûk? Kiovât: Sivorliub. Jêsusib oKautivait: Ahamarik
oKautivapse: Zoelnerit anguniarpaktullo Gûdib nâlegauvinga-
nut itterKârnersauniarput illipsingnit.
32 Johannesib tikkilauKpâse ajoKertorluselo apKotiksamik
idluartomik, illipselo okperingilasse; Zoelnerille anguniarpak-
tullo okperivât. Tamanna tækkolauralloarapsiuk, KaKKialingi-
lase, Kingorngagut tâmna okperingmilugo.
*33 **Adsiujomik** assianik tussaritse: AngajoKãKalauKpoK pe-
rorsêviliortomik, Waineliksanik illijivlune, avatâlo avaluliudlar-
lugo; paungallo iptêjartauviksangænik sennalaurivoK, nuvugu-
seKsoaliorivorlo; perorsêvilerijunullo pimajauKogamiuk, nuname
assianut aularpoK.
34 Paungalle innilerviat nelliutilermat, kivgane tillivait pe-
rorsêvilerijunut, paunganginik pilerKovlugit.
35 Tagva perorsêvilerijut kivgangit tigudlarlugit, illangat
issaKavât, illangat toKKopât, illangat ujarKanut millorpât.
36 Ama kivgat assingit tilligivait, ununnersat sivorlinginit;
tâpkoatauK taimailiorivait.
37 Kingorliotilerdlugo ernine tilligivâ taipkonunga oKar-
lunelo: Ernera illeraginiarpât.
38 Perorsêvilerijulle erninga tækkogamitsuk, ingmingnut
oKalerput: Tagga kingormgujijuksaK; attê, toKKoniarlavut,
kingormgutijæksangillo uvagut pigilerlugit.
39 Tiguvât tâva, perorsêvingmillo pingujarlugo toKKopât.
40 Perorsêviuble inuata, tikkikune, perorsêvilerijut ukkoa
KanoK piniarpagît?
41 Kiovât: Ajortullijoksuit ukkua toKKoniarpait, peror-
sêvinelo perorsêvilerijut assinginut, paunganik Kaitsiniartunut,
innerviat nelliutikpat, pimajauKojomârpâ.
42 Jêsusib oKautivait: Attuarsilaungilasê aglangne: Ujarak,

igloliortut nachogijangat, tâmna iglub terreкoa ujaraulerner-
pôк? Tagva Nâlekab piniarninga, tattamnadlarporlo ijip-
tingnut.
43 Tamanna pivlugo oкautivapse: Gûdib nâlegauvia aкsâr-
nigaujomârpoк illipsingnit, tunnijauvlunelo nellojunut paunga-
nginik кaitsijunut.
44 Ujarкamullo ômunga kattaktoк, serкominiarpoк; kattag-
vigijanele ujarкab serкalliniarpâ.
45 Ajoкertuijoкsuillo Fariséerillo tâpsoma adsiutitsiningit
tussaramigit, mallugivât, oкautigingmagit.
46 Tigunasuaralloarpâllo; inuille erкsigivait, nellautaijô-
nasugingmatsuk.

KAPITEL XXII.

Attanersûb erningata nullianilerninganik. Apertsûtinik Zinsik-saк pivlugo. Makkitsomârnermik. Perкojamik angnerpâmik. Jêsusib kinausinganik.

JÊSUSIB ama oкarvigilerpait adsiutigut, oкarlunelo:
2 Gûdib nâlegauvia attanersoatun-ipoк, ernerminik nullia-
nerкojijotut;
3 Kivganelo tillivait, nulliarêngnialertungnut nerrimârкat-
taujuksat кaiкojauкovlugit; кaijomalungilallo.
4 Ama kivgat assingit tilligivait, oкarlunelo: Nerrijartor-
tuksat oкautsartorsigik: Ahâk, nerrimâræksavut pijarêrpakka,
tuktuvaкotikkalo кoinijut toккopakka, illûnatiglo pijarêrput;
кaileritse, nulliarêngnialertuk nerreкattigilaulavut.
5 Nachogivâlle tamanna, aularlutiglo, illangat perorsêving-
minut, illangat sullivingminut.
6 Illangitale kivgangit tiguvait, mittautigivlugillo toккopait.
7 Attanersûb tamanna tussaramiuk, ningaumajadlalerpoк,
sorsuktuksaкutsoanelo aiкovait, inuartut taipkoa nungutsartor-
tauкovait, iglugasæksoangillo ikkidlugit.
8 Tagva kivgane oкautivait: Nerrimâræksat pijarêrsima-
galloarput, кaiкojaulauktulle pijuksaulaungilat.
9 Tamanna pivlugo apкosiniâlungnut aileritse, illûnaitalo
naipiniartase nulliarêngnialertungnut nerreкattaujartorкolersigik.
10 Kivgallo taipkoa apкosiniâlungnut aivut, naipitatiglo
illûnaita kattitipait, ajortullo ajungitullo. Nulliarêngnialertuglo
iglungak nerrimârкattauniartunut nimniolerpoк.
*11 **Attanersûblo** кaiкojaujut tækkojartoramigit, inuk tæk-
kovâ tagvane annorârsimangitoк nerrimârкattaujuksatut.
12 Oкautivâlo: Illanâк, кanoк ovunga itternerкêt, anno-
rârsimangitotit nerrimârкattaujuksatût? Tâmnale niplingilaк.

13 Tagva attanersûb kivgane oĸautivait: Aggangillo ittiggangillo ĸellaĸsorsigik, egidlugolo târtoĸsoarmut ungardlerpâmut, tagvane, ĸeavaĸsoadlarneĸaromârpoĸ aglerulârneĸaromârlunelo;

14 Kaiĸojaumajut unnudlarmatta, annerimajulle ikkiput.

*15 **Tagva** Fariseêrit ĸaggimiojartolerput, oĸausinginut ĸanoĸ pijauveĸarmangât.

16 Illinniartitigle tâpsomunga tillivait, Herôdesiblo kigvangit illautilugit, oĸarlutiglo: Ajoĸertuijoĸ, okpernartôjotit ĸaujimavaptigit, Gûdemullo apĸotiksamik ajoĸertuitsiartotit, inuillo sivôragingilattit, tâpkoa kinauningit kamaginginangne.

17 Tamanna pivlugo oĸautitigut, ĸanoĸ issumavêt? Idluarĸâ, attaniviksoaĸ Zinsinik tunnitjivigivlugo, idluangilarlônêt?

18 Jêsusible pingitsertorningit tukkisileramigit, oĸautivait: Takkormôrtose, sôg ôktorpisingâ?

19 Tækkolago kênaujaĸ Zinsiksaĸ. Kênaujarlo tâpsomunga saĸĸerpât.

20 Appersorpaillo: Kia adsinga, kialo aglangit ĸollânê?

21 Kiovât: Attaniviksûb. Tagva oĸautivait: Taimaimat attaniviksoarmut tunnisiuk attaniviksûb pinga, Gûdemullo Gûdib pinga.

22 Tamanna tussaramitsuk, tattaminiarput, ĸemmaklugolo aularput.

*23 **Uvlorme** taipsomane Saduzêerit tikkipât, makkiviksaĸangitomik oĸartut; apperivâllo,

24 Oĸarlutik: Ajoĸertuijoĸ, Môsese oĸarpoĸ. Toĸĸojoĸarpat ĸittorngaĸangitomik, nukkangata (angajugilauĸtame) nullianga nulliarijaksarivâ, angajune kinguvâksarsivlugo.

25 Uvaptingnele nukkarêĸalauĸpoĸ 7 nik. Angajukleĸ nullianerĸâlauĸtoĸ, toĸĸovoĸ; ĸittornginanelo, nulliane nukkaminut ĸemakpâ.

26 Taimaktauĸ tuglia, pingajuaglo, 7 ingat tikkidlugo.

27 Illûnatik kingorngatigut arnaĸ toĸĸogivoĸ.

28 Makkivingmele, taipkoa 7 it neliata nulliarijomârpaûk? Illûnatik nulliarilaungmatsuk.

29 Jêsusible kiovait oĸautivlugillo: Tammarpose, aglait nellogapsigik, Gûdib ajugaĸanginingalônêt.

30 Toĸĸungajunit makkitsomârtut nullianingniangilallônêt, uiningniangilallônêt; Gûdible Engelingititun-itsomârput ĸilangme.

31 Toĸĸungajunik makkitsomârtunik attuarsilaungilasê, Gûdib oĸautilaungmase, oĸarame:

32 Abrahab Gûdigivânga, Isaablo Gûdigivânga, Jâkoblo Gûdigivânga? Toĸĸungajulle Gûde Gûdigingilât, inôjulle (kissimik).

33 Inuille tamanna tussaramitsuk, ajoĸertûtinga tattaminiarivât.

*34 **Fariséerille** tussaramik, Saduzêerit oκausiksaerutingma-
git, attautsemut kattilerput.
35 Illangatalo, aglangnik illisimajub ôktorpa, oκarlunelo:
36 Ajoκertuijoκ, perκojanit tamainit neliat anginerovâ?
37 Jêsusible kiovâ: Gûdingnik Nâlegarnik nagliktuksau-
votit ômattingnut tamânut, tarningnullo tamânut, issumangnullo
tamainut.
38 Tamanna pijariaκarnerojoκ angnerlo perκojaκ.
39 Aipangale tâpsotunaκ-ipoκ: Inuκattingnik illiktut nag-
liktuksauvotit.
40 Perκojângnut ukkungnunga maggûngnut perκojat illûna-
tik illagêkput, nellautaijullo aglangit.
*41 **Fariséerille** kattimangmatta, Jêsusib apperivait,
42 Oκarlunelo: Kanoκ issumavisê Kristuse pivlugô? kia
ernerivaûk? Kiovât: Dâvidib.
43 Oκautivait: Sôg Dâvidib anernermigut Nâlekaminik
taivaûk? oκarame:
44 Nâlegaκ Nâlekamnut oκalauκpoκ: Tallerpingma tungâ-
nut ingitit, ômigijingnik illijerκârtinnanga ittikkavît ikkovra-
ngænnut.
45 Nâlekaminigle Dâvidib taingmago, κanoκ ernerivaûk?
46 Illûnatiglo kiovlugo sappilerpât, illûnatiglo uvlub tâp-
soma kingorngagut apperivlugo sapperivât.

KAPITEL XXIII.

Fariséerit takkormôrningita saκκertitauninginik. Jerusalemiut sillugvioningænnik.

TAGVA Jêsusib inuillo illinniartinelo oκarvigivait,
2 Oκarlunelo: Môsesib iksivautangane aglangnik illisima-
jut Fariséerillo iksivavut.
3 Taipkoa attorκojangit illipsingnut, tamaita nâleklugillo
mallingniarsigik; piniarningille mallingniarasigik; oκaralloartut
pinniaratiglo.
4 Erκsugæksanigle oκumaitunik erκsuktaujungnangitunik
κellaksivut, inuillo tuinginut illivlugit; nangminerle aktoroma-
ngilait aggangmut attautsemullônêt.
5 Sulliaksatigle tamaita pivait, inungnut tautuktaujomav-
lutik. Erκaijutiksaκotitik silliksivait, annorâmiglo sinningit
angijorortilugit.
6 Nerrimârvingme illinniarvingnelo issukliolutik iksi-
vajomavut.
7 Niuvervingmelo salutitaujomavut, inungnut taijaujomav-
lutik Rabbimik (ajoκertuijomik).

8 Illipsele taijaujomajuksaungilase Rabbimik: attautsemik
ajoĸertorteĸarapse Kristusemik; illipsele illûnase ĸatta-
ngutigêkpose.
9 Kinamiglo atâtamik taisijuksaungilase nuname: attauseĸ
atâtagigapsiuk, ĸilangmêtoĸ.
10 Ajoĸertuijuniglo taijaujomajuksaungilase: attauseĸ-
ajoĸertortigigapsiuk Kristuse.
11 Illase anginerojoĸ kivgaksauvoĸ illipsingnut.
12 Ingminik angijorortitoĸ, miklilertitauniarmat; ingminiglo
miklilertitoĸ, angijorortitauniarpoĸ.
*13 **Kappianamêk** illipse, aglangnik illisimajut Fariseêrillo,
takkormôrtose! Nâlegauvik ĸilangmêtoĸ parngnanaerapsiuk,
inuit itterĸonnagit! Illipse ittertuksaunase, itteromajulle itter-
ĸongilasse.
14 Kappianamêk illipse, aglangnik illisimajut Fariseêrillo,
takkormôrtose! Uigarnerit pingit nungunapsigik, takkijunik
tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit oĸartose! Taimak pivlugo pit-
lartaunersaujomârpose.
15 Kappianamêk illipse aglangnik illisimajut Fariseêrillo,
takkormôrtose. Nunakullo immakullo ingergagapse, illaksar-
siorluse Judioĸattiksapsingnik! illagigupsiuglo, târtomut ĸit-
torngautipasse, magguertorlugo illipsingnit.
16 Kappianamêk illipse, tautungitose tessiornikteojose, oĸa-
rapse: Gudib iglunga taiĸassiutivlugo angertoĸârpat, tamanna
erĸanangilaĸ; Gûdible iglungata Goldinga taivlugo angertoĸ,
tâmna pitlaraksauvoĸ,
17 Sillaitose tautungitoselo! neliaĸ anginersauvâ? Golde,
Gûdib iglungalônêt, ivlernartitsijoĸ Goldemîk?
18 Altâre taivlugo angertoĸarpat, tamanna erĸanangilaĸ;
tunergulle ĸânganêtoĸ tailugo angertoĸ tâmna pillaraksauvoĸ.
19 Sillaitose tautungitoselo! neliaĸ anginersauvâ? Tunner-
gut, altârelônêt, ivlernartitsijoĸ tunnergummîk?
20 Tamanna pivlugo, altâre tailugo angertoĸ, tâmna tailugo
angerpoĸ, illûnaitalo ĸânganêtut illaliudlugit.
21 Gûdiblo iglunga tailugo angertoĸ, tâmna tailugo anger-
poĸ, taĸamanêtorlo illaliudlugo.
22 Kilaglo tailugo angertoĸ, Gûdib iksivautanga tailugo
angerpoĸ, iksivajorlo ĸângane illaliudlugo.
23 Kappianamêk illipse, aglangnik illisimajut Fariseêrillo,
takkormôrtose! Minziblo, Tilliblo, Kimeliblo tellimaujunginik
tunnijigapse; perĸojanêtullo pijariarĸortonerpângit tunnupasse,
imaitut: idluarnerlo, nâpkiningnerlo, okpernerlo! Makkoa pini-
araksarivasse, ipkoalo ipperarnagit.
24 Tautungitose tessiorniktiojose! millugiarârsuit kamma-
givasse, Kamêlinigle êsivose.
25 Kappianamêk illipse, aglangnik illisimajut Fariseêrillo

takkormôrtose! Ermgusiârsuillo pôgutallo sillatingitigut ĸebla-
riksarapsigik, illungille tættæput arĸtainermik nerritunermiglo.
26 Fariseêre tautungitotit, ermgusiârsûblo pôgutablo illûgik
sallumarsarĸâkik sillatîgiglo ĸeblaridlarĸovlugik.
27 Kappianamêk illipse, aglangnik illisimajut Fariseêrillo,
takkormôrtose! Illuvertitut mingoarsimajutitun-inapse; silla-
tingit ânanaujârput, illungille tættæput toĸĸungajut sauninginik
mamaitoâlungniglo.
28 Taimainivosetauĸ! ĸallinipsigut idluartôjârpose inuit
tækkoænne; illupsigulle takkormôrnermiglo idluiluktomiglo tæt-
tæpose.
29 Kappianamêk illipse, aglangnik illisimajut Fariseêrillo,
takkormôrtose! Nellautaijut illuvingit sennagapsigik, idluartullo
illuvingit ânanausigapsigik.
30 Oĸarluselo: Atâtagilauĸtavut inôĸattigilauruptigik, taip-
koa illagijomanajalaungilavut nellautaijut aunginik ĸovisilauĸtut.
31 Taimak nangmineĸ kigligiutjivose, nellautaijunik toĸĸot-
sijut ĸittorngaringmasse.
32 Attê, illipsetauĸ sivorlipse ôktûtigilauĸtangat tættæ-
niarsiuk.
33 Kuglugiangojârtose, ĸuglugiarâlôjârtose, ĸanoĸ illivluse
erĸartortaumaneĸ kappianartolik ĸemmajomavisiûk?
*34 **Taimaimat**, ahâk, tillivakka illipsingnut nellautaijullo,
sillatujullo, aglangniglo illisimajut; taipkoalo illangit toĸĸot-
somârpasse, ĸejungmut senningajolingmut kikkiaktorlugit, illa-
ngillo illinniarvipsingne issaĸadlaromârpasse, unangmivlugillo
iglugasæksoarnit iglugasaksoarnut.
35 Tikkitauĸovluse idluartut aunginut illûnainut, nunamut
ĸovijaujunut, idluartub Abelib aunganit, Zacharîasib, Barachîa-
sib erningata aunga tikkidlugo, toĸĸolauĸtapse kattimaviub
altâriblo akkorngangne.
36 Ahamarik, oĸaupapse, tamakkoa tamaita pivlugit kingu-
vânguĸattigêt ukkua akkiniartaujomârput.
37 Jerusalem, Jerusalem, nellautaijunik toĸĸotsijotit, illing-
nullo tillijaniĸ ujarĸanut millorniktotit! ĸittorngatit kattiti-
tsomaĸattalauralloarpakka, sorlo arnaungub piarĸane kattiting-
magit esarĸominut; pijomalaungitosele.
38 Ahâk, igluse (kattimavise) inuêrutjaujomârpoĸ.
39 Oĸaupapsele, mattoma kingorngagut tækkojungnaerpap-
singa, oĸarĸârtinnase: Nakkoridlartaule Nâlekab attingane
tikkitoĸ.

KAPITEL XXIV.

Kattimaviksûb serĸomitaujomârningata sivorngagut oĸautauninganik. Nâlekab tikkitsomârninganik.

JÊSUSELO kattimaviksoarmit anningmat, illinniartingita
tikkipât, kattimaviksûb sennamatsiarninganik ĸemmergoti-
niardlugo.
2 Jêsusible oĸautivait: Tamakkoa tamaita tækkogalloarpi-
sigîk? Ahamarik, oĸaupapse: Ujarĸat ukkua serĸomitaujo-
mârput, ĸallerêktoĸarungnaerlutik.
*3 **Kaĸĸamelo** orĸsoĸtalingme iksivalermat, illinniartingita
kissimiovlutik tikkipât oĸarlutik: Oĸautitigut: ĸaĸugo pijuk-
sat tamakkoa pijomârĸât? Sunalo nellunaikutaksaujomârĸâ
tikkiviksarnut, sillarsûblo naggatiksanganût?
4 Jêsusible kiovlune oĸautivait: Kammatitse uivêrijauĸonnase.
5 Unuktut tikkitsomârmatta attera atterivlugo, oĸarlutik:
Kristuseovunga; unuktullo tammartiniarpait.
6 Tussaromârposele unatartunik, unatartullo unipkautauni-
nginik; kammatitse erĸsiniaraselo. Taimaitoĸartuksaungmat
sivorngagut; sillaĸsûble naggatiksanga nelliutingilaĸ sulle.
7 Inuĸattigêt inuĸattigênut assimingnut sorsugomârmatta,
attaniovingmiullo, attaniovingmiunut assimingnut; kângnartoĸ-
soarmiglo ĸanimalualungnartomiglo pijoĸaromârpoĸ, nunallo
sunatuinarne sajukpilugomârput.
8 Taimædja kappianartub pigiarninga.
9 Taimaipat, kappianartomut pititsomârpâse, toĸĸodluselo.
Inuĸattigêllo illûnatik ômigidlaromârpâse, attera pivlugo.
10 Inuillo unuktut sinnaungajuteĸaromârput, illatiglo kig-
gortigivlugit, ingmingnullo ômisûtijomârput.
11 Nellautainerluktullo unuktut saĸĸeromârput, unuktut
tammartiniardlugit.
12 Idluitullinerlo pivalliangmat, unuktut naglingningit nigli-
leromârput.
13 Issuanulle soĸĸosijuitoĸ, (okperlune) piulijaujomârpoĸ.
14 Oĸautsillo tussarnertut nâlegauvingmik oĸautaujomârput
sillaksoarme illûnâne, inuĸattigêt illûnatik nellojungnaerutik-
sangænnut; tâva sillaĸsûb naggatiksanga nelliutijomârpoĸ.
15 Nungutsiviub maĸĸojungnarninga tækkoniarupsiuk, oĸau-
tigijaumajoĸ nellautaijomut Daniêlemut, ivjornaitovingmut ping-
mat (tamakkoninga attuarsijub kamagilerligit):
16 Taimaipat, Jûdit nunangænnêtut ĸaĸĸanut ĸemmâlerlit.
17 Iglublo ĸânganêtoĸ aĸĸarniarane, sumik iglominit aikle-
romavlune.
18 Perorsêvingmêtorlo utterniarane, annorâne pijartorlugit.

19 Kappianamêgle singaijut amâmaktitsijullo, tamanna
nelliutikpat.
20 Tuksialeritsele, ĸemmâviksase okkiome sabbatemelônêt
pilerĸonnago.
21 Uvlunele taipkonane kappiasugviksaĸaromârpoĸ nelleĸa-
ngitomik, sillaĸsûb pigiarninganit tamanna tikkidlugo taimai-
toĸalaungilaĸ, kingornganelo taimaitoĸarnianginivoĸ.
22 Uvlullo taipkoa ikkiglijauniangipatta, inuk attauserlônêt
piulijaunajangilaĸ; annerimajulle pivlugit uvlut taipkoa ikkigli-
jaujomârput.
23 Tagva oĸautjaugupse: Ahâk Kristuse ovanêpoĸ ikkane-
lônêt, tamanna okperiniarasiuk.
24 Kristuseonerartunik sæglojunik nellautainerluktuniglo
saĸĸertoĸaromârmat, nellunaikutaksoarnik tattamnadlartuniglo
piniarlutik, tammartitaulerĸovlugit tammarnartomut annerima-
juttauk, ajornangipatta.
25 Ahâk, makkoninga oĸautilauĸpapse sivorngagut.
26 Tamanna pivlugo, oĸautikpasse: Ahâk, inuĸajuitomêpoĸ,
ainiarase; Ahâk, iglomêpoĸ, okperiniarasigik.
27 Sorlo ĸaumalak anningmat (seĸĸerngub) nuivianit, ĸau-
maingmallo nippivianut, taimaitsomârpoĸtauĸ Inûb Erningata
tikkiviksanga.
28 Nane ĸigdloĸartome nektoraggit kattivut.
*29 **Uvlulle** taipkoa kappianartut kingorngatigut seĸĸinerlo
taĸĸerlo ĸaumajungnaeromârpuk, uvloritjallo kattagomârput
ĸilangmit, ĸilaublo pitsartuningit aulataujomârput.
30 Inûblo Erningata nellunaikutanga tâva tækkuksaujomâr-
poĸ ĸilangme. Kinguvângoĸattigello nunamêtut illûnatik ĸea-
dlaromârput, Inûblo Erninga tækkojomarpât ĸilaub nuvujangi-
tigut aĸĸartoĸ, pitsartudlarlune ânanaudlartoĸ.
31 Engelinelo tillijomârpait tiptulautilijartut nipperĸortoju-
nik; annerijangillo kattitilugit annorenit sittamanit, ĸilaub
issuanit issuanut.
32 Adsiujomik illinniaritse napârtoĸ Faigiliksaĸ pivlugo.
Akkerungit ipteĸalerangata siggilerangatalo, ĸaujimavose auja-
jaraklilermat.
33 Taimaktauĸ illipse, makkoa tamaita tækkogupsigik, ĸau-
jimaleritse, ĸaglilermat.
34 Ahamarik oĸaupapse: Kinguvângoĸattigêt ukkua nungu-
niangilat, makkoa illûnatik nâmakserĸârtinnagit.
35 Kilaglo nunalo nungujomârpuk, oĸausikkale nungujo-
mângilat.
*36 **Uvlormigle** stundemiglônêt taipsominga ĸaujimajoĸangi-
laĸ; Engelillônêt ĸilangmêtut ĸaujimanginivât, Atâtama kissime
ĸaujimavâ.

37 Sorlo Nôa inôtillugo ilaungmat, taimaktauĸ itsomârivoĸ Inub Erningata tikkiviksanga.
38 Sorlo uvlune taipkonane, ullitornivaksûb sivorngagut ilaungmat: nerrivut, immilarmiglo, nullianikpullo, uinikpullo, uvloĸ tâmna tikkidlugo, Nôab ittervia umiaĸsoarmut.
39 Kammagingilâllo, ullitornivaksoaĸ tikkerĸârtinnago tamaita nungudlugit: taimaitsomârpoĸtauĸ Inûb Erningata tikkiviksanga.
40 Tamanna nelliutikpat, magguk perorsêvingmêtsomârpuk; aipanga illaliortaujomârpoĸ, aipangalo ĸemmaktaujomârpoĸ.
41 Arnâk magguk kaivititseĸattigêgomârpuk; aipanga illaliortaujomârpoĸ, aipangalo ĸemmaktaujomârpoĸ.
*42 **Taimak** pivlugo pigâritse; Nâlegapse tikkiviksangata stundinga nellogapsiuk.
43 Tamannale nellojungnaeræksarivasse: Iglub inuata ĸaujimaguniuk tigliktub tigligiartorvia, pigârajarpoĸ, iglominut ittertoĸarĸonnago.
44 Tamanna pivlugo illipsetauĸ oppalungaersimatsainaritse; Inûb Erninga tikkitsomârmat Stundeme nerriugvigingitapsingne.
45 Nelialle nertornartôvlune sillatovlunelo kivgauvâ, kivgaĸotinginut angajoĸautitaumajoĸ attanerminut, nerĸiksanginik tunnijerĸovlugo tâpkonunga, nelliutijarangat?
46 Kivgaĸ tâmna piloridlarpoĸ, taimailiortoĸ, attaningata tikkippago.
47 Ahamarik, oĸaupapse: Pimajingortiniarpâ perĸutiminik tamainik.
48 Kivgakullugle, tâpsoma assia, oĸarpat: Attannerijara sulle tikkiniangilaĸ;
49 Kivgauĸattinelo annaugialerpagit nerrivlunelo immilarmelo tallatut illagivlugit,
50 Tâva kivgab taipsoma attannerijanga tikkiniarpoĸ uvlorme nerriugvigingitangane, stundemelo nerriugvigingitangane.
51 Asserortiniarpâ tagva, akkiviginialâllo takkormôrtut illagivlugit. Tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromârpoĸ aglerulârneĸaromârlunelo.

KAPITEL XXV.

Adsiujûngnik uigasungnik tellimaujortunik, Talentiniglo pimaklerutauĸojaujunik. Erĸartuiviksoarmik kingorlerpâmik.

TAMANNA nelliutikpat, Gûdib nâlegauvia uigasuktitut tellimaujortutitut itsomârpoĸ, ĸollermingnik tigusijutitut, annijutitullo, uiksaĸ pagrearlugo.
2 Tâpkoale tellimat sillaitut, tellimallo sillatujut.

3 Sillaitut ĸollitik neksarpait, orĸsuksamingnigle neksaratik.
4 Sillatojulle illulerĸutimingne orĸsumiglo, ĸollermingniglo
neksarput.
5 Uiksarle mulludlarmat, illûnatik uerngalerput sinnisilutiglo.
6 Unnuarle ĸetterarmat, nippersoaĸalerpoĸ: Ahâk, uiksaĸ
ĸaivoĸ; annititse, pachreariartorlugo!
7 Tagva uigasuit taipkoa illûnatik makkiput, ĸollitik âĸik-
lugit.
8 Silaitulle oĸarput sillatojunut: Orĸsupsingnit tunitjivigi-
tigut; ĸollivut ĸammilermatta.
9 Tagva sillatujut kiovlutik oĸautivait; Aukagle; ami-
garĸonnago uvaptingnullo illipsingnullo. Niuvertunulle pisinia-
riartoritse nangminiksapsingnik.
10 Pisiniariartortillugillo, uiksaĸ tikkipoĸ: opallung-
aersimajullo itterĸattigivât nerrimârĸattiginiardlugo; upkuarlo
parngnanaertauvoĸ tâva.
11 Kingorngatigut uigasuit aipangit tikkinivut, oĸarlutiglo:
Nâlegaĸ, Nâlegaĸ upkuêrutitigut.
12 Tâpsomale kiovait oĸarlunelo: Ahamarik, oĸaupapse,
illitaringilapse.
13 Tamanna pivlugo pigâritse; uvlorlônêt stundelônêt nel-
logapsigik, Inûb Erningata tikkitsomârvinga.
*14 (**Imaitsomârpoĸ:**) Sorlo angutitut, nuname assianut aula-
romajotut, kivgaminik ĸaiĸojijotut, perĸutiminiglo pimaklerĸo-
jijotut tâpĸonunga.
15 Illangallo tunnitjivigivâ talentinik (kênaujanik) tellima-
nik, aipâ maggungnik, pingajuak attautsemik, attunit pijungnar-
tanganik, tunitjivigivait; aularsârporlo.
16 Tagva tellimanik talentinik pijub, niorvgotigijartorami-
git, assinginik talentinik tellimanik illavait.
17 Taimaktauĸ talentingnik maggungnik pijub, assigingnik-
tauĸ maggungnik illagivak.
18 Attautsemigle pijub nuna ittersallijartorpâ, attanerijame
kênaujanga ijerdlugo.
19 Mullulauĸârdlune akkunit kivgat ukkua attaningat tikki-
poĸ, kiglisiniarlugillo.
20 Tagva saĸĸerpoĸ, talentinik tellimanik pijoĸ, assinginik
talentinik tellimanik neksarlune, oĸarlunelo; Attaneĸ, talenti-
nik tellimanit tunnitjivigilauramga; ahâk, tagga assinginik ta-
lentinik tellimanik illavakka.
21 Tagva attaningata oĸautivâ; Nâmagivagit, issumagikto-
tit nertornartotillo kivgaĸ, ikkitunik nertornardlutit attulaura-
vit; pimajingortitsomavagit unuktunik: Nâlekavît ĸuvianarni-
nganut itterit!
22 Saĸĸerivoĸtauĸ talentingnik maggungnik pijoĸ, oĸarlunelo:

Attanek, talentingnik maggungnik tunnitjivigilauramga; ahâk
tagga, assigingnik maggungnik illavakka.
23 Attaningata okautivâ; Nâmagivagit, issumagiktotit ner-
tornartotillo kivgak, ikkitunik nertornardlutit attulauravit; pi-
majingortitsomavagit unuktunik: Nâlekavît kuvianarninganut
itterit!
24 Sakkerivoktauk talentemik attautsemik pijok, okarlune-
lo: Attanek, illitarigapkit, sivôranartotit angutausertotit; sab-
vijartotit karngasulaungitarnik, kattersijotillo illilaungitarnik.
25 Sivôragamalo, talentit nunamut ijeriartulauktara; ahâk
tagga, pît piuk!
26 Attaningatale kiovâ, okautivlugolo: Ajortotit erkeasukto-
tillo kivgak! illitarigamga, sabvijartunga karngasulaungitamnik,
kattersijungalo illilaungitamnik;
27 Tamanna pivlugo kênaujakotimnik tunijijuksaulaukpotit
kênaujanik tauksêjunut, tikkikumalo, perkutiga tigunajalauktara
illakartillugo.
28 Tamanna pivlugo talentemik aksârsiuk, tunilugolo talen-
tinik tellimaujortunik pilingmut.
29 Pekartok tunnitjivioniarmat, pekaluarkovlugo; pekangi-
torle aksârtauniarpok pinganik.
30 Kivgarlo piungitok egisiuk târtoksoarmut ungardlerpâmut:
tagvane keavaksoadlarnekaromârpok aglerulârnekaromârlunelo.
*31 **Inûble** Erninga ânanaunermine tikkikune, Engelit aju-
ngitut tamaita illagilugit, iksivajomârpok iksivautamine ânanau-
nersoalingme.
32 Inukattigêllo illûnamatsiatik kattititaujomârput sânga-
nut. Avitsomârpaillo, sorlo mianersijub saugakottine arnat avi-
ngmagit angutinit.
33 Okpertullo tallerpingme tungânut pititsomârpait, okpingi-
tulle saumingme tungânut.
34 Tagva Nâlekab tallerpingme tungânêtut okautijomârpait:
Kaititse, Atâtama nagliktangit, nâlegauvik kingormgutilersiuk,
illipsingnut pijarêrsimajok sillaksûb pigiarninganit.
35 Kâktillunga nerritilaurapsinga. Immeruktillunga immer-
tilaurapsinga. Tujormitillunga itterkolaurapsinga.
36 Annoraersimatillunga annorârtilaurapsinga. Kannimatil-
lunga tækkojartulaurapsinga. Parngnanaersimavingmêtillunga
pullâlaurapsinga.
37 Tagva idluartut kioniarpât okarlutiglo; Nâlegak, kanga
kâktillutit tækkolaukpitigît, nerritilaukpitigîllo? imeruktillutil-
lônêt, imertilaukpitigîllo?
38 Kangalo tujormitillutit tækkolaukpitigît, itterkolaukpiti-
gîllo? annoraersimatillutillônêt, annorârtilaukpitigîllo?
39 Kangalo tækkolaukpitigît kanimatillutit, parngnanaersi-
mavingmêtillutillônêt, pullâlaukpitigîllo?

40 Nâlekablo kioniarpait oĸautivlugillo: Ahamarik oĸaupapse: Ukkua ĸattangutima mikkinerojut illangat sumik pitinapsiuk, tamattominga uvanga pilauĸpapsinga.
41 Saumingmêtunullo oĸarniarivoĸ; Idluitoâlôjose, uvamnit aularitse, ikkomamut ĸamitsuitomut pijarêrsimajomut Sâtanasemut Engelinginullo.
42 Kâktillunga nerritilaunginapsinga. Immeruktillunga immertilaunginapsinga.
43 Tujormitillunga itterĸolaunginapsinga. Annoraersimatillunga annorârtilaunginapsinga. Kannimatillungalo parngnanaersimavingmêtillunga pullâlaunginapsinga.
44 Taipkoatauĸ kioniarivât oĸarlutiglo: Nâlegaĸ, ĸanga tækkolauĸpitigît, kâktillutit, immeruktillutillônêt, tujormitillutillônêt, annoraersimatillutillônêt, ĸannimatillutillônêt, parngnanaersimavingmêtillutillônêt, kivgartulaungipitigîllo?
45 Tagva kioniarivait oĸarlunelo: Ahamarik oĸaupapse: Ukkua mikkinerojut illangat sumik pitinginapsiuk, tamattominga uvanga pilaunginivapsinga.
46 Tâva taipkua ânianartoĸsoarmut nungusuitomut pijomârput; idluartulle inônermut nâksaungitomut.

KAPITEL XXVI.

Jêsusib mingoartauninganik Betâniame. Illijininganik Komunionimik. Tuksiarninganik Getsêmaneme Pijauninganik. Toĸĸotæksaunerartauninganik. Missiarutigijauninganik Pêtrusemut.

JÊSUSIBLO oĸautsine tamakkoa nâgamigit, illinniartine oĸautivait.
2. Nellungilase, uvluk magguk nâkpannik aularviksiorviolârmat; Inûblo Erninga pititaulârmat, kikkiaktortauĸovlugo ĸejungmut senningajolingmut.
3 Taipsomane ajoĸertuijoĸsuit, aglangniglo illisimajut, inuillo angajoĸângit kattilerput, ajoĸertuijoĸsûb Kaifasemik attigub igloĸsoanganut.
4 Kaggimiovlutiglo, ĸanoĸ Jêsuse pingitsertorlutik tigulugo toĸĸodlugolo.
5 Oĸarpulle: Aularviksiorvingme pinnago, inuit pikkablâdlarĸonnagit.
*6 **Jêsusele** Betaniamêtillugo, Simonib kallaĸadlolauĸtub iglungane;
7 Arnaĸ tâpsomunga tikkipoĸ, publaujatsialijarlune piviânartovaksoarmik immalingmik, niaĸoanullo kovivâ, nerrimârvingme **iksivatillugo.**

8 Illinniartingita tamanna tækkogamitsuk, idluaringilât
oкarlutiglo: Tâmna sôg kovijauvâ?
9 Mingoarut tâmna pissiangonajalaurune, akkeкarajarpoк
unuktunik, aklujunut tunnijaksanik.
10 Jêsusib tamanna tussaramiuk, oкautivait: Arnaк una
sôg kiksartipisiûk? Ajungitomik pivânga.
11 Aklujunik illaкatsainarpose; uvangale najortigitsainangi-
lapsinga.
12 Mingoarut tâmna timimnut kovigamiuk, piniarutigivâ
illuvertauniksara pivlugo.
13 Ahamarik aкaupapse: Nane oкautsit tussarnertut ukkua
oкautigijaukpatta sillaкsoarme illûnâne, oкartoкarniarivoк tâp-
soma piniarninganik uvamnut, erкaumajaujutiksanganik.
*14 **Tagva** 12 it illangat, Judasemik Issariotemik attilik,
aivoк ajoкertuijoкsoarnut,
15 Oкarlunelo: Sumîk tunnitjivigijomavisingâ? Illipsingnut
pititsomavara. Kênaujaniglo 30 nik tunnitjivigijomavlugo oкarput.
16 Tamattomangat pitjutiksarsiorpoк pititsomavlugo.
*17 **Sêrnarsauteкangitunigle** кaккôjaкtorviub uvlungita sivor-
lingænne illinniartut Jêsuse tikkipât, oкautilâllo: Nane âкik-
soijartorкovitigût (saugârsungmik) aularviksiorutiksamik nerri-
niartarnîk?
18 Oкautivait: Iglugasæksoarnut aileritse, angut tagvanêtoк
oкautisiuk: Ajoкertuijub oкautjauкovâtit: Piviksara nelliuti-
ngmat, aularviksioromavunga illingne illinniartikka illagivlugit.
19 Illinniartingillo piniarput perкojaunermiktut Jêsusemut,
saugârsuglo aularviksiorutiksaк âкiksorpât.
20 Unnulermallo 12 it illagivlugit nerrimârvingmut ingipoк.
21 Nerrivlutiglo oкarpoк: Ahamarik, oкaupapse, illapse
pitilârpânga.
22 Angijomiglo kiksalerput apperivâllo nellekârdlutik: Nâ-
legaк, uvangauniarpîk?
23 Kiovait, oкarlunelo: Aggangminut pôgutamut missukse-
кattima pitilârpânga.
24 Inûb Erninga ainiaralloarpoк, sorlo tâpsominga aglaksi-
majoкarmat; inugle tâmna kappianamêk, Inûb Erninganik pitit-
siniartoк! Inungmut tâpsomunga idluarnersaunajarpoк, ernia-
ngongikune.
25 Tagva Judasib, pititiginiartangata, apperivâ oкarlunelo:
Rabbi, uvangauniarpîk? Oкautivâ: Oкartotit!
*26 **Nerrivlutigle,** Jêsusib кaккôjaк tiguvâ, кujalivlunelo av-
gorpâ, illinniartiminullo tunnivâ, oкarlunelo: Tigulugo nerri-
siuk, tagva timiga.
27 Ermgusiârsuk tigugivâ, кujalivlunelo tunnivâ tâpkunu-
nga oкarlunelo: Illûnase tagvangat immeritse;

28 Tagva auga, Testamentitâb (aunga), kovijauniartoĸ unuk-
tut pivlugit, ajornerit issumagijaujungnaerutiksanginut.
29 Oĸaupapse: Mattoma kingorngagut immerniarungnaer-
punga ôminga napârtub Waineliksab iptinganik, uvloĸ tâmna nelliuterĸârtinnago, nutâmik immileromârupko illagivluse Atâtama nâlegauviane.
*30 **Tuksiarutsillo** nertordlerutiksat nâgamigit, annivut ĸaĸ-
ĸamut orĸsoĸtalingmut.
31 Tagva Jêsusib oĸautivait: Unnuame tamattomane ta-
mapse sinnaungajutigilârpapsinga. Aglaksimangmat: Mianersijoĸ unatadlarniarpara, saukallo siamartidlarniarput.
32 Makkikumale (toĸĸungajunit), sivunapsingne Galilêamut
aijomavunga.
33 Pêtrusible kiovâ, oĸautivlugolo: Illûnamatsiatik sinau-
ngajutigigalloarpattit, uvanga sinaungajuteĸarniatsangilanga.
34 Jêsûsib oĸautivâ: Ahamarik, oĸaupagit; Unnuarme ta-
mattomane, angutauneĸ niplerĸârtinnago missiarutigilârparma pingasuertorlutit.
35 Pêtrusib oĸautivâ: Toĸĸoĸattigijæksarigupkillônêt, mis-
siarutigijomangilagit. Taimaktauĸ illinniartut illûnatik oĸarivut.
*36 **Tagva** Jêsuse illinniartine illagivlugit igloĸsoarmut ava-
luliorsimajomut tikkipoĸ, Getsêmanemik attilingmut, illinniartinelo oĸautivait; Tamaunga ingititse, taikunga tuksiariartortillunga.
37 Pêtruselo Zebedêusiblo ernîgik illagivait, kiksalerlunelo
kappiaktoadlalerpoĸ.
38 Tagva Jêsusib oĸautivait: Tarniga kiksarpoĸ toĸĸo tik-
kidlugo; tagvanêtitse pigârĸattigilunga.
39 Kannitomullo aivoĸ, pâmakterlunelo tuksiarpoĸ, oĸarlu-
nelo: Atâtak, ajornangipat, ermgusiârsuk una pêrle uvamnit; pijomajaraungitorle, pijomajat pile.
40 Illinniartullo sinniktut tikkipait, Pêtruselo oĸautivâ:
Stundemik attautsemik pigârĸattigijungnangilapsingâ?
41 Pigârluselo tuksiaritse, ôktortaulungnermut perĸonnase.
Anerneĸ pijomagalloarpoĸ, uvinigle sangêpoĸ.
42 Aipanganik ama tuksiariartorpoĸ, oĸarlunelo: Atâtak,
ajornarpat, ermgusiârsuk pêrlugo uvamnit, immingikupko, tagva pijomajat pile.
43 Amalo sinniktut tikkinivait, ijingillo uerngarnermut oĸu-
maiput.
44 Tagvungalo ĸemmakpait, pingajuangniglo ama tuksiari-
artorpoĸ, oĸautsit taipkoatsainait attorlugit.
45 Tagva illinniartine tikkipait oĸautivlugillo: Mânna sin-
nikluselo merngoerseromavisê? Ahâk, stunde nelliusimavoĸ, Inûb Erningata pititaulervinga ajortullijut agganginut.
46 Makkititse, aularta; ahâk, tamânêpoĸ uvamnik pititsijoĸ.

*47 **Sullelo** taimak oĸartillugo, ahâk, Jûdase 12 it illangat
tikkilerpoĸ, inugiartoĸsuit illagællugit, saviksoalijarlutik ajau-
pialijarlarmiglo, ajoĸertuijoĸsoarnit inuillo angajoĸânginit pijut.
48 Pititsiniartublo nellunaikutaksamik (illitarsijutiksangæn-
nik) oĸautilauĸpait, oĸarlunelo: Kunnilârtara, taimnauvoĸ;
tigusiuk!
49 Tagvainarlo Jêsuse aivigivâ, oĸarlunelo: Rabbi, saluti-
taulerit! kunniklâlo.
50 Jêsusible oĸautivâ; Illanâra, sôg tamaungarĸêt? Tagva
tikkipât, Jêsuselo aktorpât aggangmingnut, tigulugolo.
51 Ahâglo, illagijangita illangata aggane issakpait, savik-
soane amuvlugo, ajoĸertuijoĸsûblo kivganga ullimavlugo, siutâ
nakkappâ.
52 Tagva Jêsusib oĸautivâ: Saviksuit kênailitanganut pô-
leruk; saviksoarmik attortoĸ, saviksoarmut nungutæksaungmat.
53 Issumavîllônêt, Atâtaga tuksiarvigijungnanginapko, uvam-
nut tilliklerĸovlugo Engelinik Legioninit 12 nit unnunnersanîk?
54 Aglaille ĸanoĸ nellautsinajarĸât? taimaituksauvoĸ
55 Stundeme tâpsomane Jêsusib inugiartoĸsuit oĸautivait:
Sorlo inuartomut annivose, saviksoalijarluse ajaupialijarluselo,
tigujomavlunga. Uvlut tamaita iksivaĸattigilauralloarpapse,
ajoĸertuivlungalo ĸattimaviksoarme, tigulaungilapsingalo.
56 Tamakkoale illûnatik taimailivut, nellautaijut aglangit
nellautserĸovlugit. Tâva illinniartingita illûnatik ĸemakpât,
ĸemâvlutiglo.
*57 **Jêsusemigle** tigusijut ajoĸertuijorsoarmut Kaifasemut
âpât, aglangnik illissimajut angajoĸâllo tagvane kattimang-
matta.
58 Pêtrusible allivasiklune mallikpâ ajoĸertuijorsûb iglu-
nganut; itterlunelo, kivgat senniænnut ingipoĸ, tækkunâro-
mavlune ĸanoĸ illiortauniarmangât.
59 Ajoĸertuijoĸsuille angajoĸâllo ĸaggimiojullo illûnatik
sæglutiksarsiorput Jêsuse pivlugo, toĸĸotsomavlugo.
60 Nagvângilalle. Unuktullo passiklertut saĸĸeralloarmatta,
sullinginivut. Kingorliovlutik magguk sæglovlutik passiklertuk
saĸĸerpuk.
61 Oĸarlutiglo: Una oĸalauĸpoĸ: Gûdib iglunga asseror-
titsungnartara, uvlunelo pingasune ama sennavlugo.
62 Tagva ajoĸertuijoĸsûb nikkovidlunelo oĸautivâ: Kiu-
ngilatît tamakkonunga, ukkua passiklerninginût?
63 Jêsusele niplingilaĸ. Ajoĸertuijoksûblo kiovlugolo
oĸautivâ: Gûdib ômajub kênangata sângane apperivagit, oĸau-
titigut, Kristuseomangârpit, Gûdib Erninga.
64 Jêsusib oĸautivâ: Nellâgut oĸarpotit. Oĸautivapsele,
mânnamit Inûb Erninga tækkojomârpasse iksivajoĸ pitsartune-
rub tallerpiata tungâne, ĸilaublo nuvujangitigut aĸĸartoĸ.

65 Tagva ajoĸertuijorsûb annorâne allikpait, oĸarlunelo:
Gûde oĸarnerlûtigivâ; kigligiutjuteĸariaĸarungnaerpogut! Ahâk,
mânna Gûdemik oĸarnerlujininga tussarpasse.
66 Kanoĸ issumavisê? Kiovut oĸarlutiglo: Toĸĸotæk-
sauvoĸ.
67 Tagva kênanga ĸetserarpât, tigluklugolo. Illangitale
kênangagut tiglukpât,
68 Oĸarlutiglo: Nellautalertigut, Kristuse, tigluktit kinauvâ?
*69 **Pêtrusele** avalut illuænne iksivavoĸ. Kivgallo arnat
illangata tikkipâ oĸarlunelo: Igvittauĸ Jêsuse Galilêamioĸ
illagilauĸpat.
70 Missiarporle illûnatik tussartillugit, oĸarlunelo: Oĸaut-
sitit nellovakka.
71 Upkuakulle anningmat, assiata (arnab) tækkogivâ, tag-
vanêtullo oĸautivait: Tâpsoma Jêsuse Nazarêmioĸ illagilaurivâ.
72 Missiarivorlo ama, Gûde taivlugo oĸauserluklune: Inuk
tâmna illitaringilara.
73 Killamiojungnaermallo tikkiput, tagvane nangertut, Pêtru-
semullo oĸarput: Ahamarik, igvittauĸ tâpkua illagivâtit; oĸau-
tsivît nellunailingmattit.
74 Tagva ingminik oĸarnerlulerdlune Gûdelo taivlugo oĸar-
poĸ: Inuk tâmna illitaringilara; tagvainarlo angutauneĸ nip-
lerpoĸ.
75 Tagva Pêtrusib Jêsusib oĸausingit erĸarpait, oĸauti-
laungmago: Angutaunek niplerĸârtinnago, missiarutigilârparma
pingasuertorlutit. Annivoĸ tagva ĸeavlunelo kiksadlarlune.

KAPITEL XXVII.

Kristusib pititauninganik Pilatusemut. Jûdasib ingminik inuarninganik. Jêsusib kiglisiniartauninganik Pilatusemut Herôdesemullo. Toĸĸotæksaunerartauninganik. Kikkiaktortauninganik illuvertauninganiglo.

KAULERMALLE ajoĸertuijoĸsuit inuillo angajoĸângit ĸag-
gimiolerput Jêsuse pivlugo toĸĸotsomavlugo.
2 Kellaĸsorlugolo aularutivât, attannerusermullo Pontiuse
Pilatusemut unnertujutigivât.
*3 **Jûdasib** pititingata tamanna tækkogamiuk, toĸĸomut per-
ĸungmatsuk: ĸaĸĸialerpoĸ, kênaujallo ipkoa 30 it uttertipait
ajoĸertuijoĸsoarnut angajoĸânullo.
4 Oĸarlunelo: Ajortullilauĸpunga, auk passijæksaungitoĸ
pitinapko.
5 Oĸarput: Tamanna pingilavut, igvit pivat. Kênaujallo
ipkoa Gûdib iglunganut egipait, aularporlo ĸimitsartorlune.

6 Ajoĸertuijoĸsuille kênaujat tiguvait, oĸarlutiglo: Idlua-
ngilaĸ, ukkua illivlugit Gûdib iklervinganut, aungmik akkeĸa-
laungmatta.
7 Kaggimiolerpulle, machaliortublo perorsêvinganik pisivut
kênaujanut tâpkonunga, tujormitjat illuverviksangænnik.
8 Tamanna pivlugo perorsêvik tâmna taijauvoĸ perorsêving-
mik auktalingmik, uvlome tikkidlugo.
9 Tagva nellautaijub Jeremîasib oĸausingit nellautsivut,
oĸarmat: Kênaujat 30 it tigulauĸpait, pissiangojub akkinga,
Israêlib ĸittorngangińit pissiarilauĸtangata;
10 Akkiliutigivlugillo machaliortub perorsêvinganut, sorlo
Nâlekab oĸarĸongmanga.
*11 **Jêsusele** attanerusiub sângane nangerpoĸ. Attanerusiublo
apperivâ oĸautivlugolo: Jûdit attanerivâtit? Jêsusible kiovâ:
Oĸartotit.
12 Ajoĸertuijoĸsuillo angajoĸâllo passidlarmatsuk, kiungilaĸ
sumiglônêt.
13 Tagva Pilatusib oĸautivâ: Tussangilatît, angijomik pas-
sidlarmattît?
14 Kiungilâle oĸautsemut attautsemullônêt, attaneruserlo-
tauĸ tattaminiadlarpoĸ.
15 Aularviksiorangatale, attanerusek illuseĸarpoĸ, parng-
nanaersimavingmêtut illangat, inuit pijomajangat, aularĸolugo.
16 Taipsomanele assinginit uivêluartomik parngnanaersima-
vingmêtoĸarpoĸ, Barrabasemik attilingmik.
17 Kattimangmattalo, Pilatusib oĸautivait: Kina uvamnut
aulartitauĸovisiûk? Barrabaselônêt Jêsuselônêt, Kristusemik
taijaĸ?
18 Nellunginamigit, idluigosungnermut tagvunga pitilaung-
matsuk.
*19 **Kiglisiniarviublo** iksivautangane iksivalertillugo, nullia-
ngata oĸautjaujartorĸovâ: Idluartoĸ una allaruk; unnuaĸ
sinnektômavlunga tâmna pivlugo angijomik ikpigilauĸpunga.
20 Ajoĸertuijoĸsuille angajoĸâllo tilliorpait, Barrabasemik
ĸennungârĸovlugit, Jêsusele toĸĸotauĸovlugo.
21 Tagva attanerusiub kiovlunelo oĸautivait: Ukkua mag-
guk neliangnik aulartitserĸovisingâ? Oĸarput: Barrabasemik.
22 Pilatusib oĸautivait: Kanoĸ Jêsuse pijæksarivigô, Kristu-
semik taijaĸ? Illûnatik oĸarput: Kikkiaktortaule senninga-
jolingmut.
23 Attanneruserle oĸarpoĸ: Sumîgle idluitullilauĸâ? Nip-
lialualerpulle oĸarlutiglo: Kikkiaktortaule!
*24 **Pilatusele** tækkogame sulinginerminik, uivêlivalliatuinar-
mattale, immermik tigusivoĸ, agganelo ubvarpait inuit tæk-
koænne, oĸarlunelo: Passijæksaungilanga idluartub tâpsoma
aunganut; illipse pijase.

25 Tagva inugasæksuit illûnatik kiovât oĸarlutiglo: Aunga
uvaptingnut pilerle ĸittorngaptingnullo.
*26 **Barrabase** tagva aulartipâ tâpkonunga; Jêsusele aklu-
nânut issaĸajauĸovâ, unnertujutigilâllo, kikkiaktortauĸovlugo.
27 Tagva attanerusiub sorsuktuksangita Jêsuse âpât iglomut
kiglisiniarvingmut, sorsuktuksallo illûnaita tagvunga attautse-
mut ĸaiĸovait.
28 Annoraertipâllo, ulliksoarmiglo aupaluktamik kappitipât.
*29 **Niaĸôtiksamiglo** nubvutsiariktunik kakkilautilingmik per-
gaivut, niaĸoanullo illivlugo, suvlulingmiglo ajaupiserpât agga-
ngitigut tallerpingitigut, sêrĸortorvigivlugolo mittautigivât
oĸarlutiglo: Salutitaulerit, Jûdit attaningat!
30 Ketserarpâllo, ajaupiarlo suvlulik tiguvât, tâpsomungalo
niaĸoa annaulerpât.
31 Mittautigijarêramitsuglo, ulliksoaĸ tâpsomangat pêrpât,
annorânginik nangmininginik attitidlugo, aularutivâllo, kikkiak-
torniardlugo.
32 Annileramiglo, inuk naipipât Zirênemioĸ, Simonemik
attilik; tâmna aksorôtivât, kikkiaktortauviksanganik erĸsukti-
dlugo.
33 Tagvungalo, Golgatamik (imaipoĸ: niaĸovinertalingmik)
attilingmut, tikkinamik,
*34 **Kassilinartomik**, sungarmik akkusimajomik, immertina-
suarpât; tamannalo ôkamiuk, immeromangilâ.
35 Kikkiaktorêramitsugle, annorângit avikpait, immerauti-
givlugillo; aglait nellautsilerĸovlugit, oĸautaumajut nellautaijo-
mut: Annorâkka ingmingnut avikpait, ulliksoaralo immerau-
tigivât.
36 Tagvanelo iksivalerdlutik udsertorpât.
37 Niaĸungatalo ĸollânut toĸĸungata pitjutânik aglaksi-
majomik nippititsivut, imaitunik: Tâmna Jêsuseovoĸ, Jûdit
attaningat.
38 Illagivlugolo inuartuk kikkiaktorpakit, aipanga taller-
piata tungânut, aipâle saumiata tungânut.
*39 **Tagvûnale** arvertartut mittautigivât illeĸettamârlutiglo.
40 Oĸarlutiglo: Gûdib iglunganik asseroijotit, ama senna-
vlugo uvlune pingasune, illingnik piulidlarit! Gûdib ernerik-
pattit, senningajolingmit aĸĸarit!
41 Taimaktauĸ ajoĸertuijoĸsuit, aglangniglo illisimajut,
angajoĸâllo mittautigivât, oĸarlutiglo:
42 Assiminik ikkajulauĸpoĸ, ingminigle ikkajorungnangilaĸ.
Israêlitit attanerikpatsuk, senningajolingmit mânna aĸĸarle,
tagva okperijomavavut.
43 Gûde tættigingmago, tâpsoma piuliliuk mânna, ĸuviagi-
guniuk. Oĸalaungmat: Gûdib Ernerivânga.

44 Inuartuktauκ kikkiaktortaumaκattikita taimak mittautigivâk.
*45 **Stundillo** 6 inganit nuname illûnâne târtoκsôlerpoκ, Stundit 9 ingat tikkidlugo.
46 Stundillo 9 ingænne Jêsuse nipperκortovlune oκarpoκ: Eli, Eli lama asabtani! imaipoκ: Gûdiga, Gûdiga, sôg κemakpingâ?
47 Illangitale, tagvane nangertut, tamanna tussaramitsuk, oκarput: Elîase κaiκovâ.
48 Erinesuklunelo taipkoa illangat aκpangerpoκ, nipperκummiglo tigusivoκ; κassilinartomullo missuklugo, ajaupiamut kappomitarpâ, immertilâllo.
49 Assingille oκarput: Ovatsiaro, tækkunârta, Elîasib piulijartormangâgo!
*50 **Jêsusele** ama nipperκortovlune pivoκ, anernangerdlunelo.
51 Ahâglo, tagva kattimaviksûb upkorsoanga allikpoκ maggolivlune, pikkangat ununga tikkidlune.
52 Nunalo sajukpilâdlarpoκ, κairtullo κopludlarput, illuvîllo angmarterput, unuktullo sinniktut (toκκungajut) timingit makkiput.
53 Illuvernillo annivut (Jêsusib) makkiningata kingorngagut, iglugasæksoarnullo ivjornaitunut pivut, saκκerlutiglo unuktunut.
54 Sorsuktuksalle angajoκângata illangitalo, Jêsusemik udjertortut, nuna sajukpilâdlartoκ tækkogamitsuk, tattamnartullo assingit, kakkilângadlalerput, oκarlutiglo: Ahamarik, Gûdib tâmna Ernerivâ!
55 Tagvanelo arnaκarivoκ unuktunik, Jêsusemik malliksimajunik Galilêamit, kivgartulauκtunik tâpsominga, allivasiktomit tækkunârtunik.
56 Tâpkoa illangat tagva Marîa Magdalena, Marîalo, Jâkob Josesiblo anânangak, Zebedeûsiblo ernîkita anânangak.
*57 **Unnulermalle** angut akluitoκ tikkipoκ Arimatîamit, Jôsefemik attilik; tâmnatauκ Jêsusib illinniartigivâ.
58 Tâpsoma Pilatusemut aivlune, Jêsusib timinganik tuksiarvigivâ. Tagva Pilatusib tunijauκova tâpsomunga.
59 Jôsefiblo Jêsusib timinga tiguvâ, uvineruksaijamik sutjôngitomik imuserdlugo.
60 Illuverκottiminullo nutamut illivâ, κairtomut sennajaukolauκtaminut; ujaraksoarmiglo aksakârtitsilune illuviub pânganut, aularpoκ.
61 Marîale Magdalêna, Marîalo tâpsoma assia tagvanetuk, illuveκ sângavlugo iksiavuk.
*62 **Uvluble** opallungaijarviub tugliane ajoκertuijoκsuit Farisêerillo illûnatik Pilatusemut tikkiput,
63 Oκarlutiglo: Attaneκ, erκaivogut, uivêtoκ imna oκalaungmat sulle inôvlune: Uvluk pingajuangne makkilârpunga.

64 Tamanna pivlugo illuvinga udjertortauкoleruk, uvluk pingajuak tikkidlugo, illinniartiminut tigliktauкonnago, окarкonagillo inungnut toккungajunit makkisimajomik; uivêriklerneк kingorlerpâк ajornersauкonnago sivorlermit.
65 Pilatusib окautivait: Udjertortuksaкarpose tagva; ainiaritse, issumapsingnik udjertortauкolersiuk.
66 Ailerput, illuverlo udjertortauкovât udjertortunut, ujaraksoarlo nellunaiкuserdlugo.

KAPITEL XXVIII.

Kristusib makkininganik. Окâlaninginiglo kingorlerpânik.

WOCHIBLO uvlungita sivorlerpângæne uvlarârsukut Marîa Magdalêna, Marîalo tâpsoma assia, illuvermut pivuk tækkojartorlugo.
2 Ahâglo, nuna sajukpilâdlarpoк. Nâlekab Engelingata кilangmit aккarlune ujaraksoaк illuviub pânganit aksakârtitsartormago, ingidlunelo кânganut.
3 Tâpsoma tautua кaumalaktun-ipoк, annorângalo aputitut кaккortigivoк.
4 Udsertortulle erкsinermut коaкsâdlalerput, toккungajutitun-illivlutik.
5 Engelele arnângnut окarpoк: Erкsiniaratik, nellungilaptik, Jêsuse Nazarêmioк кenneraptikko.
6 Tamânêngilaк, makkisimavoк, sorlo окalaurame. Kaileritik, Nâlekab innigilauкtanga tækkojartortikko.
7 Illinniartingillo toккungajunit makkisimajomik tuavilutik окautijartortikik. Ahâglo sivôrlerilârpasse, Galilêamut, tâvane tækkolârpasse, Ahâk, окauterкauvaptik.
8 Illuvermillo annisâlerpuk, erкsivlutiк кuviasuvaksoadlarlutiglo; aкpangerpuglo, tamattominga illinniartingit окautijartorlugit.
*9 **Illiniartinginullo** tamattominga окariartortillugik, ahâk, Jêsusib pârpak, окaudlugiglo: Salutitauleritik! Tâpkoalo tikkipâk, ittigangillo aktorpait, pâmakterlutiglo sânganut.
10 Tagva Jêsusib окautivak: Erksiniaratik; mattominga кattangutikka окautijartortikik, Galilêamut aiкolugit; tâvane tækkolârpânga.
*11 **Ainiartillugiglo,** ahâk, udsertortut illangit iglugasæksoarnut tikkiput illusiolauktullo tamaita окautigivait ajoкertuijoкsoarnut.
12 Tâpkoalo angajoкât illagivlugit кaggimiolerput, tunnijivlutiglo sorsuktuksanut kênaujavaksoarnik,

13 Oĸarlutiglo: Oĸaritse: Illinniartingita tigligiartorpât
unnuame, sinniktilluta.
14 Attannerusiublo tussaumalerpago, nâmaksititsomavavut,
pitlartauĸonnase tâpsomunga.
15 Tâpkoalo kênaujat tiguvait, piniarlutiglo ajoĸertortau-
nermiktut. Tamannalo Jûdit unipkauserivakpât uvlome tik-
kidlugo.
*16 **Illinniartulle** 11 it Galilêamut aivut ĸaĸĸamut, aiĸojau-
vingmingnut Jêsusemut.
17 Tækkogamitsuglo, sânganut pâmakterput; illangille ĸol-
larput.
18 Jêsusible tikkipait oĸautivlugit oĸarlunelo: Tunnitjivio-
vunga pitsartunernik tamainik ĸilangmelo nunamelo.
*19 **Tamanna** pivlugo aileritse, inuĸattigêksuillo tamaita
ajoĸertorsigik, baptilugillo Atâtab, Ernerublo, Anernerublo
ajunginerub attinganut;
20 Ajoĸertorsigiglo mallerĸovlugit tamainik perĸojamnik
illipsingnut, Ahâglo, uvlut tamaita najutsainarniarpapse, sil-
laĸsûb naggatânut.

EVANGELISTIB
MARKUSIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

*Jôhannesib oĸâlaninganik baptitsininganiglo. Jêsusib bapti-
tauninga Jôhannesemut. Jêsusib ôktorluktauninganik. Oĸâla-
ninganik. Illiniartiksaminik ĸaiĸojininganik. Pijungnaertit-
sininganik ĸannimajunik Sâtanaseĸartuniglo. Aĸêninganik
Pêtrusib sakkinganik. Galilêamuarninganik.*

TAMÆDJA oĸautsit tussarnertut pigiarningat Jêsuse Kristu-
semik, Gûdib Erninganik.
2 Sorlo nellautaijut aglangine aglaksimangmat: Ahâk,
Engeliga tillivara sivunnernut, apĸotiksarnik âĸiksoije sivu-
nangne.

3 Ajoĸertuijub nippinga inuĸangitome imâk pivoĸ: Nâle-
kab apĸotiksanga âĸiksorsiuk, apĸosiningit naggotissigik.
4 Inuĸajuitome Jôhannese baptitsivoĸ ajoĸertuivlunelo bap-
tijummik ĸaĸĸialerĸojijomik, ajortunit pêjautiksamik.
5 Jûdêamiullo illûnatik, Jerusalemiullo nellipsarpât, illû-
natik baptitaujomavlutik, tâpsomunga, Jordaneme kôngme, sag-
varlugillo ajornitik.
6 Johannesele annorâlik nergutsûb kamêlib merĸunginik,
tapseruteĸalarmelo amivinermik; piglertaujârtullo igupsaujâr-
tullo orĸsungit nerĸigivait.
7 Ajoĸertuivlunelo oĸarpoĸ: Kingunipkut tikkituksaĸ pit-
sartunersauvoĸ uvamnit, nellopĸotivungalo, tapsoma sângane
okkolunga, ittiggagutîgik singêjarlugik.
8 Immermut baptipapse; tâpsomale baptitsomârpâse aner-
nermut ajunginermut.
*9 **Nelliutome** taipsomane Jêsuse Galilêamit Nazaretemit pi-
voĸ, baptitaujomavlune Jôhannesemut Jordaneme.
10 Tuavidlunelo ĸaĸĸingmat, ĸilak angmartoĸ tækkovâ,
annernerlo ajunginеĸ (tingmiatut) taubetut aĸĸartoĸ, Jêsuse-
mullo pijoĸ.
11 Tagvalo nippe ĸilangmit pijoĸ oĸarpoĸ: Ernerivagit
nagliktagit, ĸuviagijagit.
*12 **Errinesârdlugolo** Gûdib Annerningata inuĸangitomut
aitipâ.
13 Tagvalo inuĸangitomêpoĸ uvlunik 40 nik, Sâtanasemullo
ôktortaulerpoĸ, nergjutillo illagivait, Engelillo kivgartorpât.
*14 **Jôhannesele** parngnanaersimavingmut pititaulaungmat,
Jêsuse Galilêamut pivoĸ; ajoĸertuilerlunelo oĸautsinik tussar-
nertunik Gûdib nâlegauvinganik.
15 Oĸarlunelo: Nelliutoĸ nelliusimavoĸ, Gûdiblo nâlegau-
via ĸannitomut tikkisimavoĸ; ĸaĸĸialeritse (ablapsâmik issu-
maĸaritse), oĸautsillo tussarnertut okperisigik.
16 Galilêable tessersoangata sikjangane pissukkame, Simon
tækkovâ, nukkâlo Andrêase, nulluamingnik ningititsijuk immâ-
nut, mingeriarniartiogamik.
17 Jêsusib oĸautivak: Malliktinga, inungnik aulasartiotit-
somavaptik.
18 Tuavilutiglo nulluatik ĸemmaklugit mallikpâk.
19 Tagvangallo sivumualerame, Jakôbuse tækkovâ, Zebedê-
usib erninga, nukkâlo Jôhannese, umiaĸortômetuk, nulluami-
ngnik kigdlaijaijuk; tuavilo ĸaiĸovak.
20 Atâtatiglo Zebedêuse umiaĸortômut ĸemakpâk kivgat
illagivlugit, (Jêsuselo) mallikkivâk.
*21 **Kapernaumullo** pivut; errinesulerdlunelo sabbatine illin-
niarvingmut itterpoĸ, ajoĸertuivlunelo.

22 Ajoĸertûtingillo tattaminiarivait; kiblingnadlartomik
oĸâlangmat, aglangnik illisimajutituungitorlo.
23 Illinniarvingmêtoĸarporlo inungmik; anernermik maĸĸo-
jungnartomik illumiktomik; tâmna nipliadlarlune oĸarpoĸ:
24 Adjai! suliniarpita illingnut, Jêsuse Nazaremiôĸ? asse-
roriartorpaptigut; kinaujotit ĸaujimagapkit, Gûdib ivsornaito-
ĸotigingmattit.
25 Jêsusible innerterpâ oĸarlune: Oĸajuêrit, inungmit
ômangat annît!
26 Anernerublo maĸĸojungnartub aulajârtidlarpâ, niplia-
dlarlunelo, annivorlo tâpsomangat.
27 Illunamatsiatik tattaminialerput appersortigêlerlutiglo,
oĸarlutiglo; Suna unâ? suna una ajoĸertûsertâĸ? Anernerit
maĸĸojungnartut pitsartudlarlune perĸovait, nâlekpâllo.
28 Tagvainaĸ piniarningit tussaumajaulerput Galilêab er-
ĸâne illûnâne.
*29 **Errinesulerdlutiglo** illinniarvingmit anivut, Simonib An-
drêasiblo iglungangnut pivlutik, Jakôbuse Jôhanneselo illa-
gællugik.
30 Simoniblo sakkia (arnaĸ) nellavoĸ ôlingnartomut ĸanni-
mavlune; tâpsominga oĸautisârpât.
31 Tikkipâlo, aggangitigullo tiguvâ makkitilâllo; tagvai-
narlo ôlingnartub ĸemmakpâ, kivgartorpaillo.
32 Unnulermallo, seĸĸineĸ nippimalermat, ĸanimajut suna-
tuinait sâtanasiggillo pitipait tâpsomunga.
33 Iglugasæksoarmiullo illûnatik upkuab sillatânut katti-
lerput.
34 Kannimajullo unnuktut pijungnaertipait, sunatuinarnik
ĸannimasiggit; Sâtanasillo unuktut annitipait, Sâtanasillo oĸar-
ĸongilait, illitarigamitsuk.
35 Kaulermallo, sulle târtillugo, makkipoĸ annivlunelo.
Jêsuselo inuĸangitomut aularpoĸ tuksiarlunelo tagvane.
36 Pêtrusiblo najortingitalo katsungaidlutik mallikpât.
37 Nennigamitsuglo oĸautivât: Illûnatik ĸennerpâtit.
38 Oĸautivaillo: Iglugasængnut ĸanninerpânut ailerta, tag-
vanetauĸ ajoĸertuijomavlunga; taimak pivlugo tikkisimagama.
39 Galilêamelo illûnâne illinniarvingine ajoĸertuivoĸ, Sâta-
nasillo annitipait.
*40 **Kallaktullo** illangata tikkipâ, sêrĸortorvigivlugolo tuk-
siarvigivâ oĸautivlugolo: Pijomaguvit, kallagungnaertitsungna-
ralloarparma.
41 Jêsusiblo nâpkoarivâ, agganelo issakpait, aktorlâlo,
oĸarlune: Pijomavunga, kallagungnaerit.
42 Taimaglo oĸarmat, tagvainaĸ kallagungnaersârpoĸ tâva.
43 Jêsusiblo innerterpâ aulartisârlâllo,
44 Oĸautivlugolo: Udsertulerit, assingnut sunamik oĸarni-

arnak; ajoĸertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga,
tunergutiksarlo Môsesib tunnerĸojanga tunnivlugo, kallagu-
ngnaernernik nellojungnaerĸovlugit.
45 Tâmnale annigame pigialerpoĸ oĸautigiluarlugo, taimai-
lijauninelo ĸaujijautipâ; taimaimat, (Jêsuse) kingorngagut sap-
pilerpoĸ iglogasæksoarnut itternermik tækkuksauvlune; silla-
tânnêporle inuĸangitune, tagvungalo tikkipât illûnainit.

KAPITEL II.

Tumângajub âĸiktauninganik. Mattêusib ĸaiĸojauninganik. Illinniartit nerĸiksarsiorningit Sabbateme.

UVLULLO ikkitut kingorngatigut Kapernaumut aigivoĸ: iglo-
mêtorlo tussaramitsuk,
2 Inugasæksuit kattisâlerput, inniksaerutjivlutik, pângane
aglât; ajoĸertorpaillo.
3 Illangitalo tikkipât, âtsivlutik tumângajomik, sittamanut
akkigartaujomik.
4 Tikkitsungnanginamitsuglo inungnut, iglo ĸângagut kil-
lerpât; angmaramitsuglo, aumit tumângajub nellavia ningi-
tipât.
5 Jêsusible okperingat tækkogamiuk, tumângajoĸ oĸautivâ:
Ernera, ajornitit issumagijaujungnaerput.
6 Aglangnigle illisimajut illangit tagvane iksivajut issuma-
lerput ômatimingne:
7 Una ĸanoetunik oĸauseĸarĸâ akkerartortunik Gûdemût?
Kia, Gûdib assiata, ajornerit issumagijungnaerungnarĸagît?
8 Jêsusiblo anernermine issumangit tagvainaĸ ĸaujilerami-
git, apperivait: Sôg ômatipsingne taimak issumavisê?
9 Nelliak oĸinersauvâ oĸarlune tumângajomut: Ajornitit
issumagijaujungnaerput; ubvalo: Makkitit, aumititit pikit, ar-
vertarlutillo?
10 Nellojungnaerĸovlusele, Inûb Erninga pitsartuneĸarmat
nuname ajortoêrutjinermik, tumângajomut oĸarpoĸ:
11 Oĸaupagit, makkitit, aumititit pikit, angerarlutillo.
12 Tautuktillugillo makkisârpoĸ, aumitinelo neksarlugit an-
nivoĸ; illûnatiglo tattamminiarput, Gûdelo nakkoridlarpât,
oĸarlutiglo; Taimaitomik mattoma sivorngagut tækkolaungi-
marikpogut.
*13 **Ama** annigivoĸ aivlunelo tessersûb sinnânut, inuillo illû-
natik tikkipât, ajoĸertorpaillo.
14 Jêsusiblo ĸângiutilerame, Lêvi tækkovâ, Alfêusib erni-
nga, tunniorĸaivingme iksivajoĸ, oĸautivlugolo: Mallinga!
Nikkovidlunelo mallikpâ.

15 Iglunganelo nerrimârvingme iksivatillugo, Zoelnerillo
idluitullijullo unuktut Jêsuse illinniartingillo ikterĸattigivait
nerrimârvingmut. Tâpsominga malliktut unnungmatta.
16 Aglangnik illisimajut Fariseêrillo tækkogamitsuk, Zoelne-
rit idluitullijullo nerreĸattigingmagit, illinniartinginut oĸarput:
Sôg Zoelnerit idluitullijullo nerreĸattigivlugolo immerĸattigivagît?
17 Jêsusib tamanna tussaramiuk, oĸautivait: Atsuilît inû-
lijeĸariaĸangilat, ĸannimajut kissimik. Ajortuggit ĸaiĸojartor-
pakka, ablatsâmik issumaĸarĸovlugit, idluartut pinnagit.
*18 **Jôhannesiblo** Fariseêrillo illiniartingit nerritailivakput
akkulaitomik. Illangitalo tikkipât, oĸarlutik: Sôg Jôhanne-
siblo Fariseêrillo illinniartingit nerritailivakkât akkulaitomik,
illinniartitille nerritailivangilât.
19 Jêsusiblo kiovait: Nullianiktomut tikkitut ĸanoĸ nerri-
tailinajarĸât, uiksaĸ illagigamitsuk? uiksaĸ taipkonunga illau-
tillugo, nerritailijungnangilat.
20 Nelliutsomârporle uiksamik aĸsârtauvingat, tagva nerri-
tailivangniarput.
21 Annorâtoĸaĸ illârpangilât nutâmik illâksamik; nutâb
alliktorniarmago nutaungitoĸ, alliktornerlo pivallianiarpoĸ.
22 Wainelo nutâĸ immerĸautinut nutaungitunut immertûti-
nginivât; Wainib nutâb alliktorniarmagit imerĸautit, Wainelo
ĸovituinarpoĸ, immerĸautillo asserorlugit. Wainele nutâĸ
immerĸautinut nutânut immertûtijaksauvoĸ.
*23 **Taipsomane** perortut ĸaĸĸôjaksat apĸotigingmagit sab-
bateme, illiniartingita ingergavlutik sullugainingit nutsulerpait.
24 Fariseêrillo oĸautivât: Ahâk, illinniartitit sabbateme
pijæksaungitomik pivut.
25 Oĸautivaillo: Attuarsilaungilassê, Dâvidib illiorninganik,
ajorsalerame kâleramelo, najortingillo?
26 Gûdib iglunganut itterame, Abjatar ajoĸertuinerotillugo;
ĸaĸĸôjat tækkojaksat nerrivait, ajoĸertuijut assinginut kimul-
lônêt nerrijauĸojaungitut, tunnivlugillo illangit najortiminut.
27 Oĸautivaillo: Inuk pivlugo sabbate pingortisimavoĸ,
sabbatele pivlugo inuk pingortitaungilaĸ, Inûb Erninga sabba-
temuttauĸ Nâlegauvoĸ.

KAPITEL III.

Aggangnik toĸĸungajunik Jêsusib âĸêninganik Sabbateme. Apostelit 12 it annerijaulerningœnnik. Jêsusib Sâtanaseĸarnerartauninganik aglangnik illisimajunut. Anânanganik ĸattangutinginiglo.

ILLINNIARVINGMULLO ama itterivoĸ. Ahâglo, inuĸarpoĸ
tagvane aggalingmik iglunginik toĸĸungajunik.

2 Udjertorpâllo, sabbateme âĸingniarmangâgo, passitiksaĸaromavlutik tâpsomunga.
3 Inungmullo toĸĸungajunik aggalingmut oĸarpoĸ: Tamaunga pît!
4 Apperivaillo: Sabbateme ajungitullijuksauvitâ, ajortullijuksauvitalônêt? inuk piulivlugolônêt asserorlugolônêt? Tâpkoale niplingilat.
5 Ningarlunelo illumajine tækkunârpait, kiksautigivlugillo, ômatingit mangaidlarmatta, inuglo tâmna oĸautivâ: Aggaktit issakit! Issakpaillo; âĸiktaulerpullo iglungititut illivlutik.
6 Fariseêrillo annivut, oĸarĸattigêlerlutiglo Herôdesib kivgangit illagællugit illioriaĸarnermingnik inuaromavlugo.
*7 **Jêsusele** illinniartine illagællugit tessersûb sinnânut aivoĸ: inugiartorsuillo mallikpât Galilêamit Jûdêamillo.
8 Jerusalemillo, Iduméamillo, Jordaniblo akkianit, Tirusiblo Sidoniblo erĸângnêtut, inugiartorsuit, tattamnartitanginik tussartut, tikkipât.
9 Illinniartinelo oĸautivait, umiarâmik peĸalerĸovlugit, inungnut nimniutitaujomanane.
10 Unuktut âĸingmagit; taimaimat kappiasuktitaujut illûnatik arliartipât, aktoromavlugo.
11 Anernerillo maĸĸojungnartut tækkojarangamitsuk pâmagvigivât, niplerlutiglo oĸarput; Gûdib Ernerivâtit.
12 Angijomigle innerterpait, nellonaertaujomanane.
*13 **Kaĸĸamullo** majorarpoĸ, kaiĸojivlunelo pijomajaminik; kaiĸojangitalo tikkipât.
14 12 illo annerivait, najortigênaromavlugit oĸâlajartortitsomavlugillo,
15 Pitsartutitsomavlugillo ĸannimanartunik pêjaiĸovlugit, Sâtanasiniglo annititserĸovlugit.
16 Simonelo Pêtrusemik atserarpâ.
17 Jakôbuselo, Zebedêusib erninga, nukkâlo Jôhannese, tâpkoa magguk atserarpak Boanergesingnik, imaipoĸ: kallub ĸittorngagingnik.
18 Andrêaselo, Filippuselo, Bartolomêuselo, Mattêuselo, Tômaselo, Jakôbuselo Alfêusib erninga, Taddêuselo, Simonelo Kanamioĸ.
19 Jûdaselo Issariot, Jêsusib pititigojomârtanga.
*20 **Iglomullo** angergarput; inugasæksuillo kattilermingmata iniksaerutivlutik, nerrinermik ajulerput aglât.
21 Najortingitalo tamanna tussaramitsuk, annivigivât innerteromavlugo; oĸaramik: Issumaerutinerpoĸ.
22 Aglangnigle illisimajut Jerusalemit attârsimajut oĸarput: Beelzebubeĸarpoĸ, Sâtanasillo angajoĸângatigut Sâtanasit annitipait.

23 Attautsemullo ĸaiĸovait, adsiujutigut oĸautivlugit: Ka-
noĸ Sâtanasib Sâtanaseoĸattine annititsungnarpaûk?
24 Attanioviub inungit ingmingnut illagêgungnaerunik, nu-
nguniarput.
25 Iglublo inungit ingmingnut illagêgungnaerunik, nungu-
niarput.
26 Sâtanasetauĸ ingminut akkerartorune, ingminut illagê-
gungnaerune, sullijungnangilaĸ, nungulerporle.
27 Sangijoĸsûb iglunganut ittertoĸarungnangilaĸ, perĸuti-
nginik aĸsârlugo; kissiane sangijorsoaĸ ĸellaĸsorĸâruniuk, ki-
ngorngagut iglungata perĸutitangit aĸsârnigarivlugit.
28 Ahamarik oĸaupapse: Inuit idluitullininginit tamainit
issumagijaujungnaeromârput, Gûdemut mittautiksaĸarninginillo
aglât.
29 Anernermigle ajunginermik oĸarnerlûtilik issumagijau-
jungnaerniangilaĸ issoĸangitomut, pititæksauvorle erĸartuiving-
mut nâksaungitomut.
30 Maĸĸojungnartomik anerneĸartoĸ oĸautigingmatsuk.
*31 **Anânangalo** ĸattangutingillo angutit tikkiput, sillatâne
nangerdlutik, tilliklerpullo ĸaiĸovlugo.
32 Inuille iksivajut illumangmatsuk, oĸautivât: Ahâk, anâ-
navît ĸattangutivîllo sillatânêtut apperĸotigivâtit.
33 Kiovaillo oĸarlunelo: Kina anânaga, kikkullo ĸattangu-
tikkâ?
34 Avatimine iksivajut illinniartine tækkunârpait oĸarlu-
nelo: Ahâk, tagva anânaga ĸattangutikkalo.
35 Gûdible perĸojanganik malliktoĸ nukkarivara, najagiva-
ralo, anânagivaralo.

KAPITEL IV.

Adsiujunik sunatuinarnik. Tessersûb ikkubliartitauninganik.

TESSERSÛBLO kiglingane ama ajoĸertuilerpoĸ; inugasæk-
suillo kattilermatta tâpsomunga, umiaĸortômut tessersoarmêto-
mut ikkijariaĸalerpoĸ ingidlunelo; inugasaksuillo illûnatik tes-
sersûb kiglinganêput.
2 Akkunillo ajoĸertorpait adsiujutigut, ajoĸertuivlunelo
oĸautivait:
3 Nâlagitse, ahâk karngasoijoĸ karngasoijartorpoĸ.
4 Karngasoitillugolo illangit apĸosinermut kattakput; tagva
tingmitjat ĸilaub attânêtut pukkumalukpait.
5 Illangillo ĸairtomut ivjokitomut kattakput; perortersâr-
pullo, ivjokinamik.
6 Seĸĸinerlo nuingmat, kunnulersârput, amâĸanginamiglo
pannilerput.

7 Illangit kattakput orpît kakkilautiggit akkorngænnut; orpîllo kakkilautiggit peroramik, toĸĸopait, sullugaineĸartailitilugillo.
8 Illangillo kattakput nunamut ivjoriktomut, nuilerlutiglo perolarmiglo perorsiaksaĸalerput sullugainermingne: illangit 30 nik, illangillo 60 nik, illangillo 100 nik.
9 Oĸautivaillo: Tussâjungnik siutilik tussarle!
*10 **Kissimeolermallo,** najortingita 12 it illagivlugit apperivât adsiujub tamattoma tukkinganik.
11 Kiovait oĸautivlugillo: Illipse Gûdib nâlegauvingata nellonarninganik ĸaujititauvose; taipkoale uvaptingnêngitut adsiujunik oĸautjaulerput;
12 Ijinut uitajunut tautuklutik illitarserĸonnagit, siutinullo angmajunut tussâvlutik tukkiserĸonnagit, sâgiarĸonnagillo, ajorningillo issumagijaujungnaerĸonnagit.
13 Oĸautivaillo: Adsiujut tamakkoa tukkisingikupsigik, ĸanoĸ assingit tamaita tukkisinajarpisigîk?
14 Karngasoijub oĸauseĸ karngasoriartorpâ.
15 Apĸosiniub sennianut karngautigimajut, tâpkoangovut, (Gûdib) oĸausinginik tussartut; tussarpagille, Sâtanasib tâva oĸautsinik pêjariartorpait, ômatinginut karngautigimajut.
16 Taimaktauĸ ĸairtomut ivjokitomut karngautigimajut, tâpkoangovut, oĸautsinik tussartut, kuviasuklutiglo tamakkoninga illaliorsârtut.
17 Amâĸanginamigle illumingne, sangusaraidlarput; kappianartoĸalerangat unangmiklertoĸalerangallônêt oĸauseĸ pivlugo, sinnaungasarailerput.
18 Orpîlle kakkilautiggit akkorngænnut karngautigimajut, tâpkoangovut, oĸautsinik tussartut;
19 Sillaĸsûblo mattoma pinginik siaklernerub, akluitsomanerublo uivêrinarningata, assingitalo ikligunerit unnuktut, oĸautsit ippitipait, sullugainertâratiglo perorsiaksatalingnik.
20 Ivjoriktomullo karngautigimajut, tâpkoangovut, oĸautsinik tussartut illaliortullo, sullugainertârlutiglo perorsiaksatalingnik; illangat 100 ilingnik, illangalle 60 ilingnik, illangallo 30 ilingnik.
*21 **Oĸautivaillo:** Nenneroaĸ ikkitaunajarĸâ, ĸattaujab sâblônêt attânut illivlugô? aukagle, nenneroarvingmulle illivât.
22 Ijersimajoĸangilaĸ saĸĸijâromângitomik angiarijaujoĸanginivoĸ tussaumajaujomângitomik.
23 Tussâjungnik siutilik tussarle!
24 Oĸautivaillo: Tussartasse nâleksigik; ôktûtipsingnut ôktortaujomârivose; tappeĸaromârluselo illipse tamattominga tussartose.
25 Peĸartoĸ tunnitjivioniarpoĸ; peĸangitorlo aĸsârtauniarpoĸ pinganik.

*26 **Okarporlo:** Gûdib nâlegauvia imaipoĸ, sorlo inuk karngasûtinik karngasoijotut nunamut;
27 Sinniklunelo unnugangat, makkilarmelo ĸaulerangat; karngasûtillo nuilerlutik perorput, tâmna nellotillugo ĸanoĸ.
28 Nunab ingminik iviksukkat perorterĸârpait, kingorngagut sullugainingit, kingorngagullo sullugainerit ĸaĸĸôjaksaujunik perorsiaksataĸalerput.
29 Sullugainermarîlle innerangatta, inuata kibloriartorsârpait, kattersivik nelliutingmat.
*30 **Okarporlo:** Sumut Gûdib nâlegauvinga adsiutitæksarivitigô? adsiujullônêt neliatigut nellonarungnaertitæksarivitigô?
31 Senfib karngasûtiksatangatut-ipoĸ; tâmna karngasortaugame nunamut, mingnerovoĸ assiminit karngasûtinit tamainit nuname.
32 Karngasortaugamelo perorpoĸ, anginersauvlunelo perorsianit makpatâvangnit tamainit; akkeroĸalilarmelo angijunik, tingmitjallo ĸilaub attânêtut inneĸarungnarput tachaliningane.
33 Taimaitutigut adsiujutigut unuktutigut oĸautsinik oĸarvigivait, tukkisijungnarnikiningat malliklugo.
34 Adsiujôngitutigullo oĸarvigingilait; illatuarigunigille, illinniartiminut tamakkoa tamaita tukkeĸartipait.
*35 **Uvlormelo** taipsomane unnuktome oĸautivait: Akkianut ikârta!
36 Inuillo aulartinamigit, umiaĸortômut ikkitipât; assingitalo umiat illagigivait.
37 Ullajutjeradlalermallo, maggit umiaĸortôĸ ittibjuavlugo pivât tættædlugolo.
38 Umiaĸortôblo aĸĸoanêpoĸ siniklunelo akkitime, tupârdlugolo oĸautivât: Ajoĸertuijoĸ, issumagingilat sutaerniarnivût?
39 Makkidlunelo annore innerterpâ immarlo oĸautivâ: Nippangerit nippalârungnaerlutillo. Annoreĸarungnaerpoĸ tâva, ikkublialidlalarmelo.
40 Oĸautivaillo: Sôg taimak nangiarĸisê? suna pivlugo okperneĸangilasê?
41 Erĸsidlarpullo, oĸarlutiglo ingmingnut: Kina unâ? annoriblo imablo nâlengmakko.

KAPITEL V.

Legiônit Sâtanasit annititauningænnik. Arnamik auĸatsainartomik. Jaîrusib panninganik.

TESSERSÛBLO akkianut pivut, Gadarênerit nunangænnut.
2 Umiaĸortômillo niungmat, inûb illangata anernermik

maĸĸojungnartomik illumiktub pagrearsârpâ illuvernit anniv-
lune.
3 Illuverne inneĸarame. Kellaksoijungnartoĸangilarlônêt
tâpsominga, ĸellaumgujanullônêt.
4 Unuktunik ĸellaksortaulauralloarangame parngnanaersû-
tinut ĸellaumgujanullo, tapsoma ĸellaumgujat kiktorâvait,
parngnanaersûtillo ulluktordlugit asserortipait, nujuititauju-
ngnangilarlônêt.
5 Uvlunelo unnuanelo ĸaĸĸanêtsainarpoĸ illuvernêtsainalar-
melo, ĸaggudlarlunelo ujarĸanut ingminik tiglûjarpoĸ.
6 Jêsusele tækkogamiuk ĸanningitomit, aĸpangerdlune pag-
rearpâ, pâmaktervigivlugolo nipliadlarlunelo oĸarpoĸ:
7 Suniarpagît, Jêsuse, Gûdib ĸotsingnerub Erninga? tuk-
siarvigilutit Gûdib sângane oĸaupagit: kappiasuktitserĸonnak
uvamnik.
8 Oĸautivâle: Annît anerniojotit maĸĸojungnartotit inu-
ngmit ômangat.
9 Jêsusiblo appersorpâ; Kinauvêt? Kiovâlo: Legiônemik
atteĸarpunga, unnudlarapta.
10 Tuksiarvigivâlo angijomik, aulartitaujomanatik mattoma
erĸânit.
11 Mattomalo erĸâne kuingêngigasæksoaĸarpoĸ ĸaĸĸame
nerrijunik.
12 Sâtanasillo illûnatik tuksiarvigivât, oĸarlutiglo: Kuingê-
ngigasæksoarnut tâpkonunga pullarĸotigut!
13 Jêsusîblo tuavilune perĸovait. Anernerit maĸĸojungnar-
tut tâva annivut, kuingênginut pullavlutik; kuingêngigasæksu-
illo pangaliklutik sivinganariktomit ingmingnik ijukkâdlarput
tessersoarmut, (tâpkoale 2,000 iokasait) ippivlutiglo immâne.
14 Kuingênginiglo mianersijut ĸemmâvut, iglugasæksoarmi-
unullo iglugasangmiunullo tamanna oĸautigijartorpât. Taipko-
alo annivut illuserilauĸtangat tamanna tækkojartorlugo.
15 Jêsuselo tikkipât, Sâtanaseliolauĸtorlo annorâtsiartoĸ,
sillatôvlunelo iksivajoĸ tækkovât; erĸsivlutiglo.
16 Tamakkoningalo tautulauktut oĸautivait Sâtanasiggub
kuingêngillo illiortauninginik.
17 Tuksialerpâllo, nunamingnit aularĸovlugo.
18 Umiaĸortômullo ikkingmat, sâtanaseliolauĸtub tuksiar-
vigivâ, najoromavlugo oĸarlune:
19 Jêsusible perĸungilâ, oĸautivlugole: Angergarit iglu-
ngnut illangnullo oĸautivlugillo pitsiarvionernik Nâlekamut,
nâpkigijaunerniglo tâpsomunga.
20 Aularporlo, iglugasæksoarnelo tellimaujortune oĸâlaler-
poĸ pitsiarvionerminik angijomik Jêsusemut. Tamattomingalo
tussartut illûnatik tattaminiadlarput.

*21 **Jêsuselo** umiaĸortôkut ikârdlune uttermingmat, inuga-
sæksuit kattisâlerdlutik tikkipât tessersûb sinnânêtoĸ.
22 Ahâglo illiniarviub angajoĸângita illangat, Jaîrusemik
attilik tikkipoĸ, tækkogamiuglo itigganginut pâmakterpoĸt.
23 Angijomiglo, ĸennuvigivlugo oĸarpoĸ: Panniga toĸĸo-
kasakpoĸ; aggangnut aktoriartulauruk inûlijauvlunelo inôĸov-
lugo.
24 Jêsusiblo tâva aiparilerpâ; inugasæksuillo mallikpât
nimniortidlugolo.
25 Arnarlo tagvanênivoĸ; tâmna Jârinik 12 inik auĸatsai-
nartoĸ.
26 Kappiasudlarlunelo perĸutine tamaita nungulauĸpait
âniasiortinut: soĸĸoseranele sugaluluatuinartoĸ.
27 Tâmna Jêsusemik tussalerame, inuit akkorngatigut anno-
rânga aktoriartorpâ tunnuanit.
28 Oĸarame: Annorângalônêt aktorungnarupko, pijungna-
erajarpunga.
29 Tagvainarlo aunga kôktoĸ kigikpoĸ; timiminelo missigi-
lerpoĸ, pijungnaerame kappiagijaminit.
30 Jêsuselo mânnakut ingminik missigivoĸ, pitsartuneĸ
ingminit anningmat, inungnullo ĸeviardlune oĸarpoĸ: Kia an-
norâkka aktorpagît?
31 Illinniartingitalo oĸautivât: Tækkovotit, inuit nimniutid-
larmattit, oĸarpotillo: Kia aktorpângâ?
32 Keviarporlo aktortiminut, ĸennerdlugo.
33 Arnarle erĸsilune sajukpoĸ, piniarvionerminik ĸanoĸ
ĸaujimagame, pâmaktervigijartorpâlo, kiglilingmiglo oĸautivâ.
34 Jêsusible oĸautivâ: Panniga, okpernivît pijungnaertipâ-
tit; ullapirsauteĸarlutit aularit, kappiagijarnillo âkiktaulerit.
35 Sulle taimak oĸartillugo, illiniarviub angajoĸângata kiv-
gangita illangit tikkiput oĸarlutiglo: Pannît toĸĸovoĸ, sôg
ajoĸertuijoĸ sulle pagvisârpiûk?
36 Jêsusible oĸausingit tamakkoa tussarsârpait, illinniarvi-
ublo angajoĸânganut oĸarpoĸ: Erĸsiniarnak, okperille!
37 Illauĸojingilarlônêt Pêtrusib, Jakôbusiblo, Johannesiblo,
Jakôbusib nukkangata, assinginik.
38 Illinniarviublo angajoĸângata iglunganut itterame, aula-
jâludlartut tækkovait, ĸeadlartullo, nipliadlartullo.
39 Itterlunelo oĸautivait: Sôg aulajâludlarluse ĸeadlarĸisê?
Niviarsiaĸ una toĸĸungilaĸ, sinnikporle. Ijoridlarpâllo.
40 Illûnaitalo annitipait, niviarsiablo atâtanga; anânangalo
illagivlugik itterpoĸ niviarsiab nellavianut.
41 Niviarsiarlo aggangitigut tiguvâ oĸautivlugolo: Talita
kumi, imaipoĸ: Niviarsiaĸ oĸaupagit makkitit.
42 Tagvainarlo niviarsiaĸ makkisârpoĸ arvertalilarmelo.
Jâreĸarporle 12 nik. Illûnatiglo tattaminiadlarput angijomik.

43 Innerterpaillo angijomik, ĸaujijoĸalerĸonnago tamatto-
minga, niviarsiarlo nerrititauĸovâ.

KAPITEL VI.

Jêsusib nachogijauninganik Nazareteme. Tilliklerninganik Apostelinik. Jôhannesib baptiterijub niaĸoertauninganik. 5000 it nerrititauningœnnik. Immiub ĸângagut Jêsusib pissungninganik.

TAGVANGALLO aularpoĸ, inugorvingminut pivlune; illinniar-
tingitalo mallikpât.
2 Sabbatelo nelliutingmat, illinniarvingme ajoĸertuilerpoĸ.
Unuktullo tussartut tamattominga, ajoĸertûtingit tattaminiari-
vait, oĸarlutiglo: Nakit ôma tamakkoa pivagît? ĸanorlo silla-
tunermik taimaitomik tunitjivionerĸâ? tattamnartuniglo tai-
maitunik aggangitigut pijunîk?
3 Igloliorteungitôĸ? Marîab Erninga, Jakôbusiblo, Jôse-
siblo, Jûdasiblo, Simoniblo ĸattangutigingilât? Najangillo,
illûnatik uvaptingnêngilât? Illûnatiglo sinaungajutigivât.
4 Jêsusible oĸautivait: Nellautaijoĸ kamagijaunginersauvak-
poĸ nunaĸattiminut illaminullo, assinginit tamainit.
5 Tagvane tattamnartullijungnangilaĸ attautsemiglônêt; ĸa-
nimajut illainangit aggangminut aktorpait pijungnaertilugillo.
6 Okpingingingillo tattaminiarivait. Arvertarporlo iglugasæk-
soarnut avatiminêtunut, ajoĸertuivlunelo.
*7 **12 illo** ĸaiĸovait, maggoivlivlugillo aularĸolerpait, ajugau-
tipaillo anernernut maĸĸojungnartunut,
8 Perĸolugillo, sumik neksarĸonnagit ingergarlutik, ajaupi-
atuinarmik kissiane; ikpiârsulijaratiglo, ĸaĸĸôjalijaratiglo, kê-
naujalijaratiglo tapserutimingne;
9 Ittiggagusersimaĸovlugille, anorângniglo maggûngnik at-
torĸonnagit.
10 Oĸautivaillo: Iglomut itterupse, tâpsomanêtsainaritse,
aularĸârase tâpsomangat.
11 Illangitalo illalioromangippasse, oĸausise tussaromana-
gillônêt; annititse tagvangat, ittikkapselo sanningit katterarsigik
nellojungnaerutiksanginut (erĸartortaujutiksanginullo). Ahama-
rik oĸautivapse: Sodomablo Gomorrablo inugilauĸtangit pitlar-
taunikinersaujomârput uvluksame erĸartuivingme iglugasæk-
soarnit ukkunangat.
12 Ailerpullo ajoĸertuijartorlutiglo ĸaĸĸialeriaĸarnermik.
13 Sâtanasiniglo unuktunik annititsivoĸ, ĸannimajuniglo
unuktunik pijungnaertitsivoĸ, mingoarummut mingoarlugit.
*14 **Attanerlo** Herôdese tamattominga tussaumalerame, (Jê-

susib attinga illitarijaulermat,) oĸarpoĸ: Jôhannese baptiterijoĸ
toĸĸungajunit makkisimavoĸ; tamanna pivlugo taimaitomik
tattamnartullivoĸ.
15 Illangille oĸarput: Elîaseovoĸ; illangille: nellautaijôvoĸ,
nellautaijullônêt illangatitut.
16 Herôdesele tamattominga tussarame, oĸarpoĸ: Jôhanne-
seovoĸ niaĸoêrtautilauĸtara; toĸĸungajunit makkisimavoĸ.
*17 **Herôdesele** tilliklilauĸpoĸ, Jôhannesemik tigujautitsilune,
pititsilunelo parngnanaersimavingmut, Herôdiase, nukkame Fi-
lippusib nullianga pivlugo; tâmna nullianikkamiuk.
18 Jôhannesib Herôdese oĸautilaungmago: Idluangilaĸ, nuk-
kavît nullianga pigigangne.
19 Herôdiasible Jôhannese toĸĸonasuaromagalloarlugo
ajorpâle.
20 Herôdesible Jôhannese illeragivâ, nellunginamiuk idlu-
artôvlune issumagiktoĸsôngmat; tamanna pivlugo sapputivâ
ĸaĸutikullo nâlekpâ, tussarnerilâllo.
21 Uvloĸalermallo pitjutivingmik Herôdesib inûlerviane, tâp-
soma attanigasait, sorsuktuksallo angajoĸângit, Galilêamêtullo
angajoĸaunersat nerrimârtimmagit,
22 Tagva Herôdiasib pannia itterpoĸ, tânselarmelo, Herôde-
siblo nerreĸattingitalo tamanna ĸuviagivât. Tagva attaniub
Herôdesib niviarsiaĸ oĸautivâ: Issumangnik tuksiarviginga,
pijomajarnik pillitsomavagit.
23 Oĸautimariklugolo oĸarpoĸ: Sumik tuksiarvigigumga,
illa pillitsomavagit, attaniovingma ĸoppanganiglônêt.
24 Annivlunelo anânane appersoriartorpâ: Sumîk tuksiar-
tuksauvêk? Kiovâ: Jôhannesib baptiterijub niaĸoanik.
25 Ittersârivorlo attanermut, ĸennuvlune oĸarpoĸ: Tagvai-
naĸ tunnitjiviojomavunga Jôhannesib baptiterijub niaĸoanik,
pôgutamut illimajomik.
26 Attaneĸ kiksalerpoĸ; oĸautsinele oĸarmaringnine piv-
lugo, nerreĸattinelo pivlugit, sullinane tuksiarĸojomalungilâ.
27 Attaniublo niaĸoêrsije tillisârpâ, niaĸoalo aijauĸovâ.
Tâpsoma parngnanaersimavingmut niaĸoêriartorpâ,
28 Niaĸoalo pôgutamut illimajoĸ tikkiupâ, tunnilugolo nivi-
arsiamut, niviarsiable anânaminut tunnivâ.
29 Tamannalo illinniartingita tussaramitsuk, tikkilerput
timingalo illuvermut illijartorpât.
*30 **Apostelillo** Jêsusemut kattilerput, oĸautivlugolo tamak-
koninga tamainik, piniarnermingniglo ajoĸertuinermingniglo.
31 Oĸautivaillo: Kissipta inuĸangitomut ailauĸta, merngo-
êrserluselo. Tikkitut uttertullo unnungmatta; nerrijungnangi-
lallônêt, agviartaugamik.
32 Umiaĸortôkullo aulerput inuĸangitomut.
33 Inuillo tækkovait allivaktut, unuktullo illitarivât, aĸpa-

ngerlutiglo ĸutterorlutik mallikpât illagêklutik iglugasæksoarnit tamainit, ingiarlugolo tikkipât.

34 Jêsuselo niovoĸ; inugasæksuillo tækkogamigit, illapsugidlarpait; saukatitut mianerijeĸangitutitut-ingmatta. Unnuktuniglo oĸalugvigilerpait.

35 Uvluklilermallo, illinniartingita tikkipât, oĸautivlugolo: Tamâne sunataĸangimat, uvluklilermallo;

36 Aularlit, mattoma erĸât iglugasanginut niuvervinginullo, ĸaĸĸôjarsiniariartorĸovlugit; nerĸiksaĸanginamik.

37 Jêsusible kiovait, oĸautivlugillo: Illipse nerĸiksanginik tunnitjivigisigik. Oĸautivâllo: Kaĸĸôjarsiniariartortuksauvitâ, kênaujat 200 it akkinginut, ukkua nerĸiksanginîk?

38 Oĸautivaille: Kapsinik ĸaĸĸôjaĸarĸisê? ullernaersijartoritse. Ullernaeramigillo, oĸarput: Tellimanik, mingeriângniglo maggûngnik.

39 Ikterĸolerpaillo nerrimârtutitut iviksukkanut ĸunnulingaitunut.

40 Tunulerêktidlutik tâva ikterput ingmigolivlutik 100 illo 100 illo 50 illo 50 illo.

41 Ukkualo ĸaĸĸôjat tellimat, mingeriâglo magguk tiguvait, ĸillangmullo ârlorpoĸ, ĸujalivlunelo ĸaĸĸôjat avgorpait, tunnivlugillo illinniartiminut, mannijerĸovlugit tâpkonunga, mingeriaglo magguk avikpak illûnainut.

42 Illûnatik tâva nerrivut, kâgungnaerlutiglo.

43 Amiakungillo kattilerpait, amârgaujat 12 it tættædlugit, mingeriaglo illanginik.

44 Nerrilauĸtullo angutainait 5000 iovut.

45 Illinniartinnelo errinesâlerdlugit umiarĸortômut ikkiorĸaĸolerpait, sivorlerijomagamigit Betsaidamut, inuit aularterĸârnagit.

46 Inuillo aulartinamigit, ĸaĸĸamut majorarpoĸ tuksiariartorlune.

*47 **Unnulermallo** umiaĸortût tessersûb ĸerĸanêput, Jêsuselo kissime nunamêpoĸ.

48 Tækkovorlo, epunermik sappikasalermatta, annore aggormatsuk. Pigârvingitale sittamangænne unnuame tikkilerpait, immab ĸângagut pisuklune,

49 Kângerniarĸôrdlugit. Immarlo pissugvigingmago tækkogamitsuk, ijorônasugivât, nipliadlarlutiglo.

50 Illûnatik tækkogamitsuk, kakkilârput. Tuavile oĸarĸattigilerpait, oĸautivlugit: Manigoleritse, uvangauvunga, erĸsinase!

51 Umiaĸortômullo ikkivoĸ tâpkununga, ĸassûmivoĸ tâva kakkilârlutiglo tattaminiadlarput angijomik.

52 Kaĸĸôjat pitjutigællugit sillatusinersaulaungilat, ômatingit mangaidlarmatta.

*53 **Ikâlauramiglo**, Genêzaremiut nunangænnut pivut nunalidlutiglo.
54 Umiaĸortômillo niungmatta, inuit illitarijarêrpât.
55 Aĸpangilerlutiglo nunanut mattoma erĸânêtunut tamainut; ĸannimajullo aumittimingne nellajut âlerpait najugânut tussaumajamingnut.
56 Niuvervingnut, iglugasæksoarnullônêt iglugasangnullônêt itterangat, ĸannimajiatik illivait iglut akkorngænut, tuksiarvigivlugolo, annorângata sinnâ aktortauĸovlugo taipkonunga. Tâpsomingalo aktuijut illûnatik pijungnaerput.

KAPITEL VII.

Inuit Gûdiblo perĸojanginik. Arnamik Kanaanemiomik. Tussajuitôvlunelo oĸajuitomik.

FARISÊERILLO, aglangniglo illissimajut illangit, Jerusalemit pijut, tikkipât.
2 Illiniartingitalo illangit tækkogamigit ĸaĸĸôjartortut, ubvarĸârnagit aggatik, idluaringilait.
3 Fariseêrit Jûdillo illûnatik nerringimata, aggatik ubvarĸârnagit, angajoĸâmik illûsingit attorlugit.
4 Niuvervingmillo tikkitarangamik, nerringilat ubvarĸâratik. Assingillo unuktut taimaitut illuserivait, erngutsillo, immertautillo, machaillo, pôgutallo sâllo ubvarpaklugit.
5 Fariseêrillo aglangniglo illisimajut appersorpât: Sôg illiniartivît mallingilagît angajoĸâpta illusingit, sôg ubvarsimangitunik aggaĸarlutik ĸaĸĸôjaĸtorĸât?
6 Kiovaille oĸautivlugit: Illipse takkormôrtose, Jesaiasib oĸautigitsiaralloarpâse, sorlo aglaksimangmat: Inuit ukkua ĸangasinâmingnut nertorpânga, ômatingitale ungasikpânga.
7 Sulinatigle kivgartorpânga, inuit ajoĸertûsituinangit ajoĸertuitigigamigit.
8 Gûdib perĸojangit ĸemakpasse, inuit illusekullungit malliklugit pivasse, ĸattallo ermgusiârsuillo ĸeblariksivlugit; unuktullo taimaitut attorpasse.
9 Oĸautivaillo: Gûdib perĸojangit attorungnaitsiartipasse, illusekulluse malligomavlugit.
10 Môsese oĸarmat: Atâtangniglo anânangniglo nâlektuksauvotit; atâtaminulle anânaminullo oĸarnerluktoĸ toĸĸotæksauvoĸ.
11 Ajoĸertuivosele: Atâtaminut anânaminullo oĸartoĸ: Korban, imaipoĸ: tunnergutautigupko, nâmanersauvoĸ illingnut, tâmna ajungitullivoĸ.

12 Kingorngagut atâtaminut anânaminullo ajungitullitailitipasse.
13 Taimak Gûdib oĸausingit attortaujungnaertipasse illusekulluse pivlugit, taimailiutsainarposelo unuktunik.
*14 **Inuillo** tamaita ingminut ĸaiĸovait, oĸautivlugit: Tamapse nâleksinga ômamigisiuglo.
15 Sunallônêt inûb sillatânit illuanut pijut, sujuktingilât; tâpsomangalle annijut inuk sujuktipât.
16 Tussâjungnik siutilik tussarle.
17 Inuille ĸemaklugit iglomut pingmat, illiniartingita apersorpât mattominga adsiujomik.
18 Oĸautivaillo: Illipsetauĸ sillatuneĸangilasê? Nellovise, illûnatik sillatânit inungmut pijut sujuktingimatsûk?
19 Omatânut pinginamik natjangnulle pivut, illuserivaktamiktullo annititaulerivut, nerĸititut illûnaititut.
20 Oĸarporlo: Inungmit annijub inuk sujuktipâ.
21 Kamangat, inuit ômatinginit erĸarsautikulluit pivut, nulliarêngnermik asserorsainerlo, assiniarnerlo inuarnerlo,
22 Tiglingnerlo, pijomatudlarnerlo, nellangainerlo, pingitsertornerlo, ikligunerlo, piungitomik ijeĸarnerlo, Gûdemik mittautiksaĸarnerlo, piojorinerlo, sillainerlo;
23 Tamakkoa illûnatik illuanit pivut, inuglo sujuktipât.
*24 **Nikkovidlunelo** tâva tagvangat aularpoĸ, Tirusiblo Sidoniblo erĸângnut pivoĸ; iglomullo itterlune inuit angigutijomagalloarpait, ijersimajungnangilarle.
25 Arnat illangata panneĸartub maĸĸojungnartomik anernelingmik tussaumagamiuk, tikkilugolo itigganginut pâmaktervigivâ.
26 (Arnaĸ tâmna tagva Grîchit arnangita illangat, Sirofenizemioĸ.) Tuksiarvigivâlo, Sâtanase annititauĸovlugo panningminit.
27 Jêsusible oĸautivâ: Kittorngaujut kâgungnaerĸârlit; idluangilaĸ ĸittorngaujut ĸaĸĸôjanginik aĸsârlugit, ĸingminullo egidlugit.
28 Kiovlunele oĸautivâ: Ahaila Nâlegaĸ, taimaikalloarpoĸ, ĸingmiârsuille nerriviub attânêtut nerrivut ĸittorngaujut karnganerlukunginik.
29 Oĸautivâlo: Oĸautsitit tamakkoa pivlugit aularit; Sâtanase panningnit annisimavoĸ.
30 Iglominullo pigame, Sâtanase annisimajoĸ kingorarpâ, panninelo aumittimine nellajoĸ naipipâ.
*31 **Tirusiblo** Sidoniblo erĸângnit aularmigame, Galilêab tessersoangata sennianut pivoĸ, iglugasæksuit tellimaujortut erĸânnut.
32 Atsivullo tussajuitomik oĸarungnangitomik tâpsomunga, ĸenuvigivâllo, aggangminut aktuerĸovlugo tâpsominga.

33 Inuillo akkorngænnit ingminut pitipâ, agganelo siutigingnut illivait, ĸesselarmelo, oĸangalo aktorpâ.
34 Kilangmullo ârlorpoĸ, anersaumilarmelo oĸautivâ: Hefata, imaipoĸ, angmalerit!
35 Siutîgiglo tagvainaĸ angmarpuk, oĸangatalo ĸellarutinga pêrpoĸ, oĸatsialilarmelo.
36 Innerterpaillo, tamanna oĸautauĸonnago inungnut. Tagva innerteralloarmagit angijomik, anginersamigle aĸpautigivât.
37 Tattaminiarlutiglo oĸarput: Tamaita idluartipait: tussangitut tussartilugit, oĸarungnangitullo oĸartipait.

KAPITEL VIII.

4000 it tattamnartomik nerrititauningœnnik. Fariseêrit nellunaiĸutamik tautugomaningœnnik. Fariseêrit sêrnarsautingœnnik. Tautungitub aĸiktauninganik. Kigligiutjinermik Kristusemik.

UVLUNE tamakkonane inuit nerĸiksaĸangitut unnuktut tagvanêngmatta, Jêsusib illinniartine ingminut ĸaiĸovait, oĸautivlugit:
2 Inuit ukkua illapsugidlarpakka nerĸiksaĸaratik uvlunik pingasunik uvamnêngmatta;
3 Nerritinnagit aulartikupkit, perlidlarajarmata angergarlutik apĸome. Illangit ĸanningitomit pingmatta.
4 Illinniartingita kiovât: Nakit ĸaĸĸôjaĸsiniarpita tamâne inuĸangitome, ukkua kâgungnaerutiksanginîk?
5 Appersorpaillo: Kapsinik ĸaĸĸôjaĸarĸisê? Kiovât: 7 nik.
6 Inugasæksuillo ikterĸovait nunamut. Kaĸĸôjallo ukkua 7 it tiguvait, ĸujalivlunelo avgorpait, illiniartiminut tunnivlugit, inungnut ukkoninga mannijerĸovlugit; inungnullo tâva mannivait.
7 Mingeritjaniktauĸ ikkitunik peĸarivut; tâpkoa pivlugit ĸujaligivoĸ, manijauĸogivlugillo.
8 Nerrivut tâva, kâgungnaerlutiglo, amiakullo kattilerpait, amârgaujat 7 it tættædlugit.
9 Nerrilauĸtullo 4000 iovut; aularĸolerpaillo tâva.
*10 **Tuavidlunelo** illinniartine illagællugit umiarĸortômut ikkivoĸ, Dalmanutablo erĸânut pivlune.
11 Fariseêrillo annilutik appersûteĸattigigiarlugolo ôktorlugolo, tækkotitserĸojomavâllo nellunaikutamik ĸilangmit.
12 Anernermigullo annersaumivlune oĸarpoĸ: Kinguvângoĸattigêt ukkua sôg nellunaikutamik takkojomavât? Ahamarik oĸautivapse: Kinguvângoĸattigêt ukkua nellunaikutamik tunitjivioniatsangilat.

13 Tâva ĸemakpait, umiaĸortômullo ama ikkivoĸ, ikârdlunelo uttimut.

*14 **Kaĸĸôjamiglo** neksarlutik puigulauĸput, umiaĸortômelo attausênarmik ĸaĸĸôjaĸarput.

15 Perĸovaillo oĸarlune: Nâlagitse, udsertorluselo Farisêerit sêrnarsautingænnik, Herôdesiblo sêrnarsautinganik.

16 Issumertorpâllo, ingmingnut oĸarlutik: Taimak pivâtigut, ĸaĸĸôjamik neksalaunginapta.

17 Jêsusiblo tamanna tukkisigamiuk, oĸautivait: Sôg ĸaĸĸôjaĸanginise siaklerutigivisiûk? sulle tukkisingilase sillatusinaselô? sullelo mangaitunik ômateĸarĸisê?

18 Ijeĸarluse tækkolungilasê, siuteĸarluse tussangilasê, erĸainaselônêt ipsomingâ?

19 Kaĸĸôjat tellimat avgorapkit inugasæksoarnut 5000 inut, amârgaujat ĸapsit amiakovinernik tættælauĸpisigîk torĸorlugillo? Kiovât: 12 it.

20 Kaĸĸôgallo 7 it avgorapkit inugasæksoarnut 4000 inut, amârgaujat ĸapsit amiakovinernik tættælauĸpisigîk torĸorlugillo? Kiovât: 7 it.

21 Tagva oĸautivait: Sôg tukkisingilasê?

*22 **Betsaidamullo** pivoĸ. Atsivullo tautungitomik tâpsomunga, aktortauĸovlugolo tuksiarvigivât.

23 Tautungitorlo aggangitigut tiguvâ, tessiorlugolo iglugasait sillatânnut, ijîgiglo ĸetserarlugik, aggangminullo aktorlugo apperivâ: Sumîk takkovêt?

24 Uidlunelo oĸarpoĸ: Inuit pissuktut tækkovakka sorlo napârtut.

25 Ijîgiglo ama aktorivak aggangminut, amalo tækkoĸomilugo; âĸiktaulerporlo tâva, tamaita tautugungnalerdlugit.

26 Angerarĸovâlo oĸarlune: Iglugasangnut itterniarnak, iglugasangmiuniglônêt taimak oĸautjiniarnak.

*27 **Jêsuselo** aularpoĸ illinniartingillo, iglugasangnut Zesarêab Filippusib iglugasæksoangita erĸanêtunut. Ingergarlutiglo illinniartine apperivait oĸarlune: Inuit kinaunasugivângâ?

28 Kiovât: Illangita Johaneonasugivâtit baptiterijoĸ; illangitale Elîaseonasugivâtit; ama illangita nellautaijullônêt illangat.

29 Oĸautivaillo: Illipsele kinaunasugivisingâ? Pêtrusib kiovâ oĸarlune: Kristuseovotit.

30 Innerterpaillo unipkângojomanane inungnut.

31 Ajoĸertulerpaillo: Inûb Erninga âniatitaujariaĸarpoĸ angijomik, ajæktortaujariaĸarlunelo angajoĸânut ajoĸertuijoĸsoarnullo, aglangniglo illisimajunut, toĸĸotaulunelo, uvluglo pingajuangne makkitsomârivoĸ.

32 Angigunnagillo tamattominga oĸarpoĸ. Pêtrusiblo ingminut pitipâ, innerterlugo taimailerĸonnago.

33 Keviardlunele illinniartine takkunârpait, Pêtruselo innerterpâ oкarlune: Tunnumnut pît, Sâtanase; Gûdib pingit issumaginginangne, inuit pingit kissêta.
34 Inuillo illinniartinnelo кaiкovait ingminut, oкautivlugit: Uvamnik malligomajoк issumaminik pinniarane, senningajoliksaminik (kappiasutiksaminiglônêt) nangmagle malliklungalo.
35 Inôserminik ivlersijub assiojijomârpâ; inôserminigle assiojijub pivlunga oкautsillo tussarnertut pivlugit assiojiniangilâ.
36 Inûb suksarivaûk, sillaкsoaк illûnât piksarsiarigalloaruniuk, tarninga asserorpat?
37 Ubvalo sumîk inuk tunnijijungnarкâ tarnime sattûtiksanganîk?
38 Uvamnigle oкautsimniglo kangusuktoк kinguvângoкattigêne tâpkonane assiniartune ajortullijunelo, tâmna Inûb Erningatatauк kangugijomârpâ, tikkikune atâtame ânanauningane, Engelit hailigit illagællugit.

KAPITEL IX.

Kristusib ânanausijauninganik. Illisimailingajub âкiktauninganik. Aniaminik makkinerminiglo Jêsusib nellautainingan ik. Oкâlaninganik piojorijuinermik sinnaungajutiksaujuniglo.

OKAUTIVAILLO: Ahamarik, oкautivapse, nangertut ovane illangita toккo ôngniangilât, Gûdib nâlegauvinganik pitsartovlune tikkitomik tækkoкâratik.
*2 **Uvlut** pingasujortut kingorngatigut Jêsusib Pêtruselo, Jakôbuselo, Jôhanneselo ingminut pitipait, ingmigolivlugillo кaккamut kingiktomut majorarкattautipait, ânanausivlunelo sângænne.
3 Annorângillo кaumaridlarlutik кaккorsidlarput apputitut (кaккorsaijut nunamêtut taimak кaккortigijomik piniarlutik sapperput).
4 Elîaselo Môseselo saккerpuk tâpkonunga, Jêsuselo oкarкattigivâk.
5 Petruselo Jesusemut oкarpoк: Rabbi (ajoкertuijoк), tamâne - itsainarominarpoк; pingasunik igloliolerta, illingnut attautsemik, Môsesemullo attautsemik Elîasemullo attautsemik.
6 Oкautsinele кaujimangilait, кoaкsâramik.
7 Nuvujarlo кaivoк ulliklugillo. Nippelo nuvujamit tussartaujoк, oкarlune: Tagva Ernera nagliktara, tâmna nâlegaksarivasse.
8 Tagvainarlo, avatimingnut tækkosaramik, inuksingilat, Jêsuse kissiat tækkovât.
9 Kaккamille attersâramik, Jêsusib innerterpait, tækkoja-

mingnik oKautjerKonnagit kimullônêt, Inûb Erninga toKKungajunit makkerKârtinnago.

10 OKausek tamanna illumigivât ingmingnullo appersûtivlutik: Kanok tagva toKKungajunit makkinêK?

11 Appersulerpâllo oKarlutik: Sôg aglangnik illissimajut oKarKât: Elîase tikkerKârtuksauvoK?

12 Kiovaillo oKautivlugit: Ahaila, Elîase tikkerKârtuksaugalloarpoK, tamaitalo idluarsitilugit; taimaktauK Inûb Erninga angijomik kappiasuktitaujariaKarpoK nachogijauvlunelo, sorlo aglaksimangmat.

13 OKaupapsele: Elîase tikkitsarêrpoK, issumamingnullo piniarvigilauKpât, sorlo taimna pivlugo aglaksimangmat.

*14 **Illinniartinelo** tikkinamigit, inugasæksuit tækkovait, aglangniglo illisimajut illumavait appersorniktut taipkoninga.

15 Tagvainarlo inuit illûnatik tækkogamitsuk, kakkilâdlarput, aivigivlugolo salutipât.

16 Aglangniglo illisimajut apperivait: KanoK tâpkoninga appersornikisê?

17 Inugasæksuit illangata kiovlune oKautivâ: AjoKertuijoK, ernera tamaunga âpara illingnut, anerneKartoK oKajuitomik.

18 Tâpsoma tigulerangamiuk aulajârtidlarpâ, Kappoalidlalerporlo, nêrKolâlarmelo tijilerpoK. Illinniartitit oKarKattigilauKpakka annititauKovlugo, ajorpâlle.

19 Kiovâle oKarlune: Tata! ukkua okpingitut kinguvângoKattigêt, KanoK sivitutigijomik najoriaKarpapsê? Kanorlo sivitutigijomik Kenuevigijariakarpapsê? Kaisiuk uvamnut.

20 Apâllo tâpsomunga. Tagvainarlo anernerub oKajuitub tækkogamiuk, aulajârtidlarpâ, nunamullo ochovoK aksakâlarmelo Kappoalidlalilarmelo.

21 Jêsusiblo atâtanga apperivâ: Kanga taimailerKâ? OKarpoK: Nutaraunerminit.

22 Unnuktuniglo ochotipâ ikkomamullo immermullo toKKonasuarlugo. Sappingikuville, nâpkigilertigut ikajorlutalo.

23 Jêsusible oKautivâ; Okperungnaruvit; okpertomut ajornartoKangilaK sumik.

24 Taǧvainak sorrutsib atâtanga niplialerpoK Kugviordlune oKarlunelo: Okperpunga, nagliktoK NâlegaK, okpinginimnit piulinga.

25 Jêsusele tækkogame, inuit Kaijalermatta, anerneK ivjornartoK innerterpâ, oKautivlugo: OKajuitoK tussângitorlo anerneK perKovagit, annît ômangat, kingornganelo itterungnaerlutit ômunga.

26 Niplialerpok tâva, aulajârtidlarmilâllo annivoK. Inuglo tâmna toKKojotun-ipoK, unnuktullo toKKojoK oKautigivât.

27 Jêsusible aggangitigut tiguvâ, makkitilâllo: makkiporlo tâva.

28 Iglomullo pingmat, illinniartingita ingmikôrlutik appersorpât: Sôg uvagut annititsungnangilavût?
29 Kiovorlo: (Anernerit) taimaitut annititaujungnangilat, kissiane tuksiarnermut nerritailinermullo.
*30 **Tagvangallo** aularamik, Galilêa apĸotigivât, tamattomingale inuit ĸaujimaĸojomangilait.
31 Illinniartine ajoĸertorlugit oĸautivait: Inûb Erninga pititaujomârpoĸ inuit agganginut, toĸĸotsomârpâllo; toĸĸotaukpalle, uvluk pingajuangne makkitsomârivoĸ.
32 Oĸautsille ukkua tukkisingilait, appersorlugolo illeragivât.
*33 **Kapernaumullo** pigivoĸ. Iglomêdlunelo apperivait: Sumik apĸome oĸarĸattigêlauĸisê?
34 Niplingilalle. Ingergarlutik ingmingnut oĸalauramik, nellitik anginerongmangât?
35 Ingidlunelo 12 it ĸaiĸovait, oĸautivlugit: Illase sivorliojomajoĸ kingorliojomârpoĸ, illûnatiglo kivgarijomârpât.
36 Nutaĸĸamik tâva tigusivoĸ, akkorngænnullo pitipâ erĸilugolo, oĸautivaillo:
37 Taimaitomik nutaĸĸamik illaliortub attimne illaliorivânga, uvamniglo illaliortub, kissima illaliungilânga, uvamnigle tilliklertoĸ illaliorivâ.
*38 **Jôhannesible** oĸautivâ oĸarlune: Ajoĸertuijoĸ, angutemik tækkolauĸpogut atterne Sâtanasinik annititsijomik malligatalo; mallingimattigullo, tamanna pivlugo innertilauĸpavut.
39 Jêsusele oĸarpoĸ: Innerteræksaringilase. Tattamnartitsijoĸangilaĸ attimne, oĸarnerlûtigisarailungalo pijomik.
40 Uvaptingnik akkerartungitub illagivâtigut.
41 Illipsingnigle immertitsijoĸ immermik, ermgusiârsub immanganik, attimne, Kristusib pigingmasse, ahamarik, oĸautivapse, akkêngaivioniangilaĸ.
42 Uvamnullo okpertut ukkuarârsuit illangænnik sinnaungatitsijomut idluarnersauvoĸ, serĸallitsiviub ujaraktanganik ĸungasingagut nivingaiviogune, egitaûvlunelo immarbingmut.
43 Aggakpîlle sinnaungatikpattit, nakkakit. Illingnut ajunginersauvoĸ, illakungorlutit inôtsemut itteruvit, maggûngnik aggaĸarnernit, âniatitsivingmullo ikkomamut ĸammitsuitomut egitaunernit;
44 Taingane ĸuglugiangat toĸĸoniangilaĸ, ikkomangallo ĸamminiangilaĸ.
45 Ittikkavîllo sinaungatikpattit, nakkakit. Illingnut ajunginersauvoĸ, tussiaklutit inôtsemut itteruvit, iglugêngnik ittiggaĸarnernit, âniatitsivingmullo ikkomamut ĸammitsuitomut egitaunernit.
46 Taingane ĸuglugiangat toĸĸoniangilaĸ, ikkomangallo ĸamminiangilaĸ.

47 Ijivîllo sinnaungatikpattit, pêruk egidlugolo. Illingnut
ajunginersauvoĸ, igluinarmik ijeĸarlutit Gûdib nâlegauvinganut
itteruvit, maggûngnik ijeĸarnernit, âniatitsiviublo ikkomanganut
egitaunernit.
48 Taingane ĸuglugiangat toĸĸoniangilaĸ, ikkomangallo
ĸamminianginivoĸ.
49 Illûnatik ikkomamut tarrêrtitaujariaĸarput, tunnergutik-
sallo illûnatik sioraujamut tarrêrtitauvut.
50 Sioraujaĸ ajungidlarpoĸ; sioraujarle tarriornitsungnaer-
pat, sumût tarriornitinajarpisiûk? Illipsingne sioraujaĸaleritse,
ullapirsauteĸarĸattigêkluselo illipsingnut.

KAPITEL X.

*Nulliarêngniub avitauninganik. Sorutsit saimartauninginik.
Akluinerub agviarungnarninganik. Jêsusib nellautaininganik
âniaminik Illinniartit nertortaujomaninginik. Bartimêusib
âĸiktauninganik.*

Tagvangat ama aularivoĸ, Jûdêab erĸânut pivlune, Jor-
danib akkianut. Inuillo ama inugiartorsôvlutik tikkipât, illuse-
rivaktamitullo ajoĸertorivait.
*2 **Farisêerillo** tikkipât appersorlugo: angutib nulliane avi-
dlugo idluarmangât? tamattomungalo ôktorpât.
3 Kiovlunele oĸautivait: Môsesib ĸanoĸ perĸovâsê?
4 Oĸautivât: Môsesib agvialaungilâtigut, aglangnik avitsi-
tiksanik aglakluta, avilugolo (arnaĸ).
5 Jêsusib ĸiovait oĸautivlugillo: Omatipse mangainingit
pivlugit perĸojamik taimaitomik aglalauĸpoĸ illipsingnut.
6 Pingortitalle pigiarningænnit Gûdib angut attauseĸ ar-
narlo attauseĸ pingortipak.
7 Tamanna pivlugo angutib atâtane anânanelo ĸemmang-
niarpak, nulliane ungagivlugo.
8 Tâpkoalo magguk uvinioniarpuk attautsemik. Tamanna
pivlugo maggôjungnaerlutik, uviniovuk attautsemik.
9 Gûdib kattititâgik inub avititæksaringilak.
10 Iglome illinniartingita amalo mattominga apperingma-
tsuk,
11 Oĸautivait: Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianik-
lune, nulliarêngneĸ asserorpâ tâpsomunga.
12 Nulliablo uine ĸemakkuniuk assianiglo uiniklune, nullia-
rêngneĸ asserorivâ.
*13 **Nutaĸĸaniglo** âtsivut tâpsomunga, pattingmijauĸovlugit.
Illinniartingitale nutaĸĸanik âtsijut suadlarpait.
14 Jêsusible tamanna tækkogamiuk, idluaringilâ, oĸautivlu-

gillo: Nutaĸĸat uvamnut pilit, innerterasigiglo; tâpkoa Gûdib
nâlegauvinga pigingmatsuk.
15 Ahamarik oĸaupapse: Nutaĸĸatut Gûdib nâlegauvinga-
nik pingitoĸ, itterniangilaĸ.
16 Erĸilugillo aggangminut pattingmivait, saimartilugillo.
*17 **Annilaungmallo** apĸosinermut, inuit illangata ingiarsijub
sêrĸortorvigællugo apperivâ: Ajungitotit ajoĸertuijoĸ, sumik
piniartuksauvîk, inôtsemik nâksaungitomik kingormgujerĸov-
lunga?
18 Jêsusible kiovâ: Sôg ajunginerarpingâ? Ajungitoĸan-
gilaĸ, Gûde kissime ajungilaĸ.
19 Perĸojat ĸaujimagalloarpattit: Nulliarêngnermik asseroi-
juksaungilatit. Inuartuksaungilatit. Tigliktuksaungilatit. Kig-
liluktomik oĸautigijaĸartuksaungilatit. Akkilênerluktuksaungi-
latit. Atâtallo anânallo nâlekik.
20 Kiovâle oĸautivlugolo: Ajoĸertuijoĸ, tamaita tamakkoa
mallilauĸpakka sorrusionimnit.
21 Jêsusiblo tækkusarpâ, nagligilugolo oĸautivâ: Attauseĸ
sulle pigingilat. Perĸutitit tamaita niorvgotigijartokit, akluju-
nullo pilliutigilugit, tagva perĸuteĸatsiarniarpotit ĸilangme;
ĸailerillo malliklunga, oĸumaitiksarniglo illingnut pît.
22 Tamannale oĸauseĸ tussaramiuk annûlerpoĸ kiksalar-
melo ĸemmakpâ; perĸuteĸarame unnuktunik.
23 Jêsusible ĸeviarlune illinniartine oĸautivait: Akluitut
nâlegauvingmut ĸilangmêtomut pilutik sappernakasakpoĸ.
24 Illinniartingitale oĸausingit tamakkoa kakkilârutigivait.
Jêsusible ama kiovait oĸautivlugillo: Nagliktakka ĸittorngakka,
Gûdib nâlegauvinganut itteriaĸ ajornarpoĸ perĸutimingnik tæt-
teĸartunut.
25 Ajornanginersauvoĸ, (nergjutsoaĸ) kamêle merĸutib iji-
ngagut pilune, akluitub itterniarninganit Gûdib nâlegauvianut.
26 Kakkilârnersaugivut ama, oĸarlutiglo ingmingnut: Ki-
name tagva piulijaujungnarniarĸâ?
27 Jêsusible tækkusarlugit oĸautivait: Inungnut ajornarpoĸ,
Gûdemulle ajornangilaĸ; Gûdemut tamaita ajornangilat.
*28 **Tagva** Pêtrusib oĸautivâ: Ahâk tamaita ĸemmalauĸ-
pavut mallilarpillo.
29 Jêsuse kiovoĸ oĸarlunelo: Ahamarik oĸaupapse: Inûb
iglune ĸemmakkuniuk, ĸattangutinelônêt, atâtanelônêt, anâna-
nelônêt, nullianelônêt, ĸittorngamelônêt, perorsêvinelônêt, uva-
nga pivlunga, oĸautsillo tussarnertut pivlugit;
30 Mattomanêdlune 100 ertortunik piniarivoĸ iglunik, ĸatta-
ngutiniglo, anânaniglo, ĸittorngaiglo, perorsêvingniglo, mâne
ômigijaunermine, sillaĸsoarmelo pijomârtome inôgumik nungu-
suitomik.

31 Unuktulle sivorlît kingorliojomârput, unuktullo kingorlît
sivorliojomârput.
*32 **Apkomêpulle,** Jerusalemut majorariardlutik; Jêsuselo
sivorlerivât, kakkilâdlarpulle, erksivlutiglo mallikpât. Jêsusiblo
ama tâpkua 12 it ingminut pitipait, okautivlugillo pijauniarner-
minik.
33 Ahâk, takpaunga Jerusalemut aivogut, Inûblo Erninga
pititaulârpok ajokertuijoksoarnut aglangniglo illissimajunut;
taipkoa tokkotæksautilârpât, nellojunullo unertujutigilârpât.
34 Taipkoalo mittautigilârpât, issakavlugolo ketserarlugolo
tokkolârpât, uvluglo pingajuangne makkilârivok.
*35 **Jakôbusiblo** Jôhannesiblo, Zebedêusib ernikita tikkipâk,
okarlutik: Ajokertuijok, illingnut piniarviojomavoguk kennua-
rijaptingnik.
36 Apperivak: Sumîk uvamnut piniarviojomavitîk?
37 Kiovâk: Perkogitiguk, attausek tallerpikpît tungâne,
aipangalo saumikpît tungâne iksivakolunuk nâlegauvingne.
38 Jêsusible okautivak: Tuksiararijatik nellovattik. Erm-
gusiârsub immanga immigaksarâ immerungnarpittikô, baptitau-
niksaralo baptitauniksarijungnaralloarpittikô?
39 Kiovâk: Ahaila ajungikalloarpoguk. Jêsusible okauti-
vak. Ermgusiârsub immanga immigaksara immerniaralloarpat-
tik baptitauniksamnullo baptitaujuksaugalloarpotik;
40 Tallerpingmale tungâne, saumingmalônêt tungâne iksi-
vajomârnek uvamnut perkojæksaungilak illiptingnut; iksivako-
jaujulle kissimik iksivajomârput.
41 Illinniartut 10 it tamanna tussaramitsuk, annûjutigiler-
pakit Jakôbuse Jôhanneselo.
42 Jêsusible kaikovait okautivlugillo: Kaujimavose, nunab
attaningit attaniotingmatta, attanersuillo pitsartunekarmatta.
43 Illipsele taimailerniarase; angnerojomajorle kivgaksauvok
illipsingnut.
44 Illaselo attaniotijomajok kivgaksauvok illûnapsingnut.
45 Inûb Erningatauk tikkingilak, kivgartortaujomavlune,
kivgartoriartorporle, tunnivlunelo inôtsiminik unnuktut akkilik-
saerutiksangænnik.
*46 **Jerichomullo** pivut. Jêrichomillo aularmat, nangminek
illinniartingillo inugiartoksuillo, tautungitok apkotâne iksiva-
vok, kennuvlunelo, Bartimêusemik attilik, Timêusib erninga.
47 Jêsuseojok Nazaremiok tussaramiuk, niplialerpok okar-
lunelo: Jêsuse, Dâvidib erninga nâpkiginga!
48 Unnuktullo innerterpât nippangerkovlugo. Niplilualer-
porle: Dâvidib erninga, nâpkiginga!
49 Jêsusiblo nokkardlune kaikojaukovâ. Tâva tautungitok
kaikovât okautivlugolo: Nikkovidlutit mannigolerit, kaikung-
mattit.

50 Annorânelo egipâ, nikkovilarmelo Jêsusemut pivoĸ.
51 Jêsusiblo apperivâ: Sumîk uvamnit pijomavêt? Tautu-
ngitub kiovâ: Rabbi (ajoĸertuijoĸ), tautuleromavlunga.
52 Jêsusib oĸautivâ: Aularit, okpernivît ikajorpâtit. Tag-
vainarlo tautulerpoĸ, mallikpâlo apkome.

KAPITEL XI.

Kristusib siuterĸortojub ĸânganêdlune Jerusalemut aininganik. Napârtub Faigeliksab ôminarnerartauninganik. Tempelib sujungaititauninganik. Jêsusib kigusinganik nakit pitsartuneĸarnine pitjutigœllugo.

JERUSALEMULLO ĸaglileramik, Betfagemut Betâniamullo
ĸaĸĸab orĸsoĸtaliub sennianut, Jêsuse maggungnik illinniarti-
minit tilliklerpoĸ,
2 Oĸaudlugiglo: Aileritik iglugasangnut nelliptingnêtunut;
ittituaruptik, nochaĸ pittuksimajoĸ nennilârpattik; ĸânganut
sulle inungmik ingitoĸalaungitoĸ. Pittûdjârlugolo tamaunga
ĸaitikko.
3 Imâglo apperijauguptik: Sog taimailivitikko? imâk kio-
gitik: Nâlekab attoromangmago. Tâva tamaunga perĸolârpâ.
4 Aularpuk, nocharlo nennivâk pittuksimajoĸ itterviub sen-
niane, sillatâne, apĸosiniub maggôliviane. Pittûdjârpâglo.
5 Tagvanêtullo illangita oĸautivakit: Sôg nochaĸ pittud-
jârpittkkô?
6 Oĸautivaillo Jêsusemut perĸojaunermingnik; innertingila-
killo tâva.
7 Nocharlo tâmna âpâk Jêsusemut, annorâtiglo ĸemmer-
dloanut illivlugit. Kânganut tâva ingipoĸ.
8 Unuktulle annorâtik issivilerpait apĸotiginiartanganut.
Illangillo ĸessertutinik napârtunit kippitsivlutik apĸotiginiarta-
nganut katteraivut.
9 Sivorlîllo malliktingillo ĸaggudlarlutik oĸarput: Hosi-
anna! Nâlekab attingane tikkitoĸ nertortaule!
10 Atâtapta Dâvidib nâlegauvia, Nâlekab attingane tikki-
toĸ, nertortaule! Hosianna ĸotsingnerme!
11 Nâlegarlo Jerusalemut itterpoĸ kattimaviksoarmullo; ta-
maitalo ĸemergolerpait; unnulermallo aularpoĸ Betâniamut
12 it illagivlugit.
*12 **Uvlub** aipangane, Betaniamit aularamik, kâlerpoĸ.
13 Napârtomiglo Faigeliksamik merĸolingmik tækkogame
allivasiktomit, nellipsarpâ, paungaĸangimangât. Tikkinamiugle,
merĸutuinarnik tækkovoĸ, paungaĸalervinga sulle nelliuti-
ngimat.

14 Jêsusiblo oĸautivâ: Mattoma kingorngane illingnit paungartortoĸarniarungnaerle issoĸangitomut. Illinniartingitalo tamanna tussarpât.

*15 **Jerusalemullo** pigamik, kattimaviksoarmut itterpoĸ, pissiniartullo, niuverniartullo kattimaviksoarmêtut annitilerpait; kênaujaniglo tauĸsêjut sângit, tingmitjaniglo taubinik niorvgutiggit iksivautangit ochotidlarpait.

16 Kattimmavikullo perĸutinik akkigartoĸarĸojingilaĸ.

17 Ajoĸertuivlunelo oĸautivait: Aglaksimangilâĸ: Igluga taijæksauvoĸ tuksiarvingmik inungnut illûnainût? illipsele inuarviotilauĸpasse.

18 Aglangniglo illisimajut ajoĸertuijoĸsuillo tamanna tussaumaleramitsuk; issumajâlerput toĸĸotsomavlugo. Erĸsigilâlle, inuit illûnatik ajoĸertûtingit tattaminiaringmattigik.

19 Unungmallo iglugasæksoarnit aularpoĸ.

*20 **Kaungmallo** napârtoĸ imna Faigeliksaĸ sennerĸoleramitsuk, pannertoĸ tækkovât, amânganut aglât.

21 Pêtrusiblo erĸaumagamiuk Jêsusib oĸausinga, oĸautivâ: Rabbi (ajoĸertuijoĸ), ahâk, napârtoĸ Faigeliksaĸ oĸautilulauĸtat, pannersârnerpoĸ.

22 Jêsusib kiovlune oĸautivâit: Gûdemut okperneĸaritse.

23 Ahamarik oĸautivapse, ĸaĸĸamut ômunga oĸartoĸarpat: Kangattarit, immânullo kattagit! ômattiminelo ĸollarane okperlunele oĸautsime nellautsiniarninganik, tagva oĸautsine malliklugit tunnitjivioniarpoĸ.

24 Taimak pivlugo oĸautivapse: Tamainik tuksiarnipsingne ĸennuarijapsingnik, okpituinaritse, tunitjivioniarapse tamakkoninga, pilârpasse tagva.

25 Nangerluselo tuksiarupse, assipsingnut patsitiksase issumagijungnaersigik, Atâtase ĸillangmêtoĸ issumagijungnaernerĸovlugo tammarnipsingniktauĸ.

26 Assipsele tammarningit issumagijungnaingikupsigik, Atâtapsetauĸ ĸillangmêtub issumagijungnaernianginivait tammarnise.

*27 **Jerusalemullo** ama utterivut. Kattimavingmullo tikkingmat, ajoĸertuijorsuit, aglangniglo illisimajut, inuillo angajoĸângita tikkipât;

28 Appersulâllo: Kimut perĸojauvêt taimailiorliorlutît? Kialônêt pitsartunermik tunnitjivigivâtît, taimailiorĸovlutit?

29 Jêsusible kiovlune oĸautivait: Apperijomavapsetauĸ oĸautsemut attautsemut; kiogissinga, tagva oĸautijomavapsetauĸ kimit pitsartuneĸarnimnik taimailiorlunga.

30 Jôhannesib baptijutinga ĸilangmit pivâ, inungnillônêt? kiogissinga.

31 Issumertuivullo ingmingne oĸarlutiglo: Kilangmit pijoĸ oĸautigiguptigo, oĸautinajarpâtigut: Sôg okperilaungipisiûk?

32 Inungnille pijoĸ oĸautigiguptigo, inuit erĸsigivavut.
Inuit illûnatik Johannese nellautaijônasugingmatsuk.
33 Jêsuselo kiovât oĸarlutik: Nakit pingmangât nellovavut.
Jêsusiblo kiovlune oĸautivait: Tamanna pivlugo oĸautingilap-
setauĸ kimit pitsartuneĸarnimnik taimailiorlunga.

KAPITEL XII.

Adsiujomik perorsêvilerijunik Wainiliksatalingmik. Zinsiksamik. Makkitsomârnermik. Perĸojamik anginerpaujomik. Kristusib kinausinganik. Udsertorĸojaunermik Fariseerinit. Uigarniub tunnergutiksârsuanik.

ADSIUJUNIGLO oĸarvigilerpait: Anguteĸalauĸpoĸ perorsêvi-
liortomik, Wainiliksanik illijivlune, avatâlo avaluliudlarlugo;
paungallo iptêjartauviksangænnik sennalaurivoĸ, nuvugaseĸsoa-
liorivorlo; perorsêvilerijunullo pimmajauĸogamiuk, nuname assi-
anut aularpoĸ.
2 Paungallo innilerviat nelliutingmat, kivgame illangat til-
livâ perorsêvilerijunut, perorsêviub paunganginik pijartorĸolugo.
3 Tâpkoale tiguvât, annaudlarlugolo neksartinnagolo aular-
tipât.
4 Ama kivgamik assianik tilliklerpoĸ taipkonunga; tâmna
ujarĸanut millorpât, niaĸoa killidlarlugo, mittautigivlugolo
aulartipât.
5 Ama kivgamik assianik tilliklerpoĸ; tâmnale toĸĸopât:
assingillo unnuktut, illangit issaĸavait, illangillo toĸĸodlugit.
6 Sulle ernetuaĸarpoĸ nagligijaminik; tâmna kingorliotiler-
dlugo tilligiva taipkonunga, oĸarlune: Ernera illeraginiarpât.
7 Perorsêvilerijulle ingmingnut oĸarput: Tagva kingormu-
jijuksaĸ; attê, toĸĸoniarlavut, kingormgutijæksangillo uvagut
pigilerdlugit.
8 Tigulugolo toĸĸopât, egidlugolo perorsêviub sillatânut.
9 Perorsêviub inua, ĸanoĸ tagva pijomârĸâ? tikkitsomâr-
poĸ, perorsêvilerijut ukkua toĸĸodlugit, perorsêviglo assinginut
pimajauĸojomârpâ.
10 Aglait ukkua attualaungilasê: Ujarak, igloliortut egita-
ngat, tâmna iglub terreĸoa ujaraulernerpôĸ?
11 Tagva Nâlekab piniarninga, tattamnadlarporlo ijip-
tingnut.
12 Tigunasuaralloarpâllo, (inuille erĸsigivait,) mallugiga-
mitsuk, adsiujomut mattomunga oĸautigingmagit; ĸemaklugolo
tâva aularput.
*13 **Tillivaillo** tâpsomunga Fariseerit Herôdesiblo kivgangita
illangit, oĸausinginut apportinasuarlugo.

14 Tâpkoa tikkinamitsuk, apperivât: Ajoĸertuijoĸ, okper-
nartôjotit ĸaujimavaptigit, inuillo sivôragingilattit, tâpkoa ki-
nauningit kammaginginangne; Gûdemullo apĸotiksamik ajoĸer-
tuitsiarpotit. Attaniviksoaĸ Zinsinik tunitjivigilugo idluarĸâ,
idluangilarlônêt? tunnijijuksauvitâ, tunnijijuksaungipitalônêt?
15 Takkormôrningille tukkisivait oĸautivaillo: Sôg ôktorpi-
singâ? kênaujaĸ ĸaisiuk, tækkolago.
16 Kênaujarlo ĸaipât. Apersorpaillo: Kia adsinga, kialo
aglangit ĸollânê? Kiovât: Attaniviksûb.
17 Jêsusib tâva oĸautivait: Attaniviksoarmut tunnisiuk
attaniviksûb pinga, Gûdemullo Gûdib pinga. Tattaminiarivâllo
tagva.
*18 **Saduzêerillo** tikkipât, makkiviksaĸangitomik oĸartut;
apperivâllo oĸarlutik:
19 Ajoĸertuijoĸ, Môsesib aglagvigivâtigut: Angutib anga-
jua toĸĸokpat, nulliane ĸittorngaĸangitoĸ ĸemmakpago, nuk-
kangata tagva (angajugilauĸtame) nullianga nulliarijæksarivâ,
angajune kinguvâksarsilugo.
20 Tagva nukkarêĸalauĸpoĸ 7 nik. Angajukleĸ nulliani-
lauĸpoĸ; ĸittornginanelo toĸĸovoĸ.
21 Tugliata nulliarilermigamiuk, tâmnatauĸ toĸĸogivoĸ
ĸittorngingminane. Taimaktauĸ pingajuata pigivâ.
22 Tâpkoa 7 it illûnatik nulliarivât (kingorlerêklutik), ĸit-
tornginеĸaratik. Illûnatik kingorngatigut arnaĸtauĸ toĸĸo-
givoĸ.
23 Makkivingmele, makkikunik, taipkoa 7 it neliata nullia-
rijomârpaûk? illûnatik nulliarilaungmatsuk.
24 Jêsusiblo kiovlune oĸautivait: Imaingilâĸ? Tammar-
pose, aglait nellogapsigik, Gûdib ajugaĸanginingalônêt.
25 Toĸĸungajunit makkitsomârunik, nullianingniangilat,
uiningniangilallo, Engelititulle ĸilangmêtutitut itsomârput.
26 Toĸĸungajunik makkitsomârtunik Môsesib aglanginik
attuarsilaungilasê? napârtut senniane Gûdib oĸautilaungmago:
Abrahab Gûdigivânga, Isaab Gûdigivânga, Jâkoblo Gûdigivânga.
27 Toĸĸungajulle Gûde Gûdigingilât, inôjulle Gûdigivât.
Taimak pivlugo tammarpose angijomik.
*28 **Aglangniglo** illisimajut illangata tikkipâ, ingmingnut ap-
persûtilaungmatta, tussaramigit: idluartomiglo (Jêsusib) kiong-
magit, tussaramiuk, appersorpâ: Perĸojanit tamainit neliat
anginerovâ?
29 Jêsusib kiova: Perĸojanit tamainit anginerojoĸ imaipoĸ:
Ahâk, Israêle, Nâlegaĸ Gûdivut Gûdetôvoĸ.
30 Gûdingnik Nâlegarnik nagliktuksauvotit ômatingnut ta-
mânut, tarningnullo tamânut, issumangnullo tamainut, pitsar-
tunernullo tamainut. Tâmna pijariaĸarnerojoĸ perĸojanit ta-
mainit.

31 Aipangalo tâpsotunaĸ-ipoĸ: Inuĸattingnik illiktut nag-
liktuksauvotit. Assianik tâpkonangat anginersamik perĸoja-
ĸangilaĸ.
32 Aglangniglo illisimajub oĸautiva: Ajoĸertuijoĸ, ahama-
rik, mikseĸârtomik oĸarpotit, Gûde attausiongmat, tâpsomalo
assianik Gûdeĸangilaĸ.
33 Tâmna nagligilugo ômamut tamânut, issumanullo tamai-
nut, tarnimullo tamânut, pitsartunernullo tamainut, inuĸattine
ingmitut nagligilugo, tagva ajunginersauvoĸ tunergutiksanit
ôtaksanit tamainit.
34 Sillatujomiglo kiolaungmat, Jêsusib tussaramiuk, oĸau-
tiva: Gûdib nâlegauvinganut ĸannilerpotit. Kingorngagullo
apperilugo sapperpât.
*35 **Jêsuselo** ĸattimaviksoarme ajoĸertuivlune, kiovlugillo
oĸarpoĸ: Sôg aglangnik illisimajut Kristuse oĸautigivatsûk,
Dâvidib erneringmago?
36 Dâvide nangmineĸ oĸarmat Anernikut ajungikut: Nâle-
gaĸ Nâlekamnut oĸarpoĸ: Tallerpingma tungânut ingitit, ômi-
gijingnik illijerĸârtinnanga ittikkavît ikkovrangænnut.
37 Nâlekaminik Dâvidib taigamiuk; ĸanoĸ ernerivaûk?
Inugasæksuillo tussarneridlarpât.
*38 **Ajoĸertorpaillo** oĸautivlugit: Aglangnik illisimajunik ud-
jertoritse! annorânik angijortanik attoromavut, niuvervingmelo
salutitaujomavut.
39 Illinniarvingmelo nerrimârvingmelo issukliovlutik iksiva-
jomavut.
40 Uigarnerit pingit nungupait, takkijuniglo tuksiarutinik
tuksiarutsomavlugit oĸarput. Tamanna pivlugo taipkoa pitlar-
taunersaujomârput.
*41 **Jêsuselo** ingipoĸ Gûdib iklervingata nellânut, inuit tæk-
kunârlugit, kênaujanik illijijut Gûdib iklervinganut. Unnuk-
tullo akluitut unuktunik illijivut.
42 Uigarnerlo aklujoĸ tikkipoĸtauĸ, kênaujârsungnik mag-
gungnik illijingmijoĸ; tâpkoa helleretut-ipuĸ.
43 Illinniartinelo ĸaiĸovlugit oĸautivait: Ahamarik oĸau-
papse, uigarneĸ una aklujoĸ Gûdib iklervinganut unnunnersa-
nik illijivoĸ, illijijunit tamainit.
44 Tamakkoa illûnatik pimingnik attorniangitamingnik illi-
jivut; unale aklujoĸ perĸutituaminik illijivoĸ, inôgutiksaminik
tamainik.

KAPITEL XIII.

Jêsusib nellautainingανik Jerusalemib asserortauninga erĸartuiviglo kingorlerpâĸ pivlugik.

JÊSUSELO kattimaviksoarmit anningmat, illinniartingita illangata oĸautivâ: Ajoĸertuijoĸ, tækkulaurit, igloĸsoaĸ una, ujarĸallo makkoa ĸanoĸ senamajût?

2 Jêsusiblo kiovlune oĸautivâ: Tamakkoa tamaita sennamajoĸsuit tækkogalloarpigît? ujarĸat ukkua illûnatik serĸomitaujomârput, ĸallerêktoĸarungnaerlutiglo.

3 Kaĸĸamelo orĸsoĸtalingme iksivangmat kattimaviub akkiane, Pêtrusib, Jakôbusiblo, Johannesiblo, Andrêasiblo kissimeovlutik appersorpât:

4 Oĸautitigut, ĸaĸujo pijuksat tamakkoa tamaita pijomârĸât? Sunalo nellunaikutaksaujomârĸâ, tamakkoa tamaita nellautsilerpatta?

5 Jêsusib kiovait oĸarlune: Kammatitse, uivêrijauĸonnase.

6 Unnuktut tikkitsomârmatta attera atterivlugo oĸarlutik: Kristuseovunga, unnuktullo tammartiniarpait.

7 Unnatartunigle, unnatartullo unipkautauninginik tussaromârupse, erĸsiniarase, taimailiortoĸartuksaungmat. Naggatiksarle nelliutingilaĸ sulle.

8 Inuĸattigêt inuĸattigênut assimingnut sorsugomârput, attaniovingmiullo attaniovingmiunut assimingnut. Nunat sunatuinarne sajukpilugomârput, kângnartorsoarmiglo erĸsinartomiglo pijoĸaromârpoĸ. Tamadja kappianartub pigiarninga.

*9 **Illipsele** nangminipsingnik udjertoritse. Erĸartuivingmut illinniarvingmingnullo pititsomârpâse; issaĸajaujariaĸarpose, attaniojunullo attanivaksoarnullo âtaujariaĸarpose, uvanga pivlunga, nellojungnaerutiksangænnut.

10 Sivorngagullo oĸautsit tussarnertut oĸautaujuksauvut inuĸattigênut tamainut.

11 Aularutikpassele unertojutigiluselo, sivôraniarase, sumik oĸausiksaĸarniarmangâpse, issumaĸarsimaniaraselo sivorngagut, stundeme mattomane tunnergusiase oĸauserisigik. Illipse oĸanginapse. Anernerle ajunginec.

12 Kattangutible ĸattangutine toĸĸomut pititsomârpâ, atâtablo ernine ĸittorngallo angajoĸâtik akkerartoromârpait toĸĸoĸovlugillo.

13 Illûnatiglo ômigijomârpâse attera pivlugo. Issuanulle soĸĸosijuitoĸ piulijaujomârpoĸ.

*14 **Nungutsiviuble** maĸĸojungnarninga tækkogupsiuk, oĸautigijaumajoĸ nellautaijomut Danièlemut, innigijæksaringitaminêtoĸ, (tamattominga attuarsijub kamagilerligit!) taimaipat, Jûdêamêtoĸ ĸemmâlerle ĸaĸĸanut.

15 Iglublo ĸânganêtoĸ aĸĸarniarane iglomut, itterniaranelo, sumik iglominit aikleromavlune.

16 Perorsêvingmêtorlo utterniarane, annorâne pijartorlugit.

17 Kappianamêgle singaijut amâmaktitsijullo, tamanna nelliutikpat.

18 Tuksiaritsele, ĸemmâviksase okkiome pilerĸonnago.

19 Uvlune taipkonane kappianartoĸaromârmat nelleĸangitomik; sillab pigiarninganit, taimangat Gûdib inuit pingortilaungmagit, tamanna tikkidlugo taimaitoĸalaungilaĸ, kingornganelo taimak angitigijomik kappianartoĸarnianginivoĸ.

20 Nâlekablo uvlut taipkoa ikkigliniangippagit, inuk attauserlônêt piulijaunajangilaĸ, anerimajulle tâpsoma annerilauĸtangit pivlugit uvlut taipkoa ikkiglijaujomârput.

21 Uvlut taipkoa nelliutikpatta, oĸautjaugupse: Ahâk Kristuse tagvanêpoĸ ikkanelônêt, tamanna okperiniarasiuk.

22 Kristuseovlutik oĸartut, nellautainerluktut sæglojut saĸĸeromârput, nellunaiĸutaĸsoarniglo tattamnartunik pilutik, annerimajut aglât tammartinasuarlugit, ajornangipatta.

23 Illipsele kamatsiaritse. Ahâk, makkoninga tamainik oĸautivapse nelliuterĸârtinnagit.

*24 **Uvlut** taipkoa kappianartut kingorngatigut, seĸĸineĸ taĸĸerlo ĸaumajungnaeromârpuk.

25 Uvloritjallo kattagomârput ĸilangmit, ĸilaublo pitsartuningit aulataujomârput.

26 Inûblo Erninga tâva tækkojomârpât ĸilaub nuvujangitigut aĸĸartoĸ, pitsartudlarlune ânanaudlartoĸ.

27 Engelinelo tillijomârpait, kattitilugillo annerijane annorenit sittamanit, nunab issuanit ĸilaub issuanut.

28 Napârtomit Faigeliksamit adsiujomik illinniaritse. Akkerungit ipteĸalerangata, siggilerangatalo, ĸaujimavose aujajaraklilermat.

29 Taimaktauĸ illipse, makkoa tamaita tækkogupsigik, ĸaujimaleritse, ĸaglilermat.

30 Ahamarik oĸaupapse: Kinguvânguĸattigêt ukkua nunguniangilat, makkoa illûnatik nâmakserĸârtinnagit.

31 Kilaglo nunalo nungujomârpuk, oĸausikkale nungujomangilat.

32 Uvlormigle stundemiglônêt taipsominga ĸaujimajoĸangilaĸ; Engelillônêt ĸilangmêtut, Ernerublônêt ĸaujimanginivât, Atâtable kissime ĸaujimavâ.

33 Kammatitse, pigâritse tuksiarluselo; ĸaĸugo nelliutinajarmangât nellogapsiuk.

34 Sorlo angutitut iglominik ĸemaijotut nunab assianut aulardlune, kivganelo angajoĸângortidlugit, illûnaita tunnitjivigingmagit suliaksanginik, itterviublo adjertortinga perĸungmago, pigârĸovlugo.

35 Taimak pivlugo pigâritse, iglub inuata tikkilervia nellogapsiuk, unnukullônêt, unnuaĸ ĸetterarpallônêt, angutauneĸ niplerpallônêt, uvlâkullônêt.
36 Tuavitomut tikkitauĸonnase, sinniktilluse opingartauĸonnaselo.
37 Illipsingnulle oĸauserijamnik tamainut oĸarpunga: Pigâritse!

KAPITEL XIV.

Ajoĸertuijoĸsuit Jêsusib toĸĸotauninganik kajusilerput. Mingoartauninganik Betâniame. Jûdasib angerninganik pititsomavlugo. Jêsusib nerrininganik saugârsungmik aularviksiorutiksamik, illijininganiglo Kommunionemik. Tuksiarninganik Getsêmaneme. Pititauninganik pijauninganiglo. Pêtrusib missiutjininganik.

UVLUK magguk kingorngangne aularviksiorvik, sêrnarsauteĸangituniglo ĸaĸĸôjartorvik nelliutilerpoĸ. Ajoĸertuijoĸsuillo aglangniglo illisimajut pingitsertorlutik tigunasuarpât toĸĸotsomavlugo.
2 Oĸarpulle: Aularviksiorvingme pinnago, inuit pikkablâdlarĸonnagit.
*3 **Betâniamêngmallo** Simonib kallaĸadlalauĸtub iglungane, nerrimârvingme iksivatillugo, tagva arnaĸ tikkipoĸ, publaujatsialijardlune tippitsiariksaumik pivianartoĸsoarmik immalingmik, publaujarlo serĸomipâ, immangalo niaĸoanut kovivâ.
4 Tagvanêtulle illangit annûlerput oĸarlutik: Mingoarut tâmna sôg kovijauvâ?
5 Immeĸ tâmna pissiangonajalaurune, akkeĸarajarpoĸ unnunnersamik kênaujanit 300 init, aklujunut tunnijæksanik. Oĸarnerlûtigivâllo.
6 Jêsusele oĸarpoĸ: Arnaĸ una ullapinasiuk; sôg kiksartipisiûk? ajungitomik pivânga.
7 Aklujunik illaĸatsainarpose; ajungitullivigijomagupsigiglo pituinariaĸarpose; uvangale najortigitsainarniangilapsinga.
8 Ajugaringitaminik pivoĸ; sivorngagut timiga mingoarpâ illijartortauviksara pivlugo.
9 Ahamarik, oĸautivapse: Nane oĸautsit tussarnertut ukkua oĸautigijaukpatta sillaĸsoarme illûnâne, oĸartoĸarniarivoĸ tâpsoma piniarninganik uvamnut, erĸaumajaujutiksanganik.
*10 **Jûdaselo** Issariot, 12 it illangat, ajoĸertuijoĸsoarnut aivoĸ, tâpkonunga pititsomavlugo.
11 Tamanna tussaramitsuk, ĸuviasulerput, kênaujaniglo tunnitjivigijomavlugo oĸarput. Taipkonungalo pitinasualerpâ.

12 **Sèrnarsautekangitunigle** kakkôjartorviub uvlungita sivor-
lingænne, saugârsub aularviksiorutiksab tokkotaujuksauviane,
illinniartingita apperivât: Nane âkiksoijartorkovitigût saugâr-
sungmik aularviksiorutiksamik nerriniartarnîk?
13 Maggungniglo illinniartiminit tilliklerpok okautivlugiglo:
Iglugasæksoarnut aileritik, inungmiglo pârsilârpotik, immertar-
tomik, tamna malliktikko.
14 Ittervigilârtangatalo iglub inuanut okaritik: Ajokertui-
jub okautjaukovâtit: Iglo nauk, nerriviksara saugârsungmik
aularviksiorutiksamik illinniartikka illagællugît?
15 Iglomiglo angijomik tulleraratsiaktalingmik idluarsarsi-
majomik unertûtilârpâtik; tagvane piksaptingnik âkiksoigitik.
16 Illinniartuglo aivuk, pilutiglo iglugasæksoarnut, sorlolo
okautilaungmagik, naipipâk, saugârsuglo aularviksiorutiksak
âkiksorpâk.
17 Unnulermallo 12 it illagilugit tikkipok.
18 Nerrimârvingme iksivagamik nerrilutiglo, Jêsuse okar-
pok: Illapse illangata nerrekattima pitilârpânga.
19 Kiksalerdlutiglo apperivât nellekârdlutik: Uvangauniar-
pêk? assialo: Uvangauniarpêk?
20 Kiovaille okarlune: 12 it illangata missuksekattima.
21 Inûb Erninga ainiaralloarpok, sorlo tapsominga aglaksi-
mangmat; inugle tâmna kappianamêk, Inûb Erninganik piti-
tsijok. Inungmut tâpsomunga idluarnersaunajarpok, erniango-
ngikune.
*22 **Nerrivlutiglo** Jêsusib kakkôjak tiguvâ, kujalivlunelo av-
gorpâ, tâpkonungalo tunnivâ okarlunelo: Tigulugo nerrisiuk,
tagva timiga.
23 Ermgusiârsuglo tigugivâ, kujalivlunelo tâpkonunga tâmna
tunnivâ; illûnatiglo tâpsomangat immerput.
24 Okautivaillo: Tagva auga, Testamentitâb (aunga) kovi-
jauniartok unuktut pivlugit.
25 Ahamarik okaupapse, mattoma kingorngagut immernia-
rungnaerpunga napârtub Wainiliksab iptinganik, uvlok taimna
nelliuterkârtinago, nutautillugo immileromârupko Gûdib nâle-
gauvingane.
*26 **Tuksiarutsillo** nertordlerutiksat nâgamigit, annivut kak-
kamut orksoktalingmut.
27 Jêsusiblo okautivait: Unnuarme tamattomane tamapse
sinaungajutigilârpapsinga. Aglaksimangmat: Mianersijok unna-
tadlarniarpara, saukkallo siamartidlarniarput.
28 Makkikumale (tokkungajunit), sivunapsingne Galilêamut
aijomavunga.
29 Pêtrusible okautivâ: Illûnamatsiatik sinnaungajutigigal-
loarpattit, uvanga sinnaungajutekarniatsangilanga.
30 Jêsusiblo okautivâ: Ahamarik, okaupagit: Unnuarme

tamattomane, angutauneĸ niplerĸârtinnago maggoertorlune,
missiarutigilârparma pingasuertorlutit.
31 Oĸarivorle ama: Illa, toĸĸoĸattigijæksarigupkillônêt,
missiarutigijomangilagit. Taimaktauĸ illûnatik oĸarivut.
*32 **Igloĸsoarmullo** avaluliorsimajomut pivut, Getsêmanemik
attilingmut. Illinniartinelo oĸautivait: Tamaunga ingititse,
tuksiariartortillunga.
33 Pêtruselo, Jakôbuselo, Johanneselo illagivait, sajudlaler-
lunelo kappiaktoadlalerpoĸ,
34 Oĸautivaillo: Tarniga kiksarpoĸ toĸĸo tikkidlugo; tag-
vanêtitse pigârluse.
35 Averngoalerdlune nunamut pâmakterpoĸ tuksialarmelo,
ajornangipat, nelliutoĸ tamanna ĸângerĸovlugo.
36 Oĸarlunelo: Abba, Atâtak, ajugaĸanginavit, ermgusiâr-
suk una pêruk uvamnit; pijomajaraungitorle, pijomajat pile.
37 Sinniktulle tikkinamigit, Pêtruse oĸautivâ: Simon, sin-
nikpît? stundemik attautsemiglônêt pigârĸattigijungnangilarmâ?
38 Pigârluselo tuksiaritse, ôktortaulungnermut perĸonnase.
Anerneĸ pijomagalloarpoĸ, uvinigle sangêpoĸ.
39 Ama tuksiariartorpoĸ, oĸautsit taipkoatsainait attormi-
lugit.
40 Ama uttermigame, sinniktut tikkinivait; ijingit oĸumai-
matta uerngarnermut, kigusitiglo tâpsomunga nellovait.
41 Pingajuaniglo tikkinamigit, oĸautivait: Mânna sinniklu-
selo merngoêrsoromavisê? Nâmaksivoĸ tagva, stunde tikkisi-
mavoĸ. Ahak Inûb Erninga pititauniarpoĸ ajortullijut agga-
nginut.
42 Makkititse aularta; ahâk, uvamnik pititsiniartoĸ ĸag-
livoĸ.
*43 **Sullelo** taimak oĸartillugo, Jûdase, 12 it illangat, tikki-
lerpoĸ inugiartoĸsuit illagællugit, saviksoalijardlutik ajaupiali-
jarlarmiglo, ajoĸertuijoĸsoarnit aglangniglo illisimajunit inuillo
angajoĸânginit pijut.
44 Pititsiniartublo nellunaikutaksamik (illitarsijutiksangæn-
nik) oĸautilauĸpait, oĸarlunelo: Kunnilârtara, taimnauvoĸ! ti-
gusiuk, aulartailitilugolo.
45 Tikkiname, ĸannilersârpâ oĸarlune: Rabbi, Rabbi, kun-
niklugolo.
46 Aktulerpâlle tâva, tigulâllo.
47 Sennianêtulle illangata saviksoane amuvâ, ajoĸertuijoĸ-
sûblo kivganga ullimavlugo siutaerpâ.
48 Jêsusiblo kiovlune oĸautivait: Sorlo inuartomut anni-
vose, saviksoalijarluse ajaupialijalapselo, tigujomavlunga.
49 Uvlut tamaita najortigilauĸpapse kattimavingme ajoĸer-
tuivlungalo, aktulaungilapsingalo; nellautaijulle aglangit nellau-
tserĸovlugit.

50 Illinniartingitalo illûnatik ĸemmakpât ĸemmavlutiglo.
51 Inôsuktullo illangata mallikpâ, sâtomik annorâmik uvineruggub; inôsuktullo tâmna tiguvât.
52 Uvinerunele ipperarpâ, annoraerdlunelo ĸemâvoĸ taipkonangat.
*53 **Jêsuselo** ajoĸertuijoĸsoarmut pitipât; tagvunga ajoĸertuijoĸsuit, angajoĸâllo, aglangniglo illisimajut illûnatik kattimavut.
54 Petrusible kinguvasiklune mallikpâ ajoĸertuijoĸsûb igloĸsoanganut pilune; tagvanelo kivgat iksivaĸattigivait, ikkomamut kitjaĸejârlune.
55 Ajoĸertuijoĸsuille ĸaggimiojullo illûnatik passitiksarsiorput Jêsuse pivlugo, toĸĸotsomavlugo, nagvângilallo.
56 Unnuktut oĸautigiludlarpât sæglovlutik, oĸausingille adsigêngilat.
57 Illangillo sæglovlutik passiklertut saĸĸerput, oĸarlutik:
58 Tussalauĸpavut, oĸarmat: Tempele aggangnut sennamajoĸ asseroromavara, uvlunelo pingasune assianik sennalunga aggangnut sennamangitomik.
59 Sullele oĸausingit adsigêngilat.
60 Ajoĸertuijoĸsoarlo akkorngænnit nikkovipoĸ Jêsuselo apperivâ oĸarlune: Kiungilatît tamakkonunga ukkua passiklerninginût?
61 Nipleranele kiungilaĸ. Ajoĸertuijorsûb ama apperivâ, oĸautivlugo: Kristuseovêt, nakorinadlartub erningâ?
62 Jêsusele oĸarpoĸ: Tâmnauvunga. Inûblo Erninga tækkojomârpasse iksivajoĸ (Gûdib) pitsartujub tallerpiata tungâne, ĸilaublo nuvujangitigut aĸĸartoĸ.
63 Tâva ajoĸertuijoĸsûb annorâne allikpait, oĸarlunelo: Kigligiutsijeĸariaĸarungnaerpogut.
64 Gûdemik oĸarnerlûteĸarninga tussarpasse; ĸanoĸ issumavisê? Tâpkoale illûnatik erĸartorpât, toĸĸotæksaujoĸ oĸautigællugo.
65 Tagva illangita ĸetseralerpât, kênangalo mattuvlugo erĸsârpât, oĸautivlugo: Nellautalertigut. Kivgallo kênanga tiglukpât.
*66 **Pêtruselo** igloĸsûb illuata pârdlerĸamêtillugo, ajoĸertuijorsûb kivangita arnat illangata ittertub,
67 Pêtruse kitjaĸejârtoĸ tækkogamiuk, tækkunâlerpâ oĸarlune: Igvittauĸ Jêsuse Nazaremioĸ illagivat.
68 Missiarporle oĸarlune: Illitaringilara, oĸautsitillo nellogivakka. Pâmullo anningmat, angutauneĸ niplerpoĸ.
69 Arnablo ama tækkogamiuk, sennianêtunut oĸalerivoĸ: Tâmna taipkoa illangat.
70 Missiarivoĸ ama. Killamiojungnaermallo, tagvanêtut

Pêtruse ama oĸautivât: Ahamarik taipkoa illagivâtit; Galilêa-
miogavit, oĸautsivît nellunailivâtit.
71 Ingminulle oĸarnerlulerdlune (Gûde taivlugo) oĸarpoĸ:
Inuk tâmna oĸautigijase illitaringilara.
72 Angutaunerlo aipânik niplerpoĸ. Tagva Pêtrusib erĸar-
pait. Jêsusib oĸausingit, oĸautilaungmago: Angutaunek mag-
goertorlune niplerĸârtinnago, missiarutigilârparma pingasuer-
torlutit. Tâva ĸeasilerpoĸ.

KAPITEL XV.

*Jêsusib kiglisiniartauninganik Pilatusemut. Toĸĸotæksaunerar-
tauninganik mittautigijauninganiglo. Kikkiaktortauninganik
illuvertauninganiglo.*

KAULERMALLO errinesuklutik ajoĸertuijoĸsuit, angajoĸâllo,
aglangniglo illisimajut, kiglisiniarpaktullo illûnatik ĸaggimio-
lerput, Jêsuselo ĸellaĸsorlugo aularutivât, Pilatusemullo unner-
tujutigivât.
2 Pilatusiblo apperivâ: Jûdinut attaniovêt? Kiovâle oĸau-
tivlugo: (Nellâgut) oĸarpotit.
3 Ajoĸertuijoĸsuillo angijomik passidlarpât.
4 Pilatusib ama apperivlugo oĸautivâ: Ahâk, angijomik
passidlarmattit, kiungilatît?
5 Jêsusele kiojungnaermat, Pilatusetauĸ tamattominga tat-
taminiarpoĸ.
*6 **Aularviksiorangattale** Pilatuse illuseĸarpoĸ, parngnanaersi-
mavingmêtut illangat, inuit pijomajangat, aularĸolugo.
7 Parngnanaersimadjaujoĸarporle Barrabasemik attilingmik,
kippalijoĸsuit illagivlugit tigujaujomik, kippalijoĸsôvlutiĸ inung
mik toĸĸotsigamik.
8 Inugasæksuillo ĸaggudlarlutik tuksiarvigivât, illuserminik
attorĸovlugo.
9 Pilatusible oĸautivait: Jûdit attaningat uvamnut aular-
ĸojauĸovisiûk?
10 Nellunginamigit, ajoĸertuijoĸsuit idluigosungnermut tag-
vunga pitilaungmatsuk.
11 Ajoĸertuijoĸsuille inuit kajungertipait, Barrabasemik
ĸennungârĸovlugit, aularĸojauĸovlugo.
12 Pilatusib ama kiovait oĸautivlugit: Jûdit attaningænnik
taijase ĸanoĸ uvamnut illiortauĸovisiûk?
13 Kaggudlarivut ama oĸarlutik: Kikkiaktoruk!
14 Pilatusible ama appersorpait: Sumîk idluitomik pinia-
lauĸâ? Nipliluarivut: Kikkiaktoruk!
15 Pilatusible tâva inuit sattômaĸojomavlugit, Barrabase

aularĸovâ tâpkonunga, Jêsusele aklunânut issaĸajauĸovâ, un-
nertutigilâllo kikkiaktortauĸovlugo senningajolingmut.
*16 **Sorsuktuksalle** Jêsuse âpât igloĸsoarmut kiglisiniarving-
mut, sorsuktuksallo illûnaita attautsemut ĸaiĸovait.
17 Ulliksoarmiglo aupaluktamik kappitipât, niaĸôtiksamiglo
kakkilautilingmik pergaivηut, illivlugolo niaĸoanut;
18 Salutilerdlugolo oĸarput: Salutitauvotit, Jûdit atta-
ningat!
19 Niaĸoagullo annaudlarpât ajaupiamut suvlulingmut, ĸet-
serarlugo, sêrĸortorvigællugolo tuksiarvigivât.
*20 **Mittautigijarêramitsuglo,** ulliksoaĸ aupalluktaĸ pêrpât,
annorânginik nangmininginik attitidlugo, aularutivâllo kikkiak-
torniardlugo.
21 Inuglo sennerĸotoĸ aksorôtivât, Simonemik attilik Zire-
nemioĸ, perorsêvingmit pijoĸ, Aleksandriblo Ruffiblo atâta-
ngak; tâpsomunga erĸsuktautipât kikkiaktortauviksanga.
22 Apâllo ĸaĸĸamut Golgatamut, imaipoĸ: niaĸoviner-
talingmut.
23 Wainemiglo mirralingmik (ĸassilinartomik) imertinasuar-
pât; pijomangilâle.
24 Kikkiaktorêramitsuglo, annorângit avikpait, immerauti-
givlugillo, kia piksariniarmangâgit.
25 Stundîgle pingajuangne kikkiaktorpât.
26 Kollânelo aglaksimavoĸ, ĸanoĸ passijauninga: Jûdit
attaningat.
27 Inuartuglo magguk kikkiaktortauĸattigællugo pivakit,
aipâ tallerpiata tungânut, aipâlo saumiata tungânut.
28 Oĸautsit aglaksimajut nellautsivut tagva, imailijut: Ajor-
tullijut akkorngænnut pititauvoĸ.
29 Tagvûnalo arvertartut mittautigivât, illeĸettamârlutiglo
oĸarput: Kuinangnâlukpotit kattimavingmik asseroijotit, ama
senalugo uvlune pingasune.
30 Illingnik piulidlarit, senningajolingmit mânna aĸĸarit.
31 Taimaktauĸ ajoĸertuijoĸsuit mittautigivât ingmingnut
oĸarlutik, aglangnik illisimajut illagællugit: Assine ikkajulauĸ-
pait, ingminigle ikajornermik sapperpoĸ.
32 Kristuseogune, Israêlitillo attanerikpatsuk, senningajo-
lingmit mânna aĸĸarle, tautorĸovluta okperĸovlutalo.
*33 **Stundillo** 6 ingata kingorngagut nuname illûnâne târtoĸ-
sôlerpoĸ stundit 9 ingat tikkilugo.
34 Stundillo 9 ingænne Jêsuse nipperĸortovlune oĸarpoĸ:
Eli, Eli, lama asabtani? imaipoĸ: Gûdiga, Gûdiga, sôg ĸe-
makpingâ?
35 Tagvanêtullo illangita tamanna tussaramitsuk, oĸarput:
Ahâk, Eliase ĸaiĸovâ.
36 Tagva illangat aĸpangerpoĸ, nipperĸumiglo sêrnartota-

lingmut missuksivoĸ, ajaupiamullo kappomitârlugo, immertipâ
oĸarlunelo: Ovatsiaro, tækkunârta, Elîasib aĸĸartitsartorniar-
mangâgo?
37 Jêsusele nipperĸortovlune anernangêrpoĸ.
38 Kattimaviksûblo upkoĸsoanga allikpoĸ maggôlivlune,
pikkangat unungа tikkidlune.
39 Sorsuktuksalle angajoĸângata nellâne nangertub, tække-
gamiuk anernangêrtoĸ taimaitomut nippersoarmut, oĸarpoĸ:
Ahamarik, Gûdib angut tâmna ernerivâ.
40 Tagvanelo arnaĸarivoĸ, allivasiktomit tamakkoninga
tækkunârtunik; tâpkoa illangit tagva Marîa Magdalêna, Marî-
alo, Jakôbusib mikkinersab Jôsesiblo anânangak, Salomelo,
41 Malliktigilauĸtangit Galilêamêtillugo kivgartulauĸtullo;
assingillo unnuktut Jerusalemut majorarĸattigilauĸtangit.
*42 **Unnulermallo**, uvloĸ oppalungaijaiviongmat sabbatib
tuglia,
43 Josefe Arimatîamioĸ tikkipoĸ, kiglisiniarpaktut illangat,
ajungitoĸ issumagiktorlo, Gûdib nâlegauvinganik nerriungmijoĸ;
tâpsoma sivôranane Pilatuse ittervigijartorpâ, Jesusib timinga-
nik tuksiarvigivlugo.
44 Pilatusib toĸĸojarêrtoĸ tussaramiuk, tattaminiarpoĸ,
sorsuktuksallo angajoĸângat ĸaiĸovâ, apperivlugo toĸĸoĸam-
mermangât?
45 Angajoĸâmillo tussaumaleramiuk, timinga tunnijauĸovâ
Jôsefemut.
46 Uvineruksaijarsiniaramelo, aĸĸartitsartorpâ, immuserdlu-
golo uvineruksaijamik, illivlugolo illuvermut, ĸairtomut illuli-
majomut; ujaraksoarmiglo aksakârtitsivoĸ illuviub pânganut
mattuksamik.
47 Marîa Magdalênable, Marîablo Jôsesib anânangata, tæk-
kunârpâk, namut illijauniarmangât.

KAPITEL XVI.

*Kristusib makkininganik. Saĸĸertininganik Marîa Magdalê-
namut illinniartunullo. Tilliklerninganik Apostelinik Kilaliar-
ninganik.*

SABBATELO kângermat Marîa Magdalêna, Marîalo, Jakôbu-
sib anânanga, Salomelo tippitsiariksautisiniarput, mingoariar-
toromavlugo.
2 Wochiblo uvlungita sivorlerpângænne uvlarârsukut, illu-
vermut pivut, seĸĸineĸ nuilermat.
3 Ingmingnullo oĸarput: Kia ujaraksoaĸ illuviub pânganit
aksakârtiniarpaûk?

4 Tagvungalo tækkunâramik, ujaraksoaĸ aksakârtitavineĸ mallugivât; angijôvaksôngmat.
5 Illuvermullo itteramik, angut innôsuktoĸ tallerpiata tungâne iksivajoĸ tækkogamitsuk, angijoĸtamik ĸaĸĸortamik annoralik, kakkilâdlarput.
6 Tâpsomale oĸautivait: Kakkilârase, Jêsuse Nazaremioĸ kikkiaktorsimajoĸ ĸennerpasse; makkisimavoĸ, tamânêngilaĸ; illijauvigilauĸtanganik tækkoleritse.
7 Oĸariartoritsele illinniartinginut, Pêtrusemullo, Galilêamut sivorlerilârapsiuk; tagvane tækkojomârpasse, sorlo oĸautilaujungmasse.
8 Tuavidlutiglo annivut, illuveĸ ĸemaklugo. Sajudlarlutiglo kakkilâdlarput, oĸangilallônêt inungnut, erĸsidlaramik.
*9 **Jêsusele** uvlâkut makkiname, Wochib uvlungita sivorlerpângænne, saĸĸerĸârpoĸ Maria Magdalênamut, annititsivigilauĸtaminut Sâtanasinik 7 nik.
10 Tâmna oĸariartorpoĸ illagilauĸtanginut, kiksalarmiglo ĸeajunut.
11 Tâpkoalo, tussaramik inôngmat, saĸĸilaungmallo tâpsomunga, okperingilât.
*12 **Mattoma** kingorngagut tapkoa illagingnut maggungnut saĸĸerpoĸ, assianik tautuĸalerdlune, ingergatillugik natername.
13 Tâpkoalotauĸ illamingnut oĸariartorivuk tamattominga; tâpkoatauĸ okperinginivakit.
*14 **Kingorlermik** 11 it saĸĸervigivait nerritillugit, okpingimattalo suadlarpait, ômatingillo mangaidlarmatta; toĸungajunit makkisimajomik tækkolauĸtut okperingimagit.
15 Oĸautivaillo: Sillarsoarmut illûnânut ainiaritse, oĸautsillo tussarnertut oĸautigisigik inungnut tamainut.
16 Okpertoĸ baptitaujorlo piulijaujomârpoĸ; okpingitorle erĸartortaujomârpoĸ.
17 Tamakkoningale nellunaikutaĸaromârput okpertut: Attimne Sâtanasit annititsomârpait, oĸanut nutânut oĸaromârput,
18 Kuglugiarâlungnik pêjaijomârput; toĸĸonartomiglo immeralloarunik, soĸĸoseromângilat; ĸannimajut pattingmikpattigik, pijungnaeromârput.
*19 **Nâlekablo** taimak oĸautilauramigit, ĸongmuartitauvoĸ ĸilangmut, ingitsartularmelo Gûdib tallerpiata tungânut.
20 Tâpkoale illûnainut oĸariartorput; Nâlekablo piniarĸattigivait, oĸausingillo okpernartipait tattamnartunut malliktunut.

EVANGELISTIB LUKASIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Zachariase Johannesib Baptiterijub inûlerninganik oĸautjaulerpoĸ. Marîalo Jêsusib inûlerninganik oĸautjaulerpoĸ. Marîab Elisabet nellipsarpâ Gûdelo nertorpâ. Johannesib inûlerninganik, Zachariasiblo nertordlerninganik Gûdemik.

UNUKTUT aglagasualaungmatta, oĸautsit unipkausingortilugit
pijoĸalauĸtut akkunaptingne (pivlugit;)
2 Sorlo taipkua tunnitjivigilaungmattigut tamakkoninga, pigiarninganit nangmineĸ tækkolauktamingnik, kivgartorteovlutik
oĸautsinut:
3 Uvangatauĸ tamanna nâmagidlarpara, tamaita kiglinganit
kiglisitigilualaurapkit, illingnut, nagliktara Teôfiluse, aglaluarlugit;
4 Ajoĸertûtsib ajoĸertortaujutigijavît tungavinganik tussarĸovlutit.
*5 **Herodese** nuname Judêame attaniotillugo, ajoĸertuijoĸalauĸpoĸ ajoĸertuijôĸattigêt ingmigolingajut Abiakut illangænnik, Zachariasemik attilingmik; taipsoma nullianga Aronib panningita illangat, Elisabetemik attilik.
6 Tamarmigle idluarpuk Gûdib sângane, (Nâlekablo) perĸojangit pijomajangillo tamaita nâletsiarpait.
7 Kittorngaĸangilaglo, Elisabet ĸittorngisuitôngmat, inutoĸaulerdlutiglo tamarmik.
8 Taipsomane Zacharîasib ajoĸertuijônine attoramiuk Gûdib sângane, (Abiakut) simmêningat nelliutingmat,
9 Ajoĸertuijullo illusingat malliklugo, isserluanititsininga nelliutingmat, (Nâlekab) Tempelinganut itterpoĸ.
10 Inugasæksuillo illûnatik sillatânêput tuksiarlutik isserluanititsitillugo.

11 Nâlekable Engelingita illangat tækkotipoĸ tâpsomunga,
Altârib isserluanititsiviub tallerpiata tungâne nangertoĸ.
12 Zachariasiblo tâmna tækkogamiuk ĸoaĸsâlarmelo erĸsi-
lerpoĸ.
13 Engelible oĸautivâ: Zacharîase, erĸsinak, tuksiarnitit
tussartauvut, nulliallo Elisabet ernijomârpoĸ erniksarnik, ta-
imna Johannesemik atserarækisarivat.
14 Kuviasûtigilugo alliagijomârpat, unuktullo inûlerninga
ĸuviasûtigijomarpât.
15 Nâlekab sângane angidlaromârmat; Wainemik assianig-
lônêt immiksamik pitsartudlartomik immeromângilaĸ. Anâ-
nangatalo timingata illuanêtillugo sulle Anernermik ajunginer-
mik illumertaulârpoĸ.
16 Israêliblo ĸittorngangit unnuktut sâtitsomârpait Gûde-
mut Nâlegangænnut.
17 Tâmnalo sivorleromârpâ Eliasetut anerneĸarlune pitsar-
tuneĸarlunelo, angajoĸât ômatingit sâtitsomârlugit ĸittornga-
mingnut, okpingitullo idluartut illisimaninginut, taimak Nâleka-
mut inungnik opallungaersimajunik âĸêlune.
18 Zachariasiblo Engele oĸautivâ: Suna nellunaiĸutaksari-
vigô? itôlerama, nulliaralo ningiungogivoĸ.
19 Engeliblo kiovlune oĸautivâ: Gabriêliovunga Gûdib sâ-
ngane nangertunga, tillijauvungalo oĸautjauĸovlutit, tamatto-
mingalo nellojungnaertitauĸovlutit.
20 Ahâglo, nippangerniarpotit oĸarungnarungnaerlutillo,
uvloĸ taimna tikkilugo pijoĸarvioniartoĸ tamakkoninga; oĸau-
sikka okperinginangne, nellautsiniartut nelliutinermingne.
21 Inuillo Zacharîase utaĸĸivât, tattaminiarlutiglo, taimak
sivitutigijomik mulludlarmat Tempeleme.
22 Annigamelo, oĸautijungnangilait. Mallugosulerpullo tæk-
kotitjumik tækkolaungmat Tempeleme. Nullorarpaillo, oĸarung-
nangerdlunelo.
23 Kivgartorningatalo soraervia nelliutingmat, iglominut
angergarpoĸ.
24 Uvlullo tâpkoa kingorngænne nullianga Elisabet singai-
lerpoĸ, taĸĸiniglo tellimanik ijerartorlune oĸarpoĸ:
25 Taimak Nâlekab pivânga uvlune ukkunane tækkonâra-
minga, kangusûtiga inungne uvamnit pêrlugo.
*26 **Taĸĸillo** pingasojoænne Gûdib Engele Gâbriêl tillivâ
iglugasangnut Galilêametunut, Nazaretemik attilingnut,
27 Uigasungmut angersimajomut Dâvidib kinguvângita il-
langænut, Jôsefemik attilingmut; uigasuglo Marîamik atte-
ĸartoĸ.
28 Engeliblo ittervigivâ oĸarlune: Salutitaulerit saimarti-
taujotit! Nâlekab illagivâtit, annerijaunerojotit arnanit ta-
mainit.

29 Mariable tækkogamiuk, oĸausingit ĸoaĸsârutigivait issu-
malerlunelo: Kanoĸ tagva salutitauvîk?
30 Engeliblo oĸautivâ: Marîa erĸsinak, saimartauniksarsi-
votit Gûdeme.
31 Ahâk, singailârpotit timingne, ernermiglo ernijomârpotit,
tâmna Jêsusemik atseraræksarivat.
32 Tâmna angidlaromârpoĸ, ĸotsingnermêtublo erninganik
taijaujomârpoĸ, Gûdiblo Nâlekab tunnitjivigijomârpâ atâtangata
Dâvidib iksivautanganik.
33 Jâkoblo iglunganut attaniojomârpoĸ issoĸarniangitomut,
attanioningalo naggateĸaromângilaĸ.
34 Tagva Marîab Engele oĸautivâ; Kanoĸ tamanna pilâr-
ĸâ? angumik ĸaujimanginama.
35 Engelib kiovlune oĸautivâ: Annernerub ajunginerub
ĸollangiarniarpâtit, ĸotsingnermêtublo pitsartuningata ulling-
niarpâtit; tamanna pivlugo ivsornaineĸ erniarijæksat Gûdib
Erninganik taijaujomârpoĸ.
36 Ahâglo, Elisabettauĸ illat singaigivoĸ ernermik ningiu-
ngolerlune; taĸĸit pingasojoænne, taimna ĸittorngisuitoĸ illû-
natik oĸautigijangat.
37 Gûdeme ajornartoĸangimat.
38 Marîale oĸarpoĸ: Ahâk Nâlekab kivgarivânga; sorlo
oĸaravit taimailerlanga. Engeliblo ĸemmakpâ tâva.
39 Uvlunele taipkonane Marîa aulalerpoĸ, aisârlune ĸaĸĸa-
nut iglugasait illanginut Judêamêtunut,
40 Zacharîasib iglunganut, itterdlunelo Elisabet salutipâ.
41 Elisabetiblo tamanna Marîab salutitsininga tussarmago,
timingata singainga nerritoralerpoĸ. Tagvainarlo Elisabet
illumertaulerpoĸ Anernermik ajunginermik.
42 Nipliadlarlunelo oĸarpoĸ: Annerijaunerojotit arnanit
tamainit, timivîllo singainga annerijaunerogivoĸ.
43 Nakîllo tamanna pivâ, Nâlekama anânangata tikking-
manga.
44 Ahâk salutitsinivît nippinga tussarapko, singaiga illum-
nêtoĸ ĸuviasungnermut nerritoralerpoĸ.
45 Pilorikpotit, okperavit; illingnut Nâlekab oĸausingit
nâmaksijomârmatta.
46 Marîalo oĸarpoĸ: Tarnima Nâlegaĸ nakoridlarpâ.
47 Anernermalo Gûde Piulijiga ĸuviasugvigivâ.
48 Kivgakullungme nikkanarsârninga tækkunârmago. Ahâk,
mânnamit inuit illûnatik piloringneraromârpânga.
49 Angijoĸsoarmik pingmanga, ajugaĸangitub, hailigemiglo
attigub.
50 Nâpkiningningalo nâlektiminêtsainarpoĸ soraijunane.
51 Sôngogame, tallerminut siamartipait ômatimingne piojo-
rijut.

52 Pitsartujoksuit iksivautanginit ochotipait, nikkanartullo angijorortipait.
53 Kâktut tunitjivigiluarpait piksanginik, akluitullo piksakartinagit kikkipait.
54 Nâpkigosungnermik erkaimavok, kivganelo Israêle ikajorpâ,
55 Sorlo angilaurame atâtaptingnut Abrahamut kinguvânginullo issokangitomut.
56 Marîalo takkinik pingasunik tâpsomanêlaukârdlune, angergarivok iglominut.
*57 **Elisabetible** erniviksanga nelliutingmat, ernermik ernivok.
58 Sillalingitalo illangitalo tussaramitsuk, Nâlekab napkigingmago, kuviasukattigivât.
59 Uvlullo sittamaujoænne nutarârsuk tikkipât kippilâllo, atâtangatullo Zacharîasemik attekartipât.
60 Anânangatale kiovait okarlune: Aukagle, Johannesemik attekartuksauvok.
61 Okautivâllo: Illakangilatille taimaitomik attilingmik.
62 Atâtangalo Zacharîase nullorarpât, kanok attekarkojomangmangâgo.
63 Aglagæksamiglo kaikojivok, aglaklunelo okarpok: Johannesemik attekarpok. Illûnatiglo tattaminialerput.
64 Tagvainarlo Zacharîasib kanninga okangalo angmartitauvuk, okalerdlunelo Gûde nakoridlarpâ.
65 Sillalingillo illûnatik erksilerput. Kakkamiullo illûnatik Judêame tamakkoa tamaita tussaumalerpait.
66 Tussartullo tamakkoninga illûnatik ômamigilerpait okarlutik: Kanok illingajomârasugiviûk nutarârsuk unâ? Nâlekable aggangita illagivât.
*67 **Atâtangalo** Zacharîase Anernermik ajunginermik illumertaulerpok, okarlunelo nellautsilertunik:
68 Nakoridlartaule Nâlegak, Israêlib Gûdinga, inukottine nellipsarlugillo piulingmagit.
69 Piulijoksoarmik pitingmattigut kivgame Dâvidib iglungane,
70 Itsaksoak taimak okarame nellautaijut idluartut kaningitigut:
71 Piulijomavluta akkerartortiptingnit, ômigijiptalo illûnatik agganginit;
72 Nâpkigosungnermiglo sakkertitsilune angajokâptingnut, angerninelo hailigiojok erkaumavlugo,
73 Okarmaringnine, angernerilauktane Abrahamut atâtaptingnut imaitok: tunitjivigijomâramitigut,
74 Piulijauvluta akkerartortipta agganginit kivgartorkovluta tâpsominga inôtilluta sivôranata,

75 Ivjornainermelo idluarnermelo tâpsoma sângane.
76 Igvillo nutarak, taijaujomârpotit kotsingnermêtub nel-
lautaijokottinganik; Nâlegak sivorleromârangne, apkotiksanga
âkiksorlugo,
77 Inukotingillo illitarsitilugit piulijiksamik, ajornermingnit
issumangnarungnaertomik,
78 Gûdipta ômatingata nâpkiningagut. Tâpsomûna nuijub
kotsingnermit nellipsarmattigut,
79 Sakkertuksauvlune taipkonunga târtomêtunut, tokkublo
tachalininganêtunut, itikkavullo torârtilugit apkomut ullapir-
sartauvionartomut.
80 Nutarârsuglo aglisilerpok, sangidlalarmelo annernerme,
inukangitomêdlunelo, sakkerviksanga Israêlib kinguvânginut
nelliutilerkârtinnago.

KAPITEL II.

Kristusib inûlerninga Betleheme, kippijauningalo, attingalo. Nutarârsûb Jêsusib âtauninga kattimaviksoarmut Jerusalemêtomut. Jêsusib nukapiangovlune takpaungarkattauninga Jerusalemut, kattimaviksoarmêningalo.

TAIPSOMANE attanersûb Augustusib perkojivlune inuit illû-
naita attaniovingminêtut aglaktaukovait, (attingit perkutingillo).
2 Aglaktaunek tamanna sivorlerpângovok pivorlo taipso-
mane Zireniuse attanerusiotillugo Sîriame.
3 Illûnatiglo iglogasæksoarmingnut aivut, aglaktaujo-
mavlutik.
4 Tagva Jôsefetauk aularivok Galilêamit, iglugasangnit
Nazaretemit, Judêamut, Dâvidib iglugasanginut, Betlehemik
attilingnut, Dâvidib iglunganit kinguvânginillo pigame,
5 Aglaktaujomavlune Marîa nulliane aiparællugo, tâmna
singaijok.
6 Tagvanêdlutiglo erniviviksanga nelliutivok.
7 Erniarerkârtaminiglo ernivok, immuserdlugolo annor-
âvinernik, nergjutit nercheviannut illivâ, sinniktarvingme innik-
sakanginamik assianik.
*8 **Taipsomalo** erkâne mianersijokarpok naternane, nergju-
timingnik avalulingmêtunik mianersijunik, unnuangotillugo.
9 Ahâglo, Nâlekab Engelingata tikkipait, Nâlekablo kauma-
singata kaumartidlarpait; erksidlalerpullo.
10 Engeliblo okautivait: Erksinase, ahâk, kuvianartoksoar-
mik okautivapse sillaksoarmiunut tamainut pilârniartomik.
11 Pivluse mânna piuliklerte Nâlegak Kristuse erniangong-
mat, Dâvidib iglugasangine.

12 Tamannalo nellunaikutarisiuk, nutarârsuk anorâvinernik immusersimajoĸ, nergjutillo nerchevianut illimajoĸ naipilârpasse.

13 Tagvainarlo Engeleme ĸilangmiugasæksoaĸalauĸpoĸ; tâpkua Gûde nakoridlarpât oĸarlutik:

14 Gûde ĸotsingnermêtoĸ nakoridlartaule, ullapirsauteĸarle nuname, inungnelo ĸuvianartoĸarle!

15 Engelillo taipkonangat ĸilaliarmatta, mianersijut ingmingnut oĸalerput: Mânna Betlehemut ailauĸta, pijoĸalertomiglo tâvane tækkojartorluta, Nâlekab oĸautigijanganik uvaptingnut.

16 Tuavilutiglo tagvunga pivut, Marîalo Jôsefelo tikkipakit, taimaktauĸ naturârsuk nergjutit nercheviænne illimajoĸ.

17 Tækkojarêramitsuk, oĸautigijartorpât oĸautijaunitik nutarârsuk tâmna pivlugo.

18 Tussartullo illûnatik mianersijut oĸausingit tattaminiarivait.

19 Marîable oĸautsit tamakkoa tamaita torĸorpait, auladlugillo ômatimine.

20 Mianersijullo utterivut, Gûdelo nakorivlugo ĸujagidlarpât tussartatik tækkojatiglo pivlugit, taimak oĸautjaulauramik.

*21 **Uvlullo** sittamaujortôlermatta, nutarârsuk kippijaungmat, atteĸartipât Jêsusemik, Engelib taimak taingmago, sulle anâname timingata illuanêlerĸârtinnago.

*22 **Uvlullo** nelliutingmatta, Marîab sujungaivinga Môsesib perĸojangit malliklugit, nutarârsuk Jêsuse takpaunga Jerusalemut âpât, Nâlekamut pititsomavlugo;

23 (Sorlo aglaksimangmat Nâlekab perĸojangine: Angutiârsuit ĸittorngingautit anânaminit annerĸârtut tunijæksauvut Nâlekamut.)

24 Tunnergutiksatik tunnilugit, sorlo Nâlekab perĸojangine aglaksimangmat: Taubingnik piarĸangniglônêt.

25 Ahâglo, anguteĸalauĸpoĸ Jerusaleme Simeonemik attilingmik; angullo tamna idluarlunelo Gûdemik nâlekpoĸ, Israêliblo manigortaujutiksanganik nerriukpoĸ, Anernerublo ajunginerub innigivâ.

26 Anernermullo ajunginermut nellojungnaertitaulauĸpoĸ toĸĸonianginerminik Nâlekab Kristusinganik tækkoĸârane.

27 Tâmna Anernerub ajunginerub kajungersaininganut kattimaviksoarmut pivoĸ. Jêsusiblo angajoĸâkita nutarârsuk âmakko, piniarutigilugo, sorlo pivangmatta perĸojat malliklugit,

28 Simeonib tiguvâ erĸisimiardlugo, Gûdelo nakorivâ oĸarlunelo:

29 Nâlegaĸ mânna kivgat ullapirsauteĸarlune angerarle, sorlo oĸalauravit;

30 Ijimnut piuliklertiksauĸojat tækkogapko.

31 Tâmna inuit illûnatik kênangita sângænne pijarêrti-
nangne,
32 Kaumajoĸ nellojunik ĸaumarsaijuksaĸ, inuĸottivîllo
Israelitit nakorijaksangat.
33 Jôsefiblo atâtaksangata anânangatalo nutarârsûb oĸauti-
gijauninga tamanna tattaminiarutigivâk.
34 Simeoniblo saimartipak, anânanganullo Mariamut oĸar-
poĸ: Ahâk, una ochojutiksaujomârpoĸ makkijutiksaujomâlar-
melo unuktunut Israêlib kinguvânginut, nellunaikutaksaujomâr-
lunelo akkerartugaksaĸ;
35 (Tarnikullo (Marîa pivâ) ĸibliktauĸôromârpotit savikso-
armut,) unuktut ômatingita issumangit sagvartauĸovlugit.
36 Arnaĸtauĸ; nellautaijoĸ tagvanênivoĸ Hannamik attilik,
Fanuêlib pannia, Aserib kinguvângita illangat, ningiungolertoĸ,
uigasôlauĸârdlune ueĸalauĸtoĸ Jârinik 7 nik;
37 Mânnale uigarniojoĸ Jâreĸalerdlune 84 nik, kattimaving-
mit nûlungimariktoĸ, tuksiarnermullo nerritailinermullo Gûde
kivgartorpâ uvlullo unnuallo tamaita.
38 Tâpsomatauĸ stundeme taipsomane tikkipait, Nâlegarlo
nakoridlarpâ, oĸautigilâllo piulijiksamik utakkijunut tamainut
Jerusalemêtunut.
39 Tamaitalo nâmaksitigamigit Nâlekab perĸojangit mallik-
lugit, ama Galilêamut utterivut iglugasangmingnut Nazare-
temut.
40 Nutarârsugle aglisikpoĸ, pitsartudlarlunelo anernerme,
sillatuvaksoadlalarmelo, Gûdiblo saimaningata najorivâ.
*41 **Angajoĸâgiglo** Jârine tamaine Jerusalemut aivakpuk
aularviksiorviolerangat.
42 Jêsuselo Jâreĸalermat 12 nik, illagællugo takpaunga Je-
rusalemut aivuk, aularviksiorviub illusinga malliklugo.
43 Uvlullo taipkoa nângmatta angergarmingmanniglo, nuka-
piaĸ Jêsuse Jêrusalemit nûlungilaĸ, angajoĸâkitalo tamanna
nellovâk.
44 Illagilaûĸtamingnulle illaunasugigamikko, uvloĸ attauseĸ
ingergaramik, ĸenneriartorpâk illamingne illitarijamingnelo.
45 Nenninginamikko, ama Jerusalemut utterivuk ĸenneriar-
dlugo.
46 Uvlullo pingasôlermatta, naipipâk kattimavingme iksiva-
joĸ ajoĸertuijut akkorngænne, tâpkoalo nâleklugit appersorpait.
47 Nâlektullo illûnatik, sillatuninga kigusingillo tattami-
niarivait.
48 Angajoĸâkitalo tækkogamikko, ĸoaĸsârpuk, anânanga-
talo oĸautivâ: Ernîk, sôg taimailiorpitigûk? Ahâk, atâtavît
uvangalo ĸennilauĸpaptigit kiksarlunuk.
49 Jêsusiblo kiovak: Sôg ĸennerpitingâ? nellovitîk, atâ-
tama pingit piniariaĸarapkît?

50 Kanorle oĸautingmagik, oĸausinganik tukkisingilak.
51 Illagivlugiglo tâva taununga Nazaretemut aivoĸ nâlelu-
arlugiglo. Anânangatalo oĸausingit makkoa tamaita ômatimine
torĸorpait.
52 Jêsuselo sillatulerpalliadlarpoĸ, inumariolerpalliavlunelo,
saimaneĸsivalliavlunelo Gûdeme inungnelo.

KAPITEL III.

Johannese ajokertuilerpoĸ. Jêsusib baptitauninga. Jêsusib sivorlingita mallikligêngningini (tagva anânangata Marîab sivorlinginik.)

ATTANIVIKSUB Tibêriusib attaniotiningata Jâringita 15 ni-
ngænne, Pontiuse Pilatuse attanerusiotillugo Jûdêame, Herôde-
selo nunab illainangane attaniongmat Galilêame, nukâlo Filip-
puse nunab illainangane attaniongmat Iturêame Trachonitisib
erĸâne, Lisaniaselo nunab illainangane attaniongmat Abile-
neme,
2 Hannaselo Kaifaselo ajoĸertuijoĸsôtillugik; tagva Gûdib
perĸojininga pivoĸ Johannesemut, Zacharîasib erninganut, inu-
ĸangitomêtomut.
3 Jordaniblo erĸânut illûnanut pivoĸ, ajoĸertuivlunelo bap-
tijummik ĸaĸĸialerĸojijomik, idluinerit issumagijaujungnaeru-
tiksangænnik.
4 Sorlo nellautaijub Jesaiasib oĸâlaningita aglangine aglak-
simangmat; tâmna oĸarmat: Ajoĸertuijub nippinga inuĸangi-
tome imâk pivoĸ: Nâlekab apĸotiksanga âkiksorsiuk, apĸosi-
ningillo naggotisigik!
5 Naĸsat illûnatik kipviartaujomârput, ĸaĸĸallo ĸaĸĸâru-
laillo illûnatik naĸĸiglijaujomârput; apĸosiningillo niungajut
naggotitaujomârput, apĸosinininingillo mannêtut manniksititaujo-
mârput.
6 Uviniggit (sillaĸsoarmiut) illûnatik Gûdib piuliklertiksau-
ĸojanga tækkojomârpât.
7 Tagva inuit nellipsarmatsuk baptitaujomavlutik, Johanne-
sib oĸautivait: Kuglugiangojârtose, kia ĸemmâĸovâse ningau-
tsimit pijomârtomît?
8 Attê, kiglilingmik sâgiarluse ablapsâmik issumaĸaritse!
issumaniarase, illupsigut oĸaromavluse: Abraha atâtagivavut.
Oĸautivapse: ujarĸanit makkonangat Gûdib Abraha ĸittorngi-
titsungnarpâ.
9 Ullimaut napârtub mimmernanganêlerêrpoĸ. Tamanna
pivlugo napârtut neliat ajungitunik paungaĸangitoĸ kippijau-
niarpoĸ, egitauvlunelo ikkomamut.

10 Inuillo apperivât oĸarlutik: Kanoĸ piniartuksauvitâ?
11 Kiovait oĸautivlugit: Maggungnik annorâlik tunnijilerle
peĸangitomut, nerĸiksaliktauĸ taimailiormile.
12 Zoelnerittauĸ tikkipât baptitaujomavlutik, apperivlugolo:
Ajoĸertuijoĸ, kanoĸ uvagut piniartuksauvitâ?
13 Oĸautivait: Ununnersanik pijomaniarase perĸojaujunit.
14 Sorsuktuksattauĸ apperivât oĸarlutik: Uvagulle ĸanoĸ
piniartuksauvitâ? Oĸautivait: Inungnik aĸunaidlarniarase
idluitullinaselônêt akkilertaunise nâmagisigik.
*15 **Inuille** nerriungmatta, illûnatiglo ômatimingne issumav-
lutik, Johannese Kristuseogalloarmangât,
16 Johannesib kiovait, illûnaita oĸautivlugit: Uvanga im-
mermut baptipapse; kingunipkulle tikkituksaĸ pitsartunersau-
voĸ uvamnit, nellopĸotivungalo, tâpsoma ittigagutîgik singêjar-
lugik. Tâpsoma baptitsomârpase Anernermut ajungitomut ikko-
mamullo.
17 Poagit tâpsoma agganginêpoĸ; ĸemmatullivingmelo net-
tinga sanneromârpâ, ĸaĸĸôjaksatsiallo ĸemmatullivingminut
kattitsomârpait, piungitulle ôtsomârpait ikkomamut ĸammisui-
tomut.
18 Assinginiglo unnuktunik inuit ĸaiblarpait oĸâlavigilaitalo.
19 Herôdesele attanît sittamat illangat, suangadlaraugame
(Johannesemut) nukkangata Filippusib nullianga, Herôdiase,
pivlugo, ajortulliningillo tamaita pivlugit,
20 Tamakkoa (ajortullinine) tamaita illavlugit, Johannese
parngnanaersimavingmut pitipâ.
*21 **Taipsomane** inuit illûnatik baptitaungmatta, Jêsusetauĸ
baptitaungmat tuksialarmelo, ĸilak angmalerpoĸ;
22 Anernerlo ajunginеĸ tingmiatut taubetut aĸĸarpoĸ, Jê-
susemullo pivlune, nippelo ĸillangmit pivoĸ oĸartoĸ: Ernериva-
git nagliktagit, ĸuviagijagit.
*23 **Jêsuselo** Jarime 30 inganêlerpoĸ, ernionasugijauvlunelo
Jôsefemut; tâmna Elib ernerilauĸtanga (ningaugilauĸtanga);
24 Tâmna Matatib ernerilauĸtanga; tâmna Lêvib erneri-
lauĸtanga; tâmna Melchib ernerilauĸtanga; tâmna Jannab er-
nerilauĸtanga, tâmna Jôsefib ernerilauĸtanga;
25 Tâmna Matatiasib ernerilauĸtanga; tâmna Amosib erne-
rilauĸtanga; tâmna Nahumib ernerilauĸtanga; tâmna Eslib er-
nerilauĸtanga; tâmna Nangib ernerilauĸtanga;
26 Tâmna Maatib ernerilauĸtanga; tâmna Matatiasib erne-
rilauĸtanga; tâmna Semêib ernerilauĸtanga; tâmna Jôsefib er-
nerilauĸtanga, tâmna Jûdab ernerilauĸtanga;
27 Tâmna Johannab ernerilauĸtanga; tâmna Rêsiab erne-
rilauĸtanga, tâmna Zorobabelib ernerilauĸtanga; tâmna Sala-
tiêlib ernerilauĸtanga, tâmna Nêrib ernerilauĸtanga;

28 Tâmna Melchib ernerilauĸtanga, tâmna Addib erneri-
lauĸtanga; tâmna Kosamib ernerilauĸtanga; tâmna Elmadamib
ernerilauĸtanga; tâmna Hêrib ernerilauĸtanga;
29 Tâmna Joseb ernerilauĸtanga; tâmna Eliêserib erneri-
lauĸtanga; tâmna Joremib ernerilauĸtanga; tâmna Mattab er-
nerilauĸtanga; tâmna Lêvib ernerilauĸtanga;
30 Tâmna Simeonib ernerilauĸtanga; tâmna Jûdab erneri-
lauĸtanga; tâmna Jôsefib ernerilauĸtanga; tâmna Jonamib er-
nerilauĸtanga; tâmna Eliakimib ernerilauĸtanga;
31 Tâmna Meleab ernerilauĸtanga; tâmna Menamib erneri-
lauĸtanga; tâmna Mattatanib ernerilauĸtanga; tâmna Natanib
ernerilauĸtanga; tâmna Davidib ernerilauĸtanga;
32 Tâmna Jessib ernerilauĸtanga; tâmna Obedib erneri-
lauĸtanga; tâmna Boasib ernerilauĸtanga; tâmna Salmonib
ernerilauĸtanga; tâmna Nahassonib ernerilauĸtanga;
33 Tâmna Aminadab ernerilauĸtanga; tâmna Aramib er-
nerilauĸtanga; tâmna Esromib ernerilauĸtanga; tâmna Farezib
ernerilauĸtanga; tâmna Jûdab ernerilauĸtanga;
34 Tâmna Jâkob ernerilauĸtanga; tâmna Isaab ernerilauĸ-
tanga; tâmna Abrahab ernerilauĸtanga; tâmna Tarab erneri-
lauĸtanga; tâmna Nahorib ernerilauĸtanga;
35 Tâmna Sarugib ernerilauktanga; tâmna Ragahub erneri-
lauĸtanga; tâmna Falegib ernerilauĸtanga; tâmna Eberib er-
nerilauĸtanga; tâmna Salab ernerilauĸtanga;
36 Tâmna Kainanib ernerilauĸtanga; tâmna Arfagsadib er-
nerilauĸtanga; tâmna Sêmib ernerilauĸtanga; tâmna Nôab er-
nerilauĸtanga; tâmna Lamechib ernerilauĸtanga.
37 Tâmna Matusalab ernerilauĸtanga; tâmna Enochib er-
nerilauĸtanga; tâmna Jaredib ernerilauĸtanga; tâmna Malalêlib
ernerilauĸtanga; tâmna Kainanib ernerilauĸtanga;
38 Tâmna Enosib ernerilauĸtanga; tâmna Setib ernerilauĸ-
tanga; tâmna Adamib ernerilauĸtanga; tâmna Gûdib pinga.

KAPITEL IV.

Kristusib ôktortauningani̇k Sâtanasemut. Oĸâlaninganik Nazareteme. Pijungnaertitsiningani̇k Sâtanaselingmik Kapernaume, Pêtrusiblo sakkinganik, assinginiglo. Ingergarninganik Galilêame.

JÊSUSELE Anernermik ajunginermik illumilik, ama Jordane-
mit utterivoĸ, Anernerublo aitipâ inuĸangitomut.
2 Uvlullo 40 it nâvlugit Sâtanasemut ôktortauvoĸ. Uvlunelo
tâpkonane nerringilaĸ; tâpkoalo ĸângermatta kâlerpoĸ kingor-
ngagut.

3 Sâtanasible oĸautivâ: Gûdib Ernerikpattit, ujarak una
oĸautiuk ĸaĸĸôjangorĸovlugo.
4 Jêsusible kiovâ, oĸarlune: Aglaksimavoĸ: Ķaĸĸôjatui-
naĸ inûb inôtigingilâ, Gûdible oĸausingit tamaita (inôtigivait).
5 Sâtanasiblo aitipâ ĸaĸĸamut kingiktomut, sillaĸsûblo
attaniovingit tamaita tâpsomunga sikkungilarnerme attautseme
ĸemmergojautipait.
6 Oĸautivlugolo: Makkoa attaniovît tamaita ânanauni-
ngillo illingnut tunnijomavakka; uvamnut tunnijaungmatta,
issumamniglo tunivakka pijomajomut.
7 Mânna tuksiarvigijomagumga, tamaita piksariniarpattit.
8 Jêsusiblo kiovlune oĸautivâ: Sâtanase, uvamnit aularit,
aglaksimangmat: Gûdemik Nâlegarnik tuksiarveĸartuksaûvotit,
kissiallo kivgartorlugo.
9 Jerusalemullo aularutivâ, âlâllo kattimaviksûb nuvugusi-
nganut, oĸautivlugolo: Gûdib Ernerikpattit, kattagit.
10 Aglaksimangmat: Pivlutit Engeline perĸojomârpait, sap-
putijauĸovlutit.
11 Erĸisimiartauĸovlutillo, ittikkatit aporĸonnagit ujarĸa-
mut.
12 Jêsusib kiovâ oĸarlunelo: Oĸautigijaumavoĸ: Gûdemik
Nâlegarnik ôktortuksaungilatit.
13 Sâtanasiblo ôktûtine tamaita nâgamigit, ĸemmalerpâ.
*14 **Jêsuselo** Anernerub pitsartuninganut ama Galilêamut
utterpoĸ, tâpsomalo erĸânêtut illûnatik tussaumalerpât.
15 Illinniarvinginelo ajoĸertuivoĸ, nakkorijauvlunelo illû-
nainut.
16 Nazaretemullo pivoĸ, inugu'jauvingminut; illutsimitullo
sabbateongmat illinniarvingmut itterpoĸ, nikkoviporlo attuarsi-
jomavlune.
17 Tagva tunitsiviolerpoĸ nellautaijub Jesaiasib aglanginik.
Makperamigillo, oĸautsit ukkua nellaupait aglaksimajut:
18 Nâlekab Anerningata najorpânga, taimaimat mingoa-
lauĸpânga, tillilarmalo oĸautsinik tussarnertunik oĸâlaĸov-
lunga aklujunut, inûliklerĸovângalo serĸomisimajunik ômati-
lingnik, parngnanaersimavingmêtullo anniviksangænnik ĸaujiti-
lugit, tautungitullo tautulerĸovlugit, kappiasuktullo kappiasu-
gungnaerĸovlugit ajorungnaerĸovlugillo,
19 Nâlekablo Jâringanik tussarominartomik oĸâlaĸovlunga.
20 Aglaillo pattiktinamigit, kivgamullo tunnigamigit, ingi-
poĸ. Illinniarvingmêtullo illûnatik tækkunârpât.
21 Oĸarvigivaillo: Uvlome aglait ukkua nellautsilerput
siutipsingnut.
22 Illûnatiglo kigligiutjivut tâpsominga, oĸausingillo tus-
sarnertut ĸanninganit annijut tattaminiarivait, oĸarlutiglo:
Jôsefib tâmna erneringilâ?

23 Oĸautivaillo: Oĸausiovaktomik oĸautiniaralloarpapsinga
imaitomik: „Inûliklerte, illingnik piulidlarit.“ Angijunik Kapernaume tattamnartitarnik tussaumalaurapta, aimailiorit ovanetauĸ inugoijauvingne.
24 Oĸarporle: Ahamarik, oĸautivapse: Nellautaijoĸ ivlerijaungilaĸ inugoijauvingmine.
25 Nellâgulle oĸautivapse: Israêlitine unuktunik uigarneĸalauĸpoĸ Elîase inôtillugo, ĸilak parngnanaersimatillugo jârinik pingasunik, taĸĸiniglo pingasojortunik, kâĸavaksoadlalaungmat nuname illûnâne.
26 Tâpkonangallo attausênarmut uigarnermut Sareptamiomut Sidonib nunanganêtomut Elîase tillijauvoĸ.
27 Unuktuniglo kallaĸartoĸalauĸpoĸ Israêlitine taipsomane Elîase nellautaijoĸ inôtillugo, Naêmanible Sîriamiub assianik kallagungnaertitaujoĸalaungilaĸ.
28 Illinniarvingmêtullo illûnatik tamanna tussaramitsuk, ĸaningaumajalerput.
29 Nikkovidlutiglo iglugasæksoarnit pingujarpât, ĸaĸĸablo iglugasæksoaĸarvingmik poktuninganut aulaarutivât, tagvangat ijukkartitsomavlugo.
30 Akkorngatigulle aularpoĸ.
*31 **Kapernaumullo,** iglogasæksoarnut Galilêamêtunut pivoĸ; sabbateolerangallo ajoĸertorpait.
32 Taipkoalo ajoĸertûsingit tattaminiarivait, kiblingnadlartomik oĸarmat.
33 Tagvanelo illinniarvingme inuĸarpoĸ, Sâtanasemik maĸkojungnartomik illumiktomik; tâmna nipliadlarlune.
34 Oĸarpoĸ: Adjai, suliniarpita ilingnut, Jêsuse Nazaremiôĸ? asseroriartorpaptigut; kinaujotit ĸaujimagapkit, Gûdib ivjornaitoĸottigingmattit.
35 Jêsusiblo innerterpâ oĸarlune: Oĸajuêrit, inungmit ômangat annît. Sâtanasiblo tâva ochotipâ akkorngænut, annilarmelo tâpsomangat, aĸĸunarnagolo.
36 Illûnamatsiatiglo erĸsilerput, oĸarĸattigêklutiglo, oĸarpullo: Suna unâ? anernerit maĸĸojungnartut sôngodlarlune pitsartudlarlunelo perĸungmagit, nâlekpât annilarmiglo.
37 Nunablo tâpsoma erĸânêtut illûnatik piniarningit tussaumalerpait.
*38 **Nikkovidlunelo** illinniarvingmit (anivoĸ), Simoniblo iglunganut pivoĸ. Simoniblo sakkia arnaĸ ôlingnartoĸsoarmut ĸannimavoĸ, taimnalo pivlugo tuksiarvigivât.
39 Kannilerpâlo, ôlingnartorlo inerterpâ; ĸanimanartub tâva ĸemakpâ. Tagvainarlo makkipoĸ kivgartorlugillo.
*40 **Seĸĸinerlo** nippimalermat, illûnatik ĸannimajoĸotiggit âpait tâpsomunga sunatuinarnik ĸanimasiggit. Aggangminullo tamaita pattingmivait, âĸiklugillo.

41 Sâtanasittauĸ unuktunit annivut, nipliadlarlutiglo oĸarput: Kristuseovotit, Gûdib Erninga. Innerterlugillo oĸarĸongilait; Kristuseoninga nellungimatsuk.
42 Kaulermalle, aularpoĸ inuĸangitomut, inuillo ĸenerpât, tikkinamitsuglo noĸĸartipât ĸemmaktaujomanatik.
43 Oĸautivaille: Assingine iglugasæksoarne oĸâlajuksaugivunga oĸautsinik tussarnertunik Gûdib nâlegauvinganik; tamanna pivlugo tillijauvunga.
44 Illinniarvingnelo Galilêamêtune ajoĸertuivoĸ.

KAPITEL V.

Tattamnartomik mingeritjanik nulluarniartunik. Kallaĸartoĸ tumângajorlo âĸiktaulerpuk. Lêvi ĸaiĸojauvoĸ. Illinniartit nerritailiningænnik.

INUGIARTORSUILLE igvikliortingmatsuk, Gûdib oĸausingit tussaromavlugit Genêzaretib tessersoangata senniane nangerpoĸ.
2 Umiaĸortôglo magguk tessersûb kiglinganêtuk tækkovak, mingeriarniartullo niumavut, nullutjatik ergortorlugit.
3 Umiaĸortûb aipanganut, Simonib pinganut ikkivoĸ, ĸenuvigivâlo, imarbikparialaĸovlugo. Ingidlunelo, inuit ajoĸertorpait umiaĸortômit.
4 Oĸâlajungnaeramelo, Simonemut oĸarpoĸ: Immarbikpalerit ittijomut, nulluaselo ningitissigik, mingeriarĸovluse.
5 Simonib kiovâ oĸautivlugo: Ajoĸertuijoĸ, unnuaĸ nâvlugo pinasualauĸpogut angênarlutalo; oĸautsille nâleklugo nullutjat ningititsomavakka.
6 Taimailioramik, mingeriavaksuit pivait, nulluangillo allikput.
7 Umiaĸortômiullo aipaitik nullorarpait, amuarĸattikumavlugit. Kaivullo, umiaĸortôtiglo ussilertorpakit puklivlugik.
8 Simonib Pêtrusib tamanna tækkogamiuk, Jêsusib ittigganginut pâmakterpoĸ, oĸarlune: Nâlegaĸ, ĸemmanga ajortoliksôvlunga.
9 Koaĸsârame, illagijangillo illûnatik mingeritjat amuartatik pivlugit.
10 Taimaktauĸ Jakôbuse Johanneselo, Zebedêusib ernîgik, Simônib pinasuarĸattîgik (ĸoaĸsângavuk). Jêsuselo Simonemut oĸarpoĸ: Erĸsinak, mattoma kingorngane inungnik pinasuarniarpotit.
11 Umiaĸortôtiglo sikjamut pitipakit, perĸutitiglo tamaita ĸemakpait malliklugolo.
*12 **Iglugasæksoataggit** illangænnêtillugolo, ahâk, tagvane anguteĸarpoĸ kallaliksoarmik. Tâpsoma Jêsuse tækkogamiuk,

pâmaktervigivlugo tuksiarvigivâ, oĸarlune: Nâlegaĸ, pijomagu-
vit, kallagungnaertitsungnaralloarparma.
13 Agganelo issakpait, aktorlâllo, oĸarlune: Pijomavunga,
kallagungnaerit. Tagvainarlo kallagungnaersârpoĸ tava.
14 Innerterpâlo oĸautivlugolo: Assingnut sumik oĸarniar-
nak; ajoĸertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga,
tunnergutiksarlo Môsesib tunnerĸojanga tunnilugo, kallagungna-
ernernik nellojungnaerĸovlugit.
15 Anginersamigle tussaumajaulerpoĸ; inugasæksuillo tus-
saromavlugo tikkipât, âĸiktaujomavlutiglo ĸannimasermingnit
tâpsomunga.
16 (Jêsusele) ĸemaklugit inuĸangitomut aivoĸ tuksiarlu-
nelo.
*17 **Uvlut** taipkoa illangænne, ajoĸertuilerame, Fariseêrit
aglangniglo illissimajut iglugasangnit tamainit Galilêamêtunit,
Jûdêamêtunillo, Jerusalemillo pijut, tagvane iksivavut. Nâle-
kablo pitsartuninga tâpsomangat annivoĸ, tamaita âĸiklugit.
18 Ahâglo, angutit illangit âtsivut angumik tumângajomik
aumittimine nellajomik, akkigardlugo; tâmnalo ittertinasuar-
pât, sânganut illijomavlugo.
19 Itterviksarsinginamitsuglo inungnut, iglub ĸânganut ma-
joarput, angmajokullo ningitipât innangavialo, inuit akkorngæn-
nut, Jêsusib sânganut.
20 Jêsusible okperningat tækkogamiuk, tumângajoĸ oĸau-
tivâ: Inuk, ajornitit issumagijaujungnaerput.
21 Aglangniglo illisimajut Fariseêrillo issumalerput oĸarlu-
tik: Kina una, oĸauseĸarmat akkerartortunik Gûdemût? kia,
Gûdib assiata, ajornerit issumagijungnaerungnarĸagît?
22 Jêsusible issumangit mallugigamigit, apperivait: Kanoĸ
ômatipsingne issumaĸarĸisê?
23 Nelliaĸ ajornanginersauvâ, oĸarlune: Ajornitit issumagi-
jaujungnaerput? oĸarlunelônêt: Makkitit arvertarlutillô?
24 Nellojungnaerĸovlusele, Inûb Erninga pitsartuneĸarmat
nuname ajortoêrutjinermik, tumângajomut oĸarpoĸ: Oĸaupagit,
makkitit, aumittitit pikit angergarlutillo.
25 Tækkoænnelo makkisârpoĸ, aumitinelo nellavigilauĸtane
tiguvlugit, iglominut angergarpoĸ, Gûdelo nakkoridlarpâ.
26 Illûnatiglo tattaminiarput, Gûdelo nakkoridlarpât, erĸsi-
dlalarmiglo oĸarput: Uvlome tattamnartunik tækkolauĸpogut.
*27 **Mattoma** kingorngagut annigame, Zoelnere Lêvimik atti-
lik tækkovâ, tunniorĸaivingme iksivajoĸ; tâmna oĸautivâ:
Mallinga!
28 Nikkoviporlo, tamaitalo ĸemaklugit mallikpâ.
29 Lêviblo iglomine nerĸiksaliudlarpâ, Zoelnerillo assingi-
talo unuktut iksivaĸattigivât nerrimârvingme.
30 Aglangniglo illissimajut Fariseêrillo (Jêsusib) illinniar-

tingit avamudlarvigilerpait, oкautivlugit: Sôg Zoelnerit ajortullijullo nerreкattigivisigîk immerкattigivlugillô?
31 Jêsusiblo kiovait, oкautivlugit: Atsuilît inûlijeкariaкangilat, кannimajut kissimik.
32 Ajortuggit кaiкojartorpakka, ablatsâmik issumaкarкovlugit, idluartut pinnagit.
*33 **Oкautivâlle:** Sôg Johannesib illiniartingit nerritailivakkât tuksialarmiglo akkulaitomik, taimaktauк Fariseêrit illinniartingît? illinniartitille nerrivut immilarmiglo.
34 Oкautivaille: Nullianiktomut tikkitut nerritailitilugit ajorpasse, uiksaк taipkonunga illautillugo.
35 Nelliutsomârporle uiksamik aкsârtauvingat, tagva nerritailivangniarput.
36 Adsiujuniglo oкautivait: Annorâtoкaк illârpangilât nutâmik illâksamik, nutâb alliktorniarmago nutaungitoк, illârtârlo idluanginivoк nutaungitomut.
37 Wainelo nutâк immerкautinut nutaungitunut immertûtinginivât; Wainib nutâb alliktorniarmagit immerкautit, Wainelo кovituinarpoк, immerкautillo asserorlugit.
38 Wainele nutâк immerкautinut nutânut immertûtijaksauvoк, tamarmik tâva asserorjuiкattigêkput.
39 (Wainemik) nutaungitomik immilauкtoк кillanângilaк nutâmik, oкarame: Nutaungitoк mamarnersauvoк.

KAPITEL VI.

Illinniartit nerкiksarsiorningit Sabbateme. Jêsusib âкêningqanik aggqanik toккungajunik Sabbateme. Apostelit 12 it кaiкojauningænnik. Jêsusib oкâlaningqanik natername.

TAIPSOMANE Jêsusib perortut кaккôjaksat apкotigingmagit sabbateme sivorliub tugliane, illinniartingita sullugainingit nutsulerpait, aggangmingnullo aksaliklugit nerrivait.
2 Fariseêrille illangata oкautivait: Sôg piniarpise Sabbateme pijæksaungitomîk?
3 Jêsusiblo kiovait oкautivlugit: Attuarsilaungilasê Dâvidib illiorninganik, kâlerame, illagijangillô?
4 Gûdib iglunganut itterame; кaккôjat tækkojæksat tiguvait, nerrilarmelo, illaminullo tunnijivlune; tamakkoa nerrilugit ajoкertuijut kissimik perкojaugalloarmatta.
5 Oкautivaillo: Inûb Erninga sabbatemuttauк nâlegauvoк.
*6 **Sabbatemele** assiane illinniarvingmut ittermat, ajoкertuiniardlune, inuкarpoк tagvane aggalingmik tallerpinginik toккungajunik.

7 Aglangnigle illisimajut Fariséerillo nautsertorpât, sabba-
teme âĸingniarmangâgo, passitiksaĸaromavlutik tâpsomunga.
8 Issumangille ĸaujimagamigit, inungmut toĸĸungajunik ag-
galingmut oĸarpoĸ: Nikkovidlutit tamaunga pît. Taimnalo
nikkovidlune tagvunga pivoĸ.
9 Tagva Jêsusib oĸautivait: Apperivapse, sabbateme sumik
sulijuksauvitâ, ajungitomiglônêt, ajortomiglônêt; inuk piulivlu-
golônêt asserorlugolônêt?
10 Avatiminêtullo tamaita tækkosarpait, inuglo tâmna
oĸautivâ: Aggaktit issakit. Taimailiorporlo. Tagva aggangit
âĸiktaulerput iglungititut ĸanoêtsungnaerlutik.
11 Tâpkoale ĸevidlutik issumalulerput; oĸarĸattigêlerlu-
tiglo, ĸanoĸ (Jêsuse) piniaromavlugo.
*12 **Uvlunelo** taipkonane ĸaĸĸamut majorarame tuksiariar-
tordlune, unnuaĸ nâvâ Gûdemut tuksiarlune.
13 Kaulermallo illinniartine ĸaiĸovait, tâpkonangallo 12 it
annerivait, tâpkoa tailerdlugittauĸ Apostelinik:
14 Tamædsa (attingit:) Simon, Pêtrusemik taijanga, nuk-
kâlo Andrêase; Jakôbuselo Johanneselo; Filippuselo Bartolo-
mêuselo;
15 Mattêuselo, Tômaselo, Jakôbuselo, Alfêusib erninga, Si-
monelo Zelôtesemik taigusilik;
16 Jûdaselo, Jakôbusib nukkâ, Jûdaselo Issariot, pititsijoĸ
(Jêsusemik).
17 Taipkoa illagivlugit attersâlerpoĸ, naternamut pivlune.
Illinniartigasaillo inugiartoĸsuillo Judêamit illûnânit, Jerûsale-
millo, Tirusiblo, Sidoniblo immab senianêtuk erĸângnit,
18 Tagvane kattimajut tussaromavlugo, âĸiktaujomavlutiglo
tâpsomunga ĸannimasermingnit, annernernullo maĸĸojungnar-
tunut kappiasuktitaujut, pijungnaertitauvut.
19 Inuillo illûnatik aktorasuarpât; pitsartuneĸ tâpsomangat
anningmat, tamaitalo pijungnaertipait.
*20 **Illinniartinelo** ipingminut tækkunârpait, oĸarlunelo: Pil-
loridlarpose aklujose, Gûdib nâlegauvia pigilerapsiuk.
21 Pilloridlarpose ovane kâktose (Gûdib idluarninganik);
illumertaujomârapse. Pilloridlarpose ovane ĸugviortose, ijoro-
mârapse.
22 Pilloridlarpose, inuit ômigikpasse, avidluselo, suanga-
dlarpasselo, attiselo, tainerlukpattigik ĸassêtônerarluse, Inub
Erninga pivlugo.
23 Kuviasugitse ĸiggertarluselo; akkiksase angidlaromârmat
ĸilangme. Sivorlingitatauĸ taimailiorivait nellautaijut.
24 Kiglormut, kappianamêk akluitose; mannigortiksaĸa-
rungnaerapse.
25 Kappianamêk peĸaluartose, kâgomârapse. Kappianamêk
illipse, ovane ijudlartose; ĸeadlarluse ogguadlaromârapse.

26 Kappianamêk illipse, inuit illûnatik ânanâmik oĸautigik-
passe. Sivorlingitatauĸ taimailiorivait nellautainerluktut.
27 Uvangale oĸautivapse, nâlektose: Akkerartortise nagli-
gisigik; ômigijise ajungitulliviginiarsigik;
28 Illipsingnut oĸauserluktut saimartisigik; illipsingnik kik-
sartitsijut tuksiarutisigik.
29 Ulluakut erĸsârtauguvit, igluatauĸ mannileruk, ullikso-
arniglo aĸsârtauguvit, ullîttauĸ pigiliuk!
30 Illingnit sumik tuksiartoĸ, tunitsivigiuk; perĸutingniglo
aĸsârtauguvit, utterĸojæksaringilat.
31 Sorlo illipse piniarviojomagapse inungnut, taimaktauĸ
piniarvigisigik.
32 Nagligijise nagligijatuarigupsigik, ĸanoĸ ĸujagijaunajar-
pisê? Idluituttauĸ nagligijitik nagligivait.
33 Pitsiartipsingnullo pitsiaĸattarupse, ĸanoĸ ĸujagijauna-
jarpisê? Idluituttauĸ taimailiutsainarivut.
34 Illipsingnut uttertitsilârniartut attarsiakitatuarigupsigik,
ĸanoĸ ĸujagijaunajarĸisê? Idluituttauĸ attartortitsingmatta
idluitunut, taimaikuarênik uttertitsiviojomavlutik.
35 Tamanna pivlugo ômigijise naglingniarsigik; pitsiarlu-
selo attarsiakisititse, sumik nerriugutiginago; akkiksase angi-
dlaromârpoĸ tagva, ĸotsingnerublo ĸittorngarijomârpâse. Tâp-
soma avagingmagit ĸujalingitut kassêtullo.
36 Tamanna pivlugo nâpkingnigitse, sôrlo Atâtase nâpking-
niktotôngmat.
37 Passiklerniarase, tagva passijauniangiuivose. Erĸartui-
niarase, tagva erĸartortauniangiuivose Issumaĸarveĸarungnae-
ritse, tagva issumaĸarviojungnaerivose.
38 Tunnijititse, tagva tunitjiviojomârivose. Oktûmik tæt-
tætomik, nimnitersimajomik, amigangitomik, ullipkitârtomik
kinnermiligomârpâse. Oktûtipsingnut ôktortaujomârivose.
39 Adsiujuniglo oĸautivait: Tautungitub tautungitoĸ arĸo-
tâgut tessiorungnarpaûk? tamarmik ittersamut kattangnia-
ngilâk?
40 Illinniartoĸ ajoĸertortiminit anginersaungilaĸ; ajoĸer-
tortimitut-ikune, tâgva nâmaksivoĸ.
41 Kattangutivît ijingata sukkiutâ sôg tækkoviûk, ikâĸ
ijingnêtoĸ malluginago?
42 Kanorlo ĸattangutingnut oĸarungnarĸêt: Ovatsiaro, ĸat-
tangutiga, sukkiut ijingnit pêromavara; igvillo nangmineĸ ikâĸ
ijingnêtoĸ mallugingipiûk? Takkormôrtotit, ikâĸ ijingnit pêr-
ĸâruk; kingorngagut ĸattangutivît sukkiutâ pêrasuaruk!
43 Ajungitomik napârtoĸangimat, piungitunik paungaĸarto-
mik; piungitomiglo napârtoĸanginivoĸ, ajungitunik paungaĸar-
tomik.
44 Napârtut illûnatik nellonangilat paungamingnit. Faigit

pêjarniangilait Dorninit, paungallônêt wainitaggit kattersornianginivait orpingnit kakkilautilingnit.
45 Inuk ajungitoK ajungitunik saKKertitsivoK ômatime tættætjutinginit ajungitunit; inuglo piungitoK piungitunik saKKertitsivoK ômatime tættætjutinginit piungitunit. Omatib tættætjutinginik KanneK oKajôngovoK.
46 Sôg Nâlekamik, Nâlekamik taivisingâ, nâlengnagillo oKausikkâ?
47 Uvamnut pijub oKausikkalo tussarlugit nâleklugillo, tâpsoma adsigijanganik Kaujititsomavapse.
48 Adsigivâ inuk igloliortoK; tâpsoma nuna ittersaliorlugo illutujomik tungavilerpâ Kairtomut. Immerle kutjermat, kôgub iglo suppivigivâ, aulatjarungnarnagolo, Kairtomut tungalermat.
49 Tussartuble mallingitublo adsigivâ inuk igloliortoK, nunamut tungaviktârnago; kôgublo akkingmivigidlarmago, iglo tuavidlune ochovoK angijomik asserortauvlune.

KAPITEL VII.

Jêsusib âKêninganik sorsuktuksat angajoKângita kivganganik. Inôsuktub Nainemiub tupaktitauninganik. Johannesib tilliklerninganik illinniartiminik Jêsusemut. Jêsusib mingoartauninganik arnamut ajortullijomut.

OKÂLANINELE inuit sângine nâgamigit, Kapernaumut aivoK.
2 Sorsuktuksallo angajoKângita illangata kivganga erdligijanga KannimavoK toKKokasaklune.
3 Tâmnale Jêsusemik tussaumalerame, Jûdit angajoKângit (Jêsusemik) tuksiariartorKovait, kivganganik âKêjartorKovlugo.
4 Ipkoale Jêsuse tikkinamitsuk, katsungaidlutik tuksiarvigivât, oKarlutik: Tâmna pijariaKarpoK taimailiorvigivlugo.
5 InuKattivut naglingmagit, illinniarvivullo sennalaungmago.
6 Jêsusiblo tagvunga illagivait. Iglungale Kaglilermatsuk, sorsuktuksat angajoKângata illanârijame illangit (Jêsusemut) oKariartorKovait: NâlegaK, tagvungarasuarnak, nellopKotivunga illingnik ittertitsinermik iglumnut.
7 Taimâk pivlugolo nellopKotivunga illingnut Kainermik; oKarille oKautsemik attautsemik, tagva kivgara pijungnaerniarpoK.
8 Uvangatauk inôvunga attanilik, kivgaKalarmalo sorsuktuksanik; illangænnullo oKaruma: Ailerit, aivoK tâva; assianullo: Kait, KaivoK tâva; kivgamnullo: Sennalauruk una, sennavâ tâva.
9 Jêsusible tamanna tussaramiuk, tattaminiarivâ, Keviarlu-

nelo inuit malliktine oĸautivait: Oĸaupapse, taimak angitigi-
jomik okpernermik nagvâlaungilanga Israêlitine.
10 Tillilauĸtangillo iglunganut tikkinamik, kivgaĸ ĸanima-
lauĸtoĸ pijunguaertoĸ naipipât.
*11 **Mattoma** kingorngagut iglugasangnut Nainemik attiling-
nut aivoĸ; illinniartingitalo unuktut, inugasæksuillo illagivât.
12 Iglugasaille ittervingat tikkilermago ahâk, toĸĸungajo-
mik annititsivut akkigarlugo; anânangatalo tâmna ernetuarivâ,
uigarniolarmelo; inugasæksuillo illagivât iglugasangnit.
13 Nâlekablo tækkogamiuk, illapsugidlarpâ, oĸautivlugolo:
Keanak!
14 Kannilerdlugolo iklervik aktorpâ, akkigartullo noĸĸar-
put. Jêsuselo oĸarpoĸ: Nukapiaĸ, oĸaupagit, makkitit!
15 Toĸĸungajorlo makkipoĸ, oĸalilarmelo. Anânanganullo
tunnivâ.
16 Illûnatiglo erĸsilerput, Gûdelo nakkoridlarpât, oĸarlu-
tik: Nellautaijoĸsûb tikkipâtigut, Gûdiblo inuĸottine nellip-
sarpait.
17 Oĸautsillo tamakkoa tâpsominga tussaumajaulerput
Jûdêame illûnâne, nunanelo avalingine ilûnaine.
18 **Tamakkoa** tamaita Johannesemut illinniartingita unip-
kautigivait. Maggungniglo illiniartiminit ĸaiĸojivoĸ,
19 Taipkoalo Jêsusemut tillivak, apperijauĸovlugo: Tâm-
nauvêt tikkituksaĸ, assingniglônêt nerriugijæksaĸarpitâ?
20 Angutigle taipkoa Jêsuse tikkinamikko, oĸarpuk: Jo-
hannesib baptiterijub tillivâtiguk illingnut, apperijauĸovlutit:
Tâmnauvêt tikkituksaĸ, assingniglônêt nerriugijæksaĸarpitâ?
21 Stundemele taipsomane ĸannimajut âniajullo unnuktut
âĸikpait, annernerillo idluitut annitipait, tautungitullo unuktut
tautuktidlugit.
22 Jêsusiblo kiovak oĸautivlugik: Johannese ama oĸau-
tijartortikko tækkojaptingnik tussartaptingniglo: Tautungitut
tautulerput, tussiaktut pissulerput, kalladlartullo kallagunaer-
put, tussângitullo tussalerput, toĸĸungajut makkiput, aklujullo
oĸautjauvut oĸautsinik tussarnertunik;
23 Pilloridlarporlo sinaungajuteĸalungitoĸ uvamnik.
24 **Johannesible** tillijâgik uttermannik, Jêsuse oĸalerpoĸ
inungnut Johannesemik, oĸarlune: Inuĸangitomut suna tæk-
kojartorpisiûk? iviksoaĸ annorib aulatanga sunatuinarnût?
25 Sunalônêt tækkojartorpisiûk? Inuk annorâtsiariktoĸ
tækkojomavisiûk? Ahâk, annorâtsiariktut ikligijatiglo mallik-
lugit inôniartut, attanersuit iglunginêtsôngovut.
26 Sunalônêt anniluse tækkojartorpisiûk? nellautaijoĸ tæk-
kojomavisiûk? Illa, oĸautivapse, nellautaijomit anginersaujoĸ.
27 Tâmnauvoĸ aglait oĸautigijangat: Ahâk, Engeliga kêna-
vît sivorngagut tillivara, apĸotiksarnik sivunerne âĸiksoijuksaĸ.

28 Oĸautivapsele, arnanit erniangomajut akkorngænne nel-
lautaijoĸangimat Johannesemit baptiterijomit anginersaujomik;
mingnerle Gûdib nâlegauvingane, anginersauvoĸ tâpsomangat.
29 Inuillo nâlektingita illûnatik Zoelnerillo Gûde nakori-
dlarpât, baptitauĸojomavlutiglo Johannesib baptijutânut.
30 Fariseêrille aglangniglo illisimajut Gûdib perĸojininga
nachogivât ingmingnut, baptitaujomanatiglo tâpsomunga.
*31 **Nâlegarle** oĸarpoĸ: Inuit ukkua kimut adsiutitæksari-
vakkâ? kimiglônêt adseĸarĸât?
32 Sorutsit adsigivait, iglut akkorngænne iksivajut ing-
mingnullo nipliuteĸattartut oĸarlutik: Nipjausijarvigilauĸtapse,
oĸigêseromangitoselo; kiksarnartomiglo oĸautilauralloarpapse,
ĸeajomangitoselo.
33 Johannese baptiterijoĸ tikkitoĸ, ĸaĸĸôjartoranelo Wai-
nemiglo immingimat; Sâtanaseĸartomik oĸarpose.
34 Inûb Erninga tikkisimavoĸ, nerrilarmelo immilarmelo,
tagva oĸarpose: Ahâk, inuk una nerritojoĸsoaĸ, Wainemiglo
immertojoĸsoaĸ, Zoelnerit ajortullijullo illanârijingat.
35 Gûdible illisimaninga idluarijaujariaĸarpoĸ ĸittornga-
minut.
36 **Fariseêrille** illangata innapâ nerreĸattikumavlugo. Fari-
sêeriblo iglunganut itterpoĸ nerrimârvingmullo ingipoĸ.
37 Ahâglo, tagvane iglogasæksoarnêtoĸarpoĸ arnamik ajor-
tullijoĸsôlauĸtomik. Tâpsoma, Jêsusemik Fariseêrib iglungane
nerrimârvingmut ingitomik tussarame, publaujaĸ mingoarute-
mik (tippitsiariktomik) immalik tikkiutivâ,
38 Ittiggangitalo tunnuænnut pivoĸ, ĸealarmelo, ĸugvimi-
nullo ittigangit mitsuktilerpait, allartilaitalo nujaminut, ittig-
gangillo kunikpait, mingoarlugillo tippitsiariktomut.
39 Fariseêrible nerrijartorĸojingata tamanna tækkogamiuk,
illumigut issumalerpoĸ oĸarlunelo: Una nellautaijôgune, arnaĸ
una aktortine ĸaujimanajaralloarpâ, ajortullijoĸsôngmat.
40 Jêsusiblo kiovâ oĸautivlugo: Simon, oĸausiksaĸarpunga
illingnut. Taimnale oĸarpoĸ: Ajoĸertuijoĸ, oĸarit.
41 Akkiliksaĸarviojoĸalauĸpoĸ akkiliksalingnut maggung-
nut, aipanganut kênaujanik 500 inik, aipanganullo kênaujanik
50 nik.
42 Akkiksaĸalungimanigle, akkilêrĸojungnaerpak. Atte,
oĸarit, taipkua nelliakita nagliginersariniarpaûk?
43 Simonib kiovâ oĸarlune: Issumavunga, unnunnersanik
akkilêrĸojungnaertangat. Jêsusible kiovâ: Idluartomik erĸar-
tuivotit.
44 Arnamullo sâdlune, Simonemut oĸarpoĸ: Arnaĸ una
tækkoviûk? Iglungnut ittertunga immermik ittikkama ubvau-
tiksangænnik tunnitjivigilaungilarma: ômale ittiggakka ĸauser-
tipait ĸugviminut, allartilaitalo nujaminut.

45 Igvit kunnilaungilarma; ômale itterame, soraerane ittig-
gakka kunnikpait.
46 Igvit niaĸora napârtub orĸsuanik mingoanginivat, ômale
ittigakka mingoalauĸpait tippitsiariktomik.
47 Tamanna pivlugo oĸaupagit: Ajortunit unuktunit issu-
magijaujungnaerĸarpoĸ, angijomik naglilaurame; ikkitunille is-
sumagijaujungnaerneĸartoĸ mikkijomik naglikpoĸ.
48 Arnamullo oĸarpoĸ: Ajornitit issumagijaujungnaerput.
49 Tagva nerreĸattingit illumikut oĸalerput: Kina una,
ajortunittauĸ issumangnarungnaertitsijôĸ?
50 Arnamulle oĸarpoĸ: Okpernivît ikajulauĸpâtit; ullapir-
sauteĸarlutit aularit!

KAPITEL VIII.

Arnanik, Jêsusemik mallikṭunik. Adsiujomik karngasuijomik. Jêsusib anânangata ĸattangutingitalo kinauninginik. Imab ikubliartitauninganik. Jêsusib âĸêninganik Sâtanaselingmik, arnamiglo aukatsainartomik. Jaîrusib panningata ômartitauninganik.

MATTOMA kingorngagut arvertarpoĸ iglugasæksoatigut iglu-
gasaktigullo, oĸautsit tussarnertut Gûdib nâlegauvinganik
oĸautigivlugit, ipkoalo 12 it illagivât.
2 Arnallo illangit illaugivut, pijungnaertitangit anerniâlung-
nit ĸannimasinillo, tagva María, Magdalênamik taijaĸ, Sâtana-
sêrutitaujoĸ 7 nik;
3 Johannalo, Kusab, Herôdesib pimaklertingata, nullianga:
Susannalo, assingillo unuktut; taipkoa perĸutimingnit tunni-
jivut tâpsomunga.
*4 **Inugasæksuille** kattilermatta, iglugasæksoarnillo tamainit
katsungaitomik nellipsarmatsuk, adsiujutigut oĸautjilerpoĸ:
5 Karngasoijoĸ karngasoijartorpoĸ karngasûtiminik; kar-
ngasoitillugolo, illangit apĸosinermut kattakput, tullerajartau-
vlutiglo, tingmitjallo ĸilaub attânêtut pukkumalukpait.
6 Illangillo ĸairtomut (ivjokitomut) kattakput; nuilera-
miglo ĸunnulersârput, ipteĸanginamik.
7 Illangillo kattakput orpît kakkilautiggit akkorngænnut;
orpîllo kakkilautiggit peroramik, toĸĸopait.
8 Illangillo kattakput nunamut ivjoriktomut, nuilerlutiglo
perorlarmiglo karngasutiksaĸalerput sullugainermingne 100 nik.
Taimak oĸarame, niplialerpoĸ: Tussâjungnik siutilik tus-
sarle!
*9 **Illinniartingitale** apperivât oĸarlutik: Adsiujoĸ una ĸa-
noĸ tukkilîk?

10 Kiovaille: Illipse Gûdib nâlegauviata nellonarninganik
ĸaujititaugalloarpose; assisele oĸautjauvut adsiujutigut, tæk-
kogalloardlutik tækkoĸonnagit, tussaralloardlutiglo tussarĸon-
nagit.
11 Tamannale adsiujub tukkinga: Karngasûtiksat tagva
Gûdib oĸausingit.
12 Apĸosiniub sennianêtut, tâpkoangovut, tussartut tamak-
koninga; kingorngagut Sâtanasib tâva oĸautsit pêjariartorpait
ômatinginit, okperĸonnagit piulijauĸonnagillo.
13 Kairtomêtulle, tâpkoangovut, tamakkoninga tussarunik,
ĸuviasuklutik illaliortut; tâpkoale amâĸangilat; annikitomik
okperput, kappianartoĸalerangalle, kattakput.
14 Orpîlle kakkilautiggit akkorngænnut kattaktut, tâpkoa-
ngovut, tamakkoninga tussartut, inôtsible siaklernarningane, ak-
luitsomaninganelo, ikliguninginelo pijut, ippidlarpullo, sullugai-
nertâratiglo ĸaĸĸojaksatalingnik.
15 Ivjoriktomulle pijut, tâpkoangovut, oĸautsinik tussartut,
torĸorlugillo ômamingne idluartome, sullugainertârlutiglo ĸaĸ-
ĸôjaksatalingnik ĸenuêdlutik.
16 Ikkitsijoĸangilaĸ nenneroamik, ĸattaujab iksivautablônêt
attânut illivlugo; nenneroable inninganut illivâ, ittertunut tæk-
kojauĸovlugo nenneroaĸ.
17 Sagvangitoĸangilaĸ saĸĸertitauniangitomik, angigutjute-
ĸangilarlo ĸaujijauniangitomik.
18 Tamanna pivlugo tussartase tussâtsiarsigik. Peĸartoĸ
tunitjivioniarpoĸ; peĸangitorle aĸsârtauniarpoĸ piginasugija-
nganik.
*19 **Anânangale** ĸattangutingillo tagvunga aivut, tikkitsung-
nangilâlle inuit pivlugit.
20 Illangitalo oĸautivât: Anânavît ĸattangutivîllo sillatâ-
nêtut tækkojomavâtit.
21 Kiovlunele oĸautivait: Anânaga ĸattangutikka tâpkoa-
ngovut, Gûdib oĸausinginik tussartut malliklugillo.
*22 **Uvlullo** illangænne, illiniartine illagællugit umiaĸortô-
mut ikkigame, oĸautivait: Tessersûb akkianut ikârta! Ava-
lakput tâva.
23 Umiartoleramiglo, (Jêsuse) sinnilerpoĸ. Ullajutjeradla-
lerporle tessersoarme, magillo umiarĸortôĸ ittibjuavlugo pivât,
nangiadlalarmiglo.
24 Tagva ĸannilerpât, tuppârdlugolo oĸautivât: Ajoĸertui-
joĸ, ajoĸertuijoĸ, sutaerpogut! Tagva makkipoĸ, annorelo im-
mablo mallidlarningit innerterpait; soræerpullo, ikkublialilar-
melo.
25 Oĸautivaille: Okpernise naûk? Tâpkoale erĸsidlarput,
tattaminialarmiglo ingmingnut oĸarput: Kina unâ? innerter-
magik, annorib immablo nâlekpâk.

*26 **Umiaкortôkullo** ingergavut Gadarênerit nunangænnut pilutik, Galilêab akkianêtomut.

27 Niungmallo nunamut, angut pârsivoк Jêsusemik, iglugasæksoarnit pijoк, sâtanasinik illumiktoк itsanit; tâmna annorânik attungilaк, iglomelo кikkajuipoк, illuvine kissiane.

28 Jêsusele tækkogamiuk, nipliadlarpoк, pâmaktervigivlugolo nipperкortovlune oкarpoк: Suniarpagît, Jêsuse, Gûdib кotsingnerojub Erninga? Tuksiarpagit, kappiasuktiniarnanga!

29 Anerneк maккojungnartoк annerкungmago inungmit tâpsomangat; akkunertoкsoarmik kappiasuktilaungmago. Kellaksortaulauкporlo кellaumgujanut, parngnanaersûtinullo; кellaksûtille kiktorâvait, Sâtanasiblo aularutivâ inuкangitomut.

30 Jêsusiblo apperivâ, oкarlune: Kinauvêt? Kiovoк: Legiônemik atteкarpunga. Sâtanasit unuktut pullamavigilaungmatsuk.

31 Tuksiarvigivâllo, ittijomut aulartitaujomanatik.

32 Tagvanele kuingêngigasæksoaкarpoк nerrijunik кaккame. Tuksiarvigivâllo, tâpkonunga pullarкojaujomavlutik. Perкovaillo.

33 Sâtanasit tâva annivut inungmit tâpsomangat, kuingênginullo pullavut, kuingêngigasæksuillo pangaliklutik ingmingnik ijukkâdlarput immânut, ippivlutiglo.

34 Mianersijulle tamanna tækkogamitsuk, кemâvut, iglogasæksoarmiunullo iglugasangmiunullo tamanna oкautigijartorpât.

35 Tagva tækkojartoramitsuk tamanna, Jêsuse tikkipât, inuglo sâtanasêrutjaujoк naipipât, annorâlijalertoк sillatovlune iksivajoк Jêsusib ittigangita sângænne; erкsivlutiglo.

36 Tamakkoningalo tækkolauкtut oкautivait Sâtanaseкalauкtub pijungnaertitauninganik.

37 Inugasæksuillo Gadarênerit illûnamatsiatik tamattomalo erкânêtut tuksiarpât, кemaktigijomavlugo, erкsidlaramik. Umiaкortômullo ikkivoк uttermilunelo.

38 Angutible sâtanasêrutjaujoк tuksiarvigivâ, najoromavlugo. Jêsusible aularкovâ oкarlune:

39 Iglungnut angergarit, pitsiarvionîlle Gûdemut oкautigileruk. Aularporlo, iglugasæksoarmiunullo tamainut oкâlalerpoк pitsiarvionerminik angijomik Jêsusemut.

*40 **Jêsuselo** uttermat, inuit illaliorpât, illûnatik utaккigamitsuk.

41 Ahâglo, illinniarviub angajoкângita illangat, Jaîrusemik attilik tikkipoк, pâmakterlunelo Jêsusib ittiganginut; tuksiarvigivlugolo iglominut itterкovâ.

42 Pannetuaкarame, jârelingmik 12 nik, tâmna toккokasakpoк. Tagvungalo (Jêsuse) aitillugo, inugasæksuit igvikliortipât.

*43 **Arnarlo,** jârinik 12 nik auкatsainarpoк; tâpsoma perкu-

tine tamaita nungulauĸpait âniasiortinut, pijungnaertitaujungnangilarlo kimullônêt.
44 Tagva Jêsuse annorângata sinnâgut aktoriartorpâ tunnuanit; tagvainarlo aunga kigikpoĸ.
45 Jêsuselo oĸarpoĸ: Kia aktorpângâ? Illûnatigle missiarmatta, Pêtruse najortingillo oĸarput: Ajoĸertuijoĸ, inuit tættidlalarpillo igvikliortipâtit; oĸarpotillo: Kia aktorpângâ?
46 Jêsusele oĸarpoĸ: Aktortauvunga; missigigapko, pitsartuneĸ uvamnit annisimangmat.
47 Tagva arnab tamanna angigutjutigijungnanginamiuk, sajuklune pâmaktervigijartorpâ, inuillo illûnatik tussartillugit unipkârpoĸ, suna pivlugo aktulauramiuk pijungnaersârnerminiglo.
48 Jêsusible oĸautivâ: Panniga, mannigolerit, okpernivît pijungnaertipâtit; ullapirsauteĸarlutit aularit.
*49 **Sulle** taimak oĸartillugo, illinniarviub angajoĸângata kivgangita illangat tikkipoĸ oĸautilâllo: Pannît toĸovoĸ; ajoĸertuijoĸ pagvisârniarnago.
50 Jêsusible tamanna tussaramiuk, kiovâ oĸautivlugolo: Erĸsiniarnak; okpituinarit, ĸanoetsungnailârpoĸ tâva.
51 Iglunganulle itterame, assingit itterĸongilait, Pêtruse, Jakôbuselo, Johanneselo, niviarsiablo atâtanga kissêta itterĸovait.
52 Illûnatigle ĸeavut, ogguarivlugo. Jêsusele oĸarpoĸ: Keanase; toĸĸungilaĸ, sinnikporle.
53 Ijoridlarpâllo, toĸĸojomik nellungikalloaramik.
54 Tamaitale annitipait, aggangitigullo tiguvâ, nipliavlunelo oĸarpoĸ: Niviarsiaĸ makkitit!
55 Anerningatalo uttervigivâ, makkisârporlo. Nerrititauĸovâlo.
56 Angajoĸâgiglo tattaminiadlarpuk. Innerterpaille, oĸâlaĸonnagit inungnut tamattominga.

KAPITEL IX.

Apostelimimik Kristusib tilliklerninganik. Herôdesib issumangimik Jêsuse pivlugo. 5000 it nerrititauningœnnik. Illinniartut kigligiutjiningœnik Kristuse pivlugo. Jêsusib nellautainnganik âniaminik toĸĸominiglo. Ananausititauninganik ĸakĸame. Aĸêninganik Sâtanasilingmik. Illiniartit anginersaujomautingœnnik. Zebedêusib ernîkita illungertorningangnik. Jêsusemik mallingnerub illingajuksauninganik ĸanoĸ.

ILLINNIARTINELE 12 it kaiĸolerpait, pitsartunermiglo nâle-

gaunermiglo Sâtanasinut tamainut tunnitjivigivait, ĸanimasiniglo âĸêjungnarĸovlugit.
2 Oĸâlajartorĸovaillo Gûdib nâlegauvinganik, âĸêĸovlugillo ĸannimajunik.
3 Oĸautivaillo: Ingergarluse sumik neksartuksaungilase, ajaupiamiglônêt, ikpiârsungmiglônêt, ĸaĸĸôjaniglônêt, kênaujaniglônêt; maggungniktauĸ annorâĸartoĸartuksaungilaĸ.
4 Iglomut itterupse, tagvanêtitse aularĸârase tagvangat.
5 Illangitalo illalioromangippasse, annititse tagvangat iglugasæksoarnit, ittikkapselo sanningit katterarsigik nellojungnaerutiksanginut (erĸartortaujutiksanginullo).
6 Aularput tâva, iglugasaktigut ingergarlutik, oĸautsiniglo tussarnertunik oĸâlavut, ĸannimajullo âĸikpait illûnâne.
*7 **Herôdesele,** nunab illainangane attaniojoĸ, Jêsusib piniarninginik tussaumalerpoĸ, issumamigullo issumajâlerpoĸ, illangita Johannese ĸannimajunit makkisimajoĸ oĸautigingmatsuk.
8 Illangille oĸarput: Elîase tækkotipoĸ; illangille: Nellautaijotoĸavinît illangat makkisimavoĸ.
9 Herôdeselo oĸarpoĸ: Johannese niaĸoêrtautilauĸpara; taimnale kinauvâ, tussaumajara taimaitomîk? Taimak pivlugo tækkojomadlarivâ.
*10 **Apostelillo** uttermigamik, tâpsomunga oĸautigivait tattamnartitatik. Ingminullo pitilugit aularpoĸ inuĸangitomut, iglugasait Betsaidamik attigit erĸânut.
11 Inuille tamattominga mallugosukkamik, mallikpât; ĸaiĸovlugillo oĸautivait Gûdib nâlegauvianik, âĸiktaujariaĸartullo âĸikpait. Uvluklilermalle,
12 Tagva 12 it tikkipât oĸautivlugo: Inuit makkoa aularlit, niuvervingnut avaliptingnut iglugasangnullo, sinniktarviksarsiorĸovlugit nerĸiksarsiniarlutiglo; tamâne inuĸajuitomênapta.
13 Oĸautivaille: Illipse nerĸiksamik tunitjivigisigik. Oĸarput: Tellimainarnik ĸaĸĸôjaĸarpogut, mingeriangniglo maggungnik; inugasæksuit ukkua nerĸiksanginik pissiniariartorlungikupta.
14 Inuit 5000 iongmatta. Illinniartiminullo oĸarpoĸ: Ingilit tunulerêktidlutik, ingmikôrdlutik 50 it, amatauĸ 50 it.
15 Taimailiorput tâva, illûnatiglo ikterput.
16 Tagva taipkoa ĸaĸĸôjat tellimat, mingeriâglo tiguvait, ĸilangmullo ârlorpoĸ, ĸujalivlunelo avgorpait illinniartiminut tunivlugit, mannijerĸovlugit inungnut.
17 Illûnatiglo nerrivut, kâgungnaerlutiglo, amiakullo kattersorpait, amârgaujat 7 it tættælugit.
*18 **Kissimeolerdlune** tuksiarame, illinniartingitalo kissimik najormatsuk; apperivait oĸarlune: Inuit kinaunasugivângâ?
19 Kiovât oĸarlutik: Illangita Johanneseonasugivâtit bapti-

terijoĸ; illangitale Eliaseonasugivâtit; illangitatauĸ nellautaijut inutoĸavinît illangat makkisimanasugivât.
20 Oĸautivaille: Illipsele kinaunasugivisingâ? Tagva Pêtrusib kiovâ, oĸarlune: Gûdib Kristusegivâtit.
21 Innerterpaille perĸojivlunelo, oĸautjerĸonnagit kimik tamattominga.
22 Oĸarporlo: Inûb Erninga âniatitaujariaĸarpoĸ sulle unuktunik, angajoĸânullo ajoĸertuijoĸsoarnullo aglangniglo illisimajunut ajæktortaujariaĸarpoĸ, toĸĸotauvlunelo, uvlullo pingajuangne makkitsomârivoĸ.
*23 Illûnaitale oĸautivait: Uvamnik malligomajoĸarpat, issumaminik inôjomaniarane, senningajoliksaminiglo uvlut tamaita nangmagle, malliklungalo.
24 Inôserminik ivlersijomajub, assiojijomârpâ, inôserminigle assiojijub pivlunga, piulijomârpâ.
25 Inûblo suksarivaûk, sillaĸsoaĸ illûnât piksarsiarigalloaruniuk, ingminiglo assiogune, ingminiglônêt asserorune?
26 Uvamnigle oĸausimniglo kangusuktoĸ, tâmna Inûb Erningatatauĸ kangugijomârpâ, tikkikune ânanaunermine, Atâtamelo Engelillo ajungitut (ânanauningæne).
27 Ahamarik, oĸautivapsele: Nangertut ovane illangita toĸĸo ôngniangilat, Gûdib nâlegauvianik tækkoĸâratik.
*28 **Tamattoma** oĸâlanerme kingorngagut, uvlut sittamaujortolermatta, Pêtruse Johanneselo Jakôbuselo ingminut pitilugit, ĸaĸĸamut tuksiariartorpoĸ.
29 Tuksiartillugolo kênangata tautua ablatsaulerpoĸ, annorângalo ĸaĸĸorsidlarlune ĸeblariktoĸsôlerpoĸ.
30 Ahâglo, angutik magguk oĸarĸattigivâk, tâpkua Môsese Elîaselo.
31 Ananauvaksôvlutik saĸĸertuk, oĸâlalutiglo naggaserninganik nâmaksitiksanganik Jerusaleme.
32 Pêtrusele illagijâgiglo uerngarnermut sinnilerput. Tuppakkamigle, ĸaumaninga tækkovât, angutôglo tâpkoa magguk sennianêtuk.
33 Tâpkoalo ĸemangmakko, Pêtruse Jêsusemut oĸarpoĸ: Ajoĸertuijoĸ, tamanêtsainarominarpoĸ; pingasunik igloliorta, illingnut attautsemik, Môsesemullo attautsemik, Elîasemullo attautsemik. Oĸautsinele ĸaujimangilait.
34 Taimaik oĸartillugo, nuvujaĸ ĸaivoĸ, ulliklugillo; ĸoaĸsârpullo, nuvujab ullingmagit.
35 Nippelo nuvujamit pivoĸ, oĸarlune: Tagga Ernera nagliktara, tâmna nâleksiuk.
36 Nippelo tussaramitsuk, Jêsuse kissiat tækkovât. Angigutjilerpullo, oĸaratik tækkojamingnik uvlune taipkonane.
*37 **Uvlub** aipangane, ĸaĸĸamit attersârmatta, inugasaksuit pagrearpait.

38 Ahâglo, angut inuit akkorngænnit niplialerpoĸ oĸarlune: Ajoĸertuijoĸ ĸenuvigivagit, ernera tækkunâlauruk, ernetuarigapko.
39 Ahâk, anernerub (ajortub) tigulerangago, tuavidlune niplialerpoĸ, aulajârtidlalerangago ĸappoalidlarpakpoĸ; aulajârtidlalauramiuglo, kêta ĸemmalerpakpâ.
40 Illinniartitillo ĸenuvigilauĸpakka, annititauĸovlugo, ajorpâlle.
41 Tagva Jêsusib kiovâ oĸarlune: Tata! ukkua okpingitut mumiksimajullo kinguvângoĸattigêt, ĸanoĸ sivitutigijomik najoriaĸarpapsê, ĸenuêvigijariaĸarluselô? Ernît ĸailauruk.
42 Tikkilermagolo, Sâtanasib aulajârtidlarlugo aksorotidlarpâ. Jêsusible anerneĸ ivsornartoĸ innerterpâ; soruserlo pijungnaertinamiuk, atâtanganut tunnivâ.
43 Illûnatiglo Gûdib pitsartudlarninga kakkilârutigivât. Illûnatigle tattaminiarmatta illûnainik piniarninginik, illinniartiminut oĸarpoĸ:
44 Oĸautsit ukkua siutipsingnut tussarsigik, Inûb Erninga pititaujariaĸarmat inuit agganginut.
45 Oĸautsille ukkua nellojungnaingilait, nellovlugillo tukkisingilait, appersorlugolo illeragivât oĸautsinik tamakkoninga.
*46 **Issumalerpullo** nelitik anginerongmangât.
47 Jêsusible ômattingita issumangit ĸaujileramigit, nutaĸĸamik tigusivoĸ, nangertidlugolo senniminut.
48 Oĸautivlugit: Ominga nutaĸĸamik illaliortub attimne, illaliorivânga; uvamniglo illaliortub, illaliorivâ uvamnik tilliklertoĸ. Illipsingnele illûnapsingne mingnerojoĸ angijôjomârpoĸ.
*49 **Tagva** Johannesib kiovâ oĸarlunelo: Ajoĸertuijoĸ, angutemik tækkolauĸpogut, atterne Sâtanasinik annititsijomik; innerterpavulle, illagælluta mallingimmattit.
50 Jêsusiblo oĸautivâ: Inerterasiuk; uvaptingnik akkerartungitub illagingmattigut.
*51 **Kongmuartitauviksangale** nelliutilermat, kajusimalerpoĸ Jerusalemut aijomavlune.
52 Sivorliksanelo tillivait. Tâpkoa Samâriamiut iglugasanginut sinniktarviksarsioriarpât.
53 Taipkoale sinniktarĸojomangilât, Jerusalemut ingergalermat.
54 Illinniartikitale Jakôbusib Johannesiblo tamanna tussaramikko, oĸarpuk: Nâlegaĸ, pijomaguvit, oĸaromavoguk sorlo Eliase, ikkomamik ĸilangmit kattaktoĸarĸovlugo, nungutauĸovlugit.
55 Jêsusible ĸeviardlugik innerterpak, oĸarlune: Anernerub ĸanoetûb ĸittorngaringmattik, ĸaujimangilatîk?
56 Inûb Erninga tikkisimangilaĸ inuit tarningit asseroromavlugit, piulijomavlugille.

*57 **Iglugasaille** assinginut aivut. Ingergavlutik illangata
oκautivâ: Malligomavagit aiviksarnut.
58 Jêsusiblo oκautivâ: Terriænniat sitteκarput, tingmitjallo
κilaub attânêtut ubloκarivut; Inûble Erninga peκangilarlônêt
niaκorme innangaviksanganik.
59 Assianullo oκarpoκ: Mallinga. Tâpsomale kiovâ: Nâ-
legaκ, aiκâlaulanga, atâtaga illuveriartorlugo.
60 Jêsusible oκautivâ: Toκκungajut toκκojiatik illuveriar-
torlittigik: igville Gûdib nâlegauvinganik oκariartorit.
61 Assiatauκ oκarivoκ: Nâlegaκ malligomavagit; sivorler-
migle perκunga, iglomioκattikka soraerutiksamik oκautijartor-
lugit.
62 Jêsusible oκautivâ: Aggangminut tigusijoκ sennajæksa-
minik, κeviarlunelo, tâmna idluangilaκ Gûdib nâlegauvinganut.

KAPITEL X.

Illinniartit 70 it tillijauningœnnik. Adsiujomik Samâriamio κ pivlugo. Jêsusib nellipsaininganik Marîamik Martamiglo.

MATTOMA kingorngagut Nâlekab illinniartime (12 it) assingit
70 it annerivait, maggôteκattardlugillo tillivait iglugasangnut
illûnainut nellipsaromajaminut sivorlioκolugit,
2 Oκautivlugillo: Kattersivik angidlarpoκ, kattersijulle ik-
kidlarput; kattitæksat inuat tuksiarvigisiuk, kattersijuksanik
tilliklerκovlugo kattersivingminut.
3 Aileritse; ahâk saukatitut tillivapse amarκut akkor-
ngænnut.
4 Pôκarniarase, ikpiârsulijarniaraselônêt, ittigagutilijarnia-
raselônêt; inungniglo sallutitsiniarase ingergavluse.
5 Iglomut itteraigupse, sivorlermik oκaritse: Ullapirsaute-
κarle iglome tamattomane.
6 Tagvanelo ullapirsauteκaromajomik inuκarpat, ullapirsau-
tise tâpsomanêtuarniarpoκ; taimaitoκangipalle, ullapirsautipse
utterviginiarivâse.
7 Iglomele taipsomanêtsainaritse, piksanginik nerriluselo
immeritse. Sennajoκ akkilertaujariaκarmat. Nukterniarase
iglomit iglub assianut.
8 Iglogasæksoarnullo pigupse, illaliorpasselo, nerrititse tag-
vane κaitanginik.
9 Tagvanêtullo κannimajut âκingniarsigik, oκautisigiglo:
Gûdib nâlegauvia κannitapsingnut tikkisimavoκ.
10 Iglugasæksoarnullo itterupse, illaliungippasselo, tagva
iglut akkorngatigut annititse, oκarluselo:
11 Sannît aglât aktuajut uvaptingnut iglugasæksoapsingnit

katterarpavut illipsingnut; nellojungnaertitauleritsele, Gûdib
nâlegauvia ĸannitapsingnut tikkisimalaungmat.
12 Oĸaupapse: Sodomamiut uvlut naggatiksangænne pit-
lartaunikinersaujomârput iglugasæksoarnit taimaitunit.
13 Kappianamêk Korazin! kappianamêk Betsaida! Tiru-
seme Sidonemelo taimak angitigijunik tattamnartoĸalauĸpat
sorlo illipsingne, itsaĸ pôksaijanik annorâĸardlutik argjamêdlu-
tiglo ĸaĸĸialerajalauĸput.
14 Taimak pivlugo erĸartuivingme, ipkoa Tirusemiut Sido-
nemiullo pitlartaunikinersaujomârput illipsingnit.
15 Igvillo Kapernaum, ĸangattarsimajotit ĸilak tikkidlugo,
netteĸangitomut kanunga ajæktortaujomârpotit.
16 Illipsingnik tussartub, tussarivânga, illipsingniglo nacho-
jub nachogivânga; uvamnigle nachojub nachogivâ tilliklertoĸ
uvamnik.
*17 **Ipkoale** illinniartut 70 it kuviasuklutik tikkinamik,
oĸarput: Nâlegaĸ, Sâtanasit aglât nâlekpâtigut atterne.
18 Oĸautivaille: Sâtanase tækkolauralloarpara kattaktoĸ
ĸilangmit, sorlo ĸaumalak.
19 Ahâk, pitsartunermik tunnitjivigilauĸpapse, ĸuglugiarâ-
luit Skorpiônillo tullerarlugit, akkerartortiblo pitsartuninganut
illûnânut nâlegautipapse, sumullônêt aĸĸunartauniangilase.
20 Anernerille (idluiluktut) nâlengmasse, ĸuviasûtiginasiuk;
ĸuviasugitsele, attise aglaksimangmatta ĸilangme.
*21 **Stundeme** taipsomane Jêsuse anernermigut ĸuviasukpoĸ
oĸarlunelo: Atâtak, ĸilaublo nunablo nâlegangak, nakkorivagit,
illisimajunut sillatujunullo tamanna angigutjutigigangne, nutaĸ-
ĸatitun-itunullo nellojungnaertijutigigangne; illa Atâtak, tai-
mak sângne idluarĸolaurangne.
22 Tunnitjiviovunga tamainik Atâtamnut. Ernerublo ki-
nauninganik ĸaujimajoĸangilaĸ, Atâta kissime ĸaujimavoĸ;
Atâtablo kinauninganik ĸaujimajoĸanginivoĸ, Erneĸ kissime,
Ernerublo nellojungnaertitsomajangit nellunginivut.
23 Illinniartinelo sâdlugit, kissênut oĸarpoĸ: Pilloridlarput
ijit, tautuktut tautuktapsingnik!
24 Oĸautivapse: Nellautaijut unuktut attanîllo tautuktap-
singnik tækkojomalaurivut, tækkonagolo, tussartapsingniglo tus-
saromalaurivut, tussarnagolo.
*25 **Ahâglo,** aglangnik illisimajoĸ nikkovipoĸ, ôktorlugo
oĸarlunelo: Ajoĸertuijoĸ sumîk piniartuksauvêk, inôgumik nu-
ngusuitomik kingormgujerĸovlunga?
26 Jêsusible oĸautivâ: Perĸojane ĸanoĸ aglaksimavâ?
ĸanorlo attuarsivêt?
27 Kiovâ oĸarlunelo: Gûdingnik Nâlegarnik nagliktuksau-
votit ômatingnut tamânut, tarningnullo tamânut, issumangnullo

tamainut, pitsartunernullo tamainut; inuĸattingniglo illiktut nagliktuksauvotit.
28 Jêsusiblo oĸautivâ: Kiolorikpotit, taimailiorit, inôniarpotit tâva.
29 Taimnale idluartôjorilerame, Jêsuse apperivâ: Kina inuĸattigivigô?
30 Tagva Jêsusib kiova oĸarlunelo: Inuĸalauĸpoĸ Jerusalemit taununga Jerichomut attârtomik, inuartunullo opaktortaujomik; taipkoa annoraerpat, annaudlalâllo, aularlutiglo, toĸĸokasaktorlo ĸemakpât.
31 Ajoĸertuijulle illangænnik apĸosinerme tamattomane ingergajoĸarmat, tâpsomalo tækkogamiuk, ĸângerpâ.
32 Taimaktauĸ Lêvitit (ajoĸertuijut ikkajortingita) illangata, tagvunga pijub, tækkogamiuk, ĸângerivâ.
33 Samâriamiulle illangata ingergajub tikkilerpâ; tækkogamiuglo illapjugidlarpâ,
34 Aivigilâllo, killingillo mangipsertorpait, napârtub orĸsuanik wainemiglo koverivlugit killingit; nergjuteĸotimelo ĸângagut illivlugo, sinniktarvingmut âpâ, pairilâllo.
35 Kaulermat aularomagame, kênaujâk magguk saĸĸerpak tunnivlugiglo siniktarviub inuanut, oĸautivlugolo: Pairiuk, anginersamiglo pinniarviginiarungne, akkileromavagit, uttermiguma.
36 Kanoĸ issumavêt, pingasut taipkoa neliat inuĸattauva taipsomunga inuartunut opaktortaujomût?
37 Oĸarpoĸ: Tâmna, illapsugosungnermik piniarvigijinga. Tagva Jêsusib oĸautivâ: Taimailioriartorittauĸ!
*38 **Tagvangat** ingergavlutik, iglugasangnut itterpoĸ. Arnaĸarpoĸ tagvane, Martamik attilingmik; tâpsoma illaliorpâ iglominut.
39 Nukkaĸarivorlo Marîamik attilingmik; tâmna Jêsusib ittigangita sângænnut ingipoĸ, oĸâlatillugolo nâlekpâ.
40 Martale ômaridlalerpoĸ, kivgartoromavlugo. Jêsuselo tikkipâ oĸarlune: Nâlegaĸ, erĸagingilat nukkama kissima kivgartortimmangâ? ikajorĸolauruk uvamnik.
41 Jêsusible kiovâ oĸautivlugolo: Marta, Marta, siaklerneĸarpotit suliaksaĸalarpillo unuktunik;
42 Attauserle pijarialik. Marîab ajunginersaĸ annerilauĸpâ, tâpsominga aĸsârtauniatsangilaĸ.

KAPITEL XI.

Tuksiartuksaunermik ĸanoĸ. Jêsusib akkiorninganik annititsineĸ Sâtanasinik pivlugo. Farisêerit suartauningœnnik Jêsusemut, nerrimârtillugit.

INNIMINELO tikkitamine tuksiarpoĸ. Soraermallo, illinniartingita illangata oĸautivâ: Nâlegaĸ, tuksiarnermik ajoĸertortigut, sorlo Johannesib illinniartine ajoĸertormagit.
2 Oĸautivaille: Tuksiarupse, imâk oĸaritse: Atâtavut ĸilangme! Attît nertortaule. Nâlegaunît ĸailaule. Pijomajat
piniartaule nuname sorlo ĸilangme.
3 Uvlome piksaptingnik tunnitjivigitigut.
4 Idluinivut issumagijungnaikit, sorlo uvagut idluitullivigijivut issumagijungnaervigigaptigik. Oktortaulungnermut pitinata. Piulitigulle ajortunit.
*5 **Oĸautivaillo:** Akkunapsingnêtut neliat, illanârijaĸartoĸ,
tâpsomunga unnuab ĸetterarningane ainajarpat oĸautivlugolo:
Nagliktara illanârijara, tauĸtiliksarsilaunga niaĸôjanik pingasunik;
6 Illanârijama apĸosinermit tikkingmanga, pitaĸangilungalo
mannijæksamik tâpsomunga;
7 Kammanêtorlo kionajarpat oĸarlunelo: Ullapitaujomangilanga, upkuaĸ parngnanaersimangmat, kittorngârsukkalo illagivlunga sinnigvingmêngmatta; taimak pivlugo makkitsungnangilanga tunitjivigivlutit:
8 Oĸaupapse: Makkitsomangikalloarune tunitjivigilugo illanârigamiuk; tâva makkilârpoĸ, iktôriktailune tuksiarvigingmago soraerane, pijomajanganiglo ajortanganik tunnitjivigilârpâ.
9 Oĸaupapsetauĸ: Tuksiaritse, tunnitjivioniarpose; tagva
ĸenneritse, nennisiniarpose tagva; avilortaritse, upkuêrutjauniarpose tagva.
10 Kennujoĸ tigusiniarmat, ĸennâjoĸ nagvârniarmat, avilortartorlo upkuêrutjauniarmat.
11 Kia illapse, atâtane erningata ĸaĸĸôjamik tuksiarvigikpago, ujarĸamik tunnitjiviginajarpaûk? Mingeriamiglônêt tuksiarvigikpago, mingeriangongitomik ĸuglugiamik tunnitjiviginajarpaûk?
12 Manningmiglônêt tuksiarvigikpago, Skorpiônemik tunnitjiviginajarpaûk?
13 Illipse ajoralloartose ĸittorngase tunnergutinik ajungitunik tunnitjivigijungnarapsigik, piluardlune ila Atâtab ĸilangmêtub tuksiarvigijine tunitjiviginiarpait Anernermik ajunginermik.
*14 **Sâtanasemiglo** oĸarungnangitomik annititsivoĸ. Sâtana-

selo anningmat, okarungnangitok okalerpok. Inuillo tattaminialerput.
15 Tâpkoale illangit okarput: Sâtanasit annitipait Beelzebubekut, Sâtanasit attaningatigut.
16 Assingitale ôktorpât, tækkotitserkojomavlugolo nellunaikutamik kilangmit.
17 Jêsusible issumangit kaujigamigit, okautivait: Attaniovît neliat ingminut illagêgungnaerune, nunguniarpok, iglolo ingminut akkerartortok ochoniarpok.
18 Sâtanasetaûk ingminut akkerartorune, kanok attanioninga sokkosinginajarkâ? Okarapse, sâtanasit annitikapkit Beelzebubekut.
19 Uvangale sâtanasit annitikupkit Beelzebubekut, kinakut kittorngapse anitipattigîk? Tamanna pivlugo erkartortigijomârpasse.
20 Sâtanasit Gûdib aggangitigut annitikupkit, Gûdib nâlegauvingata tagva tikkipâse.
21 Sangijoksûb sakkugub iglune sapputikpago, perkutingit pijauniatsangilat.
22 Sanginersable tikkikuniuk, sâlagiguniuglo, sakkunginik tættigijanginik aksâdlarpâ, aksârnigavinîllo aitûtigivait.
23 Illagijigingitima akkerartorpânga; kattersoikattigingitaralo siamartitsivok.
24 Anernerle makkojungnartok inungmit annigame, ingergavok sunakangitokut, merngoerserviksarsiorlune, nagvâranelo; okarpok tagva: Iglumnut kemalauktamnut utteromavunga.
25 Tikkinamiuglo, sannersimajok ânanausijorlo naipipâ.
26 Tagva ailerpok anernernik assiminik 7 nik, ingminit ajornersaujunik illaksarsivlune, itteramiglo, tagvanêtualerput; kingorngagullo inuk taimna ajulualerpok sivornganit.
*27 **Jêsuselo** taimak okartillugo, arnak nippekalerpok inuit akkorngænne, okautivlugolo: Pilloridlarpok illingnik singailauktok illingniglo amâmaktitsilauktok.
28 Kiovâle: Ila, piloridlarput Gûdib okausinginik tussartut torkorlugillo.
*29 **Inuille** kattimalermatta, tagva okalerpok: Ukkua uivêtôvut; nellunaikutamik tækkojomavut; tunnitsivioniangilalle nellautaijub Jônasib nellunaikutangata assianik.
30 Sorlo Jônase nellunaikutaulaungmat Ninivemiunut, taimak Inûb Erninga itsomârivok kinguvângokattigênut ukkonunga.
31 Uvluksame erkartuivingme kinguvângokattigêt ukkua illagilugit attaniub nullianga ângat pijok sakkeromârpok, erkartorlugit; nunamit ungasiktomêtomit pigame, Salomonib sillatuninga tussaromavlugo. Ahâglo tamânêtokarpok Salomonemit anginersaujomik.
32 Ninivemiut uvluksame erkartuivingme kinguvângokatti-

gêt ukkua illagivlugit saĸĸeromârput, erĸartorlugillo; Jônasib
oĸâlaningata kingorngagut ĸaĸĸialeramik. Ahâglo, tamânêto-
ĸarpoĸ Jônasemit anginersaujomik.
33 Nenneroamik ikkitsijoĸangilaĸ ijeriartorlugo, ĸattaujab
attânullônêt; nenneroarvingmulle illivâ, ittertunut tækkojau-
ĸovlugo nenneroaĸ.
34 Timib ije ĸaumanerivâ. Ijît idluarpat, timît illûnane
ĸaumaniarpoĸ. Ijît nellangaikpat, timît illûnane târniarpoĸ.
35 Tamanna pivlugo, udsertorit, ĸaumajoĸ illungnêtoĸ târ-
serĸonnago.
36 Timît illûnâne ĸaumakpat, mikkijomiglônêt tâĸtoĸarane,
tagva illûnâne ĸaumaniarpoĸ, ĸaumaksarniarpâtillo, ĸaumalak-
tut ĸaumajotut.
*37 **Taimak** oĸartillugo, Fariseêrit illangata innapâ nerre-
ĸattigijomavlugo ĸetterarsiumik. Jêsuselo itterpoĸ ingidlunelo
nerrimârvingmut.
38 Ubvarsimanane nerrijomangmat, Fariseêrib tækkogamiuk,
tattaminiarpoĸ.
39 Nâlekable oĸautivâ: Illipse Fariseêrit, ermgusiârsuit
pôgutallo sillatingitigut sujungaitikalloarpasse, illusele tættæ-
dlarput kassênermik arĸtaisungunermiglo.
40 Sillaitose, sillatânik senalauĸtub, illua sennalaungilâ?
41 Ahâk, perĸutipsingnit tunnijiniaritse (aklujunut), illûna-
tik sujungaijutiksauniarput tagva illipsingnut.
42 Kappianamêgle illipse Fariseêrit, Minziblo, Rautiblo
makpatâvaillo sunatuinait tellimaujungit tunnigapsigik, erĸar-
tuinerle (idluartoĸ) naglingnerlo Gûdemik sennerĸopasse (issu-
maginagiglo). Makkoa piniaræksarivasse, ipkoalo ipperarnagit.
43 Kappianamêk illipse Fariseêrit, illinniarvingne issuklio-
vluse iksivajomagapse, salutitaujomavluselo inungnut niuver-
vingme.
44 Kappianamêk illipse, anglangnik illisimajut Fariseêrillo,
takkormôrtose, illuvertitut saumajutitun-inapse; inuit ĸângiti-
gut pissukput ĸaujimanagit.
*45 **Tagva** aglangnik illisimajut illangata kiovâ oĸautivlugo:
Ajoĸertuijoĸ, oĸautsinut tamakkonunga uvaguttauĸ suangavap-
tigut.
46 Kiovâle: Kappianamêk illipsetauĸ, aglangnik illisimajut
inuit erĸsugæksanik erĸsuktaujungnangitunik illijivigigapsigik,
illipsele nangmineĸ tamakkoa aktoromangilase, aggangmut at-
tautsemullônêt.
47 Kappianamêk illipse; nellautaijut illuviliorpasse, anga-
joĸâpsele toĸĸolauĸpait.
48 Tagva saĸĸertitsivose, angajoĸâpse piniarnerilauĸtangit
idluiginginapsigik; ipkoa nellautaijut toĸĸolauĸpait, illipsele
illuviliorpasse.

49 Tamanna pivlugo Gûdib sillatuninga oĸarpoĸ: Nellau-
taijut Apostelillo tillijomavakka tâpkonunga; taipkoa illangit
toĸĸotsomârpait, illangillo unangmivlugit.
50 Nellautaijut illûnarsoangita aungit kinguvângoĸattigênut
tâpkonunga akkiniartauĸovlugit, silaĸsûb tunganilijauninganit
ĸovijaumajut,
51 Abelib aunganit Zacharîasib aunga tikkidlugo toĸĸotau-
jub altârib tempeliblo akkorngangne. Illa oĸaupapse: Ki-
nguvângoĸattigênut ukkununga akkiniartaujomârput.
52 Kappianamêk illipse, aglangnik illisimajut, illisimanar-
tub pêrutânik peĸarapse. Illipse itterniangilasse, itteromajullo
agviarpasse.
53 Taimagle oĸautingmagit, aglangnik illisimajut Farisêe-
rillo piniarpalliadlarpât, apperĸosiksanut sunatuinarnut oĸau-
siksaerutsomavlugo,
54 Nautsertorpâllo, oĸausinginit passitiksaĸaromavlutik
tâpsomunga.

KAPITEL XII.

*Illiniartine udsertorĸovait takkormôrnermik, inungniglo sivô-
ranermik pijomatudlarnermiglo. Nertornarĸojaunermik pigâr-
ĸojaunermiglo. Okpertut nangianartomêningænnik unangmijau-
ningænniglo. Nelliunerub nellunaiĸutanginik.*

TAGVANÊTILLUGO inugiartoĸsuit tikkipât, tausendeoĸattar-
tullo kattimalerput ingmingnut tuttijarĸattautivlutik. Tagva
Jêsusib illiniartine oĸautilerpait: Piluartomik Farisêerit ĸaĸ-
ĸôjangita sêrnarsautingænnik illimasugitse, tamædja takkor-
môrniongmat.
2 Sagvangitoĸangilarle saĸĸertitauniangitomik, angigutjute-
ĸangilarlo ĸaujijauniangitomik.
3 Tamanna pivlugo târtome oĸauserilauĸtase ĸaumajome
tussartaujomârput, iglomelo issibjutigilauĸtase oĸautaujomâr-
put iglut ĸângine.
4 Oĸaupapsele illanârijakka: Erĸsiginiarasigik timinik toĸ-
ĸotsijut, kingornganelo sumik piniarungnarungnaertut.
5 Sivôragijæksapsingnigle oĸautijomavapse: Tâmna erĸsi-
gisiuk, toĸĸotsijarêrune, pitsartuneĸarmijoĸ egitsinermik ânia-
nartovingmut. Illa oĸaupapse, tâmna erĸsigisiuk.
6 Kutsertat tellimat kênaujârsungnik maggungnik akkeĸar-
pangilât? Gûdible taipkoa illangallônêt puigungilâ.
7 Nujassetauĸ illûnatik kittisimagivut niaĸupsingne. Ta-
manna pivlugo erĸsiniarase, kutsertavaksoarnit anginersau-
gapse.

8 Okaupapsele: Uvamnik okausilik inungnut, tâmna Inûb
Erningata okautigijomârivâ Gûdib Engelinginut.
9 Inungnulle missiutilik uvamnik, tâmna missiutaujomâri-
vok Gûdib Engelingita sângænne.
10 Okautsemiglo Inûb Erninganut akkerartortomik okauti-
lik issumakarviojungnaeromârpok; Anernermigle ajunginermik
okauserlûtilik issumagijaujungnaerniangilak.
11 Illinniarvingmingnulle, attanersoarnullo attaniojunullo
âkpasse, issumajârutekarniarase kanok sumiglônêt okausiksa-
karniarmangâpse kigusiksakarmangâpselônêt.
12 Anernerub ajunginerub ajokertorniarmasse stundeme
taipsomane okausekariakarniksapsingnik.
*13 **Inuille** illangata angutib okautivâ: Ajokertuijok, anga-
juga okautiuk, kingormgutijæksaptingnik avikserkovlunuk.
14 Okautivâle: Inuk, kia aviksititsijuksautilaukpânga ki-
ngormgutijæksapsingnîk?
15 Okautivaillo: Akluitsomanermik udjertoritse; inûb per-
kutivaksuit inôgutigingimagit.
16 Adsiujomiglo pivait okarlunelo: Angutekalaukpok aklui-
tomik, tâpsoma perorsêvinga perorlorigviovok.
17 Issumaksarsiorporlo okarlunelo: Kanok piniarlungâ?
perorsiakka kattitaksakka iniksakangimatta.
18 Okarlunelo: Imailioromavunga; kemmatullivikka ser-
komitsomavakka, angijorortilugillo, perorsiakkalo tamaitâ per-
kutikkalo kattitsomavakka takamunga.
19 Tarnimnullo okaromavunga: Nagliktara tarniga, piksa-
kavaksoadlarpotit jârinik unuktunik; kikkalerit, nerrilutillo
immerlutillo kuviasugit.
20 Gûdible okautivâ: Sillaitotit, unnuarme tamattomane
tarningilârpotit; kialo kattersulauktatit piksariniarpagît?
21 Taimak illingavut perkutinik kattersoijut, akluinatiglo
Gûdeme.
*22 **Illinniartinele** okautivait: Tamanna pivlugo okaupapse:
Inôsise pivlugo siaklerniarase, nerkiksapsingniglônêt, timipselô-
nêt annorâksanginik.
23 Inôsek ivlernarnersauvok nerkiksanit, timelo ivlernar-
nersauvok annorânit.
24 Tullukkat nautsertorsigik: karngasoingilat, kattersoina-
tiglo kemmatullivekaratiglotauk illiorkavekangilallônêt; taimai-
galloartillugit Gûdib nerritipait, Illipsele tingmitjanit ajungi-
nersaungijaidlarpose ila!
25 Nelise ingminik uiguksarsijungnarkâ tallertut attautse-
tut takkitigijomik, siaklerutigigalloaruniûk?
26 Mingnek ajorupsiuk, sôg assia siaklerutigivisiûk?
27 Paunaujaujârtut naternamêtut, kanok perortut tækku-
nârsigik; sennangilat, pergaingilallônêt. Okaupapsele, Salomo-

nelônêt ânanaunermine illûnâne annorârsimalaungilaκ taipkoa
illangatitut.
28 Iviksukkat nunamêtut Gûdib taimak pinnarnarsitinami-
git, uvlome perortut, κaupallo kiaksaumut egitæksaujut, piluar-
tomik illipse annorârtitsomavâse, okpernikitose!
29 Tamanna pivlugo erκaginiarasiuk sumik nerκiksaκar-
niarmangâpse, sumiglônêt immiksaκarniarmangâpse, issumajâr-
niaraselo.
30 Makkoa tamaita sillaκsûb inungita okpingitut nellojullo
pinasuagatuarivait: Atâtapsele κilangmêtub κaujimavâse tai-
maitomik ajorsarapse.
31 Gûdible nâlegauvinga pinasuarκârsiuk, tagva tamakkoa
tamaita pilârpasse.
32 Erκsiniarase illagêktuârsuit: Atâtapse idluaringmago
tunitsivigivluse nâlegauvingminik.
33 Perκutise niorvgutigisigik tunnergutigivlugillo. Pôk-
siniaritse pitoκauniangitunik, perκutitoniardluselo κilangme
asserojuitunik, tigliguillo sappertanginik, κaurulillo assero-
rungnangitanginik.
34 Perκuteκarvipsingne ômatise tagvanêniarivut.
35 Makkitipsigut tapserusijaritse nenneroąselo ikkomaκarlit.
36 Inuit adsigisigik nâleκamingnik neriuktut, nulliarêlitai-
nartut nerrimârvingænit κailerpat; tikkipat avilortalerpallo
upkuêrutisâlârpât.
37 Kivgat taimaitut pilloridlarput, Nâlekab tikkipagit, pi-
gârtut. Ahamarik oκaupapse: nerrimârvingme iksivaκojomâr-
pait, sailitserlunelo, nangminerlo kivgartoromarpait.
38 Pigârviub aipangane, pigârvîllônêt pingajuænne tikkip-
pagit taimailiortut, kivgat tâpkoa piloridlarput.
39 Tamannale nellojungnaeræksarivasse: Iglub inuata tig-
liktub tigligiartorvia κaujimaguniuk, pigârajarpoκ, iglominut
ittertoκarκonnago.
40 Tamanna pivlugo illipsetauκ oppalungaersimatitse;
Inûb Erninga tikkitsomârmat uvlub stundingane nerriugvigi-
ngitapsingne.
*41 **Pètrusible** oκautivâ: Nâlegaκ, adsiujomik mattominga
kissipta pivittigût, tâpkoalônêt tamaita pivigît?
42 Nâlegarle oκarpoκ: Pimaklertoκ sillatovlunelo nertornar-
toκ pijariaκortojoκ, Nâlekab pairsijungortitanga kivgaκottimi-
nut, tunnijerκovlugo piksanginik nelliutijarangat.
43 Kivgaκ taimna pillorikpoκ, taimailiortoκ, Nâlegangata
tikkippago.
44 Ahamarik oκautivapse: Perκutiminik tamainik pimak-
lertungortitsomârpâ.
45 Kivgarle taimna ômamigut issumalerpat: Nâlegara κilla-

mik tikkiniangilaĸ; kivgallo angutit arnallo annaudlalerpagit, nangmineĸ nerrilune immilarmelo talladlarlune,

46 Kivgab taipsoma nâleganga tikkitsomârpoĸ uvlorme ipsoma nerriugvigingitangane, stundemelo ĸaujimangitangane, asserorlugolo piniarpâ, okpingitullo illaliudlugit akkivigijomârpâ.

47 Kivgarle nâlekame perĸojanganik ĸaujimajoĸ, pinialauranelo, perĸojangalo mallingnago, unnuktunik annaujaujomârpoĸ.

48 Perĸojanganigle ĸaujimangitoĸ, pinialauralloarame annaujaujutiksamik, ikkitunik annaujaujomârpoĸ, Unuktunik tunitjiviojoĸ, tâmna unuktunik ĸennerviojomârpoĸ; unnuktuniglo perĸojaujoĸ, tâmna unuktunik ĸaitserĸojaujomârpoĸ.

*49 **Ikkomamik** ikkitsijartorpunga nunamut; suna pijomanersarivigo ikkoalajarêrninganît?

50 Sivorngagulle baptijumut baptitaujariaĸarpunga; sivôrâdlarpungale nâmakserĸârtinnago.

51 Ullapirsaumik ĸaitsilunga nunamut tikkinasugivissingâ? Oĸarpunga: Aukak, akkerartortigêngnermigle.

52 Mattoma kingorngagut tellimat iglome attautseme ingmingnut akkerartûtijomârput; pingasut maggungnut, magguglo pingasunut.

53 Atâta akkerartoromârpoĸ ernerminut, ernerlo atâtaminut; anânalo panningminut, panniglo anânaminut; sakke ukkoaminut, ukkuarlo sakkiminut.

*54 **Oĸarporle** inungnut: Nuvujamik tækkojarangapse unnangat nikkovitomik, oĸarsaraipose: Sillarnerludlarniarpoĸ; taimailerporlo.

55 Uarngnerluamik tækkojarangapse oĸarpose: Kitjidlarniarpoĸ; taimailerporlo.

56 Takkormôrtose, nunalo ĸilaglo ĸanoeniarmangângnik illisimavasse; sôgle nelliutoĸ tamanna illisimangipisiûk?

57 Sôgle nangminipsingnik erĸartungipise idluartomîk?

58 Illingnulle akkerartortoĸ aiparigungne attanermut, ingergarlutik saimarsarniaruk, pititauĸonnak erĸartuijomut; erĸartuijomullo unnertûtauĸonnak pitlarniktomut, pitlarniktomullo egitauĸonnak parngnanaersimavingmut.

59 Oĸaupagit: tagvangat annititauniangilatit, akkiliksarpît kingorlerpârârsungænnik akkilêrĸârtinnak.

KAPITEL XIII.

Sâgiartuksaunermik. Adsiujunik napârtok Faigiliksak Gûdiblo nâlegauvia pivlugik. Arnab âkiktauninganik Sabbateme. Itternermik ittervikitokut. Jêsusib kigusinganik Herôdese pivlugo, kiksarninganiglo Jêrusalemiut pivlugit.

TAIPSOMANE najûtijut illangita okautivât Galilêamiunik, Pilatusib taipkoa aungit akkulaungmagit tunergutinginut (tokkodlugit).
2 Jêsusiblo kiovait okautivlugillo: Galilêamiut ipkua ajortullinersaunasugivisigîk Galilêamiunit assinginit tamainit, taimak pidlartaungmatta?
3 Aukârpunga; sâgiarniangikupsele, tamapsetauk taimak asseroromârivose.
4 Ipkoalônêt 18 it nuvugoseksûb Siloamêtub ochovigijangit tokkodlugillo, inungnit assinginit tamainit Jerusalemêtunit ajornersaunasugivisigîk?
5 Aukârpunga; sâgiarniangikupsele tamapsetauk taimak asseroromârivose.
*6 **Adsiujomigle** mattominga okautivait: Napârtokottekartokalaukpok Faigeliksamik, illijaumajomik kakkaminut Waineliksaktalingmut; paungarsioriaramiuglo, nagvângilak.
7 Tagva Waineliksatalingmik perorsêvillerijomut okarpok: Ahâk, Jârine pingasune Jârit tamaita napârtok tâmna nellipsakattardlugo paungarsiorialaukpara, nagvârnangalo; kippiuk; sôg nunamik agviarkâ?
8 Taipsomale kiovâ okautivlugo: Nâlegak, taimailingalaule sulle Jâreme tamattomane; ivjo avatânêtok poagijarkârlugo perorsaijuksalijomavara.
9 Kingorngagut paungakarniangimangât? pekangipalle, tâva kippiuk.
*10 **Ajokertuivorlo** illinniarvît illangænne Sabbateme.
11 Ahâglo, arnak tagvanêpok, kannimanartomik anernilik jârit 18 it nâvlugit, okkungainarlune issivijungnangitok.
12 Jêsusible tækkogamiuk, kaikovâ okautivlugo: Arnak, kannimanernit pijungnaerit!
13 Aggangminullo pattingmivâ; tagvainarlo issivilerpok Gûdelo nakkoridlarpâ.
14 Tagva illinniarviub angajokânga ningalerpok, Jêsuse Sabbateme pijungnaertitsingmat, inuillo okautivait: Uvlut pingasojortôvut sennaviksaujut; uvlune taipkonane âkiktaujartoritse sabbatemeungitorle.
15 Tagva Nâlekab kiovâ okarlune: Takkormôrtotit, illipse

tamapse tuktuvaкotise, siuterкortojullo pittûdjârpangilasê nerchevinginit, alluktitsartorlugillo sabbatemê?
16 Tagva tâmna, Abrahab pannigigalloarmago, pittûdjârtaujariaкangilâк pittûtamit tamattomangat, Sâtanasib кellaksulauкtanga jârine 18 inê?
17 Taimak oкautingmagit akkerartortingit illûnatik kangusuktitaulerput; inuit illûnatik tattamnartitangit ânanaudlartut tamaita кuviasûtigivait.
*18 **Jêsuscle** oкarpoк: Gûdib nâlegauvingata sunâ adsigivaûk? sumullônêt adsiutitæksarivigô?
19 Sennib karngasûtiksatangatut-ipoк; inuk tâpsominga tigusivoк egidlugolo perorsêvingminut; perolerporlo napârtôlerdlunelo angijoк, tingmitjallo кilaub attânêtut inneкalerput akkerungita akkorngænne.
20 Ama oкarivoк: Sumût Gûdib nâlegauvia adsiutitæksarivigô?
21 Kaккôjat sêrnarsautingatun-ipoк; arnaк tâpsominga tigusivoк akkudlugolo sennaugarmut, ôktût pingasuertorlugo, sêrnartipâlo illûnât.
*22 **Mattoma** kingorngagut iglugasæksoatigut iglugasaktigullo ingergavoк ajoкertuivlunelo, ingergalarmelo Jerusalemut.
23 Inuille illangata oкautivâ: Nâlegaк, ikkitut piulijauniarasugivigît? Oкautivaille:
24 Illungertoritse, ittervikitokut itterniarкovluse; oкaupapse: unuktut pinasuarniarput itteromavlutik, itterungnarniaratiglo.
25 Taimangat, iglub inuata nikkovidlune upkuaк parngnanaerpago, tagva illipse sillatâne nangernialerivose, avilortarluselo upkuamut, oкarluselo: Nâlegaк, Nâlegaк, upkuêrutitigut! Kiojomârpâsele oкautivluse: Nakit pingmangâpse, illitaringilapse.
26 Tagva oкaleromârpose: Nerreкattigivlutillo immerкattigilauкpaptigit, iglullo akkorngænne ajoкertulauкpaptigut.
27 Kiojomârporlo; Oкaupapse, illitaringilapse, nakit pingmangâpse; tamapse кemmaksinga, ajortullijose!
28 Tagvane кeavaksoadlarneкaromârpoк aglerulârneкarlunelo; Abrahalo, Isaarlo, Jâkolo, nellautaijullo tamaita Gûdib nâlegauvingane tækkojomârapsigik, illipsele sillatânut pingujartaumajose.
29 Inuillo unangat, pângallo, ângallo, avangallo tikkitsomârput, Gûdib nâlegauvingane nerrimârvingme iksivajomârtut.
30 Ahâglo, kingorliojoкarpoк sivorliojomârtunik, sivorliojoкalarmelo kingorliojomârtunik.
*31 **Uvlorme** taipsomane Fariseêrit illangita oкautijartorpât: Aularit, tamanna кemmaguk; Herôdesib toккotsomangmattit.
32 Oкautivaillo: Terriænniaк taimna oкautijartorsiuk;

Ahâk, sâtanasit annitipakka, inûlikleriartularmalo uvlome ĸau-
pallo, uvluglo pingajuangne naggaserniarpunga.
33 Uvlomelo, ĸaupallo, ungardlinganelo arvertariaĸarpunga;
nellautaijoĸ Jerusalemib assiane toĸĸotaulerpangimat.
34 Jerusalem, Jerusalem, nellautaijunik toĸĸotsijotit, illing-
nullo tillijanik ujarĸanut millorniktotit: ĸittorngatit kattititso-
maĸattalauralloarpakka, sorlo arnaungub piarĸane kattitingma-
git esarĸominut; pijomalaungitosele!
35 Ahâk igluse (kattimavise) inuêrutjaujomârpoĸ. Oĸau-
papse: Tækkoniangilapsinga, nelliuterĸârtinnago oĸarvise:
Nakkoridlartaule Nâlekab attingane tikkitoĸ!

KAPITEL XIV.

Immarojoliub âĸiktauningamik. Adsiujomik nerrimârviksoaĸ unnuksiut pivlugo. Jêsusib oĸâlaningamik malliktaunine idluartoĸ pivlugo.

MATTOMA kingorngagut Farisêerit angajoĸângita illangata
iglunganut nerrijartorpoĸ sabbateme; taipkoalo nautsertorpât.
2 Ahâglo, immarojolingmik anguteĸarpoĸ tagvane.
3 Jêsusiblo kiovlune, aglangnik illisimajut Farisêerillo
oĸautivait oĸarlunelo: Sabbateme pijungnaertitsineĸ idluarĸâ?
4 Tâpkoale niplingilat. Aktorpâlo âĸiklugolo, aularĸovâlo.
5 Kiovlunelo oĸautivait: Illapse kia tuktuvaĸottine siuter-
ĸortojoĸottinelônêt, immertarvingmut nakkarpat, sabbateme
mânnakut ĸaĸĸisârasuarniangipaûk?
6 Tamattomungalo kionermik sapperivut.
*7 **Adsiujomigle** nerrimârtut oĸautivait, mallugosukkame, is-
sukliovlutik iksivajomangmatta nerrimârvingme, oĸautivaillo:
8 Nulliarêlitainartuk nerrimârvingangnut nerrijartorĸojau-
guvit, issukliovlutit inginiarnak, illingnit nertornarnersamik
nerrijartorĸojaujoĸarajarmat.
9 Tâpsomingalo illingniglo nerrimârtitsijub tikkikpattit,
oĸautikpattillo: Tamna agvaeruk, kangusulerlutit ingitsaria-
ĸarniârpotit ungardliovlutit.
10 Nerrijartorĸojauguville, ungardliovlutit ingitsartorina;
illingnik nerrijartorĸojijoĸ tikkikpat oĸautikpattillo: Illanâĸ, is-
sukliovlutit ingitsartungârit; nerrimârĸattivît illûnatik tâva
nertorniarpâtit.
11 Ingminik angijorortitoĸ miklilertitæksauvoĸ; ingminiglo
miklilertitoĸ angijorortitæksauvoĸ.
*12 **Nerrijartorĸojiminullo** oĸarpoĸ: Nerĸiksamik ĸetterarsi-
umik unnuksiumiglônêt âĸiksoiguvit, tagva illanârijarnik, ĸat-
tangutingniglônêt, illangniglônêt, sillalingniglônêt akluitunik

nerrijartorĸojiniarnak, taipkonunga ama nerrijartorĸojauĸon-
nak, akkiniartaulerdlutit.
13 Nerrimâræksamigle âĸiksoiguvit, aklujut, tussiaktullo, il-
lakungortullo, tautungitullo nerrijartorĸolaukit.
14 Piloridlarpotit tagva; illingnut akkiksaĸangimatta, akki-
lertaujomârpotille idluartut makkiviænne.
*15 **Nerrimârtut** illangata tamanna tussaramiuk, oĸautivâ:
Piloridlarpoĸ ĸaĸĸôjaĸtortoĸ Gûdib nâlegauvingane.
16 Oĸautivâle: Anguteĸalauĸpoĸ nerrimâræksarsoarmik
unuksiumik âĸiksoijomik, unnuktuniglo nerrijartorĸojivoĸ.
17 Nerriviat nelliutingmat, kivgane oĸariartorĸovâ nerrijar-
tortuksanut: Kaititse, illûnâne âĸiksimangmat.
18 Illûnatiglo kingordlerêklutik passijaksaujungnaertilerdlu-
tik oĸarput. Sivorliub oĸautivâ: Perorsêviksilaurama, tækko-
jartoriaĸarpara; tuksiarpagit, passijauĸoniarnanga!
19 Aipangatale oĸautivâ: Tuktuvait tellimaiksat ĸemmuk-
tuksat pissiarigapkit, mânna tækkojartorpakka; tuksiarpagit,
passijauĸoniarnanga!
20 Pingajuatalo oĸautivâ: Nullianikkama, tamanna pivlugo
tikkitsungnangilanga.
21 Kivgablo tâpsoma angajoĸâne oĸautijartorpâ taipkoni-
nga. Angajoĸâĸ ningarpoĸ tagva, kivganelo oĸautivâ: Katsu-
ngailutit ailerit iglugasæksuit akkorngænnut, apĸosinernullo;
aklujullo, tussiaktullo, illakungortullo, tautungitullo tagvunga
ittertikit.
22 Kivgarlo oĸarpoĸ: Angajoĸâĸ, sorlo oĸaravit, taimai-
poĸ, sullele inniksaĸarpoĸ.
23 Angajoĸâblo kivgane oĸautivâ: Nunab apĸosininginut,
avalunullo ailerit, itterĸolugit, igluga tættæĸovlugo.
24 Oĸaupapsele, angutit nerrijartorĸojaugalloat unuksiutiga,
nerrimâræksaĸotikka ôngniangilait.
*25 **Inugiartoĸsuille** ingergaĸattigivât. Keviarpaillo oĸau-
tivlugit:
26 Uvamnut tikkitub, atâtane, anânanelo, nullianelo, ĸit-
tornganelo, ĸattangutinelo, nangminerlo inôtsine ômigingippa-
git, tâmna illinniartigijungnangilara.
27 Senningajoliksaminiglo (kappiasûtiksaminiglônêt) nang-
mangitoĸ, mallingnangalo, tâmna illinniartigijungnangilara.
28 Kia akkunapsingne nuvugusersoarmik sennajomajub ak-
kitûjarianga issumaksarsiorutigerĸârniangipaûk, innerniarung-
narmangârmiuk?
29 Tungaviksanganik senajarêrdlune, ĸalliksanganik ajor-
salerpat illûnatik tamattominga tautuktut mittauteĸarnialer-
ĸonnagit tâpsominga,
30 Oĸarlutik: Inuk tâmna sennagialauralloarpoĸ innerlu-
golo ajorpâ.

31 Attanîllônêt nelliata, sorsugiartoromajub attanermut as-
siminut, sivorngagut sorsuktuksame 10,000 it unnurningit issu-
maksarsiorutiginiangilagît, sivôraginiangimangâgit sorsuktuksat
nellipsaræksat 20,000 ît?
32 Sivôragigunigille, imna sulle ungasiktomêtillugo, oĸaut-
jaujartorĸoniarpâ kivgaminut, sorsugungnaerĸovlugit.
33 Taimaktauĸ illase pijaminik tamainik kammajungnaero-
mangitoĸ, tâmna illiniartigijungnangilara.
34 Sioraujaĸ ajungidlarpoĸ; sioraujarle tarriornitsungnaer-
pat, sumût tarriornititaunajarivâ?
35 Nunamullônêt perorsaijomullônêt suksaujungnaerpoĸ;
egitæksatuinauvorle. Tussâjungnik siutilik tussarle!

KAPITEL XV.

*Adsiujunik pingasunik: Saukamik tammarsimajomik, kênau-
jamiglo tammaijaumajomik, ernermiglo assiosimajomik.*

ZOELNERILLE ajortullijullo tikkipât, tussaromavlugo.
2 Fariseêrille aglangniglo illisimajut avamudlarput oĸarlu-
tik: Oma ajortuggit illaliorpait nerreĸattigilugillo.
*3 **Adsiujomigle** mattominga oĸautivait, oĸarlunelo:
4 Kia illapse saukkanik piggub 100 inik, taipkoa illangat
tammaiguniuk, 99 it ĸemangniangilagît inuĸangitomut, tamar-
torlo ĸenneriartorniangilaûk nennerĸârnagô?
5 Nenniguniuglo tuimikpâ ĸuviasuklune.
6 Tikkileramelo, illane sillalinelo ĸaiĸovait, oĸautivlugit:
Kuviasuĸattigisinga, saugara tammalautoĸ nennigapko.
7 Oĸaupapse: Taimaktauĸ ĸilangme ĸuviasutaugivoĸ ajor-
tullijoĸ attauseĸ ĸaĸĸialertoĸ, 99 nit idluartunit ĸaĸĸialeria-
ĸangitunit.
*8 **Arnablônêt** kia tellimaujortunik kênaujaggub, tâpkoa il-
langat assiojiguniuk, nenneroamik ikkitsiniangilâĸ iglo san-
nerdlugo, katsungaitomiglo ĸennerajangilaûk nennerĸârnagô?
9 Nenniguniuglo, illanârijane sillalinelo arnat ĸaiĸovait,
oĸautivlugit: Kuviasuĸattigissinga, kênaujara assiojilauĸtara
nennigapko.
10 Oĸaupapse: Taimaktauĸ, ajortullijoĸ ĸaĸĸialerangat,
Gûdib Engelingita ĸuviasûtigivât.
*11 **Oĸarporlo**: Anguteĸalauĸpoĸ maggungnik ernilingmik.
12 Nukkardliublo atâtane oĸautivâ: Atâtak, perĸutingnit
pijæksakka pilakka. Perĸutine tâva avikpait tâpkungnunga.
13 Uvlullo ikkitut nângmatta, nukkardliub perĸutine ta-
maita kattilerpait, nunamullo ungasiktomut aularpoĸ; tagva-
nelo perĸutine nungupait ajortullinermut.

14 Perкutine tamaita nungulaungmagit kângnartoкsoaк
pigialerpoк nuname taipsomane illûnâne, tâmnalo ajoкsalerpoк.
15 Nunablo taipsoma inungita illangænnut tikkipoк; tâp-
soma kivgarilerdlugo aulartipâ perorsêvingminut, kuingêngit
mianerilugit.
16 Aккeartoromagalloarporlo kuingêngit nerкiksanginik, tu-
nitjivionanelo tâpkoninga.
17 Tagva issumamigut erкailerpoк oкarlunelo: Unuktunik
atâtaga ikajorteкarpoк nerкiksamik ajoкsangitunik, uvangale
kângmut perlilerpunga.
18 Parngnaileromavunga, atâtamnullo aijomavlunga atâtam-
nut oкautivlugolo: Atâtak, ajortullilauкpunga Gûdemut кil-
langmêtomut illingnullo,
19 Kingorngane ernernik taijaunermik nellopкotivunga;
ikajortivît illangatitut illingatilaunga.
20 Aulalerporlo atâtaminullo tikkilune Sullele ungasikto-
mêtillugo, atâtangata tækkovâ, nâpkuarivlugolo, aкpangerdlu-
nelo кongasingagut erкipâ kuniklâlo.
21 Erningatale oкautivâ: Atâtak, ajortullilauкpunga Gûde-
mut кilangmêtomut illingnullo; mattoma kingorngane ernernik
taijaunermik nellopкotivunga.
22 Atâtangale kivgaminut oкarpoк: Annoraк pinnarnarner-
pâк кaisiuk, attitisiuglo, aggangillo кetterdlermingmik pittat-
sersigik, attitilugolo ittigâlungnik.
23 Nocharmiglo кoinijomik кaitsigitse toккotsiluselo, nerri-
lutalo кuviasukta!
24 Ernera tâmna toккolauralloardlune ama ômarmingmat;
assiosimalauralloarpoк, nagvârtauvorlo. Kuviasulerpullo tâva.
25 Erningale angajukleк perorsêvingmêpoк; iglolo кaglile-
ramiuk, kattimajut imgertoкattigêt tussarpait.
26 Kivgallo illangat кaiкovâ, apperivlugolo sunaumangât.
27 Tâpsoma oкautivâ: Nukkat tikkipoк, atâtallo nochar-
mik кoinijomik toккotauкojivoк, ernine кanoengitoк ama pi-
gamiuk.
28 Angajua tâva annûlerpoк itteromananelo. Tagva atâ-
tanga annivoк innalâllo.
29 Atâtanele kiovâ oкautivlugo: Jârinik unuktunik kivgar-
tulauкpagit, perкojatillo illûnaita nâlelauкpakka; saukamiglo
angutsoarmik кaitsilaungimarikpotit uvamnut, кuviasoкovlunga
illanârijakka illagivlugit.
30 Ernîlle tâmna tikkingmat, perкutiminik nungutsijoк ar-
narniarnermut, nocharmik кoinijomik toккotauкojivotit tâmna
pivlugo.
31 Atâtangatale oкautivâ: Ernîk, najutsainarparma, per-
кutikkalo tamaita pigivattit;

32 Serrilutillo ĸuviasuktuksaugalloarpotit; nukkat una
toĸĸungalauĸtoĸ ama ômarmingmat; assiosimalauĸtorlo nag-
vârtaumingmat.

KAPITEL XVI.

*Adsiujomik pimaklertomik idluangitomik. Jêsusib oĸâlaningi-
anik Farisêerinut. Angumik akluitomik Lazarusemiglo aklu-
jomik.*

ILLINNIARTINELETAUK oĸautivait: Akluitomik anguteĸa-
lauĸpoĸ pimajeĸartomik perĸutiminik; tâmna unnersiornerlûti-
givât tâpsomunga perĸutinginik nungutsijoĸ.
2 Angajoĸângatalo ĸaiĸovâ oĸautivlugo: Tussartara illing-
nik ĸanoĸ illingavâ? pimmajatit kattiniakit nellonaililugillo;
mattoma kingorngane pimmaklerungnaertuksaugavit perĸutim-
nik.
3 Pimaklertoĸ illumigut oĸalerpoĸ: Kanoĸ piniartuksau-
vêk? angajoĸâma pimaklerĸojungnaermanga; poagrejaroma-
ngilanga, ĸenunermiglo kangusukpunga.
4 Suliaksamnik nellungikalloarpunga, illaliortauĸovlunga
iglunginut, pimmaklerĸojaujungnaeruma.
5 Tagva angajoĸâminut akkiliksaĸartut tamaita kingorle-
rêktilugit ĸaiĸovait, sivorlerlo apperivâ: Kapsinîk akkiliksaĸ-
arĸêt angajoĸâmnût?
6 Oĸarpoĸ: Orĸsoĸtalingnik ĸattaujanik 100 inik. Oĸau-
tivâlo: Akkiliksaĸautitit tigukit, ingidlutillo aglaksârit 50 nik.
7 Ama aipanganut oĸarpoĸ: Kapsinik akkiliksaĸarĸêt?
Oĸarpoĸ: Sennaugaksamik ôktut 100 ertorlugo. Oĸautivâlo:
Akkiliksaĸautitit tigukit aglaklutillo: 80 ertorlugo.
8 Angajoĸâblo pimaklertoĸ tâmna idluitoĸ nertorpâ, silla-
tujotut piniarmat. Mattoma sillaĸsûb ĸittorngangit illutsiming-
nik sillatunersaungmatta ĸaumajub ĸittorngânginit.
9 Oĸaupapselo: Illanâksarsiniaritse nunab pinginut idlua-
ngitunut, ajoĸsarupse illaliortauĸovluse iglunginut nâksaungi-
tunut.
10 Mikkijomik nellâgôrtoĸ, nellâgôrivoĸ angijomik, mikki-
jomiglo piniarnerluktoĸ, angijomiktauĸ piniarnerlukkivoĸ.
11 Nunab pinginik idluangitunik nellâgôngikupse, kia pim-
maklerĸojomavâse pijarialingmîk?
12 Pigingitapsingniglo nellâgôngikupse, kia tunnitjivigijo-
mârpâse nangminiksapsingnîk?
*13 **Angajoĸângnut** maggungnut kivgartortoĸarungnangilaĸ;
aipâ ômigilârpâlônêt, aipâ nagligilugo; ubvalo aipâ ungagilâr-

pâ, aipanga nachogilugo. Gûdelo nunab pingillo attautsikut
kivgartorungnangilasse.
14 Tamakkoa tamaita Fariseêrit pijomatudlartut tussara-
migit, mittautigivât.
15 Oĸautivaillo: Ajungitsomatôgalloarpose inungnut, Gû-
dible ômattise illitarivait; inungnut nertortaujomajut Gûdib
maĸĸojugivait.
16 Perĸojat nellautaijullo nellautsivut Johannese tikki-
dlugo: mattomalo kingorngane Gûdib nâlegauvia oĸautauler-
poĸ oĸautsinut tussarnertunut, illûnatiglo ĸerdlâĸaratik itter-
niarput.
17 Kilak nunalo nungunersauniarpuk, tittaub attautsib per-
ĸojanetub pêrninganit.
18 Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nulliarê-
ngneĸ asserorpâ; avitamiglo nullianiktub nulliarêngneĸ asse-
rorivâ.
*19 **Akluitomigle** anguteĸalauĸpoĸ, annorârpaktomik aupa-
loriktunik sâtuniglo pivianartovaksoarnik; uvlullo tamaita inû-
natsoridlarlune kuviasukpoĸ.
20 Aklujoĸarivorlo tagvane, Lazarusemik attelingmik;
tâmna ittervingata kiglingane nellavoĸ, illûnâne ajuadlartoĸ.
21 Nerrititaujomavorlo karnganerlukunik akluitub nerrimâr-
vianit kattaktunik; ĸingmille alluktoriartorpait ajuangit.
22 Aklujorlo toĸĸungmat, Engelit âpât Abrahab sânganut.
Akluitorle toĸĸogivoĸ, illuvertauvorlo.
23 Anianartoĸsoarme kappianartovingmêdlune uitalerpoĸ,
Abrahalo tækkovâ ĸaningitomit, Lazaruselo sarliartanga.
24 Kaigarsulerpoĸ oĸarlune: Atâtak Abraha, nâpkiginga,
Lazaruselo tilliuk, tikkime nuvua immermut missuĸârlugo,
oĸara nigliterliuk; mattomunga ikkomaĸsoarmut âniadlarama.
25 Abrahable oĸautivâ: Ernîk, erĸaumagit, inôtillutit aju-
ngijutitit pilaurangne: Lazarusele kappiaktoadlalauĸtoĸ mân-
na manigortauvoĸ, igville âniatitauvotit.
26 Tamannalo tappidlugo akkunaptingne ittersaĸsoaĸar-
poĸ; tamângat illipsingnut ikâromajut sapperput, taimaktauĸ
uvaptingnut ikâromajut illipsingnit sapperivut.
27 Tagva oĸarpoĸ: Tamanna pivlugo tuksiarvigivagit,
atâtaĸ, tâpsominga tilliklerĸovlutit atâtama iglunganut.
28 Sulle ĸattanguteĸarama tellimanik; kigligiutserĸovlugo
tâpkonunga, ânianartovingmut tamattomunga perĸonnagittauĸ.
29 Abrahab oĸautivâ: Môsesib nellautaijullo aglanginik
peĸaramik; ipkoa nâlækligit!
30 Oĸautivâle: Aukak, atâtak Abraha, toĸĸungajulle illa-
ngata tikkippagit, ĸaĸĸialerajarput.
31 Oĸautivâ: Môsese nellautaijullo nâlengikunigit, okper-
ajanginivuttauĸ, toĸĸungajunit makkitoĸarpat.

KAPITEL XVII.

Jêsuse ajoĸertuivoĸ, âĸêvlunelo kallaktunik tellimaujortunik. Gûdib nâlegauvianik tikkiniartomik oĸâlavoĸ.

ILLINNIARTINELE oĸautivait: Sinnaungatitsineĸanginer
ajornarpoĸ; kappianamêgle taimna sinnaungatitsijoĸ!
2 Tâpsomunga idluarnersauvoĸ, serĸallitsiviub ujarakta-
nganik ĸungasingagut nivingaiviogune, egitauvlunelo immar-
bingmut, ukkuarârsuit illangata sinnaungatitauninganit.
*3 **Udsertoritse.** Kattangutivît idluitullivigikpattit, inner-
teruk; idluijungnaerpallo, idluiningit issumagijungnaikit.
4 Uvlormelo atautseme 7 ertorlune idluitullivigikpattit,
uvloênarlo 7 ertorlune tikkippattit, ĸaĸĸialerpungârdlune;
issumagijungnaeraksarivat.
5 Apostelillo Nâleĸamut oĸarput: Okpernivut nakkoĸsi-
titsuk.
6 Nâlekable oĸautivait: Senfib karngasûtiksatangatut ok-
perneĸarupse, napârtomullo Maulberinik paungaliksamut ômu-
nga oĸarluse: Tagvangat pêrit, immarbingmullo nukterit, tâva
nâlengniarpase.
7 Kia illapse kivgaggub perorsêvingme sennajomik, nergju-
tiniglônêt mianersijomik, perorsêvingmit tikkilerangat, oĸauti-
niarpaûk: Tuavidlutit nerrimârvingmut ingitsartorit?
8 Imâk oĸautiniangipaûk: Unnuksiumik nerĸiksaliniaringa,
sailitserlutillo kivgartoringa nerritillunga immertillungalo, ki-
ngunipkut nerrijuksauvotit immerlutillo?
9 Kivgaĸ tâmna ĸujaginiarpaûk, perĸojaunerminik pilaung-
mat? Taimak issumangilanga.
10 Taimaktauĸ illipse, perĸojaunise tamaita pinialaurupsi-
gik oĸaritse: Kivgakullôvogut; piniaræksavut kissêta pigap-
tigik.
*11 **Jerusalemullo** ingergagame, Samâria Galilêalo apĸotigi-
vak.
12 Iglugasangnullo pingmat, angutit tellimaujortut kallak-
tut pârpât; tâpkoa allivasiktome nangerput.
13 Nipperĸortovlutiglo oĸarput: Jêsuse, nagliktoĸ ajoĸer-
tuijoĸ, nâpkigitigut!
14 Tækkogamigillo, oĸautivait: Ajoĸertuijunut tækkotit-
sartoritse! Taingungalo aivlutik kallaĸarungnailerput.
15 Tâpkoale illangat kallagungnaernerminik tækkogame,
utterivoĸ, Gûdelo nakoridlarpâ nipperĸortovlune;
16 Ittiganginullo pâmakterpoĸ, ĸujagilâllo. Tâmnalo Sa-
mâriamiovoĸ.

17 Jêsusible kiovâ oĸarlune: Kallaĸarungnailertut 10 ungi-
lât? Nauk taipkoa 9 ît?
18 Assianik uttertoĸangilâĸ Gûde nakorilugo tækkorngar-
tamit ômangât?
19 Oĸautivâlo: Makkilutillo aularit, okpernivît ikajulauĸ-
pâtit.
*20 **Farisêerille** apperingmatsuk: Kaĸugo Gûdib nâlegauvi-
nga pijomârĸâ? kiovait oĸarlune: Gûdib nâlegauvinga tækkuk-
saulune piniangilaĸ.
21 Oĸartoĸarniangilarlônêt: Ahâk, mânêpoĸ ikkanelônêt,
Ahâk, Gûdib nâlegauvinga illupsingnêpoĸ.
22 Illinniartiminulle oĸarpoĸ: Nelliutsomârpoĸ Inûb Erni-
ngata uvlungita illangænnik tækkojomaniksase, tækkonagolo.
23 Oĸautijomârpâselo: Ahâk tamânêpoĸ, ikkanelônêt Tai-
kunga ainiarase mallingniaraselo.
24 Sorlo ĸaumalak pikkangat ĸilangmit ĸaumaidlarmat,
ĸaumatilugit tamaita ĸilaub attanêtut, taimaktauĸ Inûb Erni-
nga itsomarivoĸ uvluksamine.
25 Taimnale nelliuterĸârtinnago, âniatitaujariaĸarpoĸ,
ajæktortaujariaĸarlunelo kinguvângoĸattigênut tamakkonunga.
26 Sorlo Nôab nelliunerilauĸtangane pijoĸalaungmat, tai-
maktauĸ Inûb Erningata uvluksangane itsomârivoĸ.
27 Ipkoa nerrivut immilarmiglo, nullianikput uinilarmiglo,
uvloĸ taimna tikkidlugo Nôab ittervia umiaĸsoarmut; ullitor-
nivaksûb tâva tikkipait, nungudlugillo tamaita.
28 Taimaktauĸ, sorlo Lotib nelliunerilauĸtangane pijoĸa-
laungmat. Nerrivlutiglo immerput, pisiniarlutiglo, niuvelar-
miglo, perorsêviliorput, igluliolarmiglo;
29 Uvlormele taipsomane, Lote aularmat Sodomamit, silla-
lulerpoĸ ĸilangmit ikkomamik orĸsoromiglo, tamaitalo nu-
ngupait.
30 Taimaktauĸ itsomârivoĸ Inûb Erningata uvluksangane,
saĸĸerviksangane.
31 Uvlorme taipsomane iglub ĸânganêtoĸ aĸĸarniarane,
perĸutine iglomêtut aijomavlugit. Taimaktauĸ perorsêvingmê-
toĸ utterniarane tunnuminêtunut.
32 Lotib nullianga erĸarisiuk.
33 Inôserminik ivlersinasuartub assiojijomârpâ; inôsermi-
niglo assiojijomârtub, inôtiniarpâ.
34 Oĸaupapse: Unnuarme taipsomane angutîk maggûk sin-
nigvingme attautseme innangaĸattigêgomârpuk; aipanga illa-
liortaujomârpoĸ, aipâle ĸemmaktaujomârpoĸ.
35 Arnâk maggûk kaivititseĸattigêgomârpuk; aipanga illa-
liortaujomârpoĸ, aipâle ĸemmaktaujomârpoĸ.
36 Angutîk maggûk perorsêvingmêtsomârpuk; aipanga illa-
liortaujomârpoĸ, aipâle ĸemmaktaujomârpoĸ.

37 Apperivâlle oĸautivlugo: Nâlegaĸ, nanê? Oĸautivaille:
Nane ĸigdloĸartome nektoraggit kattivakput.

KAPITEL XVIII.

Adsiujomik erĸartuijomik idluangitomik, Fariseeremiglo Zoelneremiglo. Sorrusertut issumaĸarnermik. Aluinerub agviarninganik assetârtauninganiglo. Nellautainermik Jêsusib âniangınik. Tautungitub âĸiktauninganik Jerichome.

ADSIUJOMIGLE oĸautivait, soraijuitomik tuksiariaĸarnivut
pitjutigilugo.
2 Oĸarlunelo: Erĸartuijoĸalauĸpoĸ iglugasæksoarne; tâp-
soma Gûde erĸsigingilâ, sivôrananelo inungnik.
3 Iglugasæksoarnelo tagvane uigarneĸarpoĸ; tâpsoma oĸau-
tijartorpâ: Piulinga akkerartortimnit.
4 Akkuneĸale tussâjomangilâ. Kingornganele illumigut
issumalerpoĸ: Gûde erĸsigingikalloarapko inuillo sivôraginagit,
5 Uigarneruble tâpsoma pagvisâlermanga, piulijomavara,
sugaluksaromanginama kêta.
6 Tagva Nâlegaĸ oĸarpoĸ: Ahâk idluangitub erĸartuijub
oĸausinga tussarsiuk.
7 Gûdible annerijane piulinajangilagît, uvlut unnuallo nâ-
vlugit nipliavigingmatsuk, unêt akkunêralloarune?
8 Oĸaupapse: Piulisâromârpait. Inûble Erninga tikkitso-
mârpat, nuname okpernermik nagvâromârasugiviûk?
9 Illangille ajungitônasugijut, assimingniglo nachojut matto-
minga adsiujomik oĸautivait:
10 Angutîk magguk takpaunga kattimaviksoarmut tuksia-
riartorpuk, aipâ Fariseereojoĸ, aipanglo Zoelnereojoĸ.
11 Fariseere nangerdlunelo illumigut tuksiarpoĸ imâk:
Gûde ĸujagivagit, assiptut inuktut-inginama, arĸtaijotut, idlui-
tullijotullo, arnarniartotullo, Zoelneretullônêt ôtunaĸ.
12 Wocheme maggoertorlunga nerritailivakpunga, perĸuti-
malo illûnatik tellimaujoænnik tunijivunga.
13 Zoelnerelo ĸanninane nangerpoĸ, ĸillangmullônêt ârloro-
mangitoĸ; sagvingminulle pattiksimajoĸ oĸarlune: Gûde, nâp-
kigilaunga idluitoĸsôjunga.
14 Oĸaupapse: tâmna aipaminit ajornerminit issumagijau-
jungnaernersauvlune attersârpoĸ iglominut. Ingminik angijo-
rortitoĸ miklilertitaujomârpoĸ, ingminiglo miklilertitoĸ angijo-
rortitaujomârpoĸ.
*15 **Nutaĸĸaniktauĸ** âtsivut tâpsomunga, pattingmijauĸovlu-
git. Illinniartingitale âtsijut tækkogamigit suadlalerpait.

16 Jêsusible кaiкovait, oкautivlugit: Nutaккat uvamnut pi-
lit innerterasigiglo; tâpkoa Gûdib nâlegauvia pigingmatsuk.
17 Ahamarik oкaupapse: Nutaккatut Gûdib nâlegauvinga-
nik pingitoк, itterniangilaк.
*18 **Angajoкâllo** illangata apperivâ: Ajungitotit ajoкertuijoк,
sumik piniartuksauvêk, inôtsemik nâksaungitomik kingormguji-
jomavlunga?
19 Jêsusible oкautivâ: Sôg ajunginerarpingâ? Ajungito-
кangilaк Gûdetôjub assianik.
20 Perкojat кaujimagalloarpattit: Nulliarêngnermik asse-
roijuksaungilatit. Inuartuksaungilatit. Tigliktuksaungilatit.
Inuкattitit sæglotigivlugit oкartuksaungilatit. Atâtangnik anâ-
nangniglo nâlektuksauvotit.
21 Tâmnale oкarpoк: Tamakkoa tamaita mallilauкpakka
sorrusionimnit.
22 Jêsusible tamanna tussaramiuk, oкautivâ: Attauseк
sulle pingilat. Perкutitit tamaita niorvgutiginiakit, aklujunullo
pilliutigilugit, tagva perкuteкatsiarniarpotit кillangme; кaile-
rillo malliklunga.
23 Tamannale tussaramiuk, kiksalerpoк; akluitoкsôgame.
24 Jêsusible kiksartitaumajoк tækkogamiuk oкarpoк: Alui-
tut nâlegauvingmut кilangmêtomut pilutik sappernakasakpoк.
25 Ajornanginersauvoк Kamêle merкutib ijingagut pilune,
akluitub itterniarninganit Gûdib nâlegauvinganut.
26 Tamattomingale tussartut oкarput: Kinale tagva piuli-
jaujungnarniarкâ?
27 Oкarporle: Inungnut ajornartoк Gûdemut ajornangilaк.
*28 **Tagva** Pêtrusib oкautivâ: Ahak, tamaita кemalauкpa-
vut mallilarpillo.
29 Oкautivâlê: Ahamarik oкaupapse: Kemmaijoкangilaк
iglomik, angajoкângniglônêt, кattangutiniglônêt, nulliamiglônêt,
кittornganiglônêt Gûdib nâlegauvinga pivlugo,
30 Tunnitjiviolungitomik unnuktunik mattomanêdlune, silla-
melo pijomârtome inôtsemik nungusuitomik.
*31 **12 ille** ingminut pitipait oкautivlugillo: Ahâk takpau-
nga Jerusalemut aivogut, nellautaijullo aglangit illûnatik nel-
lautsilârput Inûb Erninga pivlugo.
32 Tâmna pititaulârpoк nellojunut: mittautigilârpât, allê-
kutigilugolo, кetserarlugolo;
33 Issaкalârpâllo, toккodlugolo; uvluglo pingajuangne
makkitsomârivoк.
34 Tamakkoale tamaita tukkisingilait, oкausingillo nello-
nadlalauкput tâpkonunga, кaujimanatiglo oкauserilauкtanginik.
*35 **Jêrichomulle** кaglilerame, tautungitoк apкotâne iksiva-
voк кenuvlunelo.

36 Inugiartoĸsuit sennerĸotut tussaramigit appersorpait
mattominga.
37 Jêsusemigle Nazaremiomik ĸângiutijomik oĸautingmat-
suk,
38 Niplialerpoĸ oĸarlune: Jêsuse Davidib erninga nâpki-
ginga!
39 Sivorlertulle innerterpât nippangerĸovlugo. Tâmnale
niplialualerpoĸ: Dâvidib erninga napĸiginga!
40 Jêsusible noĸĸalerdlune tessiortauĸovâ ingminut. Aler-
matsugle, apperivâ,
41 Oĸarlunelo; Sumîk uvamnut piniarviojomavêt? Kiovâ:
Nâlegaĸ, tautuleromavlunga.
42 Jêsusiblo oĸautivâ: Tautulerit, okpernivît ikajorpâtit.
43 Tagvainarlo tautulerpoĸ, malliklugolo, Gûdelo nakori-
dlarpâ. Inuillo illûnatik tamattominga tautuktut Gûde ner-
torpât.

KAPITEL XIX.

*Zoelneremik Zachêusemik. Adsiujomik kênaujamik pimakleru-
taujunik. Jêsusib itterninganik Jerusalemut. Nellautaininginik.
Tempelib sujungaititauninganik.*

ITTERIARTULARMELO, Jericholo apĸotigivâ.
2 Ahâglo, anguteĸalauĸpoĸ tagvane Zachêusemik attiling-
mik; tâmna angajoĸaujoĸ Zoelnerinut akluitôvlunelo.
3 Jêsuselo tækkojomadlarpâ, kinaungmangât, inungmullo
sapperpoĸ, mikkigame.
4 Sivorliovlunelo aĸpangerpoĸ, napârtomullo Maulbêrelik-
samut majoarpoĸ, tækkojomavlugo, tamanna apĸotiksaringmago.
5 Jêsuselo tagvunga pigame, ĸongmut ârlorlune tækkovâ
oĸautilâllo: Zachêuse, aĸĸarsârit; iglungnut uvlome itteriaĸa-
rama.
6 Tâva aĸĸarsârpoĸ, ĸuviasuklunelo illaliorpâ.
7 Illûnatiglo tamanna tækkogamitsuk, avamudlarput, angu-
mut ajortullijomut ittermat.
8 Zachêusible Nâlegaĸ tikkipâ oĸautilâllo: Nâlegaĸ, ahâk,
perĸutikka maggoilivlugit, aipangit tunivakka aklujunut, uivê-
rijaujoĸarpallo uvamnut, sittamaertorpakka uttertilugit.
9 Jêsusible oĸautivâ: Uvlome iglo tâmna piulijiksarsivoĸ,
Abrahab erneringmagotauĸ.
10 Inûb Erninga tikkisimangmat, tammarsimajut ĸenneriar-
torlugit piulijartorlugillo.
*11 **Nâlengmatsuglo,** amalo adsiujomik oĸautivait, Jerusalemut

ĸaglilerame, Gûdiblo nâlegauvia tuavidlune saĸĸerniarasugingmatsuk.
12 Oĸarporlo: Attaneĸ nunamut ungasiktomêtomut aularpoĸ, attaniovingmik pijartorlune, kingorngagullo utteromangmilune.
13 Kivganele tellimaujortut ĸaiĸovait, tunitjivigilaitalo kênaujanik tellimaujortunik, oĸautivaillo: Niorvgotigissigik tikkerĸârtinnanga.
14 Innuĸattingitale ômigigamitsuk, oĸautjaujartorĸovât: tâmna attanioterĸongilavut uvaptingnut.
15 Uttermigamelo, attaniovik pilauramiuk, kivgane ipkoa ĸaiĸovait, kênaujanik tunnitsivigijane, tussaromavlune attunit niorvgutigilauĸtangita pijanginik.
16 Sivorleĸ tagva saĸĸerpoĸ oĸarlunelo: Attaneĸ, kênaujarnut kênaujarsilauĸpunga tellimaujortunik.
17 Oĸautivâlo: Kivgartorloriktotit, ikkitunik nertornardlutit attulauravit; iglugasaktalingnut tellimaujortunut attaniotitsomavagit.
18 Aipangatauĸ saĸĸerivoĸ oĸarlune: Attaneĸ, kênaujarnut kênaujarsilauĸpunga tellimanik.
19 Tâmnatauĸ oĸautivâ: Igvittauĸ attaniojuksauvotit iglugasaktalingnut tellimanut.
20 Pingajuaglo saĸĸerame, oĸarpoĸ: Attaneĸ, ahâk tagga kênaujaĸottit, torĸorsimajoĸ kakkigumut.
21 Erĸsigiluarapkit, angutauseravit; illilaungitatit tiguvattit, kattitidlalaitalo karngasulaungitatit.
22 Oĸautivâ: Kivgâlôjotit, oĸausernit erĸartorpagit. Angutausertunga ĸaujimalauramga illilaungitakka tigugapkit, karngasulaungitakkalo kattitikapkit:
23 Sôg kênaujaĸuttiga kênaujanik tauĸsêjunut pingipiûk? tikkikumalo, ĸaiĸonajalauĸtara illaĸartillugo.
24 Tâvâ najortine oĸautivait: Omangat kênaujaĸ aĸsârnigarisiuk tunnilugolo tellimaujortunik kênaujalingmut.
25 Oĸautivâllo: Attaneĸ, tâmna tellimaujortunik kênaujaĸalerêrpoĸ.
26 Oĸaupapsele: Peĸartoĸ sumik tunitjivioniarmat; peĸangitorle aĸsârtauniarpoĸ pinganik.
27 Ipkoale uvamnut akkerartortut, uvamnullo attaniotiviojomangitut ĸaisigik toĸĸosigiglo saĸĸamne.
*28 **Taimak** oĸarame, aularpoĸ, takpaunga Jerusalemut ailerlune.
29 Betfagemullo Betâniamullo ĸaglilerame, ĸaĸĸamut orĸsoĸtalingmut tikkilune, maggungnik illinniartiminit tilliklerpoĸ,
30 Oĸarlunelo: Aileritik iglugasangnut nelliptingnêtunut; itteruptiglo, nochaĸ pittuksimajoĸ nennilârpattik; ĸânganut sulle inungmik ingitoĸalaungitoĸ. Pittûdjârlugo ĸaitikko.

31 Apperijauguptiglo, sôg pittûdjârmangâptikko, imâk kio-
gitik: Nâlekab attoromangmago.
32 Tillijaujuglo aivuk, sorlo oĸautingmagik naipipâk.
33 Nocharmigle pittûdjârsitillugik, inungita oĸautivakit:
Sôg nochaĸ pittûdjârpittikô?
34 Kiovaille oĸautivlugit: Nâlekab attoromangmago.
35 Apâk tâva Jêsusemut, annorâtiglo nochaub ĸemmerdlo-
anut illivlugit, Jêsuselo ĸânganut ingitipât.
36 Ingergatillugolo annorâtik issivilerpait apĸomut.
37 Kaglilermallo, ĸaĸĸamit orĸsoĸtalingmit attersâlermat,
illinniartingita illûnatik ĸuviasuvaksoadlarlutik nipperĸortovlu-
tiglo Gûde nakoridlarpât, tattamnadlartut tamaita tækkojatik
pivlugit.
38 Oĸarlutiglo: Nertortaule tikkitoĸ, attanersoaĸ Nâlekab
attingane! Ullapirsauteĸarle ĸilangme, nakudlartoĸarle ĸotsing-
nerme!
39 Fariseêrillo illangita illaungmijut oĸautivât: Ajoĸertui-
joĸ, illinniartitit innertikit!
40 Kiovlune oĸautivait: Oĸaupapse, ukkua nippangerpatta,
tâva ujarĸat niplerniarput.
*41 **Iglugasæksoarnullo** ĸaglilerame, tækkunârpait ĸugvioru-
tigilaitalo.
42 Oĸarporlo: Tamanna ĸaujimagupsiuk, tagva issumak-
sarsiniarajarpose nelliunipsingne tamattomane ullapirsartaunik-
sapsingnik. Mânnale ijipsingnut ijersimavoĸ.
43 Nelliutuksamut tikkitaujomârapse, akkerartortipse illujo-
mârpâse avatipsigut, ĸittorngaselo illaliudlugit, illuluse anner-
ĸonnase; nanêkupselo illûnâne kappiasuktitsomârpâse,
44 Nungutsomârpâselo, (igluselo) ujarĸangnik maggungnig-
lônêt ĸallerêktoĸarungnaeromârput, piulijiksapse nelliuninga
kamagilaunginapsiuk.
*45 **Kattimaviksoarmullo** itterpoĸ, pisiniartullo niuverniartullo
ĸammanêtut annitilerpait.
46 Oĸautivaillo: Aglaksimavoĸ: Igluga tuksiarviovoĸ; il-
lipsele inuarviotilauĸpasse.
47 Uvlullo tamaita kattimaviksoarme ajoĸertuivoĸ. Ajoĸer-
tuijoĸsuille, aglangniglo illisimajut, inuillo angajoĸângit pina-
suarput toĸĸotsomavlugo.
48 Nagvârnagolo ĸanoĸ illijarianga, inuit illûnatik ungagi-
dlalâllo tussaromadlarmatsuk.

KAPITEL XX.

*Jêsusib kigusinga piniarnine pivlugo. Adsiujomik perorsêvile-
rijinik Wainiliksatalingmik. Zinsiksamik. Toĸĸungajut mak-
kitsomârningænnik. Åppersûmik kia Kristuse erneringmangâ-
go. Ulloreasoĸojinermik Farisêerinik.*

UVLULLO taipkoa illangænne, inuit kattimaviksoarme ajoĸer-
tormagit, oĸautsit tussarnertut oĸâlatigivlugit, ajoĸertuijoĸsuit
aglangniglo illisimajut tikkipât inuit angajoĸângit illagællugit.
2 Oĸautivâllo oĸarlutik: Oĸautittigut, kimût perĸojauvêt
taimailiorlutît? kialônêt pitsartunermik mattominga tunitsivigi-
vâtît?
3 Jêsusible kiovlune oĸautivait: Apperijomavapsetauĸ
oĸautsemik attautsemik, kiogisinga:
4 Johannesib baptijutinga ĸilangmit inungnillônêt pivâ?
5 Issumertuivulle ingmingne oĸarlutiglo: Kilangmit pijoĸ
oĸautigiguptigo, oĸautinajarpâtigut: Sôg okperilaungipisiûk?
6 Inungnille pijoĸ oĸautigiguptigo, tâva inugiartoĸsuit mil-
lorajarpâtigut ujarĸanut, Johannese illûnatik nellautaijônasu-
gingmatsuk.
7 Kiovullo: Nakit pingmangât nellovavut.
8 Jêsusiblo oĸautivait: Tamanna pivlugo oĸautingilapsetauĸ
kimit pitsartuneĸarnimnik taimailiorlunga.
*9 **Inuille** adsiujomik mattominga oĸautilerpait: Inuk pe-
rorsêviliorpoĸ, Waineliksanik illijivlune, perorsêvilerijunullo pi-
majauĸovâ, nunablo assianut aularpoĸ mulludlarlunelo.
10 Paungallo innilerviat nelliutingmat, kivgame illangat til-
livâ perorsêvilerijunut, perorsêviub paunganginik pijartorĸovlugo.
Perorsêvillerijulle (kivgaĸ tâmna) annaudlarpât mittautigivlu-
golo, neksartinagolo aulartipât.
11 Ama kivgab aipanga tilligivâ; tâmnatauĸ annaudlarpât
mittautigivlugolo, neksartinagolo aulartinivât.
12 Ama kivgâk pingajuak tilligivâ; tâmnatauĸ ikkilerpât,
(perorsêvingmillo) pingujarpât.
13 Perorsêviub inua tavâ oĸarpoĸ: Kanoĸ piniartuksau-
vêk? Ernera nagligidlartara tillijomavara; tâmna tækkogu-
nitsuk, illeraginiarpallukpât.
14 Perorsêvillerijulle erninga tækkogamitsuk, issumaksarsi-
olerput oĸarlutiglo: Tagga kingormgujijuksaĸ, ĸaititse, toĸĸo-
laulavut, kingormgutijæksangit uvagut pigilerdlugit.
15 Perorsêvingmillo pingujarlugo toĸĸopât. Perorsêviub
inuata perorsêvilerijut ukkua ĸanoĸ piniarĸagît?
16 Tikkitsomârpoĸ, ukkualo perorsêvilerijut toĸĸodlugit,

perorsêvinelo assinginut pimajauĸolugo. Tamanna tussaramitsuk oĸarput: Taimailiortoĸarniarane!

17 Tækkosarpaille oĸarlunelo: Sunauvât aglaksimajut: Ujarak, igloliortut egitangat; tâmna iglub terreĸoa ujaraulernerpoĸ.

18 Ujarĸamut ômunga kattaktoĸ serĸominiarpoĸ; kattagvigijanele (ujarĸab) serĸalliniarpâ.

19 Ajoĸertuijoĸsuillo aglangniglo illisimajut pinasuarput tigujomagalloarlugo stundeme tamattomane; inuille erĸsigivait; mallugigamitsuk adsiujomut mattomunga oĸautigingmagit.

*20 **Udjertorpâllo**, udjertortullo tâpsomunga tillivait, ajungitôjârlutik, oĸausinginit oĸausiksarsioromavlutik, pititsomavlugo attanerusermut tâpsomalo pitsartuninganut.

21 Apperivâllo oĸarlutik: Ajoĸertuijoĸ ĸaujimavogut, nellâgôrlutit oĸauseĸaravit ajoĸertuilarpillo, inuillo sivôragingingangne, Gûdemulle apĸotiksamik ajoĸertuitsiaravit.

22 Attaniviksoaĸ Zinsinik tunnitjivigilugo idluarĸâ, idluangilarlônêt?

23 Pingitsertorningille mallugigamigit, oĸautivait: Sôg ôktorpisingâ?

24 Kênaujaĸ tækkolago! kia adsinga, kialo aglangit ĸollâne? Kiovât oĸarlutik: Attaniviksûb.

25 Oĸautivaille: Tagva attaniviksoarmut tunnisiuk attaniviksûb pinga, Gûdemullo Gûdib pinga.

26 Inuillo sângænne tâpsoma oĸausingit idluigijungnangilait, kigusingalo tattaminiarivlugo nippangerput.

*27 **Tagva** Saduzêerit illangita tikkipât, makkiviksaĸarasugiklingitut, apperivâllo,

28 Oĸarlutik: Ajoĸertuijoĸ, Môsesib aglagvigivâtigut: Angutib angajua nulliaĸartoĸ toĸĸokpat, ĸittorngaĸarane toĸĸokpat, nukkangata tâva nulliarijaksarivâ, angajune kinguvâksarsivlugo.

29 Nukkarêĸalauĸpoĸ 7 nik. Angajuklek nullianilauĸtoĸ ĸittornginane toĸĸovoĸ.

30 Tugliata nulliarilermigamiuk, tâmnatauĸ toĸĸogivoĸ ĸittorngingminane.

31 Pingajuatalo pigigivâ. Taimaktauĸ 7 it illûnatik ĸittornginеĸaratik toĸĸovut.

32 Illûnatik kingorngatigut arnaĸtauĸ toĸĸogivoĸ.

33 Makkivingmele neliata nulliarijomârpaûk? Illûnatik tâpkoa 7 it nulliarilaungmatsuk.

34 Jêsusiblo kiovlune oĸautivait: Tamattoma sillab ĸittorngangit nullianijôngovut uinijôngovullo.

35 Sillable aipânut pijuksaujut, toĸĸungajunillo makkitsomârtut nullianingniangilat uiningniangilallo.

36 Kingorngane toĸĸojungnanginamik, Engelititut-ileramik, Gûdiblo ĸittorngarivait, makkiviub ĸittorngaringmagit.

37 Tokkungajulle makkitsomârmatta, Môsese tukkisititsigi-
vok, napârtunêname, Nâlegak taigamiuk Abrahab Gûdinganik,
Isaablo Gûdinganik, Jâkoblo Gûdinganik.
38 Tokkungajulle Gûde Gûdigingilât, inôjulle Gûdigivât;
tâpsomunga illûnatik inôvut.
39 Tagva aglangnik illisimajut illangita kiovlutik okautivât:
Ajokertuijok, okarlorikpotit.
40 Kingornganelo apperilugo sapperpât.
*41 **Okautivaille:** Sôg Kristuse Dâvidib ernerijanga okauti-
givatsûk?
42 Dâvide imgerutimine nangminek okarmat: Nâlegak Nâ-
lekamnut okarpok: Tallerpingma tungânut ingitit,
43 Omigijingnik illijerkârtinnanga ittikkavît ikkovra-
ngænnut.
44 Nâlekaminik Dâvidib taigamiuk, kanok ernerivaûk?
*45 **Inuille** illûnatik nâlektillugit, illinniartine okautivait:
46 Aglangnik illisimajunik illimmasugitse! annorânik angi-
joktanik attoromadlarput, niuvervingmelo salutitaujomadlarput;
illinniarvingmelo nerrimârvingmelo issukliolutik iksivajoma-
dlarput.
47 Uigarnerit pingit nungutipait, takkijuniglo tuksiarutinik
tuksiarutsomavlugit okarput. Taimak pivlugo pitlartaunersau-
jomârput.

KAPITEL XXI.

*Uigarniub tunnergutiksârsuanik. Kattimaviksûb serkomitaujo-
mârninganik.*

TÆKKONÂRAMELE, akluitut tautukpait tunnergutimingnik
illijijut Gûdib iklervinganut.
2 Uigarnermik aklujomik tækkogivok, kênaujârsungnik
maggungnik illijingmijomik.
3 Okarporlo: Ahamarik okaupapse: Uigarnek una aklujok
unnunnersanik illijivok tâpkonangat tamainit.
4 Tâpkoa illûnatik pimingnik attorniangitamingnik illijivut,
Gûdemut tunnergutiksautidlugit; unale aklujok perkutituaminik
illijivok.
*5 **Kattimaviksoarmiglo** illangit okarmatta, ujarkanut man-
niktunut ivlernartunullo ânanausijaungmat, okarpok:
6 Nelliutijomârpok tamakkoa tamaita tækkojapse kallerêk-
tokarungnaerviksangat ujarangnik maggungniglônêt serkomi-
taujomângitungnik.
7 Appersorpâlle okarlutik: Ajokertuijok, kakugo pijuksat

tamakkoa pijomârкât? sunauniarкâlo taimaitsomârviub nellunaikutaksangâ?
8 Oкarporle: Kammatitse, uivêrijauкonnase. Unnuktut tikkitsomârmatta attera atterivlugo, oкarlutiglo: Kristuseovunga, nelliusimajomiglo (oкarmilutik). Taipkoa mallingniarasigik.
9 Unatadlartunigle akkerartoкsoarniglo tussarupse, erкsiniarase: taimailiortoкariaкarmat; naggatiksarle nelliutingilaк sulle.
10 Tagva oкautivait; Inuкattigêt inuкattigênut assimingnut sorsugomârput, attaniovingmiullo attaniovingmiunut assimingnut.
11 Nunallo sunatuinarne angijomik sajukpilugomârput, кângnartoкsoaкalarmelo nusilingnartoкaromârpoк; erкsinartuniglo nellunaikutaкsoarnik saккertoкaromârpoк кilangmit.
12 Tamakkoale tamaita perкârtinnagit, tiguluse unangmijomârpâse, illinniarvingmingnullo parngnanaersimavingmingnullo pititsomârpase, attaniojunullo angajoкâкsoarnullo âtsomârpâse, attera pivlugo.
13 Taimailiorviojomârposele kigligiutjutiksamut (nellojungnaerutiksamut).
14 Omamiuteкaritse, siaklerniarase sivorngagut, sumik kigusiksaкarniarmangâpse.
15 Uvanga кannermik illisimanermiglo tunitjivigijomavapse, ômigijise illûnaita kionermik akkerartornermiglo illipsingnut sappilertillugit.
16 Angajoкâpse aglât, кattangutipselo, illapselo illanârijipselo pititsomârpâse, illapselo illangit toккotsomârpait.
17 Inuillo illûnatik ômigidlaromârpase attera pivlugo.
18 Nujarlo attauserlônêt niaкupsingnit asserortauniatsangilaк.
19 Soккoserlugase tarnise piulisigik.
20 Jerusalemible avatâ sorsuktuksarsoarnik illumajoк tækkogupsiuk, tagva кaujimaniarpose asserortauniarvia nelliutilermat.
21 Taimaipat, Jûdêamêtoк кemmâlerle кaккanut, tagvanêtorlo кerкane aulalerle, assinêtorlo perorsêvingme itterniarane.
22 Tamakkoa kiglungniub uvloringmagit, aglaksimajut tamaita nellautserкovlugit.
23 Kappianamêgle singaijut amâmaktitsijullo, tamanna nelliutikpat; angijomik kappianartoкaromârmat nuname, inuкattigêllo ukkua ningarijaudlaromârput.
24 Saviksoarnut ipiktunut toккotauniarput, nunalingnullo illûnainut âtauniarput; Jerusalemelo asserortauniarpoк nellojunut, nellojut nelliuningat nâmakserкârtinnago.
*25 **Seккinerlo,** taккerlo, uvloritjallo nellunaikutaкaromârput; inuillo nunamêtut erкsinermut sivôradlaromârput; imarbiksoarlo malliksuavaksuillo iktulijâromârput.

26 Inuillo erĸsinermut utaĸĸinermullo nukkingerutijomârput, nunamut pijomârtuksat pivlugit; ĸilaub pitsartuningit aulataujomârmatta.
27 Taimaipallo Inub Erninga tâva tækkoniarpât nuvujatigut ĸaijoĸ, pitsartudlarlune ânanaudlartoĸ.
28 Tamakkoale pilerpatta, ârloritse tækkosarluselo, piulijauviksase ĸaglilermat.
29 Adsiujomiglo oĸautivait: Napârtoĸ Faigeliksaĸ, napârtullo tamaita tækkonârsigik.
30 Siggilerangata, tukkisitigivasse ĸaujimalerluselo aujajaraklilermat.
31 Taimaktauĸ illipse, makkoa tamaita pigiartut tækkogupsigik, Gûdib nâlegauvinga ĸaglilermat, ĸaujimaniarpasse.
32 Ahamarik oĸaupapse: Kinguvângoĸattigêt ukkua nunguniatsangilat, makkoa illûnatik nâmakserĸârtinnagit.
33 Killaglo nunalo nungujomârpuk, oĸausikkale nungujomângilat.
34 **Illipsele** udjertoritse, ômatise oĸumailerĸonnagit nerritunermut immertunermullo, nunab pinginik pinasuarnermullônêt, uvlormut taipsomunga opingartauĸonnase.
35 Taipsoma nunamêtut tamaita tikkitsomârmagit nigaĸtut.
36 Taimak pivlugo pigâtsainaritse tuksiarluselo, ĸemmâjuksauĸovluse tamakkoninga pijomârtunik illûnainik, Inublo Erningata sângane nangerungnarĸovluse.
37 Uvlôjarangallo, ajoĸertuivoĸ kattimaviksoarme; unnugangalle aularpoĸ ĸaĸĸamut orĸsoĸtalingmut, tagvanêlerdlunelo.
38 Uvlâkullo inuit illûnatik tikkipât, kattimavingme nâlegiarlugo.

KAPITEL XXII.

Ajoĸertuijoĸsuit kajusiningænnik Jêsuse toĸĸotsomavlugo. Kommunionib illijauninganik. Illiniartit anginersautitsomaninginik. Jêsusib oĸâlaninginik kingorlerpânik. Tuksiarninganik Getsêmaneme; pititauninganik Jûdasemut, pijauninganiglo. Missiarutauninganik Pêtrusemut. Toĸĸotæksaunerartauninganik.

SÊRNARSAUTEKANGITUNIGLE ĸaĸĸôjartorviksaĸ ĸaglilerpoĸ, aularviksiorvingmik taijaujoĸ.
2 Ajoĸertuijoĸsuillo aglangniglo illisimajut pinasuarput ĸanoĸ illivlutik toĸĸodlugo; inuille erĸsigivait.
3 Sâtanasele Jûdasemut Issariotemik attelingmut, 12 it illangænnut, pullamajarêrpoĸ.

4 AjoKertuijoKsoarnullo angajoKânullo aivoK oKarKattiku-
mavlugit, KanoK illivlune pititsomavlugo tâpkonunga.
5 Kuviasulerput tagva kênaujaniglo tunitsivigijomavlugo
angerpât.
6 Angerporlo tagva, pitjutiksarsiorlunelo pititsomavlugo
pikablâdlarneKarane.
*7 **SêrnarsauteKangitunigle** KaKKôjartorviub uvlunga nelliu-
tingmat, saugârsub aularviksiorutiksab toKKotaujuksauvia,
8 Pêtruselo Johanneselo tillivak, oKautivlugik: AKiksuijar-
toritik saugârsungmik aularviksiorutiksamik nerKiksaptingnik.
9 Appersorpâgle: Nane âKiksortauKoviûk uvaptingnût?
10 OKautivak: Ahâk, iglugasæksoarnut itteruptik, inuk
illiptingnik pârsiniarpoK immertartoK; tâmna mallikitikko iglo-
mut taipsoma ittervigijanganut.
11 Iglublo inuanut oKaritik: AjoKertuijub oKautjauKovâ-
tit: Iglo nanêkâ, saugârsungmik aularviksiorutiksamik nerri-
viksara, illinniartikka illagilugît?
12 Iglomiglo angijomik tulleraratsiaKtalingmik unnertûtilâr-
pâtik; tagvane âKiksortikko.
13 Aivuk tagva, sorlolo oKautingmagik naipipâk, saugâr-
suglo aularviksiorutiksaK âKiksorpâk.
14 Nelliutingmallo ingipoK Apostelit 12 it illagilugit.
15 OKautivaillo: Killanâdlalaukpunga, saugârsuk una au-
larviksiorutiksaK nerrijomavlugo illagiluse âniaKârnanga.
16 OKaupapsele, kingorngagut mattominga nerriniarung-
naerpunga, Gûdib nâlegauvingane nâmakserKârtinnago.
17 Ermgusiârsuglo tiguvâ, Kujalivlunelo oKarpoK: Tâmna
tigusiuk aviklugolo illipsingnut.
18 OKaupapse, immerniangilanga napârtub Waineliksab
iptinganik, Gûdib nâlegauvia tikkerKârtinago.
*19 **KaKKôjarlo** tiguvâ, Kujalivlunelo avgorpâ tâpkonungalo
tunivâ oKarlunelo: Tagva timiga tunnijauniartoK pivluse; tai-
mailioritse erKaumajauniksamnut.
20 Taimaktauk ermgusiârsuk tigugiva, nerrijarêramik,
oKarlunelo: Tagva Testamentitâk aumne, tâmna Kovijauniar-
poK pivluse.
*21 **Ahâgle**, uvamnik pititsiniartub aggangit illagivlunga
nerrimârvimnêput.
22 Inûble Erninga aileralloarpoK, sorlo issumasimmau-
taungmat. Inugle tâmna kappianamêk tâpsominga pititsijoK.
23 Ingmingnullo appersôtilerput, kinaungmangât akkuner-
mingne taimailiorniartoK.
*24 **Akkerartûtilerputtauk** ingmingnut, kina akkunermingne
anginerongmangât.
25 OKautivaille: Attanersuit nunamêtut attaniotivut, pit-
sartuneKadlartullo taijauvut attanernik saimaijunik.

26 Illipsele taimailerniarase: illasele angneĸ nukkardlitun-
ituksauvoĸ, angajoĸaunerojorlo kivgatut-idlune.
27 Kina attanionersauvâ? nerrimârvingme iksivajoĸ, kiv-
gartortorlônêt? Taimnaungitoĸ, nerrimârvingme iksivajôĸ?
Uvangale akkunapsingne kivgatun-ipunga.
28 Illipsele najutsainalauĸpapsinga kappiasugnimne.
29 Nâlegauviglo tunnijomavara illipsingnut, sorlo Atâtama
ĸailaungmago uvamnut.
30 Nerriluselo immertuksauvose nerrimârvimne nâlegauvim-
nêtome, iksivaluselo iksivautane, Israêlib kinguvângit ĸittor-
ngarêt 12 it erĸartorlugit.
*31 **Nâlegarle** oĸarpoĸ: Simon, Simon, ahâk Sâtanasib pijo-
magalloarpâse sannêjaromavluse sorlo ĸaĸĸôjaksatitut.
32 Uvangale pivlutit tuksialauĸpunga, okpernît soraerĸon-
nago. Kingorngagullo ama sâgiaruvit, ĸattangutitit nakoĸsiti-
niakit.
33 Oĸautivâle: Nâlegaĸ, opallungaersimavunga aiparilutit,
parngnanaersimavingmut toĸĸomullo aiĸattigijomavlutit.
34 Kiovâle: Pêtruse, oĸaupagit, angutauneĸ uvlome nip-
lerniangilaĸ, missiarĸârtinnak pingasuertorlutit, illitarsigavit
uvamnik.
*35 **Oĸautivaillo:** Tillijaĸattalaurapse pôĸarase, ikpiârsoĸa-
raselo, ittigaguteĸaraselo, taipsomane ajoĸsalauĸisê? Kiovat:
Aukak.
36 Tagva oĸautivait: Mânnale pôĸartub neksarliuk, tai-
maktauĸ ikpiârsuk. Taimaitoĸangituble annorâne pisiniutigi-
liuk, saviksoarsiniarlunelo pile.
37 Oĸaupapsele: Nellautsijariaĸarivut aglaksimajut uvam-
nik: Ajortullijut akkorngænnut pititaujoĸ. Aglait uvamnik
aglaksimajut nâmaksiniarput.
38 Kiovâlle: Nâlegaĸ, ahâk, tagva saviksoâk magguk.
Oĸautivaille: Nâmakpoĸ.
*39 **Illutsimitullo** annivlunelo aularpoĸ ĸaĸĸamut orĸsoĸta-
lingmut. Illinniartingitalo mallikpât tagvunga.
40 Tagvungalo pigame, oĸautivait: Tuksiaritse, ôktortau-
lungnermut perĸonnase.
41 Kemakpait tâva millûtib tupvingatun ĸannitigijomut,
sêrĸortorlunelo tuksiarpoĸ.
42 Oĸarlunelo: Atâtak, pijomanguvit ermgusiârsuk una pê-
ruk uvamnit; pijomajaraungitorle, pijomajat pile!
43 Engelille illangata ĸillangmit saĸĸervigivâ nakkoĸsilu-
golo.
44 Toĸĸomullo aulaumajartitaugame tuksialualerpoĸ. Kiæ-
gungningille kuttitut auktun-itut nunamut kattalerput.
45 Tuksiarnermille makkiname, illinniartine kiksarnermut
sinniktut naipipait;

46 Oĸautivlugillo: Sôg sinnikpisê? makkititse tuksiarluselo, ôktortaulungnermut perĸonnase.

*47 **Sulle** taimak oĸartillugo, ahâk, innugiartoĸsuit ĸaglilerput; 12 illo illangat, Jûdasemik attilik sivorlerivât; tâpsoma Jêsuse ĸannilerpâ kunigomavlugo.

48 Jêsusible oĸautivâ: Jûdase, Inub Erninga kunniklugo nellonailiviûk?

49 Najortingitale, ĸanoĸ, illiortoĸalermat tækkogamik, oĸautivât: Nâlegaĸ saviksoarmik attortuksauvitâ?

50 Illangatalo, ajoĸertuijoĸsûb kivganga ullimavlugo, siutâ tallerpia nakkappâ.

51 Jêsusible kiovait oĸarlune: Issumamingnik pilit. Siutâlo aktorlugo mammitipâ.

52 Jêsusible ajoĸertuijoĸsuit, angajoĸaujullo kattimavingme, angajoĸaunerojullo tigujartortine oĸautivait: Sorlo inuartomut tikkipose, saviksoalijarluse ajaupialijalapselo.

53 Uvlut tamaita najortigilauĸpapse kattimavingme, aktulaungilapsingalo aggangmut attautsemullônêt; tamadjale stundise, târtublo pitsartuninga.

*54 **Tigulerpâlle**, aularutivlugolo ajoĸertuijoĸsûb igloĸsoanganut pitipât. Pêtrusible allivasiklune mallikpâ.

55 Ikkomamigle ikkitsivut avalut illuata ĸerĸane, tagvanelo iksivalerput, Pêtruselo akkorngænnut ingipoĸ.

56 Kivgallo arnat illangata ikkomab senniane iksivajoĸ tækkogamiuk, tækkunâlerpâ oĸarlune: Tâpsomatauĸ illagilauĸpâ.

57 Missiarporle oĸarlune: Arnaĸ, illitaringilara.

58 Killamiârsuglo kingorngagut, assiata kivgab tækkogivâ oĸarlune: Igvittauĸ taipkoa illagivattit. Pêtrusible kiovâ: Inuk, taimnaungilanga.

59 Ama ĸillamiojungnaermat, stundib attautsib kingorngagut, taipsoma assia oĸarivoĸ: Ahamarik, tâpsoma illagilaurivâ: Galilêamiôgame.

60 Pêtrusele oĸarpoĸ: Inuk oĸautsitit nellovakka. Sulle taimak oĸartillugo angutauneĸ niplerpoĸ.

61 Nâlekable ĸeviarlune Pêtruse tækkusarpâ. Pêtrusiblo Nâlekab oĸausinga erĸarpâ, oĸautilaungmago: Angutauneĸ niplerĸârtinnago missiarutigilârparma pingasuertorlutit.

62 Pêtruse tagva annivoĸ ĸeavlunelo kiksadlarlune.

*63 **Angutille** Jêsusemik tigusijut mittautigivât annaudlalâllo.

64 Mattuvlugolo, kênangagut erĸsârdlugo apperivât oĸarlutiglo: Nellautalertigut, kia erĸsârpâtît?

65 Assinginuttauĸ unuktunut oĸausilungnut oĸautigivât.

*66 **Kaulermallo**, inuit angajoĸângit, ajoĸertuijoĸsuillo aglangniglo illissimajut ĸaggimiolerput, kiglisiniarviksoarmingnullo âpât.

67 Oĸarlutiglo: Kristuseoguvit oĸautitigut. Oĸautivaille:
Oĸautigupse, okperiniangilapsinga;
68 Apperigupsele, kioniangilapsinga, aularĸoniangilapsinga-
lônêt.
69 Tamanna pivlugo mattoma kingorngane Inûb Erninga
iksivajomârpoĸ Gûdib ajugaĸangitub tallerpiata tungâne.
70 Tagva illûnamatsiatik oĸarput: Gûdib Ernerivâtît?
Oĸautivait: (Nellâgut) oĸarpose, taimnauvunga.
71 Tâpkoalo oĸarput: Kigligiutjuteĸariaĸarungnaerpogut,
nangmineĸ ĸanninganit tussaraptigo.

KAPITEL XXIII.

Jêsusib Pilatusemut kiglisinniartauninganik. Herôdesemut âtauninganik. Barrabasemik. Jêsusib toĸĸotæksaunerartauninganik, mittautigijauninganik, kikkiaktortauninganiglo, illuvertauninganiglo.

ILLÛNATIGLO kattimajut nikkovilutik Pilatusemut âpât;
2 Passidlalerpâllo oĸarlutik: Kaujimavavut, inuit nâlegung-
naertimmagit; attaniviksoarmullo Zinsit tunnijauĸungilait,
Kristuseovlunelo attanersoaĸ oĸartoĸ.
3 Pilatusible apperivâ: Jûdit attanerivâtît? Kiovâ oĸar-
lune: (Nellâgut) oĸarpotit.
4 Pilatuse ajoĸertuijoĸsoarnut inungnullo oĸarpoĸ: Inuk
una pitlaræksaunasugingilara.
5 Tâpkoale katsungailutik oĸarput: Inuit aulatidlalauĸpait
ajoĸertûtiminut, Jûdêame illûnane, Galilêamit pilerame, tamau-
nga pivlune.
6 Pilatusele Galilêamik tussarame, apperivoĸ, Galilêamiông-
mangât?
7 Herôdesib attaniovinganit pijoĸ tussaramiuk, Herôdese-
mut âtauĸovâ, uvlune taipkonane taimnatauĸ Jerusalemêngmat.
*8 **Herôdesible** Jêsuse tækkogamiuk, ĸuviasudlalerpoĸ, ak-
kunit tækkojomadlalauramiuk, unuktunik tussaumagamiuk; tat-
tamnartomik tâpsomangat tækkonajarasugællune.
9 Sunatuinarniglo appersorpâ. Kiungilâle sumiglônêt.
10 Ajoĸertuijoĸsuille aglangniglo illisimajut tagvanêtut pas-
sivât angijomik.
11 Herôdesible sorsuktuksaĸotingitalo nachogivlugo mittau-
tigivât, annorâmiglo ĸaĸĸortamik attitipât, amalo Pilatusemut
uttertipât.
12 Uvlorme tâpsomane Pilatuse Herôdeselo illanarêlerpuk;
sivorngane ingmingnut ômisûtilauramik.

*13 **Pilatusible** ajoĸertuijoĸsuit angajoĸâllo inugasæksuillo attautsemut ĸaiĸovait.

14 Oĸautivlugillo: Inuk una uvamnut ĸaipasse, inungnik nâlegungnaertitsijomik oĸautigijase. Ahâglo, sâpsingne kiglisinialauĸtara, passitiksapsingniglo inungmut ômunga nagvâlaungilanga.

15 Herôdesetauĸ pinginivoĸ; tâpsomunga tillilaurapse; ahâglo passitiksarsijoĸangilaĸ tâpsomane toĸĸotsitiksangonermik.

16 Tamanna pivlugo sugiârlugo aularĸojomavara.

17 Illutsimitut parngnanaersimavingmêtomik taipkonunga aularĸojijuksaungmat, aularviksiorvik nelliutingmat.

18 Tagva illunamatsiatik nipperĸortovlutik oĸarput: Pêruk una, Barrabasemik tunnitjivigitigut.

19 Tamna parngnanaersimavingmut ittertitaumajoĸ, kippalijoĸsuit illagællugit, iglugasæksoarne inungmik toĸĸotsigamik.

20 Pilatusib ama nipperĸortovlune oĸautivait, Jêsuse aularĸojomagamiuk.

21 Taipkoale ĸaggudlarlutik oĸarput: Kikkiaktoruk, kikkiaktoruk!

22 Pingajuangniglo appersorpait: Kanoetomik ajortullilauĸâ? toĸĸotaujutiksamik nagvârvigingilara; tamanna pivlugo issaĸadlarlugo aularĸojomavara.

23 Nippersoarmulle perĸotsainarpât kikkiaktortauĸovlugo. Tâpkoalo ajoĸertuijoĸsuillo nippersoangit sugalulerpalliadlarput.

24 Pilatusib tâva perĸovâ, taimak pijomangmatta.

25 Pijomajangillo malliklugit aularĸovâ parngnanaersimavingmut ittertitaumajoĸ, kippalijoĸsuit illagilugit inungmik toĸĸotsijoĸ; Jêsusele unnertujutigivâ tâpkoa issumanginut.

*26 **Aularutigamitsuglo**, inuk tiguvât, Simonemik attilik Zirêneĸioĸ, perorsêvingmit pijoĸ; tâpsomunga kikkiaktortauviksaĸ erĸsuktauĸovât, Jêsuse malliklugo.

27 Inugasæksuillo, arnagasaillo mallikpât, uggurivlugolo ĸeagivât.

28 Jêsusible ĸeviarpait oĸautivlugit: Jerusalemiut panningit, ĸeanasinga, illipsingnigle ĸittorngapsingniglo ĸeatitse.

29 Ahâgle, nelliutsomârpoĸ oĸauseĸarviojuksaĸ: Pilloridlarput ĸittorngisuitut, timillo ernilaungitut, iviangingillo amâmagviolaungitut.

30 Kaĸĸâlungnut oĸaromâlerput tagva: Sittôrvigidlartigut! ĸaĸĸârulangnullo: Ulliktigut!

31 Napârtoĸ ômaĸ taimailiormatsuk, ĸanoĸ pannarmik pijoĸaromârĸâ?

32 Assîgik magguk, ajortullijuk, âtauĸattaugivuk toĸĸotauĸovlugik.

33 Tagvungalo ĸaĸĸamut Golgatamik, imaipoĸ niaĸoviner-
talingmik taijaujomut tikkinamik, tagvane kikkiaktorpât, inuar-
tuglo; aipâ tallerpiata tungâuut, aipâle saumiata tungânut.
*34 **Jêsusele** oĸarpoĸ: Atâtak issumagijungnaervigikit; suli-
jatik nellongmagit.
35 Inugasæksuillo tagvanêtut tækkonârpat. Angajoĸâllo
inuit illagivlugit mittautigivât, oĸarlutik: Assine ikajulauĸpait,
ingminik piulile, Kristuseogune, Gûdib annerijanga.
36 Sorsuktuksattauĸ mittautigivât, ĸannilerlugolo sêrnarto-
mik âtsivigivât.
37 Oĸarlutiglo: Jûdit attanerikpattit, illingnik nangmineĸ
piulidlarit.
38 Aglaittauk nippitipait ĸollânut, Grîchillo, Latainerillo,
Ebrêerillo oĸausinginik, imaitut: Jûdit attaningat.
*39 **Ajortullijugle** aipangata nivingaĸattingata mittautigivâ
oĸarlunelo: Kristuseoguvit, illingnik nangmineĸ piulidlarit,
uvaguglo.
40 Aipangata suadlarlugo oĸautivâ: Igvittauĸ Gûde erĸsi-
gingilat, tâpsotunaĸ (toĸĸomut) pitlartaugalloarlutît?
41 Uvaguglo pitlartaujariaĸaramnuk, ajortullilauramnuk;
tâmnale idluitullilaungilaĸ.
42 Jêsusemullo oĸarpoĸ: Nâlegaĸ erĸaringa, nâlegauving-
nut tikkikuvit.
43 Jêsusiblo kiovâ: Ahamarik oĸaupagit, uvlome aiparilâr-
pagit Paradîseme.
44 Stundelo 6 olermat, nuname illûnâne târtoĸsôlerpoĸ,
stundit 9 ingat tikkidlugo.
45 Seĸĸinerlo ĸaumajungnaerpoĸ, kattimaviksûblo upkoĸ-
soanga allikpoĸ ĸettermigut.
*46 **Jêsuselo** nipperĸortovlune oĸarpoĸ: Atâtak, anernera
aggangnut perĸovara. Taimak oĸarame, anernangêrpoĸ.
47 Angajoĸâble illiortoĸalauĸtut tækkogamigit, Gûde nako-
ridlarpâ, oĸarlunelo: Ahamarik, angut tâmna idluartôlauĸtoĸ!
48 Inuillo illûnamatsiatik tagvanêtut, tamakkoninga tække-
nârtut, ĸanorlo illiortoĸalaungmat, tækkogamik, sagvitik pat-
taktordlugit utterput.
49 Illûnatigle illangit, arnallo tâpsominga malliksimajut
Galilêamit, allivasiktome nangerput, tamakkoninga tamainik
tækkunârlutik.
*50 **Ahâglo** angut, Jôsefemik attilik, kiglisiniarpaktut illa-
ngat, ajungitoĸ issumagiktorlo!
51 Tâpsoma issumaĸattigilaungilait (Jêsuse toĸĸoĸovlugo);
tâmna Arimatîamit, Jûdit iglugasæksoangita illanginit pijoĸ,
Gûdib nâlegauvinganik nerriungmijoĸ.
52 Tâpsoma Pilâtusemut ailune, Jêsusib timinga ĸenuarivâ.
53 Aĸĸartipâ tâva, uvineruksaijamiglo immuserdlugo, illu-

vermullo illivâ ĸairtomut illulimajomut, inungmik illijiviolau-
ngitomut sulle.
54 Uvloĸ tâmna opallungaijaiviovoĸ, sabbateolilarmelo.
55 Arnattauĸ illagællugo Galilêamit pijut, mallikput, illu-
veĸ ĸemmergojartordlugo, ĸanorlo timinga illijaulermangât.
56 Uttilerput tâva, mingoarutiksamiglo tippitsiariksaumiglo
opallungaijaijartorput; sabbateotillugolo ĸikkarput, perĸojat
malliklugit.

KAPITEL XXIV.

Kristusib makkininganik. Saĸĸertininganik Emauseliartung-nut, Jerusalemelo. Killaliarninganik.

WOCHIB uvlungita sivorlerpângane illuvermut pivut, mingoa-
rutiksallo âĸiksulauĸtatik neksarpait, assitiglo illagivait.
2 Ujaraksoarle aksakârtitavineĸ illuvermit naipipât.
3 Itterpullo, Nâlekablo Jêsusib timinga nenningilât.
4 Taimâk pivlugo siaklilermatta, ahâk angutik magguk
sennianut pivuk, ĸeblertangnik ânnorâlîk.
5 Erksilerput tagva, kênangillo kattalungavut. Tâpkoa
oĸautivait: Sôg ômartoĸ ĸennerpisiûk toĸĸungajunê?
6 Tamânêngilaĸ, makkisimavoĸ, Erĸarsiuk, oĸautilaung-
masse sulle Galilêamêdlune,
7 Oĸarlunelo: Inûb Erninga inuit ajortullijut agganginut
pititaujariaĸarpoĸ kikkiaktortaulune, uvluglo pingajuangne
makkitsomârpoĸ.
8 Oĸausingillo tâva erĸarpait.
9 Illuvermillo aularput, tamakkoninga tamainik 11 it assi-
ngillo oĸautijartorlugit.
10 Marîale Magdalêna, Johannalo, Marìalo Jakôbusib assi-
ngillo, tagva arnat tamattominga oĸartut Apostelinut.
11 Tâpĸoale oĸausingit unipkausetuinaunasugivait okperi-
nagillo.
12 Pêtrusele nikkovidlune illuvermut aĸpangerpoĸ, illua-
nullo itsuarame, uvineruksaijat kissêta tækkovait, aulardlunelo;
tattaminiarporlo, ĸanoĸ illiortoĸalaungmat.
*13 **Ahâglo,** illâgik magguk uvlorme tamattomane iglugasang-
nut aivut, Emausemik attilingnut, Jerusalemit stundinik pinga-
sunik (pissuklune) ĸanningitigijunut.
14 Oĸarĸattigêkpuglo pijoĸalauĸtut tamakkoa tamaita pit-
jutigællugit.
15 Taimak oĸartillugik, ingmingnut apperiĸattautivlutik,
Jêsusib anguvak ingergaĸattigivlugiglo.
16 Ijîgigle tautungititauvuk, illitarserĸonnagik tâpsominga.

17 Oĸautivagle: Kanoĸ oĸâlavitîk illiptingnut ingergavlu-
tik kiksalaptiglô?
18 Tagva aipangata kiova, Kleofasemik attiggub, oĸaudlu-
golo: Tujormitjanit illûnainit Jerusalemêtunit uvlune tamak-
konane pijoĸalauĸtunik ĸaujimangitotôvêt?
19 Apperivaglo: Sumîk? Kiovâk: Jêsuse Nazaremioĸ piv-
lugo, nellautaijôlauĸtoĸ pitsartudlarlune, piniarnernut oĸautsi-
nullo, Gûdemelo inungnelo tamaine.
20 Tâmna ajoĸertuijoĸsoapta angajoĸâptalo unnertujutigi-
nerpât toĸĸotauĸovlugo, kikkiaktortauĸovlugolo (senningajo-
lingmut).
21 Uvagulle Israêlitit piulijauniarasugivavut tâpsomunga.
Uvlomelo uvlut pingatserput, taimangat taimailiormatsuk.
22 Arnat illapta illangita illuvermut uvlârulauĸtut ĸoaĸ-
sârtilauĸpâtiguttauĸ,
23 Timinga nenninginamitsugôĸ, oĸariartorpullo Engelîng-
nik tækkolauramigôĸ, ômartomik oĸartûngnik.
24 Illaptalo illuveĸ nellipsarpât, taimaglo naipipât, sorlo
arnanut oĸautaungmat, (Jêsusele) nagvângilât.
25 Oĸautivaglo: Illisimaitotik, ômatîptikut erĸeasuktotik,
tamakkoninga tamainik okperlutik, nellautaijut oĸauserilauĸ-
tanginik.
26 Kristuse taimak âniatitæksaulaungilâĸ ânaunerminullo
itterlunê?
27 Môseselo nellautaijullo tamaita oĸautigilerpait tâpkung-
nunga, aglangniglo tamainik aglaksimajunik tâpsominga tukki-
sititsiarlugik nellojungnaertipak.
28 Iglugasaille aivigijatik ĸaglileramigit, ĸângiutiniarĸôlau-
lerpoĸ.
29 Noĸĸarsarpâglo oĸarlutik: Uvaptingnêlaurit, uvluklilerm-
mat unnulermallo. Itterĸattigivaglo tâpkunangnênialerdlune.
30 Iksivaĸattigileramigik nerrivlutik, ĸaĸĸôjaĸ tiguvâ, ĸu-
jalivlunelo avgorpâ tapkungnungalo tunivâ.
31 Ijîgik tâva uititaulerpuk illitarivâglo. Sâmingnelo nip-
paivâk.
32 Ingmingnullo tâpkoa oĸalerpuk: Omativuk illuptingne
ônarsilaungilâk, oĸautingmattiguk apĸome, aglangnik nello-
jungnaertingmattigûk?
33 Stundemelo tamattomane nikkovipuk, uttermilutiglo
Jerusalemut, 11 illo kattimajut naipipait, najortingillo.
34 Tapkoa oĸarput: Nâlegaĸ illa makkisimavoĸ, Simone-
mullo saĸĸilauĸtoĸ.
35 Tâpkoalo (magguk) unipkârvigivait apĸome illuserilauĸ-
tamingnik, ĸannorlo illitarsijutigigamikko, ĸaĸĸôjaĸ avgormago.
*36 **Tamattomingale** oĸauseĸartillugit, Jêsusib nangmineĸ
akkorngænut pivlune oĸautivait: Ullapirsauteĸaritse!

37 Koaksângalerpulle erksililarmiglo, anernênak tækkona-
sugællugo.
38 Okautivaillo: Sôg koaksângavisê? sôglo taimaitunik
issumakarkisê ômattipsingnê?
39 Aggakka itigakkalo tækkulersigik, uvangauvunga nang-
minek; aktorlungalo tækkunârsinga: Anernek uvinekangilak
saunekaranelo, sorlo uvanga tækkogapsinga pekartunga.
40 Taimaglo okarame, aggane ittikkanelo kemmergojauko-
lerpait tâpkonunga.
41 Kuviasungnermulle sulle okpingimatta, tattaminiarmat-
talo, okautivait: Ovane nerkiksakarkisê?
42 Mingeriablo jarrasimajub illanganik, igupsaujârtullo
orksuænnik manijivut tâpsomunga.
43 Tiguvaillo, nerrilarmelo tækkoænne.
44 Okautivaillo: Tamædja okausikka, okauserilauktakka
illipsingnut, sulle najulaurapse; pivlunga aglaksimajut illûna-
matsiatik nellautsijuksaungmatta, Môsesib nellautaijullo agla-
ngine, Dâvidiblo imgerutingine.
45 Tagva nellojungnaertipait, aglangnik tukkisilerkovlugit.
46 Okautivaillo: Taimak aglaksimavok, taimaglo Kristuse
âniatitæksaulaukpok, makkituksauvlunelo, tokkungajunit uvluk
pingajuangne.
47 Okâlakojilunelo attermine kakkialernermik issumagijau-
jungnaernermiglo ajornernit inukattigênut tamainut, Jerusale-
miut pigiarkârlugit.
48 Illipsele tamakkoninga tamainik kigligiutsijôvose.
49 Ahâglo, atâtama okautigilauktanga illipsingnut tillijoma-
vara. Illipsele iglugasæksoarne Jerusalemêtuksauvose, pângat
pitsartunermik tunnitsiviokârase.
*50 **Tagvangalle** Betâniamut aitipait, agganelo kollangiuti-
tidlugit saimartipait.
51 Taimaglo saimartikamigit kemakpait, killangmullo
kongmuarpok.
52 Tâpkoale tuksiarvigivât, Jerusalemullo kuviasuvaksoa-
dlarlutik utterivut;
53 Kattimavingmêtsainarlutiglo Gûde nakkoridlarpât kuja-
gidlarlâllo.

EVANGELISTIB JOHANNESIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Kristusib nellâgut Gûdeoninganik uviningorninganiglo. Johannesib baptiterijub oкauteкarninganik Jêsusemik. Jêsusib annerosungninganik illinniartime sivorlinginik.

PIGIARNERME oкausek ipoк, oкauserlo Gûdemêpoк, oкauserlo Gûdiovoк.
2 Tâmna pigiarnerme Gûdemêpoк.
3 Tamaitarsuit tâpsomunga pingortitauvut, tâpsomalo assiagut pingortisimangilat pingortisimajut.
4 Inôsek tâpsoma illuanêpoк; inuillo inôsek кaumanerivait.
5 Kaumajorlo кaumaivoк târtomut, târtomiullo tukkisingilât.
*6 **Inungmik** tillijaumajoкarpoк Gûdemut, Johannesemik attilingmik.
7 Tâmna tikkilauкpoк kigligiutsijôvlune, kigligiutserкovlugo кaumajomik, illûnaita tâpsomunga okpertitaulerкovlugit.
8 Nangminek tâmna кaumajôlaungilaк, kigligiutsijuksauvlunele кaumajomik.
9 Tamadja piksekârtoк кaumajoк, inungnik illunainik кaumaksaijoк, nunamut tikkitunik.
10 Sillaкsoarmêlauкtoк, sillaкsoarlo tâpsomunga pingortitauvoк; sillaкsoarmiullo illitaringilât.
11 Inuкotiminut tikkipoк, inuкotingitalo illaliungilât.
12 Tâpsominga illaliortut illûnaita, tâpkoa pitsartunermik tunitjivigivait, kittorngaulerкovlugit Gûdemut, okpertut tâpsoma attinganut.
13 Tâpkoa aungmit pingitut, uviniub pijomajanganillônêt, angutib pijomajanganillônêt, Gûdemille erniangomajut.
14 Oкauserlo uviniolerpoк, inôкattigællutalo, (ânanauningalo

tækkolaukpavut, ernetuab Atâtamit pijub ânanauningatut) sai-
manelijartok, miksekârnelijartorlo.
*15 **Johannese** tâpsominga kigligiutjivok, kaggudlarlunelo
okarpok: Tâmnauvok okautigilauktara imâk: Kingunipkut kai-
niarpok sivunimnêlauktok, pilerkârtinnanga ilaurame.
16 Tâpsomalo pitakaloringninganit tigusilaukpogut saima-
nermik saimanermut.
17 Perkojalle Môsesekut tunnijauvut, saimanek miksekâr-
nerlo Jêsuse Kristusekut pivuk.
18 Gûdemik tækkomajokangilak. Ernetuab, Atâtab sarliar-
tangata, tamattominga nellojungnaertilaukpâtigut.
*19 **Tamædja** Johannesib kigligiutjininga, Jûdit tilliklermatta
Jerusalemit ajokertuijunik Lêvitiniglo, apperijaukovlugo: Ki-
nauvêt?
20 Kigligiutjivorlo sæglunanelo, kigligiutjivorlo: Kristuse-
ungilanga.
21 Apperivâleo: Kinauvime? Eliaseôvet? Okarpok: Taim-
naungilanga. Nellautaijôvet? Kiovailo: Aukak.
22 Tagva okautivât: Kinauvime? kiojungarkovluta uvap-
tingnut tilliklertunnut. Igvit kannok pivlutit okausekarket?
23 Okarpok: Ajokertuijub nippinga uvanga inukangitome:
Nâlekab apkotiksanga âkiksorsiuk; sorlo nellautaijok Jesaiase
okarmat.
24 Tillijaujullo Fariseêrinit pijut.
25 Tâpkoa apperivât okautivlugolo: Sôg baptisivêt, Kris-
tuseunginavit, Eliaseonaglônêt, nellautaijônaglônêt?
26 Johannesib kiovait okarlunelo: Imermut baptisivunga,
akkunapsingnêlerporle illitaringitasse.
27 Tâmnauvok kingunipkut kainiartok, sivunimnêlauktok,
nellopkotivigijara ittigagutîgik singêjarlugik.
28 Tamattominga pijokalaukpok Betabarame Jordanib ak-
kiane, Johannesib baptisivingane.
*29 **Uvlub** aipangane Johannesib Jêsuse nellipsariartortine
tækkovâ okarlunelo: Ahâk tagga Gûdib saugârsunga sillakso-
armiut ajorninginik nangmaktok!
30 Tâmnauvok okautigilauktara: Kingunipkut angut kaini-
arpok, sivunimnêlauktok; pilerkârtinnanga ilaurame.
31 Illitarilaungilaralo; Israêlekunulle illitarijaulerkovlugo,
tamanna pivlugo baptisijartorpunga.
32 Johanneselo kigligiutjivok okarlunelo: Tækkolaukpunga,
Anernek akkarmat killangmit, Taubetut, tâpsomanêlerdlunelo.
33 Illitarilaungitaralo; baptisijartorkojimale immermut, tâp-
soma okautivânga: Tækkoleruvit Anernerub akkarvigijanganik
kânganêvigijanganiglo, tâmnauvok Anernermut ajunginermut
baptisijok.

34 Tækkolauкparalo; kigligiutsilungalo tâmna, Gûdib erneringmago.
*35 **Uvlub** aipangane Johannese tagvanênivoк illinniartime illâgik magguk illagællugik.
36 Jêsuselo arvertartoк tækkogamiuk, oкarpoк: Ahâk, tagga Gûdib saugârsunga!
37 Illinniartikitalo oкartoк tussarpâk, Jêsuselo mallikpâk.
38 Jêsusele кeviarpoк, malliktingnelo tækkovak, oкautivlugiglo: Suna кennerpitikkô? Tâpkoale oкautivâk: Rabbi (imaipoк: ajoкertuijoк), kikkunêkêt?
39 Tâpsoma oкautivak: Kailutik tækkojartortikkolo! Kaivuk tækkolugolo, uvlormelo tamattomane tâpsomane uvlilerpuk; stundele 10 iolerpoк.
40 Magguk tâpkua, Johannesemit tussartuk Jêsusemiglo malliktut, aipanga Andrêaseovoк, Simonib Pêtrusib nukkanga.
41 Tâpsoma angajune Simon naiperкârpâ, oкautivlugolo: Messîase naipipavut (imaipoк: Kristuse, ubvalo: mingoarsimajoк.
42 Jêsusemullo pitipâ: Jêsusib tækkogamiuk, oкautivâ: Simoneovotit, Jônasib erninga; Kêfasemik atteкartuksauvotit (imaipoк: Pêtrusemik, ubvalo: кairtomik).
*43 **Uvlub** aipangane Jêsusib ama Galilêamut aijomavlune Filippuse naipipâ oкautivlugolo: Mallinga!
44 Filippusele Betsaidamiôjoк, Andrêasiblo Pêtrusiblo iglugasæksoarmioкattingak.
45 Filippusib Natânaêl naipipâ oкautivlugolo: Tâmna naipilauкpavut, Môsesib perкojane nellautaijullo aglagutigilauкtangat, Jêsuse, Jôsefib erninga, Nazaremioк.
46 Natânaêliblo oкautivâ: Nazaretemit sumik ajungitomik pijoкarungnarкâ? Filippusib oкautivâ: Kailutit tækkojartoruglo!
47 Jêsusib Natânaêl tikkitine tækkovâ, oкautigivlugolo: Ahâk, tagga Israêlite idluartoк, nellangaineкangitoк!
48 Natânaêlib oкautivâ: Nakît illitarivingâ? Jêsusib kiovâ oкautivlugolo: Filippusemut кaiкojauкârtinnak, napârtub Faigeliksab attânêtillutit, tækkolauкpagit.
49 Natânaêlib kiovâ oкautivlugolo: Rabbi, Gûdib ernerivâtit,
50 Jêsusib kiovâ oкautivlugolo: Okperpotit oкautilaurapkit, napârtub Faigeliksab attânêtillutit tækkolaurapkit; tamattomangat pijariarкortunersanik tækkojomârpotit.
51 Oкautivlugolo: Ahamarik, ahamarik oкautivapse: Mattoma kingorngagut кilak angmajoк tækkoniarpasse, Gûdiblo Engelingit кangattartut aккartullo Inûb Erninganut.

KAPITEL II.

Jêsusib tattamnartullininganik sivorlerpâmik. Kaname Galilêametome. Aularviksiorvingmik Jerusaleme. Tempelib sujungaititauninganik. Jûdit nellunaiĸutamik tækkojamaningænnik.

UVLUK pingajuangne nulliarêlitainartoĸarpoĸ Kaname Galilêamêtome; Jêsusiblo anânanga tagvanêpoĸ.
2 Jêsusele illinniartingillo ĸaiĸojaugivut nulliarêlitainartungnut.
3 Wainelo amigarmat, anânangata Jêsuse oĸautivâ: Waineĸarungnaerput.
4 Jêsusib oĸautivâ: Arnaĸ, sulliarpîk illingnût? stundiga tikkisimangilaĸ sulle.
5 Anânangata kivgat oĸautivait: Oĸausingit illipsingnut pinniarutigisigik.
6 Tagvanele illijaumajoĸarpoĸ immeĸarvingnik ujarĸanik pingasujortunik, Jûdit sujungaersautingita illusingititut; tâpkoa maggungnik pingasuniglônêt ôktuteĸasôngovut.
7 Jêsusib oĸautivait: Immeĸarvît ukkua immertulersigik. Tâpkoalo immertorpait ullipkidlugit.
8 Oĸautivaillo: Kallutitse mânna, âtsiluselo nerĸiksalliortomut. Atsilerpullo.
9 Nerĸiksalliortuble Waine immetuinaulauĸtok ôgamiuk, (ĸaujimananelo, nakit pingmangât, kivgalle immermik ĸallulauĸtut ĸaujimavât,) nerĸiksalliortub uiksaĸ ĸaiĸovâ,
10 Oĸautivlugolo: Illûnatik Waine mammarneĸ sivorlermik ĸaipât; ĸaiĸojaujullo immerugungnaerpatta, mammanginersaĸ ĸaipât; igvit Waine mammarneĸ kingorliotipat.
11 Tamadja Jêsusib tattamnartitangita sivorlerpângat, piniartoĸ Kaname Galilêametome, ajugaĸanginine saĸĸertiniaramiuk. Illinniartingitalo okperivât.
*12 **Mattoma** kingorngagut Kapernaumut attârpoĸ, nangmineĸ, anânanelo, ĸattangutinelo, illinniartinelo illagivlugit; tagvanelo akkunêngilat.
13 Jûdillo aularviksiorvingat ĸaglilerpoĸ; Jêsuselo Jerusalemut majorarpoĸ.
14 Kattimaviksoarmelo tuktuvangnik, saukaniglo, taubiniglo niorvgutiggit naipipait, kênaujaniglo tauĸsêjut.
15 Aklunâniglo ipperautsiorpoĸ, illûnaitalo annitipait ĸattimaviksoarmit, saukallo tuktuvaillo illaliudlugit, kênaujaniglo tauĸsêjut kênaujaĸottingit serĸitivait, sângillo ochotidlugit.
16 Taubiniglo niorvgutiggit oĸautivait: Tamakkoa annitisigik, atâtamalo iglunga niuverviotiniarasiuk.

17 Illinniartingitalo erкaumavât aglaksimangmat: Illungertornerub iglut pivlugo nungutipânga.
*18 **Tagva** Jûdit kiovât oкautivlugolo: Sumik tattamnartitsivigijomavitigût taimailiorungnarnernût?
19 Jêsusib kiovlunelo oкautivait: Kattimavik una asserorsiuk; uvluglo pingajuangne napârtitsomagivara.
20 Tagva Jûdit oкarput: Kattimavik una jârine 40 ine sennajaumavoк, igvillo uvlune pingasune napârtitsomajât?
21 Timiminigle oкarpoк tailugo кattimavingmik.
22 Toккungajunille makkisimangmat, illinniartingita erкaumavât, tamanna oкautilaungmago; aglaillo, Jêsusiblo oкauserilauкtangit okperivait.
*23 **Aularviksiorveкarningane** Jerusalemêtillugo, unuktut okpilerput attinganut, tattamnartitangit tækkogamigit.
24 Jêsusible ingminik sungertorlungilait, illûnaita illitarigamigit.
25 Inungmiglo nellojungnaertitaujariaкangilaк kimullônêt; кaujimatsiarame inûb illumigijanginik.

KAPITEL III.

Jêsusib Nikodêmusiblo oкarкattigêngnigingnik. Johannesib baptiterijub kigligiutsininganik ânanaunerpâmik kingorlerpâmiglo Jêsusemik.

ANGUTEKALAUKPORLE Fariseêrit akkorngænne, Nikodêmusemik attilingmik, Jûdine angajoкaujomik.
2 Tâpsoma unuangotillugo Jêsuse tikkipâ, oкautivlugolo: Ajoкertuijoк, кaujimavogut, ajoкertuijôvlutit Gûdemit pigavit; illiktut tattamnartitsijoкarungnangimat, Gûdib aiparikpago kissiane.
3 Jêsusib kiovâ oкautivlugolo: Ahamarik, ahamarik oкaupagit: Nutâmik erniangongitub Gûdib nâlegauvinga tækkojungnangilâ.
4 Nikodêmusib oкautivâ: Inuk кanoк erniangojungnarкâ inuкoarlunê? ama anâname timinganut itterungnarivâ erniangolunelô?
5 Jêsusib kiovâ: Ahamarik, ahamarik oкaupagit: Erniangongitoк immermut Anernermullo, Gûdib nâlegauvinganut pijungnangilaк.
6 Uviningmit erniangojoк uviniovoк; Anernermille erniangojoк anerniovoк.
7 Tattaminiarutiginago, oкautilaurapkit: Nutâmik erniangojuksauvose.
8 Annore issumaminik nane annordlerpoк, sulluksungni-

ngalo tussaralloarpat; ĸaujimangilatille, nakit pingmangât, na-
mullo aingmangât. Taimainivoĸ neliat Anernermit erniango-
majoĸ.
9 Nikodêmusib kiovâ oĸautivlugolo: Kanoĸ tamanna illi-
nganiarĸâ?
10 Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: Israêlitine ajoĸertuijôvêt,
tamanalo ĸaujimanagô?
11 Ahamarik, ahamarik oĸaupagit: Kaujimajaptingnik
oĸarpogut, tækkolauĸtaptingniglo kigligiutjivogut; kigligiutjinip-
tingniglo okpingilase.
12 Nunab pinginik oĸautijarangapse, okpinginapse: ĸanoĸ
okperajarĸisê, ĸilaub pinginik oĸautinajarupse?
13 Kilangmullo ĸongmuartoĸangilaĸ, ĸilangmit aĸĸartoĸ
kissime, tagva Inûb Erninga ĸilangmêtoĸ.
*14 **Sorlolo** Môsesib ĸuglugiangojârtoĸ nappautilaungmago
inuĸangitome, taimaktauĸ Inûb Erninga nappautjaujariaĸarpoĸ;
15 Illûnatik okpertut tâpsomunga assioĸonnagit, nungusui-
tomigle inôguteĸarĸovlugit.
*16 **Imâk** Gûdib sillaĸsoarmiut nagligivait, Ernetuane tun-
nilugo, illûnatik okpertut tâpsomunga assioĸonnagit, nungusui-
tomigle inôguteĸarĸovlugit.
17 Gûdib Ernine tillilaungimago sillaĸsoarmut, sillaĸsoar-
miunik erĸartuerĸovlugo; sillaĸsoarmiulle piulijauĸovlugit tâp-
somunga.
*18 **Tâpsomunga** okpertoĸ erĸartortauniangilaĸ; okpingitorle
erĸartortaujarêrpoĸ; Gûdib Ernetuangata attinganut okpingi-
name.
19 Tamædja erĸartortaujutiksauvoĸ, ĸaumajoĸ sillaksoar-
mut tikkisimangmat, inuille târsoaĸ ungaginersarivât ĸaumajo-
mit. Piniarningit idluimatta.
20 Ajortullijub ĸaumajoĸ ômigivâ, ĸaumajomullo aijoma-
nane, piniarnerlungnine pidlartauĸonnagit.
21 Mikseĸârnermigle piniartoĸ, ĸaumajomut aivoĸ, piniar-
nine sagvartauĸovlugit; Gûdeme piniaramigit.
*22 **Mattoma** kingorngagut Jêsuse illinniartine illagællugit
nunamut Jûdêamut pivoĸ, tagvanelo piniarveĸarpoĸ tâpkoa il-
lagællugit, baptisilunelo.
23 Johanneselotauĸ baptisivoĸ sulle Enoneme, Salimib ĸan-
nitangane, tamanna imiliksôngmat; tagvungalo tikkiput bapti-
taujomavlutik.
24 Johannese sulle parngnanaersimavingmut pititaungimat.
*25 **Tagva** Johannesib illinniartingit Jûdillo ingmingnut ap-
persôtilerput sujungainermik (baptitaunermik).
26 Johanneselo tikkipât oĸautivlugolo: Ajoĸertuijoĸ, angut

Jordanib akkianut tikkitigilauĸtat, kigligiudjutigijat, ahâk,
tâmna baptisivoĸ, illûnatiglo tikkipât.
27 Johannese kiovoĸ oĸarlunelo: Inuk tigusijungnangilaĸ
sumik, ĸillangmit tunnitjiviongikune.
28 Illipse nangmineĸ kigligiudsijigivapse, oĸalaurama Kris-
tuseunginimnik, tillijaugamale tâpsoma sivorngagut.
29 Nulliaksalik uiksauvoĸ, uiksable illanârijingata nanger-
dlunelo naipertorpâ, ĸuviasudlarporlo uiksab nippinganik. Ta-
manna ĸuviasungnera nâmaksilerpoĸ mânna.
30 Tâmna aglisijariaĸarpoĸ, uvangale miklileriaĸarpunga.
31 Takpângat tikkitoĸ tamainit anginerovoĸ. Nunamit pijoĸ
nunamit pivoĸ, nunablo pinginik oĸarpoĸ. Kilangmit tikkitoĸ
tamainit anginerovoĸ.
32 Kigligiudsivorlo tækkolauĸtaminik tussalauĸtaminiglo;
illaliortoĸalungilarlo kigligiutsininganik.
33 Tâpsomingale illaliortub, tâpsoma maĸĸiterpâ Gûdib
mikseĸârtôninga.
34 Gûdib tillijangata Gûdib oĸausingit oĸautigingmagit;
Gûdib Anerneĸ tunningmago ôktûmut ôktornago (amigangito-
migle).
35 Atâtab Ernine erdligivâ, tamaitalo tunnilauĸpait tâpsoma
agganginut.
36 Erninganut okpertoĸ nungusuitomik inôseĸarpoĸ. Er-
ninganut okpingitub inôseĸ tækkoniangilâ, Gûdible ningausi-
ngata ĸollangiangînarpâ.

KAPITEL IV.

*Arnamik Samâriamiomik. Attaniub kivgangata erningata
âĸiktauninganik Kapernaume Galilêamêtome.*

NÂLEGARLE tukkisilerame, Farisêerit tussaumalermatta, Jê-
suse ununnersanik illinniarteotitsingmat, baptisingmallo Johan-
nesemit,
2 (Jêsuse nangmineĸ baptisingigalloarmat, illinniartimigulle,)
3 Tagva nuna Jûdêa ĸemakpâ, Galilêamullo ingergarmilune.
4 Nunale Samâria apĸotigijariaĸarpâ.
5 Tagva Samâriab iglugasæksoangita illanginut tikkipoĸ,
Sicharemik attilingnut, iglugasait, Jâkob tunilauĸtangita erner-
minut Jôsefemut ĸannitanginêtunut.
6 Jâkoble immeĸtarvinga tagvanêpoĸ. Jêsusele ingerganer-
minut merngortorame, tagva immeĸtarvingmut ingipoĸ; stun-
delo pingasujortôlerpoĸ.
7 Tagva arnaĸ Samâriamioĸ tikkilerpoĸ, immermik ĸallu-
jartorlune. Jêsusib oĸautivâ: Immertilaunga.

8 (Illinniartingille iglugasæksoarnut aimavut nerĸiksarsini-
aromavlutik.)
9 Arnab Samâriamiub tagva oĸautivâ: Sôg ĸenuvêt uvam-
nut immertitaunermik, Jûdiogavit, uvangale Samariamiut arna-
ngita illangât? (Samâriamiullo Jûdillo ingmingnut illagêngi-
matta).
10 Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: Gûdib tunnergutâ illitari-
lerungne, kinaungmangâllo illingnut oĸartoĸ: Immertilaunga;
tuksiarviginajarpat, tâpsomalo tunnitjiviginajarpâtit immermik
inôgutilingmik.
11 Arnab oĸautivâ: Nâlegaĸ, ĸallutiksaĸangilatillônêt; im-
meĸtarviglo ittingmat. Nakît inôgutilingmik immeĸaral-
loarĸêt?
12 Anginersauvêt atâtaptingnit Jâkomit, tunijijomit immeĸ-
tarvingmik ôminga uvaptingnut? Nangminerle ômangat immi-
lauĸpoĸ, ĸittorngangillo nergjutingillo.
13 Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: Immermik ôminga immer-
toĸ immerulerniarivoĸ.
14 Imermigle tunnergusiarijaminiĸ uvamnut immerniartoĸ
immerungniarungnaerpoĸ issoĸangitomut; imerle tunniniartara
tâpsomunga illuane puilavioniarpuĸ immermik, inôtsemut nu-
ngusuitomut puilajomik.
15 Arnab oĸautivâ: Nâlegaĸ, immermik tamattominga tu-
nitjivinga, immerugungnaerĸovlunga, ovungartuksaujungnaer-
ĸovlunga ĸallujartorlunga.
16 Jêsusib oĸautivâ: Ailerit, uit ĸaiĸolugo, ĸailutillo
ovunga.
17 Arnab kiovâ oĸautivlugolo: Ueĸangilanga. Jêsusib
oĸautivâ: Nellagut oĸarpotit: Ueĸangilanga.
18 Tellimanik ueĸalauĸpotit, mânnalo najortigijat uigingi-
lat. Nellâgut oĸarpotit.
19 Arnab oĸautivâ: Nâlegaĸ tukkisivunga nellautaijôgavit.
20 Sivorlivut ĸaĸĸame tamâne tuksialauĸput (Gudemut;
illipsele oĸarpose: Jerusaleme kissiane tuksiarveĸartuksau-
gapta.
21 Jêsusib oĸautivâ: Arnaĸ okperinga, nelliutsomârpoĸ
ĸaĸĸame tamânelônêt, Jerusalemelônêt Atâtamut tuksiarveĸa-
rungnaervise.
22 Tuksiarvigijase nellovasse; uvagulle tuksiarvigijavut
nellungilavut; piulijiksaĸ Jûdinit pingmat.
23 Nelliutsomârporle, nelliutijarêrporlo tuksiartut nellâgôr-
tut Atâtamik tuksiarveĸarvingat anernerme mikseĸârnermelo;
Atâtalo taimaitunik tuksiartiminik pijomavoĸ.
24 Gûde anerniovoĸ, tuksiartingitalo anernerme mikseĸâr-
nermelo tuksiarvigijæksarivât.
25 Arnab oĸautivâ: Kaujimavunga, Messîase tikkitsomâr-

mat, Kristusemik attilik; tâpsoma tikkikune, tamainik oĸautiniarpâtigut.
26 Jêsusib oĸautivâ: Tâmnauvunga, oĸarĸattigijat.
*27 **Taimak** oĸartillugo, illinniartingit tikkiput, tattaminiarutigivâllo, arnaĸ oĸarĸattigingmago. Oĸangigalloarpulle: Sumîk appersornikkêt? ubvalo: Sôg oĸarĸattigiviûk?
28 Tagva arnab imeĸtautine ĸemakpâ tagvunga, ailunelo iglugasæksoarnut, inuillo oĸautivait:
29 Kaititse, inuk tækkojartorsiuk, oĸautjiga tamainik pinialauĸtamnik, Kristuseungimangât?
30 Tagva iglugasæksoarnit annilutiglo tikkilerpât.
*31 **Tikkerĸârtinnagit**, illinniartingita innapât oĸarlutiglo: Rabbi, nerrilerit!
32 Tâpsomale oĸautivait: Nerĸiksaĸarpunga ĸaujimangitapsingnik.
33 Tagva illinniartit ingmingnut oĸarput: Kaitsijoĸalaunerĸâ nerĸiksanganîk?
34 Jêsusib oĸautivait: Tamadja nerĸiksara, tillijima pijomajanga piniarutigilugo, piniarningalo pijarêrlugo.
35 Nangmineĸ oĸalerpangilasê: Taĸĸit sittamat nâkpatta, kattersiveĸalârpoĸ? Ahâk, oĸautivapse: Uititse, perorsêviglo tækkolersiuk; perortut ĸaĸĸorsijarêrput kattitæksauvlutik.
36 Kibluijorlo akkilertauniksarsivoĸ, kattersilunelo perortunik inôtsemut nungusuitomut, ĸuviasoĸattigêngniarlutiglo karngasuijoĸ kibluijorlo.
37 Tamâne oĸautsit nellautsingmatta: Tâmna karngasuivoĸ, assia kibluivoĸ.
38 Uvanga tillilauĸpapse kibluerĸovluse sennalaungitapsingnik; assise sennalauĸput, illipselo sullianginut tikkipose.
*39 **Samâriamiulle** iglugasæksoarnit taipkonangat pijut unnuktut okperivât, arnab oĸausingit pivlugit, kigligiutjijub: Tâpsoma oĸautilauĸpânga tamainik pinialaungnimnik.
40 Samâriamiulle tikkinamitsuk, ĸenuvigivât uvliviojomavlutik; uvlungniglo maggungnik tagvane uvlivoĸ.
41 Ununnersallo okpilerput oĸausingit pivlugit.
42 Arnamullo oĸarput: Okperapta oĸautsitit pitjutigijungnaerpavut, nangmineĸ tussarapta tukkisilutalo, tâmna illa Kristuseongmat, sillaĸsoarmiut piulijingat.
*43 **Uvluk** magguk nângmannik, tagvangat aularpoĸ, Galilêamullo ingergalerdlune;
44 Nangminerle Jêsuse kigligiutjivoĸ, nellautaijoĸ nunamine nakkorijaungimat.
45 Galilêamulle tikkingmat, Galilêamiut illaliorpât, tækkolauĸtut tamainik piniarninginik Jerusaleme aularviksiorviotillugo. Aularviksiorvingmut tikkilaungmigamik.

*46 **Jêsuselo** ama Kanamut Galilêamêtomut tikkinivoĸ, immermik Wainiotitsivigilauĸtaminut.
47 Attaniuble kivgangita illangata erninga ĸanimavlune nellavoĸ Kapernaume. Tâmna tussaumagame, Jêsuse Jûdêamit Galilêamut tikkingmat, tuksiarvigijartorpâ attersârĸovlugo, ernine âĸiktauĸovlugo, toĸĸoniarĸôrdlune ĸannimangmat.
48 Jêsusiblo oĸautivâ: Nellunaikutanik tattamnartuniglo tækkungikupse, okperomangilase.
49 Attaniub kivgangata oĸautivâ: Nâlegaĸ, attersâlaurit ĸittorngara toĸĸoĸârtinnago.
50 Jêsusib oĸautivâ: Ailerit, ernît inôvoĸ. Angullo tâmna oĸautsemik oĸarvionerminik Jêsusemut okperpoĸ ailerlunelo.
51 Attersârtillugolo, kivgangita pârpât, nellojungnaertilugolo oĸautivât: Kittorngat inôvoĸ.
52 Tagva kiglisiniarpait stundemik nakornersaulervigilauĸtanganik. Oĸautivâllo: Ikpeksaĸ, stundit 7 oningæne ôlingnartub ĸemakpâ.
53 Tagva atâtanga tukkisivoĸ, stunde tâmnaungmat, oĸautjauvine Jêsusemut: Ernît inôvoĸ. Okpilerporlo iglomioĸattine illûnaita illagilugit.
54 Tamadja Jêsusib tattamnartitangata aipanga, Jûdêamit Galilêamut tikkiname.

KAPITEL V.

Jêsusib Sabbateme Jârinik 38 inik ĸanimalauĸtoĸ âĸikpâ. Jûdit tamanna pivlugo unangmilugo pijut oĸarĸattigivait suangavlugillo.

MATTOMA kingorngagut Jûdit uvloĸsiorveĸarmatta, Jêsuse majorarivoĸ Jerusalemut.
2 Jerusaleme saukat itterĸattarvingata kiglingane tesseĸarpoĸ, Ebrêeritut taijamik Betesdamik, tellimaniglo iglotalingmik.
3 Tamakkonane ĸannimajut unnuktut nellavut, tautungitut, tussiaktullo, uvinêrutisimajullo. (Tâpkoa utaĸĸivut immiub aulatitauniarninganik.
4 Engele aĸĸarpangmat tessermut, nelliuninga nelliutijarangat, immanganik aulatitsijartorlune. Neliat tagva sivorliovlune immiub aulatitauningata kingorngane missiktoĸ tagvunga, tâmna pijungnailerpoĸ, sumiglônêt ĸanimasermik pilik).
5 Inuĸarporle tagvane Jârinik 38 inik ĸannimavlune nellalauĸtomik.
6 Jêsusible tâmna nellajoĸ tækkogamiuk, tussaramelo, tai-

mak sivitutigijomik nellalaungmat, oĸautivâ: Pijungnaileroma-
vêt.
7 Kannimajub oĸautivâ: Nâlegaĸ, inuĸangilanga, imeĸ
aulajarangat, missiktitsijiksamnik tessermut; tikkikumalo assima
ingiarpânga.
8 Jêsusib oĸautivâ: Makkitit, aumittitillo tigulugit aularit.
9 Tagvainarlo inuk tâmna pijungnailerpoĸ, aumittinelo ti-
gulugit aularpoĸ. Uvlorle tamanna Sabbateovoĸ.
*10 **Tagva** Jûdit pijungnailauĸtoĸ oĸautivât: Uvlome Sab-
bateovoĸ; idluangilaĸ aumittitit nangmakkangne.
11 Tâpsoma kiovait: Pijungnaertitima oĸautivânga: Aumit-
titit tigukit aularlutillo.
12 Tagva apperivât: Inuk imna kinauvâ, oĸautjît: Aumit-
titit tigukit aularlutillo?
13 Pijungnailertuble ĸaujimangilâ, kinaungmangât; Jêsuse
ĸemmailaungmat, inuliksôngmat tagvane.
14 Kingorngagut Jêsusib kattimaviksoarme naipipâ, oĸau-
tivlugolo: Udjertulerit; pijungnaerpotit; ajortullijungnaerit,
sôngonersamik sugiartauĸonak.
15 Inuk tâmna aivoĸ, Jûdillo oĸautijartorlugit, Jêsuseong-
mat pijungnaertitine.
16 Tamanna pivlugo Jûdit Jêsuse unangmivât toĸĸotsoma-
vlugo, taimailiulaungmat Sabbateotillugo.
17 Jêsusible kiovait: Atâtaga mânamut tikkidlune piniar-
poĸ, uvangalo piniarivunga.
18 Tamanna pivlugo Jûdit pigannerterluarlutik toĸĸotsoma-
vât, Sabbate issumagingimago kissianeungitoĸ, oĸarmingmalle:
Gûde atâtagigamiuk, ingminiglo Gûdemut adsiotilune.
*19 **Tagva** Jêsusib kiovait oĸautivlugillo: Ahamarik, ahama-
rik oĸaupapse: Erneĸ ingminik piniarungngnangilaĸ sumik,
tækkojaminik Atâtamit kissênik; tâpsoma piniarutigijanga Er-
nerubtauĸ taimaluatsiaĸ piniarutigivâ.
20 Atâtab Ernine erdligivâ piniarninelo tamaita tækkojau-
tipait tâpsomunga, sullelo piniarnerit pijariaĸortunersat tækko-
titjutiginiarpait tâpsomunga, tattaminiarutigijæksapsingnik.
21 Sorlo Atâtab toĸĸungajut tuppaktingmagit, ômartilu-
gillo, taimak Erningatauĸ ômartitsivoĸ pijomajaminik.
22 Atâta erĸartuingimat kimiglônêt, Erninele erĸartuijung-
ortilauĸpâ tamainik.
23 Erneĸ illûnainut nâlektauĸovlugo, sorlo Atâta nâleng-
matsuk. Ernermik nâlengitoĸ Atâtamiktauĸ nâlenginivoĸ tilli-
janganik.
24 Ahamarik, ahamarik oĸaupapse: Oĸausimnik tussartoĸ,
okperilugolo tillijiga, tâmna inôseĸarpoĸ nungusuitomik, erĸar-
tuivingmullo piniangilaĸ, toĸĸomille inôtsemut nuktersimavoĸ.
25 Ahamarik, ahamarik oĸaupapse: Stunde nelliutsomâr-

poĸ, nelliutijarêrporlo, toĸĸungajut Gûdib Erningata nippinga-
nik tussarvingat; tamattomingalo tussartut inôniarput.
26 Sorlo Atâta inôseĸarmat ingmine, taimaktauĸ Ernine
tunitjivigivâ inôseĸarĸovlugo ingmine.
27 Pitsartunermiglo tunitjivigivâ, erĸartuerĸovlugotauĸ,
Inûb Erneringmago.
28 Tattaminiarutiginasiuk tamanna. Stunde nelliutsomâr-
mat illûnatik illuvernêtut tussaromârviksangat tâpsoma nipping-
anik;
29 Annivlutiglo makkitsomârput ajungitullilauĸtut inôner-
mut pijuksauvlutik, ajortullilauĸtulle erĸartuivingmut pijuksau-
vlutik.
30 Uvamnik sumik piniarungnangilanga. Tussartaptut er-
ĸartuivunga, erĸartuineralo idluarpoĸ; pijomajara piniaruti-
ginginapko, Atâtable tillijima pijomajanga.
31 Uvanga nangminimnik kigligiudsiguma, kigligiudsinera
mikseĸârtôngilaĸ.
32 Assigale kigligiudsivoĸ uvamnik; ĸaujimavungalo, kigli-
giudsineĸ mikseĸârtôngmat, kigligiudsininga uvamnik.
33 Illipse tilliklilauĸpose Johannesemut, tâmnalo mikseĸâr-
nermik kigligiudsilauĸpoĸ.
34 Uvangale inungnut kigligiutjaujariaĸangilanga; taimaito-
migle oĸautivapse, piulijaulerĸovluse.
35 Taimna nenneroangolauĸpoĸ ikkomalik ĸaumaijorlo; il-
lipsele annikitomik ĸuviasûteĸaromalauĸpose ĸaumaninganik.
36 Uvangale pijariarĸortunersamik kigligiutjuteĸarpunga
Johannesib kigligiutjininganit; piniarnerille, Atâtab ĸailauĸtangit
uvamnut, nâjerĸovlunga tamakkoninga, piniarnerit tamakkoa
piniarutigijakka, kigligiutjivut uvamnik, Atâtab tillingmanga.
37 Atâtalo tillijiga, tâmna kigligiutjivoĸ uvamnik. Tâp-
soma nippinga tussalaungimarikpasse, tautualônêt tækkolaungi-
lasse.
38 Oĸausingalo illumigingilasse; okperinginapsiuk tâpsoma
tillilauĸtanga.
*39 **Aglangne** ĸenneritse; inôtsemik nungusuitomik pitaĸa-
rasugigapse tâpkonane; tâpkoangovullo kigligiutsijut uvamnik.
40 Uvamnullo ĸaijomangilase inôseĸaromavluse.
41 Inungnut nertortaunasuangilanga.
42 Illitarivapsele, Gûdib naglingninganik illumiuteĸangi-
napse.
43 Atâtama attingane tikkipunga illaliungilapsingalo. As-
siga tikkipat attermine nangminermine, tâmna illaliorniarpasse.
44 Kanoĸ okperungnarĸisê, nertortaujomautigupse illipsing-
nût? nertornarnerlo Gûdemit kissianit pijoĸ ĸennernagô?
45 Issumaniarase, uvanga Atâtab sângane passijomârapse.

Passiklertoĸarpoĸ illipsingnik, Môsesemik ipsominga tættigijapsingnik.
46 Môsese okperigupsiuk, okperinajarivapsinga; uvamnik aglalaungmat.
47 Tâpsomale aglangit okperingikupsigik, ĸanoĸ oĸausikka okperinajarpisigîk?

KAPITEL VI.

Kristusib nerrititsiningamik 5000 inik. Arvertarninganik immiub ĸângagut. Oĸâlaninganik nerrinermik timinganik, immernermiglo aunganik.

MATTOMA kingorngagut Jêsusib Galilêab tessersoanga, tagva Tibêriasib tessersoanga ikârvigivâ.
2 Inugasæksuillo mallikpât, tattamnartitangit tækkolauĸtatik pivlugit, pinialauĸtangit ĸannimajunut.
3 Jêsusele ĸaĸĸamut majorarpok, tagvungalo ingitsartorlune illinniartine illagællugit.
4 Aularviksiorvigle Jûdit uvloĸsiorvingat ĸaglilerpoĸ.
*5 **Tagva** Jêsuse tækkosarpoĸ tækkolunelo inugasæksoarnik tikkitiminik, Filippusemullo oĸarpoĸ: Nakit ĸaĸĸôjaksarsiniarpitâ makkoa nerĸiksanginîk.
6 Taimagle oĸarpoĸ ôktoromavlugo; ĸaujimagalloarame piniaromajaminik.
7 Filippusib kiovâ: Kaĸĸôjat kênaujârsungnut 200 inut pissiangovaktut inuit tâpkoa amigarivait, mikkijomiglônêt attunit pigalloarunik.
8 Illinniartingita illangata, Andrêasib, Simonib Pêtrusib nukkangata, oĸautivâ:
9 Nukkappiaĸarpoĸ ovane ĸaĸĸôjanik tellimanik mingeriangniglo maggungnik pilingmik; kissianele unnuktoĸsoarnut tâpkoa suglunarput.
10 Jêsusible oĸautivait: Inugasæksuit ikterĸosigik. Iviksukaĸarporle tagvane unuktunik. Tagva ikterput 5000 iokasait.
11 Jêsusible ĸaĸĸôjât tiguvait, ĸujalivlunelo illinniartiminut tunivait, illinniartulle iksivajunut; taimaktauĸ mingeriangnit nâmagijaminik.
12 Kâgungnailermattale, illinniartine oĸautivait: Amiakut kattersorsigik, assiojoĸarĸonnago.
13 Tagva kattersoilutik amârgaujat 12 it tættæpait amiakunik, ĸaĸĸôjanit tellimanit, nerrilauĸtut kikkilauĸtanginik.
*14 **Inuit** Jêsusib tattamnartitanga tamanna tækkogamitsuk, oĸarput: Tâmna ila nellautaijôvoĸ tikkituksaĸ sillaĸsoarmut.
15 Jêsusele mallugosulerame, ĸainajarmatta tigujomavlu-

golo, attaniotitsomavlugo, ama ĸemâlerpoĸ ĸaĸĸamut inu-
tôvlune.
16 Unnulermalle illinniartut attârput tessersûb kiglinganut.
17 Umiaĸortômullo ikkivlutik ikârniarlutiglo Kapernaumut.
Tâĸsijarêrporlo, Jêsusiblo tikkisimangilait.
18 Tessersoarlo mallilerpoĸ aĸĸunaĸsoarmut.
19 Epulauĸârdlutik issaktanik 25,000 inik 30,000 iniglônêt
ungasiktigijomut, Jêsuse immab ĸângagut pissuktoĸ umiaĸor-
tûblo ĸannitanganut tikkitoĸ tækkovât erĸsilerlutiglo.
20 Tâpsomale oĸautivait: Uvangauvunga, erĸsinase!
21 Tagva umiaĸortômut ikkerĸolerpât; tagvainarlo umia-
ĸortûb nuna aivigijomajatik tikkisimalerpâ.
*22 **Uvlub** aipangane inuit tessersûb miksânêtut tækkovut
umiaĸangimat assianik, illinniartingita ikkimavigijangænnik
kissianik, Jêsusiblo illinniartine ikkeĸattigilaungimagit umia-
ĸortômut, illinniartingit kissimik aulalaungmatta.
23 Umiaĸortûble assingit Tibêriasemit tagvunga pivut ĸaĸ-
ĸôjamik nerrimârvingænnut Nâlekab ĸujalininganut.
24 Inuillo tækkogamik, Jêsuse tagvanêngimat, illinniar-
tingillônêt, umiaĸortûnut ikkilerivut, Kapernaumullo tikkilerlu-
tik Jêsuselo ĸennerlugo.
25 Tessersûblo akkiane nagvâramitsuk, oĸautivât: Rabbi,
ĸanga tamaungarpêt?
26 Jêsusib kiovait oĸautivlugillo: Ahamarik, ahamarik
oĸaupapse tattamnartitakka tækkolauĸtase, pivlugit ĸennilu-
ngilapsinga; ĸaĸĸôjamigle nerrilaurapse kâgungnaerluselo.
27 Nerĸiksamik nungusârtomik pinasuarase, inôtsemulle
nungusuitomut itsainartomik, Inûb Erningata tunniniartanganik
illipsingnut; tâmna Gûdib Atâtab naĸĸitjusilaungmago.
28 Tagva oĸautivât: Sumik piniartuksauvitâ, Gûdib piniar-
ĸojanginik piniarungnarlutâ?
29 Jêsusib kiovait oĸautivlugillo: Tamadja Gûdib piniar-
ĸojanga, okperluse tâpsomunga tillijanganut.
30 Tagva oĸautivât: Sumìk tattamnartitsiniarĸêt, tækko-
vluta okperilutillo pijungnarĸovluta? sumìk piniarĸêt?
31 Sivorlivut Mannanik nerrilauĸput inuĸangitome, sorlo
aglaksimangmat: Tâpsoma ĸaĸĸôjamik tunnitjivigivait, nerĸik-
sanginik.
32 Tagva Jêsusib oĸautivait: Ahamarik, ahamarik oĸau-
papse: Môsesib ĸaĸĸôjamik ĸilangmit tunnitjivigilaungilâse,
Atâtamale ĸaĸĸôjamik idluartomik tunnitjivigivâse ĸilangmit.
33 Tamædja Gûdib ĸaĸĸôjanga, ĸilangmit pijoĸ, tunijijoĸ
silaksoarmiunut inôtsemik.
34 Tagva oĸautivât: Nâlegaĸ, ĸaĸĸôjamik, taimaitomik
tunitjivigitsainartigut.
35 Jêsusible oĸautivait: Uvanga ĸaĸĸôjauvunga inôgutilik.

Uvamnut ĸaijoĸ kângniarungnaerpoĸ; uvamnullo okpertoĸ im-
merosungniarungnaerpoĸ.
36 Oĸautijarêrpapsele, tækkolaurapsinga, okperingilap-
singalo.
37 Illûnatik Atâtama ĸaitangita uvamnut tikkipânga;
uvamnullo pijoĸ annitinagolo ajæktorniangilara.
38 Kilangmit tikkinama, pijomajaraungitoĸ piniaromavlugo,
tâpsomale tillijima.
39 Tamadjale Atâtama tillijima pijomajanga, assiojoĸarĸon-
nago tamainit, tunnilauĸtanginit uvamnut, ômartitserĸovlungale
tâpkoninga uvlut naggatiksangænne.
40 Tamadjale tâpsoma tillijima pijomajanga, Erninganik
tækkojoĸ okperivlugolo nungusuitomik inôguteĸarĸovlugo; uva-
ngalo ômartitsomârpara uvlut naggatiksangænne.
41 Tagva Jûdit annûtigivât, oĸarmat: Uvanga ĸaĸĸojauvu-
gna ĸilangmit tikkitunga;
42 Oĸarlutiglo: Jêsuseungilâĸ una, Jôsefib erningâ? atâ-
tangalo anânangalo illitaringilavût? ĸanorle oĸarĸâ: Kilang-
mit tikkitunga?
43 Jêsusib kiovait oĸautivlugillo: Annûtjiĸattigêngniarase!
44 Uvamnut tikkitoĸarungnangilaĸ, Atâtab tillijima amua-
ngippago; uvangalo ômartitsomârpara uvlut naggatiksangænne.
45 Nellautaijut aglangine aglaksimavoĸ: Illûnatik ajoĸer-
tortaumajôjomârput Gûdemut. Atâtamillo tamattominga tus-
sartoĸ illinniarlugolo, tâmna ĸaijungnarpoĸ uvamnut.
46 Atâtamik tækkomajoĸangilaĸ; Gûdemit pijub kissime
Atâta tækkolauĸpâ.
47 Ahamarik, ahamarik, oĸaupapse: Uvamnut okpertoĸ,
nungusuitomik inôseĸarpoĸ.
48 Uvanga ĸaĸĸôjauvunga inôgutilik.
49 Sivorlise Mannanik nerrilauĸput inuĸajuitome toĸĸovlu-
tiglo.
50 Tamadja ĸaĸĸôjaĸ, ĸilangmit tikkitoĸ, tamattomangat
nerrijoĸ, toĸĸoĸonnago.
51 Uvanga ĸaĸĸôjauvunga ômanartoĸ, ĸilangmit tikkitoĸ.
Kaĸĸôjamit tamattomangat nerriniartoĸ, inôniarpoĸ issoĸangi-
tomut. Kaĸĸôjarlo tunniniartara, uvinigivara, tunniniartara,
sillaĸsoarmiut inôĸovlugit.
52 Tagva Jûdit akkerartortigêlerput oĸarlutiglo: Kanoĸ
ôma uviningminik nerritisungnarpâtigût?
53 Jêsusib oĸautivait: Ahamarik, ahamarik oĸaupapse:
Inûb Erningata uvinga nerriniangikupsiuk, aungalo immernago,
inôseĸarungnangilase illupsingne.
54 Uvinimnik nerrijoĸ, aumniglo immertoĸ, nungusuitomik
inôguteĸarpoĸ, uvangalo ômartitsomârpara uvlut naggatiksa-
ngænne.

55 Uviniga illa nerkiksaungmat, augalo illa immiksauvlune.
56 Uvinimnik nerrijok, aumniglo immertok uvamnêtsainar-
pok, uvangalo tâpsomanêpunga.
57 Sorlo Atâtab ômajub tillingmanga, uvangalo inôgama
Atâta pivlugo: taimaktauk uvamnik nerrijok inôniarivok piv-
lunga.
58 Tamadja kakkôjak, kilangmit tikkitok; imângungitok, si-
vorlise Mannanik nerrilaungmattatut, tokkovlutiglo. Kakkôja-
mik tamattominga nerrijok inôniaromârpok issokangitomut.
59 Tamattominga okâlavok illinniarvingme, ajokertuigame
Kapernaume.
*60 **Illinniartingitale** unuktut, tamanna tussaramitsuk, okar-
put: Okautsit tamakkoa sôngudlarput; kia tussarungnarkagît?
61 Jêsusele illumigut mallugosulerame, illiniartingita ta-
manna annûjutigingmatsuk, okautivait: Tamanna sinnaungaju-
tigivisiûk?
62 Kanôk, Inûb Erninga tækkojomârupsiuk kongmuartok
takpikkunga itsainarvingminut sivorngane?
63 Anernek tagva ômartitsijok! uvinik piungilak. Okautsit
okauserijakka annerniovut inôgutaularmiglo.
64 Akkunapsingnêtokarporle illanginik okpingitunik. Jêsuse
pigiarninganit kaujimatsiaralloarmat, nelît okpingimatta, neli-
atalo pititsomârmago.
65 Okarporlo: Tamanna pivlugo okautilaukpapse: Uvam-
nut tikkitokarungnangilak, Atâtamut tamattominga tunitjivio-
gune kissiane.
66 Taimangat illinniartingita unuktut tunnupât ingergakat-
tigijungnaerlugolo.
*67 **Tagva** Jêsusib 12 it okautivait: Illipsetauk aularoma-
givisê?
68 Tagva Simonib Pêtrusib kiovâ: Nâlegak, namût aijuk-
sauvitâ? Igvit okausekarpotit nungusuitomik inôgutilingnik.
69 Uvagullo okpilaukpogut illitarsilerlutalo, Kristuseoga-
vit, Gûdib ômajub Erninga.
70 Jêsusib kiovâ: Uvanga 12 iojose annerilaungilapsê? illa-
selo attausek Sâtanaseovok.
71 Jûdasele Issariot, Simonib (erninga) okautigivâ; tâp-
soma kingorngagut pitipâ; tâmnalo 12 it illangat.

KAPITEL VII.

Kristusib oкâlaninginik kattimaviksoarme, uvloкsiorvingme, akkerкunik millukatalingnik igloкarvingme.

MATTOMA kingorngagut Jêsusib Galilêa ingergavigivâ; Jûdêa ingergavigijomanginamiuk, Jûdit toккonasuarmatsuk.
2 Jûdille uvloкsiorvingat, akkerкunik millukatalingnik iglo-кarvingat кannilerpoк.
3 Tagva кattangutingita oкautivât: Parngnailerit aularlutillo Jûdêamullo ailerit, illinniartitittauк tækkoкovlugit piniarnernik piniarnerijarnik.
4 Angigutjilune piniartoкangimat sumik, tauktaujomagune. Taimailioruvit, saккijâlerit sillaкsoarmiunut.
5 Kattangutingitalônêt okperingimatsuk.
6 Tagva Jêsusib oкautivait: Piviksara nelliutisimangilaк sulle; piviksasele nelliutitsainarpoк.
7 Sillaкsoarmiut ômigijungnangilâse, uvangale ômigivânga, tâpkoninga kigligiutsigama, piniarningit idluingmatta.
8 Illipse uvloкsiorvingmut tamattomunga majoraleritse. Uvanga majoraromangilanga sulle uvloкsiorvingmut tamattomunga, piviksara nelliutisimangimat sulle.
9 Tamattomingale oкautijarêramigit, Galilêamêtuarpoк sulle.
10 Kattangutingille majoralermatta, tagva uvloksiorvingmut tamattomunga majoralerivoк, saккijârane angijutjivlunele.
11 Tagva uvloкsiorviotillugo Jûdit кennerpât oкarlutiglo: Imna nanêkâ?
12 Tâpsomingalo oкarnijoкadlarpoк inuit akkorngænne. Illangit oкarput: Ajungitôvoк. Assingille oкarput: Aukak, inuille uivêrivait.
13 Sagvartomigle oкartoкangilaк tâpsominga, Jûdit erкsigigamigit.
*14 **Uvloкsiorviotillugole** Jêsuse majorarpoк kattimaviksoarmut, ajoкertuilunelo.
15 Jûdillo tattamminiarutigivât, oкarlutiglo: Kanoк ôma aglait кaujimavagît, illinnialaungigalloaramigit.
16 Jêsusib kiovait oкautivlugillo: Ajoкertûtiga uvamnit pingilaк, tâpsomangalle tillijimnit.
17 Tâpsoma pijomajanganik piniaromajoкarpat, tukkisiniarpoк, ajoкertûseк tamanna Gûdemit pingmangât, ubvalo uvamnik oкâlamangârma.
18 Ingminik oкâlajoк nertortauniksaminik кennerpoк; tâpsomale tillijime nertornarninganik pinasuartoк, tâmna mikseкârtôvoк, idluineкangilarlônêt tâpsomane.

19 Môsesib perĸojanik tunitjivigilaungilâsê? Akkunapsing-
nelo malliktoĸangilaĸ perĸojanik! sôg toĸĸonasuarpisingâ?
20 Inuit koivut oĸarlutiglo: Sâtanaseĸarpotit; kia toĸĸo-
nasuarpâtît?
21 Jêsuse kiovoĸ oĸarlunelo: Tattamnartitamik attausê-
narmik pinialauĸpunga, illûnapselo tattamminiarutigivasse.
22 Môsesib kippinermik perĸolauĸpâse (Môsesemit pingi-
galloartoĸ, atâtagijaptingnille); inuglo kippivasse Sabbateme.
23 Inugle kippijaukpat Sabbateme, Môsesib perĸojangit as-
serortaulerĸonnagit: sôg ningarivisingâ, inuk illûnât âĸilau-
rapko Sabbatemê?
24 Kallinetuinaĸ malliklugo erĸartuiniarase, erĸartuiner-
migle idluartomik erĸartuileritse.
25 Tagva Jerusalemiut illangit oĸarput: Tâmnaungilâĸ
toĸĸonasuartangât?
26 Ahâglo agviartaunane oĸâlavoĸ, innertingilâllônêt. Anga-
joĸâvut tukkisimarilerĸât mânna, tâmna ĸollarnangitomik
Kristuseongmât?
27 Kaujimavogulle, tâmna nakit pingmangât; Kristusele
tikkipat, kaujimajoĸarniangilaĸ, nakit pingmangât.
28 Tagva Jêsuse kattimaviksoarme nipperĸortovlune ajoĸer-
tuilerpoĸ oĸarlunelo: Ahaila illitarivapsinga, ĸaujimavoselo
nakit pingmangârma; uvamniglo tikkisimangilanga, mikseĸarto-
tôvorle tillijiga illitaringitase.
29 Uvangale illitarivara; tâpsomangat pigama, uvamniglo
tilliklilauĸpoĸ.
30 Tagva tigunasuarpât; aktuijoĸangilarle tâpsominga stun-
dinga tikkisimangimat sulle.
31 Inuille unuktut okperivât, oĸarlutiglo: Kristuse tikki-
kune, ôma piniarnerijanginit tattamnartullinersauniarĸâ?
32 Fariseêrillo tussaumalerput, inuit taimak oĸautigingmat-
suk. Tagva Fariseêrit ajoĸertuijoĸsuillo kivganik tilliklerput,
tigujauĸovlugo.
33 Tagva Jêsusib oĸautivait: Sulle annikitomik najorniar-
papse, kingorngagullo tâpsomunga ainiarpunga tillijimnut.
34 Kenneromârpapsinga nenninangalo; najugaralo tikkit-
sungnangilase.
35 Tagva Jûdit ingmingnut oĸarput: Namut aijomavâ una,
nennijæksaringinaptigô? Grîchinut, sunatuinarnut siamangaju-
nut aijomavâ, Grîchit ajoĸertoriartorlugît?
36 Oĸausingit ĸanoĸ tukkeĸarĸât? oĸarame: Kennero-
mârpapsinga nenninangalo; najugaralo tikkitsungnangilase!
*37 **Uvloĸsiorviuble** tamattoma uvlungita kingorlerpângænne,
ĸuvianarnerpângænne, Jêsuse nikkovipoĸ, nipliarlunelo oĸar-
poĸ: Imeruktoĸarpat, ĸailerle uvamnut, immerlunelo!

38 Uvamnut okpertub timinganit, sorlo aglaksimangmat,
kôggut inôgumik immagit kôleromârput.
39 Taimagle oĸarpoĸ Anerneĸ pitjutigilugo, okperijingita
tunnergusiæksangat; Anerneĸ ajungineĸ tikkisimangimat sulle,
Jêsuse ânanausijaungimat sulle.
40 Inuille unuktut, oĸautsinik tamakkoninga tussartut;
oĸarput: Tâmna nellautaijôvoĸ idluartoĸ.
41 Assingille oĸarput: Kristuseovoĸ. Illangit oĸarput:
Kristuse Galilêamit tikkituksauvâ?
42 Aglait imaingilât: Dâvidib kinguvânginit, iglugasangnit
Betlehemit, Davidib najugarilauĸtanganit, Kristuse tikkituk-
saungmât?
43 Taimak inuit akkerartortigêlerput tâmna pivlugo.
44 Illangitale tigujomagalloarpât; aktuijoĸangilarle tâp-
sominga.
45 Kivgat ajoĸertuijoĸsoarnut Fariseêrinullo tikkiput. Tap-
koalo oĸautivait: Sôg ĸaingipisiûk?
46 Kivgat kiovut: Oĸâlajoĸalaungimarikpoĸ sulle inung-
mik, inuktut ipsotunaĸ.
47 Tagva Fariseêrit kiovait: Illipsetauĸ uivêrijauvisê?
48 Angajoĸât Fariseêrillônêt illangata okperivaûk?
49 Inuille, perĸojanik ĸaujimangitut, ôminarneraræksauvut.
50 Tagva Nikodêmusib, unnuangotillugo (Jêsusib) nellipsar-
tigilauĸtangata, tapkoalo illangata oĸautivait:
51 Perĸojat pigijavut malliklugit inungmik erĸartuijuksau-
vitâ, kiglisiniartauĸârtinnago tukkisijauĸârtinnagolo piniarni-
nginîk?
52 Tâpkoa kiovât oĸautivlugolo: Galilêamiôgivêt? kiglisi-
niarit tækkolutillo, Galilêamit nellautaijomik pijoĸangilaĸ.
53 Taimak illûnatik angergalerput.

KAPITEL VIII.

Jêsusib idluarsainingani̇k arnaĸ ajortullilauĸtoĸ pivlugo. Inuit akkerartortigêngningænnik Kristusib ajoĸertûtingit illinniartingitalo illusingit pivlugit.

JÊSUSELE kaĸkamut orĸsoĸtalingmut aivoĸ.
2 Kaulermallo kattimaviksoarmut ĸailerivoĸ, inuillo illûna-
tik tikkipât, ingidlunelo ajoĸertorpait.
3 Aglangniglo illisimajut Fariseêrillo arnamik âtsivut tâp-
somunga, tigujamingnik anguniartillugo, akkorngænnullo pitipât.
4 Oĸautivlugolo: Ajoĸertuijoĸ, arnaĸ una anguniartillugo
appakataujoĸ!

5 Môsesible perĸojane perĸolauĸpâtigut, taimaitut millor-
lugit ujarĸanut; Igvit ĸanoĸ oĸarĸêt?
6 Taimagle oĸarput ôktoromavlugo, passitiksaĸaromavlutik
tâpsomunga. Jêsusele okkolerpoĸ, tikkerminullo aglaklune
nunamut.
7 Apersorannermâtsugle, makkilerpoĸ, oĸautivlugillo: Ak-
kunapsingne ajorneĸangitub millorĸârliuk ujarĸamut.
8 Ama okkovlune aglakkivoĸ nunamut.
9 Tamanna tussaramitsuk, kingorlerêklutik annilerput innu-
ĸoarnernit inôsuktut tikkilugit, issumamingnut passijauvlutik.
Jêsuselo kissimeotilugo ĸemmaktauvoĸ, arnarlo ĸerĸane na-
ngertoĸ.
10 Jêsusele makkilerpoĸ; inuksinginamelo arnab assianik,
oĸautivâ: Arnaĸ, ipkoa passijitit nanêkât? erĸartortaumangi-
latît?
11 Tâpsomale oĸautivâ: Ahaila Nâlegaĸ. Jêsusible oĸau-
tivâ. Tagva uvangatauĸ erĸartoromangilagit; aularit, kingor-
ngane ajortullijungnaerit.
*12 **Tagva** Jêsusib oĸarvigigivait oĸarlunelo: Sillaĸsoarmiut
ĸaumanerivânga; uvamnik malliktoĸ târtome arvertarniangilaĸ,
ĸaumajorle inôgutaujoĸ piginiarpâ.
13 Tagva Fariseêrit oĸautivât: Illingnik kigligiutjivotit,
kigligiutjinît miksеĸârtôngilaĸ.
14 Jêsusib kiovait oĸautivlugillo: Uvamnik kigligiutjiguma,
kigligiutjinera miksеĸârtônajarpoĸ; ĸaujimagama, nakit ping-
mangârma, namullo ainiarmangârma. Illipsele ĸaujimangilase,
nakit pingmangârma, namullo ainiarmangârma.
15 Illipse uvinik malliklugo erĸartuivose; uvanga erĸartui-
ngilanga kimiglônêt.
16 Erĸartuigumale, erĸartuinera idluartôvoĸ; kissimaungi-
nama, uvangale Atâtagalo tillijiga.
17 Perĸojipsingne aglaksimavoĸ, inuk magguk kigligiutjini-
ngak miksеĸârtôngmat.
18 Uvangauvunga kigligiksautijunga uvamnik, Atâtagalo
tillijiga kigligiutsigivoĸ uvamnik.
19 Tagva oĸautivât: Atâtat nanêkâ? Jêsusib kiovait:
Uvamniglônêt, Atâtamiglônêt illitarsingilase; uvanga illitarigup-
singa, Atâtagataûĸ illitarinajarivasse.
20 Oĸautsit tamakkoa Jêsusib oĸauserivait Gûdib iklervi-
ngata sennianêdlune, ajoĸertuigame ĸattimaviksoarme; tigusijo-
ĸangilarlo tâpsominga; stundinga tikkisimangimat sulle.
*21 **Tagva** Jêsusib ama oĸautivait: Aularniarpunga ĸenne-
romârpapsingalo, toĸĸoluselo ajornipsingne; aiviginiartara tik-
kitsungnangilase.
22 Tagva Jûdit oĸarput: Ingminik toĸĸotsomavâ? oĸa-
rame: aiviginiartara tikkitsungnangilase.

23 Okautivaillo: Illipse mângat pivose, uvanga takpângat
pivunga; illipse sillaksoarmit tamattomangat pivose, uvanga
sillaksoarmit tamattomangat pingilanga.
24 Taimak tokkojomârnipsingnik ajornipsingne okautilauk-
papse; tokkojomârapse ajornipsingne, okpingikupse uvangau-
gama.
25 Tagva okautivât: Kinauvêt? Jêsusiblo okautivait: Si-
vorlermik tâmna okarkattigijise.
26 Unnuktunik okausiksakarpunga illipsingnut erkartuitik-
sakalarmalo; tillijigale miksekârtôvok; tussalauktakkalo tâp-
somangat okauserivakka sillaksoarmiunut.
27 Tukkisingilâlle, Atâtamik okarvigingmagit.
28 Tagva Jêsusib okautivait: Inûb Erninga nappautigup-
siuk, illitarsijomârpose uvangaunimnik, uvamniglo pinginimnik;
sorlole Atâtab ajokertulaungmanga, taimak okâlavunga.
29 Tillijimalo illagivânga, Atâtab kissimaukungilânga; pi-
niatsainarama kuviagijanganik.
*30 **Taimak** okâlatillugo unuktut okperilerpât.
31 Tagva Jêsusib Jûdit okperijine okautivait: Okausikka
mallitsainalerupsigik, idluartunik illinniartigivapse.
32 Miksekârnerlo illitariniarpasse, miksekârnerublo kivgau-
jungnaertiniarpâse.
33 Tagva kiovât: Abrahab kinguvârivâtigut kivgaungitsai-
narlutalo kimullônêt; kanok okarkêt: kivgaujungnaerniarpose.
34 Jêsusib kiovait okautivlugillo: Ahamarik, ahamarik
okaupapse: Ajortullijok kivgauvok ajornernut.
35 Kivgarle iglomêtsainarniangilak, ernerle tagvanêtsainar-
niarpok.
36 Ernerub tagva kivgaujungnaertikpasse, nellâgut kivgau-
jungnaerpose.
37 Nellungilanga, Abrahab kinguvâringmase; tokkonasuar-
papsingale; okausikka itterviksarsingimatta akkunapsingne.
38 Okâlavunga tækkolauktamnik atâtamne; taimailiorivose
tækkojapsingnik atâtapsingne.
39 Tagva kiovât okautivlugolo; Abraha atâtagivavut. Jê-
susib kiovait: Abrahab kittorngarikpasse, Abrahab pinialauk-
tangit piniarajarivasse.
40 Mânnale tokkonasuarpapsinga, inuk taimaitok, mikse-
kârnermik okautjijok illipsingnut, tussalauktamnik Gûdemit:
Abraha taimailiulaungilak.
41 Atâtapse piniarningit piniarnerivasse. Tagva okautivât:
Tammangainâgaungilagut; attautsemik atâtakarpogut, Gûdemik.
42 Jêsusib okautivait: Gûde atâtagigupsiuk, nagliginajar-
papsinga; annilaurama, Gûdemillo pilunga; uvamnik kailaung-
inama, tâpsoma tillivânga.

43 Sôg oĸausikka illitaringipisigîk? oĸausikka tussarung-
nanginapsigik.
44 Atâtapsingnit Sâtanasemit pivose, atâtapselo ikliguningit
malligomavasse. Tâmna inuartôvoĸ pigiarninganit, mikseĸâr-
nermêtsainalaungitorlo; mikseĸârneĸ tâpsomanêngimat. Sæg-
lonermik oĸâlagune, nangminerijaminik ovâlavoĸ; sæglotojoĸsô-
game, sæglonerublo atâtagivâ.
45 Uvangale mikseĸârnermik oĸâlagama okperingilapsinga.
46 Nelipse akkunapsingne ojornermik passijungnarpângâ?
Mikseĸârnermigle oĸâlaguma illipsingnut, sôg okperingilap-
singâ?
47 Gûdemit pijub Gûdib oĸausingit tussarpait; tamanna
pivlugo tussangilase, Gûdemit pinginapse.
48 Tagva Jûdit kiovât oĸautivlugolo: Nellâgut oĸangilagût,
Samâriamiogavit, Sâtanaseĸalarpillô?
49 Jêsusib kiovait: Sâtanaseĸangilanga, atâtagale nertor-
para, illipselo nachogivapsinga.
50 Nertortauniksara ĸenningilara, ĸennertoĸarporle tamat-
tominga erĸartuilunelo.
51 Ahamarik, ahamarik oĸaupapse: Oĸausimnik malliktub,
toĸĸo tækkoniangilâ issoĸangitomut.
52 Tagva Jûdit oĸautivât: Mânna nellojungnaerpogut Sâ-
tanaseĸaravit. Abraha toĸĸolauĸpoĸ, nellautaijullo; oĸarpo-
tillo: Oĸausimnik malliktub toĸĸo ôngniangilâ issoĸangitomut!
53 Anginersauvêt atâtaptingnit Abrahamit toĸĸolauĸtomît?
nellautaijullo toĸĸolaurivut. Illingnik sunautipît?
54 Jêsusib kiovait: Uvamnik nertortiguma, nertornera pi-
ungilaĸ. Atâtagale, tâmnauvoĸ nertordlertoĸ uvamnik, oĸau-
tigijase Gûdigivlugo.
55 Illitaringilasselo. Uvangale illitarivara. Oĸarajaruma-
lônêt: Illitaringilara; sægloĸitsinajarpunga illipsitut. Illitari-
varale oĸausingillo mallikpakka.
56 Abraha atâtase ĸuviasulerpoĸ, uvluksamnik tækkojuk-
saugame; tækkogamiuglo ĸuviasulerpoĸ.
57 Tagva Jûdit oĸautivât: Jâreĸarnak sulle 50 inik, Abra-
halo tækkolauĸpiûk?
58 Jêsusib oĸautivait: Ahamarik, ahamarik oĸaupapse:
Abraha ilerĸârtinnago uvanga ipunga.
59 Tagva ujarĸanik tigusivut milloromavlugo. Jêsusele
ijerpoĸ annilunelo kattimavingmit, akkorngattigut.

KAPITEL IX.

Kiglinganit tautungitomik Kristusib tautuktitsininganik.

JÊSUSELO sennerкotsivoк tækkovlunelo erniangonerminit tau-
tungitomik.
2 Illinniartingitalo apperivât oкarlutiglo: Ajoкertuijoк,
kina ajortullilauкâ, tâmna, angajoкâgiglônêt, tautugane erniang-
ongmat?
3 Jêsusib kiovait: Tâmnalônêt, angajoкâgiglônêt ajortulli-
laungilat; Gûdible piniarningit saккertitaulerкovlugit tâpso-
mane?
4 Tillijima pinniarningit piniaræksarivakka uvlôtillugo; un-
nuangojomârpoк kialônêt piniarvigijungnangitanga.
5 Sillaкsoarmêtillunga кaumaniovunga sillaкsoarmiunut.
6 Taimak oкarêrame, nunamut oriarpoк nuvaglo ivjomut
akkudlugo, tamattominga tautungitub ijîgik mingoarpak,
7 Oкautilugolo: Siloab (imaipoк: tillijab) tessinganut
ailerit ermiklutillo. Tagva ailerpoк ermiklunelo, tautuklunelo
кaivoк.
*8 **Sillalingit**, tautuktullo tâpsominga sivorngane, кennujông-
mat, oкarput: Tamnaungilâк iksivalauкtoк кennuvlunelô?
9 Illangit oкarput: Tâmnauvoк. Illangille: Adsigivâ.
Nangminerle oкarpoк: Tâmnauvunga.
10 Tagva oкautivât: Kanoк tautuktitaulerpêt?
11 Kiovoк oкarlunelo: Inûb, Jêsusemik attiggub, ivjoк
sennavâ, mingoarlugiglo ijîkka, oкarlunelo: Siloab tessinganut
ailerit, ermiklutillo. Ailerpunga ermiklungalo, tautulerlungalo.
12 Tagva oкautivât: Taimna nanêkâ? Oкarpoк: Nello-
vunga.
*13 **Tagva** Farisêerinut aularutivât tautulaungitoк.
14 Sabbateovorle, Jêsusib ivjoк sennangmago ijîgiglo uiting-
magik.
15 Tagva Farisêerittauк ama apperivât, кanoк tautuktitau-
lermangât? Tâpsomale oкautivait: Ivjomik illijivoк ijîmnut,
ermilerpungalo, mânnalo tautukpunga.
16 Tagva Farisêerit illangit oкarput: Inuk taimna Gûdemit
pingilaк, Sabbate issumaginginamiuk. Assingille oкarput: Ka-
noк inuk ajortolik taimak tattamnartitsijungnarкâ? Akkerar-
tortigêlerpullo.
17 Tautulaungitoк ama oкautivât: Sumik oкarкêt tâpso-
minga, ijîkik uitilaungmagîk? Tâmnale oкarpoк: Nellautai-
jôvoк.
18 Jûdille okperingilât tautulaunginінga, tautulerningalo,
кaiкojerкâratik tâpsoma tautulertub angajoкâgingnik.

19 Apersorlugiglo oĸautivakit: Ernerivitikô una, oĸautigi-
jatik tautugane erniangolauĸtomîk? Kanoĸ illingavâ, mânna
tautulermât?
20 Angajoĸâkita kiovait oĸautivlugillo: Kaujimavavuk,
tâmna ernerigaptigo, tautuganelo erniangolaungmat;
21 Kanorle mânna tautuktitaungmangât, nellovoguk. Inu-
mariogalloaĸ, apperisiuk; ingminik oĸarĸosiuk.
22 Taimak angajoĸâgik oĸarpuk, Jûdit erĸsigigamikik.
Jûdit kajusiĸattigêjarêrmatta, tâpsominga Kristuseojomik kigli-
giutsijoĸarpat, tâmna ĸattimavingmit avitauĸovlugo.
23 Tamanna pitjutigilugo angajoĸâgik oĸarpuk: Inumario-
galloaĸ, apperisiuk.
24 Tagva aipanganik inuk tautulaungitoĸ ĸaiĸolerpât oĸau-
tivlugolo: Gûde nertoruk. Kaujimavogut, inuk tâmna ajortông-
mat.
25 Tâmna kiovoĸ oĸarlunelo: Ajortôngmangât nellovara;
attautsemik nellungigalloarpunga, tautulaunginama, mânnalo
tautulerama.
26 Tagva ama oĸautivât: Sumîk piniarpâtît? ĸanoĸ ijîkik
uitipagîk?
27 Tâpsoma kiovait: Oĸautigijarêrpara illipsingnut, tussa-
ngipisiûk? ama tussaromavisiûk? tâpsomunga illinniarteojo-
magivissê?
28 Fagva oĸarnerlôtilerpât oĸarlutiglo: Igvit taipsoma il-
linniartigivâtit; uvagulle Môsesib illinniartigivâtigut.
29 Kaujimavogut, Gûdib Môsese oĸarĸattigingmago; taim-
nale ĸaujimangilavut, nakit pingmangât.
30 Inub kiovait oĸautivlugillo: Tamanna tattamnadlarpoĸ,
ĸaujimanginapse, nakit pingmangât; ijîkkalo uitilauĸpak.
31 Kaujimavogulle, Gûdib idluitullijut tussangimagit; Gû-
demigle opigosuktoĸarpat, pijomajanganiglo piniartoĸ, tâmna
tussarpâ.
32 Sillaĸsûb pigiarninganit tussaumajoĸangilaĸ tautugane
erniangomajub ijîgingnik uititsijoĸartomik.
33 Tâmna Gûdemit pingikune, piniarungnarajangilaĸ su-
mik.
34 Tâpkua kiovât oĸautivlugolo: Ajornerne erniangoma-
marigalloarlutit ajoĸertorpitigût? Pingujarpâllo.
*35 **Jêsuse** tussaumalerpoĸ pingujalaungmatsuk. Naipina-
miuglo oĸautivâ: Gûdib erninganut okperĸêt?
36 Tâpsoma kiovâ oĸautivlugolo: Nâlegaĸ neliat tâmnau-
vâ? okperĸovlunga tâpsomunga.
37 Jêsusib kiovâ: Tækkolauĸpat; oĸarĸattigijallo, tâmnau-
voĸ.
38 Tâpsomale oĸautivâ: Nâlegaĸ okperpunga! tuksiarvi-
givâlo.

39 Jêsuselo oκarpoκ: Erκartuijartorlunga sillaκsoarmut
tamattomunga pivunga, tautungitut tautulerκovlugit, tautuktul-
lo tautugungnaerκovlugit.
40 Farisêerillo illangita najortingita tamana tussarpât,
oκautivlugolo: Tautunginivitâ?
41 Jêsusib oκautivait: Tautungikupse, ajorneκarajangilase;
mânnale oκarapse: Tautukpogut; ajortoêrungnangilase.

KAPITEL X.

Kristusemik mianersijomik ajungitomik, saugaκottinginiglo. Jêsuselo Messîaseongmangât?

AHAMARIK, ahamarik oκaupapse: Ittertarvikut ittingitoκ
saukkat iglungænnut, assiagulle ittertoκ, tâmna tigliktôvlunelo
inuartôvoκ.
2 Ittertarvikulle ittertoκ saukat mianerijigivât.
3 Tâmna ittertarviub udjertortingata upkuêrutivâ, saukkal-
lo nippinga tussarpât, saugaκottinelo κaiκovait, attingit taivlu-
git, annitilaitalo.
4 Saugaκottinelo annititsarêrpagit, saukat sivorlerivât mal-
liklugolo; nippinga illitarigamitsuk.
5 Tækkorngartarle mallingilât, κemâvâlle, tækkorngartat
nippingit illitaringinamigit.
6 Oκautsinik tamakkoninga Jêsusib oκarvigivait: tukkisi-
ngilâlle, sunaungmangât oκarvionitik tâpsomunga.
7 Tagva Jêsusib ama oκautivait: Ahamarik, ahamarik
oκaupapse: Uvanga saukat ittertarvigivânga.
8 Illûnatik sivunamne tikkilauκtut tigliktôvlutiglo inuartô-
lauκput; saukallo nâlælaungilait.
9 Ittertarviovunga: uvapkut ittertoκarpat, tâmna piulijau-
niarpoκ, itterlunelo annilunelo nerκiksarsiniarpoκ.
10 Tigliktoκ κailerpangilaκ, kissiane tiglingnigomavlune,
toκκotsijomavlunelo, asseroijomavlunelo.
11 Uvanga tikkipunga, inôtsemik piksaniglo nâmaktunik
peκarκovlugit.
12 Uvanga mianersijôvunga ajungitoκ. Mianersijoκ ajungi-
toκ inôtsiminik tunnivoκ saukat pivlugit. Attartugable, mia-
nersijiungitub, nangmineκangitub saukanik, amaroκ κailertoκ
tækkogamiuk, saukat κemakpait κemâvlunelo; amarκublo sau-
kat angulugit siamartipait.
13 Attartugarle κemmâvoκ; attartugaugame, saukallo kam-
magingilait.
14 Uvanga mianersijôvunga ajungitoκ, pikkalo illitarivakka,
illitarijauvlungalo pimnut,

15 Sorlo Atâtab illitaringmanga, uvangalo Atâta illitarigapko. Inôseralo tunnivara saukat pivlugit.
16 Sulle assinginik saugaĸutteĸarpunga iglomit tamattomangat pingitunik. Tâpkoalo tamaunga pititsariaĸarpakka, nippigalo tussaromârpât, attautsimêlutiglo kattimgajomârput, attautsemiglo mianerijeĸarlutik.
17 Tamanna pivlugo Atâtama nagligivânga, inôsera tunnigapko, ama tiguserĸovlunga tamattominga.
18 Arĸtaijoĸangilaĸ tamattominga uvamnit, issumamnigle ipperarpara, Pitsartuneĸarpunga ipperarlugo, pitsartuneĸarivungalo ama tigulugo. Perĸojamik taimaitomik tunitjiviovunga Atâtamnut.
*19 **Tagva** Jûdit akkerartortigêlerput oĸautsit tamakkoa pivlugit.
20 Unuktut tâpkunanêtut oĸarput: Sâtanaseĸarpoĸ illisimaidlarlunelo, sôg nâlækpisiûk?
21 Assingit oĸarput: Tamakkoa (Sâtanasemik) illumiktub oĸauseringilait; Sâtanasiblo tautungitut ijingit uitijungnarpagît?
*22 **Kattimaviksûble** attortautainarninganik uvloĸsiorvioĸoĸ Jerusaleme, okkiongovorlo.
23 Jêsuselo arvertorpoĸ kattimaviksoarme, Salomonib iglorusingane.
24 Tagva Jûdit illuvât oĸautivlugolo: Kanoĸ sivitutigijomik tarnivut noĸĸangatipigît? Kristuseoguvit, nellâgut oĸautitigut.
25 Jêsusib oĸautivait: Oĸautigijarêrpara illipsingnut, okperingilaselo. Piniarnerit piniarnerijakka Atâtama attingane, kigligiutsivut uvamnik.
26 Okpingilasele; saugaĸottiginginapse, sorlo oĸautilaurapse.
27 Saugaĸottima nippiga tussarpât illitarivakkalo; mallikpângalo.
28 Inôtsemiglo nungusuitomik tunitsivigivakka, asserorniatsangilallo, arĸtaijoĸarniangilarlônêt tâpkoninga aggamnit.
29 Atâta, tunijijoĸ tâpkoninga uvamnut, anginerovoĸ tamainit; arĸtaijoĸarungnangilarlo tâpkoninga Atâtama agganginit.
30 Uvangalo Atâtalo attausiovoguk.
31 Tagva Jûdit ama ujarĸanik tigusivut milloromavlugo.
32 Jêsusib kiovait: Piniarnernik ajungitunik unuktunik Atâtamnit pijunik sakkertitsilauĸpunga illipsingnut. Piniarnerit tamakkoa neliat pivlugo milloromavisinga ujarĸanût?
33 Jûdit kiovât oĸautivlugolo: Piniarnerit ajungitut pivlugit milloromangilaptigit ujarĸanut; Gûdemigle mittauteĸarnît pivlugo, inutuinaugavillo, illingniglo Gûdiotinavit.

34 Jêsusib kiovait: Aglaksimangilâĸ perĸojipsingne: Oĸau-
tilauĸpapse Gûdiogapsê?
35 Taipkoa Gûdinik taikpagit, Gûdib oĸausinginik oĸarvio-
jut (aglaillo akkerartortaujungnangilat);
36 Sôg Atâtab ivjornaititanganut tillijanganullo sillaĸsoar-
miunut oĸarĸisê: Gûde mittautigivat; oĸarnera pivlugo: Gûdib
ernerivânga?
37 Atâtama piniarningit piniarneringikupkit, okperiniara-
singa.
38 Piniarnerigupkille, piniarnerit okperisigik, uvanga okpe-
rijomangikupsinga, illitarsilerĸovluse okpilerluselo, Atâta uvam-
nêngmat uvangalo tâpsomanênama.
39 Amalo tigunasuarpât; agganginille ĸemmâvoĸ.
40 Aulalermilunelo Jordanib akkianut Johannesib baptisivi-
gilauĸtanganut, tagvanêlerdlunelo.
41 Unuktullo tikkipât oĸarlutiglo: Johannese tattamnartit-
silaungilaĸ, illûnatigle Johannesib oĸauserilauĸtangit tâpsomi-
nga mikseĸârput.
42 Tagvanelo unuktut okperivât.

KAPITEL XI.

*Lazarusib toĸĸungajub ômartitauninganik. Fariseêrit toĸĸo-
tsijomaningœnnik Jêsusemik.*

KANNIMAJOKARPORLE nellajomik, Lazarusemik attelingmik,
Betâniamiomik, Marîab angajuatalo iglugasangine.
2 Marîale tâmnauvoĸ, Nâlekamik mingoarsilauĸtoĸ mingoa-
rummut, ittiganginiglo allarterijoĸ nujarminut; tâpsoma anni-
nga Lazaruse ĸannimalune nellavoĸ.
3 Tagva najâgik tilliklerpuk oĸautjauĸovlugo: Nâlegaĸ,
ahâk, nagligijat ĸannimalune nellavoĸ.
4 Jêsuse tamattominga tussarame, oĸarpoĸ: Kannimaseĸ
toĸĸomut illingalungilaĸ, Gûdible nertornarninganut, Gûdib Er-
ninga tamattomunga nertortauĸovlugo.
5 Jêsusible Marta nagligivâ, nukkangalo, Lazaruselo.
6 Tussaramele ĸannimangmat, sulle uvlungnik maggungnik
uvlivoĸ tagvane, najortamine.
7 Kingorngagut illinniartiminut oĸarpoĸ: Jûdêamut ama
ingergalermita.
8 Illinniartingita oĸautivât: Ajoĸertuijoĸ, taipsomane Jûdit
milloromalauĸpâtit ujarĸanut, amalo tagvunga ingergaro-
magivêt?
9 Jêsuse kiovoĸ: Uvloĸ 12 inik stundeĸangilâĸ? Uvlôtil-

lugo arvertartoĸ apporniangilaĸ; sillaĸsûb tamattoma ĸauma-
ninga tautukamiuk.
10 Unnuangotillugole arvertartoĸ apporniarpoĸ, ĸaumane-
ĸanginame.
11 Taimak oĸarpoĸ, kingorngagullo oĸautivait: Lazaruse
illanârijivut sinnikpoĸ; ainiarpungale tuppaktitsomavlugo.
12 Tagva illinniartingit oĸarput: Nâlegaĸ sinnikkune, nak-
kornersauniarpoĸ.
13 Jêsusible toĸĸoninga oĸautigivâ, issumaĸarpulle timib
sinningninganik oĸarasugilugo.
14 Tagva Jêsusib oĸautitsiarpait: Lazaruse toĸĸovoĸ;
15 Kuviasukpungalo, tainganêlaunginama, okpilerĸovluse.
Ingergalertale tâpsomunga.
16 Tagva Tômase, maggoliavinermik taijaĸ, illinniartunut
oĸarpoĸ: Ingergaĸattigêkta toĸĸoĸattigijomavlugo.
*17 **Tagva** Jêsuse tikkilerpoĸ, naipipâlo, uvlunik sittamanik
illuvermêlerêrtovineĸ.
18 Betâniale Jerusalemut isaktatitut 15,000 itut ĸanniti-
gijoĸ.
19 Jûdillo unnuktut Martamut Marîamullo tikkilauĸput,
mannigoromavlugik anningak pivlugo.
20 Martale tussaumagame, Jêsuse ĸaglilermat, pagreartor-
pâ; Marîale iglome iksivalune noĸĸangavoĸ.
21 Tagva Martab Jêsuse oĸautivâ: Nâlegaĸ, ovanêlauruvit,
anniga toĸĸonajalaungilaĸ.
22 Sullele ĸaujimavunga, sumik Gûdemit tuksiaruvit, Gûdib
tamattominga tunnitsiviginiarpâtit.
23 Jêsusib oĸautivâ: Annît makkiniarpoĸ.
24 Martab oĸautivâ: Nellungikalloarpunga, makkitsomâr-
mat makkivingme uvlut naggatiksangænne.
25 Jêsusib oĸautivâ: Uvanga makkitjutauvlungalo inôgu-
tauvunga. Uvamnut okpertoĸ inôjomârpoĸ, toĸĸogalloarune.
26 Inôvlunelo okpertoĸ uvamnut toĸĸoniangimarikpoĸ.
Tamanna okperiviûk?
27 Tâpsoma oĸautivâ: Nâlegaĸ, ahaila, okperpunga Kris-
tuseogavit, Gûdib Erninga, sillaĸsoarmut tikkisimajotit.
28 Taimaglo oĸarêrame, ailerpoĸ nukkane Maria angigutji-
lune ĸaiĸovlugo, oĸautivlugolo: Ajoĸertuijoĸ tikkisimavoĸ,
ĸaiĸovâtillo.
29 Tâmna tamattominga tussarame, nikkovisâdlarpoĸ, aivi-
gilugolo.
30 Jêsuse iglugasangnut tikkisimangimat sulle, tagvanêpor-
le sulle pagreartortauvingmine Martamut.
31 Jûdit najortingita iglome manigortingitalo Marîa tækko-
gamitsuk, nikkovisârlunelo anningmat, mallikpât oĸarlutiglo:
Illuvermut ailerpoĸ, ĸeajomavlune tagvane.

32 Marîalo tikkiname Jêsusib najugânut, tækkogamiuglo,
ittiganginut pâmakpoĸ, oĸautilugolo: Nâlegaĸ, ovanêlauruvit,
anniga toĸĸonajalaungilaĸ.
33 Jêsusib ĸeajoĸ tækkogamiuk, Jûdillo ĸeajut tikkeĸatti-
ngit, anernermigut illapsugosulerpoĸ ingminiglo kiksartilune,
34 Oĸarlunelo: Namut illivisiûk? Tâpkua oĸautivât: Nâle-
gaĸ, ĸailutillo tækkojartorit.
35 Jêsusiblo ijîgik ĸugviolerpuk.
36 Tagva Jûdit oĸarput: Ahâk, nagligidlalauĸpâ!
37 Illangille akkornganêtut oĸarput: Tautungitut ijinginik
uititsijub tâmnatauĸ toĸĸotailititsungnalaungipaûk?
38 Jêsuselo ama illapsugosudlalerivoĸ ingmine, illuvermullo
tikkilerdlune. Ittersalliorsimajôvorle mattumajoĸ ujarĸamik.
39 Jêsuse oĸarpoĸ: Ujarak pêrsiuk. Martab oĸautivâ, toĸ-
ĸungajub najangata: Nâlegaĸ tippelulerêrpoĸ; uvlunik sitta-
manik tagvanêname.
40 Jêsusib oĸautivâ: Oĸautilaungilagît, okperuvit, Gûdib
ajugaĸangininga tækkonajarangne?
41 Tagva ujarak pêrpât toĸĸungajub illuvinganit. Jêsusele
ĸongmut ârlorpoĸ, oĸarlunelo: Atâtaĸ ĸujagivagit tussalau-
ramga.
42 Nellungilangale tussatsainaramga; inuille ovane nanger-
tut pivlugit taimak oĸarpunga, okpilerĸovlugit tillilauramga.
43 Taimak oĸarêrame, nipperĸortovlune ĸaigarsukpoĸ: La-
zaruse annît!
44 Toĸĸungajorlo annilerpoĸ, immusersimajoĸ uvineruksai-
janik niukikullo tallikikullo, kênangalo mattusimajoĸ kitjijâr-
nerub allarterutânut. Jêsusib oĸautivait: Tamakkoninga pêr-
sivigisiuk, pissulerlelo!
45 Jûdillo unnuktut, Marîamut tikkilauĸtut, tækkojullo Jê-
susib piniarninganik okpervigivât.
46 Tâpkoale illangit Fariseêrinut ailerput, oĸautilugillo Jê-
susib piniarnerilauĸtanganik.
*47 **Tagva** ajoĸertuijoĸsuit Fariseêrillo ĸaggimiojunik katti-
matitsivut, oĸarlutiglo: Sumik piniartuksauvitâ? inuk taimna
tattamnartitsivoĸ unuktunik.
48 Taimailingatileruptigo, tagva illûnatik okperviginiarpât.
Tagva Rômiut ĸainiarput, aĸsârniarlutalo nunaĸottiptingnik
inuĸottiptingniglo.
49 Tâpkoale illangata, Kaifasib, jâreme tamattomane ajo-
ĸertuinerojub, oĸautivait: Kaujimangilase sumik,
50 Issumaksarsiunginivose sumik; nakkornersauvoĸ uvap-
tingnut, inuk attauseĸ toĸĸokpat inuĸattigêt pivlugit, inuit
illûnatik asserortuksauninginit.
51 Tamattominga oĸâlalungilaĸ ingminik; jâremele tamat-

tomane ajoĸertuinerogame, nellautsijuksanik oĸarpoĸ. Jêsuse toĸĸojuksaungmat inuĸattigêt pivlugit;
52 Inuĸattigêllo kissêtaungitoĸ; Gûdible ĸittorngangınik siamangajunik kattersoerĸovlugo.
53 Uvlormit taipsomangat issumaksarsiorĸattigêkput, ĸanoĸ illivlutik toĸĸoniarlugo.
*54 **Jêsusele** saĸĸijârlune arvertarungnailerpoĸ Jûdit akkorngænne, inuĸajuituble erĸânut aularpoĸ, iglugasæksoarnut Efremik attilingnut; tagvane piniarveĸarlune illinniartine illagællugit.
55 Jûdille aularviksiorvingat ĸaglilerpoĸ, unuktullo Jerusalemut majoralerput tamattoma erĸânit, aularviksiorvioĸârtinnago, sujungaitijomavlutik.
56 Tagvane nangerdlutiglo Jêsuse apperĸutigivât oĸarĸattigêklutiglo kattimaviksoarme: Kanoĸ issumavisê, uvloĸsiorvingmut tamattomunga ĸaingimat.
57 Ajoĸertuijoĸsuillo Fariseêrillo perĸojaĸartitsilauĸput: ĸaujimajoĸarpat nanêninganik, ĸaujititserĸovlugo; tigujomagamitsuk.

KAPITEL XII.

Kristusib mingoartauninganik Betâniame. Jerusalemut itterninganik. Nippemik ĸilangmit. Jêsusib oĸâlaninginik kingorlerpânik inugiartoĸsoarnut.

UVLUT pingasujortut aularviksiorviub sivorngagut Jêsuse Betâniamut tikkipoĸ, Lazarusib toĸĸolauĸtub Jêsusib ômartitangata toĸĸungajunit najugânut.
2 Tagvane nerĸiksaliorutivât unnungme, Martalo kivgartorpoĸ; Lazarusible tâpkoa illagivait iksivaĸattingit nerrimârvingme.
3 Tagva Marîab mingoarut illaĸangitoĸ pivianartoĸ tiguvâ, Jêsusiblo ittigangit mingoarpait, allarterlugillo ittigangit nujarminut; iglole tættælerpoĸ mingoarutib tippitsiaringninganik.
4 Tagva illinniartingita illangat, Jûdase Issariot, Simonib erninga, kingorngagut pititigilârtanga, oĸarpoĸ:
5 Sôg mingoarut tamanna pissiangolaungikâ kênaujanut 300 inut, aklujut pijaksanginût?
6 Taimagle oĸangilaĸ aklujut issumagijomavlugit; tigliktôgamele, ikpiârsulijaramelo, neksalarmelo tunnergutinik.
7 Tagva Jêsuse oĸarpoĸ: Ullapinasiuk una, tamanna torĸolauĸpâ uvlormut illuvertauniksamnut.
8 Aklujunik illaĸatsainarapse; uvangale najortigitsainangilapsinga.

9 Tagva Jûdit unuktut tussaumalerput, tagvanêngmat; Jê-
suselo kissiat ĸaijutigingilât, Lazaruseletauĸ tækkojomavlugo,
ômartilauĸtanga toĸĸungajunit.
10 Ajoĸertuijorsuille pinasuarput Lazarusetauĸ toĸĸotso-
mavlugo.
11 Tâmna pivlugo Jûdit unuktut ailermatta okpilerlutiglo
Jêsusemut.
*12 **Uvlub** aipangane inuit unuktut, uvloĸsiorvingmut tikki-
simajut, tussaramik, Jêsuse ĸainiarmat Jerusalemut,
13 Palmit ĸessertutinginik tigusivut, annilerpullo pagrear-
torlugit, ĸaggudlarlutiglo: Hosianna, nertortaule Nâlekab atti-
ngane tikkitoĸ, attaniojoĸ Israêleme.
14 Jêsusele siuterĸortojomik pititaulerpoĸ, tâpsomungalo
nangmaktauvlune ingergavoĸ, sorlo iglaksimangmat:
15 Sivôraniarnak, Zionib pannia; ahâk attanît ĸaivoĸ,
nangmaktauvlune siuterĸortojub nochanganut.
16 Illinniartingitale tamanna tukkisilaungilât sivorngane;
Jêsusele ânanausijaungmat, tagva erĸarpât, taimaitomik aglak-
simajoĸarmat tâpsominga, taimaglo piniarvigilauramitsuk.
17 Inuille illagijangita, Lazaruse annerĸolaungmago illuver-
mit, ômartilugolo toĸĸungajunit, piniarninga nertorpât.
18 Tamanna pivlugo inuit pagreartorpât tussaramik, taimak
tattamnartitsilaungmat.
19 Fariseêrille ingmingnut oĸarput: Tækkovose, sulitsangi-
napse; ahâk inuit illûnatik mallikpât.
*20 **Grichekalauĸporletauĸ** majoralauĸtut akkorngænne, tuk-
siaromavlutik uvloĸsiorvingme.
21 Tâpkoa Filippuse, Betsaidamit Galilêamêtomit pijoĸ,
tikkilugo ĸennuvigivât oĸarlutiglo: Nâlegaĸ, Jêsuse tækkojo-
madlaralloarpavut.
22 Filippusib tagva Andrêase oĸautijartorpâ tamattominga;
Filippusiblo Andrêasiblo ama oĸautigivâk Jêsusemut.
23 Jêsusible kiovak oĸautivlugiglo: Inûb Erningata âna-
nausijauvia nelliutisimavoĸ.
24 Ahamarik, ahamarik oĸaupapse: Perorsiaksaĸ Waizen
ivjomut kattangikune toĸĸonanelo, kissimêtôlerpoĸ; toĸĸogu-
nele singailiktaĸalerpoĸ unnuktunik.
25 Inôserminik ivlersijub assiojijomârpâ: inôserminiglo sil-
laĸsoarme tamattomane ivlersingitub inôtsemut nungusuitomut
pigênarniarpâ.
26 Kivgartoromajub uvamnik, malliklinga; najukamnelo
kivgara tagvanêtsomarivoĸ. Atâtamalo uvamnik kivgartorniar-
toĸ nertoromârpâ.
27 Mânna tarniga kiksarpoĸ. Sumiglo oĸarlangâ? (imâk:)
Atâtak stundemit tamattomangat piulingâ? tamannale pivlugo
stundemut tamattomunga tikkipunga.

28 Atâtak, attît ânanausileruk! Tagva nippe ĸilangmit pi-
voĸ: Ananausilauĸpara, amalo ânanausijomagivara.
29 Tagva inuit nangerdlutik nâlektut oĸarput: Kallilerpoĸ.
Assingit oĸarput: Engelib oĸarĸattigivâ.
30 Jêsusib kiovait oĸautivlugillo: Nippe tâmna pivlunga pi-
laungitoĸ, pivlusele.
31 Mânna sillaĸsoarmiut erĸârtortaunermut tikkitaulerput,
mânna sillaĸsûb tamattoma attaninga annititauniarpoĸ.
32 Uvangalo ĸangattartitauniaruma nunamit, illûnaita amu-
aromavakka uvamnut.
33 Taimagle oĸarpoĸ tukkisititsilune toĸĸoniarnerme illu-
singanik.
34 Tagva inuit kiovât: Perĸojanit tussarpogut Kristuse is-
soĸangitomut-itsainarmat. Kanorlo oĸarĸêt: Inûb Erninga
ĸangattartitaujariaĸarpoĸ. Inûb Erninga tâmna kinauvâ?
35 Tagva Jêsusib oĸautivait: Kaumajub sulle annikitomik
najorniarpâse. Arvertaritse, ĸaumajomik najorteĸartilluse, târ-
tomut tikkitaulerĸonnase. Tâĸtome arvertartoĸ ĸaujimangilaĸ
namut ainerminik.
36 Kaumajoĸ okpervigisiuk, najorteĸartilluse tâpsominga,
ĸittorngaulerĸovluse ĸaumajomut.
*37 **Taimak** Jêsuse oĸâlavoĸ, aularlunelo ijeriartorlunelo
tâpkonangat. Taimaglo tattamnartitsigalloarmat tækkoænne,
okpervigingilâllônêt.
38 Nellautaijub Jêsaiasib oĸausingit nellautsilerĸovlugit,
oĸarmat: Nâlegaĸ, kia oĸâlanivut okperivagît? kimullo Nâle-
kab tallinga saĸĸertitauvâ?
39 Tamanna pivlugo okperungnalaungilat; Jesaiase ama
oĸarmat:
40 Tâpsoma takpêtipait ijingit, mangaitilugillo ômatingit;
ijimingnut tækkoĸonnagit, ômatimingnullo tukkiserĸonnagit;
sâgiarĸonnagillo ikajortaujungnarlutik uvamnut.
41 Taimak Jesaiase oĸalauĸpoĸ, ânanauninga tækkogamiuk
oĸâlatigigamiuglo.
42 Angajoĸâlle unuktut okpervigigalloarpât; Fariseêrille
pivlugit kigliutjingilat tamattominga, avitaujomanatik kattima-
vingmit.
43 Nertortauneĸ inungnut ivlerinersarigamitsuk nertortau-
nermingnit Gûdemut.
*44 **Jêsusele** ĸaggudlarpoĸ oĸarlunelo: Uvamnut ok-
pertoĸ uvamnuinaĸ okpingilaĸ, tâpsomungale tilliklertomut
uvamnik.
45 Uvamniglo tautuktub tâmna tautukpâ tilliklertoĸ uvam-
nik.
46 Kaumajôvlunga sillaĸsoarmut tamattomunga tikkipunga,
uvamnut okpertoĸ târtome-erĸonnago.

47 Oĸausimniglo tussartoĸ okperanelo, erĸartorniangilara;
tikkisimanginama, sillaĸsoarmiut erĸartoriartorlugit, sillaĸsoar-
miulle piulijauĸovlugit uvamnut.
48 Uvamnik nachojoĸ illalioranelo oĸautsimnik, tâmna pe-
ĸalerêrpoĸ erĸartortiminik; oĸautsit oĸauserilauĸtama, ta-
makkoa erĸartoromarpât uvlut naggatiksangænne.
49 Uvamnik oĸalaunginama; Atâtable tillijima perĸojamik
tunitjivigilauĸpânga piniaræksamnik oĸauserijæksamniglo.
50 Kaujimavungalo perĸojanga inôgutaungmat nungusuitoĸ.
Taimaimat oĸauserijakka taimak oĸauserivakka, sorlo Atâtab
oĸautilaungmanga.

KAPITEL XIII.

*Jêsusib illinniartime ittigangimik ubvarninganik. Naglingner-
mik perĸojininganik. Jûdasib pititsinasuarninganik. Pêtrusib
missialârninganik.*

AULARVIKSIORVIUBLE sivorngane, Jêsuse tukkisigame,
aularviksane sillaĸsoarmit tamattomangat Atâtamut nelliutisi-
mangmat, sorlo pine sillaĸsoarmêtut nagligilauramigit, taimak
naggatiksaminut tikkidlune nagligivait.
2 Unuksiumiglo nerrijarêramik, (Sâtanasib Jûdase Issariot
Simonib erninga ômamiuteĸartilerêrmago pititsijomanermik tâp-
sominga,)
3 Jêsuselo kaujimagame, tunitjiviogame tamainik aggang-
minut Atâtamut, Gûdemillo pilaurame, Gûdemullo ainiarame;
4 Nerrimârnermit nikkovipoĸ, anorânnelo pêrpait, sailita-
miglo tigusivoĸ attilugolo.
5 Kingorngagut immermik kovisivoĸ ubvarvingmut, illinni-
artullo ittigangit ubvalerpait, allarterlugillo sailitamut attorta-
minut.
6 Tagva Simon Pêtruse tikkilerpâ; tâpsomalo oĸautivâ:
Nâlegaĸ, igvit ittigakka ubvaræksarivigît?
7 Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: Sumik piniarama, ĸauji-
mangilatit mânna; kingorngagulle tukkisilârpat.
8 Tagva Pêtrusib oĸautivâ: Ittigakka ubvaræksaritsangi-
lattit. Jêsusib kiovâ: Ubvarniangikupkit, illangiuteĸattigini-
angilarma.
9 Simonib Pêtrusib oĸautivâ: Nâlegaĸ ittigakka kissêtaung-
itoĸ, aggakkalole, niaĸoralo!
10 Jêsusib oĸautivâ: Ubvarsimajoĸ ittikkat assiænnik ub-
variaĸangilaĸ, epĸêjarsimavorle illûnâne. Epĸêjarsimavoselo,
illunaseungitorle.

11 Pititigilârtane kaujimatsiaramiuk; tamanna pivlugo
okarpok: Epkêjarsimavose illûnaseungitorle.
*12 **Ittigangille** ubvarêramigit, anorâminik tigusivok ingiler-
milunelo, amalo okautivait: Pinialaungnimnik illipsingnut kau-
jimavisê?
13 Ajokertuijomik Nâlekamiglo taivapsinga, nellâgullo okar-
pose; tâmnaugama.
14 Tamanna pivlugo uvanga, Nâlekapse ajokertortipselo it-
tikkase ubvalaurapkit, taimak illipsetauk ittikapsingnik ubvarti-
gêktuksaugivose.
15 Igsaræksamik tunnitsivigilaukpapse, piniarkovluse, sorlo
piniarvigilaurapse.
16 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Kivgak anginersaung-
ilak angajokâminit, Apostelelônêt anginersaunginivok tillijiminit.
17 Tamanna kaujimagupsiuk, pilloridlarpose, piniarutigi-
gupsiuk.
*18 **Illûnapsingnik** okalungilanga. Nellungilakka annerima-
lauktakka. Aglaille nellautsilerkovlugit: Kakkôjaktorkattima
ittikaminut tullerarpânga.
19 Mânna okautigivara illipsingnut piniarutaukârtinnago;
piniarutaujarêrpat, okpilerkovluse uvangaunimnik.
20 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Illaliortok tilliniartam-
nik, uvamnik illaliorpok; uvamnigle illaliortub tillijiga illa-
liorpâ.
21 Jêsuse taimak okarêrame, kiksalerpok anernermigut,
kigligiutjilunelo okarpok: Ahamarik, ahamarik okaupapse: Il-
lapse illangata pitilârpânga.
22 Tagva illinniartut ingmingnut tækkonautivut kuksasuler-
lutiglo, nelitik okautigingmangâgo.
23 Nerrimârvingmele iksivajokarpok illiniartingita illangæn-
nik, Jêsusib sagvianut êgangajomik, Jêsusib nagliktanganik.
24 Tâmna Simonib Pêtrusib ijingmikpâ, kiglisiniarkovlugo,
okautigijanga kinaungmangât,
25 Tâpsoma êgalerdlunelo Jêsusib sagvianut okautivâ: Nâ-
legak, kinauvâ?
26 Jêsuse kiovok: Tâmnauvok tamuamik missuksiutijara,
tunnitjivigilugolo. Tamualo missukpa tunilâllo Jûdasemut Issa-
riotemut, Simonib erninganut.
27 Tamualo êngmago, Sâtanasib pullavâ. Tagva Jêsusib
okautivâ: Piniartat piniarsâruk!
28 Nerrimârkattingitale nelianiglônêt kaujimajokangilak,
suna pivlugo taimak okautingmangâgo.
29 Illangit issumavut, Jûdase pôksalijarmat, Jêsusib okau-
tingmago imâk: Pisiniarit ajortaptingnik uvloksiorvingmut!
ubvalo, tunnijerkovlugo aklujunut sumik.

30 Tagvale tamua êjarêramiuk, annisâdlarpoĸ. Unnuango-
vorlo.
*31 **Annijarêrmallo**, Jêsuse oĸarpoĸ: Mâna Inub Erninga
ânanausijauvoĸ, Gûdelo ânanausijaugivoĸ tâpsomane.
32 Gûde ânanausijaugune tâpsomane, Gûdibtauĸ ânanausi-
niarivâ ingmine, ânanausisârpâlo.
33 Kittorngârsukka, sulle annikitomik najorniarpapse.
Kenneromârpapsinga; sorlolo Jûdinut oĸalaurama: Aiviginiar-
tamnut tikkitsungnangilase.
34 Mânnalo oĸautivapse: Perĸojaĸtâmik tunitjivigivapse,
nagliktigêrĸovluse, sorlo nagligilaurapse, nagliktigêlerĸovluse.
35 Tamattomunga illûnatik illitarsiniarput, illinniartigigapse,
nagliktigêkupse.
*36 **Simonib** Pêtrusib oĸautivâ: Nâlegaĸ, namut ainiarĸêt?
Jêsusib kiovâ. Aiviginiartamnut tamattomane, malligungnang-
ilarma; kingorngagulle malligomârparma.
37 Pêtrusib kiovâ: Nâlegaĸ, sôg tamattomane malligung-
nangilagît? inôsera tunnijomavara pivlutit!
38 Jêsusib kiovâ: Inôtsît pivlunga tunninajarpiûk? Aha-
marik, ahamarik oĸaupagit; Angutaunek niplerniangilaĸ, pinga-
suertorlunga missiarutauĸârtinnanga illingnut.

KAPITEL XIV.

Jêsusib oĸâlaninginik illinniartiminut ainiarnine Atâtamut, tuksiarnerlo; Anernerlo manigoijoĸ pivlugit.

ILLINNIARTIMINULLO oĸarpoĸ: Omatise ĸoaĸsânganiara-
tik! Gûde okpervigisiuk, uvangalo okpervigisinga!
2 Atâtama iglungane igluksaĸarpoĸ unuktunik. Taimaina-
jangipat, oĸautiginajalauĸpara illipsingnut. (Mânnale) ainiar-
punga inniksalioriartorluse.
3 Ainiarumalônêt inniksalioriartorluse, utteromagivunga,
ailuselo uvamnut, tagvanêrĸovluse najugamne.
4 Aiviksaralo ĸaujimavasse, apĸullo ĸaujimagivasse.
5 Tômasib oĸautivâ: Nâlegaĸ ĸaujimangilagut aiviksarnik,
ĸanorlo apĸut ĸaujimajungnarpitigô?
6 Jêsusib oĸautivâ: Apĸutauvunga mikseĸârniovlungalo
inôgutauvlungalo; Atâtamut pijoĸangilaĸ, uvapkut kissiane.
7 Illitarigupsinga, Atâtaga illitarinajarivasse. Mânnamillo
illitarivasse tæĸĸolauĸpasselo.
8 Filippusib oĸautivâ; Nâlegaĸ, Atâta tækkotitsuk uvap-
tingnut, nâmaksiniarpogut tagva.
9 Jêsusib oĸautivâ: Taimak sivitutigijomik najorpapse, illi-

taringilarmalô? Filippuse, uvamnik tautuktub Atâta tautuk-
kivâ. Sôgle oĸarĸêt: Atâta tækkotitsuk uvaptingnut?
10 Okpingilatît, Atâtamnênama, Atâtalo uvamnêngmât?
Oĸautsit oĸauserijakka illipsingnut uvamnik oĸauseringilakka,
Atâtable uvamne inneĸartub, tâpsoma piniarnerit piniarnerivait.
11 Okperisinga, Atâtamnênama, Atâtalo uvamnêngmat;
sapperupsele, piniarnerit pivlugit okperisinga.
12 Ahamarik, ahamarik oĸaupapse: Uvamnut okpertub pi-
niarnerit piniarnerijakka piniarutiginiarivait, anginersaniglo
tâpkonangat piniaruteĸarniarpoĸ. Atâtamut aigama.
13 Sumiglo tuksiarniarupse attimne, piniaromavunga, Atâta
nertortauĸovlugo ernermigut.
14 Sumik tuksiarniarupse attimne, piniaromavunga.
*15 **Nagligigupsinga**, perĸojakka mallingniarsigik.
16 Atâtalo tuksiarvigijomavara, manigoijomik assimnik tu-
nitjivioĸovluse, illipsingnêtsainarĸovlugo issoĸangitomut.
17 Mikseĸârnerub Anerninga, sillaĸsoarmiut pijungnangi-
tangat; tækkunginamitsuk illitaringinamitsuglo. Illipsele illita-
rivasse, illagitsainarmase, illipsingnêniarmallo.
18 Illiarsôĸojomangilapse, tikkitsomagivapse.
19 Killamiovoĸ sulle, tagva sillaĸsoarmiut tækkoniarung-
naerpânga, illipsele tækkoniarivapsinga; inôgama illipselo
inôjuksaugivose.
20 Uvlorme taipsomane tukkisiniarpose, Atâtamnênama,
illipselo illumnênapse, uvangalo illupsingnênama.
21 Perĸojamnik pilik, malliklugillo, tâmnauvoĸ nagliktoĸ
uvamnik. Uvamnigle nagliktoĸ nagligijauniarpoĸ Atâtamnut,
uvangalo nagliginiarpara nellojungnaertilugolo uvamnik.
22 Jûdasib oĸautivâ (Issarioteungitub): Nâlegaĸ, illingnik
nellonarungnaertitsomanît uvaptingnut, sillaĸsoarmiunuungi-
torlo, sunauvâ?
23 Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: Uvamnik nagliktub oĸau-
sikka mallingniarpait; Atâtamalo nagliginiarpâ, tikkiniarpa-
vuglo innigijartorlugo.
24 Uvamnigle naglingitub oĸausikka mallingilait. Oĸaut-
sillo tussartase pigingilakka, Atâtable tillijima.
25 Tamattominga oĸarvigilauĸpapse, illipsingnêlaurama.
26 Manigoijuble, Anernerub ajunginerub, Atâtama tillijo-
mârtangata attimne, tâpsoma ajoĸertorniarpâse tamainik, er-
ĸaitiluselo tamainik oĸauserilauĸtamnik illipsingnut.
27 Ullapirsaumik ĸemmaivigivapse, ullapirsautimnik tunit-
jivigivapse. Tunitjivigingilapse sillaĸsoarmiut tunijiningititut.
Omatise ĸoaĸsârniaratik erĸsiniaratiglo!
28 Tussalauĸpose, oĸautilaurapse: Ainiarpunga tikkiluselo
ama. Nagligigupsinga, ĸuviasugajarpose, oĸautilaurapse: Atâ-
tamut ainiarpunga; Atâta anginersaungmat uvamnit.

29 Mânnalo oĸautigilauĸpara illipsingnut, tamanna pilerĸârtinnago, okpilerĸovluse, tamanna pilerpat.
30 Mattoma kingorngane unnuktunik oĸauseĸarniarungnaerpunga illipsingnut; sillaĸsûb tamattoma attaninga tikkilermat peĸaranelo uvamne.
31 Sillaĸsoarmiulle tukkisilerĸovlugit, Atâta nagligigapko, taimaglo piniarama, sorlo Atâtab perĸolaungmanga: nikkovititse ovangallo aularta!

KAPITEL XV.

Kristusemik napârtôjomik Waineliksamik. Naglingnermik nagliktiktigêngnermiglo. Okpertut ômigijaungingænnik sillaĸsoarmiunut.

UVANGA napârtôvunga Waineliksaĸ idluartoĸ, Atâtagalo Waineliksatalingmik perorsêvilerijôvoĸ.
2 Akkerĸut uvamnêtut illûnaita paungaĸarpangitut pêjarniarpait; illûnaitalo paungaĸarpaktut piungininginik pêjaivigiarpait, paungaĸarnersauĸovlugit.
3 Illipse mânna sujungaipose oĸautsit pivlugit, oĸauserilauĸtakka illipsingnut.
4 Illumnêtsainaritse, uvangalo illupsingnêdlunga. Sorlo akkeroĸ paungaĸarungnangimat ingminik, napârtomêtsainangikune Waineliksame; taimainivosetauĸ, illumnêtsainangikupse.
5 Uvanga napârtôvunga Waineliksaĸ, illipse akkerôvose. Uvamnêtsainartoĸ, uvangalo tâpsomanêdlunga, paungaĸarniarpoĸ unuktunik, piginanga piniarungnanginapse sumik.
6 Illumnêtsainangitoĸ egitauniarpoĸ akkerĸotut, pannersârlunelo, kattitauniarpullo egitaulutiglo ikkomamut, ikkoalajuksauvlutik.
7 Illumnêtsainarupse, oĸausikkalo illupsingnêtsainarpatta, pijomajapsingnik tuksiarniarpose, tunitsiviolâlapselo.
8 Tamakkutigûna Atâtaga nertortauniarpoĸ, paungaĸarnialerupse unuktunik, illinniarteolerluselo uvamnut.
9 Sorlo Atâtama naglingingmanga, taimaktauĸ uvanga nagligivapse. Naglingnimnêtsainaritse.
10 Perĸojakka mallikupsigik, naglingnimnêtsainarpose, sorlo uvanga Atâtama perĸojangit mallikapkit, naglingninganêtsainarlungalo.
*11 **Taimak** oĸarvigivapse, ĸuvianarnera illupsingnêtsainarĸovlugo, ĸuviasungniselo nâmaksivalliaĸovlugo.
12 Tamædja perĸojara, nagliktigêrĸovluse, sorlo nagligigapse.

13 Nagligosungnersaujoĸangilaĸ imaitomit, inôserminik tun-
nijomit illanârijane pivlugit.
14 Illipse illannârivapse, piniarutjigupse perĸojamnik.
15 Mattoma kingorngane oĸangilanga kivgaugapse; kivgaĸ
ĸaujimangimat angajoĸâme piniarninginik. Illipsele illanâri-
jimnik tailauĸpapse; tamainik Atâtamnit tussalauĸtamnik, nel-
lojungnaertilaurapse.
16 Annerilaungilapsinga, annerilauĸpapsele, issumagivluselo,
paungaĸariartorĸovluse, paungaĸarniselo soĸĸoserĸonnago;
Atâta tuksiarvigigupsiuk attimne, tamattominga tunnijerĸovlugo
illipsingnut.
17 Mattominga perĸovapse, nagliktigêrĸovluse.
18 Sillaĸsoarmiut ômigikpasse, ĸaujimaleritse, ômigerĸâr-
manga illipsingnit.
19 Sillaĸsoarmiut illagigupsigik, sillaĸsoarmiut pitik nagli-
ginajarpait; sillaĸsoarmiulle illaginginapsigik, annerimalaurap-
sele sillaĸsoarmiunit: tamanna pivlugo sillaĸsoarmiut ômi-
givâse.
20 Oĸausera erĸarisiuk oĸauserilauĸtara illipsingnut: Kiv-
gaĸ anginersaungilaĸ angajoĸâminit. Unangmilauruninga,
unangminiarivâse; oĸausikka mallilaurunigit, oĸausise malling-
niarivait.
21 Tamakkoningale tamainik piniarvigijomârpâse attera
pivlugo; illitaringinamitsuk tillijiga.
22 Tikkilaungikuma, tamattominga oĸautijartorlugit, ajor-
neĸarajangilat; mânnale passijaujungnaerutiksarsijungnangilat
ajornitik pivlugit.
23 Uvamnik ômisuktub Atâtaga ômigigivâ.
24 Piniarnerit piniarnerilaungikupkit, assima piniarnerilau-
ngitangit, ajorneĸarajangilat; mânnale tækkolauralloaramigit,
tamamnuk ômigivâtiguk, uvangalo Atâtagalo.
25 Oĸautsille nellautsilerĸovlugit aglaksimajut perĸoji-
ngine: Pitjuteĸaratik ômigivânga.
26 Mannigoijorle tikkitsomârpat, tillijomârtara illipsingnut
Atâtamit, mikseĸârnerub anerninga, Atâtamit annijoĸ: tâmna
kigligiutsiniarpoĸ uvamnik.
27 Illipselo kigligiutsiniarivose; pigiarnermit najulaurap-
singa.

KAPITEL XVI.

Anernerub ajungınerub piniarninganik. Tækkôtilârnermik ĸillamik. Tuksiarnermik Jêsusib attingane.

TAMATTOMINGA oĸautilauĸpapse sinnaungajuteĸalerĸon-
nase.

2 Illagêngnermingnit avitsomârpâse. Nelliutijomârporle tokkotsijut illipsingnik issumakarvingat, tamattomunga Gûde kivgartorasugilugo.
3 Taimailiorvigijomârpâse, Atâtagalônêt uvangalônêt illitaringinamittiguk.
4 Tamattominga okautilaukpapse, nelliutikpat erkailerkovluse okautigilauktamnik illipsingnut. Tamattominga pigiarnermit okautilaungilapse najulaurapse.
5 Mânnale tillijimnut ainiarpunga; appersortokangilarlo akkunapsingne: Namungarniarkêt?
6 Taimagle okautilaurapse, ômatise kiksarnermik illumertaulerput.
7 Miksekârtomigle okautivapse: Idluarpok illipsingnut, ainiarama. Ainiangikuma, mannigorniktub tikkiniangimase. Ainiarumale, tillijomavara illipsingnut.
8 Tikkikunelo, sillaksoarmiut tukkisitiniarpait ajornermik, idluarnermiglo, erkartuinermiglo.
9 Ajornek pivlugo, okperlungimatta uvamnut;
10 Idluarnerle pivlugo, Atâtamut ainiarama, tækkoniarungnaerapsingalo.
11 Erkartuinek pivlugo, sillaksûb mattoma attaninga erkartortaungmat.
12 Sulle unuktunik okausiksakarpunga illipsingnut, mânnale tussarlugit sapperpasse.
13 Ipsomale, miksekârnerub anerningata, tikkikune, miksekârnernut tamainut tessiorniarpâse. Ingminik okâlanianginame; tussartaminigle okautjiniarpok, pijomârtomiglo okautiniarpâse.
14 Tâpsoma ânanausiniarpânga, pimnit tigusiniarame okautigilugolo illipsingnut.
15 Tamaita Atâtab pigijangit pigivakka. Tamanna pivlugo okautivapse: Pimnit tigusiniarpok okautigilugolo illipsingnut.
16 Killamik tækkoniarungnaerpapsinga; amalo killamik tækkoniarivapsinga; Atâtamut ainiarama.
17 Tagva illinniartingita illangit okarkattigêkput: Sunauvât okausingit, okautingmattigut: Killamik tækkoniarungnaerpapsinga amalo killamik tækkoniarivapsinga, Atâtamullo ainiarama?
18 Tagva okarput: Sunauvâ okarninga: Killamîk? okausingit nellovavut.
19 Tagva Jêsuse mallugosulerpok, apperijomangmatsuk, okautivaillo: Tamattominga appersortigêkpose, okalaurama: Killamik tækkoniarungnaerpapsinga, amalo killamik tækkoniarivapsinga.
20 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Kealuselo ogguarniar-

pose sillaĸsoarmiulle ĸuviasudlarniarput. Illipsele kiksadlarniarpose; kiksarnisele ablatsângorniarivoĸ ĸuviasungnermut.
21 Arnaĸ ernisukkune, kiksarneĸarpoĸ, stundinga tikkisimangmat; nutarârsugle erniarijarêruniuk, kappiasungnerilauĸtane issumagijungnaerpâ, ĸuviasungneĸ pivlugo, inuk sillaĸsoarmut erniangongmat.
22 Illipselo kiksarneĸarivose mânna; tækkojomagivapsele, ômatiselo ĸuviasudlarniarput, ĸuviasungnipsingniglo aĸsârniktoĸartuksaungilaĸ illipsingnit.
23 Uvlormelo taipsomane apperiniangilapsinga sumik. Ahamarik, ahamarik oĸaupapse: Atâta tuksiarvigigupsiuk sumik attimne, tunnitjiviginiarpâse tamattominga.
24 Mânna tikkilugo tuksialaungilase sumik attimne. Tuksiaritse, tigusiniarpose tagva, ĸuviasungnise nâmakserĸovlugo.
25 Taimak oĸautilauĸpapse adsiujutigut; nelliutijomârporle adsiujutigut oĸâlajungnaerviginiartara illipsingnut, tukkisinartomigle oĸautiniarpapse Atâtamnik.
26 Uvlorme taipsomane tuksiarniarpose attimne. Oĸautingilapselo, Atâta tuksiarvigijomavlugo pivluse;
27 Nangmineĸ Atâtab nagligingmasse, nagligigapsinga, okperluselo, Gûdemit pilaurama.
28 Atâtamit annilauĸpunga, pilungalo sillaĸsoarmut; amalo sillaĸsoaĸ ĸemangniarpara, Atâtamullo ailunga.
29 Illinniartingita oĸautivât: Ahâk mânna tukkisinartomik oĸâlavotit, adsiujomiglo oĸauseĸarnak.
30 Mânna ĸaujimavogut, tamaita nellunginangne, apperijaujariaĸarungnaerlutit. Tamanna pivlugo okperpogut, Gûdemit annilauravit.
31 Jêsusib kiovait: Mânna okperpose.
32 Ahâk stunde nelliutiniarpoĸ, nelliutijarêrporlo siamarviksase, attunit ingmikoartiluse, kissimautilungalo; kissimaungilangale, Atâtab najormanga.
33 Tamattominga oĸautilauĸpapse, ullapirsauteĸarĸovluse uvamne. Sillaĸsoarme kappiasungneĸarpose; mannigoritsele, sillaĸsoaĸ sâlagivara.

KAPITEL XVII.

Kristusib ajoĸertuinerojipta tuksiarninganik, nangmineĸ pivlune, illinniartinelo, illagêktitanelo pivlugit.

TAIMAK Jêsuse oĸarame, ĸilangmut ârlorpoĸ oĸarlunelo: Atâtak, stunde tikkisimavoĸ ânanausivît Ernernik, Ernernut ânanausijauĸovlutittauĸ.

2 Sorlo pitsartunermik tunitjivigigangne uviningnut tamainut, inôtsemik nungusuitomik tunnijerĸovlugo illûnainut, tunijarnut tâpsomunga.
3 Tamadjauvorle inôgut nungusuitoĸ: illitarsilune illingnik, kissivît nellâgut Gudiogavit, tillilauĸtarniglo Jêsuse Kristusemik.
4 Ananausilauĸpagit nuname, piniarnerlo nâmaksilauĸpara piniarutauĸolauĸtat uvamnut.
5 Mânnalo ânanausilaunga, Atâtak, illingne, ânanaunermut illingnêdlunga pigilauĸtamnut sillaĸsoaĸarĸârtinnago.
6 Atternik nellojungnaertilauĸpakka inuit tunnilauĸtattit uvamnut sillaĸsoarmiunit. Pigilauĸpattit, uvamnullo tunnilauĸpattit, oĸautsitillo mallilauĸpait.
7 Mânnale ĸaujimavut, tamaita tunnilauĸtatit uvamnut illingnit pingmatta.
8 Oĸautsille tunnilauĸtatit uvamnut, tunnilauĸpakka tâpkonunga; illaliulauĸpaillo, nellâgullo illitarsilutik, illingnit annilaurama, okpilerlutiglo, tillilauramga.
9 Tuksiutivakka, sillaĸsoarmiullo tuksiutinnagit, tâpkoale tunilauĸtatit uvamnut; pigigangne.
10 Tamaitalo pigijakka pigivattit, pigijattillo pigivakka, tâpkonanelo ânanausijauvunga.
11 Sillaĸsoarmêtsungnaerpungalo, tâpkoale sillaĸsoarmêput, uvangalo illingnut ĸaivunga. Hailigeojoĸ Atâtak, atternêtsainartikit tunijatit uvamnut, attausioĸovlugit sorlo uvaguk.
12 Najulaurapkit sillaĸsoarme, atternêtitsainarpakka. Tunijatit uvamnut saputilauĸpakka; assiojoĸangilarlo tâpkonangat, ĸittorngaĸ assiojoĸ kissime, aglait nellautsilerĸovlugit.
13 Mânnale ĸaivunga illingnut, taimaglo oĸarpunga sillaĸsoarmêdlunga, ĸuvianarnimnik illumiuteĸarĸovlugit nâmaktomik.
14 Oĸautsitit tunnilauĸpakka tâpkonunga, sillaĸsoarmiullo ômigivait; illagingimattigik, sorlo uvanga sillaĸsoarmiut illaginginapkittauĸ.
15 Tuksiangilanga nûtserĸovlutit tâpkoninga sillaĸsoarmit, sapputserĸovlutille tâpkoninga idluitunit.
16 Sillaĸsoarmiut illagingilait, sorlo uvanga sillaĸsoarmiut illaginginapkittauĸ.
17 Ivjornaitikit mikseĸârnerne; oĸautsitit mikseĸârtôvut.
18 Sorlo sillaĸsoarmut tillilauramga, taimaktauĸ tilligivakka sillaĸsoarmut.
19 Tâpkoa pivlugit ivjornailivunga, tâpkoatauĸ ivjornailerĸovlugit mikseĸârnerme.
20 Tâpkoa kissêta tuksiutingilakka, tâpkoatauĸ oĸausinginut okperomârtut uvamnut.
21 Illûnaita attausiolerĸovlugit, sorlo igvit Atâtak illumnê-

navit uvangalo illungnênama, tâpkoatauĸ illuptingne attausio-
lerĸovlugit, sillaĸsoarmiut okpilerĸovlugit, tillilauramga.
22 Ananaunerlo tunnilauĸpara tâpkonunga, tunnilauĸtat
uvamnut, attausiolerĸovlugit, sorlo uvaguk attausiogamnuk,
23 Tâpkonanêdlunga, igvillo uvamnêdlutit; attausemarioler-
ĸovlugit, sillaĸsoarmiullo illitarsilerĸovlugit, tillilauramga,
nagligigangnelo, sorlo nagligigamga.
24 Atâtak pijomavunga, najugamne tâpkoatauĸ uvamnêĸovlu-
git, tunilauĸtatit uvamnut, ananaunimnik tunilauĸtarnik uvam-
nut tækkoĸovlugit; nagligilauramga sillaĸsoaĸ tunganilijauĸâr-
tinnago.
25 Idluartoĸ Atâtak, sillaĸsoarmiut illitaringilâtit; uva-
ngale illitarivagit, tâpkoalo illitarsivut, tillilauramga.
26 Nellojungnaertilauĸpakkalo atternik, nellojungnaertitso-
mavakkalo; nagligutsit, nægligutigijat uvamnik, illunginêĸovlu-
go, uvangalo illunginêdlunga.

KAPITEL XVIII.

*Kristusib tigujauninganik perorsêvingme. Kiglisiniartauninga-
nik ajoĸertuijoĸsoarmut. Pêtrusib missiarninganik. Jêsusib
kiglisinniartauninganik Pilatusemut.*

JÊSUSE taimak oĸarêrame, illinniartine illagællugit anivlunelo
aularpoĸ kôb Kidronib, akkianut; tagva perorsêveĸarpoĸ, tag-
vunga Jêsuse illinniartingillo itterput.
2 Jûdasible pititiginiartangata tamanna nellunginivâ; Jêsuse
illinniartingillo tagvane kattimaĸattarmatta.
3 Jûdasib sorsuktuksat, ajoĸertuijorsuillo Fariséerillo kiv-
gangit illasearileramigit, tagvunga kaivoĸ, nennerutsoalijarlutik,
nenneroalijalarmiglo, sakkolijalarmiglo.
4 Jêsusible tamaita piniarviolârnine ĸaujimagamigit, anni-
lerpoĸ oĸautivaillo: Kina ĸennerpisiûk?
5 Kiovât: Jêsuse Nazaremioĸ. Jêsusib oĸautivait: Uva-
ngauvunga. Jûdasible pititiginiartangata illagivait.
6 Jêsusible oĸautingmagit: Uvangauvunga; kingorpiosâr-
dlutik nunamut niverput.
7 Tagva ama aperivait: Kina ĸennerpisiûk? Oĸarpulle:
Jêsuse Nazaremioĸ.
8 Jêsusib kiovait: Oĸautilauĸpapse uvangaugama. Ken-
nerupsingale, ukkua aularlit.
9 Oĸautsit nellautsilerĸovlugit oĸauserilauĸtangit: Uvamnut
tunnilauĸtavit nellianik assiojoĸangilanga.
10 Tagva Simonib Pêtrusib saviksoalijarame, tâmna amuvâ,

ajoĸertuijorsûblo kivganga ullimavlugo, siutâ tallerpia nakkappâ. Kivgarlo tâmna Malchusemik atteĸarpoĸ.
11 Tagva Jêsusib Pêtruse oĸautivâ: Saviksuit kênailitanganut pôleruk! Ermgusiârsûb, Atâtama tunnijangata uvamnut, immanga immeræksaringilarâ?
*12 **Sorsuktuksalle,** angajoĸâĸsoangatalo, Jûdillo kivgangita Jêsuse tiguvât ĸellaksulâllo.
13 Sivorlermiglo Hannasemut aularuterĸârpât, Kaifasib, jâreme tamattomane ajoĸertuinerojub sakkinganut.
14 Kaifasele tâmnauvoĸ Jûdinut oĸalauĸtoĸ, nakkornersaungmat, inuk attauseĸ toĸĸotaukpat inuit pivlugit.
*15 **Simonible** Pêtrusib Jêsuse mallikpâ, illinniartublo, tâpsoma assiata. Illinniartoĸ tâmna ajoĸertuijoĸsûb illitarijanga, Jêsuselo illagilugo itterpoĸ ajoĸertuijorsûb igloĸsoanganut.
16 Pêtruselo upkuab sillatâne nangerpoĸ. Tagva illinniartoĸ (Pêtrusib) assia, ajoĸertuijorsûb illitarijanga annilerpoĸ, arnarlo upkuamik udjertortoĸ oĸarĸattigivâ, Pêtruselo ittertipâ.
17 Tagva arnab, upkuab udjertortingata, Pêtruse oĸautivâ: Inûb tâpsoma illinniartingit illagingilattît? Oĸarpoĸ: Illagingilakka.
18 Kivgallo nangerdlutik ikkomamik ikkitsilauĸput, itjilildarmat, kitjaĸejârlutiglo. Pêtrusible nangerĸattigivait, kitjaĸejârlunelo.
*19 **Ajoĸertuijorsûble** Jêsuse appersorpâ illinniartingit pivlugit, ajoĸertûsingillo pivlugit.
20 Jêsusib kiovâ: Agviartaunanga tussarnartomik oĸâlalauĸpunga sillaĸsoarmiunut. Illinniarvingnelo kattimaviksoarmelo ajoĸertuilauĸpunga, Jûdit illûnatik kattimavingænne, oĸâlalaungnangalo sumik sagvangitome.
21 Sôg tamattominga appersorpingâ? Ipkoa appersukit tussalauĸtut oĸâlautigilauĸtamnik tâpkonunga; ahâk, taipkoa ĸaujimavut oĸauserilauĸtamnik.
22 Taimagle oĸartillugo, kivgat tagvane nangertut illangata Jêsuse erĸsârpâ oĸarlunelo: Ajoĸertuijorsoaĸ taimak kiojæksariviûk?
23 Jêsusib kiovâ: Idluitomik oĸaruma, nellunailiuk ajormat; idluartomigle oĸaruma, sôg erĸsârpingâ?
24 Hannasiblo ĸellaksorsimatillugo tillikliutigivâ ajoĸertuijoĸsoarmut Kaifasemut.
*25 **Simon** Pêtrusele nangerpoĸ kitjaĸejârlunelo. Tagva oĸautivât: Illinniartingit illagingilattît? Missiarporle oĸarlunelo: Illagingilakka.
26 Ajoĸertuijorsûb kivgangita illangata, illaliub tâpsominga, Pêtrusib ullimalauĸtanganik siutingagut, oĸautiva: Perorsêvingme illagigangne tækkolaungilagît?

27 Tagva Pêtruse ama missiarivoĸ; tagvainarlo angutau-
neĸ niplerpoĸ.
*28 Tagva Jêsuse aularutivât Kaifasemit iglub kiglisiniar-
viub sânganut. Uvlângovorlo. Kiglisiniarvingmullo ittingilat,
ivjornaromanatik, saugârsugle aularviksiorutiksaĸ nerrijoma-
vlugo.
29 Tagva Pilatusib annivigivait, oĸautivlugillo: Sumîk
inungmut ômunga passitiksaĸarĸisê?
30 Kiovât oĸautivlugolo: Una idluitullijeongipat, unnertu-
jutiginajangilavut illingnut.
31 Tagva Pilatusib oĸautivait: Tagva illipse tigusiuk, er-
ĸartorlugolo perĸojat pigijase malliklugit. Tagva Jûdit oĸau-
tivât: Toĸĸotsijuksaungilagut kimik.
32 (Jêsusib oĸausingit nellautsilerĸovlugit, oĸauserilauĸ-
tangit, tukkisititsigame toĸĸoniksame illusinganik.)
33 Tagva Pilatuse ama itterivoĸ kiglisiniarvingmut, Jêsu-
selo ĸaiĸovâ oĸautivlugolo: Jûdit attanerivâtît.
34 Jêsusib kiovâ: Illingnik tamattominga oĸarĸêt? assivîl-
lônêt tamattominga oĸautilauĸâtît uvamnîk?
35 Pilatusib kiovâ: Jûdiovêk? Inuĸattivît ajoĸertuijorsu-
illo unertûtigilauĸpâtit uvamnut. Sumîk pinialauĸêt?
36 Jêsuse kiovoĸ: Nâlegauviga sillaĸsoarmit tamattomangat
pingilaĸ. Nâlegauviga sillaĸsoarmit tamattomangat pikpat,
kivgama sorsugutiginajarpât, Jûdinut unnertûtigijauĸonnanga;
mânnale nâlegauviga tamattomangat pingilaĸ.
37 Tagva Pilatusib oĸautivâ: Taimaimat attaniogalloarĸêt?
Jêsusib kiovâ: Nellâgut oĸarpotit, attaniovunga. Tamanna pi-
vlugo erniangovunga sillaĸsoarmullo tikkilunga, kigligiutjerĸo-
vlunga miksekârnermik. Miksekârnermit pijub nippiga tus-
sarpâ.
38 Pilatusib oĸautivâ: Miksekârneĸ sunauvâ? Taimaglo
oĸarêrame, Jûdit annivigivait, oĸautivlugillo: Passitiksarsingi-
langa tâpsomane.
39 Illuseĸarposele imaitomik, aularviksiorviolerangat, parng-
nanaersimatjat illangænnik aularĸojivaklunga; mânna Jûdit at-
taningænnik aularĸojerĸovisingâ?
40 Tagva ama illûnamatsiatik nipperĸortovlutik oĸarput:
Tâpsomingaungitoĸ, Barrabasemigle Barrabasele inuartôvoĸ.

KAPITEL XIX.

*Kristusib issaĸajauninganik, niaĸôsertauninganiglo, kikkiak-
tortauninganiglo, toĸĸoninganiglo, illijartortauninganiglo.*

TAGVA Pilatusib Jêsuse tiguvâ, issaĸâjauĸolâllo.

2 Sorsuktuksallo orpingnik kakkilautilingnik pergaivut, illivlugolo niaĸoanut, ulliksoarmiglo aupaluktamik kappitipât,
3 Oĸarlutiglo: Salutitaulerit, Jûdit attaningat! erĸsârpâllo.
4 Tagva Pilatusib annivigigivait, oĸautivlugillo: Ahâk annitipara illipsingnut, tukkisilerĸovluse, passitiksarsinginama tâpsomane.
5 Tagva Jêsuse annilerpoĸ, niaĸôtelijarlune orpingnik kakkilautilingnik, annorâlijalarmelo aupaluktamik. Tâpsomalo oĸautivait: Tækkotitse, inuk una!
6 Ajoĸertuijorsuillo kivgallo tækkogamitsuk, ĸaggudlalerput oĸarlutiglo: Kikkiaktoruk, kikkiaktoruk senningajolingmut. Pilatusib oĸautivait: Illipse tigusiuk kikkiaktorlugolo, passitiksarsinginama tâpsomane.
7 Jûdit kiovait: Perĸojaĸarpogut, perĸojarlo tâmna malliklugo toĸĸotæksauvoĸ; ingminik erniotingmat Gûdemut.
*8 **Pilatusib** oĸauseĸ tamanna tussaramiuk, sivôranersaulerpoĸ.
9 Amalo kiglisiniarvingmut itterivoĸ, Jêsusemullo oĸarlune: Nakit pivêt? Jêsusible kiungilâ.
10 Tagva Pilatusib oĸautivâ: Kiojomangilarmâ? Kaujimangilatît, pitsartuneĸarama, kikkiaktorlutit senningajolingmut, pitsartuneĸaramalo aularĸolutît?
11 Jêsusib kiovâ: Pitsartuneĸarajangilatit uvamnut pângat tunnitjiviongikuvit tamattominga; tamanna pivlugo uvamnik pititsijoĸ illingnut, ajortoĸarnersauvoĸ.
12 Mattomangat Pilatuse pinasuarpoĸ aularĸojomavlugo. Jûdille ĸaggudlarput oĸarlutiglo: Una aularĸogungne, attaniviksûb illanâriniatsangilâtit! Ingminik attaniotitoĸ attaniviksoarmut akkerartormat.
13 Pilatusib oĸauseĸ tamanna tussaramiuk, Jêsuse annitipâ, ingidlunelo kiglisiniarviub iksivautanganut, tagvunga (igloĸsûb sânganut), Ebrêeritut Gabbatemik, imaipoĸ: ujarĸanik netsitelingmik taijamut.
14 (Uvlorle opalungaijaiviksauvoĸ aularviksiorvingmut, stundelo pingasojortôlerpoĸ.) Jûdinullo oĸarpoĸ: Ahâk tagga attanise!
15 Kaggudlarpulle: Pêruk, pêrung-una! kikkiaktoruk senningajolingmut! Pilatusib oĸautivait: Attanise kikkiaksoræksarivigô senningajolingmût? Ajoĸertuijorsuit kiovut: Attaneĸangilagut attaniviksûb assianik.
*16 **Tagva** unnertûtigilerpâ kikkiaktortauĸovlugo senningajolingmut. Jêsusele tiguvât aularutilâllo.
17 Kikkiaktortauviksanelo erĸsukpâ aularlunelo tagvunga niaĸovinertalingmik, Ebrêeritut Golgatamik taijamut.
18 Tagvane kikkiaktorpât senningajolingmut, assîgiglo magguk avatânut, Jêsusele akkuliudlugo.

19 Pilatusele aglangnik ĸollimiutæksanginik aglakpoĸ, nip-
pitilugillo senningajolingmut; tâpkoa imaitunik aglaggit: Jê-
suse Nazaremioĸ, Jûdit Attaningat.
20 Kollimiutat tâpkoa Jûdit unnuktut attuarpait, Jêsusib
senningajolingmut kikkiaktortauvinga iglugasæksoarnut ĸan-
ningmat. Aglaksimavullo Ebrêeritut, Grîchitullo Lataineritullo.
21 Tagva Jûdit ajoĸertuijorsoangit Pilatusemut oĸarput:
Aglangnak: Jûdit attaningænnik; imâgle: oĸalaungmat: Jûdit
attanerivânga.
22 Pilâtusib kiovait: Aglalauĸtakka aglarêrpakka.
*23 **Sorsuktuksalle** Jêsuse kikkiaktorêramitsuk, annorângit
tiguvait, (aviklugillo sittamaulivait, sorsuktuksat illûnatik attu-
nit ivajânginik,) taimaktauĸ ullinga. Ulligle killoĸarane sena-
malauĸpoĸ pikkangat unnunga tikkidlune.
24 Tagva oĸarĸattigêlerput: Avingniaratigo una! immerau-
tiginiarlavulle, kia piniarmangâgo; nellautsilerĸovlugit aglait
imailijut: Annorâkka avilauĸpait ingmingnut, ulligalo immerau-
tigilauĸpât. Taimailiorput sorsuktuksat.
*25 **Jêsusible** senningajolingata senniane nangerput anâna-
nga, anânangatalo ĸattangutâ Marîa, Kleofasib nullianga, Ma-
rîa Magdalênalo.
26 Jêsusible anânane tækkogamiuk, illinniartorlo naglik-
tane nangerĸattinga, anânane oĸautivâ: Arnaĸ, ahâk, tagga
ernît!
27 Kingorngagut illinniartoĸ oĸautivâ: Ahâk, tagga anâ-
nat! Stundemillo tamattomangat illinniartub ingminut pitipâ.
*28 **Kingorngagut**, Jêsuse ĸaujimagame, tamaita nâmaksija-
rêrmatta, aglait nellautsilerĸovlugit, oĸarpoĸ: Kêlerpunga!
29 Imeĸtauteĸarpoĸ tagvane sêrnartomik immalingmik.
Tâpkoale nipperĸumik missuksivut, ajaupiamullo kappomitâr-
lugo, ĸaninganullo mannivât.
30 Jêsusib sêrnartoĸ pigamiuk, oĸarpoĸ: Nâmaksivoĸ!
niaĸonelo naerpâ, anernangêrdlunelo.
*31 **Uvlorle** taimna oppallungaijaiviongmat, Jûdit timit seni-
ngajolingmêrĸonnagit Sabbateotillugo, (Sabbate tâmna angidlar-
mat,) Pilatuse tuksiarvigivât, tâpkoa niungit navgortauĸovlugit,
aĸĸartitaulerĸovlugillo.
32 Tagva sorsuktuksat tikkilerput, sivorliublo niûgik nav-
gorpakit, aipangatalo kikkiaktortauĸattingata.
33 Jêsusele tikkinamitsuk, tækkogamiglo, toĸĸojarêrmat,
niûgik navgongilakit,
34 Sorsuktuksalle illangata senneranga angmarpâ ĸallugiaĸ-
soarmut, tagvainarlo auk immerlo annilerpuk.
35 Tammattomingalo tautuktub kigligiutjutigilauĸpâ, kigli-
giutjiningalo mikseĸârtôvoĸ, tâmnalo ĸaujimavoĸ, mikseĸârner-
mik oĸarame, okpilerĸovluse.

36 Tamannale piniarutaulaukpok, aglait nellautsilerkovlu-
git: Tâpsoma niûgik navgoræksaringilasse.
37 Amalo aglait assingit imailivut: Tækkojomârput kappi-
lauktamingnik.
*38 **Kingorngagulle** Jôsefib Arimatîamiub, illinniarteojub Jê-
susemut (angigutjilunele, Jûdit erksigigamigit), Pilatuse tuk-
siarvigivâ, perkojaujomavlune Jêsusib timinga akkartilugo.
Pilatusiblo perkongmago, kailerpok, akkartilâllo Jêsusib
timinga.
39 Nikodêmuselo kailerivok sivorngagut unnuangotillugo
Jêsusemut tikkilauktok, kaitsilunelo Mirrinik, Aloêniglo akkut-
simajunik, okumailutatitut 100 itut okumaitigijunik.
40 Tagva Jêsusib timinga tiguvâk, immuserdlugolo uvine-
ruksaijanik, mingoarutit illaliudlugit, Jûdit illuversivangni-
ngatitut.
41 Tagvanele kikkiaktortauvingane perorsêvekarpok, peror-
sêvingmelo illuvekarpok nutâmik, illijiviolaungitomik sulle
kimik.
42 Tagvunga Jêsuse illijartorpâk, Jûdit opallungaijaivingat
pivlugo, illuvek kanningmat.

KAPITEL XX.

*Kristusib makkininganik sakkerninganiglo Marîa Magdalêna-
mut, illinniartunullo, Tômasemullo.*

WOCHIB uvlungita sivorlerpângænne Marîa Magdalêna tikki-
lerpok illuvermut tâktillugo sulle, tækkolunelo, ujaraksoak ak-
sakâtitaunermat illuvermit.
2 Tagva akpangerdlune Simon Pêtruse tikkipâ, illinniar-
tublo aipanga Jêsusib nagliktanga, okautivlugiglo: Nâlegak
aksârnigarinerpât illuvermit, nellovavullo, naınut illingma-
ngâtsuk.
3 Tagva Pêtruse assingalo illinniartok annilerpuk, illuver-
mullo ailutik.
4 Tamarmiglo akpangerkattigêkpuk, assiatalo illinniartub
ingiarpâ, sukkalinersauvlune Pêtrusemit, sivorliovlunelo illuver-
mut tikkipok.
5 Illuanut itsuarlune uvineruksaijat illimajut tækkovait,
itteranele.
6 Tagva Simonib Pêtrusib mallikpâ, illuvermullo itterlune,
uvineruksaijallo illimajut tækkovait,
7 Kidjijârnerublo allarutâ, Jêsusib niakoanut tapsiolauktok,
uvineruksaijanut illimangitok, ingmigulle immujok, apsima-
vlune.

8 Tagva illinniartoĸ (Pêtrusib) assia, tikkerĸâlauĸtoĸ illuvermut, itterivoĸ, tækkolunelo okperpoĸ.
9 Aglait ĸaujimanginamigit sulle, toĸĸungajunit makkitsariaĸarmat.
10 Tagva illinniartuk aularĸattigêlerivuk.
*11 **Mariale** illuviub sângane nangerpoĸ, ĸeavlunelo sillatâne. Keagamelo, illuvermut itsuarpoĸ.
12 Engelîglo magguk, ĸaĸĸortangnik annorâlîk, iksivajuk tækkovak, attauseĸ niaĸungata inningane, aipangale ittigangita iningænne, Jêsusib timingata illijauvigilauĸtangane.
13 Tâpkoalo oĸautivâk: Arnaĸ, sôg ĸeavît? Oĸautivâk: Nâlegara aĸsârnigarinerpât, nellovungalo, namut illingmangâtsuk.
14 Taimaglo oĸarame, ĸeviarpoĸ, Jêsuselo nangertoĸ tækkovâ, nellovlunelo Jêsuseongmat.
15 Jêsusib oĸautivâ: Arnaĸ, sôg ĸeavêt? Kina ĸennerpiûk? Perorsêvilerijeonasugigamiuk, oĸautivâ: Nâlegaĸ, nûlaurungne, oĸautilaunga, namut illingmangângne? tagva aijomavara.
16 Jêsusib oĸautivâ: Marîa! Tagva ĸeviarlunelo oĸautivâ: Rabbûni; imaipoĸ: Ajoĸertuijoĸ.
17 Jêsusib oĸautivâ: Aktorniarnanga, takpaungarsimanginama sulle Atâtamnut. Aileriile ĸattangutimnut oĸautilugillo: Takpaungarniarpunga Atâtamnut Atâtapsingnullo, Gûdimnut Gûdipsingnullo.
18 Marîa Magdalêna tikkilerpoĸ, illinniartullo oĸautivait: Nâlegaĸ tækkolauĸpara, taimaglo oĸautilauĸpânga.
*19 **Wochib** uvlungita sivorlerpângata unnulerningane illinniartut kattimatillugit, upkuallo parngnanaersimatillugit, Jûdit erĸsigigamigit, Jêsuse tikkipoĸ, akkorngænnelo nangerpoĸ, oĸautilugillo: Ullapirsauteĸaritse!
20 Taimaglo oĸarame, agganelo senneranelo ĸemmergojautipait tâpkonunga. Tagva illinniartut ĸuviasulerput, Nâlegaĸ tækkogamitsuk.
21 Tagva Jêsusib ama oĸautivait: Ullapirsauteĸaritse! Sorlo Atâtab tillilaungmanga, taimak tillivapse.
22 Taimaglo oĸarame, supporpait, oĸautivlugillo: Arnerneĸ ajungineĸ pigilersiuk!
23 Issumagijungnaertase ajorninginit, issumagijaujungnaerneĸarput; issumagijungnaerniangitaselo ajorninginit issumagijaujungnaerneĸangilat.
*24 **Tômasible**, 12 it illangata, maggoliavinermik taijab illagingilait, Jêsuse tikkitillugo.
25 Tagva illinniartut assingita oĸautivât: Nâlegaĸ tækkolauĸpavut. Tâpsomale oĸautivait: Aggangine kikkiaktornerit

tækkungikupkit, tikkeralo illingikupko seneranganut, okperijo-
mangilara.
26 Uvlullo sittamaujortut nângmatta, illinniartut ama ĸam-
manêlerivut, Tômasiblo illagivait. Jêsuse tikkipoĸ, upkuat
parngnanaersimatillugit, akkorngænnelo nangerpoĸ oĸarlunelo:
Ullapirsauteĸaritse!
27 Kingorngagut Tômase oĸautivâ: Tikkît ĸaitsuk, aggak-
kalo tækkolikit; aggaktillo issakkit ovunga, illilugillo senner-
ĸamnut; okpinginaglo, okperille!
28 Tômasib kiovâ oĸautivlugolo: Nâlegara Gûdigalo!
29 Jêsusib oĸautivâ: Tækkogamga, Tômase, okperpotit.
Pilloridlarput tækkolugatik okpertut!
*30 **Tattamnartuttauĸ** assingit unnuktut Jêsusib pinniarneri-
vait illinniartime tækkoænne, aglaksimangitut aglangne tamak-
konane.
31 Tamakkoale aglaksimavut, okpilerĸovluse, Jêsuse Kris-
tuseongmat, Gûdib Erninga; okpernermullo inôseĸarĸovluse
tâpsoma attingane.

KAPITEL XXI.

*Jêsusib saĸĸerninganik illiniartiminut Tibêriasib tessersoanga-
ta senniane. Jêsusib, Pêtrusiblo, Johannesiblo oĸarĸattigêng-
ningat.*

MATTOMA kingorngagut Jêsuse saĸĸerivoĸ illinniartimi-
nut Tibêriasib tessersoangata senniane. Imailiorlunele saĸ-
ĸerpoĸ.
2 Illagêklutik tagvanêput Simon Pêtruse, Tômaselo maggo-
liavinermik taijaĸ, Natanaêlelo, Kanamit Galilêamêtomit pijoĸ,
Zebedêusiblo ernîgik, assîgiglo magguk, illinniartingita illâgik.
3 Simonib Petrusib oĸautivait: Nulluarniariartoromavunga.
Tâpkoa oĸautivât: Tagva illagijomavaptigit. Annilutiglo, umi-
aĸortômut ikkisâdlalerput, unnuamelo tamattomane nulluartit-
silungilat.
4 Uvlângolertillugole, Jêsuse sikjame nangerpoĸ, illinniar-
tullo ĸaujimangilat Jêsuseongmat.
5 Jêsusib oĸautivait: Kittorngat, nerĸiksaĸangilasê? Tâp-
koa kiovât: Ahaila.
6 Tâpsomale oĸautivait: Nullutjat ningitisigik umiaĸortûb
tallerpianut, nagvârniarpose tagva. Tagva ningitipait, amuar-
ungnarungnaerlugillo mingeritjat unnurninginut.
7 Tagva illinniartub, Jêsusib nagliktangata, Pêtruse oĸau-
tivâ: Nâlegauvoĸ. Simonib Pêtrusib tussaramiuk, Nâlegaung-

mat, uvinerĸune attilerpâ (annorailaurame), immânullo missik-
poĸ.
8 Illiniartut assingit umiakut ĸailerput (nuna ungasingina-
mitsuk ablornernik 200 inik) nullutjallo mingeriaĸtaggit amu-
vait.
9 Nunamulle niuleramik, aumanik illimmajunik tækkovut,
ĸângænnelo mingeritjanik ĸaĸĸôjamiglo.
10 Jêsusib oĸautivait: Kaitsileritse mingeritjanit mânna
nulluartitapsingnit.
11 Simon Pêtruse ipperârpoĸ, nullutjallo amuvait nunamut
tættætut mingeritjanik angijunik 153 nik. Taimaglo unnuktigi-
galloarmatta, nullutjat alliktaungilat.
12 Jêsusib oĸautivait: Kaititse nerrimârluselo. Illinniar-
tingitale neliatalônêt apperijariaĸangilâ: Kinauvêt? ĸaujima-
gamitsuk, Nâlegaungmat.
13 Tagva Jêsusib ĸaĸĸôjaĸ tigujartorpâ, tunnilâllo tâpko-
nunga, taimaktauĸ mingeritjat.
14 Tamadja pingajuat Jêsusib saĸĸerlaungningita illiniarti-
minut, toĸĸungajunit makkiningata kingorngane.
*15 **Nerrijarêramigle,** Jêsusib Simon Pêtruse oĸautivâ: Si-
mon, Jônasib erninga, ukkunangat nagliginersarivingâ? Tâp-
soma oĸautivâ: Ahaila Nâlegaĸ, nellungilarma nagligigapkit.
Oĸautivâ: Saugârsukka nerritiniakit.
16 Aipânik oĸautivâ: Simon, Jônasib erninga, naligivingâ?
Tâpsoma oĸautivâ: Ahaila Nâlegaĸ nellungilarma nagligigap-
kit. Oĸautivâ: Saugakka nerritiniakit.
17 Pingajuangnik oĸautivâ: Simon, Jônasib erninga, nagli-
givingâ? Pêtrusib kiksalerpoĸ, pingajuangnik oĸautingmago:
Nagligivingâ? Oĸautivâlo: Nâlegaĸ, tamainik ĸaujimavotit,
nellungilarma nagligigapkit. Jêsusib oĸautivâ: Saugakka ner-
ritiniakit.
18 Ahamarik, ahamarik oĸaupagit: Innôsungnersautillutit,
nangminernik tapserusilauĸpotit, arvertarlutillo pijomajarnut;
itôleruville, aggaktit issagomârpattit, assivîllo tapseruseromâr-
pâtit, tessiorlutillo pijomangitarnut.
19 Taimagle oĸarpoĸ nellunaijailune, toĸĸub illusingita
neliænnut Gûde nertoromârmangâgo. Taimaglo oĸarêrame,
oĸautivâ: Mallinga!
20 Pêtrusele ĸevialerpoĸ, illinniartorlo Jêsusib nagliktanga
malliktoĸ tækkovâ, sagvinganullo êgangalauĸtoĸ unnuktome
nerrivlutik, oĸalauĸtorlo: Nâlegaĸ, illingnik pititsiniartoĸ ki-
nauvâ?
21 Pêtrusib tâmna tækkogamiuk, Jêsuse oĸautivâ: Nâle-
gaĸ, unale ĸanoĸ illingajuksauvâ?
22 Jêsusib oĸautivâ: Pijomaguma tagvanêĸovlugo tikkitsi-
arilunga, erĸanangilaĸ illingnut! Igvit mallinga!

23 Tagva ĸattangutigêt ingmingnut oĸalerput: Illinniartoĸ
una toĸĸoniangilaĸ. Jêsusible oĸautilaungilâ: Toĸĸoniangilaĸ;
imâgle: Pijomaguma tagvanêĸovlugo tikkitsiarilunga, erĸana-
ngilaĸ illingnut.
*24 **Illinniartoĸ** tâmnauvoĸ tamakkoninga kigligiutjijoĸ, ta-
makkoalo aglalauĸpait. Kaujimavogullo kigligiutjiningit mik-
seĸârtôngmatta.
25 Assingillo unnuktut Jêsusib piniarnerilauĸtangit illûna-
tik kingorlerêklutik aglaktaunajarpatta, sillaĸsoarmiut aglang-
nik aglagutiksaujunik tukkisinajarasugingilakka.

APOSTELIT PINIARNINGIT, LUKASIB AGLAKTANGIT.

KAPITEL I.

Kristusib ĸilaliarninganik. Matîasib Apostelingortitauninganik.

OKAUTIGIJAKKA sivorlît pijarêralloarpakka, Teôfiluse, ta-
makkoninga tamainik Jêsusib piniartanginik, tamangnik, pini-
arlunelo ajoĸertuivlunelo.
2 Uvloĸ taimna ĸongmuartitauvinga tikkidlugo, Apostelit
Anernikut ajunginikut annerijane piniaræksanginik oĸautijarê-
ramigit.
3 Aniatitaunerme kingorngane taipkonunga saĸĸerĸattarpoĸ
ômardlune, okpernartut unnuktut piniarlugit, tækkotidlunelo
taipkonunga uvlut 40 it nâvlugit, oĸarĸattigilugillo Gûdib nâle-
gauvinganik.
*4 **Kattersoramigillo,** perĸovait, Jerusalemit aularĸonnagit,
Atâtable oĸautigilauĸtanganik utaĸĸerĸovlugit, tussalauĸtap-
singnik uvamnit, oĸarpoĸ.

5 Johannese baptisilaukpok immênarmut, illipsele baptitaujomârpose Anernermut ajunginermut, uvlut tamakkoa sivikitomik kingorngatigut.
6 Kattimajulle apperivât okarlutiglo: Nâlegak, nelliutome tamattomane Israêlib nâlegauvinga âkigomaviûk?
7 Okautivaille: Nelliunermik stundemiglônêt kaujijuksaungilase Atâtab ajugakanginerminut illingatitanganik.
8 Pitsartunermigle pilârpose, Anernerub ajunginerub tikkilârpasse; kigligiutsijigilârpapselo Jerusalemiunut Jûdêamiunullo illûnainut, Samâriamiunullo, sillaksûblo issua tikkidlugo.
*9 **Taimaglo** okarêrame, kongmuartitauvok tækkuksauvlune, nuvujablo nippaktipâ ijinginit.
10 Killangmullo kongmuartok tækkunâramitsuk, ahâk, angutik magguk kakkortangnik annorâlik nangerkattigivakit;
11 Okartuktauk: Illipse angutit Galilêamiojose, sôg nangerdluse kilangmut ârlorkisê? Jêsuse tâmna, illipsingnit kongmuartitaujok kilangmut, tikkitsomârivok, sorlo tækkolaurapsiuk kongmuartillugo kilangmut.
*12 **Jerusalemut** tava utterput kakkamit orksoktalingmik taimajomit; tâmna Jerusalemit kannitok, sivikitomik, sorlo Sabbateme pissuktokarpangmat.
13 Itteramiglo, iglut kollerpângænnut majorarput tagvanêlerdlutik Pêtruselo, Jakôbuselo, Johanneselo, Andrêaselo Filippuselo, Tômaselo, Bartolomêuselo, Mattêuselo, Jakôbuselo Alfêusib erninga, Simonelo Zelôtes, Jûdaselo Jakôbusib nukkâ.
14 Tâpkoa illûnatik, adsigêktomik issumakarlutik, illagêtsainarput, kennuvlutiglo tuksiarput, arnat illagilugit, Marîalo Jêsusib anânanga, Jêsusiblo kattangutingit.
*15 **Uvlunelo** taipkonane Pêtruse illinniartut akkorngænnit nikkovipok, (tagvanele kattimajut 120 olaukput) okarlunelo:
16 Illipse angutit kattangutigêt, aglait nellautsijariakalaukput Anernerub ajunginerub okautigijangit sivorngagut, Dâvidib kanningagut, Jûdase pivlugo, Jêsusemik tigusilauktut sivorlerijangat.
17 Tâmna uvaptingnut illautitaumalaukpok, kivgaliarimakattigilaukpavullo.
18 Taipsoma idluitullinerilauktame akkinganut perorsêvik pissiangotilaukpâ, ingminiglo kimippok, kattakkamelo kârpok, erchavingillo illûnatik annivut.
19 Tamannalo tussaumajauvok Jerusalemiunut illûnainut; tamanna pivlugo perorsêvik taimna taigivât okautsimiktut Hakeldamamik, imaipok: Perorsêvingmik auktalingmik.
20 Aglaksimangmat aglangne imgerutine: Iglunga inuêrutjaulerle, inukaranelo kammane iglokartomik; ajokertuivingalo assianut pititaule.

21 Taimak pivlugo angutit illangat najortigitsainalauĸtavut
Nâlegaĸ Jêsuse annitillugo ittertillugolo uvaptingne,
22 Johannesib baptisilerninganit uvloĸ ĸongmuartitauvinga
uvaptingnit tikkidlugo kigligiutsijeoĸattigijæksarivavut makki-
ninganik.
23 Magguglo ingmigut pitipakit, Jôsefe Barsabasemik tai-
jaĸ, Justusemik attipsâlik, Mattîaselo.
24 Tuksiarlutiglo oĸarput: Nâlegaĸ, inuit illûnamatsiatik
ômatinginik ĸaujimajotit, nellonaeruk, ukkungnangat maggung-
nit neliaĸ aneringmangangne,
25 Attauseĸ pititaulerĸovlugo kivgaunermik Apostelioner-
miglo, Jûdasib ĸemmaktanganik, iniminut aingmat.
26 Immerautigilermattikik, Mattîase sâpâ nellaudlugo; Apos-
telinut 11 inut tâva illautitaulerpoĸ.

KAPITEL II.

*Anernerub ajunginerub kovîjauninganik Apostelinut Penteĸos-
teme. Pêtrusib oĸâlaninganik.*

PENTEKOSTIBLO uvlunga nelliutingmat, illûnatik, adsigêk-
tomik issumaĸarlutik kattimalauĸput.
2 Tagvainarlo sulluksuksoaĸarpoĸ ĸilangmit pijomik, sorlo
aĸĸunarsoarmit pilune, iglolo illûnât tâpkoa najortangat tæt-
tætauvoĸ mattomunga.
3 Tâpkonungalo saĸĸertoĸarpoĸ ikkomârsutitut ingmikoar-
titut oĸartitut ĸoblorsimajutitut-itunik, illûnaitalo attunit tup-
vigilerpait.
4 Illûnatiglo illumertaulerput Anernermik ajunginermik,
oĸâladlalerpullo oĸautsinut tussarngartanut, sorlo Anernerub
oĸâlajungnartingmagit.
5 Jûdeĸalauĸporlo Jerusaleme igloĸartunik, angutinik Gû-
demik nâlektunik, inuĸattigênit sunatuinarnit ĸilaub attânê-
tunit.
6 Sulluksuksoaĸ tamana tussaramitsuk, unuktorsuit katti-
lerput ĸoaĸsângadlarlutik, illûnatik oĸauserivaktatik tâpkonu-
nga attortaujut tussaramigit.
7 Illûnamatsiatigle kakkilâdlarput, tattaminiarlutik, oĸar-
ĸattigêklutiglo: Ahâk, ukkua oĸâlajut illûnatik Galilêamiungilât?
8 Kanoĸ illingavâ, illûnata ingmikôrluta oĸauserivaktavut
inûlerniptingnit tussaraptigît?
9 Parterillo, Mêderillo, Elamiterillo, uvagullo nunaĸartogut
Mesopotamiame, Jûdêamelo Kappadôtsiamelo, Pontusemelo,
Asiamelo,

10 Frîgiamelo, Pamfîliamelo, Egiptenemelo, Lîbiablo erĸâ-
netune, Zirênib senniane, Rômiullo tækkorngartat,
11 Jûdillo, Jûdioĸattaujullo, Krêtamiullo, Arâbiamiullo, il-
lûnata tussarpavut oĸartut Gûdib tattamnartullininginik, oĸau-
sivut attorlugit.
12 Illûnatik tâva kakkilâdlarput, uimamadlalarmiglo, oĸar-
ĸattigêkpullo: Kanoĸ tamanna illinganiarĸâ?
13 Illangille mittaklutik oĸalulerput: Mamarnermik Wai-
nemik imersimavut.
*14 **Tagva** Pêtruse nikovipoĸ 11 it illagilugit, nipperĸorto-
vlunelo oĸautivait: Illipse Jûdiojose angutit naglingnartose, il-
lûnaselo Jerusaleme igloĸartose, tamanna nellonarungnaerti-
taule illipsingnut, oĸausikkalo itterlit siutipsingnut.
15 Tallangilat tâpkoa tallanganasugijase, uvlub stundinga
3 otuinarmat.
16 Tamadjauvoĸ, nellautaijokut Joêlikut oĸautigijaumajoĸ
sivorngagut:
17 Uvlut kingordlingine imaitsomârpoĸ, Gûde oĸarpoĸ:
Anernera kovijomavara inungnut illûnainut; erniselo panniselo
nellautsitiksanik oĸaromârput, inôsuktoselo angutit tækkotitju-
tinik tautugomârput, ituselo sinnektômajomârput.
18 Uvlune taipkonane kivgamnut angutinut arnanullo Aner-
nera kovijomavara, nellautsitiksaniglo oĸaromârput.
19 Tattamnartullijomavungalo pikkane ĸilangme, nellunai-
kutaĸartitsilungalo attâne nuname, aungmik ikkomamiglo isser-
lûblo pujuanik;
20 Seĸĸineĸ ablatsaujomârpoĸ tâĸsoarmut, taĸĸerlo auk-
tun-itsomârpoĸ, Nâlekab uvlorsoanga nelliuterĸârtinnago.
21 Imaitsomârpoĸ: Nâlekab attinga tailugo tuksiartoĸ piu-
lijaujomârpoĸ.
22 Illipse angutit Israêlitiojose, oĸautsit ukkua tussâsigik:
Jêsuse Nazaremioĸ, angut Gûdemit pijoĸ, saĸĸijâlauĸpoĸ ak-
kunapsingne piniarnerminut, tattamnartullinerminullo, nellunai-
kutanullo, Gûdib tamakkoa tâpsomûna piniarnerilaungmagit ak-
kunapsingne, illipsetauĸ nangmineĸ ĸaujimagapsetut.
23 Tâmna (Gûdib issumasimanerminut pijomajaminullo tun-
nilaungmago) tigulauĸpasse idluitullijut aggangitigut, kikkiak-
torlugolo senningajolingmut toĸĸodlugolo.
24 Tâmna Gûdib makkitilauĸpâ toĸĸub ânianarninganit
pêrlugo, ajornavingmat toĸĸungatsainarlune.
25 Dâvidib oĸautigingmago: Nâlegaĸ sâmnêtitsainarpara,
tallerpimnêngmat aulatauĸonnanga.
26 Tamanna pivlugo ômatiga ĸuviasukpoĸ; oĸaralo serri-
dlarpoĸ, uvinigatauĸ nerriuklune merngoêrseromârmat.
27 Tarniga anernerit inningænnetsainarĸojomânginangne,
ajunginerillo (Kristuse) asserorĸojomânginivat.

28 Apĸosînermik inôgumut unnertulauĸparma; kênavît sângane ĸuviasungnermik illumertitsomârparma.

29 Illipse angutit ĸattangutigêt, agviartaunanga atâtagijavut Patriarche Dâvide oĸautigilago illipsingnut: Taimna toĸĸovlunelo illuvertaulauĸpoĸ, illuvingalo uvaptingnêpoĸ sulle uvlome.

30 Nellautaijôgame, nellunginamelo, Gûdib soĸĸosijuitomik angervigilaungmago: uviningmit kinguvâksanga (Kristuse) makkitsomavlugo, iksivautaĸsoanganullo iksivaĸojomavlugo;

31 Sivorngagut tamanna tækkolauramiuk, Kristusib makkininga oĸautigivâ, tarninga anernerit inningænnetsainalaungimat, uviningatalo asserorneĸ tækkolaungimago.

32 Jêsuse tâmna Gûdib tuppaktilauĸpâ; illûnata tamattominga kigligiutsijeovogut.

33 Mânna Gûdib tallerpiagut ĸongmuartitaugame, Atâtablo angersimaninga Anernermik ajunginermik pilauramiuk, tâpsominga tagva ĸovisilauĸpoĸ tækkojapsingnik tussartapsingniglo.

34 Dâvidele ĸilangmut ĸongmualaungilaĸ. Oĸarporle imâk: Nâlegak Nâlekamnut oĸarpoĸ: Tallerpingma tungânut ingitit,

35 Omigijingnik illijerĸârtinnanga ittikkavît ikkovrangænnut.

36 Tagva mânna Israêlib kinguvângit tamapse ĸaujimatsialeritse, Gûdib Jêsuse tâmna, kikkiaktulauĸtase senningajolingmut, Nâlegangortilâllo Kristusingortilaungmago.

*37 **Tamannale** tussaramitsúk, ĸibliktaulerput ômattimikut Pêtrusemullo assinginullo Apostelinut oĸarlutik: Illipse angutit ĸattangutigêktose, sumîk piniartuksauvitâ?

38 Pêtrusib oĸautivait: Kaĸĸialeritse, baptitaulerluselo illûnase Jêsusib Kristusib attinganut, ajornerit issumagijaujungnaerutiksanginut; Anernerub ajunginerub tunnergutânik pilârpose tagva.

39 Illipsingnulle ĸittorngapsingnullo oĸautsit ukkua illingavut, ungasiktomêtunullo tamainut, Nâlekab Gûdipta ĸaiĸojomârtanginut tamaunga.

40 Oĸautsinulle unuktunut ukkua assinginut kigligiutjivigivait, ĸaiblarlugillo oĸarpoĸ: Piulijauniaritse kinguvângoĸattigênit ukkunangat tappatojunit.

*41 **Oĸausinginik** ĸuviasuklutik nâlektut, baptitaulerput; uvlormelo taipsomane 3000 it illautitaulerput.

42 Apostelille ajoĸertûtinginik nâletsainalerput, illagêklutiglo, ĸaĸĸôjaniglo avgoilutik, tuksiarĸattigêklutiglo.

43 Inuittauĸ illûnatik kuksasungnermut tikkitaulauĸput; Apostelitigullo tattamnartunik nellunaikutaĸsoarniglo unuktunik pijoĸalerpoĸ.

44 Okpertungortitaujulle illûnatik illagêksimalauĸput, perĸutitiglo pigællugit kattutivait.

45 Perкutitik pitiglo niorvgotigivait, aitortûtigilaitalo illûnainut, attunit ajorsarningit issumagilugit.

46 Uvlullo tamaita illagêklutik kattimaviksoarmêput, кakкôjallo avgorpait iglune tamaine.

47 Nerrivullo, Gûdelo nertorpât кuviasuklutik issumalingasuituniglo ômateкarlutik, inungnullo illûnainut ivlerijauvut. Nâlegarle pilloriktitaulertunik uvlut tamaita illautitsivoк okpertunut.

KAPITEL III.

Angutib sibvêtub âкiktauningанik Pêtrusemut Johannesemullo. Pêtrusib окâlaningанik кaккialerкojijomik.

PÊTRUSELE Johanneselo majorarкattigêkpuk kattimaviksoarmut, stundit 9 ôningænne, tuksiarviovaktoк nelliutitillugo.

2 Anguteкalauкporlo sibvêtomik nutaraunerminit; tâmna akkigarlugo uvlut tamaita illivât kattimaviksûb ittertarviata pinnarnartomik taijaujub kiglinganut, kattimaviksoarmut itteriartortunik кennuveкarкovlugo tunnergumik.

3 Tâpsoma Pêtruselo Johanneselo kattimaviksoarmut itteromajuk tækkogamigik, кenuvigivak tunnergumik.

4 Pêtrusible Johannesiblo tækkunarpâk oкarlutiglo: Tækkusartigut!

5 Tækkusarpak tagva, sumik tunnitjivioniarasugællune.

6 Pêtrusele oкarpoк: Silberemik Goldemiglônêt peкangilanga, pigijamnigle tunnitjivigivagit: Jêsusib Kristusib Nazaremiub attingane nikovilutillo pissugit!

7 Tallerpiagullo tiguvlugo nikkovitipâ. Tagvainaк niûgik kannâgiglo nukkeкalerput.

8 Kiggilauкpoк, nangerungnalarmelo pissugungnarlunelo, kattimaviksoarmullo illagællugik itterpoк, arvertarlunelo кiggertalarmelo Gûde nakoridlarpâ.

9 Inuillo illûnatik pissuktoк Gûdemiglo nertordlertoк tækkovât.

10 Illitarivâttauк, taimnaungmat kattimaviksûb ittertarviata pinnarnartub kiglingane iksivalauкtoк, tunnergumik кennuvlune; taimailiorviongmat кoaкsângalarmiglo tattaminiadlarput.

11 Pissujuitôlauкtub, mânnale pijungnaertub, Pêtruselo Johanneselo najugaringmagik, inuit illûnatik aкpangerdlutik nellipsarpait Salomonib iglorosinganik taijamut, tattaminialarmiglo.

*12 **Pêtrusib** tækkogamigit, inuit oкautivait: Illipse angutit Isrâelitiojose, sôg tamattominga tattaminiarкisê? Sôglo uvaptingnik tækkunârкise, uvaguk pissuktitsinasugællunuk ôminga, pitsartuniptingnut piniarniptingnullo nangminerijaptingnut;

13 Abrahab Isaablo Jâkoblo Gûdingata, atâtagijapta Gûdingata, ĸittorngane Jêsuse ânanausitilauĸpâ, unertujutigilauĸtase missiarutigilauĸtaselo Pilatusemut, taipsoma aularĸojomagalloarmago.
14 Illipsele ajungitotuaĸ idluartotuarlo missiarutigilauĸpasse, tuksiarluselo inuartoĸ pijomavlugo;
15 Inôtsible Nâleganga toĸĸolauĸpasse; tâmna Gûdib tuppaktilauĸpâ toĸĸungajunit, uvagut tamattominga kigligiutsijiovogut.
16 Okpernermullo tâpsoma attinganut, tâpsoma attingata nakkoĸsitilauĸpâ una tækkojase illitarijaselo; okperamelo tunitjiviovoĸ ĸanoengitsiarnermik mattominga, ijipse sângænne.
17 Tagva ĸattangutikka, ĸaujimavunga, nellomut taimailiulaurapse, taimaktauĸ angajoĸâse.
18 Gûdible nellautaijut illûnatik ĸanningitigut sivorngagut oĸautigilauĸtane, tagva Kristusib âniatitaujuksauninga, nellautsimatipâ.
19 Tagva mânna ĸaĸĸialeritse sâgiarluselo, ajornise pêjartauĸovlugit.
20 Uvlut nakkoĸsijauviksat nelliutilerĸovlugit Nâlekab kênanganit, tâmna tillijomârpago, sivorngagut oĸautigijaujoĸ illipsingnut, Jêsuse Kristuse.
21 Tâmna itteriaĸalauĸpoĸ ĸilangmut, nelliuneĸ tikkidlugo, tamaita nâmaksititauvingat, Gûdib oĸautigilauĸtangita nellautaijut illûnatik ĸanningitigut sillaĸsûb pigiarninganit.
22 Môsese oĸalaungmat atâtagijaptingnut: Nâlekab Gûdipse tunnitjivigijomârpâse nellautaijomik ĸattangutipsingnit uvaptun-itomik; tâpsoma oĸausingit illipsingnut tussagôræksarivasse tamaita.
23 Imaitsomârporlo, neliat tâpsominga nellautaijomik tussagôngitoĸ pêrtaujomarpoĸ inuĸattigênit.
24 Nellautaijullo illûnatik Samuêlemit kingornganelo oĸâlalauĸtut illûnatik, uvlut tamakkoa sivorngagut oĸautigilauĸpait.
25 Nellautaijut angersimanerublo ĸittorngarivâse, Gûdib pilauĸtangata atâtagijapsingnut, Abrahamut oĸalaurame: Kinguvâksarnut inuĸattigêksuit illûnamatsiatik saimartitaujomârput.
26 Sivorlermik illipse pivluse Gûdib ĸittorngane Jêsuse tuppaktilauĸpâ, tillilauĸpâlo illipsingnut, saimartitauĸovluse, illûnase attunit sâgiarĸovluse idluitullinipsingnit.

KAPITEL IV.

Pêtrusiblo Johannesiblo parngnanaersimavingmut pititaunigingnik. Okpertut tuksiarningat unangmijaunerme. Illagêt illinganingœnnik.

INUNGNULLE okâlatillugik, ajokertuijut, kattimaviksûblo angajokângata, Saduzêerillo opingarpakit.
2 Tâpkoa idluigosukput, inuit ajokertormattikik, okâlangmanniglo tokkungajut makkitsomârninginik Jêsuseme.
3 Tiguvlugiglo parngnanaersimavingmut ittertipakit, kaulersêvlutik, taipsomane unnungmat.
4 Okautsinigle tussartut unuktut okpilerput, kittilugit angutit 5000 dikasaulerput.
5 Kaulermalle aulatsijut, angajokâllo, aglangniglo illisimajut kaggimiolerput Jerusaleme,
6 Hannaselo ajokertuinerojok, Kaifaselo, Johanneselo, Aleksanderelo, illûnatiglo ajokertuinerojub illangit.
7 Sâmingnullo pitipakit (Pêtruselo Johanneselo) appersorlugiglo: Kia taimak perkovâtîk? kialo attingane taimailiorkitîk?
*8 **Tagva** Pêtrusib Anernermik ajunginermik illumiktorsôvlune okautivait: Illipse aulatsijôjose inungnik, angajokaujoselo Israêlitinut.
9 Kiglisiniartaugumnuk uvlome ajungitullinek inungmut kanimalauktomut, âkiktaujutigijanga pivlugo,
10 Tagva illûnase Isrâelitillo illûnatik kaujimalersiuk, Jêsusib Kristusib Nazaremiub, senningajolingmut kikkiaktulauktapse, Gûdible tokkungajunit tupaktilauktangata attingane una mâne nangermat sâpsingne âkiktauvlune.
11 Ujarak taimnauvok, illipse igluliortose egilauktase, iglub terrekoa ujaraulernertok.
12 Assianiglo piulijiksakangilak, attekangilarlo assianik kilaub attâne, inungnut tunijaujomik, tâpsomunga piloriktitaukovluta.
*13 **Pêtrusiblo** Johannesiblo sivôrajuinigik tækkovakit, tattaminiarpullo, kaujimatsiaramik, tâpkoa aglangnik illisimatsiangimanik, illinnialaungimanniglo, nâmaktomiglo illitarivakittauk, Jêsuse illagilaungmakko.
14 Inugle âkiktaujok sennigingnêdlune tækkogamitsuk, tamanna akkerartorungnangilât.
15 Annerkovakillo kiglisiniarvingmit, issumaksarsiorkattigêkârdlutiglo okarput:
16 Sumik inûk tâpkoa piniarvigijæksarivitigîk? Jerusale-

miut illûnatik tattamnartullinek tâpkungnûna pijok kaujimavât,
uvagullo missiarungnangilagut mattominga.
17 Kaujijauvalliakonnagole inungnut, angijomik inerterlavut,
mattoma kingorngane inungmut attautsemullônêt okarkonnagik
tâpsoma attinganik.
18 Kaikovakillo, inerterlugiglo, okarkonnagik ajokertuer-
konnagiglônêt Jêsusib attinganik.
19 Pêtrusible Johannesiblo kiovait okautivlugillo: Nangmi-
nek kiglisiniaritse, Gûdib sângane idluarmangât, illipse uvap-
tingnut nâlektaunersaugupse Gûdemit?
20 Tækkojavut tussartavullo okautiginagit sapperpoguk.
21 Innerterpakille aularkolugiglo; nagvângilallo âniatitsitik-
samik tâpkungnunga, inuit pivlugit; Gûde illûnatik nakkori-
dlarmatsuk inuk âkiktaumajok pivlugo.
22 Inûb tâpsoma tattamnartullinermut âkiktaujub jâringit
unnunnersaungmatta 40 init.
*23 **Aularkojaugamiglo** ailerpuk illamingnut, okautivaillo
okautjaunermingnik ajokertuijoksoarnut angajokânullo.
24 Tamanna tussaramitsuk, illagêklutik niplerput Gûdemut
okarlutiglo: Nâlegak igvit Gûdiojotit kilangmiglo, nunamiglo,
immarbingmiglo pinginiglo tamainik pingortitsijotit;
25 Igvit kivgavît Dâvidib kanningagut okalauktotit; Sôg
nellojut ningarosukkât, inuillo sôg ajornartomik issumasiniar-
kât?
26 Nunab attanivingit kattilerput, attanersuillo kaggimioler-
put akkerartoromavlutik Nâlekamut Kristusinganullo.
27 Ahamarik ila, kattimavut kittorngat hailigeojok Jêsuse
mingoalauktat pivlugo, Herôdese, Pontiuse Pilatuselo; nellojut
Israêliblo inungit illagivlugit.
28 Piniarlutik pijuksaulârtunik, mattoma sivorngagut ag-
gangnut illisimanernullo kajusimajutigilauktarnik.
29 Mânnalo Nâlegak, sillungninginik tækkusarit, kivgatillo
sivôranatik okâlatikit okausernik.
30 Aggaktillo issakit, âkiktaunermik, nellunaikutaksoarniglo
tattamnartuniglo pijokarkovlugo, kittorngavît hailigeojub at-
tingane.
31 Tuksiarmattalo, iglo kattimavigijangat aulavok, illûna-
tiglo Anernermik ajunginermik illumertauvut, Gûdiblo okau-
singinik okâlavut sivôranatik.
*32 **Okpertulle** unnuktoksôjut (sorlo) attautsemik ômattek a-
larmiglo, attautsemik tarnekarput; perkutimingniglo okarto-
kangilat piminik tailugit, tamaitale adsigêktomik avikpait ing-
mingnut.
33 Apostelillo kiblingnadlartomik Nâlekab Jêsusib makki-
ninga kigligiutjutigivât, illûnatiglo saimarsautekalaukput angi-
joksoarmik.

34 Ajoĸsartoĸalaungilaĸtauĸ tâpkoa akkorngænne; perorsêvingniglo igluniglo peĸartut, makkoa niorvgotigivait, niorvgotigijamiglo akkingit ĸaipait,

35 Illivlugillo Apostelit ittiganginut; ajoĸsartullo illûnaita tunitjiviovut ajortanginik tamakkonangat.

*36 **Jôsesele,** Apostelit taijangat Barnabasemik (imaipoĸ: manigornerub erninganik) Lêviteojoĸ, Zipruseme inûlertoĸ,

37 Perorsêveĸarpoĸ, tâpsoma niorvgotigivâ, (akkingillo) kênaujat ĸaipait illivlugillo Apostelit ittiganginut.

KAPITEL V.

Ananîasib Safîrablo tuavitomik toĸĸonigingnik. Apostelit parngnanaersimavingmit tattamnartomik annititauningœnnik. Gamaliêlib tilliorininganik.

ANGUTIBLE Ananîasemik attiggub, nulliane Safîra illagilugo, perĸutine niorvgotigivait,

2 Akkingitalo kênaujat illangit angiarivait, nulliane ĸaujimatillugo, illainangille ĸaipait illivlugillo Apostelit ittiganginut.

3 Pêtrusele oĸarpok: Ananîase, sôg Sâtanasib ômattit illumertipaûk, Anerneĸ ajunginеĸ sægloĸidlarangne, perorsêviub akkingita illangit angiarilugît?

4 Perorsêvigigangne, perĸutigilaungipiûk? pissiarijaungmallo, akkingatauĸ illingnut perĸutiksaulaungilâĸ? sôg ômatingne taimak issumalauĸêt? inungnik sægloĸitsingilatit Gûdemigle.

5 Ananîasible oĸautsit tamakkoa tussaramigit, ochovoĸ anerneĸarungnaerlunelo. Tamattomingalo oĸartut angijomik erĸsivut.

6 Inôsuktulle angutit nikovidlutik assianut illivât, annilâllo illuverlugolo.

7 Killamiojungnaermallo, stundit pingasut kingorngatigut, nullianga itterpoĸ, nellovlune ĸanoetoĸalernermangât.

8 Pêtrusible oĸautivâ: Oĸautilaunga, perorsêvik taimak akkitutigijomik niorvgutiginerpitikkô? Kiovâ: Ahaila, taimak akkeĸalauĸpoĸ.

9 Pêtrusible oĸautivâ: Sôg adsigêktomik issumaĸarpitîk Nâlekab Anerninga ôĸtoromavlugô? Ahâk uingnik illuversijut ittigangit upkuab sillatânêput, igvittauĸ anniniarivâtit.

10 Tagvainarlo ittiganginut ochovoĸ anerneĸarungnaerlunelo. Tagva inôsuktut angutit itterput, toĸĸungajorlo naipipât, annidlugolo illuverpât uingata sennianut.

11 Illagêktullo illûnatik angijomik erĸsilerput, tussartullo tamattominga illûnatik.

*12 **Apostelille** aggangitigut unuktunik nellunaikutanik tattamnartuniglo pijoĸalauĸpoĸ inungne, illûnatiglo adsigêktomik issumaĸarĸattigêklutik Salomonib iglorusinganêput.

13 Assingitale najorlugit sivôragivait, inuille opigivait.

14 Nâlekamulle okpilertut unnuksivalliavut, angutillo arnallo unnuktorsuit.

15 Kannimajut aglât iglut akkorngænnut annipait, aumittinullo akkigautinullo illivait, Pêtrusib sennerĸokpagit, tachanganut illangit tâĸtauĸovlugit.

16 Inugiartorsuittauĸ iglugasæksoarnit erĸânêtunit Jerusalemut pivut, ĸannimajullo, anernernullo maĸĸojungnartunut kappiasuktitaujut tikkiupait, illûnatiglo âĸiktauvut.

*17 **Ajoĸertuinerojorle** nikovipoĸ, illagijangillo illûnatik Saduzêeriojut ningarosulerlutiglo.

18 Apostelillo tiguvait, parngnanaersimavingmullo pitilugit.

19 Nâlekable Engelingata parngnanaersimaviub upkuanga angmarpâ unnuame, annitilugillo oĸarpoĸ:

20 Aileritse, saĸĸerluselo kattimaviksoarme, oĸautsiniglo ômanartunik ukkuninga tamainik oĸâlatitse inungnut.

21 Tamanna tussaramitsuk uvlârorlutik kattimaviksoarmut ajoĸertuijartorput. Ajoĸertuinerojuble illagijangitalo ĸailutik kattimaĸolerpait kiglisiniarpaktut Israêliblo ĸittorngangita angajoĸângit tamaita, parngnanaersimavingmullo tilliklerput aijauĸovlugit tâpkoa.

22 Kivgalle tagvunga pigamik, parngnanaersimavingmêlauĸtut kingorarpait; angergarivut tâva unipkâriartorlutik,

23 Oĸarpullo: Parngnanaersimavik naipigalloarpavut pallangaersimatsiartoĸ, udjertortullo sillatânêtut; upkuêraptigole inuksingilagut.

24 Ajoĸertuinerojuble, kattimaviksoarmelo aulatsijub, ajoĸertuijorsuillo oĸautsit tamakkoa tussaramigit, ĸoaĸsângalerput, ĸanoĸ tamanna illinganiarmangât?

25 Tagva unipkâriartortoĸarpoĸ tâpkonunga imâk: Ahâk, angutit parngnanaersimavingmut pitilauĸtase kattimaviksoarmêput, nangerlutiglo inuit ajoĸertorpait.

26 Tagva aulatsijub kivgane illagilugit pijartorpait, aksorornagille, inuit sivôragigamigit, ujarĸanut millortauniarasugællutik.

27 Tikkiutigamigillo, kiglisiniartunut pitipait. Ajoĸertuinerojublo appersorpait,

28 Oĸarlunelo: Innertilaungilapse illungertorluta, ajoĸertuerĸonnase tâpsoma attinganê? Ahâglo, illipse Jerusalemiut illumertipasse ajoĸertûtipsingnut tamattomunga, inûblo tâpsoma aunga uvaptingnut pititsomavasse.

*29 **Pêtrusible** kiovait Apostelillo oĸarput: Gûde nâlengnarnersauvoĸ inungnit.

30 Atâtagijapta Gûdingata Jêsuse makkitilauĸpâ, toĸĸolauĸtase nivingalauĸtaselo ĸejungmut.
31 Tâmna Gûdib tallerpingmigut Nâlegangortilauĸpâ piuliklertungortilâllo, Israêlitit ĸaĸĸialerneĸartitauĸovlugit issumangnarungnaitoĸartitauĸovlugillo ajortunit.
32 Uvagullo, Anernerlo ajungineĸ, Gûdib tunnilauĸtanga nâlektiminut kigligiudsijiovogut oĸautsit tamakkoa pivlugit.
*33 **Tamanna** tussaramitsuk, ômateroĸtauvut, toĸĸotsomavlugillo issumalerput.
34 Tagvale Fariseêrit illangat nikkovipoĸ kiglisiniartut akkorngænne, Gamaliêlemik attilik, aglangnik illisimajoĸ, inuit illûnatik opigijangat; tâpsoma Apostelit annikitomik annititauĸovait.
35 Oĸautivaillo: Illipse angutit Israêlitiojose udjertoritse nangminipsingnik inuit ukkua pivlugit, ĸanoĸ piniaromangmangâpsigik.
36 Uvlut tamakkoa sivorngatigut Feudase saĸĸerpoĸ, ingminiglo pimariut dlune, angutigasæksuillo 400 it taimna ungagivât; taimna toĸĸotauvoĸ malliktullo taipsominga illûnatik siamardlutik nungutauvut.
37 Taipsoma kingorngagut Jûdase Galileâmioĸ saĸĸerivoĸ, uvlut (inungnik) aglaktauvît nelliutingmatta; taipsoma inuit unnuktorsuit uivêrivlugit illagivait; taimnatauĸ nungutaugivoĸ, illûnatiglo malliktut taipsominga siamartauvut.
38 Mânnalo oĸautivapse: Inuit ukkua allarsigik, aularlit! Oĸautsit piniarnerillo ukkua inungnit pituinarunik, nungujomârput;
39 Gûdemille pikpatta, asserorlugit ajorpasse; Gûdemut akkerartoromajutitut naipitauĸonnase.
40 Nâlekpât tagva, Apostelillo ĸaiĸovait issaĸalaitalo, innerterlugillo Jêsusib attingane oĸarĸonagit, aularĸovaillo.
41 Kuviasuklutigle tâva kiglisiniartut kênanginit aularput, nikagijaunginamik mittautigijauvlutik Jêsusib attinga pivlugo.
42 Soraeratiglo ajoĸertuivut uvlut tamaita kattimaviksoarme iglullo nelîne, oĸautigilugillo oĸautsit tussarnertut Jêsuse Kristusemik.

KAPITEL VI.

Tunnergutinik aulatsijut anerijauningœnnik. Stefanusib passijauninganik.

UVLUNELE taipkonane illinniartut unnugannermatta, Grîchit avamudlarput Ebrêerinut uigarnitik pivlugit, issumagingimagit ajortanginik uvlut tamaita.
2 Tagva 12 it illinniartigasæksuit katterĸolerpait oĸautivlu-

gillo: Idluangilaĸ, Gûdib oĸausingit kamagingikuptigik, kiv-
gartorlutalo nerrimârtunik.
3 Taimaimat, erdlingnartose ĸattangutigêt, angutinik 7 nik
ĸennilauritse akkunapsingne, idluartoĸutaujunik Anernermiglo
ajunginermik sillatunermiglo illumertaujunik, kivgartorĸojæk-
saptingnik tamattomunga.
4 Uvagulle soraerata tuksiarlutalo oĸâlajomavogut oĸautsi-
nik tussarnertunik.
5 Kattimajullo oĸautsit tamakkoa idluarivait; Stefanuselo
annerivât, angut okpernermik Anernermiglo ajunginermik illu-
mertaujoĸ, Filippuselo, Proĸôruselo, Nikanorlo, Timonelo, Par-
mênaselo, Nikolauselo Jûdioĸattaujoĸ Antiochiamit.
6 Tâpkoa Apostelit sângænnut pitipait, tuksiarlutiglo ag-
gangmingnullo pattingmivlugit.
7 Gûdiblo oĸausingit aglivalliavut, illinniartullo unnuktor-
sôlerput Jerusaleme; ajoĸertuijuttauĸ unuktut okpilerlutik nâ-
lækput.
*8 **Stefanusele** okpernermik pitsartunermiglo angijomik illu-
mertauvlune tattamnartullivoĸ nellunaikutaĸsoarniglo pivoĸ
inungne.
9 Tagva illangit saĸĸerput illinniarvingmit, taijamit Liber-
tinerit, Zirênemiullo, Aleksandriamiullo, Ziliziamillo Asiamillo
pijut, illinniarvingænnik, Stefanuselo appersorĸattigivât.
10 Sillatuningalo anernerlo oĸâlajutigijanga akkerartorung-
nangilakit.
11 Tagva angutit illangit ajoĸertorlugit oĸarĸovait imâk:
Tussalauĸpavut oĸauserluktoĸ Môsesemullo Gûdemullo.
12 Inuillo pikkablâtipait, angajoĸâllo, aglangniglo illisima-
jut; tikkidlugo tessigoarpât, kiglisiniartunullo âpât.
13 Sæglotujoĸsoarniglo saĸĸertitsivut oĸâlajunik: Inuk una
soraingilaĸ oĸauserlungnik oĸarlune iglugasæksoarnut ivjornai-
tunut makkonunga, perĸojanullo.
14 Tussalauraptigo oĸartoĸ: Jêsusib Nazaremiub asseror-
omârpait iglugasæksuit makkoa, illutsillo ablatsautilugit, Mô-
sesib perĸojangit uvaptingnut.
15 Tækkunârpâllo kiglisiniarvingme iksivajut illûnatik, kê-
nangalo tækkovât, sorlo Engelib kênangatut.

KAPITEL VII.

Stefanusib toĸĸotauninganik ujarĸanut millortauvlune.

TAGVA ajoĸertuinerojoĸ oĸarpoĸ: Tamanna taimaikâ?
2 Oĸarporle Stefanuse: Kattangutigêktose angutit angajo-
ĸaujoselo, nâlagitse! Gûde ânanaujotuaĸ tækkotipoĸ ingminik

atâtaptingnut Abrahamut, sulle Mesopotamiamêtillugo, Hara-
neme nunaĸalauĸârtinnago.
3 Oĸautilâllo: Aularit nunagijarnit illangnillo, ailerillo
nunamut unertôtigijomârtamnut illingnut.
4 Tagva Kaldêamiut nunangænnit aularpoĸ, Haranemelo
nunaĸalerdlune. Atâtangalo toĸĸolaungmat, tagvangat aularti-
nivâ nunamut tâgsomunga, nunagijapsingnut mânna.
5 Tagvanelo nunamik nangminerijæksanganik tunitjivigingi-
lâ, tumitut silliktigijomiglônêt, angervigivâlo tunijomârlugo, ki-
nguvâksanginullo kingorngane, sulle ĸittorngaĸarĸârtinnago.
6 Gûdele oĸalauĸpoĸ imâk: Kinguvâksatit tækkorngartau-
jomârput nuname perĸutigingitamingne, taikanelo kippalôtitau-
jomârput kappiasuktitaujomârlutiglo jârit 400 it nâvlugit;
7 Inuille tâpkua kippalugijomârtingit erĸartoromavakka,
Gûde oĸalauĸpoĸ; kingorngagullo aularomârput, tamânelo kiv-
gartoromârpânga.
8 Kippinermiglo angerĸattigêngnerub nellunaiĸutanganik
attorĸovâ. Isaarlo ernetârigamiuk, uvlut sittamaujungænne
kippivâ. Isaablo ernetâriva Jâko, Jâkoblo ernetârivait Patri-
archit 12 it.
9 Patriarchillo Jôsefe idluigivât, Egiptenemullo niorvgoti-
gilugo; Gûdible illagivâ,
10 Piulivlugolo kappiasungninginit tamainit, saimartilâllo
sillatutipâ Faraub Egiptenemiut attaningata sângane; tâpsoma
angajoĸângortipâ Egiptenemiunut, iglominêtunullo illûnainut.
11 Kângnartoĸsoaĸalerporle Egipteneme illûnâne, Kanaane-
melo, kappiasuvaksoadlarpullo, atâtagijavullo nerĸiksamik nag-
vâlaungilat.
12 Jâkole tussarame, ĸaĸĸôjaksanik pissiaksaĸarmat Egip-
teneme, atâtagijavut tillivait sivorlerpâmik.
13 Aipânigle pigamik, Jôsefe illitarijaulerpoĸ angajungmi-
nut, Jôsefiblo illagasangit ĸaujijaulerivut Faraomut.
14 Jôsefible tilliklerlune atâtane Jâko aijauĸovâ, illannelo
illûnaita 75 iojut.
15 Jâkolo Egiptenemut attersârpoĸ, tagvanelo toĸĸovoĸ,
tâmna atâtagijavullo,
16 Sichememullo âtaulauĸput illijauvlutiglo illuvermut,
Abrahab pissiarilauĸtanganut kênaujanut, Hemorib, Sichemib
atâtangata, ĸittornganginit.
17 Gûdible Abrahamut angersimaningata nellautsivia ĸagli-
lermat, inuit aglisikput unnuksivalliavlutiglo Egipteneme.
18 Assianiglo attaniviktârput, Jôsefemik ĸaujimangitomik.
19 Tâmna uivêtôvlune illaptingnut, atâtagijavut kappiasuk-
tipait, nutaranginiglo egitautitsivoĸ, inôĸojomanagit.
20 Taipsomane Môsese inûlerpoĸ, nutarârsôvlunelo pinnar-

nartoĸ Gûdib sângane, taĸĸiniglo pingasunik atâtangata iglu-
ngane amâmaktitaulauĸpoĸ.
21 Illijaulermalle (kôngmut), Faraub panningata illaliulauĸ-
pâ inugoilerdlugolo erniksarijomagamiuk.
22 Môseselo ajoĸertortaulerpoĸ Egiptenemiut illisimaningi-
nik tamainik, pitsartudlalilarmelo oĸautsinik piniarnerniglo.
23 Jâreĸaleramele 40 inik, issumaĸalerpoĸ ĸattangutine
tækkojomavlugit, Israêlib ĸittorngangit.
24 Tâpkoa illangat tækkogamiuk, aĸĸunartaungmat, sap-
putivâ akkiniarlugo kappiasuktitaujoĸ, Egiptenemiorle annau-
va toĸĸodlugole.
25 Kattangutinele tukkisiniarasugivait, Gûdib piulijomang-
magit tâpsoma aggangitigut; tukkisilaungilâlle.
26 Kaungmallo tikkidlugit, magguk aivalertuk tækkogami-
gik, soraerĸolerpak oĸarlunelo: Nagliktâkka angutik, ĸat-
tangutigêkpotik; sôg illiptingnut idluitomik pivitîk?
27 Aiparminulle idluitomik pijub ajækpâ oĸarlunelo: Kia
attaniotilauĸpâtît erĸartuijuksautilarpillo uvaptingnîk?
28 Toĸĸotsomavingatauĸ, sorlo ikpeksaĸ Egiptenemioĸ
toĸĸolaurangnê?
29 Oĸautsille tamakkoa pitjutigællugit Môsese ĸemâvoĸ
tækkorngartaulerlunelo Midianib nunangane; tagvane ernetâler-
poĸ maggungnik.
30 Jârillo 40 it nângmatta, Nâlekab Engelinga tækkotipoĸ
tâpsomunga inuĸajuitome, ĸaĸĸame Sinaime, ikkomame na-
pârtunêtome.
31 Môsesible tamanna tækkogamiuk, tækkotitaĸ tamanna
tattaminiarivâ. Ullernaeriartormagole, Nâlekab nippingata
pivâ:
32 Atâtagijavît Gûdigivânga, Abrahab Gûdigivânga, Isaablo
Gûdigivânga, Jâkoblo Gûdigivânga. Môsesele sajulerpoĸ, tæk-
kosarnerlo sapperpâ.
33 Nâlekable oĸautivâ: Ittigagutikik ittigangnit pêkik,
nuna tullerartat ivjornaingmat.
34 Inuĸottima Egiptenemêtut kappiasungningit tækkogapkit,
annersaumi
ningillo tussalaurapkit, aĸĸarpunga piulijartoroma-
vlugit. Mânnalo ĸailerit, Egiptenemut tillijomagapkit.
35 Môsese taimna, nâlegomangitangat, oĸaramik: Kia atta-
niotilauĸpâtît erĸartuijuksautilarpillo uvaptingnîk? tâmna
Gûdib tillivâ, attanioĸovlugo piuliklerteoĸovlugolo Engelib ag-
gangitigut, tâpsomunga tækkotitub napârtune.
36 Tâpsoma aulartipait, piniarlunelo tattamnartunik nellu-
naikutaniglo Egipteneme, immarbingmelo aupalluktame, inuĸa-
juitomelo jârit 40 it nâvlugit.
37 Tâmnauvoĸ Môsese, Israêlib ĸittorngangiuut oĸalauĸ-

toĸ: Nâlekab Gûdipse nellautaijomik tunnitjivigijomârpâse ĸattangutipsingnit, uvaptun-itomik; tâmna tussagôræksarivasse.
38 Tâmnauvoĸ illagêktunêlauĸtoĸ inuĸajuitome, Engele ĸaĸĸame Sinaime oĸautjine illagivlugo, atâtagijavullo illagivlugit; tâmna oĸautsinik ômanartunik pititaujoĸ, tunitjivioĸovluta.
39 Tâmna atâtagijapse nâlegomangilât, ajæktorlugole pivât, ômatimikullo mumikput Egiptenemut,
40 Oĸarlutiglo Aronemut: Gûdiksaptingnik sennajoĸarle, sivorliksaptingnik, Môsese imna Egiptenemit aularutsijigilauĸtavut ĸanoelingangmangât nellogaptigo.
41 Uvlunelo taipkonane nochangoaliorput tunnergutiksaniglo ĸaitsivut Gûdeungitomut, aggangmiglo sennajangit ĸuviasûtigivait.
42 Gûdible allarpait, tunnilaitalo kivgartorĸovlugit ĸilaub uvlorianginik, aglaksimangmat nellautaijut aglangine imak: Illipse Israêlib kinguvângit, tunergutiksanik, nergjutiniglo toĸĸotæksanik Jârine 40 ine inuĸajuitome tunnitjivigilauĸpisingâ?
43 Môlochiblo tuppinga pivasse, Gûdipselo Remfanib uvloriangit, arngoase sennalauĸtase tuksiarvigijomavlugit; tamanna pivlugo nûtitsomavapse Babilonib ungatânut.
44 Tuppeĸ perĸojaĸtalik atâtagijaptingnêlauĸpoĸ inuĸajuitome; taimak (Gûdib) perĸungmagit, Môsese adsilioræksaĸ tækkolauĸtane adsilivlugo perĸogamiuk.
45 Atâtagijaptalo, (tuppermik) tamattominga pititaujut, Jôsua illagællugo neksarpât nunamut (Kanaanemut), nellojut pigijangænnut, Gûdib pingujadlartangita atâtagijapta kênanginit, Dâvidib nelliuninga tikkidlugo.
46 Tâmna Gûdemut saimarviolauĸpoĸ, ĸennuvigivâlo igloliorĸojaujomavlune Jâkob Gûdinganut.
47 Salomonible igloĸsoanga sennavâ.
48 Kotsingnerpângojuble inigingilait kattimaviksuit aggangnut sennamajut, sorlo nellautaijoĸ oĸarmat:
49 Kilak iksivautarivara, nunalo ittikkama ikkovrarivât; sunamik uvamnut iglolioromavisê? Nâlegaĸ oĸarpoĸ; nanelônêt merngoerserviksamnîk?
50 Makkoa tamaita aggama sennalaungilagît?
*51 **Tappatojoĸsôjose** kippimangitoselo ômatipsigut siutipsigullo, akkerartutsainarpasse Anerneĸ ajungineĸ. Atâtagijapsitut illipsetauĸ taimailiorivose.
52 Nellautaijut nelît atâtagijapsingnut unangmijaulaungilât, toĸĸotaulaungilallô? sivorngagut oĸâlalauĸtut idluartub tâpsoma tikkitsomârninganik! mânna tâpsominga pititsijungolaurivose inuartungolapselo.
53 Perĸojat pivasse Engelit pititsiningitigut nâlengnagillo.

*54 **Tamanna** tussaramitsuk, ômatteroκtauvut, nêrκolârtsivlutiglo tâpsomunga.
55 Stefanusele Anernermik ajunginermik angijomik illumertaugame, κilangmut ârlorpoκ, tækkolugolo Gûdib ânanauninga, Jêsuselo Gûdib tallerpiane nangertoκ. Oκarporlo: Ahâk, κilaκ angmajoκ tækkovara, Inûblo Erninga nangertoκ Gûdib tallerpiane.
56 Nipliadlalerpulle siutitik mattuvlugit, attautsikullo sorsugvigijartorpât, pingujarlugo iglugasæksoarnit, millulâllo ujarκanut.
57 Passiklertullo annorâtik illivait inôsuktub ittigangita sângænnut, Saulusemik attiggub.
58 Stefanuselo ujarκanut millorpât, tuksiartoκ oκarlunelo: Nâlegaκ Jêsuse, anernera piuk!
59 Sêrκortolerporle nipliadlarlunelo: Nâlegaκ ajortulliningænnit tamattomangat issumagijungnaervigikit! Tamattomingalo oκarêrame sinnisilerpoκ.

KAPITEL VIII.

Saulusib unangmiklerninganik illinniartunik. Samâriamiut sâgiarninginik. Simonib angakoninganik. Pimaklertib sâgiarninganik.

SAULUSIBLE Stefanusib toκκotauninga idluarivâ. Taipsomane illagêktut Jerusalemêtut angijomik unangmijaulerput; tâpkoalo illûnatik siamarterput nunangnut Jûdêamut Samâriamullo, Apostelit kissimik pinnatik.
2 Angutille okpertut Stefanuse illijartorpât, angijomiglo κeavât.
3 Saulusible illagêktut nungupait, iglut illûnaita ittersârpaklugit, angutillo arnallo saκκertipait, pitilaitalo parngnanaersimavingmut.
*4 **Siamartersimajulle** arvertarput, oκautsillo tussarnertut oκariartôtigivlugit.
5 Filippusele attersârpoκ iglugasæksoarnut Samâriamêtunut pivlune, Kristusemiglo oκâlavigivait.
6 Inuille nâlætsiarκattigêkput Filippusib oκausinginik, tautularmiglo nellunaiκutaκsoarnik piniarnerijanginik.
7 Anernerit maκκojungnartut anningmatta unnuktunit illumiktunit nippeκadlarlutik, tumângajullo tussiaktullo unnuktut âκiktauvut.
8 Iglugasæksoarnelo tâpkonane κuviasuvaksoadlarput.
*9 **Angutekarporle** iglugasæksoarne tâpkonane Simonemik

attilingmik, sivorngane tôrngilauĸtomik. Tâpsoma Samâriamiut uivêridlalauĸpait, angakomariksônerminik oĸarlune.

10 Illûnatiglo, mikkijullo angijullo, tâmna kamagivât oĸarlutiglo: Tâmna Gûdib pitsartunersoangatun-ipoĸ.

11 Tamanna pivlugole kamagivât, akkunersoarmik uivêrilaungmagit angakôtsiminut.

12 Filippusible oĸâlaninginik Gûdib nâlegauvinganik Jêsusiblo Kristutib attinganik okpileramik, baptitaulerput angutillo arnello.

13 Tagva Simonetauĸ okperivoĸ baptitauvlunelo, Filippuselo najugarilerpâ. Nellunaikutaĸsuillo tattamnartullo pijut tækkogamigit, tattaminiarpoĸ.

14 Apostelille Jerusalemêtut tussaramik Samâriamiunik Gûdib oĸausinginik illaliulertunik, Pêtruselo Johanneselo taipkonunga tillivakit.

15 Tâpkoa attâramik, tuksiarutivait, Anernermik ajunginermik tunnitsivioĸovlugit.

16 (Tâpsoma sulle tâpkoa illangallônêt tikkivigilaungimago, Nâlekab Jêsusib Kristusib attinganut kissiane baptitaulaungmatta.)

17 Aggangmingnullo pattingmingmattikik, Anerneĸ ajungineĸ pigilerpât.

18 Simonible tækkogamigit Anernermik ajunginermik tunnitsiviojut, Apostelîk aggangmingnut pattingmikpattikik; kênaujanik tunitjivigijomavak,

19 Oĸarlunelo: Uvangatauĸ taimaitomik pitsartunermik tunnitsivigitinga, neliat aggamnut pattingmijaujoĸ Anernermik aj unginermik tunitsivioĸovlugo.

20 Pêtrusible oĸautivâ: Kênaujaĸottitit illagivlugit erĸartortait, issumagavit, Gûdib tunnergutâ pissiarilugo kênaujanut.

21 Oĸauseĸ una piginagolo illangiutiviginiangilallônêt, ômatit idluangimat Gûdib sângane.

22 Tamanna pivlugo ĸaĸĸialerit tamattominga idluilungnernik, Gûdemullo tuksiarit ômativît issumalungningit issumagijaujungnaerniangimangâta.

23 Tukkisigapkit, sungarmik ĸassilinartomik tættænavit, ĸellaksorsimavlutillo idluiluktomut.

24 Tagva Simon kiovoĸ oĸarlunelo: Illiptik Nâlekamut tuksiaritik pivlunga, oĸautigijaptik neliallônêt uvamnut perĸonnago.

25 Tâpkoale, Nâlekab oĸausingit kigligiutigilaitalo oĸautigilauramikik, Jerusalemut utterivuk, oĸâlavlutiglo oĸautsinik tussarnertunik Samâriamiut iglugasangine unnuktune.

*26 **Nâlekable** Engelinga Filippusemut oĸarpoĸ: Nikkovilerit ailerlutillo seĸĸinerdlinut, apĸosineĸ Jerusalemit Gâzamut illingajoĸ attorlugo inuĸangitokut.

27 Nikovidlunelo ailerpoĸ, ahâglo, Etiôpiamioĸ (ingergajoĸ) pimaklerte angut angajoĸâĸsoaĸ Etiôpiamiut attanersoangænne arname, Kandazesemik attilingme, taipsoma perĸutinginik illûnainik udsertortoĸ; tâmna Jerusalemut tikkilauĸpoĸ tuksiariartorlune.

28 Angergarasuarporlo nunaminut ĸemukserlune, nellautaijublo Jesaiasib aglangit attuarpait.

29 Anerneruble Filippuse oĸautivâ: Ailerit, ĸemuksit ukkua najorlugit.

30 Filippusible aĸpangerdlune tikkinamiuk, tussâvâ nellautaijub Jesaiasib aglanginik attuarsijoĸ, apperivâlo: Attuartatit tukkisigalloarpigît?

31 Oĸautivâle: Ajoĸertortaunanga ĸanoĸ pijungnarĸêk? Filippuselo innalerpâ ikkimaĸattikumavlugo.

32 Aglaillo attuartangit imaiput: Tessiortauvoĸ saugaĸtut toĸĸotauvingminut, saugâraĸtullo niplingitotut sallijiminut, taimaktauĸ tâpsoma ĸannine aitalaungilâlônêt;

33 Miklilertisimanermine âniatitaunersoane annigorpait. Kiale inôningata sivituninga oĸautigijungnarpaûk? inôninga nunamit pêrtaulaungmat.

34 Tagva pimaklertib Filippuse kiovâ oĸarlunelo: Kenuvigivagit, oĸautilaunga, nellautaijub kina oĸautigivaûk? nangminerminiglônêt assiminiglônêt oĸarĸâ?

35 Filippusible ĸannine angmalerpâ, oĸautsit tamakkoa pitjutigerĸârdlugit, oĸâlavigivâlo oĸautsinik tussarnertunik Jêsuse pivlugo.

36 Ingergaramiglo, immeĸartomut tikkipuk; pimaklertelo oĸarpoĸ: Ahâk, immeĸ tagga, suna agviarĸâ baptitauĸonnanga?

37 Filippusele oĸarpoĸ: Omamut illuitomut okperuvit pijuksauvotit. Tâmna kiovoĸ oĸarlunelo: Okperpunga, Gûdib Jêsuse Kristuse erneringmago.

38 Kemuksillo noĸĸartipait, immermullo tamarmik pivlutik Filippuselo pimaklertelo; Filippusiblo baptipâ.

39 Kaĸĸingmaniglo immermit, Nâlekab Anerningata Filippuse aularutivâ; pimaklertiblo tækkojungnaerpâ; ĸuviasuklunele angergarpoĸ.

40 Filippusele Asdodeme naipitauvoĸ, tagvanelo arvertarpoĸ iglugasæksoarnut illûnainut, oĸautsillo tussarnertut oĸautigilugit, Zesarêa tikkilugo.

KAPITEL IX.

Saulusib sâgiartitauninganik. Tabêab ômartitauninganik Pêtrusemut.

SAULUSELE sulle ĸinnagiarpoĸ sillungnermut toĸĸotsinermullo Nâlekab illinniartinginnik, ajoĸertuinerojomullo aivoĸ,
2 Kenuvigivâlo aglangnik pijuksanik Damaskusemut illiniarvingnullo tagvanêtunut, illanginik okpertunik naipitsinajarune, taipkoa angutit arnallônêt ĸellaksorĸârdlugit tikkiutsomagamigit Jerusalemut.
3 Apĸomêtillugolo, Damaskusib ĸannitanganêdlune, tagvainaĸ ĸaumajub ĸilangmit pijub ĸaumaksarpâ.
4 Nunamullo ochovoĸ, nippemiglo tussarpoĸ oĸautijomik ômunga: Saul, Saul, sôg unangmivingâ?
5 Oĸautivâle; Nâlegaĸ, kinauvêt? Nâlegaĸ oĸarpoĸ: Jêsuseovunga unangmijat: kapput tukkarlugo ajorsaleromârpotit (akkerartorlunga).
6 Sajulerlunelo ĸoaĸsângadlalarmelo oĸarpoĸ: Nâlegaĸ, sumîk piniarĸovingâ? Nâlekab oĸautivâ: Makkilerit ailutillo iglugasæksoarnut, tagvane oĸautjaulârpotit piniaræksarnik.
7 Angutille ingergaĸattingit ĸoaĸsângavlutik nangerput, nippe tussaramitsuk inuksinatiglo.
8 Saulusele makkipoĸ nunamit, uitaleramelo tautungilaĸ sumik, aggangitigulle tiguvât, tessiorpâllo Damaskusemut.
9 Uvlunelo pingasune tautugane nerrinanelo immingilaĸ.
*10 **Damaskusemele** illinniartoĸalauĸpoĸ Ananîasemik attilingmik; tâpsomunga Nâlegaĸ oĸarpoĸ tækkotitjutikut: Ananîase! Oĸarporlo: Ovanêpunga Nâlegaĸ.
11 Nâlekab oĸautivâ: Nikovilerit, ailutillo iglut akkorngatigut, apĸosineĸ naggojomik taimajoĸ attuaruk, Jûdablo iglungane Saulusemik attilik apperĸotigiuk Tarsusemioĸ; ahâk tuksiarpoĸ.
12 Tækkotitjutikut tækkolauĸpoĸ angumik, Ananîasemik attilingmik, itteriartortiminik, aggangminullo pattingmijiminik tautulermerĸovlugo.
13 Ananîasible kiovâ: Nâlegaĸ, angut taimna unnuktunit tussaumavara okpertoĸottingnik kappiasuktitseĸattalauĸtoĸ angijomik Jerusaleme.
14 Ajoĸertuijoĸsuillo perĸovait ovane ĸellaksorlugit tamaita atternut tuksiartut.
15 Nâlekable oĸautivâ: Ainiarit, tâmna uvamnut annerimajoĸ, attortuksauvlune attera oĸautigilugo nellojunut, attanersoarnullo, Israêliblo ĸittorngangina.

16 Kaujititsomavara, ĸanoĸ angijomik kappiasuktitaujo-
mârmat attera pivlugo.
17 Ananîasele aivoĸ itterlunelo iglomut; aggangminullo
pattingmivâ oĸarlunelo: Naglingnartoĸ ĸattangut Sauluse,
Nâlekab Jêsusib, (tækkotitub illingnut apĸome tamaungartillu-
tit,) tillivânga tautuktitauĸovlutit illumertauĸovlutillo Anerner-
mik ajunginermik.
18 Tagvainarlo kavitsitun-itunik kattaktoĸarpoĸ ijigingnit,
tautulerivorlo;
19 Makkilunelo baptitaulerpoĸ, nerrilarmelo nakkoĸsijau-
voĸ. Saulusible uvlut illanginik illiniartut Damaskusemêtut
najulerpait.
20 Mânnakullo tâva Kristuse oĸautigivâ illinniarvingne
Gûdib Ernerijanganik oĸarlune.
21 Tamattomingale tussartut illûnatik tattaminiarput oĸar-
pullo: Asserorterilauĸtoungitôĸ una illûnainik Jerusaleme
tuksiartunik Jêsusib attinganut, tamaungalauĸtorlo ĸellaksorsi-
matillugit pititsomavlugit ajoĸertuijoĸsoarnût?
22 Saulusele sôngosivalliavoĸ, Jûdillo Damaskusemiut nip-
pangertipait, Jêsuselo Kristuseojoĸ oĸautigitsiarlugo.
*23 **Uvlullo** unuktut kingorngatigut Jûdit ĸaggimiolerput
toĸĸotsomavlugo.
24 Saulusele oĸautjaulerpoĸ, unangmijomangmatsuk. Itter-
tarvingnele udjertorput uvlôtillugo unnuamelo, toĸĸotso-
mavlugo.
25 Tagva illinniartut unnuame tiguvât amârgaujakut ningi-
tipât avaloĸsuit sillatânnut.
*26 **Saulusele** Jerusalemut tikkiname, illinniartut illagina-
sualerpait; illûnatigle erĸsigivât, okperatiglo illinniarteoninga-
nik.
27 Barnabasible ingminut pitipâ, âlâllo Apostelinullo, unip-
kautivlugillo, ĸanoĸ Paulusib Nâlegaĸ tæĸĸolaungmago, tâpso-
malo oĸautilaungmago, ĸannorlo sivôranane oĸâlalaungmat Jê-
susib attinganik Damaskuseme.
28 Najugarilerpaillo; Jerusalemiullo annivigiĸattarlugillo
ittervigiĸattarpait, sivôrananelo oĸâlavoĸ Nâlekab Jêsusib at-
tinganik.
29 Oĸâlavlunelo appersorĸattigivait Grîchit; tâpkoale toĸ-
ĸonasualerpât.
30 Kattangutigêlle tamattominga tussaramik, Zesarêamut
ĸannilârpât, tagvangallo Tarsusemut aiĸovât.
*31 **Illagêktut** mânna unangmijaujungnaerput Jûdêame illû-
nâne, Galilêamelo Samâriamelo, sôngosivalliavlutiglo, Nâlegarlo
nâleklugo inôvut, Anernerublo ajunginerub mannigoininganik
illumertaulauĸput.

*32 **Pêtrusele** illûnaitigut ingergarame, okpertunut Liddamêtunuttauĸ pigivoĸ.
33 Tagvane angummik naipitsivoĸ Enêasemik attilingmik; tâmna jârinik sittamaujortunik nellainalauĸpoĸ, tumângalaurame.
34 Pêtrusiblo oĸautivâ: Enêase, Jêsusib Kristusib pijungnaertipâtit; makkitit, aumittitillo nangmineĸ âĸikit! Tagvainarlo makkipoĸ.
35 Liddamêtullo Saronemêtullo illûnatik tækkovât sâgiarlutiglo Nâlekamut.
*36 **Joppemele** illinniartoĸalauĸpoĸ arnamik Tabêamik attilingmik, Grîchit taijangænnik Dorĸasemik; tâmna ajungitulleĸattalauĸpoĸ pitsiarlunelo aklujunut.
37 Taipsomanele ĸannimalerpoĸ toĸĸolarmelo. Tagva tâmna ubvarpât illivâllo iglut ĸollerpângænnut.
38 Liddale Joppib ĸannitanganêngmat, illiniartut tussaramik Pêtrusemik tagvanêtomik, angutingnik maggungnik tilliklerput tâpsomunga, ĸenuvigivâllo, ĸunnunane tikkerĸovlugo taipkonunga.
39 Pêtrusele nikovilerpoĸ illagivaglo. Tikkisimangmallo, tessiorpât iglut ĸollerpangænnut, uigarnerillo illûnatik illumavât, ĸugviorlutiglo, ulliksuillo annorâllo saĸĸertipait tâpsomunga, Dorĸasib sennajaviningit, najortigingmatsuk.
40 Pêtrusiblo tamaita annitinamigit, sêrĸortorlune tuksiarpoĸ, timelo tâva sâdlugo oĸarpoĸ: Tabêa, makkitit! Uipoĸ tagva; Pêtruselo tækkogamiuk, makkilune ingipoĸ.
41 Tâpsomale aggane issaklugit nikovitipâ; okpertullo uigarnerillo itterĸovait, ômartorlo tækkojautipâ.
42 Tamannalo tussaumajaulerpoĸ Joppeme illûnâne; unnuktullo okpilerput Nâlekamut.
43 Uvluniglo unuktunik Joppeme uvlivoĸ Simoneme ĸettumaĸsaijome.

KAPITEL X.

Kornêliusib sâgiarninganik.

ANGUTEKALAUKPORLE Zesarêame Kornêliusemik attilingmik, sorsuktuksat ingmigolingajut Itâliamiunik taimajut zenturiungænnik, (imaipoĸ: angajoĸâmik sorsuktuksanut 100 inut).
2 Issumagidlarlune opigosulauĸpoĸ Gûdemik iglomioĸattine illagilugit, aitûsianiglo tunnijeĸattarpoĸ inungnut, tuksiatsainartorlo Gûdemut.
3 Tâmna tækkotineĸarpoĸ uvlub stundingita 9 oningænne;

tagva Gûdib Engelinga ittertoĸ ômunga tækkovâ, tâpsoma
oĸautivâ: Kornêliuse!
4 Tækkosarpâle ĸoaĸsâlarmelo oĸarpoĸ: Nâlegaĸ, sunâ?
Tâpsomale oĸautivâ: Tuksiarnitit pikkungardlutik Gûdib tus-
sarpait, aitûtitillo issumagivait.
5 Mânnalo angutinik tilliklerit Joppemut, Simonelo Pêtru-
semik attipsâlik ĸaiĸojauĸolugo;
6 Simonemik attilik ĸettumaĸsaijoĸ, najorpâ, immab kigli-
ngane iglulik; taipsoma oĸautiniarpâtit piniaræksarnik.
7 Engelelo Kornêliusemut oĸartoĸ aularmat, kivgaminit
magguk, sorsuktuksallo najortigivaktame illangat, Gûdemik
nâlektoĸ, ĸaiĸovait,
8 Unipkautivlugillo tamakkoninga tamainik, Joppemullo
tillivait.
*9 **Uvlub** aipangane, tâpkoa apĸomêtillugit, iglugasæksuillo
ĸaglilermattigik, Pêtruse iglut ĸollerpângænnut majorarpoĸ
tuksiaromavlune, uvlub stundingita 6 oningænne.
10 Kâleramelo, sumik nerrijomavoĸ; nerĸiksaliormatsugle,
ingminik ikpigijungnaerpoĸ.
11 Kilaglo angmajoĸ tækkovâ, illitjiviglo aĸĸarvigijine,
sorlo tingerautaĸsoatut, terreĸongitigut ĸellaksorsimajoĸ, nuna-
mullo ningititaujoĸ;
12 Illuanêtoĸalauĸpoĸ sunatuinarnik nunab nergjutinginik,
nujuartuniglo pâmgortuniglo, tingmitjaniglo ĸilaub attânê-
tunik.
13 Nippelo tâpsomunga imailivoĸ: Pêtruse, makkitit, toĸ-
ĸotsilutit nerrigit.
14 Pêtrusele oĸarpoĸ: Aukagle, Nâlegaĸ; nerrilaunginama
sulle nachonartomik maĸĸojungnartomiglônêt.
15 Nippiblo aipânik pivâ: Gûdib ivsornarungnaertitangit
nachonartitæksaringilattit.
16 Taimaglo pingasuertorpoĸ; illitjiviglo ama ĸilangmut
amuartaugivoĸ.
*17 **Pêtrusele** illumine siaklilermat, tækkotitjut tækkolauĸ-
tane ĸanoĸ tukkeĸarmangât, ahâk, angutit, Kornêliusib tilli-
jangita, Simonib iglunga apperĸotigivât, upkuablo sillatâne
nangerdlutik.
18 Nipliavut apperivlutiglo: Simone, Pêtrusemik attipsâlik,
tagvanêngmangât?
19 Pêtrusible tækkotitaunine issumagilermago, Anernerub
oĸautivâ: Ahâk, angutit pingasut ĸennerpâtit.
20 Makkitille attersârlutit illagigikit, ĸollarnaglo; uvanga
tâpkoa tilligapkit.
21 Tagva Pêtrusib angutit Kornêliusemit pijut attersârvigi-
vait, oĸarlunelo: Ahâk, ĸennertase uvangauvunga; suna pi-
vlugo tamanêkisê?

22 Oĸarpullo, Kornêliuse Zenturiôjoĸ, angut issumagiktoĸ Gûdemik nâlektoĸ, Jûdit illûnatik idluarnerartangat, Gûdemut ĸaujititauvoĸ Engelikut ivsornaitokut, illingnik ĸaiĸojerĸovlugo iglominut, oĸautsinik tussartuksauvlune illingnit.
23 Itterĸolerpait tagva, sinniktartilaitalo. Kaungmalle Pêtrusib aularĸattigivait, Joppemiullo ĸattangutigêt illangita illagivât.
*24 **Uvlublo** aipangane Zesarêamut pivut, Kornêliusiblo utaĸĸivait; illânnelo illanârijanelo ĸaiĸovait.
25 Pêtruselo itteriartormat, Kornêliusib pagrearpâ, pâmaklunelo ittiganginut, tuksiarvigivâlo.
26 Pêtrusible makkitipâ oĸarlunelo: Makkitit, inutuinauvungatauĸ.
27 Oĸarĸattigilauramiuglo, itterpoĸ, unuktullo kattimajut naipipait.
28 Oĸarvigivaillo: Nellungilase, idluangimat Jûdit illangata tækkorngartat illagikpagit, pullâriartorpagillônêt: Gûdible ĸaujitilauĸpânga, inuit neliallônêt taijæksaungimat nachonartomik maĸĸojungnartomiglônêt.
29 Tamanna pivlugo ĸunnunanga tikkipunga, ĸaiĸojaugama. Tagva mânna apperivapse, suna pitjutigællugo tamaunga ĸaiĸolaungmangâpsinga?
30 Korneliuselo oĸalerpoĸ: Uvlut sittamat nâvlugit stunde tamanna tikkilugo nerrilaungitunga, stundillo 9 oningænne tuksialauĸpunga iglumne. Ahâglo, tagva sâmne saĸĸertoĸalauĸpoĸ angutemik ĸeblertamik annorâlingmik.
31 Oĸarporlo: Kornêliuse, tuksiarnitit tussartauvut, aitûtitillo issumagijauvut Gûdib sângane.
32 Tagva mânna Joppemut tilliklerit, Simonelo Pêtrusemik attipsâlik ĸaiĸojauĸoleruk, tujormiojoĸ Simonib ĸettumaĸsaijub iglungane, imab kiglingane; taipsoma tikkikune oĸautilârpâtit.
33 Tagva erinnesulerdlunga tilliklerpunga illingnut, nâmaktomiglo pivotit, tikkinavit. Mânna Gûdib sângane tamapta kattimavogut, tussaromavlugit Gûdib oĸautigijauĸojangit tamaita illingnut.
*34 **Pêtrusible** ĸannine angmalerpâ oĸarlunelo: Mânna kiglilingmik tukkisivunga, Gûdib inuit nellîllônêt nachogingimagit;
35 Inuille sunatuinait, tâpsominga sivôrajut idluartullijullo illaliorpait.
36 Oĸautsit taipkoa Gûdib tillikliutigilauĸtangit Israêlib ĸittornganginut ĸaujimavasse, oĸautjauĸongmagit ullapirsaumik Jêsuse Kristusekut, ilûnatik Nâlegangatigut.
37 (Kaujimavoselo) tamakkonunga Jûdêamêtut illûnatik tikkitaulaungmatta, sivorlerpâmiglo Galilêamêtut, baptijutib Johannesib oĸautigijangata kingorngane,
38 Jêsuse Nazaremioĸ pivlugo, Gûdib mingoalaungmago

Anernermik ajunginermik pitsartunermiglo; tâmna arverta-
laungmat ajungitulliartorlune, inûlilaitalo illûnaita Sâtanasemut
sâlaulauĸtut, Gûdib najormago.
39 Uvagullo kigligiutsijiovogut tâpsoma piniarnerilauĸtang-
inik Jûdit nunangænne Jerusalemelo; tâmna toĸĸolauĸpât, ni-
vingatipâllo ĸejungmut.
40 Gûdib tâmna tuppaktilauĸpâ uvluk pingajuangne, saĸ-
ĸertilâllo,
41 Inungnut illûnainuungitoĸ, uvaptingnulle kigligiutsijuksa-
nut, Gûdemut sivorngagut annerimajunut, nerreĸattigivlugolo im-
merĸattigilauĸpavut, toĸungajunit makkisimaningata kingorngane.
42 Oĸâlaĸolauĸpâtigullo inungnut, kigligiutserĸovlutalo,
Gûdib tâmna erĸartuijuksangortingmago inôjuniglo toĸĸungaju-
niglo.
43 Tâmna nellautaijut illûnatik kigligiutigivât, okpertut
tâpsomunga illûnatik tâpsoma attinganut issumangnarungnaito-
mik ajorninginit pilârmatta.
*44 **Pêtruse** oĸautsinik makkoninga oĸâlatillugo sulle, Aner-
neĸ ajungineĸ illûnainut oĸautsinik nâlektunut pivoĸ.
45 Okpertullo kippimajut, Pêtruse illagællugo tikkilauĸtut,
tattaminiarput, Anernerub ajunginerub tunnergutâ nellojunut-
tauĸ kovijaungmat.
46 Tussaramigit tækkorngartat oĸausinginut oĸâlajut, Gû-
delo nakkoridlarlugo. Tagva Pêtruse kiovoĸ:
47 Immermik innerteriuteĸarungnartoĸarĸâ, baptitauĸonna-
git ukkua, Anernermik ajunginermik illangiutititaujut uvaptitût?
48 Nâlekablo attinganut baptitauĸovait. Kenuvigivât tagva
uvliojomavlutik uvlut illanginik.

KAPITEL XI.

*Pêtrusib akkiniarninganik passijaunine itteriarnine Kornêliuse-
mut pivlugo. Illagêt Antiochiame kattersortauninginik.*

APOSTELILLE ĸattangutigêllo Jûdêamêtut tussaumalerput,
nellojuttauĸ Gûdib oĸausingit illaliulermagit.
2 Pêtruselo takpaunga Jerusalemut pingmat, kippimajut
(Jûdit okpertut) akkerartulerpât,
3 Oĸarlutiglo: Angutinut kippimangitunut itterpotit, nerre-
ĸattigivlugillo.
4 Pêtrusible tamakkoninga unipkautilerpait nellekârdlugit:
5 Iglugasæksoarne Joppeme-itunga, tuksiartillunga, uvam-
nik ikpigijungnaerpunga, tækkovlungalo tækkotitjummik, illit-
jivingmik aĸĸartomik tingerautaĸsoatun-itomik, sittamanik
terreĸolingmik, ĸilangmit ningititamik, uvamnut pivlune.

6 Illuanut tækkosarpunga, tukkisivlungalo tækkovunga nu-
nab nergjutinginik, nujuartuniglo, pâmgortuniglo, ĸilaublo ting-
mianginik.
7 Nippemiglo tussarpunga uvamnut oĸartomik: Pêtruse,
makkitit toĸĸotsilutit nerrît!
8 Oĸarpungale: Aukagle, Nâlegaĸ; nerrilaunginama śulle
nachonartunik maĸĸojungnartuniglônêt.
9 Nippible aipânik ĸilangmit kiovânga: Gûdib ivsornarung-
naertitangit igvit nachonartitæksaringilattit.
10 Taimagle pingasuertorpoĸ; ĸilangmullo illûnatik ama
amuartaugivut.
11 Ahâglo, tagvainaĸ angutit pingasut iglub najortama
sillatânelauĸput, Zesarêamit tillijaulauĸtut uvamnut.
12 Anerneruble oĸautivânga, ĸollarnanga illagijæksarigap-
kit. Kattangutille pingasujortut illagivânga, angutiblo taip-
soma iglunganut itterpogut.
13 Taipsomalo unipkautivâtigut tækkolauĸtaminik Engele-
mik, iglomine nangertomik, oĸautjiminik: Angutinik tilliklerit
Joppemik, Simonelo Pêtrusemik attipsâlik ĸaiĸojauĸolugo;
14 Tâpsoma oĸautiniarpâtit oĸautsinik, illingnut iglomio-
ĸattingnullo illûnainut pilloriutiksaujunik.
15 Oĸâlalertillungale Anernerub ajunginerub aĸĸarvigivait,
sorlo uvaptingnut perĸârame.
16 Tagva Nâlekab oĸausingit erĸarpakka, oĸarmat: Johan-
nese baptisilauĸpoĸ imermut, illipsele baptitaujomârpose Aner-
nermut ajunginermut.
17 Gûdible ipkoa uvaptitut tunnergutinik tunitjivigingmagit,
okpermatta Nâlekamut Jêsuse Kristusemut, uvanga kinauvêk,
Gûde innerterungnarapko?
18 Tamanna tussaramitsuk nippangerput, Gûdelo nertor-
pât, oĸarlutiglo: Tagva Gûdib nellojuttauĸ tunnitjivigilauĸpait
issumatârnermik inôtsemut.
*19 **Siamartersimajulle** kappiaktoanermingnut Stefanuse piv-
lugo arvertarput Feníziamut, Ziprusemullo, Antiochiamullo,
oĸautsiniglo assianut oĸangilat, Jûdinut kissênut.
20 Akkorngænnele anguteĸalauĸpoĸ illanginik Ziprusemit
Zirênemillo pijunik. Tâpkoa Antiochiamut pigamik, Grîchit-
tauĸ oĸarvigivait, oĸautsiniglo tussarnertunik Nâlegaĸ Jêsuse
pivlugo oĸâlavlutik.
21 Nâlekablo aggangita illagivait, unnuktorsuillo okpiler-
put sâgiarlutiglo Nâlekamut.
22 Illagêktut Jerusalemêtut tamanna tussaumaleramitsuk,
Barnabase tillivât Antiochiamut.
23 Tâmna tagvunga, pigame, Gûdiblo saimanersoanga mis-
sigileramiuk, ĸuviasulerpoĸ, ĸaiblarlugillo tamaita pivait, ôma-
mut illûnânut nippingatsainarĸovlugit Nâlekamut.

24 Angut tâmna issumagiktoĸsôngmat, Anernermiglo aju-
nginermik, okpernermiglo angijomik illumertaujoĸ. Inuillo
unuktoĸsuit Nâlekamut pititaulerput.
25 Barnabasele aularpoĸ Tarsusemut ailune, Sauluse ĸen-
neriartorivlugo.
26 Naipinamiuglo, Antiochiamut pitipâ. Jâremiglo illuito-
mik nâjivuk illagêktune tagvane, inuillo unuktoĸsuit ajoĸertor-
lugit; tamanna pivlugo illinniartut Antiochiame taijauĸâlerput
Kristusemiunik.
*27 **Uvlune** taipkonane nellautaijut Jerusalemit attersârput
Antiochiamut.
28 Tâpkoa illangat, Agabusemik attilik, nikovipoĸ, nunane
illûnaine kângnartoĸsoaĸaromârtomik Anernikut nellautaivlune;
tamannalo nellautsivoĸ attanivik Klaudiuse attaniotillugo.
29 Illinniartulle illûnatik kajusivut, pimingnit tujoromavlu-
git ajungitamingnik ĸattangutigêt Jûdêamêtut.
30 Taimailiorpullo, angajoĸaunerojunullo tillikliutivlugit,
Barnabasib Saulusiblo aggangitigut.

KAPITEL XII.

*Herôdesib kappiasuktitsiningamik okpertunik. Jakôbusib toĸ-
ĸotauningamik. Pêtrusib parngnanaersortauningamik. Herô-
desib toĸĸungamik.*

NELLIUTOME taipsomane attaniub Herôdesib illagêktut illa-
ngit tiguvait kappiasuktilerdlugit.
2 Jakôbusele, Johannesib angajua, toĸĸopâ saviksoarmut.
3 Tukkisigamelo, tamanna Jûdinut idluarijaungmat, sorai-
ngilaĸ, Pêtruselotauĸ tigugivâ. Sêrnarsauteĸangitunik ĸaĸĸô-
jaĸtorviub uvlungit nelliusimavut.
4 Tigugamiuk, parngnanaersimavingmut pitipâ, udjertortau-
ĸovlugolo sorsuktuksanut simertautijuksanut, sittamat sittama-
ertordlugit; issumagivâlo inungnut saĸĸertitsomavlugo aularvik-
siorviub uvlungit nâkpatta.
5 Pêtruselo parngnanaersimavingme udjertortaulauĸtôgal-
loaĸ; illagêktulle soraeratik tuksiarutivât Gûdemut.
6 Herôdesiblo saĸĸertitsomangmago, unnuame taipsomane
Pêtruse sinnikpoĸ sorsuktuksâk magguk akkorngængne, ĸellak-
sorsimavlune ĸellaumgujanut maggoinut; udjertortuglo magguk
upkuab sillatâne udjertorpâk parngnanaersimavik.
7 Ahâglo, Nâlekab Engelinga tagvunga pivoĸ, ĸaumajublo
parngnanaersimavik ĸaumaksarpâ; Pêtruselo sennerâgut pattik-
pâ tuppaktilâllo oĸarlunelo: Makkisârit! Kellaumgujallo pêr-
put agganginit.

8 Engeliblo oĸautivâ: Tapseruserdlutit ittigagusilerlutillo. Taimailivoĸ tagva. Oĸautivâlo: Ulliksuit attilugo mallinga.

9 Annivlunelo mallikpâ nellovlune Engelib nellâgut taimak illiorvigingmago, tækkotitjumigle tækkonasugællune.

10 Udjertortorle sivorleĸ aipangalo ĸângerdlugik, upkuaĸsoaĸ kikkiangojoĸ tikkipâk, iglugasæksoarnut sangmijoĸ; tâmna ingminik upkuêrpoĸ (aniviliorlugik), annigamiglo iglut akkorngatigut aivuk; tagvainarlo Engelib ĸemakpâ.

11 Pêtruselo ingminik tukkisilerame, oĸarpoĸ: Mânna mikselingmik tukkisivunga, Nâlekab Engeline tillingmago piulivlunga Herôdesib agganginit, inuillo Jûdit nerriungninginit tamainit.

12 Taimaglo issumasilerame, Marîab, Johannesib Marĸusemik attipsâggub iglunganut pivoĸ; tagvane unuktut kattimavut tuksiarlutiglo.

13 Pêtrusible sillatânit upkuaĸ avilortarmago, arnab kivgaĸ Rôdamik attiggub nautsertoriartorpâ.

14 Pêtrusiblo nippinga illitarigamiuk, ĸuviasungnermut upkuêngilâ, aĸpangerdlunele itterpoĸ, oĸariartorlune Pêtrusemik upkuab sillatânêtomik.

15 Taipkoale oĸautivât: Issumaerutivotit. Tâpsomale soĸĸoserane taimainerarpâ. Oĸarput: Tagva Engelinga.

16 Pêtrusele ama avilortarpoĸ; upkuêrutigamitsugle, tækkovât, tattaminiarpullo.

17 Aggangminulle nullorarpait nippangerĸovlugit, unipkâlerporlo, ĸanoĸ Nâlekab piulingmago parngnanaersimavingmit, oĸarlunelo: Tamanna oĸautigisiuk Jakôbusemut ĸattangutigênullo. Anivorlo tamattoma assianut aularlune.

18 Kaungmalle, sorsuktuksat mikkingitomik kappiasûtigivât, Pêtruse ĸanoĸ illinermangât.

19 Herôdesible ĸaiĸogamiuk nenninagolo, udjertortut kiglisiniarĸârdlugit âtauĸovait (toĸĸotauĸovlugit). Jûdêamillo attersâlerpoĸ Zesarêamut tagvanêlerdlunelo.

*20 **Issumaĸarame** Tirusemiut Sidonemiullo unatadlaromavlugit. Tâpkoale illagêklutik tikkipât, Blastuselo attaniub pimmajinga illanârsitinamitsuk, ĸennuvigivât unatartaujomanatik; nunaĸottimingne nerĸiksarsiortuksaugamik attaniub nunaĸottinganit.

21 Uvlormele issumasimavingmine Herôdesib annorâne attannersônerminik saĸĸertitsijut attivait, iksivautaĸsoarmullo ingidlune oĸâlavigilerpait.

22 Inuille nipliavigivât: Tamadja Gûdib nippinga, inubleungitoĸ.

23 Tagvainaĸ Nâlekab Engelingata annauvâ, Gûde nertungimago; ĸoppergunullo (inôvlune) nerrijaulerpoĸ, anernangêrlunelo.

*24 **Gûdible** oĸausingit aglivalliavlutiglo siamarterput.
25 Barnabaselo Sauluselo utterpuk. Jerusalemit, tunnergutinik pititsijarêrĸârdlutik, Johanneselo illagivâk, Marĸusemik attipsâlik.

KAPITEL XIII.

Paulusib ajoĸertuijartorlune ingerganersoangita sivorlingat, Barnabase aiparilugo, Antiochiamit, Sîriamêtomit Asiarârsungmut. (Kap. 13. 14 lo.) Zipruseme, Antiochiamelo Pisîdiamêtome oĸâlavuk.

ANTIOCHIAMELE illagêktune nellautaijoĸalauĸpoĸ ajoĸertuijoĸalarmelo; tâpkoa tagva Barnabase, Simonelo, Nigeremik taijaĸ, Luziuselo Zirênemioĸ, Manahenelo, Herôdesib attaniub inugoijaumaĸattinga, Sauluselo.
2 Tâpkoa Nâlekamik kivgartortillugit nerritailivlutik, Anerneĸ ajunginek oĸarpoĸ: Barnabaselo Sauluselo ingmigolingatilersigik, piniarnermut tamattomunga annerilaurapkik.
3 Tagva nerritaililutik tuksiarput, aggangminullo pattingmivlugik tillivakit.
*4 **Tâpkoa** Anernermut ajunginermut tillijaungmanik, Seleuziamut pivuk; tagvangallo umiaĸtorpuk Ziprusemut.
5 Salamisemullo pigamik, Gûdib oĸausinginik oĸâlavuk Jûdit illinniarvingænne. Johanneseletauĸ illagivâk, kivgarivlugo.
6 Kikkertarlo ingergavigilauramitsuk Pafose tikkilugo, angakoĸ naipipât, nellangaidlune nellautaijoĸ, Jûdiojoĸ, Barjehumik attilik.
7 Tâmna nunab attannertanganêpoĸ, Sergiuseme Pauluseme, anguteme sillatujome. Tâpsoma Barnabaselo Sauluselo ĸaiĸovak, Gûdib oĸausinginik tussaromavlune.
8 Elimasible angakub (taimak atteĸ tâmna tukkeĸarmat) akkerartorpak, nunab attanertanga okperĸojomanago.
9 Saulusible, Paulusemiktauĸ taijab, Anernermik ajungínermik angijomik illumertaujub tækkosarpâ,
10 Oĸarlunelo: Kittorngaujotit Sâtanasemut, sæglotunermiglo, uivêriklernermiglo illumiuteĸadlartotit, idluarnerniglo tamainik ômisuktotit, soraingilatit Nâlekab apĸosiningit idluartut attortauningit agviarlugit;
11 Mânnalo ahâk, Nâlekab aggangita ĸollangiarpâtit, tautugungnaertuksauvotit, seĸĸinerlo akkunit tautungniangilat. Tagvainarlo pujorsoamêlilarmelo (sorlo) târmiolerpoĸ; maungatuinarlo ĸennerialerpoĸ tessiortiksaminik.
12 Nunab attanertanga tamattominga tækkogame, okpilerpoĸ, Nâlekablo ajoĸertutâ tattaminiarivâ.

13 Paulusele najortingillo Pafosemit umiaκtoramik, Pergamut pivut Pamfiliamêtomut. Johannesible κemmakpak, Jerusalemullo angergarivlune.
*14 **Tâpkoale** Pergamit aularivuk, Antiochiamullo Pisidiamêtomut pivlutik; tagvanelo illinniarvingmut itterpuk Sabbatib uvlungane, ingilutiglo.
15 Perκojat nellautaijullo attuarêramigit illinniarvingme angajoκaujut oκautjaujartorκovait: Kattangutigêt, sumik oκaromagupse inungnut, κaiblaromavlugit, tâva oκaritse.
16 Tagva Pauluse nikovipoκ, aggangminullo nullorarpait oκarlunelo: Illipse angutit Israêlitiojose, Gûdemiglo sivôrajose, nâlægitse!
17 Inuit ukkua Israêlitit Gûdingata atâtagijavut annerilauκpait, inuillo tâpkoa ivlernartilauκpait, tækkorngartaulaungmatta nuname Egipteneme; taikangallo annitilauκpait tallermut pitsartujoκsoarmut.
18 Jârillo 40 it nâvlugit illuserivalauκtangit kamagingitsertorpait inuκajuitomêtillugit.
19 Innuκattigêllo 7 it nungupait Kanaanib nunangane, nunangallo avikpâ immeraut attortauκolugo.
20 Kingorngane jârit 450 it nâvlugit idluarsaijunik tunnitjivigivait, nellautaijoκ Samuêle tikkidlugo.
21 Tamattomalo kingorngagut attanermik tuksiarput. Gûdiblo Saulemik tunnitjivigivait, Kisib erninganik, angut Benjaminib kinguvânginit, Jârit 40 it nâvlugit.
22 Tâmnalo attanioκojungnaeramiuk, Dâvide attaningortipâ tâpkonunga, tâpsominga kigligiutjivoκ imâk: Dâvide nagvârpara, Jessib erninga, angut ômattima idluarijanga, tâpsoma perκojakka tamaita malligomârpait.
23 Tâpsoma kinguvânginit Gûde, angernine malliklugo, Israêlib piulijiksanganik Jêsusemik saκκijârtitsilauκpoκ.
24 Tâmna ajoκertuerκârtinago, Johannese oκâlavoκ baptijumik Israêlitit illûnatik κaκκialerκovlugit.
25 Johannesible, inôκojaujutigijane nâmaksitileramiuk, oκarpoκ: Taimnaunasugijapsinga taimnaungilanga: ahâgle kingunipkut κainiarpoκ, nellopκotivigijara ittiggagutîgik singêjarlugik.
26 Illipse angutit κattangutigêt, Abrahab kinguvângita κittorngangit, Gûdemiglo sivôrajut illipsingne, oκautsit piulijaujutiksamik tamattominga tillikliutjauvut illipsingnut.
27 Jerusalemêtut angajoκângitalo illitaringinamigit Jêsuse nellautaijullônêt oκausingit, attortauvaktut Sabbatine tamaine, toκκotæksangortipât, nâmaksitilugit taipkoa oκausingit.
28 Nagvârlungigalloardlutik toκκotsitiksangonermik, Pilatuse tuksiarvigivât toκκotserκovlugo tâpsominga.

29 Tamaitalo tâmna pivlugo aglaksimajut nâmaksitinamigit,
ĸejungmit aĸĸartipât illivlugolo illuvermut.
30 Gûdible tuppaktilauĸpâ toĸĸungajunit.
31 Uvlunelo unuktune tækkojauvoĸ Galilêamit Jerusalemut
majorarĸattigilauĸtaminut; tâpkoa kigligiutsijoĸottigivait inung-
nut.
32 Uvaguttauĸ angersimaneĸ atâtagijaptingnut pijoĸ oĸau-
tigivavut illipsingnut.
33 Uvaptingnut, taipkoa ĸittorng24anginut, Gûdib (angersima-
neĸ tamanna) nellautsimatilauĸpâ, Jêsuse tuppaktinamiuk; tai-
maktauĸ aglaksimavoĸ imgerutime 2me: Ernerivagit, uvlome
ernetârivagit.
34 Toĸĸungajunillo tuppaktinamiuk. asserornartomut (illu-
verme) perĸojungnaerdlugo kingorngane, tamattominga imâk
oĸarpoĸ: Dâvidib angervioninginik soĸĸosijuitunik tunitjivigi-
jomavapse.
35 Taimak pivlugo oĸarivoĸtauĸ imgerume tâpsoma assiane:
Ajunginerit (ivjornaitoĸottit) asserornermik (illuverme) tække-
ĸojomângilat.
36 Dâvidele, inôvlune Gûdib pijomajanganik kivgartulau-
rame, toĸĸolauĸpoĸ, atâtagijanginullo illijaulauĸpoĸ, asseror-
nermiglo tukkisilauĸpoĸ.
37 Gûdible tuppaktilauĸtangata asserorneĸ tukkisilaungilâ.
38 Mânnale angutit ĸattangutigêt, ĸaujilersiuk, tâpsomûna
ajornernit issumangnarungnaitomik oĸautjaulerapse, tamainillo
Môsesib perĸojanginut idluartitaujungnanginipsingnit.
39 Tâpsomungale okpertoĸ idluartitauvoĸ.
40 Mânna udjertoritse, nellautaijut oĸausingit illipsingnut
nellautsilerĸonnagit imaitut:
41 Okoĸse, nachojoĸsôjose, tattaminiarluselo nungutitse;
inôtilluse piniarnermik pigama, oĸautjaugalloarupse tamatto-
minga okpitsangilasse.
42 Jûdille anningmatta illinniarvingmit, nellojut ĸennuvut,
Sabbatik akkorngangne oĸautsinik makkoninga oĸautjaujoma-
vlutik.
43 Illinniarvingmêtut kattimajarêrmatta, Jûdit unuktut Jû-
dioĸattaujullo Gûdemik nâlektut Pauluselo Barnabaselo mallik-
pakit; tâpkoale oĸautivlugillo ĸaiblarpait, Gûdib saimarsau-
tânut nippingatsainarĸovlugit.
*44 **Sabbatible** tuglîane iglugasæksuit inungit illûnakasatik
kattimajartorput.
45 Jûdille inuit tækkogamigit, ningarosudlalerput, Paulu-
siblo oĸausingit akkerartorlugit, akkerartorput mittauteĸadlar-
lutiglo.
46 Paulusele Barnabaselo sivôranatik oĸâlavuk: Gûdib
oĸausingit oĸautigerĸârdlugit illipsingnut pijariaĸalauĸpoĸ;

mânnale ajæktorapsigik nangminipsingniglo pijuksaungitinapse inôtsemik nâksaungitomik, nellojunut tâva sâlerpogut.
47 Nâlekab perкungmattigut imâk: Nellojunut кaumartiksangortilauкpagit, piulijiksauкovlutit sillaкsûb issuanut.
48 Nellojulle tamanna tussaramitsuk, кuviasulerput, Nâlekablo oкausingit nakorivait; okpilerlutiglo illûnatik inôtsemut nâksaungitomut pijuksat.
49 Nâlekablo oкausingit siamarterput tamattoma erкânut illûnânut.
50 Jûdille ningarosuktidlalerpait arnat nâlektut nertornartullo, angutillo angajoкaujut iglugasæksoarne, Pauluse Barnabaselo unangmijauкovlugik, pingujarpakillo erкâmingnit.
51 Tâpkoale itikkamik sanningit katterarpait tâpkonunga, Ikôniamullo aularlutik.
52 Illinniartulle кuviasulerput illumertaulilarmiglo Anernermik ajunginermik.

KAPITEL XIV.

Paulusib Barnabasiblo Ikôniamênigingnik, Listramelo Derbemelo. Utternigingnik Antiochiamut Sîriamêtomut.

IKÔNIAMELO itterкattigêkpuk Jûdit illinniarvingænnut; oкâlangmaniglo, unuktoкsuit Jûdit Grîchillotauк okpilerput.
2 Jûdille okpingitut aulatidlarpait ningarosuktilaitalo nellojut tarningit кattangutigênut.
3 Tagvanêlerpuk akkunit, sivôranatiglo oкâlavuk Nâlekamik; tâpsoma oкautsit saimanerminik okpernartipait, nellunaikutaniglo tattamnartuniglo pivoк tâpkoa aggangitigut.
4 Unuktovaksuille iglugasæksoarmiut maggoilivut, illangita Jûdit illagivait, illangita Apostelit.
5 Perajaludlalermattale nellojullo Jûdillo angajoкâtik illagællugit, mittautikumavlugillo milloromavlugit ujarкanut,
6 Tamattominga tukkisigamik, кemmavuk iglugasæksoarnut Likaôniamêtunut, tagva Listramut Derbemullo, nunablo tâpsoma erкânut;
7 Tagvanelo oкautsit tussarnertut oкâlatigivait.
*8 **Listramelo** anguteкalauкpoк iksivainartomik, ittigalukkame inûlerminit, pissujuitôtsainartomik.
9 Pauluse oкâlangmat, tâpsoma tussarpâ; (Paulusible) tækkosaramiuk, missigilerlunelo, tâmna okperalloarmat âкiktauniarnerminik,
10 Nipperкortovlune oкarpoк: Nikkovidlutit nangerit. Kiggertarpoк tagva, arvertalarmelo.
11 Inuille Paulusib pijanga tækkogamitsuk, niplialerput,

oĸarlutik Likaôniamiut oĸausingit attorlugit: Gûdit inuktitun-ilivlutik aĸĸarvigivâtigut.
12 Barnabaselo atserarpât Jupiteremik, Pauluselo Merĸuriusemik, oĸâlajioluarmat.
13 Jupiterible iglugasæksuit sillatânêtub ajoĸertuijungata tuktuvait tâpkoalo niaĸôtiksangit âpait ittertarvianut, tunnergutigijomavlugit, inuit illagællugit.
14 Aposteligle Barnabasib Paulusiblo tamanna tussaramikko, annorâtik allikpait, aĸpangerlutiglo inuit akkorngænnut, nipliadlalerpuk,
15 Oĸarlutiglo: Angutaujose, sôg taimailiorpisê? Inutuinauvoguk toĸĸojomârtoguk illipsitut, oĸautsiniglo tussarnertunik oĸâlavoguk illipsingnut, sâgiarĸovluse ômangat Gûdeungitomit Gûdemut ômajomut, ĸilangmiglo nunamiglo, immarbingmiglo illuanêtuniglo tamainik pingortitsijomut;
16 Tâpsoma nelliutune annigortune nellojut tamaita issumamingnik inônialauĸtut kammagingitsertorpait.
17 Taimaigalloarmat, ingminik nellonartilaungilaĸ, unuktunik ajungitullivigigamitigut: sillaloĸojivlune ĸilangmit, perorsiallo perorĸovlugit, tunitjivigivlutalo nerĸiksaptingnik, ĸuviasungnermiglo ômatiptingne.
18 Taimaglo oĸaramik, inuit innerterlugit serlaĸ ajulingilait, tunnergutinik tunnijerĸonnagit.
*19 **Jûdille** Antiochiamit Ikôniamillo tagvunga pivut, inuillo kajungersarpait, Pauluse millortauĸovlugo ujarĸanut, unialâllo iglugasæksoarnit, toĸĸonasugællugo.
20 Illinniartulle illumangmatsuk, nikovipoĸ ailunelo iglugasæksoarnut. Kaungmallo tagvangat aularpoĸ Barnabase aiparællugo Derbemut.
21 Iglugasæksuillo tâpkoa oĸautsinik tussarnertunik oĸâlavigivait, unuktullo ajoĸertulauramikik, ama utterivuk Listramut, Ikôniamullo, Antiochiamullo (Pisîdiamêtomut),
22 Illinniartut tarningit nakkoĸsitipait, ĸaiblalaitalo okpernermik soraerĸonnagit, kappianartullo unuktut attorlugit Gûdib nâlegauvinganut pijuksaugupta.
23 Illagêktullo illûnaita ajoĸertuijunik pitipait, tuksiarlutiglo nerritailivlutiglo, Nâlekamut okperijangænnut sapputijauĸovait.
24 Pisîdialo apĸotigællugo Pamfîliamut pivuk.
25 Oĸautsiniglo oĸâlavuk Pergame, Attâliamullo attersârpuk.
26 Tagvangallo umiaĸtorpuk Antiochiamut (Sîriamêtomut) perĸojauvigilauĸtamingnut piniarnermik mânna nâmaksijamingnik Gûdib saimarsaininganut.
27 Tagvungale pigamik, illagêktut kattersorĸolerpait, unip-

kârlutiglo Gûdib piniarnersoanganik tâpkungnûna, ĸanorlo nellojunut okpernerub upkuanga angmartilaungmago.
28 Illinniartulle najugarivlugit tagvanêlerpuk akkunit.

KAPITEL XV.

Apostelit oĸarĸattigêngninginik Jerusaleme kippineĸ pivlugo. — Paulusib ajoĸertuijartorlune ingerganersoangata aipanga, Silase aiparivlugo, Antiochiamit (Sîriamêtomit) Asiarârsungmut Europamullo. (Kap. 15, 36 — 18, 22.) Paulusib Barnabasiblo aviningangnik.

ILLANGILLO Jûdêamit attersârput ĸattangutigêllo ajoĸertorpait: Kippijaulingikupse, Môsesib illusinga attorlugo, piulijauniangilase.
2 Pikkablâdlartoĸalermat, Paulusiblo Barnabasiblo mikkijôngitomik akkerartormattikik, nâmagivât, Pauluselo Barnabaselo, assingillo illangit Jerusalemut majorarĸovlugit Apostelinut angajoĸânullo, tamanna appersût pivlugo.
3 Illagêktunullo ĸannilârtauvlutik apĸome, Fenîzialo Samârialo apĸotigivakit, tagvanelo unipkârput nellojut sâgiarningi-nik, ĸattangutigêllo illûnaita angijomik ĸuviasuktipait.
4 Jerusalemullo tikkingmatta, illagêktut, Apostelillo angajoĸâllo tækkorngiorpait, unipkârpullo, ĸanoĸ angijomik Gûde pinnialaungmat tâpkungnûna.
5 Tagva Fariseêrit illangit okpertut nikovilutik oĸarput: (Inuit taipkoa) kippijaujariaĸarput, oĸautjaujariaĸalarmiglo Môsesib perĸojanginik mallerĸovlugit.
*6 **Apostelille** angajoĸâllo kattimalerput oĸautsit ukkua ĸautsertorlugit.
7 Akkunille akkerartulaungmatta, Pêtruse nikovipoĸ oĸautilugillo: Illipse angutit ĸattangutigêt, ĸaujimavose nutaujungnailertomik Gûde akkunaptingne annerosulaurame, nellojut tussarĸovlugit ĸannimnit oĸautsinik tussarnertunik, okperĸovlugit.
8 Gûdiblo, ômatinik ĸaujimajub, nellunaililauĸpait, Anernermik ajunginermik tunitsivigilauramigit uvaptitut.
9 Adsigêngitomiglo uvaptingnut tâpkonungalo pititsilaungilaĸ, ômatingillo sujungaitilauĸpait okpernermut.
10 Sôg mânna Gûde oktorpisiûk, illinniartut ajornartoĸsoarmik illitjivigijomavlugit, atâtagijaptalo uvagullo sappidlalauĸtaptingnik.
11 Okperpogulle, piulijauniarapta Nâlekab Jêsusib Kristusib saimarsautânut, taipkotitunaĸ.
12 Tagva inugiartoĸsuit illûnatik nippangerput, Barnaba-

selo Pauluselo nâlegiarlugik, unipkârtuk ĸanoĸ angijunik nellunaikutaĸsoarnik tattamnartuniglo Gûde pinialaungmat tâpkungnûna nellojut akkorngænne.
*13 **Oĸarêrmanik** tâpkoa, Jakôbuse kiolerpoĸ oĸarlunelo: Illipse angutit ĸattangutigêt, nâleksinga:
14 Simon unipkâlauĸpoĸ, ĸanoĸ Gûdib nellojut issumagilaungmagit, nellipsatainarlugit, tâpkonangat inungnik illaliulaungmat atterminut.
15 Tamattomingalo nellautaijut oĸausingit nellautsivut, imâk aglaksimangmat:
16 Tamattoma kingorngagut utteromagivunga, Dâvidib iglunga immiksimajoĸ sennaniardlugo, asserorningillo idluarsaromavakka nappârtilugillo.
17 Inuit amiakut Nâlekamik apperĸuteĸarĸovlugit, nellojut illûnatik attimnik taisiviojut; Nâlegaĸ oĸarpoĸ, tamakkoninga tamainik piniartoĸ.
18 Gûdib piniarnine tamaita ĸaujimavait sillaĸsûb pigiarninganit.
19 Taimaimat issumavunga nellojut Gûdemut sâgiartut kappiasuktitæksaringinaptigik;
20 Aglagvigilugille Gûdeungitut sallumainarninginik perĸonnagit, arnaniarĸonnagillo anguniarĸonnagillônêt; ippimajomiglo aungmiglo nerrerĸonnagit.
21 Itsaĸsoarnit Môsesib oĸausinginik oĸautjijoĸarmat iglugasæksoarne tamaine, Sabbatinelo tamaine attuarpait illinniarvingne.
*22 **Apostelillo** angajoĸâllo illagêktullo illûnatik idluarilerpât, angutik magguk illamingnit ĸennerlugik tillilâniglo Antiochiamut, Pauluselo Barnabaselo illagællugik, ukkua: Jûdase Barsabasemik attipsâlik, Silaselo; tâpkoa angutik ajoĸertuijôvuk ĸattangutigêt akkorngænne.
23 Aglangniglo (aglaktamingnik) neksarĸovait, imailijunik: Uvagut Aposteliojogut, angajoĸâllo, ĸattangutigêllo salutipavut ĸattangutigêt nellojunit pijut, Antiochiamêtut, Sîriamêtullo, Zilîziamêtullo.
24 Tussalaurapta, uvaptingnit pijut illangita ajoĸertûsermingnut tammartitsartormasse, tarniselo asserortilugit oĸarlutiglo: Kippijaujuksauvose, perĸojallo malliklugit; uvaptingnut taimak perĸojaungigalloaramik;
25 Taimaimat kattimavluta issumaĸattigêkpogut, angutingnik annerosukluta, tillivlugiglo illipsingnut, nagliktavut Barnabase Pauluselo illagællugik.
26 Angutik tâpkoa (Barnabase Pauluselo) inôsitik ivlerilaungilâk Nâlegapta Jêsusib Kristusib attinga pivlugo.
27 Tagva Jûdaselo Silaselo tillivavut, tâpkoa oĸautsinuttauĸ tamattominga oĸalârpuk.

28 Anernerub ajunginerub uvagullo tamanna idluarigaptigo, assinginik malligæksanik illipsingnut illijinata, makkoninga pijariaĸartunik kissênik:
29 Tunnergutinik Gûdeungitunut, aungmiglo, ippimajomiglo êsijuksaungilase, arnaniaraselo anguniaraselônêt; tamakkoninga pingikupse, idluartomik pivose. Inôtsiarpagitse!
*30 **Tàpkoa** tillijaumagamik, Antiochiamut pivut, inugiartorsuillo kattitipait, tunnitsivigilaitalo aglangnik tamakkoninga.
31 Tamakkoa attuaramigit, mannigortauneĸ ĸuviasûtigilerpât.
32 Jûdasiblo Silasiblo nellautaijôjuktauĸ, ĸattangutigêt ĸaiblarpait oĸautsinut unuktunut, nakkoĸsitilaitalo.
33 Tagvanelo mullukasalaungmanik, okpertoĸattigênut ullapirsauteĸarlutik angergarĸojaulerpuk Apostelinut.
34 Silasible idluarivâ tagvanêtsomavlune.
35 Paulusele Barnabaselo Antiochiame piniarpuk, assitiglo unuktut illagilugit ajoĸertuivut oĸâlavlutiglo Nâlekab oĸausinginik.
36 **Uvlulle illangit nângmatta, Pauluse Barnabasemut oĸarpoĸ: Ailaungmiluk, ĸattangutivut tækkojartorlugit iglugasæksoarne illûnaine, Nâlekab oĸausinginik oĸâlavigilauĸtaptingne, ĸanoĸ illingangmangâta.
37 Barnabasele issumaĸarpoĸ, illakumavlugo Johannese Marĸusemik attipsâlik.
38 Paulusible idluarivâ, taimaitoĸ illakumanago, tâpkoninga ĸemmailauĸtoĸ Pamfîliame, ingergaĸattiginagiglo piniarviksamut.
39 Angijomik akkerartortigêgamik, avipuk; Barnabasib Marĸuse aiparilerpâ, umiaĸtorlutiglo Ziprusemut.
40 Paulusible Silase aiparællugo aularpuk, Gûdib saimarsautânut perĸojauvlutik ĸattangutigênut.
41 Ingergalerporle Sîrialo Zilîzialo apĸotigællugik, okpertoĸattigêllo nakkoĸsitipait.

KAPITEL XVI.

Paulusib piniarninginik iglugasæksoarne Asiarârsungmêtune, Filippimelo.

DERBEMUT Listramullo pivoĸ; ahaglo tagvane illinniartoĸalauĸpoĸ, Timôteusemik attilingmik; anânanga Jûdiovoĸ okpertorlo, atâtangale Grîchiojoĸ.
2 Kattangutigêt Listraminut Ikôniamiullo tâmna piloriktoĸotigivât.
3 Paulusib tâmna aiparijomagamiuk, pivâ kippivlugolo, Jû-

dit tagvanêtut pivlugit, illûnatik ĸaujimangmatta, atâtanga
Grîchiongmat.
4 Iglugasæksoatigut ingergagamik, Apostelillo angajoĸâllo
Jerusalemêtut perĸojanginik unnertûtivlugit mallerĸovait.
5 Tagva illagêktut okpernermut nakkoĸsititauvut, unuksi-
valliavlutiglo uvlut tamaita.
*6 **Frigialo** nunalo Galâtsia apĸotigigamikik, Anernermut
ajunginermut innertertauvut, oĸautsinik oĸâlaĸonnagit Asiame.
7 Mîsiamulle pigamik, Bitîniakut ingergarasuarput; Aner-
neruble ama inerterpait.
8 Mîsiale sennerĸogamitsuk, Trôasemut attersârput.
9 Unnuamelo tamattomane tækkotitjumik saĸĸertoĸarpoĸ
Paulusemut: taimna angutaulauĸpoĸ Mazedôniamioĸ; tâpso-
ma nangerdlune tuksiarvigivâ oĸarlunelo: Ikâlaurit Mazedô-
niamut, ikkajortigullo!
10 Tækkotitjumik tâpsominga tækkungmat, Mazedôniamut
tagva erinesulerdluta ainasuarpogut, ĸollarnangimat, Nâlekab
taikunga ĸaiĸungmattigut, oĸautsinik tussarnertunik oĸâlavigi-
lugit.
11 Trôasemit aularluta umiaĸtorpogut, Samotrâzialo torâr-
lugo tikkipavut, uvlublo aipangane Neapolisemut.
12 Tagvangallo Filippimut pivogut. Iglugasæksuit tâpkoa
angnerpângovut Mazedôniame, Rômiunik inuggit. Uvagulle ig-
lugasaksoarne tâpkonane uvlut illanginik piniarveĸarpogut.
13 Sabbate nelliutingmat, iglugasaksuit sillatânut pivogut
kôngmut, tuksiarviovaktomut, ingidlutalo, arnallo tagvane kat-
timajut oĸâlavigilerpavut.
*14 **Arnarlo** Gûdemik opigosuktoĸ, Lîdiamik attilik, niuver-
te aupaluktanik (annorânik), Tiatîramiut iglugasæksoanginit
pijoĸ, nâletsiarpoĸ; tâpsoma ômattâ Nâlekab angmarpâ, Pau-
lusib oĸausingit kamagitsiarlugit.
15 Baptitauleramele iglomioĸattingillo, tâpsoma ĸaiblarpâ-
tigut, oĸarlunelo: Okperasugigupsinga Nâlekamut, itteritse
iglumnut, tagvanêtsainarluse, katsungaitomiglo itterĸovâtigut.
*16 **Tuksiarvingmulle** aitilluta, arnaĸ kivgaĸ uvaptingnik
pârsivoĸ, anernilik pijomârtuksanik oĸasûmik; angajoĸânelo
perĸutinik akluitipait, sivorngagut oĸarame pijomârtunik.
17 Tâpsoma Pauluselo uvagullo illûnânut mallikpâtigut,
ĸaggudlarlunelo oĸarpoĸ: Gûdib ĸotsingnerpângojub inuit uk-
kua kivgarivait; tâpkoa oĸautivâse apĸomik piloringnermut.
18 Taimailiorpoĸ tâmna uvlunik unuktunik Paulusible ta-
manna kiksautigivâ, ĸeviardlunelo anerneĸ oĸautivâ: Jêsusib
Kristusib attingane annerĸovagit ômangat. Tagvainarlo annivoĸ.
*19 **Nâlegangille** tukkisileramik, nerriungnitik akkilertau-
nermik annigormat, Pauluselo Silaselo tiguvakit uniarlugiglo
niuvervingmut angajoĸât sângænnut,

20 Aulatsijunullo pitipakit, oKarlutiglo: Inûk tâpkoa Jûdiojuk iglugasæksoarmioKattivut tammartipait.
21 AjoKertuivuglo illusiksanik illalioræksaringitaptingnik, Rômiogapta.
22 Inuillo illûnatik pikkablâtitauvut pitjutigællugik; aulatsijullo annoraijartauKovakit issaKajauKolâniglo.
23 Angijomiglo issaKadlalauramikik, parngnanaersimavingmut pitipakit, parngnanaersimaviublo angajoKânganut udsertortautsiarKovakit.
24 Taimak perKojaugame, tâpsoma parngnanaersimavît Kammanênerpângænnut pitipak, niungillo parngnanaersordlugit Kejuksoarmut.
*25 **Unnuarle** Ketteralermat Pauluselo Silaselo tuksiarpuk, Gûdelo nakkoridlarpâk. ParngnanaersimavingmêKattingitalo tussarpakit.
26 Tagvainarlo nuna sajukpiludlarpoK, parngnanaersimaviub tungavinga aulataudlarlune; tagvainarlo upkuangit illûnaita upkuêrtauvut, Kellarutillo illunaita Kellarutjârput.
27 Parngnanaersimaviuble angajoKânga sinningminit tuppakkame, parngnanaersimaviublo upkuangit upkuêrsimajut tækkogamigit, saviksoane amuvâ, ingminiglo kappidlaromavlune, Kellaksorsimajut Kemânasugigamigit.
28 Paulusele nipliadlalerpoK oKarlunelo: Illingnik pidlarniarnak, ilûnata ovanêgapta.
29 Nenneroamigle KaitauKojivoK, ittersârlunelo, sajulerdlunelo Paulusib Silasiblo ittiganginut pâmakpoK.
30 Annitilugiglo oKautivak: Nâlegâkka, sumik piniartuksauvêk, piulijauKovlunga?
31 OKarpuk: Nâlekamut Jêsuse Kristusemut okperit, tagva piulijauniarpotit iglomioKattitillo.
32 Nâlekablo oKausinginik oKautivâk, iglomioKattingillo illûnaita.
33 Ingminullo pitipak, unuab stundingane tâpsomane, killingillo ubvarpait; baptitaulilarmelo tagvainaK, illanne illûnaita illagilugit.
34 Iglominullo ittertipak, nerritilugiglo, Kuviasulerporlo iglomioKattine illagivlugit, Gûdemut okpilerame.
35 Kaulermallo aulatsijut iglugasæksuit kivgangit tillivait, oKarlutiglo: Inûk tâpkoa aularlik.
36 Parngnanaersimaviublo angajoKângata oKautsit makkoa oKautigivait Paulusemut: Aulatsijut tilliklilauKput tamaunga, Kellarutjârtauковlutik. Mânna annileritik, aularlutiglo ullapirsauteKarlutik.
37 Paulusible oKautivait: IssaKadlalauKpâtiguk inuit tækkoane, kiglisiniaranuglo, Rômiôgalloartoguk, parngnanaersima-

vingmullo pitilunuk, mânnalo sagvangitome aularкovâtigûk?
Aukagle, nangminek annititsartorlittiguk!
38 Oкautsit makkoa iglugasaksuit kivgangita oкautigivait
aulatsijunut; tussaramiglo Rômiôjungnik sivôralerput,
39 Kaivullo mannigôtomik oкautivlugik annitipakit, tuksia-
lâniglo, iglugasæksoarnit aularкovlugik.
40 Tagva parngnanaersimavingmit annivuk, pullâriartorlu-
tiglo Lîdiab iglunganut; кattangutigêllo tækkolauramikit ma-
nigulaitalo, aularpuk.

KAPITEL XVII.

Paulusib oкâlaninganik Tessôlanikame, Bêreame Atênemelo.

AMFIPOLIS apкotigigamikko Apolônialo, Tessalônikamut pi-
vuk; tagvane Jûdit illinniarveкalauкput.
2 Paulusib ittervigivait illutsimitut, oкâlavigivlugillo Sabat-
tine pingasune aglait attuarlugit.
3 Tukkeкartipaillo tâpkonunga, unertuivlune, Kristusemik
âniatitaujariaкalauкtomik, toккungajunillo makkitsariaкalauк-
tomik; Jêsuselo tâmna (oкarpoк) oкautigijara, Kristuseongmat.
4 Illangillo okpilerput, Pauluse Silaselo illagilerdlugik;
Grîchittauк Gûdemik nâlektut unnudlalauкput, arnattauк anga-
joкaunersat ikkitôlungitut.
*5 **Jûdille** okpingitut ningarosulerput, angutillo illangit illu-
luktorsuit kassêtut ingmingnut kattitipait, illeratsâdlarкovlugit
pikkablâtilaitalo iglugasæksoarmiut, Jasonib iglungata sillatâ-
nut pivut, pinasuarpullo tâpkoa âtsomavlugik inuit akkorngæn-
nut.
6 Nenninginamikigle, Jason okpertullo illangit aularupait
iglugasæksuit angajoкânginut, nipliadlarlutiglo: Inûk ipkua
sillaкsûb inunginik tamainik asserorterijuk tamaungarivuk.
7 Tâpkoa Jasonib ingminut ittertilauкpak; tâpkoalo illû-
natik attaniviksûb perкojangit mallingilait, oкarlutik, taipsoma
assiagôк attaniviongmat, Jêsusegôк.
8 Uimajârtidlarpaille inuit, iglugasæksuillo angajoкângit,
tamattominga tussartut.
9 Jasoniblo illagijangitalo akkiorningit tussaramigit, aular-
кovait.
*10 **Unnuamele** кattangutigêt Pauluse Silaselo erinesârdlu-
gik aulartipakit Berêamut. Tagvunga pigamik, Jûdit illinniar-
vingænnut itterpuk.
11 Tâpkoa ajunginerojut Tessalônikamiunit; oкautsillo il-
laliorpait кunnutuidlutik, uvlullo tamaita attuarpait кennerdlu-
tik taimaingmangâta (Paulusib oкausingititut).

12 Tâpkonangat unnuktut tagva okpilerput, ikkitôngituttauĸ Grîchit angajoĸaunersat angutillo arnallo.

13 Jûdille Tussalônikamiut tussaumaleramik, Gûdib oĸausingit Berêametauĸ oĸâlatigijaungmatta Paulusemut, ĸaivut, tagvanelotauĸ inuit pikkablâtilugit.

14 Kattangutigêlle tagva tuavidlutik Pauluse aulartipât, immânut ailerĸovlugo, Silasele Timôteuselo tagvanêlerpuk.

15 Paulusible ĸannilârtingita âpât Atênemut. Oĸarĸongmagillo Silasemut Timôteusemullo, tuavilutik tikkerĸovlugik tâpsomunga, uttilerivut.

*16 **Atênemele** Paulusib utaĸĸileramigik, illungertudlalerpoĸ anernermigut, iglugasæksoarmiut tautukamigit Gûdeungitunik angijomik nâlektut.

17 Illinniarvingmelo Jûdit Gûdemiglo nâlektut oĸâlavigigalloarpait, niuvervingmelo uvlut tamaita tagvunga pijut.

18 Epikurêerillo illangit Stoikerillo Filosôfit (illisimanersiortit) akkerartorpât; illangillo oĸarput: Kanneĸadlartoĸ una ĸanoĸ oĸauseĸarĸâ? Illangille oĸarivut: Sorlo Gûdinik tækkorngartanik oĸâlajomajoĸ; oĸautsinik tussarnertunik Jêsusemik makkitoĸaromârtomiglo oĸautilaungmagit.

19 Tiguvâllo, kiglisiniarvingmullo âpât oĸarlutiglo: Tukkisititaujungnaralloarpitâ ajoĸertûtsemik nutâmik ajoĸertûserijarnîk?

20 Siutiptingnut tussarngartanik pigavit; tagva tussaromadlarpogut tamattominga, ĸanoĸ tukkeĸarmangât.

21 Atênemiulle illûnatik, tækkorngartattauĸ tagvanêtut, nutânik kissênik oĸauseĸaromavlutik tussaromavlutiglo kajungilâlauĸput.

*22 **Pauluselo** kiglisinniarviub ĸerĸane nangerpoĸ oĸarlunelo: Illipse angutit Atênemiojose, tukkisilerpapse illûnaine okperluluadlarapse Gûdeungitunik.

23 Tamâne arvertarama, tuksiarvise nautsertulauĸpakka, Altârelo naipipara aglalik imâk: Gûdemut nellonartomut. Tuksiarvigijase tâmna, nellojase oĸautigivara mânna illipsingnut.

24 Gûde sillaĸsoarmik pingortitsijoĸ pinginiglo tamainik, Nâlegaugame ĸilangmullo nunamullo, kattimaviksoarne aggangnut sennamajune inneĸangilaĸ;

25 Inuit agganginuttauĸ kivgartortaujariaĸangilaĸ, sumik ajoĸsartotut; nangmineĸ tamaita inôtingmagit anerneĸalertilaitalo, piksanginiglo tamainik tunnitjivigingmagit.

26 Inugasæksuillo kinguvângoĸattigêt tamaita pingortilauĸpait aungmit attautsemit, nunaĸsoaĸ illûnât inuĸalertilugo, sivorngagullo issumasimatigivait nelliuningita sivitujariangit, ĸanorlo ĸanningitigijomut nunaĸariangit;

27 Nâlekamik ĸenneriarĸovlugit, missigilermangârmitsuk
nagvârmangârmitsuglo; ungasingigalloarmattigut tamapta:
28 Tâpsomane inôgapta aulavlutalo ipogut; taimaktauĸ
oĸarivut Poêtit illangit illipsingnêtut: Tâpsoma illagivâtigut.
29 Tagva illaĸarapta Gûdemik, issumajuksaungilagut Gû-
dioniub adsigingmago inungoaĸ Goldeojoĸ, Silbereojorlônêt,
ujaraujorlônêt, inub issumaminut sennajanga.
30 Nelliutune inuit nellojôtillugit Gûdib kamagingitsertu-
lauĸpait; mânnale inuit illûnaita nunalingne tamaine ĸaĸĸia-
lerĸovait;
31 Uvlormik taisimalaurame, sillaĸsoarmiunik idluarsaivlune
erĸartuijomârvingminik angutikut piniarĸojamigut, illûnaita
okpertitsomavlugit, toĸĸungajunit tuppaktinamiuk.
*32 **Toĸĸungajunit** makkinermik tussaramik, illangit mittau-
teĸarput, illangille oĸarput: Tamattominga ama tussaroma-
vaptigit.
33 Paulusib tâva ĸemmakpait.
34 Angutille illangita najugârivât, okpilerlutiglo; taipkoa
illangat Dionîsiuse, kiglisiniarpaktut illangat, arnarlo Damari-
semik attilik; assingitalo illagivait.

KAPITEL XVIII.

*Paulusib Korintemêninganik. Efêsuse apĸotigilugo inger-
ganinganik Jerusalemut, utterninganiglo Antiochiamut Siria-
mêtomut.* —
*Paulusib ajoĸertuijartorlune ingerganersoangita pingajuænnik,
Antiochiamit Asiarârsungmut Europamullo. (Kap. 18, 23 —
Kap. 21.) Apollusib Efêsusemêninganik*

KINGORNGAGUT Pauluse Atênemit aularpoĸ Korintemullo
pivlune.
2 Jûdemiglo tagvane naipitsivoĸ, Akvilamik attilingmik;
tâmna Pontuseme inûlertoĸ Italiamit tikkeĸammertoĸ nulliane
Priszilla aiparællugo, attaniviksûb Klaudiusib Jûdit illûnaita
aularĸolaungmagit Rômemit.
3 Tâpkungnunga itterpoĸ; adsigêngniglo sennagamik, na-
jorpak sennavlunelo; itsaliorteovulle.
4 Sabbatinelo tamaine illinniarvingme ajoĸertuivoĸ, Jûdillo
Grîchillo ĸaiblarlugillo tukkisitipait.
5 Silasele Timôteuselo Mazedôniamit pingmanik, Pauluse
Anernermut kajungersartauvoĸ, Jûdinut kigligiutjerĸovlugo Jê-
susemik Kristuseojomik.
6 Akkerartormattale mittauteĸalarmiglo, annorâne aulati-
dlarlugit oĸautivait: Ause niaĸupsingnut pile, uvanga passi-

jæksaungilanga; mânnamit passijæksaunanga nellojunut ainiarpunga.

*7 **Tagvangallo** aularpoĸ, angutib Justusemik attiggub iglunganut itterlune, Gûdemik opigosuktub, tâpsoma iglunga illinniarviub tungânêtoĸ.

8 Krispusele, illinniarviub angajoĸânga, iglomioĸattingillo illûnatik okperput Nâlekamut; Korintemiullo unuktut nâlektut okpilerivut baptitaulerlutiglo.

9 Nâlekable Pauluse oĸautivâ tækkotitjutikut unnuame: Sivôranak, oĸarille nippangernaglo;

10 Illagigapkit, inungmut attautsemullônêt idluitullivioniatsangilatit; iglugasæksoarne tamakkonane unuktunik inuĸotteĸârama.

11 Tagvanêporle jâremik attautsemik taĸĸiniglo pingasojortunik, ajoĸertorlugillo Gûdib oĸausinginik.

*12 **Gallionele** attanerusiongmat Achajame, Jûdit illagêklutik perajaludlarput Paulusemut, aularupâllo kiglisiniarviub iksivautangata sânganut,

13 Oĸarlutiglo: Oma inuit kajungertipait, Gûdemik kivgartorĸovlugit perĸojat nâlengnagit.

14 Pauluse oĸaromalermat, Gallion oĸarpoĸ Jûdinut: Jûdiojose! idluitomik pikpat, ajortullinermiglônêt, tussarajarpapse nâmaktomik;

15 Appersûtiongmalle ajoĸertûtsemik, atterniglo, perĸojipsingniglo, issumapsingnik piniaritse, taimaitomik erĸartuijomanginama.

16 Aulartipaillo kiglisiniarviub iksivautanganit.

17 Tagva Grîchit illûnatik Sostenese, illinniarviub angajoĸânga tiguvât, annaudlalâllo kiglisiniarviub iksivautangata sângane; Gallioniblo kammagingilait.

*18 **Paulusele** akkunit sulle tagvanêlauĸpoĸ; kingorngagut ĸattangutigêt soraerutiksamik oĸautivait, Sîriamullo umiaĸtoromavlune Priszillalo Akvilalo illagællugik; nujanelo (Paulusib) kipjarpait Kenĸrêame, oĸautsine malliklugit, taimak oĸarsimagame.

19 Efêsusemullo pivoĸ, tagvungalo ĸemmakpak; nangminerle illinniarvingmut itterpoĸ Jûdillo oĸâlavigivait.

20 Innangmatsuk najortaujomavlutik akkunêrnersamik, ĸippilukporle.

21 Soraerutiksamiglo oĸautivait oĸarlunelo: Aularviksiorvingme tikkiniartome Jerusalemêtsariaĸarpunga; tikkitsomârivapse, Gûdib perĸokpanga. Efêsusemillo aularpoĸ.

22 Zesarêamullo pivlune, (Jerusalemullo) timuarpoĸ, illagêktullo salutinamigit, Antiochiamut attersârpoĸ.

23 Tagvanelo uvlerĸârdlune attausiungitunik, aularpoĸ nuna

Galâtsia arvertarvigilugo, Frîgialo kingorlerêktidlugik, okpertullo illûnaita nakkoĸsitipait.
*24 **Jûdele** Efêsusemut tikkipoĸ, Apollusemik attilik, Aleksandriame inûlertoĸ angut oĸaloriktoĸ, aglangniglo illisimatsiartoĸ.
25 Tâmna Nâlekab ajoĸertûtânik illanganik ajoĸertortaulauĸpoĸ, anerneĸarlunelo illungertortomik oĸâlavoĸ, ajoĸertuiloriklune Nâlegaĸ oĸautigilugo, Johannesible baptijutâ ĸaujimajatuarivlugo.
26 Tâmna sivôranane oĸâlalerpoĸ illinniarvingme. Akvilable Priszillablo tussaramikko, ingmingnut pitipâk ajoĸertorluarlugolo Gûdib ajoĸertûtânik.
27 Achajamulle aijomangmat, ĸattangutigêt aglaklutik okpertut perĸovait illaliortauĸovlugo; tagvungalo pigame, okpilertut (Gûdib) saimarsautânut angijomik ikkajorpait.
28 Jûdit pitsartunermut oĸausiksaerutigamigit, illûnatik tussâtilugit aglangnik ĸaujitipait Jêsusemik Kristuseojomik.

KAPITEL XIX.

Paulusib piniarninginik Efêsuseme. Demêtriusib piniarnerlunginik.

APOLLUSE Korintemêtillugo, Paulusib nunat timerdlît arvertarvigivait, Efêsusemullo pivlune, naipitsivorlo illinniartut illanginik.
2 Tâpkununga oĸarpoĸ: Okpililaurapse, Anerneĸ ajunginеĸ pivisiûk? Tâpkoa oĸautivât: Tussalaungilagullônêt, Anernernermik ajunginermik pitaĸarmat.
3 Oĸautivaillo: Kanoĸ tagva baptitauvisê? Oĸautivât; Johannesib baptijutânut.
4 Paulusele oĸarpoĸ: Johannese baptisilauĸpoĸ baptijumut ĸaĸĸialerĸojijutiksamut, inuit oĸaudlugit, okperĸovlugit kingorliksanganut, tagva Jêsusemut Kristuseojomut.
5 Tamanna tussaramitsuk, baptitaulerput Nâlekab Jêsusib attinganut.
6 Paulusiblo pattingmingmagit aggangminut, Anernerub ajunginerub tikkivigivait; oĸâlalerpullo tækkorngartat oĸausinginut, oĸâlalilarmiglo pijomârtuksanik.
7 Angutillo tâpkoa 12 olauĸput.
8 Illinniarvingmullo itterpoĸ, oĸâlavlunelo sivôranane taĸĸinik pingasunik, kajungersarlugillo ajoĸertorpait Gûdib nâlegauvinganik.
9 Illangille mangaidlarmatta okpingimattalo, ajoĸertûtsemiglo tamattominga oĸausiluklutik inugiartorsoarnut, Paulusib

ĸemakpait, illinniartullo avitipait tâpkonangat, uvlullo tamaita
oĸâlavoĸ angutib Tirannusemik attiggub ajoĸertuivingane.
10 Taimaglo pijoĸarpoĸ Jârik magguk nâvlugik, illûnatiglo
Asiamêtut Nâlekab Jêsusib oĸausinginik tussarput, Jûdillo
Grîchillo.
11 Gûdelo tattamnartullidlarpoĸ mikkingitunik Paulusib ag-
gangitigut.
12 Imâk aglât pivut: Kidjijârnermik allarutiksat, kakkigu-
tillo timinganut aktortitat ĸannimajunut illivait, pijungnaer-
pullo, anernerillo ajortut annivut tâpkonangat.
*13 **Jûdille** illangit arvertarajuktut angakut (erĸsinatik) Nâ-
lekab Jêsusib attinga tailugo anerniâluktalingnut oĸarput: Jê-
suse, Paulusib oĸautigijanga pivlugo, annerĸovapse.
14 Tâpkoale 7 olauĸput, Jûdiojub Skêvab ajoĸertuijoĸsûb
erningit, taimailiortut.
15 Anernerle ajortoĸ kiovoĸ oĸarlunelo: Jêsuse illitarivara,
Pauluselo nellunginivara; illipsele kinauvisê?
16 Inûblo anernermik ajortomik illumiggub oppadlarpait
sâlagilugillo, angijomik ochotilugit; ĸemmâjariaĸarpullo iglo-
mit taipsomangat annoraijartauvlutik killiadlaraulutiglo.
17 Tamanna tussaumajaulerpoĸ illûnainut Efêsusemêtunut,
Jûdinullo Grîchinullo; illûnatiglo erĸsinermik illumertitauler-
put. Nâlekablo Jêsusib attinga angijomik nakkorijaulerpoĸ.
18 Okpertuttauĸ unuktut unnipkâriartorput kigligiksarlutik
piniarnerilauĸtamingnik.
19 Unnuktullo angakôlauĸtut aglaĸottitik tikkiupait, egidlu-
gillo ikkomamut, inuit illûnatik tækkoænne; akkingillo kittina-
migit, nagvârput akkeĸariaĸalaungmatta 50,000 inik kênaujanik.
20 Taimak angitigijomik Nâlekab oĸausingit aglivalliavut
sâlaĸalerlutiglo.
*21 **Tamanna** nâmaksingmat, Pauluse annernermigut issuma-
sivoĸ ingergajomavlune Mazedôniakut Achajakullo, Jerusale-
mullo aijomavlune, oĸarporlo: Taikanêlauĸârdlunga Rômemik-
tauĸ tækkojariaĸarpunga.
22 Mazedôniamut tâva ajoĸertueĸattingne magguk Timôteu-
selo Erastuselo tillivak; nangminerle Asiame noĸĸarpoĸ uvlut
illanginik.
*23 **Taipsomanele** perajaludlartoĸalerpoĸ mikkingitomik ajo-
ĸertûseĸ tamanna pitjutigællugo:
24 (Efêsusemiut) illangat, Silberemik sennaje, Demêtriuse-
mik attilik, Dianamut tuksiarvingoaliorpoĸ Silberinik, sennaĸat-
tinelo ikkingitunik perĸutiksarsitipait.
25 Tâpsoma taipkoa assingillo taimaitomik sennajut katter-
sorpait oĸarlunelo: Angutaujose nellungilase, niorvgotivut ta-
manna akluitigigaptigo;
26 Tækkovluselo tussarluselo, Efêsusemetuinaungitoĸ, Asia-

mele illûnânekasak Paulusib ôma inuit unnuktut kajungersainerminut allaitingmagit, oĸarlunelo: Gûdeungilagôĸ aggangnut sennamajut.
27 Niorvgutivulle tamanna soraituinarajangilaĸ nachogijauvlune, Gûdiojoĸsûble Dianab Tempelinga piungitônasugijaunajarivoĸ, nâlegaviksôningalotauĸ nungutaunajarivoĸ, Asiamiut illûnatik sillaĸsoarmiullo tuksiarvigijangat.
28 Tamanna tussaramitsuk, ningarosuvaksoadlalerput, nipliadlarlutiglo oĸarput: Efêsusemiut Dianangat angijoĸsôvoĸ.
29 Iglugasæksoarmiullo illûnatik perajaludlalerput; tækkunârvingmullo aulajâdlaĸattigêklutik tessigoarlugik Gajuselo Aristarchuselo Mazedôniamioĸ, Paulusib ingergaĸattîgik.
30 Paulusible inuit aivigijomangmagit, illinniartut innerterpât.
31 Asiame angajoĸaujuttauĸ illangita, Paulusib illanârijingita, tilliklervigivât innertilâllo, tækkunârvingmut aiĸonnago.
32 Nipliajoĸsuit illangit imâk, assingit imâk adsigêngitomik, illûnamatsiatik uimajâdlarput, unnunnersallo nellovlutik, suna pivlugo tagvunga kattersormangârmik.
33 Inuillo illangita Aleksandere tessigoarpât, Jûdit ajæktudlarmatsuk. Aleksanderible aggangminut nullorarpait, inuit sângænne akkioromavlune.
34 Jûdiojorle tukkisileramitsuk, attautsikut niplivaksoadlarput illûnatik stundik magguk nâlugik: Efêsusemiut Dianangat angijoĸsôvoĸ.
35 Angajoĸâĸsûble inuit nippangertinamigit, oĸarpoĸ: Illipse angutit Efêsusemiojose! inuit neliata tamana ĸaujimangipaûk, iglugasæksoarmiut Efêsusemiut Gûdiojoĸsoaĸ Diana opigingmatsuk, adsingoangalo ĸilangmit kattaktoĸ?
36 Tamanna akkerartortaujungnangimat, nippangertuksaugalloarpose uimajâraselo.
37 Inuit ukkua tamaunga pitilauĸpasse, kattimavingnit tiglingningitut, Gûdipsingniglônêt mittauteĸangitut.
38 Demêtriusele sennaĸattingillo oĸausiksaĸarunik, kinalônêt pivlugo, kiglisiniarviksaĸarmat erĸartuijoĸalarmelo, passitiksamingnik oĸarlit ingmingnut.
39 Assianigle apperĸuteĸarupse, kattimatillugit kiglisiniartunut oĸautigisiuk.
40 Passijaunajarniptingnik perajaludlarneĸ uvlomenitaĸ pivlugo sivôrajuksaugapta, sumik patsitiksaĸarata perajaludlalaurapta. Taimaglo oĸarêrame, aularĸovait kattimajut.

KAPITEL XX.

Paulusib piniarninginik Mazedôniame Asiamelo. Oĸausinginik kingorlerpânik illagêt Efêsusemiut angajoĸânginut.

PERAJALUDLARUNGNAERMATTA, Paulusib illinniartut ĸaiĸolerpait, soraerutiksamik oĸautivlugit, tagvangallo aularpoĸ, Mazedôniamut aijomavlune.

2 Nunallo taipkoa arvertarvigigamigit, ĸaiblarĸâlauramigillo oĸautsinut unnuktunut, Grîchit nunangænnut pivoĸ, tagvanêlerdlunelo taĸĸinik pingasunik.

3 Jûdille unnangmingmatsuk, Sîriamut umiaĸtoromatillugo, issumaksarsiorĸârdlune kajusilerpoĸ utterniarnerminik Mazedôniakut.

4 Asia tikkilugole illaulauĸput tâpsomunga Sopater Berêamioĸ; Tessalônikamiugle Aristarchuse Sekunduselo; Gajuselo Derbemioĸ, Timôteuselo; Asiamiugle Tichikuse Trofimuselo.

5 Tâpkoa sivorlerivavut, uttaĸĸivâtigullo Trôaseme.

6 Uvagulle umiaĸtorpogut Filippimit sêrnarsauteĸangitunik ĸaĸĸôjartorviub uvlungita kingorngatigut, uvlullo tellimangænne tikkipavut Trôaseme, tagvanelo piniarveĸarpogut uvlunik 7 nik.

*7 **Wochible** uvlungita sivorlerpângænne illinniartut kattimalermatta ĸaĸĸôjaĸ avgorlugo, Paulusib oĸâlavigivait, aĸĸagotsomagame; soraerane oĸâlavoĸ unnuab ĸetterarninga tikkidlugo.

8 Iglullo ĸollerpângænne, kattimavigilauĸtangænne, nenneroaĸalauĸpoĸ unnuktunik.

9 Inôsuktorlo Eutichusemik attilik, igalâb sângane iksivajoĸ, akpaivlune sinnilertoĸ, Pauluse akkunit, oĸâlatillugo, sinningnermut ochogame, ijukkarpoĸ iglut ĸollerêngita pingajuænnit, toĸĸungatillugolo kiviktauvoĸ.

10 Paulusele attersârpoĸ, ĸollangerdlugolo, erĸilâllo oĸarlune: Uimajârase; tarninga illuanêngmat.

11 Ama majorarlune ĸaĸĸôjaĸ avgorpâ nerrilarmelo, oĸâlavigivaillo ama akkunit uvlub ĸaulerninga tikkidlugo. Taimaiĸârdlune aularpoĸ.

12 Inôsuktorlo ômardlune ĸaipât, mikkijôngitomiglo manigortaulerdlutik.

*13 **Uvagulle** umiaĸsoakut sivorliovogut Assusemut aularlula, tagvangat Pauluse ikkimaĸattikumavlugo; taimak perĸojilaungmat, nunakut pissugomagame nangmineĸ.

14 Assuseme tikkinamitigut ikkivigivâtigut, Mitilênemullo pivogut.

15 Tagvangallo umiaĸtorpogut, ĸaungmallo Kiosib akkia-

nut pivogut; ĸaungmingmallo Samosemut tikkipogut, Trogil-
liumelo noĸĸarpogut, uvlublo aipangane Milêtusemut pivogut.
16 Pauluse issumasimagame Efêsuse ĸângeromavlugo, Asiame
akkunit itsomanane; tuavidlune Penteĸostib uvlungane Jerusa-
lemêtsomagame, ajornangipat.
*17 **Milêtusemit** tilliklerpoĸ Efêsusemut ĸaiĸovlugit illagêk-
tut angajoĸângit.
18 Tikkinamitsuglo oĸautivait: Kaujimavapsinga, ĸanoĸ
illiormangârma nelliutome illûnâne, najulaurapse, uvlormit tai-
mangat, Asiamut tikkitainarama;
19 Nâlegarlo kivgartulauĸpara angijomik nellopĸotijunga,
ĸugviolarmalo unuktunik, kappiasuktitaularmalo Jûdinut,
unangmiklertunut uvamnik;
20 (Kaujimavapsingalo) angigutilaunginapse idluartomik
sumiglônêt oĸâlatigijæksamnik ajoĸertûtigijæksamniglo illip-
singnut kattimmatilluse iglupsingnelo.
21 Jûdillo Grîchillo oĸautilauĸpakka, sâgiarĸovlugit Gûde-
mut, okperĸovlugillo Nâlegaptingnut Jêsuse Kristusemut.
22 Mânnalo ahâk, anernerme ĸellaksorsimajunga Jerusale-
mut aivunga, nellolarmalo, sumut taikane tikkitaulârmangâr-
ma;
23 Tamattominga kissianik Anerneĸ ajunginеĸ iglugasækso-
arne tamaine kigligiutsingmat oĸarlune: Kellarutillo kappia-
narnerillo uttaĸĸingmanga taikane.
24 Tamakkoale tamaita sivôragingilakka, inôseralo nangmi-
neĸ ivleringilara, ĸuviasuklunga nunamênera nâniaromavlugo,
kivgartorneralo Nâlekamut Jêsusemut perĸojaumanera, oĸauti-
givlugo Gûdib saimarsautâ oĸautsinut tussarnertunut.
25 Mânnalo ahak, nellungilanga, kênara tækkoniarungnaę-
rapsiuk, illûnase arvertarvigilauĸtakka oĸâlavigijakkalo Gûdib
nâlegauvianik.
26 Tamanna pivlugo uvlome kigligiksarvigivapse, passitik-
saĸanginama illûnapse ause pitjutigællugo,
27 Angigutilaunginapse, oĸâlavlungale Gûdib perĸojanginik
tamainik.
28 Tagva mânna udsertoritse illipsingnik illagêktuniglo illû-
nainik, Anernerub ajunginerub ajoĸertuijungortilaungmasse tâp-
koninga, Gûdib illagêktitangit pairilugit aungminut pissiari-
lauĸtangit.
29 Tamanna nellunginapko, amarĸut kêsuktorsuit kingu-
namne akkunapsingnut pijomârmatta, illagêllo kênginiangilait.
30 Illipsingnittauĸ angutit saĸĸeromârput, ajoĸertusiâlung-
nik oĸartut, illinniartut kajumiksarniardlugit nangminermingnut.
31 Tamanna pivlugo pigâritse erĸailuselo, soraernanga illû-
nase ĸaibladlalaurapse jârine pingasune uvlôtillugolo unnua-
melo, ĸugviorlunga.

32 Mânnalo ĸattangutikka, Gûdemut sapputijauĸovapse, oĸautsemullo saimarsautânik, pitsartuneĸartomut aglisiktitsungnarluse, tunnitjivigivluselo kingormgutijæksapsingnik, ivsornaititaujomârtut illagivlugit.
33 Silberemik Goldemiglônêt pigijapsingnik annorâpsingniglônêt ĸennulaungilanga.
34 Kaujimavapsingale, aggamnut tâpkonunga pinialaurama attoriaĸalauĸtamnik illamalo piksanginik.
35 Nangmineĸ ĸaujitilauĸpapse tamainik, taimak sennajuksaugapta, sangêtut ikkajorlugit, Nâlekablo Jêsusib oĸausingit erĸarlugit, oĸarmat: Tunnijineĸ piloringnarnersauvoĸ pilitaunermit.
*36 **Taimaglo** oĸarêrame sêrĸortulerpoĸ tuksiarĸattigællugillo tamaita.
37 Illûnatik tâva ĸeavaksoadlalerput, Pauluselo ĸongasingagut erĸilerpât kunnilâllo.
38 Tamanna oĸauseĸ kiksautigiluarpât, kêname tækkojaujungnaerninganik oĸarmat; umiaĸsoarmullo ĸannilârpât.

KAPITEL XXI.

Paulusib ingerganinganik Milêtusemit Jerusalemut, pititauninganiglo parngnanaersimavingmut.

TAIPKOA ĸemaklugit umiaĸtorapta, oĸĸomikpogut Kôse tikkilugo, uvlublo aipangane Rôdusemut pivogut, tagvangallo Pataramut.
2 Tagvanelo umiaĸsoarmik naipitsigapta Fenîziamut ikâromajomik, tagvunga ikkivogut aularlutalo.
3 Zipruse allakkaraptigo, saumikliutivlugo Sîriamut umiaĸtorpogut, Tîrusemullo pivluta; umiaĸsoaĸ tagvane ussingijartuksaungmat.
4 Tagvanelo illinniartut naipinaptigik, uvlilauĸpogut tagva uvlunik 7 nik; tâpkoa Pauluse oĸautivât, Anernerub ajunginerub ĸaujitilaungmagit, Jerusalemut majorarĸonnago.
5 Uvlullo tâpkoa nângmatta, aularpogut ingergavluta illûnatiglo ĸannilârpâtigut, nulliatiglo ĸittorngatiglo illagællugit iglugasæksuit sillatânut; sêrĸortorpogullo immab kiglingane tuksiarlutalo.
6 Soraerutiksamiglo oĸarêrapta, umiaĸsoarmut ikkivogut, tâpkoale angergarivut iglomingnut.
7 Uvagulle umiaĸtornivut nâniardlugo Tîrusemit Ptolemaisemut pivogut, ĸattangutigêllo salutipavut, uvlormiglo attautsemik uvlivogut tâpkonane.
*8 **Uvlub** aipangane aularpogut, Paulusemêtogut, Zesarêa-

mullo pivogut, Filippusiblo Evangelistib (imaipoĸ: oĸautsinik
tussarnertunik oĸâlajib), 7 it ipkua illangata iglunganut itter-
pogut, tâpsomanêlerdlutalo.
9 Tâmna panneĸarpoĸ sittamanik, uigasungnik, nellautsi-
tiksanik tâpkoa oĸarput.
10 Tagvanelo uvlilaurapta unuktunik, nellautaijoĸ attersâr-
poĸ Jûdêamit, Agabusemik attilik.
11 Tikkinamitigullo Paulusib tapserutâ tiguvâ, agganelo it-
tiganelo ĸellaksorlugit oĸarpoĸ: Anerneĸ ajungineĸ tamat-
tominga oĸarpoĸ: Jûdit mattoma tapserutib innua taimak
ĸellaĸsoromârpât Jerusaleme pitiniarlugolo nellojut agganginut.
12 Tamannale tussaraptigo, innertilerpavut, tagvanêtullo,
majorarĸonnago.
13 Paulusele kiovoĸ: Kanoĸ illiorĸisê, ĸugviudlarapse,
ômatiga sêklugô? pijarêrsimagama ĸellaksortauniarlunga kis-
sianeungitoĸ, toĸĸotaulungale Jerusamele Nâlekab Jêsusib at-
tinga pivlugo.
14 Innertertaujomangimalle, soraerpogut oĸarlutalo: Nâle-
kab pijomanga pile!
*15 **Uvlut** tâpkoa kingorngatigut oppalungaijarêrapta, Jerusa-
lemut majorarpogut.
16 Illinniartuttauĸ illangita illagivâtigut Zesarêamit, âpâ-
tigullo Mnasonemik attilingmut, Ziprusemiôjomut; illinniartoĸ
tâmna itôlauĸpoĸ; sinniktarĸojauvogullo tâpsomane.
17 Jerusalemut pigapta, ĸattangutigêt illaliorpâtigut ĸuvia-
suklutik.
18 Uvluble aipangane Jakôbusemut pullâriartorpogut Pau-
luse illagællugo; angajoĸâllo illûnatik tagvunga pigivut.
19 Salutijarêlauramigillo, tâpsoma unipkautigilerpait mal-
liktigêktidlugit, kanoĸ Gûde pinialaungmat nellojune tâpsoma
kivgartorninganut.
20 Tamattominga tussaramik, Nâlegaĸ nakkorivât, oĸauti-
vâllo: Kattangut, tautukpotit Jûdinik tausendioĸattartunik ok-
pilertunik, illûnatiglo illungertorlutik perĸojat malliktauĸovait.
21 Tussaumavâtille, Jûdit illûnaita nellojut akkorngænnêtut
ajoĸertorangne, Môsesib perĸojangit nâleĸonnagit, oĸalaura-
villo ĸittorngangit kippijauĸonagit, illutsillo taipkoa attorna-
git.
22 Kanoĸ tagva mânna illingajariaĸarĸâ? kattimajariaĸar-
put ila ipkoa unnugiartoĸsuit; tikkisimanernik tussarniaramik.
23 Tamanna pivlugo oĸausivut illingnut mallilaukit.
24 Anguteĸarpoĸ sittamanik ovane, tâpkoa malligæksaĸar-
put angernerilauĸtamingnik. Tâpkoa illingnut pikit, illagilu-
gillo sujungaititaulerit, akkilerlutillo niaĸungita nujangit salli-
jauĸovlugit, illûnatiglo tukkisilerĸovlugit sæglojutaunernik, ig-
villetauĸ nangmineĸ perĸojat mallikangne.

25 Okpertut nellojunit pijut aglagvigilauraptigik, kajusimavogullo attoriaĸangininginik tamakkoninga; tunnergutinigle Gudeungitunut kissênik, aungmiglo ippimajomiglo nerrerĸonnagit, arnaniarĸonnagillo anguniarĸonnagillônêt.

26 Tagva Paulusib angutit tâpkoa ingminut pivait, ĸaungmallo sujungailijauĸattigivait; kattimaviksoarmullo itterĸattarpoĸ, uvlut sujungaivît nâniardlugit tækkojaujomavlune; tunnergutiksatik ingmigolingatilugit tunnijaulerĸârtinnagit.

*27 **Uvlulle** 7 it nâkasalermatta, Jûdit Asiamit pijut tækkovât kattimaviksoarme, inuillo illûnatik perajaluktidlalerpait (Pauluse) tiguvlugo, nipliadlarlutiglo:

28 Illipse angutit Israêlitiojose ikkajortigut! tagva inuk illûnâne ajoĸertuijoĸ kigliluktomik inuĸattiptingnik perĸojaniglo kattimaviksoarmiglo ôminga; Grîchittauĸ ittertinivait kattimaviksoarmut, iglolo tâmna ivsornaitoĸ ivsornartilauĸpâ.

29 Trôfimuse Efêsusemioĸ sivorngagut tækkolauramitsuk illagijanga iglugasæksoarne; taimna Paulusemut aipaunasugivât kattimaviksoarmut.

30 Iglugasæksoarmiullo illûnatik aulajâdlaraulerput, inuillo tagvunga aĸpangerdlutik kattilerput; Paulusele tiguvât tessigoalâllo kattimaviksoarmit; tagvainarlo upkuangit pallangaertaulerput.

*31 **Toĸĸoniaromangmatsugle**, sorsuktuksat angajoĸâviksoangata tussaumalerpait, Jerusalemiut illûnatik pikkablâlermatta.

32 Tagvainarlo sorsuktuksat, angajoĸâllo hundertinut illagællugit aĸpangervigivait. Angajoĸâviksoarmigle sorsuktuksaniglo tækkogamik, Pauluse annaulidlarungnaerpât.

33 Angajoĸaviksûb tikkinamiuk, tiguvâ ĸellaumgujanullo magguinut ĸellaksortauĸolerpâ, appersularmelo, kinaungmangât, sumiglo pilaungmangât?

34 Inuille akkorngænne nipliadartoĸalerpoĸ illanginik imâk, assinginik imak; nâmaktomigle tukkisijungnanginamigit nippersoarnut, sorsuktuksat igloĸarvingænnut âtauĸovâ.

35 Majorarvingmullo pingmat, sorsuktuksat akkigariaĸalerpât, inuit sorsugomangmatsuk.

36 Inugasæksuit mallikamitsuk; nipliadlarlutiglo: Pêrtaule!

37 Pauluse sorsuktuksat igloĸarvingænnut âtaugame, angajoĸâviksoarmut oĸarpoĸ: Oĸarĸojomangilarma illingnût? Tâpsomale oĸautivâ: Grîchit oĸausingit attorungnarpigît?

38 Egiptenemiôngilatît imna, uvlut tamakkoa sivorngatigut pikkablâtitsilauĸtoĸ inuartut 4000 it inuĸajuitomut aulartilugît?

39 Paulusele oĸarpoĸ: Jûdiovunga Tarsusemioĸ, Zilîziame iglugasæksuit ĸaujijaumariktut inuĸattigivânga; ĸennuvigivagit oĸarlanga inungnut.

40 Perĸungmago, Pauluse nangerdlune majorarvingme,

inuit aggangminut nullorarpait. Nippangermattalo, oкautivait Ebrêeritut oкarlunelo:

KAPITEL XXII.

Paulusib akkiorninganik.

ILLIPSE angutit кattangutigêt, angajoкâllo, akkiornikka illipsingnut tussâsigik.
2 Ebrêeritut oкarvigingmagit, tussaramitsuk, nippangiluarput. Oкarporlo:
3 Jûdiovunga, Tarsuseme inûlertunga Zilîziamêtome, tamânele, iglugasæksoarne tamakkonane, inugoijaulauкpunga Gamaliêlib ittigangita sângænne, ajoкertortautsiarlunga sivorlipta perкojanginik, Gûdemiglo kivgartorasugællunga, sorlo illipse illûnase uvlome;
4 Okpertullo taimak unangmilauкpakka, toккomut pititsomavlugit. Kellaksulauкpakka, pitilaitalo parngnanaersimavingmut, angutillo arnallo.
5 Sorlo ajoкertuinerojubtauк angajoкâllo illûnatik kigligiutingmanga; tâpkonangat aglangnik pilauкpunga, Damaskusemullo aivlunga tâvanêtut, кellaksorкârdlugit âtsomagapkit Jerusalemut pidlartauкovlugit.
6 Ingergatillungale, Damaskuse кaglilerlugo, uvlub кetterarningane, кaumajoкsûb кilangmit tagvainaк кaumaksarpânga,
7 Nunamullo ochovunga, nippemiglo tussarpunga, oкartomik uvamnut: Saul, Saul, sôg unangmivingâ?
8 Kiovarale: Nâlegaк kinauvêt? Oкautivângalo: Jêsuseovunga Nazaremioк, unangmijat.
9 Ingergaкattimale кaumajoк tækkogalloarpât erкsivlutiglo; uvamnulle oкartub oкausingit tussangilait.
10 Oкarpungale: Nâlegaк sumik piniartuksauvîk? Nâlekab oкautivânga: Makkilerit, ainiarlutillo Damaskusemut; tagvane oкautjaulârpotit tamainik piniaræksarnik.
11 Kaumajuble tâpsoma кaumajoкsôninganut tautugungnanginama, ingergaкattima agganginut tessiortaulerpunga Damaskusemullo pivlunga.
12 Tagvanele anguteкalauкpoк Gûdemik opigosuktomik perкojaniglo nâletsiarlune, Ananîasemik attilik, Jûdit illûnatik tagvanêtut piloriktoкotigijangat.
13 Tâpsoma pullârpânga nangerdlunelo sennimne, oкautilungalo: Saul, кattangutiga, tautulerit. Tagvainarlo tækkovara.
14 Oкarporle: Atâtagijapta Gûdingata annerivâtit pijomajanganik кaujititauкovlutit idluartotuamiglo tækkoкovlutit, nippemiglo tussarкovlutit, кanninganit.

15 Kigligiutsijoкottiginiarmattit inungnut illûnainut tækkojarniglo tussartarniglo.
16 Mânnalo sôg tuavingikêt? nikkovilerit baptitaulerlutillo, ajornernillo ubvartaulerit, Nâlekablo attinga tuksiarvigileruk.
17 Jerusalemullo utterama, tuksiartillungalo kattimaviksoarme, uvamnik ikpigijungnailauкpunga, (Jêsuselo) tækkolauкpara.
18 Tagva oкautivânga: Tuavitit, aularsârlutillo Jerusalemit, kigligiutsinitit uvamnik okperiniangimagit.
19 Oкarpungalo: Nâlegaк, nangminek кaujimavânga, parngnanaersimavingmut pitilaurapkit unatadlalaitalo okpertut illingnut, illinniarvingne tamaine;
20 Kigligiutsijoкottivîllo Stefanusib aunga kovijaungmat, nangilauкpungatauк senniane, toккotauningalo idluaringmilugo, toккotsijullo annorângit udsertulauкpakka.
21 Oкautivângalo: Ailerit, tillijomagapkit ungasiktomut nellojunut.
*22 **Oкauserle** tamanna tikkidlugo nâlekpât, nipliadlalerpullo oкarlutiglo: Inuk taimaitoк pêrtaule nunamit; idlualungilaк inôninga ôma.
23 Niplialermattale annorâtiglo pêdlarlugit, sannîllo кongmut egingmagit,
24 Angajoкâviksûb âtauкolerpâ sorsuktuksat igloкarvingænnut, issaкajauкolugolo kiglisiniartauкovâ, tukkisijomagame, suna pivlugo taimak nipliujormangâtsuk.
25 Kellaksormatsugle aklunânut, Paulusib zenturio senniminêtoк oкautivâ: Illipsingne idluaralloarкâ, inuk Rômioк kiglisiniartauкârtinnago issaкadlarlugô?
26 Zenturiub tamanna tussaramiuk, angajoкâviksoarmut oкariartorpoк oкarlunelo: Udjertulerit piniartarnik, inuk una Rômiôngmat.
27 Tagva angajoкâviksûb tikkipâ, oкautivlugolo: Oкautinga, Rômiôvêt? Oкarporle: Ahaila.
28 Angajoкâviksoarlo kiovoк: Kênaujavaksoarnik akkilêrкolunga illagilerpânga (Rômiut). Paulusele oкarpoк: Uvangale inûlernimnit Rômiovunga.
29 Tuavilutik tâva kiglisiniartuksangita allarlugo кemmakpât. Angajoкâviksoarlo tussarame Rômiôngmat, sivôrâlerpoк, кellaksortauкolauramiuk.
30 Uvlub aipangane tussaromamarilerame, sôg passijaungmangât Jûdinut, кellarutjârtauкovâ, ajoкertuijoкsuillo kiglisiniartuksallo illûnaita кaiкolerpait, Pauluselo saккertipâ, pitilugolo tâpkoa akkorngænnut.

KAPITEL XXIII.

Paulusib kiglisiniartauninganik Jûdit aulatsijoкotinginut. Tilliklιutigijauninganiglo Zesarêamut.

PAULUSIBLE kiglisiniartut tækkonârpait oкarlunelo: Illipse angutit кattangutigêt, idluartomik issumaкarlunga Gûdib sângane arvertalauкpunga, uvloк tamanna tikkidlugo.
2 Ajoкertuinerojuble Ananîasib кanneroкtauкovâ sennianêtunut.
3 Tagva Paulusib oкautivâ: Gûdib annaulidlaromârpâtit, кarmaujotit mingoarsimajoк: perкojat malliklugit iksivavlutit erкartorpingâ? perкojallo nâlengnagit кanneroкtauкovingâ?
4 Nangertulle senniane oкarput: Gûdib ajoкertuinerojunga suadlarpiûk?
5 Pauluselo oкarpoк: Nagliktakka кattangutigêt, кaujimalaungilara ajoкertuinerongmangât. Aglaksimangmat: Inuкottivit angajoкauneroningænnut oкauserluktuksaungilatit.
6 Paulusible кaujimagamigit, illangit Sadduzêeriongmatta, illangillo Fariseêriongmatta, niplialerpoк kiglisiniartut akkorngænne. Illipse angutit кattangutigêt, Fariseêriovunga, Fariseêriblo ernerivânga; erкartortauvunga nerriukkama toккungajut makkitsomârninginik.
7 Taimagle oкarmat, Fariseêrillo Sadduzêerillo akkerartulerput, inugiartoкsuillo maggoilivut.
8 Sadduzêerit makkiviksaкangitomik, Engeleкangitomiglo Annerneкangitomiglo oкarmatta; Fariseêrille tamangnik kigligiutjivut.
9 Nipliajoкsôlerput tagva; aglangniglo illisimajut Fariseêrekunit nikovidlutik akkerartulerpait, oкarlutiglo: Inungme tâpsomane idluitomik nagvângilagut, anernerille Engelillônêt illangata oкarviginerpago, akkerartorungnangilagut Gûdemut.
10 Angijomik pikablâdlalermatta, angajoкâviksoaк sivorâlerpoк, Pauluse alliktortauniarasugællugo tâpkonunga, sorsuktuksallo attersârкovait, aкsârnigauкolâllo tâpkonangat, pitilugolo sorsuktuksat iglokarvingænnut.
*11 **Uvluble** aipangane unnuame Nâlegaк Paulusib senniane nangerpoк, oкarlunelo: Pauluse manigorit; sorlo Jerusaleme kigligiutsilauravit uvamnik, taimaktauк kigligiutsijariaкarivotit Rômeme.
12 Kaulermalle Jûdit illangit kattilerput, angerкattigêlerlutiglo nerrijomanginermik imeromanginermiglo Paulusemik toккotsilauкâratik.
13 Taipkoale taimaitomik angerкattigêktut unnunnersaulauкput 40 init.
14 **Tâpkoa ajoкertuijoкsoarnut angajoкânullo oкariartor-**

put: Soĸĸoserungnangitomik angerĸâttigêlauĸpogut êsijomanata sumiglônêt Paulusemik toĸĸotserĸârtinnata.
15 Mânna tagga kiglisiniartut illagællugit angajoĸâviksoarmut oĸaritse, ĸaupat taimna âtautitserĸovlugo (Paulusemik) illipsingnut, sorlo piluartomik kiglisiniaromavlugo, uvagulle opalungaersimavogut toĸĸotsomavlugo tikkerĸârtinnago illipsingnut.
16 Paulusible ujorungata kajusimaneĸ tamanna tussaramiuk, parngnailerpoĸ, ailunelo sorsuktuksat igloĸarvingænnut oĸautigivâlo Paulusemut.
17 Paulusible zenturiut illangat ĸaiĸovâ oĸautilâllo: Inôsuktoĸ una pititsuk angajoĸâviksoarmut, oĸausiksaĸarmat tâpsomunga.
18 Tâpsoma tagva neksarpâ pitilâllo angajoĸâviksoarmut oĸarlunelo: Paulusib ĸellaksorsimajub ĸaiĸovânga, ĸenuvigivlungalo, inôsuktoĸ una illingnut pitilugo, oĸausiksaĸarmat illingnut.
19 Angajoĸâviksûb tagva aggangitigut tiguvâ, iglerterupâlo, apperivâlo: Sumik oĸautsomavingâ?
20 Oĸarporle: Jûdit kajusimavut tuksiarvigijomavlutit, ĸaupat Paulusemik âtauĸojerĸovlutit kiglisiniartut sângænnut, sorlo piluartomik kiglisiniaromavlugo.
21 Igville nâlengniarnagit, taipkoa akkorngænne anguteĸarmat unnunnersanik 40 init, tâpsominga pinasuartunik, taipkoa angerĸattigêlauĸput nerrijomanginermik immeromanginermiglo, Paulusemik toĸĸotsilauĸâratik, mânnalo opalungaersimavut, utaĸĸivlutiglo angerniarnernik.
22 Tagva angajoĸâviksûb inôsuktoĸ aularĸolerpâ, perĸolâllo, inungmut attautsemullônêt oĸarĸonnago, tamattominga nellojungnaertinamiuk.
*23 **Zenturiungniglo** maggungnik ĸaiĸojivoĸ, oĸautivlugiglo: Sorsuktuksanik 200 inik opalungaijaititik, stundeme 3 me unnuame, Zesarêamut aijuksanik, horsetalingniglo 70 nik, pittiksilingniglo 200 inik;
24 Nergjutsoarmigtauĸ Paulusib attoræksanganik âdlugolo sapputijaulerlune Fêliksemut attanerusermut.
25 Aglakkivoĸ taipsomunga imâk:
26 Klaudiusib Lîsiasib ĸuviasuĸovâ attaneruseĸ nakkornerpângojoĸ Fêlikse!
27 Angut una Jûdit tigulauĸpât, taipkonungalo toĸĸotaukasalauĸpoĸ, uvangale sorsuktuksat illagivlugit aĸsâriartorpakka tâpsominga, Rômiôjoĸ tukkisilerapko.
28 Patsitiksanginnik tussaromagama, kiglisiniarvingænnut âlauĸpara.
29 Sunaubva tukkisivunga, perĸojanginik appersûtit pivlu-

git passijaungmat; patsitiksaĸangilarle ômunga toĸĸotaujutik-
samik ĸellaksortautiksamiglônêt.
30 Tussaumaleramalo, Jûdit illangita angigutjivlutik pina-
suarmatsuk toĸĸotsomavlugo, katsungailunga illingnut tillikliu-
tivara, passiklertuttauĸ oĸarĸolauĸpakka sângne, sumik patsi-
tiksaĸarmangâta tâpsomunga. Inôtsiarpagit!
*31 **Sorsuktuksat** tagva, sorlo perĸojaugamik, Pauluse tigu-
vât, aularutivâllo Antipatrisemut unnuame.
32 Kaungmalle aiĸolerpait horsetaggit sorsuktuksat, (nang-
minerle) utterput sorsuktuksat igloĸarvingænnut.
33 Taipkoale Zesarêamut pigamik, aglait tunivait attaneru-
sermut, Pauluselotauĸ saĸĸertipât tâpsomunga.
34 Attanerusiub aglait attuaramigit, appersorpoĸ, nunat
neliænnit pingmangât? Tussaramelo, Ziliziamit pingmat,
oĸarpoĸ:
35 Kiglisiniaromavagit, passiklertut illingnik tamaunga
pingmikpatta. Ittertitauĸovâlo Herôdesib igloĸsoanganut kig-
lisiniarviojomut.

KAPITEL XXIV.

Paulusib kiglisiniartauninganik Fêliksemut. Oĸâlaninganik sângane. Uttertitauninganik parngnanaersimavingmut.

UVLUT tellimat kingorngatigut ajoĸertuinerojoĸ Ananîase,
angajoĸât oĸaloriktorlo Tertullusemik attilik illagilugit atter-
sârpoĸ; tâpkoa attanerusiub sângane saĸĸijâlerput, Pauluse
pivlugo.
2 Kaiĸojaungmalle, Tertulluse passiklilerpoĸ oĸarlunelo:
3 Attaneĸ nakkornerpângojotit Fêlikse! ullapirsauteĸarapta
inôtsiaraptalo attanionerne idluartotuinarnik inuit ukkua pitsia-
rangne, sillatujoĸsôgavit, tamakkoninga tamainik ĸujagitsainar-
paptigit.
4 Akkunêrtinnagle ĸennuvigivagit, anikitoârsungmik oĸau-
siptingnik nâleksâlaurit, saimajoĸsôgavit.
5 Angut una tukkisilauĸpavut uivêtoĸsoaĸ, sillaĸsoarme il-
lûnâne Jûdit tamaita pikablâtilauĸpait, Nazaremiut ajoĸertu-
sikullunginik ajoĸertuinersat illangat.
6 Kattimaviksoarmiktauĸ ivjornartitsinasualauĸtoĸ; tâmna
tigulauĸpavut, erĸartortauĸojomavlugolo perĸojarijaptingnut.
7 Angajoĸâviksûble Lisiasib pitsartunersoarmut aĸsâriar-
torpâtigut tâpsominga.
8 Passijingillo illingnut aiĸovait; tâpkonangat nangmineĸ,
pijomaguvit, kiglisiniarlutit tukkisijungnarpotit tamainik, suna
pivlugo passidlarmangâptigo.

9 Jûdilletaur okausekarivut, okarlutiglo taimak illingangmat.

*10 **Pauluscle**, attanerusiub ijingmingmago okarkovlugo, kiolerpok: Kaujimagapkit, jârinik unuktunik erkartuijôgavit inungnut ukkununga, sivôrananga akkiorvigijomavakka.

11 Nellojungnaertitaujungnaravit, uvlut unnunnersaungimatta 12 init, taimangat, takpaunga Jerusalemut tikkisimagama, tuksiariartorlunga.

12 Kattimaviksoarmelônêt tâpkoa naipilaungilânga okartillunga inungmut attautsemullônêt, inungniglônêt pikablâdlartitsitillunga, illinniarvingne iglugasæksoarnelônêt.

13 Kigligiutsijungnangilattaur sâmne mânna passikleruti-mingnik uvamnik.

14 Angigutijomangilagille, ajokertûsek imna, ajokertûsekullungmik taijangat, attorlugo, atâtagilauktama Gûdingat imâk nâlekapko, tamaita perkojane nellautaijunelo aglaksimajut okperivlugit;

15 Gûdelo okperivlugo nerriungnekarpunga tâpkoa nangminek nerriugijangænnik, pijomârtome makkiviksakaromârmat tokkungajunut, idluartunullo idluangitunullo.

16 Tamattomanele idluartomik issumakarasuarpunga illûnâne Gûdemullo inungnullo.

17 (Mânnale), jârit attauseungitut nângmatta, inukattima tujûsianginik tunnergutiniglo (Gûdemut) âtsilunga tikkigama;

18 Tagva taipkoa naipipânga sujungailijautillunga kattimaviksoarme, perajaluktokartinnago pikablâjokartinnagolo.

19 Taipkoale Jûdiojut illangit Asiamit pijut mânêtuksaugalloarivut sângne, kigligiutjilutik, passitiksakarunik uvamnut.

20 Ukkualônêt nangminek okarlit, sumik idluangitomik mallugingmangârma, kiglisiniartut sângænne nangertillunga;

21 Okausek una kissiat pingikunitsuk, okalaurama akkorngænne nangerdlunga: Tokkungajut makkitsomârningit pivlugit erkartortauvunga illipsingnut uvlome.

*22 **Fêliksib** tamanna tussaramiuk, taimaituinarkovâ mânna, ajokertûsek kaujimatsiaramiuk, okarporlo: Angajokâviksoak Lisias tamaungarpat, passiklernise apperkutigijomavara.

23 Zenturiole okautivâ, Paulusemik udjertorkovlugo, kellaksornagole, illangitalo nelîllônêt innerternagit, pullâromanajarpatsuk, kivgartoromavlugolônêt.

*24 **Uvlulle** illangit nângmatta Fêlikse tikkilerpok nulliane Drusilla Jûdiojok illagællugo, Pauluselo kaikolerpâ, tussalâllo, okâlatillugo okpernermik Kristusemut.

25 Paulusele okâlangmat idluarnermiglo, ikliguktailinermiglo, erkartuijokaromârtomiglo, Fêlikse koaksârpok okarlunelo: Mânna aularit; ullapingikuma kaikojomagivagit.

26 Nerriukporletaur Paulusemut kênaujanik tunnitjivioni-

arasugællune, aularкoguniuk; tamanna pivlugo кaiкoкattarpâ, oкauseкarvigivlugo.

27 Jârigle magguk nângmanik, Portiusib Festusib Fêlikse simmerpâ. Fêliksible, nertortaujomagame Jûdinut, Pauluse кellaksorsimatillugo кemmakpâ.

KAPITEL XXV.

Attanivingmut pititaujomagame Paulusib oкarninganik. Saккijârtitauninganik Agrippasemut.

FESTUSELE nunamut tamattomunga (Jûdêamut) tikkisimagame, uvlut pingasut kingorngatigut Zesarêamit majorarpoк Jerusalemut

2 Tagva ajoкertuijoкsuit Jûdillo angajoкângita tikkipât, Pauluse pivlugo tuksiarvigivât.

3 Kennuvigivlugolo tussartaujomavlutik taimna pivlugo, кaiкojerкovlugo taipsominga Jerusalemut, pinasuarpâllo apкome ingergatillugo toккotsomavlugo.

4 Tagva Fêstuse kiovoк, Pauluse udjertortauniarmat Zesarêame, nangminerlo кillamik taunungarniarmigame.

5 Illapse nelît mânna, oкarpoк, sappingitut, taunungaкattaulit, angullo taimna unersiornerlôtigilitsuk, idluitomik pilauкpat.

6 Tâpkonanele uvlunit 10 init unnunnersanik uvlerкârlune, Zesarêamut attersârpoк, uvlublo aipangane kiglisiniarviub iksivautanganut ingilerpoк, Pauluselo aijauкovâ.

7 Tâmnale tikkingmat, Jûdit Jerusalemit attersâlauкtut illumavât, passiklerlutiglo unnuktunik oкumaitoкsoarniglo Paulusemut, tangeкangigalloartunik.

8 Imâgle akkiorvigivait: Idluitomik pilaungilanga Jûdit perкojanginullônêt, kattimaviksoarmullônêt, attanivingmullônêt.

9 Festusible nertortaujomavlune Jûdinut, Pauluse kiovâ oкarlunelo: Jerusalemut pijomavêt, taikane erкartortaujomavlutit uvamnut tamakkoa pivlugît?

10 Paulusele oкarpoк: Attaniviksûb kiglisiniarvingata sânganut pijuksauvunga, tagvane kiglisiniartaujariaкarpunga; Jûdinut idluitomik pilaunginama, sorlo igvit nangmineк каujimatsiaramga.

11 Idluitullilaurumale, toккotaujutiksamiglônêt pilauruma, кunnulungilanga toккotaulunga; passiklerutingille uvamnik sullilungipatta, tâpkonunga tunnijaujungnangitunga; attannivingmut pijomavunga.

12 Tagva Festusib kiglisiniartut oкarкattigilauкârdlugit kiovâ: Attanivingmut pijomagavit, attanivingmut piniarpotit.

*13 **Uvlut** illangit nângmatta attaneĸ Agrippase Bernizelo Zesarêamut pivuk, Festuse tækkorngiordlugo.
14 Uvluniglo unnuktunik tagvanêngmanik, Festusib attaneĸ unipkaupâ Paulusemik, oĸarlunelo: Angut ovanêpoĸ Fêliksib ĸemmaktanga ĸellaksorsimajoĸ.
15 Jerusalemêtillunga ajoĸertuijoĸsuit Jûdillo angajoĸângita unersiornerlôtigijartorpât uvamnut, ĸennuvlutik, erĸartortauĸovlugo.
16 Taipkoa kiovakka: Rômiut illuseĸangilat, inuk toĸĸotaunermut pitilugo, passijaujoĸ akkiorungnarĸârtinnago passijaunine pivlugo passijime tækkoænne.
17 Tamaungale tâpkoa pingmatta, noĸĸalaungilanga, ĸaungmallo kiglisiniarviub iksivautanganut ingipunga, angullo tâmna aijauĸolauĸpara.
18 Passiklertulle illumagamitsuk, tâpsomunga illingajomik patsitiksaĸangilat pijariaĸarasugijamnik.
19 Apperĸuteĸarpulle tâpsomunga okpernikullungminik, toĸĸungajomiglo Jêsusemigôĸ, Paulusib ômartomik oĸautigijanganik.
20 Apperĸutingalle tamanna tukkisinginapko, apperivara, Jerusalemut aijomamangât, taikanelo erĸartortaujomavlune tamattominga.
21 Paulusible attanniviksûb oĸausinga nâlegomagamiuk oĸarmat, tagvanêĸovara, attannivingmut pititsomavlugo.
22 Agrippasele Festusemut oĸarpoĸ: Angut tâmna nangmineĸ tussaromavara. Oĸarporle: Kaupat tussarniarpat.
*23 **Uvluble** aipangane Agrippase Bernizelo tikkingmanik ânanausavaksoadlarlutik, kiglisiniarvingmut itterput, aulatsijut, angajoĸaunerojullo iglugasæksoarne illagivlugit. Festuselo perĸojingmat, Pauluse aijauvoĸ.
24 Festuselo oĸarpoĸ: Attanneĸ Agrippase, angutaujoselo illipse illûnase, ovane uvaptingnut illaujose, tagga tâmna tækkovase, Jûdit illûnatik oĸautigijangat uvamnut, Jerusalemelo mânelo, nipliadlarlutik, inôjungnaertuksaujoĸ.
25 Uvangale tukkisilerapko, toĸĸotaujutiksamik pilaungimat, nangminerlotauĸ attanivingmut pijomangmat, issumasivunga tillijomavlugo.
26 Attanivingmulle sumik tukkilingmik aglagutiksaĸangina-ma tâmna pivlugo; illipsingnut saĸĸertauĸovara, illingnulle piluartomik attaneĸ Agrippase! (tussartauĸovlugo) aglagutiksaĸaromavlunga kiglisiniartauĸârtillugo.
27 Tamanna idluarasuginginapko ĸellaksorsimajoĸ âtautilugo, passijauningalo tainago.

KAPITEL XXVI.

Agrippasemut Paulusib kiglisiniartauninganik akkiorninganiglo.

AGRIPPASELE Paulusemut oĸarpoĸ: Nangmineĸ oĸatuinariaĸarpotit. Tagva Paulusib aggane issaklugit, akkiorlugit ingminik oĸâlalerpoĸ:
2 Tamanna angijomik ĸuviagivara attaneĸ Agrippase, uvlome tussâtillutit akkiortuksaugama, tamaita Jûdit passiklerningit uvamnik pivlugit;
3 Taimailuarpunga, Jûdit illusingit apperĸutingillo ĸaujimagangne. Tamanna pivlugo tuksiarvigivagit, ĸenuêrsârlutit tussarĸovlutit uvamnik.
4 Kiglinganit inôtsima illusingit inuĸattima akkorngænne Jerusaleme Jûdit illûnatik ĸaujimagalloarpait;
5 Illitarsilauĸtut uvamnik kiglinganit, kigligiutsijomagunik. Fariseereolaurama; tâpkoa illuseĸarpakput pijariaĸortutitsinerpângojunik illaptingnit Gûdemik kivgartortunit tamainit.
6 Mânnalo nangerpunga erĸartortauvlunga, neriukkama Gûdib angerneilauĸtanginik atâtagijaptingnut;
7 Tamakkoa kinguvârêt 12 iojut illapta nerriugivait katsungaitomik, Gûde kivgartorlugo, uvlôtillugo unnuamelo soraeratik. Neriungneĸ tamanna pitjutigællugo, nagliktara attaneĸ Agrippase, Jûdinut passijauvunga.
8 Sôg tamanna okperijaksaungitotut-inasugijauvâ illipsingne, Gûdib toĸĸungajut tuppaktitsungnarmagit?
9 Uvangatauĸ issumaĸalaurivunga Jêsusib Nazaremiub attinga angijomik akkerartoræksarilugo.
10 Taimailiulauĸpungalo Jerusaleme, okpertut unnuktut parngnanaersimavingmut pitilugit, tamattominga ajoĸertuijoĸsoarnut perĸojaulaurama; toĸĸotæksauvlutiglo erĸartortaungmatta, ikkajulauĸpunga.
11 Illinniarvingnelo illûnaine kappiasukteĸattalauĸpakka, mittautigijaunartomiglo oĸarĸovlugit aksorôtilauĸtakka, issumaerutijotut pinasuarlugit, tækkorngartattauĸ iglugasæksoanginut unangmilauĸpakka.
12 Taimailiorlunga Damaskusemut ingergatillunga, ajoĸertuijoĸsoarnut perĸojauvlunga ajugautitaularmalo;
13 Nagliktara attaneĸ, uvloĸ ĸetterarmat, apĸomêtillunga, ĸaumajoĸ ĸilangmit pijoĸ tækkovara, seĸĸerngub ĸaumaningaanit ĸaumaluartoĸ, tamattoma ĸaumaksarpânga ingergaĸattikkalo.
14 Nunamulle illûnata ochogapta, nippemik uvamnut oĸartomik tussarpunga, Ebrêeritut oĸartomik: Saul, Saul, sôg

unangmivingâ? Kapput tukkarlugo ajoksaleromârpotit (akke-
rartorlunga).
15 Okarpungale: Nâlegak, kinauvêt? Okarpok: Jêsuseo-
vunga unangmijat; makkilutille ittigangnut tuttît;
16 Tamanna pivlugo illingnut tækkotipunga, kivgartortitso-
magapkit, okâlakovlutillo tækkojarnik, tækkotitsomajamniglo
sulle illingnut.
17 Sapputijomavagillo inungnit, nellojunillo; tâpkonunga
mânna tillivagit,
18 Ijingit uititaulerkovlugit, tâktomit sâgiarkovlugit kau-
majomut, Sâtanasiblo pitsartuninganit Gûdemut; ajorninginit
issumangnarungnaertomik kingorngutijæksamiglo pititaukovlu-
git, ivjornaititaujut illagivlugit, okpernermut uvamnut.
19 Tamna pivlugo, attanek Agrippase, tækkolauktamnik
kilangmit pijomik okpingilaungitunga;
20 Okâlavlungale sivorlermik Damaskusemêtunut Jerusale-
mêtunullo, illûnainullo nuname Jûdêamêtunut, taimaktauk nel-
lojunut, kakkialerkovlugit sâgiarkovlugillo Gûdemut kakkialer-
nerublo piniarkojanginik idluartunik piniarkovlugit.
21 Tamanna pivlugo Jûdit tigudlarpânga kattimaviksoarme,
tokkonasuardlungalo.
22 Gûdible piulingmanga, ovanêpunga sulle uvlome, kigli-
giutjivungalo angijullo mikkijullo tussâtillugit, assianiglo okâla-
nanga nellautaijullo Môsesiblo pijokaromârtomik okautigilauk-
tanginik kissênik:
23 Tagva Kristusib âniatitaujariakarninganik, sivorlioninga-
niglo makkitsomârtunit tokkungajunit, kigligiutjininganiglo kau-
majomik inungnut nellojunullo.
*24 **Taimagle** nangminerminik akkiormat, Festuse nipperkor-
tovlune okarpok: Pauluse, illisimaidlarpotit: illisimanivît sil-
laitipâtit.
25 Okarporle: Erdlingnartok Festuse, issumaerutingilanga;
okarpungale okautsinik okpernartunik sillatujuniglo.
26 Attanek (Agrippase) nangminek tamakkoninga kauji-
mangmat, tâpsomunga sivôrananga okarpunga; nellojônasugi-
nginapko tamakkoninga tamainik; sagvangitome tamakkoa
pingimatta.
27 Attanek Agrippase, nellautaijut okperivigît? Kaujima-
vagit, okperijatit.
28 Agrippasele Paulusemut okarpok: Kajumiktikasakparma
Kristusemiôniardlunga.
29 Paulusele okarpok: Taimaimangârpit, taimaingimangâr-
pillônêt, Gûdib sângane tussuvunga, kissiviungitok illûnatigle
uvlome tussartut uvamnik uvaptun-erkovlugit, kellarutikka
makkoa kissêta pinagit.

*30 **Taimak** oĸalaungmat attaneĸ nikovipoĸ, attaneruserlo, Bernizelo iksivaĸattingillo.
31 Iglerterpullo oĸarĸattigêklutik: Angut una toĸĸotaujutiksamik ĸellaksortautiksamiglônêt pilaungilaĸ.
32 Agrippasele Festusemut oĸarpoĸ: Angut una aularĸojæksaulauĸtôgalloaĸ, attaniviksoarmut pijomalaungipat.

KAPITEL XXVII.

Paulusib umiaĸtorninganik nangianartomik. Umiangijarĸattauninganiglo Maltame.

ITALIAMULLE umiaĸtortaunivut kajusimajutaungmat, Pauluse assingillo ĸellaksorsimajut zenturiomut pitipait Juliusemik attelingmut, attaniviksûb sorsuktuksangita illangænnut.
2 Adramitemiulle umiaĸsoangænnut ikkigapta, allivarpogut Asiab senniagut umiaĸtoromavluta. Aristarchusiblo Tessalônikamit Mazedôniamêtomit pijub illagivâtigut.
3 Uvlublo aipangane Sidonemut pivogut. Juliuselo Paulusemik pitsiadlarame, angervigivâ itterninganik illanârijanginut, nerrititauĸovlugolo.
4 Tagvangat allivarapta, Ziprusib senniagut umiaĸtorpogut, annore aggornarmat.
5 Zilîziablo Pamfîliablo immangangne umiaĸtorluta, Miramut Lisiamêtomut tikkipogut.
6 Tagvanelo zenturio umiaĸsoarmik naipitsivoĸ, Aleksandriamit pijomik, Italiamut aularniartomik; tâpsomunga ikkerĸovâtigut.
7 Sukkaitomigle umiaĸtorapta, uvlunelo unnuktune Gnidusemut kêta pigapta, annore aggoraptigo, Krêta sennerĸodlugo torârpogut Salmonemut.
8 Tâmnalo serlaĸ ĸângerdlugo umiakovigiktomik taijamut tikkipogut; iglugasæksuit Laseamik attigit tâpsoma ĸannitanganêput.
9 Akkunêdlalaurapta, umiaĸtornerlo mânna nangiarnalermat, nerrititailiviglo ĸângiutilermat, Paulusib ĸaiblarpait,
10 Oĸautivlugillo: Illipse angutit, umiaĸtorneĸ tamanna nangiarnarasugilerpara, umiaĸsoarlo ussingillo kissêtaungitut, inôsivulletauĸ pivlugit.
11 Zenturiuble umiaĸsûb inua angajoĸârlo okperinersarivak Paulusib oĸausinginit.
12 Umiakoviglo idluangimat okkêviginiarlugo, unnunnersat tagvangat aularĸojilerput, ôktoromavlutiglo Fenizemut okkêjartoromavlutik; tamadja umiakovik Krêtamêtoĸ uarngnamut attuarningarmullo sangmijoĸ.

13 Kavangarnilermalle, nâmaksinasugivut pijomajamingnik, kissatiglo amuvlugit, Krêta sennerĸopât.
14 Annikitomigle kingorngagut ullajujaĸsûb tikkitâlâjub tikkipait, attuarnermik taijaujub.
15 Umiaĸsoarlo pijaudlarmat, annorersoarmullo ajulerapta, sâptautituinalerpavut.
16 Kikkertârsuk tikkileraptigo, Klaudamik attilik, umiarâmik amuarluta sappikasakpogut.
17 Kaĸĸinaptigo, ikkajorutiksaliorluta, umiaĸsoaĸ nimerdlugo atsungerpavut; sioraĸsoarmut ikkarriniarasugællugo, tingergautat kattaktidlugit sâvipogut.
18 Aĸĸunaĸsoarmullo kappiasuktitaudlalerapta, uvlub aipangane (umiaĸsoaĸ) ussingiardlugo illanginik egiorĸarpait.
19 Uvluglo pingajuangne umiaĸsûb perĸutingit egiorĸarpavut aggaptingnut.
20 Uvlunigle unuktunik seĸĸineĸaranelo uvloriaĸangimat, aĸĸunaĸsoarlo mikkingimat, inôsiptingnik ĸollalerpogut.
21 Nerreĸammerungnaermattalo, Pauluse akkorngænnit nikovipoĸ oĸarlunelo: Illipse angutit, nâlelaurupsinga Krêta ĸemmangnago, nangianartub tikkinajalaungilâtigut assiojinatalo.
22 Mânnale ĸaiblarpapse, nangiarase, attauserlônêt toĸĸoniangimat, umiaĸsoaĸ kissime asserulârpoĸ.
23 Unnuame tamattomane Gûdib perĸutigijima kivgartortamalo Engelinga sennimne nangilaungmat,
24 Oĸarlunelo: Pauluse nangiarnak, attanniviksûb sânganut pititaujuksauvotit; ahâglo umiaĸtorĸattitit tamaita Gûdib tunnilauĸpait illingnut.
25 Taimaimat, illipse angutit, sivôraniarase; Gûde okperigapko, taimaitsomârmat oĸautjauniptut.
26 Kikkertamulle ikkarituksauvogut.
27 Unnualle 14ioningænne ĸetterartillugo, Adriab immaĸsoangane umiaĸtortilluta, umiaĸtortut nuna tikkinasugivât.
28 Nausairĸallo ningitinamitsuk, ittininga 20inik issakterpât, sivuvallârsukkamiglo ama nausaikut ningitinamitsuk, ittininga issakterpât 15nik.
29 Illimasuleramik ikkarriniarnermingnik, kissaĸsuit sittamat umiaĸsûb aĸĸoanit ningitipait, ĸillanârlutiglo uvlub ĸaulerninganik.
30 Kippalulle umiaĸsoaĸ ĸemmagasuaramitsuk, umiarâĸ ningitipât immânut, oĸatuinarlutiglo ĸissaksuit umiaĸsûb sivuanit ningititsomavlugit.
31 Tagva Paulusib zenturio sorsuktuksallo oĸautivait: Ukkua umiaĸsoarmêngipatta, inôniatsangilase.
32 Tagva sorsuktuksat umiarâb pitôtangit kiblorpait immânut singisimalertilugo.
33 Kaulermallo Paulusib nerreĸolerpait tamaita, oĸarlu-

nelo: Uvlome uvlut 14 olerput, nerriungnermut nerrimaringinapse nerrimâlaunginapselo.
34 Tamanna pivlugo ĸaiblarpapse, nerrititse nakkoĸserĸovluse; nujaĸ attauserlônêt kattangniangimat niaĸupsingnit.
35 Taimaglo oĸarêrame, ĸaĸĸôjamik tigusivlune Gûde ĸujagivâ illûnatik tækkoænne, avgolâllo, nerrilerlunelo.
36 Tagva illûnatik maksualerput nerrilermilutiglo.
37 Uvagulle tamapta umiaĸtorĸattigêktogut 276 olauĸpogut.
38 Kâgungnaeramiglo umiaĸsoaĸ oĸigligiarpât, ĸaĸĸôjaksat immânut egidlugit.
39 Kaungmalle nuna illitaringilât, kangerdlugle tækkovât, sikjanga imnaungitoĸ; tagvunga umiaĸsoaĸ uertsârtitsomalerpât, ajornangipat.
40 Kissaĸsuit amuaramigit, sâviput, aĸĸûtiblo ĸellarutinga ĸellarûtjâramitsuk, tingergautaĸ senningajoĸ amuvât, sikjaĸ torârasuarlugo.
41 Ikkattoĸ tikkipât, avamigut ittinilik, tagvunga umiaĸsoaĸ ikkarrippoĸ, sivua tâva aporpoĸ, aulajungnaerdlune aĸĸoale maggit pitsartuninginut serĸomitaulerpoĸ.
42 Sorsuktuksalle kajusivut ĸellaksorsimajut toĸĸotsomavlugit, tâpkoa neliallônêt puivjorlune ĸemmâĸonnago.
43 Zenturiuble Pauluse piulijomagamiuk, kajusimaningat serĸomipâ, puivjorungnartut sivorliovlutik imânut missiklutik tikkinasuarĸovait nunamut.
44 Assingille (piulivlutik) illangit sâtujanut, illangillo umiaĸsûb serĸomakunginut. Taimailioramik illûnatik nunamut pivlutik piulijaulerput.

KAPITEL XXVIII.

Paulusib tattamnartitsininganik Maltame, tikkininganiglo Rômemut. Oĸâlaninganiglo Jêsusemik Rômeme.

PIULIJAULERAPTALO tussarpogut, ĸiĸĸertaĸ Maltamik atteĸarmat.
2 Maltamiulle mikkingitomik pitsiarpâtigut, tamapta pullârĸovâtigut, ikkomamik ikkitsivlutik, sillaluksûb tikkingmattigut, ĸêujanalarmelo.
3 Paulusele akkerĸunik kattersigame, illivlugillo ikkomamut, ônarĸejârnermut ĸuglugiaĸ saĸĸijârpoĸ nimardlortilunelo agganginut.
4 Maltamiulle tækkogamitsuk ĸuglugiaĸ aggangine nivingajoĸ, oĸarĸattigêkput: Inuk una inuartôngmat nellonangilaĸ, ĸiglungnerub inôĸongimago, imaĸsoarmit piulijaugalloardlune.

5 Kuglugiarle ikkomamut ĸepsaliktûtivâ idluitomut pijaunane.

6 Utaĸĸilerpulle publerniarasugællugo, tagvainarlônêt toĸĸoniarasugællugo. Akkuuille utaĸĸivlugo, idluitomulle pijaungimat tækkogamitsuk, assianik issumaĸalerput, oĸalarmiglo: Gûdeojoĸ una!

7 Kikkertarmiulle angajoĸângat, Publiusemik attilik tamattoma erĸâne nunaĸutteĸarpoĸ; tâpsoma illaliorpâtigut, illanâĸarlunelo siniktarĸovâtigut uvlunik pingasunik.

8 Publiusible atâtanga ĸannimalauĸpoĸ ôlingnartomut, aungmiglo annarartoĸ; tâpsomunga Pauluse itterpoĸ, tuksialarmelo (Gûdemut), aggangminullo pattingmilugo âĸikpâ.

9 Taimailingmago, ôma assingit ĸannimajut ĸikkertamêtut ĸaigivuttauĸ, âĸiktaulerivullo.

10 Tâpkoalo angijomik opigivâtigut; aularaptalo taĸĸoaksaptingnik tunnitjivigivâtigut.

*11 **Taĸĸit** pingasut nângmatta, umiaĸsoarmut Aleksandriamit pijomut aularpogut, ĸikkertame tamâne okkêlauĸtomut. Nellunaikutalik Kastoremiglo Polluksemiglo.

12 Sirakusamullo pigapta, tagvane pingasunik uvlivogut.

13 Tagvangallo avalakkapta, Regionemut pivogut: ĸaungmat ĸavangarnilermat, uvlub aipangane Puteolimut pivogut.

14 Tagvane ĸattangutigênik naipitsivogut, tâpkonungalo uvlerĸojauvogut uvlunik 7 nik; Rômemut tâva aularpogut.

15 Tagvangallo ĸattangutigêt tussaumaleramitigut, pachrearpâtigut, Appiferelo Tretaberelo tikkidlugik. Paulusib tækkogamigit, Gûde ĸujagivâ, ĸuviasulilarmelo.

*16 **Rômemulle** pigapta, Zenturiub ĸellaksorsimajut pitipait angajoĸâviksoarmut; Paulusele ingmigut perĸojauvoĸ, sorsuktuksamut attautsemut udsertortauĸovlugo.

17 Uvlulle pingasôlermatta, Paulusib Jûdit angajoĸângit ĸaiĸovait. Kattimangmatta, oĸautivait: Illipse angutit kattangutigêt, idluitomik pilaungigalloartunga inuĸattiptingnut, atâtagijapta illusinginullônêt; taimaitunga ĸellaksorsimavlunga Jerusalemit tunnijaulauĸpunga Rômiut agganginut.

18 Tâpkoa aularĸojomalauralloarpânga kiglisiniaraminga, toĸĸotaujutiksaĸangimat uvamne.

19 Jûdille tamattominga akkerartormatta attanivingmut pijomavlunga oĸariaĸalauĸpunga: uneĸsiornerlûteĸariartornangale pivunga inuĸattimnik.

20 Tamanna pivlugo tamaunga ĸaiĸovapse, tækkojomavluse oĸautsomalapselo. Israêlitit nerriungningat pivlugo ĸellaksorsimagama ĸellaumgujanut ukkununga.

21 Oĸautivâlle: Aglangniglônêt pingitogut Jûdêamit; tikkitoĸalaungilarlônêt ĸattangutigênit, idluitomik kigligiutsijomik oĸauseĸartomiglônêt pivlutit.

22 Illingnille tussaromavogut, kanok issumakarmangârpit.
Tussaumagapta tamattominga ajokertûtsemik illûnâne akkerar-
tortaugapse.
23 Uvlormiglo taingmatsuk, (nelliutingmat) unnuktut pul-
lârpât sinniktarviane; tâpkoninga ajokertuivlune okâlavok Gû-
dib nâlegauvianik, ajokertorlugillo Jêsusemik, Môsesib perko-
janginit nellautaijunillo, uvlâmit unnungmut.
24 Illangille okauserijanginik okpilerput, illangille okpingi-
lait.
25 Ingmingnulle illanârênginamik apterput, Pauluse imâk
okarmat: Anernek ajunginek okalauralloarpok nellautaijokut
Jesáiasekut atâtagijaptingnut,
26 Okarlunelo: Inungnut ukkununga ainiarit okautivlugit:
Siutipsingnut tussaromârpasse, tukkisinagolo; ijipsingnullo
tækkojomârpasse illitarinagolo.
27 Inuit ukkua ômatingit mangaidlarmatta, siutimingnullo
tussânerludlarput sikkungilarmiglo; ijimingnut tækkokonagit,
siutimingnullo tussarkonnagit, ômatimingnullo tukkiserkonna-
git, sâgiarkonnagillo ikkajortaujungnarlutik uvamnut.
28 Tagva mânna nellojungnaeritse, tamanna Gûdib saimar-
sautâ tillikliutigijaungmat nellojunut; taipkoa tussagôromârpât.
29 Taimak okarmat, Jûdit aularput, ingmingnut unuktunik
apersûtivlutik.
*30 **Pauluselo** jâringnik maggungnik iglogijamine attartorta-
minêlaukpok, nangminek akkilerlugo sinniktarvik, pullârtinelo
tamaita illaliorpait;
31 Gûdib nâlegauvinganik okâlavlune, Nâlekamiglo Jêsuse-
mik ajokertuivok (inungnik) sivôranane innertertaunanelo.

4